Palí Text Society,

The Commentary on the Dhammapada

EDITED BY

H C. NORMAN, MA

PROFESSOR OF ENCLISH LITERATULE AT OLEEN'S COLLEGE, BENAPES

VOL III

Landon

PUBLISHED FOR THE PALI TEXT SOCIETY

BY

HENRY FROWDE

OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, AMEN CORNER, FC

1912

LIST OF VATTHUS

		IX P	ĀPAVAG	GO				
1	Cülekasātakabrāhman	_						page 1
3	Lājadevadhītā -	184	-		-	•		5
2	•		-				•	6
4	Seyyasakatthera	•	•	-	-	-	•	9
4 5	Anāthapındıkasetthi	1 . 1 . 1	-	-		-	-	15
-	Asaññataparıkkhārabl	nikkhu	•	•	-	-	-	15
6	Bılālapādakasetthı		•		-		-	21
7	Mahādhanavānija			•	•	-	-	
8	Kukkutamitta	-	-	-	•	-		24
9	Kokasunakhaluddaka		-	-	•	-	-	31
10	Manıkārakulūpagatiss	atthera	-	•	-			34
11	Tayojana	•		-		-	-	38
12	Suppabuddhasakka	•	-	-	-	-	-	` 44
		X Dan	DAVAG	30				
1	Chabbaggıyānaŋ	-	-	-	-	-	-	48
2	Chabbaggıyānaŋ	-		-	•	-	-	49
3	Sambahulakumāra	-	-				-	50
4	Kundadhānatthera	-	-	•	_		-	52
5	Vısākhâdīnaŋ Upāsıkā	naŋ Up	osathak	amma	-	-	-	58
6	Ajagarapeta -		-	-		-	-	60
7.	Mahāmoggallānatther	a	-	-	-	-	•	65
8	Bahubhandikabhikkhu		_			-	-	72
9.	Santatımahāmatta	-		-	-		-	78
10	Pılotıkatthera -	-	-	-		-	-	84
11	Sukhasāmanera	-	-	-	-	-	-	, 87
		XI JA	ARĀVAGG	1 0				
1	Visākhāya Sahāyikāna	a.ŋ	-		-		-	100
2	Sırımā -	-	-				-	104
3	Uttarittherī -		-	-		-	-	110
4	Sambahulaadhımānık	abhikkh	ūnaŋ	-	-		-	111

								PAUL
_	T 1. 10. 1. =		lla auï			_		113
5	Janapadak lyānīrūpana	шакы	hieri		-	-	-	119
6	Mallıkādevi -					-		123
7	Lāludāyitthera -		-	-		-	-	$\frac{125}{127}$
8	Ānandattherassa Udān	agāth	ឨ	-	-	•	-	
9	Mahādhanasetthiputta				-		-	129
								-
	3	IIZ	Attavao	3GO.				
1	Bodhırājakumāra -				_	_	_	134
	Upanandasakyaputtatti	h o no	-				_	139
3	Padhānikatissatthera -		-		_	_	_	142
4	Kumārakassapamātuttl		-	_	-	_	_	144
		ieri	-	-	•	-	-	149
5 6	Mahākālaupāsaka	-	-	-				152
_	Devadatta - •		-			-	-	154
7	Sanghabhedapansakka	na	-		-	-	-	155
8	Kālatthera	•	-	-	-		-	157
9	Cūlakālaupāsaka -		-	-			-	157
10	Attadatthatthera ·	•	-	-	-	-	•	190
	7	III	Lokava	000				
	2	TITI	LIUKAVA	luuo				
1	Aññataradaharabhikkh	u	-	-	-	-	-	161
	Suddhodana	•	-	-	-		-	163
3	Pañcasatavipassakabhi	kkhu	-	-	-	-	-	165
4	Abhayarājakumāra -		-	-	-	-		166
5	Sammunjanitthera -		-	-	-	-	-	168
6	Angulimālatthera	•	-	-		-	-	169
	Pesakāradhītā -	•	-	-				170
8	Tiŋsabhikkhu -		-	-		-	-	176
9	Ciñcamānavikā -			-	-	-	-	178
10	Asadısadāna -		-	-	-	-	-	183
11	Anāthapındıkaputtakāl	а	•	-	-	-	_	189
	X	IV I	PADDHA	VAGGO				
1	Māgandiya -	-	_	_	-	-	-	193
2	Yamakappātihāriya	_		-	_		-	199
	Erakapattanāgarāja	-		-	-	-	-	230
	Anandattherauposatha	pañh	9 ₁ -	-	-			236
	Anabhiratabhikkhu	-		-	_		-	238
	Aggidattabrāhmana	-		-	_	-		241
7		oañha	b	_	_			247
8		-	•	-	-	-	-	249
9	Kassapadasabalassa Su	Vann	acetiva	_	_	_		250
-		. ,						_55

377

12. Subhaddaparıbbājaka

	XI	X 1	ТАММАНС	THAVAG	lG0			21.01
1	Vınıcchayamahāmati	a	-			_		PAGE 380
	Chabbaggiya -		_		-			382
3	Ekuddānatthera	-	-	-	-	_	_	384
	Lakuntakabhaddıyat	thera		-	_			387
5	Sambahulabhikkhu	-			_	-	-	388
6	Hatthaka -		-	-	-			390
7	Aññatarabrāhmana				-	-	_	392
8	Titthiya	-	-		-		_	393
9	Arıyabālısıka -	-	-	-		-		396
10	Sambahulasiladisam	anna	abhikkhu	ι -			-	398
		xx	Magga	VAGGO				
1	Pañcasatabhikkhu	23.23	LLAGOA	-	_			401
2	Aniccalakkhana				_	-	•	405
3	Dukkhalakkhana	_	_	_	_	_	-	406
4	Anattalakkhana		_	_	-	-	•	406
5	Padhānakammikatiss	otth.		_		-	-	407
6	Sûkarapeta -	a out	_	_	-	-		-
7	Pothilatthera -	_	-			-		410 417
8	Sambahulamahallaka	hhik	khu -	-		•	**	
9	Suvannakāratthera	-	- LIIU -	-	-	•	-	421
10	Mahādhanavānija	•	-	-	•		-	425
	Kısagotami -	_	-	•			-	429
	Patācārā -	-	_	•		<i>_</i> _;	•	432
		57 T	D	_		•		434
		XI :	Pakinna	KAVAGG	0			
1	Gangarohana -	-	-	-	•	-	-	436
	Kukkutandakhādıkā	-	-	-	•	-	-	449
	Bhaddiyabhikkhu	1	-	-	-	-	-	451
	Lakuntakabhaddiyatt	nera	•		-	•	-	453
	Dārusākatikaputta	•	-		-	-	~	455
	Vajjiputtakabhikkhu	-	-	-	-		-	46 0
7	Cittagahapati -	-	-		-	-	-	463
	Cūlasubhaddā	-	-	-	•		-	465
9	Ekavıhāritthera		-	•	•	-	-	471
		XII	Niraya	VAGGO				
1,	Sundarīparībbājikā	-	-	-	-	-	-	474
	Duccaritaphalanubhā		ita -	-	-	-	-	479
3	Vaggumudātīriyabhik	khu	-	-	-	-	-	480
	Khema -	-	•	-			-	481
	Dubbacabhikkhu		-	-	-	-		483
	Issāpakataitthi	-	-	-	•		-	486
	Sambahulabhikkhu			-	-	~		487
8	Niganthanan -	-	-		-		-	489
9.	Titthiyasāvaka	-	-	-	~		-	492

IX. PĀPAVAGGO.

1 CÜLEKASĀŢAKABRĀĦMANAVATTHU

Abhittharetha kalyāne¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Cūlekasātakabrāhmanan ālabbha kathesi

Vipassidasabalakālasmin hi Mahāekasātakabiāhmano nāma ahosi, ayan pana etarahi Sāvatthiyan Cūlekasātako Tassa hi eko nivāsanasātako² ahosi biāhmaniyâpi nāma eko, ubhinnam pi ekam eva pāpuranan,3 bahigamanakāle brāhmano vā brāhmanī vā tan pārupati 4 Ath' ekadivasan vihāre dhammasavane ghosite brāhmano āha. 'bhoti dhammasavanan ghositan, kin divā dhammasavanan gacchasi⁵ udāhu rattiņ, pāpuranassa hi abhāvena na sakkā amhehi ekato gantun' ti. Brāhmanī 'sāmi ahan divā gamissāmī' ti sātakan pārupitvā6 agamāsi Brāhmano dıvasabhagan gehe vitinametva rattın gantva Satthu purato nısınno⁷ dhamman assosı Ath' assa sarīran pharamānā pañcavannā pīti uppajji So Satthāran pūjitukāmo hutvā ' sace ıman sātakan dassāmi n' eva brāhmanıyā na mayhan pāpuranan bhavissatī' ti cintesi Ath' assa maccheracittānan sahassan uppajji pun' ekan saddhācittan uppajji,

¹ F a pāpā

³ B pārup° B¹. pārump°

⁵ F. B B¹ gamıssası

⁷ B. a va.

² B. a. nāma.

⁴ B¹. pārumpı.

⁶ B¹. etvā

⁸ F. B1 °etu°.

tan abhibhavantan puna maccheracittan uppajji Iti 'ssa balavamaccheran bandhitvā ganhantan3 viya saddhā-Tassa 'dassāmı na dassāmī' tı cittan patibāhati yeva cintentass' eva pathamayamo gato, majjhimayamo sam-Tasmın pı datun nasakklı, pacchımayamo sampatto 4 So cintesi: 'mama saddhācittena maccheracittena ca⁵ saddhın yujjhantass' eva dve⁶ yāmā vītıvattā, ımaŋ⁷ mama ettakan maccheracittan vaddhamānan catūhi apāyehi sīsan ukkhipitun na dassati, dassāmi dānan's ti so maccherasahassan abhibhavitvā saddhācittan purecārikan katvā sātakaŋ ādāya Satthu pādamūle thapetvā ' jitam me jitam me' ti⁹ tikkhattun mahāsaddan akāsi. Rājā Pasenadı Kosalo dhamman sunanto tan saddan sutvā 'pucchatha nan 10 kiñci kira tena jitan' ti āha purisehi pucchito tam atthan alocesi. Tan sutva raja 'dukkaran katan brāhmanena, sangaham¹¹ assa karıssāmī' ti ekaŋ 12 sātakayugaŋ dāpesi 13 Tam pi Tathāgatass' eva adāsi. Puna rājā dve cattārī attha solasā ti dvigunan katvā 14 dāpesi. So tāni pi Tathāgatass' eva adāsı Ath' assa rājā dvattiņsa yugāni dāpesi, 'brāhmano attano agahetvā 15 laddhan laddhan vissajjesi 16 yevā' ti vatvā vādamocanatthan tato ekan yugan attano ekan brāhmanıyā tı dve yugānı gahetvā tıŋsa yugānı Tathāgatass' eva adāsı. Rājā pana tasmın satakkhattum¹⁷ pı¹⁸ dadante puna dātukāmo va 19 ahosi Pubbe Mahāekasātako catusatthiyā sātakayugesu dve aggahesi, ayan pana

¹ S. °amānaŋ. B. °ıtvā

² F B B¹. maccherasahassan.

⁴ S °yāme °patte.

⁶ B. dv1

⁸B nan

⁵⁰ F. puccha nanu. S. a. yan.

¹² B eka°

¹⁴ C om.

¹⁶ F a. ti. C. corr. S eti.

¹⁸ B1 patio.

³ B¹. ganhı.

⁵ B. om

⁷ B. ıdaŋ.

⁹ B¹ a āpotetvā.

¹¹ C^a. sahassam

¹³ B. a. so.

¹⁵ B ga°.

¹⁷ B1. om.

¹⁹ B. yeva

dvattınsāya¹ laddhakāle dve aggahesi Rājā purise ānā-'dukkaran bhane brāhmanena katan, antepure2 mama dve kambalāni āhaiāpeyyāthā's ti karınsu Rājā satasahassagghanake dve kambale dāpesi, brāhmano 'na4 ime mama sarīre upayogan aiahanti,5 Buddhasāsanassa v' ete6 anucchavikā' ti ekan kambalan antogandhakutiyan Satthu sayanassa⁷ upari vitānan katvā bandhi,8 ekan attano ghaie nibaddhan bhuñjantassa bhikkhuno bhattakiccatthane vitanan katva bandhi sāyanhasamaye Satthu santikan gantvā⁹ kambalan sañjānitvā 'bhante kena pūjā katā' ti pucchitvā, 'Ekasātakenā' tı vutte, 'bıāhmano mama¹⁰ pasādanatthāne¹¹ yeva pasīdatī' ti¹² cattāro hatthī cattāro asse cattāri kahāpanasahassāni catasso itthiyo18 catasso dāsiyo14 cattāro gāmavare ti¹⁵ evan yāvatā¹⁶ cattāri cattāri katvā sabbacatukkan nām' 17 assa dāpesi

Dhammasabhāyan kathan samutthāpesun 'aho acchariyan Cūlekasātakassa kamman, tan 18 muhuttam eva sabbacatukkan labhi, thāne 19 katena kalyānakammena ajj' eva 20 vipāko dinno' ti Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchitvā, 'imāya nāmā' ti vutte, 'bhikkhave sacâyan Ekasātako pathamayāme mayhan dātun asakkhissa, 21 sabbasolasakan alabhissa, sace majjhimayāme asakkhissa, sabbatthakan

³ B¹ haratha F C C² S man har°

⁴ F. one na ⁵ B¹ āharissāmi

⁶ F. dve te B om. v'. 7 B¹ āsanassa.

⁸ B anub°. ⁹ B. a tan ¹⁰ C. om

¹¹ B¹ passīdana° F. B °datth°. C. °tthe

¹² F. a vatvā ¹³ C om ca° 1°

¹⁴ B a cattāro purise.

¹⁵ S. cattāri gāmavarānī ti. B caturo.

¹⁶ F yāva satā B¹ sabbānı. B. yāva satta

¹⁷ B. nāma. ¹⁸ B. kataņ

¹⁹ B. idāni ²⁰ B ajja me.

²¹ B¹. sakkhıssası.

alabhissa, balavapacchimayāme¹ dinnattā pan' esa sabbacatukkan labhi, kalyānakamman kaiontena hi uppannacittan ahāpetvā² tan khanan yeva kātabban, dandhan³ katan kusalan hi sampattin dadamānan dandham eva dadāti, tasmā cittuppādasamanantaiam eva kalyānakamman kātabban' ti vatvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gātham āha.

116 'Abhitthaietha kalyāne, pāpā cittan nivāraye, dandhan hi kaioto puññan pāpasmin ramatī⁴ mano' ti

Tattha abhitthaiethā ti tuiitaturitan sīghasīghan kaievyā ti attho, gihinā vā hi5 'salākabhattadānadisu kiñcid eva kusalan kanssāmī' ti citte uppanne yathā aññe okasan na labhanti, evan 'ahan puie ahan pure '6 ti turitaturitam7 eva kātabban, pabbajitena vā upajjhāyavattadīni kaiontena añnassa okāsan adatvā 'ahan pure ahan pure' ti tuiitatuiitam eva kätabban Pāpā cittan tı kāyaduccantadıto pana pāpakammato8 akusalacıttuppādato vā sabbathāmena ocittan nivāraye Dandhan hi karoto ti yo pana 'dassāmi kalissāmi sampajjissati'o nu kho no'11 ti evan picchilamaggena 12 gacchanto viya dandhan puññan karoti tassa Ekasātakassa viya maccherasahassan papan okasan labhati, ath' assa papasmin ramatī mano, kusalakammakaranakāle yeva hi cittan kusale ramatı, tato muccitvā pāpaninnam 13 eva hoti 14

¹ C^a sace for balava.

² C. C^a āh°

³ B. dandaŋ B¹ dantaŋ

⁴ B¹ rammatı

⁵ S om.

⁶ B C om tuo.

⁷ S. C °ten'.

⁸ B kāyaduccaritâdıpāpakammato vā

⁹ B sabbatthakam eva.

¹⁰ C āpa°

¹¹ B me no F. mano.

¹² F pı capala°. B pi cıkkhalla°

¹³ F. °cıttam B. pāpā nı°.

¹⁴ B a tı.

Gāthâvasāne¹ bahū bhikkhū² sotâpattiphaladīni pāpuniņsū ti

Cūlekasātakabi āhmanassa vatthu 3

2 SEYYASAKATTHERAVATTHU

Pāpañ ce puriso ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Seyyasakattheian⁴ ārabbha kathesi

So hi⁵ Lāludāyittheiassa⁶ saddhivihāiiko attano anabhiratin tassa ārocetvā tena pathamasanghādisesakamme samādapito uppannuppannāya anabhiratiyā tan kammam akāsi. Satthā tassa⁷ kiriyan sutvā tan pakkosāpetvā 'evan kira tvan karosī' ti pucchitvā, 'āma bhante' ti vutte, 'kasmā bhāriyan kammam akāsi ananucchavikan moghapurisā' ti nānappakārato garahitvā sikkhāpadan paññāpetvā, 'evaiūpan hi⁸ kamman ditthadhamme pi samparāye pi dukkhasanvattaniyam⁹ eva hotī' ti vatvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gātham āha.

117. 'Papan ce puriso kayirā na naŋ kayirā punappunaŋ,

na tamhi chandan 10 kayirātha, dukkho pāpassa uccayo' ti

Tass' attho sace puriso sakin pāpakamman kareyya tan khanam¹¹ eva paccavekkhitvā idan appatirūpan olārikan ti na nan kayirā punappunan, yo pi¹² tamhi

¹ B. °pariyosāne ² B. om.

³ B onavatthu, and a. pathaman.

⁴ Cf Sanghâdisesa i 1, C. i 9 C² Seyyansaka° F Seyyaka°

 ⁵ B pana.
 ⁶ B¹ Kāl°
 ⁸ B pı
 ⁹ B °antıkam.
 ¹⁰ C C². cch°.
 ¹² B hı.

chando vā ruci¹ vā uppajjeyya tam pi vinodetvā na kayirāth'² eva, kiŋkāianā ⁹ dukkho pāpassa uccayo pāpassa hi uccayo vaddhi idhaloke pi paialoke³ pi dukkham eva āvahatī ti.

Desanavasāne bahū sotapattīphaladīnī pāpunīŋsū tī Seyyasakatthei assa vatthu ⁴

3 LĀJADEVADHĪTĀVATTHU

Puññañ ce ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Lājadevadhītaran ālabbha kathesi

Vatthun Rājagahe samutthitan

Āvasmā hi Mahākassapo Pipphaliguhāvan viharanto jhanan samāpajjitvā sattame divase utthāya⁵ dibbena cakkhunā bhikkhācāi atthānan olokento ekan sālikkhettapālikan itthin sālisīsā6 gahetvā lāje kurumānan disvā 'saddhā nu kho assaddhā' ti vīmaņsitvā, 'saddhā natvā, 'sakkhıssatı nu kho me sangahan kātun' no' tı upadhāiento, 'visāradā kuladhītā mama sangahan karissatı, katvā ca pana mahāsampattın labhıssatī' tı ñatvā cīvaran pārupitvā a pattam ādāva sālikkhettasamīpe atthāsi. Kuladhītā theran disvā va pasannacittā pañcavannāya pītiyā phutasarīrā 10 'tıtthatha 11 bhante 'tı vatyā lāje ādāva vegena gantvā therassa patte ākiritvā pañcapatitthitena vanditvā 'bhante tumhehi ditthadhammassa bhāgınī¹² assan' tı patthanan akāsı Thero 'evan hotū' tı anumodanan akası. Sapı theran vandıtva attana dınnadānaņ āvajjamānā nivatti Tāya ca pana kedāramariyā-

¹ B. chandaŋ rucıŋ.	² B kayıram.
³ B. samparaye.	•
⁴ B. °ravatthu, and a dutīyaŋ	⁵ B B ¹ . vu°
6 S. °ānı. B¹. °ānaŋ. B. °e	⁷ B ¹ . karıtun.
⁸ B ¹ . °etvā	⁹ B a yeva.
¹⁰ B. phuttha°	11 C Ca tittha.
¹² B B¹ bhāgī.	

dāya gamanamagge ekasmiņ bile ghoraviso sappo 1 nipajji So² therassa kāsāyapaticchannan janghan dasitun nasak-Itarā dānaŋ āvajjamānā nivattantī taŋ padesaŋ khı Sappo bilā nikkhamitvā tan dasitvā tatth'3 eva pāpuni pātesi Sā pasannena4 cittena kālaņ katvā Tāvatiņsabhavane tinsayojanike kanakavimāne suttappabuddhā viya sabbâlankārena patīmandītena tīgāvutena attabhāvena Sā6 dvādasayojanikan ekan dibbavatthan nivāsetvā ekaņ⁷ pārupītvā accharāsahassaparīvutā pubbakamman pakasanatthan suvannala jabhan tena olambantena 10 suvannasai akena patimandite vimānadvāre thitā attano sampattin oloketva ii 'kin nu kho me katva ayan sampattı laddhā' tı dıbbena cakkhunā upadhāientī 'ayyassa me Mahākassapattheiassa dinnalājanissanden' esā 12 laddhā' ti aññāsi, 'mayā 13 evan palittakkena kammena evarūpan sampattin labhitvā na dāni mayā pamajjitun vattatī'ti 'a<u>vv</u>assa vattapatīvattaņ ¹⁴ pī ¹⁵ katvā imaņ sampattın thavaran 16 karıssami 'tı cıntetva pato va kanakamayan sammajjaniñ 17 c' eva kacavarachaddaniñ 18 ca ādāya gantvā 19 therassa parīvenaņ sammajjītvā pānīyaņ paribhojaniyan upatthāpeti 20 Theio tan disvā 'kenaci daharena vā sāmanerena vā vattaņ katan bhavissatī' ti sallakkhesi 21 Sā dutiyadiyase pi tathā 22 akāsi, thero pi tan 23 tath' eva sallakkhesi Tatiyadiyase pi 24 thero tassā

¹ C C ^a ghorasıvısasappo	² C C ^a nipajjito
³ B tath'	⁴ B onna
⁵ B a. sarīrena.	⁶ B om.
⁷ B om	⁸ B °tthāya
9 $\mathrm{B^{1}.}$ $^{\circ}$ pūritena	¹⁰ B °kena.
¹¹ B ¹ . °entī.	¹² C. eva sā. B. om.
¹³ B sā	¹⁴ C. vattaŋ
¹⁵ B. om	¹⁶ B¹, dhıraŋ.
¹⁷ S sammuñjanıŋ	
18 B kacavarapacchichaddanaka	
¹⁹ B ¹ . āg°	²⁰ B ¹ °es1
²¹ B °etvā vası.	²² B. tath' eva.
²⁸ B om	²⁴ B. pana.

sammajjaniyasaddan¹ sutvā tālacchiddâdīhı² pavitthasarīrobhāsan disvā dvāran vivaritvā 'ko eso sammajjatī' ti pucchi. 'Ahan bhante tumhākan upatthāyıkā Lājadevadhītā' tı 'Nanu mayhan evannāmikā upatthāyikā nāma natthī' tı 3 'Ahan bhante sālıkkhettan rakkhamānā lāje datvā pasannacittā nivattantī sappena datthā kālan katvā Tāvatīŋsadevaloke4 uppannā, mayā ayyan nīssāya ayan sampattı laddhā, ıdānı pı "tumhākan vattapatıvattan katvā sampattiņ thāvaraņ karissāmī" ti āgat' amhi bhante' ti 'Hiyyo pi pare pi tayā v' etan thānan sammajjantiyā6 va pānīyan paribhojanīyan upatthāpitan' ti 'Āma bhante' ti 'Apehi' devadhīte tayā katan vattan katan⁸ hotu, ito patthāya iman thānan mā āgamī'9 ti. 'Bhante mā man nāsetha, tumhākan vattan katvā sampattın me thıran kātun dethā' ti 'Apehı devadhīte mā me anāgate cittavījanin gahetvā nisinnehi dhammakathikehi "Mahākassapattherassa kua ekā devadhītā āgantvā vattapativattan katvā pānīyan paribhojanīyan upatthāpetī" ti vattabban kari, ito patthāya idha mâgami 10 patikkamī' ti. Sā 'mā man bhante nāsethā' ti punappuna vāci veva. Thero 'nâyan mama vacanan sunātī' ti cintetvā 'tava 11 pamānan na jānāsī 'tı accharan 12 pahari Sā tattha santhātuņ 13 asakkontī ākāse uppatītvā añjaliņ paggayha thitā14 'bhante mayā laddhan sampadan 15 mā nāsetha thāvaran kātun dethā' ti rodantī paridevantī16 ākāse atthāsı. Satthā Jetavane 17 gandhakutıyan nısınno

¹ B. °isaddan ² B °chiddehi ca ⁸ B¹. a pucchi 4 B1 otinsabhavane ⁵ B¹. dhiran. ⁶ S sammatthan tı tayā B sammajjıtan tayā ⁷ B. appehi, so infra. 8 B. ā. va. 9 B. mâg°. 10 B1 mā āgaccha C. Ca S. om. ¹¹ B tuvaŋ 12 C Ca. oriyan, corr orin 13 B1 sandhāretuņ. 14 B om ¹⁵ S. laddhasa°. B¹. sampattı B. laddhasampattın. 16 B. om. 17 B om

va tassā rodītasaddaŋ sutvā obhāsaŋ pharītvā devadhītāya sammukhe nīsīdītvā kathento viya 'devadhīte mama puttassa Kassapassa saŋvarakaranam¹ eva bhāro, puññatthīkānaŋ pana "ayaŋ² attho" tī sallakkhetvā puññakaranam eva bhāro, puññakaranaŋ hi īdha c'³ eva samparāye ca sukham evā 'tī vatvā anusandhīŋ ghatetvā dhammaŋ desento īmaŋ gātham āha

118. 'Puññañ ce puriso kayirā kayirāth' enaŋ⁴ punappunaŋ, tamhi chandaŋ kayirātha, sukho puññassa uccayo' ti

Tass' attho sace puriso puññan kaieyya 'ekavāian ⁵ puññan katan alan ettāvatā' ti anoramitvā punappunan karoth' ⁶ eva, tassa akaianakhane ⁷ pi tamhi puññe chandan rucin ussāhan karoth' eva, kinkāranā? sukho puññassa uccayo puññassa hi uccayo vaddhi idhalokaparalokasukhâvahanato ⁸ sukho ⁹ ti.

Desanâvasāne devadhītā pañcacattālīsayojanamatthake 10 thitā va sotāpattiphalan pāpunī ti.

Lājadevadhītāya vatthu.11

4 Anāthapindikasetthivatthu.

Pāpo pi passati bhadran ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Anāthapindikan ¹² ārabbha kathesi

¹ B¹ 'savana ³ B m.

² K. B a no. S rep.

⁴ B kayırā taŋ.

⁵ K. a. pi B a me

⁶ B. karot', so infra

⁷ K B ka°.

⁸ K °ke °ke su°. C Ca S °sukhav°.

⁹ C Ca. S sukhā

¹⁰ B. °mattake

¹¹ K. B. °tāv° B. a. tatīyaņ.

 $^{^{12}}$ Cf F. J $_{1}$ 226, Anguttara $_{1}$ 392 $_{f}$

Anāthapındıko hi vihāram eva uddissa catupaññāsakotıdhanan buddhasāsane vikirityā Satthari Jetavane viharante devasikan tīni mahāupatthānāni gacchati, gacchanto ca3 "kin nu kho ādāya āgato" ti4 sāmaneiā vā daharā vā hattham pr me olokeyyun' tr tucchahattho nāma na gatapubbo, pāto va gacchanto yāguņ gāhāpetvā va gacchatı, katapātarāso sappınavanītādīnī bhesajjāni5 sāvanhasamaye mālāgandhavilepanavatthadīni gāhāpetvā6 gacchatı.7 Vohārupajīvino pi 'ssa hatthato atthārasakotidhanan inan ganhinsu, kulasantakapi 'ssa atthaiasahıraññakotıyo nadītūle nidahıtvā thapitā udakena kūle bhinne mahāsamuddan pavisinsu,8 evam assa9 anupuc bena parikkhayan agamāsi. So evanbhūto pi sanghassa dānan deti yeva, panītan pana katvā dātun na sakkoti So ekadivasan Satthārā 'dīyatı pana no gahapatıkule dānan' ti vutte 'dīyati' bhante' tañ ca kho kanājakan 12 bilangadutiyan '13 ti aha. Atha nan Sattha 'gahapati "lūkhan dānan demī" ti mā cintavi, cittasmin hi panīte 14 buddhadinan 15 dinnadanan lukhan nama natthi, api ca tan 16 atthannan anyapuggalanan 17 desi, 18 ahan pana Velāmakāle 19 sakala-Jambudīpan unnangalan katvā mahā-

¹ Ca upa°

² C^a om

³ B va K om

⁴ B1 gacchāmı

⁵ K. a. gāh° vihāi an gacchati

⁶ K. B a vihāran.

⁷ K. B B¹. a evan niccakālam (B¹. niccam) eva divase divase (B om one, B¹. om. both) dānan datvā sīlan rakkhati (B¹ °itvā), aparabhāge dhanakkhayan gacchati.

⁸ K. pāv°.

⁹ K. om.

¹⁰ K. a. me.

¹¹ K. a. kule dānaŋ.

¹² B1 om

¹³ B¹. pılankadutıyakan. K. vıl°.

¹⁴ C C^a S. a. na (atth: *infia*). ¹⁵ B¹. godhumâdīni.

¹⁶ K. B B1. tvan. S. nan. K. a. gahapatı

¹⁹ K Velāmabrāhmana°.

dānaŋ¹ pavattayamāno² pi tisaranagamanam³ pi kiñci nâlatthaŋ,⁴ dakkhineyyā nāma evaŋ dullabhā, tasmā "lūkhaŋ me⁵ dānan" ti mā cintayī' ti vatvā Velāmasuttam assa kathesi

Ath' assa dvārakotthake adhivatthā devatā Satthari c' eva Satthu sāvakesu ca gehan pavisantesu tesan tejena santhātuņ⁶ asakkontī 'yathā ime iman gehan na pavissanti7 tathā gahapatin paribhindissāmī' ti tan8 vattukāmapi issarakāle kiñci vattuņ nasakkhi, 'idāni panāyaņ' duggato, ganhissati me vacanan' ti 10 rattibhage setthissa sırıgabbhan pavısıtvā ākāse atthāsı Atha nan setthī¹¹ dısvā 'ko eso' tı āha 12 'Ahan te mahāsetthı catutthadvāiakotthake adhivatthā devatā 18 tuyhan 14 ovādadānatthāya 15 āgatā 'tı 'Tena hı vadehī '16 tı 'Mahāsetthi tayā pacchimakālan anoloketvā va samanassa 17 Gotamassa säsane bahun dhanan vippakinnan, 18 duggato hutvapi tan 19 na muñcesi 20 yeva, evan vattamano katipahen' eva ghāsacchādanam pi na labhissasi, kin te samanena Gotamena, atipariccāgato 21 oiamitvā kammante payojento kutumban santhapehī'tı. 'Ayam me tayā dınnaovādo'22 'Āma setthī'23 tı 'Gaccha nahan tādısīnan 24 sata-

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup>, a. datvā
                                                    <sup>2</sup> K ottamāno
<sup>3</sup> B<sup>1</sup>. °gatan B sar°.
                                                    <sup>4</sup> B<sup>1</sup>, alabhitvā
<sup>5</sup> C<sup>2</sup> evan dhamme B. me lū°.
<sup>6</sup> K sandhāretuņ B¹. santā1°.
                                                    8 C. Ca om.
 <sup>7</sup> S. pavisanti
9 K. pana a°.
                                                   <sup>10</sup> K. a. sā.
11 B. om
                                                   12 K pucchi.
                                                   14 B1. tumbe.
<sup>13</sup> K devadhītā
<sup>15</sup> B¹, ovādanatthāya. B. ovādatth°
16 S. ovado. K a. devate
                                                  17 B1, onao.
18 B1. vikiranan B. B1. S. a. idāni.
19 K a samanan Gotaman.
                                                   20 K. B. B1. °ası.
<sup>21</sup> B¹, atrecã°,
                                                  22 B. dinno ov°.
<sup>23</sup> K. mahās°.
```

²⁴ S tādisena B. a satena pi sahassena pi.

sahassena pi sakkā harāpetuņ,¹ ayuttan te vuttan, kin tavā mama gehe vasamānāya,2 sīghaŋ3 me gharā nıkkhamā '4 ti 5 Sā sotapannassa arīvasāvakassa vacanan sutvā thātun asakkontī dārake ādāya nikkhamı Nikkhamitvā ca pana aññatra6 vasanatthānan alabhamānā7 'setthin khamāpetvā va8 tatth'9 eva vasissāmī' ti 10 naganaparıggāhakadevaputtaņ 11 upasaņkamıtvā attanā katâparādhan ācikkhitvā 'ehi man setthissa santikan netvā. khamāpetvā vasanatthānan dāpehī' ti āha So 'ayuttan tayā vuttan, nahan tassa santikan gantun 12 ussahissāmī '13 tı tan patıkkhıpı 14 Sā catunnan mahārājānan 15 santıkan gantvā tehi pile patikkhittā17 Sakkan devarājānan upasankamitvā tan pavattin ācikkhitvā 'ahan deva vasanatthānan alabhamānā 18 dārake hatthe 19 gahetvā anāthā vicaiāmi,20 vasanatthānan me dāpehī' ti sutthutaran yāci Atha nan so²¹ 'aham pana²² tava kalana²³ setthin vattun na²⁴ sakkhıssāmı, ekan pana te upāyan kathessāmī' tı āha 25 'Sādhu deva kathehī' ti 'Gaccha setthino āyuttakavesan gahetvā setthissa hatthato pannan āropetvā²⁶ vohārūpajīvihi gahitaņ²⁷ atthārasakotidhanaņ attano anubhavena sadhetva28 tucchagabbhan29 pūretva30

¹ B ¹ gāhāpetuŋ B kampetuŋ	K saññā ka°
² B¹ vuttamā° B α pı	3 B 1 ep
⁴ B. °āhī.	⁵ B ¹ a panāmesı
⁶ K B B ¹ . ottha.	⁷ B¹ alambha°
S B om	⁹ B tath'.
¹⁰ K. a. cintetvā	¹¹ S. B. °kaŋ de°
¹² C. Ca. °tvā. B¹ gandhuŋ	¹³ B. °hāmı
¹⁴ K a. tassa	¹⁵ B. B¹. °ıkānaŋ
¹⁶ B. om.	¹⁷ B. °pıtvā
¹⁸ B ¹ . °nāya.	¹⁹ B [°] ena
²⁹ B ¹ vacchāmi	²¹ K. B S a āha
²² K. B. S p ₁ .	²³ B ¹ . a tan.
24 C. om.	²⁵ K B sā
²⁶ B. a. te	²⁷ K. āharāp°.
²⁸ K corı pasadho. B¹. āharitvā	
²⁹ B. °gabbhe. K. °kocce	30 K. purāp°.

-mahāsamuddan pavitthan atthārasakotidhanan atthi, aññam pi asukatthane nama assamikan attharasakotidhanan atthi1—sabban āha11tvā2 tassa tucchagabbhe pūretvā 3 dandakamman katvā 4 khamāpehī 'tr devā' tī vuttanayen' eva taņ⁵ sabbaŋ katvā puna tassa snigabbhan obhāsayamānā6 ākāse thatvā, 'ko eso' ti vutte, 'ahan te catutthadvārakotthake adhivatthā andhabāladevatā.7 andhabālatāva van tumhākan santike kathitan tam⁸ me khamatha, Sakkassa hi me vacanena catupaññāsamotidhanan sanharityā tucchagabbhapūranan dandakamman katan, vasanatthanan alabhamana kilamami' ti 10 Anāthapındıko cintesi 'ayan devatā "dandakammañ ca¹¹ me katan" ti vadati attano ca dosan patijānāti, Sammāsambuddhassa nan dassessāmī 'tı So tan Satthu santıkan netvā 'tayā 12 katakamman sabban ārocehī' ti 13 Devatā Satthu pādesu¹⁴ snasā nipatitvā 'bhante¹⁵ mayā bālāya¹⁶ tumhākan gune ajānitvā pāpakan 17 vacanan vuttan, tam me khamathā' ti Satthāran khamāpetvā mahāsetthin khamāpesi Satthā kalyānapāpakammānan 18 vipākavasena 19 setthiñ c' eva 20 devatañ ca ovadanto 'idha gahapati pāpapuggalo pi yāva pāpan na paccati tāva bhadiāni passatı, yadā pan' assa pāpan paccatı tadā pāpam eva passatı, bhadrapuggalo pı yava bhadran na paccatı tava pāpāni passati, yadā pan' assa²¹ bhadran paccati tadā

```
<sup>1</sup> S B a tan
                                          2 K haro
 ^3 K a idan nāma
                                          4 K a tan
 5 K B om.
                                           <sup>6</sup> B obhāsamānā.
 <sup>7</sup> K bālade°
                  S B a mayā
 8 B 1ep
                                          9 K onena.
                                          11 K. om
<sup>10</sup> K a āha
12 K B tāya
                                         13 K B. ārocesi
<sup>14</sup> B pāde.
                                         15 B. a. van.
<sup>16</sup> K B¹ bālatāya
                        B andhabālatāya. B¹. a. yan
<sup>17</sup> B pāpakammaņ
18 K B B1. S °pāpakānan ka°
<sup>19</sup> K °en' eva
                                         <sup>20</sup> K ca
21 B pana, om. assa
```

bhadram eva passatī'tı vatvā anusandhıŋ ghatetvā dhammaŋ desento ımā gāthā abhāsı:

- 119 'Pāpo pi passatī bhadraŋ yāva pāpaŋ na paccati, yadā ca paccatī pāpaŋ atha pāpo¹ pāpāni passati
- 120 Bhadio pi passatī pāpaŋ yāva bhadiaŋ na paccati, yadā ca paccatī bhadraŋ atha bhadio bhadiāni passatī 'ti

Tattha pāpo ti kāyaduccaritadinā ² pāpakammena yuttapuggalo, so pi hi pulimasucaritānubhāvena nibbattaņ sukhaņ anubhavamāno bhadram pi ³ passati, yāva pāpaņ na paccatī ti yāv' assa ⁴ taņ pāpakamman ditthadhamme vā samparāye vā vipākan na deti, yadā pan' assa taŋ ditthadhamme vā samparāye vā vipākan deti ⁵ atha ditthadhamme vividhā kammakaranā ⁶ samparāye ca apāyadukhan anubhonto so pāpo pāpām ⁷ passati

Dutiyagāthāya pi⁸ kāyasucarītādībhedabhadrakammayutto⁹ bhadio, so pi¹⁰ pulimaduccarītanubhāvanībbattaņ dukkhaŋ anubhavamāno pāpaŋ passatī, yā væ bhadi aŋ na paccatī tī yāv' assa¹¹ taŋ bhadrakammaŋ ditthadhamme vā samparāye vā vīpākaŋ na detī, yadā ¹² pana taŋ ¹³ vīpākaŋ detī atha ditṭhadhamme vā ¹⁴ lābhasakkārâdisukhaŋ samparāye vā dibbasampattīsukhaŋ anubhavamāno ¹⁵ so bhadro bhadrānī yeva passatī tī

¹ K. first om, corr a.

² F. °dīnı.

³ B. om

⁴ K. yāva tassa

⁵ C. Ca. S om yadā . . . deta

⁶ F. K. °kār°.

⁷ F. B. a yeva.

⁸ K. a yo.

C. om. °bheda°. K B. °adınā bhadrakammena yutto

¹⁰ K. pi so B. a hi.

¹¹ K. yāva tassa

¹² B. a. ca

¹³ B. om.

¹⁴ K. B. om.

¹⁵ B a. va.

Desanâvasāne sā¹ sotâpattīphale patītthahī, sampattaparīsāyapī² sâtthīkā dhammadesanā ahosī tī

Anāthapındıkasetthissa vatthu.3

5 ASAÑNATAPARIKKHĀRABHIKKHUVATTHU

Mappamaññetha⁴ pāpassā tī imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto ekaŋ asaññataparikkhāraŋ⁵ bhikkhuŋ ārabbha kathesi.

So kira yan kiñci mañcapīthâdibhedan parikhāian bahi paribhuñjitvā tatth' eva6 chaddeti,7 parikhāio vassena pi ātapena8 pi upacikâdīhi9 pi vinassati.¹0 So bhikkhūhi 'nanu āvuso parikhāro patisāmetabbo'¹¹¹ ti vutte¹²² 'appakan mayā katan āvuso na etassa¹³ cittan atthi na pittan'¹⁴ ti vatvā¹⁵ tath' eva¹⁶ karoti. Bhikkhū tassa kiriyan Satthu ārocesun Satthā tan pakkosāpetvā 'saccan kira tvan bhikkhu evan karosī' ti pucchi. So Satthāiā pucchito pi 'kin evan¹¹ bhagavā appakan¹³ mayā katan, nāssa¹9 cittan atthi na pittan'²⁰ ti tath' eva avamaññento āha Atha nan Satthā 'bhikkhūhi evan kātun na vaṭtati, pāpakamman nāma "appakan" ti na avamañnītabban, ajjhokāse thapītan hi²¹ vivatamukhan bhājanan deve

¹ K. devatā B a. devatā ³ K B °kavatthu B. a. catutthaņ.	² K om pi
⁴ K. B mâva°, al.	⁵ B ¹ apayutta°
⁶ B ¹ a karoti kira.	⁷ B ¹ <i>a</i> . kıra
⁸ K corr ātapp°	⁹ B¹. a dādantā.
10 B1 °anti	¹¹ B. °ıtabbo
¹² K vutto, a pana.	
¹³ K B etan na tassa. C Ca. ekassa	l.
¹⁴ B ¹ vitti. B. nimittan.	15 K a. puna
¹⁶ K a. taŋ	¹⁷ K. B etaŋ
¹⁸ K a ca	¹⁹ B n' assa.
²⁰ B¹ vittaŋ. B. nimittan.	²¹ B. om

vassante kiñcapi ekabindunā va¹ na pūlati, punappuna vassante pana pūrat' eva. evam evaŋ pāpaŋ karonto puggalo anupubbena mahantaŋ pāpalāsiŋ karotī' ti vatvā anusandhiŋ ghatetvā dhammaŋ desento imaŋ gātham āha

121 'Mappamaññetha pāpassa "na man taŋ² āgamıssatı," udabındunıpātena udakumbho pi pūratı, pūratı bālo pāpassa thokathokam³ pi ācınan' tı

Tattha mappamaññethā ti na avajāneyya⁴ pāpassā ti pāpaŋ, na man tam āgamīssatī ti "appamattakaŋ me pāpaŋ⁵ kataŋ, kadā etaŋ vipaccissatī" ti evaŋ pāpaŋ navajāneyyā⁶ ti attho. Udakumbho pī ti deve vassante mukhaŋ vivaiitvā thapitaŋ yaŋ kiñci kulālabhājanaŋ yañ ca⁷ taŋ ekekassa pi udabindussa⁸ nipātena anupubbena pūrati evaŋ bālapuggalo thokathokam⁹ pi pāpaŋ ācinanto karonto vaddhento ¹⁰ pāpassa pūrati yevā ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattiphalâdīni pāpuniņsū ti Satthâpi 'ajjhokāse seyvaņ¹¹ santharitvā patipākatikaņ akaronto¹² idaņ nāma āpajjatī' ti sikkhāpadaņ paññāpesī ti

Asaññataparıkkhārabhıkkhussa vatthu

```
1 B °n' eva
2 K mattan. B. mandan, al
4 K. avapamaññeyya.
5 B. pāpakamman
6 F. ava°.
7 B. yathā for yañ ca.
8 B udakabinduno.
9 B °aŋ °aŋ K thokam pı
10 B °anto.
11 K. aseyyavatthun.
12 B. akaroto.
```

6 BILĀLAPĀDAKASETTHIVATTHU

Mappamaññetha¹ puññassā ti man dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Bilālapādakasetthin² ārabbha kathesi

Ekasmın hı samaye Sāvatthıvāsıno vaggabandhanena³ Buddhapamukhassa bhikkhusanghassa dānan dentı Ath' ekadıvasan Satthā anumodanan karonto evam āha ⁴ 'upāsakā idh' ekacco attanā dānan deti, paran na samādapeti, so nibbattanibbattatthāne⁵ bhogasampadan abhatı no paiīvārasampadan Ekacco attanā¹ na deti paran samādapeti, so nibbattanibbattatthāne parīvāiasampadan labhatı no bhogasampadan Ekacco attanā ca³ na deti parañ ca na samādapeti, so¹ nibbattanibbattatthāne¹o na bhogasampadan labhatı no paiīvāiasampadan ¹¹¹ Ekacco attanā ca¹² deti paiān ca samādapeti, so nibbattanibbattatthāne bhogasampadan ca¹² labhatı parīvārasampadan cā¹¹² ti ti labhatı parīvārasampadan cā¹¹² ti

Ath' eko pandıtapuı iso tan dhammadesanan sutvā 'aho acchariyam idan kāranan, ahan dāni ubhayasampattisanyattanikan ¹⁵ kamman karıssāmī' ti cintetvā Satthāran utthāya gamanakāle ¹⁶ āha 'bhante sve va ¹⁷ amhākan bhikkhan ganhathā' ti 'Kittakehi pana te ¹⁸ bhikkhūhi attho' ti 'Sabbehi ¹⁹ bhikkhūhi bhante' ti Satthā

```
1 K B måva°, ut supra2 K. vilāna°.3 K bandhena4 Cf r 785 K nibbattatth°6 B¹ sampatti7 K. B a dānaŋ8 K dānaŋ
```

⁹ K a pı

 $^{^{10}}$ K a kanjıkamattam pı kucıpulan na labhati parıvaran ca na labhatı.

¹¹ B B¹ a vighāsado (B¹, vikh°) hutvā vicarati ¹² K a dānaŋ ¹³ B ca.

¹⁶ B¹ a. vanditvā ¹⁷ B. om.

¹⁹ K. om ¹⁹ B. sabba.

adhıyāsesı. So pi¹ gāman pavisitvā 'amma tāta² mayā svätanäva Buddhapamukho bhikkhusangho nimantito, yo yattakanan bhikkhunan sakkoti so tattakanan bhikkhunan yaguadinan3 atthaya4 tanduladini detu, ekasmin thane pacāpetvā dānan dassāmā' ti ugghosanto5 vicarati 6 Atha nan eko setthī attano āpanadvāran sampattan disvā 'ayan attano pahonake bhikkhū animantetvā pana⁸ sakalagāman samādapento vicai atī' ti" kujihitvā 'tayā 10 gahitabhālanan 11 āharā' ti tīhi angulehi gahetvā thoke tandule adāsi, tathā mugge tathā māse 12 ti So tato patthāya Bilālapādakasetthī nāma jāto, sappiphānitadīni dento pi karandan 13 kute 14 pakkhipitya ekato konan 15 katya bindubındun 16 pagghar ayanto thokam 17 eva adası Upasako 18 avasesehi dinnan ekato katya imina dinnan visun yeva aggahesi So setthī tassa kirivan disvā 'kin nu kho esa mayā dinnan visun ganhātī' ti cintetvā tassa pacchato pacchato 19 ekan cülûpatthakan pahini 'gaccha yan esa karoti tan jänäpehi 20 ti So gantvä setthissa mahapphalan hotū' ti yāgubhattapūpānan²¹ atthāya ekadve²² tandule pakkhıpıtva muggamase pı²³ telaphanıtabındunı²⁴ pi sabbabhājanesu pakkhipi Cūlûpatthāko gantvā setthissa

```
1 K om
                                                <sup>2</sup> S B ammā tātā
   3 B1 °ād1°.
                                                <sup>4</sup> B a ca
    <sup>5</sup> K. <sup>o</sup>ento. B ghosanto
                                                6 K vicari.
    <sup>7</sup>K āpanna° B¹ gharadvā1a°
   8 K kin puna
                                               10 B1 tena.
                          9 B a vatvā
   11 B1. gahitan gahitan bho
   <sup>12</sup> B¹ tathā tele mugge tathā adāsi. B. om second tathā
   13 K oakan.
   <sup>14</sup> B. karandakannıkate
   15 B. ekakonan. B1 dhokan pacchato K. had konan,
con nan
  16 B bindun bindun K bindun.
  17 B thokathokam.
                                       <sup>18</sup> K. a pi
  19 K om, one
                                       <sup>20</sup> K. B. B<sup>1</sup>. jānāhī
  21 K. B. B<sup>1</sup>. °pūvānaņ
                                       22 B. ekan dve. C Ca. dve
  <sup>23</sup> C C<sup>2</sup>. muggamāsa°.
```

24 B. °phānitâdi°.

Tan sutvā setthī cintesi 'sace me so parisamajjhe avannan bhasissati, mama name gahitamatte yeva nan paharityā māressāmī' ti nivāsanantare chunkan bandhitvā punadivase² gantvā bhattagge atthāsi puriso Buddhapamukhan bhikkhusanghan parivisitvā Bhagavantan āha 'bhante mayā mahājanan samādapetvā3 ıman dānan dinnan, tattha samādapitamanussā attano balena bahūni pi thokāni pi tanduladīni4 adaņsu, tesan sabbesan mahapphalan hotū' ti āha 5 Tan sutvā so6 setthī cintesi 'ahan ""asukena nāma acchaiāva7 ganhitvā tanduladīni dinnāni" ti mama nāme gahitamatte ıman māressamī" ti āgato, ayan pana sabbasangāhikan⁸ katvā yehi pi nāliādīhi⁹ minitvā¹⁰ dinnan, yehi pi accharāya gahetvā dinnaņ "sabbesaņ mahapphalan hotū" tı vadetı, 11 sacahan 12 evarüpan na khamāpessāmı, devadando 13 mama 14 matthake patissatī' ti So tassa pādamūle nipajjitvā 'khamāhi me sāmī' ti āha 16 'Kin ıdan' tı 17 vutte 18 sabban tan pavattın ārocesı kırıyan dısvā Satthā 'kın ıdan' tı danaveyyavatıkan pucchı. So 19 atītadīvasato patthāya tan pavattīn ārocesī nan Satthā' evan 20 kıra setthī' tı pucchıtvā, 'āma bhante' tı vutte, 'upāsaka puñnan nāma "appakan" tı na avajānıtabban,21 mādısassa hı22 buddhassa vā23 buddhapamu-

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup> chādıkan.
```

8 B1. °sangahıtan

 15 K. dosan

¹⁶ K. a. so

20 B1 saccan

² B¹. parīvāsanatthānaŋ K a tattha

³ B samādetvā

⁴ K om. ⁶ B om.

⁵ K. B S. om ⁷ B¹ añgulīhi

⁹ K. nālikād° B¹ angulīhi.

¹⁰ B1 harıtvā

¹¹ K B vadati. C vadehī tı

¹² B1 sace a°

¹³ B *a.* nāma.

¹⁴ K me.

¹⁷ K. S. a tena B. a ca tena

¹⁸ K puttho.

¹⁹ K. a tassa.

²¹ K. B¹. avamaññitabban. B. ma°, so infra.

²² B. om.

²³ K B. om. bu° vā. S. om. vā

khassa vā sanghassa¹ dānan datvā "appakan" ti na avajānitabban, panditamanussā² hi puññan kaionto³ vivatabhājanan⁴ viya udakena anukkamena puññena⁵ paripūranti⁶ yevā ti vatvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gātham āha

122 'Mappamaññetha puññassa "na man taŋ āgamissati," udabindunipātena udakumbho pi pūiati, pārati dhīro puññassa thokathokam pi ācinan' ti.

Tass' 7 attho panditamanussā puññan katvā 'appakan' mayā puññan katan, na man tan vipākavasena' āgamissatī 'ti, ¹o' 'evan parittakan kamman kahan ¹¹ man dakkhissatī ¹² ti ¹³ 'ahan vā tan kahan dakkhissāmi, ¹⁴ kadā ¹⁵ evan ¹⁶ vipaccissatī 'ti evan puññan mappamaññetha na avajāneyya, yathā hi nirantaran udabindunipātena ¹¹ vivaritvā ¹³ thapitan kulālabhānan pūrati, evan dhīno panditapuriso thokathokan pi puññan ācinanto puññassa pūratī ti

Desanavasāne so 19 setthī sotāpattīphalaŋ pāpunī, sampattaparīsāya satthīkā desanā ahosī tī

Bılālapādakaseṭthıssa²⁰ vatthu

```
<sup>1</sup> B bhikkhu°
   <sup>2</sup> B<sup>1</sup> °purissā K. °purisā
                                                  <sup>3</sup> K ontā
   <sup>4</sup> K vivatamukha°.
                                                  <sup>5</sup> C Ca S °ānı.
  <sup>6</sup> B pūrenti.
                                                  <sup>7</sup> K tatth'
  8 K. appamattakan
                                                  <sup>9</sup> B. pāka°
^10 K B. om
                                                 11 B rep.
                                                 13 B. om
 12 B. rakkh°.
 <sup>14</sup> B kamman ra°
                                                 15 B tadā
 16 K. etan
                                                 <sup>17</sup> B ndaka°
 18 K a. va
                                                19 K B. om
 20 K. Vilārapadikasetthi. B. vivatthu, and a. chatthan.
```

7. Mahádhanavānijavatthu.

Vānijo vā¹ ti imaņ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Mahādhanavānijaŋ ārabbha kathesi.

Tassa kua vānijassa gehe pañcasatā 2 corā otāraņ 3 gavesamānā otāran na labhinsu Aparena samayena4 vānijo pañca sakatasatāni bhandassa pūretvā bhikkhūnan ārocāpesi 5 'aham asukatthanan nama vanıjjaya6 gacchamı, ye ayyā taŋ thānaŋ 7 gantukāmā te nıkkhamantu,8 magge Tan sutvā pancasatā bhikkhāya na kilamissantī' ti bhikkhū tena saddhin maggan patipajjinsu Te pi corãº 'so kıra10 vānıjjāya11 nıkkhanto'12 tı13 gantvā ataviyan atthansu Vānijo pi gantvā¹⁴ atavimukhe ekasmin gāme nıvāsan gahetvā 16 tayo divase gonasakat adīni sanvidahi, 16 tesan pana bhikkhūnan nibaddhan bhikkhan deti yeva. Coiā tasmin aticirāyante 'gaccha tassa nikkhamanadivasan ñatvā ehī' ti ekan purisan 17 pahininsu. So tan gāman 18 gantvā19 ekan sahāyakan pucchi 'kadā vānijo nikkhamissatī' ti So'dvīhatīhaccayenā'20 ti vatvā, 'kim atthan pana pucchasi' ti āha Ath' assa so 'mayan pañcasatā²¹ corā etassa²² atthāya ataviyan thitā' ti ācikkhi Itaio 'tena hi gaccha, sīghan nikkhamissatī' ti tan uyvojetvā,23

```
<sup>1</sup> K. bānijo va bhayan maggan.
 <sup>2</sup> B otao
                                       <sup>3</sup> B¹ okāran, B okāsan al.
 4 K a. so
                                      <sup>5</sup> K ārocesi
 <sup>6</sup> B °jjatthāya
                                       <sup>7</sup> B. tattha
 8 K ontā.
                                       9 K. corr. a gavesamānā
10 K kin for so kina
                                      11 B. °110
<sup>12</sup> K nikkhamanto.
                                      <sup>13</sup> B om.
14 B1. a tan sutvā
<sup>15</sup> B vāsan katvā B B¹ a. dve.
16 K °itvā.
                                      <sup>17</sup> B B¹ coran.
<sup>18</sup> K nagaran.
                                      <sup>19</sup> K. a. va.
<sup>20</sup> B¹ katipâhaccayena.
                                B dvihace.
21 B otao.
                                      <sup>22</sup> B etass'
23 B1 āyyo°
```

'km nu kho core vāremi' udāhu vānnan' ti cintetvā, 'kım me corehi, vannan nissava pancasata bhikkhū nīvanti, vānijassa sannan dassāmī 'ti So² tassa 'santikan gantyā 'kadā nikkhamissathā'4 ti pucchityā, 'tatīyadivase' ti vutte. 5 mayhan yacanan kaiotha, atayiyan lura tumhākam atthāva paneasatā cojā thitā, mā tāva gamitha'6 ti 7 'Tvan kathan janasi ti 8 'Tesan antaie mama sahāyo atthi, tassa me kathāva ñātan' ti 9 'Tena hı kım me etto gatena, 10 nıvattıtvā 11 geham eva gamıssāmī' ti 12 Tasmin cirāvante puna tehi corehi pahito 13 puriso āgantvā tan sahāvakan pucchitvā tan pavattin sutvā 'nıyattıtvā¹⁴ kıra geham eya¹⁵ gamıssatī', ¹⁶ tı gantvā corānan ālocesi 17 Tam sutvā colā tato nikkhamitva ıtarasmın¹⁸ magge atthansu ¹⁹ Tasmın cırāvante puna te pi²⁰ coiā sahāvakassa²¹ santikan²² pesesun So tesan²³ tattha thitabhavan natva puna vanijassa alocesi Vanijo 24 'idhàpi²⁵ me vekallan²⁶ natthi, evan sante n' eva etto gamıssāmı na ito.27 idh' eva bhavissāmī,28 ti29 bhik-

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup> passissāmi
                                           2 K om ..
 <sup>3</sup> B<sup>1</sup> tāsan
                                           4 B B1 gamı°
                                           ^6 B ^1 gamıssath\bar{a}
 5 B1 a sāmi
 7 K corr a āha
                                          8 K. a pucchi
 9 K. a āha Bānuo
                                          10 C. Ca S a ta
11 B. oetvā
12 B1. a gehan gato K. a āha.
<sup>13</sup> B. B<sup>1</sup> pesito
                                          <sup>14</sup> B. °etvā
15 K. a bānijo.
                                          16 B1 kato
17 C Ca. aroci K a puna
                                          18 B stara°
19 B. a starasmin magge
<sup>20</sup> K. B pi te. B a. pañcasatã
21 B. tassa.
                                         22 K. a purisan.
23 K a corānan
<sup>24</sup> K a tassa tan sutvā
                                         <sup>25</sup> B<sup>1</sup> 1to p1
26 B1. kevalan.
<sup>27</sup> K a gamissāmi. B a ti
                                         <sup>28</sup> B<sup>1</sup>, vassissāmi
29 K corr. a. cintetvā
```

khūnan santikan gantvā āha 1 'bhante coiā kiia maņ2 vilumpitukāmā magge thatvā3 "puna nivattissatī" ti sutvā itai asmin⁴ magge thitā, ahan etto⁵ vā ito vā agantvā⁶ thokan idh' eva7 bhavissāmi, bhadantā8 idh' eva9 vasitukāmā 10 attano 1 ucin kai ontū '11 ti Bhikkhū 'evan sante mavan nivattissāmā' ti vānijan āpucchitvā punad eva 12 Sāvatthin gantvā 13 Satthāran vanditvā nisīdiņsu 14 Satthā 'kın bhikkhave mahādhanavānijena saddhin na gamitthā '15 ti pucchitvā, 'āma bhante mahādhanavānijassa vilumpanatthāya dvīsu¹⁶ pi maggesu corā pariyutthinsu,¹⁷ tena 18 so tattha va 19 thito mayan pana agata 'ti vutte, bhikkhave mahādhanavānijo corānan atthitāya maggan parıvajjeti, jīvitukāmo ti 20 pi puriso halāhalaņ 21 visaņ parivajjeti, bhikkhunapi "tayo bhavā corehi pariyutthitamaggasadısā" tı ñatvā pāpan parıvajjetun vattatī' tı vatvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gatham aha

123 Vānijo va bhayan maggan appasattho mahaddhano visan jīvitukāmo va pāpāni parivajjaye'ti.

Tattha bhayan ti bhāyitabbaŋ corehi pariyutthitattā sappatibhayan ti attho, idaŋ vuttaŋ hoti yathā mahā-

```
<sup>1</sup> B ahan
                                            2 B om
 <sup>3</sup> B. thitā
              B<sup>1</sup>. thitā kira. K a idāni.
 4 C Ca a hi.
                                            <sup>5</sup> C atto B<sup>1</sup>. ettho
               C Ca B1. āgo.
6 K. vago
                                           7 K. ıdha tāva
 8 B. bhadd°
                                           9 K. B. idha.
10 K. B a vasantu gantukāmā
11 K. ruciyā gacchantū.
                                          <sup>12</sup> K B<sup>1</sup> punadivase
<sup>13</sup> B<sup>1</sup>. a Satthu santikan gantvā
<sup>14</sup> K. a. atha.
                                          15 K. gamissathā.
16 B1. tīsu
                                          17 B1 °yuddhitā kira
18 K. ten' eva.
                                          19 K. B. S tatth' eva
20 K. om. B. viya for ti pi.
                                          21 C Ca. olao.
```

dhano vānijo appasattho sappatibhayan maggan, yathā ca jīvitukāmo halāhalan visan parīvajjeti, evan pandito bhikkhu appamattakāni pi¹ pāpāni parīvajjeyyā ti

Desanavasāne te bhikkhū saha pausambhidāhi alahattan pāpuninsu, sampattamahājanassapi satthikā dhammadesanā ahosī ti

Mahādhanavānijassa vatthu 2

8 Kukkutamittavatthu

Pāṇimhi ce³ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Veluvane viharanto Kukkutamittaŋ nāma nesādaŋ ārabbha kathesi.

Rājagahe⁴ ekā setthidhītā vayappattā sattabhūmakassa⁵ pāsādassa upari sirigabbhe ārakhatthāya⁶ ekan paricārikan datvā mātāpitūhi vāsiyamānā⁷ ekadivasan sāyanhasamaye vātapānena antaravīthin olokentī pañca pāsasatāni pañca ca⁸ sūlasatāni ādāya mige vadhitvā jīvamānan ekan Kukkutamittan nāma nesādan pañca migasatāni vadhitvā tesān mansena sakatan⁹ pūretvā sakatadhure nisīditvā mansan vikkinanatthāya¹⁰ nagaran pavisantan disvā tasmin patibaddhacittā paricārikāya hatthe pannākāran datvā 'gaccha etassa¹¹ gamanakālan)¹² ñatvā ehī' ti pesesi Sā gantvā tassa pannakāran datvā pucchitvā,¹³ 'ajja mansan vikkinitvā pāto va asukadvārena

¹ B. om.

² K. °ıjjavatthun. B. °java°, and a sattaman

³ K. a. vanno nāsā.

⁴ K a. kir'

⁵ B¹. °bhummı° K. B. °bhūmı°.

⁶ K. B. B¹ ārakkhan°.

⁷⁶B¹ pālıya° B posiyamānā for mā° va°.

⁸ K B om ⁹ K B mahās°

¹⁰ B vikkinatthāya

¹¹ K a. pannâkāran datvā.

¹² B1 °kāranaŋ.

¹³ B pucchi

nāma nikkhamitvā gamissāmī'¹ ti sā tena kathitakathaņ sutvā gantvā tassā ārocesi Setthidhītā attanā gahetabbavuttakan vatthâbharanajātan² sanvidahitvā pāto va malinavatthanıvatthā3 kutan ādāya dāsīhi saddhın udakatıtthan gacchantī viva nikkhamitvā tan thānan gantvā tassa gamanamaggan⁴ olokentī atthāsi So pī pāto va sakataņ pājento nikkhami, sā tassa pacchato pāyāsi So tan disvā⁵ 'ahan tan "asukassa nāma dhītā" ti na jānāmi, mā maņ anubandhi ammā' ti āha 'Na man tvan pakkosasi,6 ahan attano dhammataya agacchami, tvan tunhi hutva attano sakatan pājehī' ti So punappuna⁷ nivāreti yeva Atha nan sā āha 'Sırıns nāma attano santıkan āgacchantin vāretun na vattatī' ti So tassā nissansayena 10 āgamanaņ¹¹ ñatvā taņ¹² sakataņ āropetvā agamāsī sapi mātāpitaio ito cito ca¹³ pariyesāpetvā¹⁴ apassantā 'matā bhavissatī' ti matakabhattan 15 karinsu saddhın sanvāsam anvāya patipātıyā satta putte vijāyitvā te vayappatte gharabandhanena bandhi

Ath' ekadıvasan Satthā paccūsasamaye lokan olokento 16 Kukkutamıttan saputtan sasunisan 17 attano ñānajālassa anto pavıtthan dısvā, 'kın nu kho etan' tı upadhārento tesan pannarasānan 18 pı sotapattımaggassa upanıssayan dısvā pāto va pattacīvaran ādāya tassa pāsatthānan 19 agamāsi. Tan dıvasan pāse baddho 20 ekamıgo pı 21 nâhosı,

```
<sup>2</sup> B<sup>1</sup> °jātarūpaņ
 <sup>1</sup> K āg°.
 <sup>3</sup> K. B B<sup>1</sup> °vatthan nivāsetvā
 <sup>4</sup> B<sup>1</sup>. āgamanaņ K B tassâgamanaņ
 <sup>5</sup> B a bhadde tvan kassa dhîtā tı pucchi
 <sup>6</sup> B °atı K. °esı, and a sā
 <sup>7</sup> K B. onan B. a tan
 8 B. sırı . āgacchantī
                                              9 S 1ep.
10 K. con a. attano.
                                             <sup>11</sup> B onakāranan
12 K ādīto pucchītvā.
                                             <sup>13</sup> K va
<sup>14</sup> B<sup>1</sup>. °sıtvā
                                             15 B1. matabhattakıccan.
16 K. B. B1. vo°
                                                 <sup>17</sup> K a sabban
<sup>18</sup> B. pannarasannan. K om.
                                                  19 B1. vasana°.
20 B. obandho.
                                                  <sup>21</sup> K. a. nāma.
```

Satthā tassa pāsamūle padavalanjaņ¹ dassetvā parato² ekassa gumbassa hetthā chāyāyaŋ³ nısīdı Kukkutamıtto pāto⁴ va dhanun ādāya pāsatthānan gantvā ādīto patthāya pāse olokayamāno, pāse baddhan ekam pi mīgan adīsvā Satthu padavalanjan addasa. Ath' assa etad ahosi 'koci mayā6 baldhamige mocento vicaiatī'7 ti. So Satthaii āghātan bandhitvā gacchanto gumbamūle8 nisinnan Sutthāran disvā 'iminā mama migā mocitā,9 māressāmi 10 nın' tı dhanun ākaddhı.11 Satthā dhanun ākaddhıtun datvā vissajjetun nadāsi. So saran vissajjetum pi oropetum pi 12 asakkonto phāsukāhi bhijjantīhi viya mukhato khelena paggharantena 13 kilantai ūpo atthāsi Ath' assa 14 puttā gehan gantvā 'pitā no cilāyati, km nu kho'15 ti vatvā 'gacchatha tātā 16 pitu santikan' ti mātarā pesitā 17 dhanuni adaya gantva pitaran tatha thitan disva 'ayan no pitu paccāmitto bhavissatī' ti satta pi janā dhanūni 18 ākaddhitvā buddhanubhāvena yathā tesaŋ¹⁹ pitā thito tath' eva atthansu. Atha nesan mātā 'kin nu kho me 20 puttā pi 21 cii āyantī' ti sattahi sunisāhi saddhin gantvā te tathā thite disvā,22 'kassa nu kho ime dhanūni ākaddhitvā thitā' ti olokentī Satthāian disvā bāhā paggayha 'mā me pitaian nāsetha, mā me pitaian nāsethā' ti mahāsaddan akāsı Kukkutamitto tan saddan sutvā cintesi. 'nattho vat' amhi, sasuro kira me esa, aho mayā

¹ K °balañjaŋ

³ B sāyaŋ.

⁵ B B¹. °ıya°

⁷ B¹. bhavissati

⁹ B¹. °ito, a. bhavissati

¹⁰ B. °188°. B¹ hanāmı.

¹² B. om or opi

¹⁴ K. atha.

¹⁶ B tāta.

¹⁸ B1. dhanun ādāya

²⁰ K pitā

²² K a. va.

² B¹ pūrato K B pur°

⁴ K om.

⁶ K. mayhan.

⁸ K rukkha°

B a bhavissanti

¹¹ B¹ āghatı

¹³ B °lan °nto

¹⁵ B. a etan

¹⁷ B. a te.

¹⁹ B. nesan

B. nesan

²¹ B¹. pitā

bhānyan kamman katan' ti Puttapi 'ssa' 'ayyako kila no esa, aho bhanyan kamman' ti cintayinsu Kukkutamitto 'ayan sasuio me' ti mettacittan upatthapesi, puttapi 'ssa 'ayyako no' ti mettacittan upatthapesun Atha te2 nesan mātā setthidhītā 'khippan dhanūni chaddetvā pitaian me3 khamapetha'4 ti aha Sattha tesan muducıttan ñatvā dhanun otaretun adası Te sabbe Sattharan vanditvā 'khamatha no bhante' ti khamāpetvā ekamantan nısīdınsu Atha nesan Satthā ānupubbikathan kathesi, desanavasāne Kukkutamitto saddhin puttehi c'eva sunisāhi ca attapañcadasamo sotâpattiphale patitthahi 6 Satthā piņdāya caritvā pacchābhattan vihāran agamāsi. Atha nan Ānandatthero pucchi 7 'bhante kahan gamitthā' 'Kukkutamittassa santikan Ānandā' ti 'Pānâtipātakammassa vo bhante akārako kato's tı 'Āma Ānanda,9 so attapañcadasamo acalasaddhāya patītthāya 10 tīsu 1 atanesu¹¹ nikkankho hutvā pānâtipātakammassa akāiako jāto' ti. Bhikkhū āhaŋsu 'nanu bhante bhariyâpi 'ssa atthī' ti 'Āma bhikkhave, sā kulagehe kumārikā12 hutvā sotapattıphalan pattā' tı Bhıkkhū kathan samutthāpesun 'Kukkutamittassa kira¹³ bhariyā kumārikākāle eva 14 sotapattıphalan patvā tassa gehan gantvā satta putte labhı, sā ettakan kālan sāmıkena "dhanun āhara, sare15 āhara, sattiņ āhara, 16 jālaņ āharā" ti vuccamānā tāni adāsı So pi 17 tāya dınnānı ādāya gantvā pānâtıpātan karotı, kın nu kho sotâpannā 18 pānatīpātan karontī' tī.

```
1 K 'ssā, and a. mātuyā saddaŋ sutvā.
```

⁷ К. а ајја.

⁹ B. ām' Ān°

¹¹ B¹ salanesu

13 K. om.

17 K. B om.

² K. B om C C^a tan

⁸ K me pı°

⁴ B¹ khamatha

⁵ K. a. tesaŋ

⁶ K atthāsı

⁸ B¹ akāranā gatattha

¹⁰ B1. otto

¹² K a pi

¹⁴ K. yeva.

¹⁵ S. oran K. sattın, sare after

 $^{^{16}}$ K a sūlaŋ āhara

¹⁸ S. B a pi.

Satthā agantvā 'kāya nu' ttha bhikkhave etarahi kathāya sannısınna' tı pucchitva, 'imaya nama' tı vutte, 'na bhikkhave sotapannā pānatipātan karonti, sā pana "sāmikassa vacanan karomī" ti tathā akāsi, "idan gahetvā esa idha¹ gantvā pānatipātan kaiotū' ti tassā cittan natthi, pānītalasmin hi vane asati visan ganhantassa tan visan anudahitun2 na sakkoti, evam evan akusalacetanāya abhāvena pāpan akarontassa3 dhanuādīni nīharitvā dadato4 pi pāpaŋ nāma na hotī' ti⁵ anusandhiŋ ghatetvā dhammaŋ desento iman gatham aha

124 'Pānimhi ce vano nassa,6 hareyya pāninā visaij, nabbanan visan anveti, natthi papan akubbato' ti

Tattha nassā ti na bhaveyya, hai eyyā ti atiharituņ8 sakkuneyya, kinkanan? yasma nabbanan visan anveti, abbanan9 hi pānin visan anvetuij na sakkoti, evam evan dhanuādīni nīharitvā 10 dentassapi akusalacetanāya abhāvena pāpan akubbato pāpan nāma natthi, abbanan 11 pānin visan viya nassa cittan pāpan anugacchatī tı

Desanavasāne bahū sotāpattiphaladīni pāpuniņsū ti.

Aparena samayena bhikkhū kathan samutthāpesun 'ko nu kho Kukkutamittassa saputtasunisassa 12 sotapattimaggassa upanissayo,13 kena karanena nesadakule nibbatto' tı. Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhıkkhave etarahi kathaya sannısınna' tı pucchıtva, 'imaya nama'

¹ K B om.

² S. anuoh° K. °d°. B °dayhitun

^{3.}B1 karo.

⁴ B¹. dadamānāya

⁵ S B. a vatvā.

⁶ B n' assa.

⁷ K. nâvanan.

⁸ F. K. B hao.

⁹ K. B avanan.

¹⁰ K āhar°

¹¹ K. a hi.

¹² K. B saputtassa sasu°.

¹³ B °maggassûp°.

tı vutte. 'bhıkkhave atīte Kassapadasabalassa dhātucetivan sanyidahanta evam ahansu "kin1 nu kho imassa cetivassa² mattikā bhavissati, kin udakan" ti nesan etad ahosi "haritālamanosilā mattikā bhavissati. tilatelan udakan 'tı te harıtalamanosıla kottetva tılatelena sannetvā³ itthakā chinditvā⁴ suvannena khacitvā⁵ anto ciniisu, bahimukhe6 ekaghanā7 suvannitthakā8 va ahesun, ekekā itthakā satasahassagghanikā ahosi vāva dhātunidhānā 10 cetive nitthite cintayinsu 11 "dhātunidhānakāle bahukadhanena 12 attho, kin nu kho ietthakan karomā" tī Ath' eko gāmavāsīko setthī "ahan ietthako bhavissāmī" ti¹³ dhātunidhāne ekan hirañnakotin pak-Tan disvā ratthavāsino "ayan nagare14 setthī dhanam eya sanharati, 15 evarupe cetive jetthako bhavitun na sakkoti, gamayasi pana kotidhanan pakkhipitya jetthako iāto" ti unhāvinsu. So tesan vacanan 16 sutvā "ahan dve kotivo datvā jetthako bhavissāmī" ti dve kotivo adāsi Itaro "aham eva jetthako bhavissāmī" ti tisso kotivo Evan vaddhetvā 17 vaddhetvā nagaravāsī 18 attha kotivo adāsi Gāmavāsino pana gehe¹⁹ navakotidhanam eva atthi, nagaravāsino pana 20 cattālīsakotidhanan, 21 tasmā gāmavāsī cintesi, "sacahan nava kotivo dassāmi avan

¹ K. kā. 2 K om

³ B¹. mattetvā. K B sansandıtvā

⁴ B¹ cınıtvā. K ghatetvā. B ıtthakāya ghatetvā ⁵ ¹ sanghetvā. ⁶ K B a pana

⁷ S. °na° B ekagghana°. 8 B onna 1°.

¹⁰ K. B1 onitthänä 9 B. om

¹¹ B1 manta°. C Ca S om. dhātu° cintayınsu (S tāva).

¹² B1 bahu° K. B bahunā dha°.

¹⁴ K B %1a% ¹³ K. corr a cintetvā.

¹⁵ B¹. sanganhātı C C². S saŋharī tı

¹⁶ B. kathan.

¹⁷ K. otvā. K. B om. one ¹⁸ K. a. setthī

¹⁹ K before atthi. 20 B. om.

²¹ K. a. eva atthi B. a. atthi.

'dasa kotivo' dassāmī' ti vakkhatı, atha me niddhanabhāvo paññāvissatī" ti So evam āha "ahan ettakañ en² dhanan dassāmi, saputtadāio ca cetivassa dāso bhavissāmī ti satta putte satta sunisāyo bhariyañ ca gahetvā attanā saddhin cetivassa nivyādesi 3 Ratthavāsino ' dhanan nama4 sakka uppadetun, ayan pana saputtadāro attānan nīvyādesi,5 ayam eva jetthako hotū "tī taņ jetthakan kannsu. Iti te solasa pi janā cetiyassa dāsā ahesun, ratthavāsino pana te bhujisse akaņsu 7 Evaņ sante pi cetiyam eva patijaggitvā yāvatavukaņ thatvā tato cuta devaloke nibbattinsu Tesu ekan buddhantaran devaloke⁸ vasantesu imasmin huddhuppāde bhariyā tato⁹ cavityā Rājagahe setthino dhītā hutvā nibbatti 10 kumārikā 11 sotapattiphalan pāpuni "Adıtthasaccassa pana 12 patisandhi nāma bhāriyā" ti tassā sāmiko sampanvattamāno gantvā nesādakule nibbatti, tassa saha dassanen' eva setthidhītaran pubbasineho allhotthaii Vuttan pi c' etan.

'Pubbe va sannıvāsena paccuppannahıtena vā evan tan jāyate peman uppalan va yathodake' ti

Sā pubbasınehen' eva 13 nesādakulan agamāsı Puttapı tassā¹⁴ devalokā cavitvā tassā¹⁵ kucchismin patisandhin ganhınsu. Sumsayo pı 'ssa tattha tattha 16 nıbbatta 17

4 K na.

8 B esu

14 K. B pan' assā

¹ K. kotidhanan.

² K B. om.

³ C nīyādetı

⁵ S °eti

⁶ C. bhuñj°. B. bhūj° K bhujj°.

⁷ K karınsu.

⁹ K tassa saggato.

^{*} K a. mama dhammadesanan sutvā.

¹¹ K. S. a. hutvā B a. ca hutvā.

¹² B nāma, om. later

¹³ K. havasena.

¹⁵ K a evan B. a eva.

¹⁶ K. om. one.

¹⁷ B B1, ottvā.

vayappattā tesam eva¹ gehan agamansu Evan te sabbe pi tadā cetiyan patijaggitvā tassa kammassānubhāvena² sotapattıphalan patta tı

Kukkutamittassa vatthu³

9 Kokasunakhaluddakavatthu

Yo appadutthassā4 ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Kokan⁵ nāma sunakhaluddakan ārabbha kathesi.

So kua ekadivasan pubbanhasamaye dhanun ādāya sunakhaparıvuto araññan gacchanto antarāmagge ekan pındaya pavısantan bhikkhun disva kujihitva 'kalakannı me dittho, ajja kiñci na labhissāmī' ti cintento pakkāmi Thero pi gāme pindāya caritvā katabhattakicco puna vihāran pāvisi 8 Itaro pi arannan 9 caritvā 10 kinci alabhitvā pacchágacchanto puna theran¹¹ disvā 'ajjāhan ıman kālakannın disvā arañnan gato kinci na labhin, idāni me puna pi abhimukho jāto, sunakhehi nan khādāpes sāmī' ti sañnan datvā sunakhe vissajjesi 'evan mā 13 karı upāsakā 'tı yācı 'Ajjāhan tava sammukhibhūtatta kiñci nâlatthan, puna pi me sammukhibhāvan āgato 'sı, khādāpessām' eva tan '14 tı vatvā sunakhe 15 uyyojesi Evan 16 thero vegena ekan 17 lukkhan abbirūhitvā 18 purisappamāne thāne 19 nisīdi, sunakhā

¹ K B S veva

² K tassânu°.

³ K Pubbasuparittakukkutavatthun B. Kukkutamittanesādavatthu, and a atthaman

⁴ K °assa narassa dussatī

⁶ K B ^oetvā

⁸ K. B pāyāsı.

¹⁰ B B1. v1°. K. om

¹² K om.

¹⁴ K. °m' etan B. °mi tan.

¹⁶ B. eva.

¹⁸ K °yhı°

⁵ K oan

⁷ K om.

⁹ K B1 °nne

¹¹ K. a. maggantare

¹³ K B. mā evaņ

¹⁵ K. a va

¹⁷ K. om

¹⁹ B1. porisa°.

24 B om

rukkhan parivāresun 1 Koko2 gantvā 'rukkhan abhnuhitvā³ pi te mokkho natthī' ti⁴ saratundena pādatale vijjhi Thero 'mā evan karohī' ti yāci yeva, itaio tassa yācanan anādiyitvā punappuna viiihi 5 yeva Theio ekasmin padatale viilhiyamane tan ukkhipitva dutiyan pādan 6 olambati, 7 tasmin vijihiyamāne tan pi 8 ukkhipati Evam assa so⁹ yācanaŋ anādıyıtvā dve pi pādatalāni vijjhi yeva, 10 therassa saiīran ukkāhi ādīpitan 11 viya ahosi So vedananuvattī¹² hutvā satīŋ paccupatthāpetuŋ nasakkhi, pāiutaŋ¹³ cīvaiaŋ bhassantam pi na sallakkhesi Tan patamanan Kokan sisato patthaya parikkhipantan eva patı. Sunakhā 'thero patīto' ti saññāya cīvaiantaran pavisitvā attano sāmikan luncitvā 15 khādantā atthimattavasesan karinsu Sunakha civarantarato 16 nikkhamitvā bahi atthansu Atha nesan theio ekan sukkhadandakan bhanjitvā 17 khipi Sunakhā theran disvā 'sāmiko va¹⁸ amhehi khādito' ti¹⁹ araññaŋ pavisiŋsu Thero kukkuccan uppādesi, 'mama cīvarantaran pavisitvā v'20 esa nattho, arogan²¹ nu kho me sīlan' ti²² rukkhā 23 otantvā Satthu santikan gantvā ādito patthāya sabban²⁴ tan pavattın arocetva²⁵ 'bhante mama civaran

```
1 K. °ayınsu
                                               <sup>2</sup> B<sup>1</sup> luddhako
  3 B canto
                                               <sup>4</sup> B a. tan
  <sup>5</sup> K. puna vijjhiti.
                                               6 K pi
  <sup>7</sup> B<sup>1</sup>. olumpatı. K. S. °etı B. °ıtvā
  8 K. B. om.
  9 C Ca. om. B a ca
 <sup>10</sup> C. Ca. vijihiyamāno K. B om yeva.
 11 B. B1. ādīttaņ.
                                              12 B. B1 ottiko
 13 B1 pārupīta° K °pītan
- 14 K om
                                             <sup>15</sup> B. bhuñjitvā
 16 K. °antato
                                             17 K. a va.
 18 C Ca. om.
                                             19 K. B a natvā
 20 B om
                                             <sup>21</sup> B. S ār°.
 22 S B a. so
                                             28 K °ato.
```

25 K. °āpetvā

nissāya so upāsako nattho, 1 kacci² me arogaŋ³ sīlaŋ, 4 atthi⁵ me samanabhāvo' ti pucchi. Satthā tassa vacanaŋ sutvā 'bhikkhu aiogan te³ sīlaŋ, atthi te samanabhāvo, so appadutthassa padussitvā vināsaŋ patto' ti, 7 'na kevalañ³ ca idān' eva atīte pi appadutthānaŋ padussitvā vināsaŋ patto yevā' ti vatvā taŋ atthaŋ pakāsento atītaŋ³ āhaii

'Atīte ku' eko vejjo vejjakammatthāya gāmaŋ vicaritvā kiñci kammaŋ alabhitvā ¹o chātajjhatto nikkhamitvā gāmadvāie sambahule kumārake ¹l kīlante disvā "ime sappena dasāpetvā ¹² tikicchitvā ¹s āhāraŋ labhissāmī" ti ekasmiŋ rukhhabile ¹⁴ sīsaŋ nīhai itvā nipannasappaŋ ¹⁵ dassetvā "ambho kumārakā eso sālikapotako, ganhatha ¹⁶ nan" ti āha Ath' eko kumāi ako sappaŋ gīvāya dalhaŋ gahetvā nīhai itvā ¹¹ tassa sappabhāvaŋ ñatvā viiavanto avidūre thitassa vejjassa matthake khipi Sappo vejjassa khandhaṭthikaŋ pai ikkhipitvā dalhaŋ dasitvā tatth' eva jīvitakhayaŋ pāpesi Evam esa Koko¹s sunakhaluddako pubbe pi ¹9 appadutthassa padussitvā vināsaŋ patto '²o ti

Satthā iman atītan āharitvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gātham āha

125 'Yo appadutthassa narassa dussatı²¹ suddhassa posassa anaūganassa tam eva bālaŋ pacceti pāpaŋ sukhumo rajo pativātaŋ ya khitto' ti

```
<sup>1</sup> B a t<sub>1</sub>
 <sup>2</sup> B<sup>1</sup> kıccı. B. kaccı me natthı samanabh°
 B1 ārogyan.
                                                 4 K. kaccı
 <sup>5</sup> K C. Ca. me atthi.
                                                6 K B tava
<sup>7</sup> K. va. B. om. Ca pappoti
                                                <sup>8</sup> K. keb°.
<sup>9</sup> Cf. F J III. 202.
                                               <sup>10</sup> K a va
11 K °re.
                                            12 B danso. K. danso
13 K. a kiñci.
                                            14 B °e b1°.
15 K. S. an sa°
                                           16 K. otha
17 B om.
                                           18 B Koka°.
19 K. va.
                        20 B. a yevā
                                                      21 K. padu°
III.
```

Tattha appadutthassā ti attano vā sabbasattānai vā adutthassa¹ narassā ti sattassa dussatī ti aparajjhati suddhassā ti niiapaiādhass' eva posassā ti idam pi aparenakārena sattādhivacanam eva Ananganassā ti nikhilesassa,² paccetī ti patieti Paṭivātan ti yathā ekena purisena pativāte thitai pahaiitukāmatāya khitto sukhumo iajo tam eva purisai paccetī, tass' eva upari patati, evam eva yo puggalo appadutthassa purisassa panippahāradīni dadanto³ padussati tam eva bālai ditthe va⁺ dhamme niiayadīsu vā⁵ vipaccamānai tan pāpaņ vipākadukhhavasena paccetī ti attho

Desanavasāne so bhikkhu arahatte patitthahi, sampattaparisāya pi satthikā dhammadesanā ahosī ti

Kokasunakhaluddassa vatthu 6

10 Manikarakulûpagatissattheravatthu

Gabbham eke⁷ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Manikāi akulūpagatissattheran⁸ ārabbha kathesi

So kira thero ekassa manikāiassa kule dvādasavassāni bhunji, tasmin kule jayampatikā mātipititthāne to thatvā theran patijagginsu. Ath' ekadivasan so manikāiako therassa purato mansan chindanto nisinno hoti. Tasmin khane rājā Pasenadikosalo ekan maniratanan iman dhovitvā vijihitvā pahinatū is ti pesesi. Manikāro salohiten' eva hatthena tan patiggahetvā pelāva upari.

	¹ K B. appadu°.	² K nikkh°.
	³ B. °paharâdınā dandena.	M HIKKH .
	⁴ B dittha-m-eva	⁵ K om
•	⁶ K B. °akava°. B. a. navaman	
	⁷ K a. uppajjanti.	
	⁸ K. B. °kulūpakaŋ Tı°.	⁹ B¹ jāya°
	¹⁰ B. B ¹ mātāpītu°.	11 K. om.
	¹² K °kāro	
	¹³ C C ^a . ontū S onātu	¹⁴ К. °уаŋ.

thapetvā hatthadhovanatthan anto¹ pāvisi Tasmin pana gehe posavaniyakoñcasakuno atthi, so lohitagandhena mansan² saññaya tan manin therassa passantass' eva3 Manikāro āgantvā manin apassanto 'mani vo4 gahito' ti bhariyañ⁵ ca puttake ca patipātiyā pucchitvā, tehi 'na ganhāmā' ti vutte, 'therena gahito bhavissatī' tı cıntetva bharıyava saddhın mantesı 'therena manı' gahito bhavissatī' ti Sā7 'sāmi mā evan avaca, ettakan kālan mayā therassa na kinci vajjan ditthapubban, na so manın ganhātī' tı Manıkāio8 theian pucchi 'bhante ımasmın thane manıratanan tumhehi gahitan' ti 'Na ganhāmi upāsakā' ti 'Bhante na idha añño atthi,9 tumheh'10 eva gahito bhavissati, detha me maniratanan' So tasmin asampaticchante¹¹ puna bhariyan āha 'theren' eva 12 manı 13 gahito, pîletvâpı 14 naij pucchissāmī' tı 15 'Sāmı mā no nāsayı, 16 varaŋ amhehi dāsavyaŋ 17 upagantun 18 na ca theran 19 evarupan vattun 20 ti So 'sabbe va²¹ mayan dāsattan upagacchantā manın ²² nagghāmā'23 ti rajjun gahetvā theiassa sīsan vethetvā24

¹ K om	² K °sa°
³ K. °ssa va	⁴ K B B ¹ kena
⁵ K. a dhîtaraŋ.	6 B om
⁷ B C C ^a om	
⁸ K a bhiriyāvacanaŋ agahetvā	
⁹ K idha pana a° natthi	
¹⁰ B ¹ . chākam K. B chehi yeva	
11 B1 °1ke	12 B om.
¹³ K om	14 K °lit°
¹⁵ S <i>a</i> sã	
¹⁶ B nassayı K rep mā no nās°	
¹⁷ K B °byan B ¹ . °bban.	
18 B¹ ontâpı. K a. vattatı	
¹⁹ B ¹ °rassa · B ev° ther°	
²⁰ B¹. kammaŋ kātuŋ sakkā	²¹ K pi
²² B. manımülaŋ.	•
²³ K na a° B n aggh°	²⁴ K vedh°
	3-2

dandakena¹ ghattesi,² therassa sīsato ca kannanāsāh ca lohitan pagghaii³ akkhīni nikkhamanâkāi appattān So vedanāpatto 4 bhūmiyan pati lohitagandhenagantvā bohitan pivi Atha nan manikāri therassa uppannakopavegena 'tvan kin karosi' t padena⁹ pahantva khipi, so ekappahanen' eva maritvi uttāno 10 pati 11 Thero tan disvā 'upāsaka sīse 12 vethanai tāva me sithilan katvā iman koncan olokehi mato vā no vā '13 tī Atha nan so āha 'eso viya tvam pi marāhī'1 tı 'Upāsaka ımınā so manı gılıto, sace ayan na marıssa,1 na 16 ahan maianto pi manin 17 ācikkhissan 18 ti So tasse udaian phäletvä manin disvä pavedhento 19 sanvigga mānaso therassa pādamūle nipajiitvā 'khamatha me2' bhante' ti,21 'ajānantena mayā katan' ti 22 'Upāsake n' eva tuvhan doso atthi na mayhan, yattass' ev' esa2 doso, khamamı te'tı 'Bhante sace me24 khamatha pakatınıyamen' eva me gehe nısıdıtva blıkkhan ganhatha tı. 'Upāsaka na dānı 25 ito patthāya ahan paiesan gehassa antochadanan²⁶ pavisissāmi, anto gehappavesanass' ²⁷ eve

```
<sup>1</sup> B. dandena
   <sup>2</sup> S vantesi. C C'. dhante
                                                 3 K oatı
   <sup>4</sup> B. vedanâkāra° S °pamatto
   <sup>5</sup> K. a. tan
                                                 6 B °atı
   <sup>7</sup>K thera <sup>o</sup> B. there. B<sup>1</sup> therena
   8 B. °kodha° B¹ °vassena
                                                9 K a koñcan
  10 B1 parivattamāno K. pavattamāno.
  " B. ahosi.
                                               12 K B sīsa°.
  13 B. om.
  <sup>14</sup> C. C<sup>a</sup> mārehī. B<sup>1</sup>. mārissatī. K marissatī. B. °ssasī.
  15 K B. ossatı
- 16 B. a. te K om. S. nahan
                                               17 K. a. te na
  18 B. °ssāmī
                                               19 B1. kampanto.
  20 K. om
                                               21 B. om
  22 K. B S a. āha.
                                               23 B. eva.
                                               <sup>25</sup> B. dānāhaŋ
  24 K. om
  26 B1 ochádo
                                               27 B1 °santassa.
```

hı ayanı doso, ıto patthāya pādesu vahantesu² gehadvāre thıto va³ bhıkkhan ganhıssāmī' tı vatvā dhūtangan samādāya⁴ ıman gātham āha

'Paccati munino bhattan thokathokan kule kule, pindikāya calissāmi, atthi janghābalan maman' ti

Idaŋ ⁶ pana vatvā thei o ⁷ ten' eva vyādhinā na cirass' eva parinibbāyi Koñco manikārakassa ⁸ bhariyāya ⁹ kuchismiŋ paṭisandhiŋ ganhi, manikāro kālaŋ katvā niraye ¹⁰ nibbatti, manikārassa bhariyā there muducittatāya kālaŋ katvā devaloke nibbatti

Bhikkhū Satthāraŋ tesaŋ abhisamparāyaŋ pucchiŋsu Satthā 'bhikkhave idh' ekacce gabbhe nibbattanti,¹¹ ekacce pāpakārino niraye,¹² ekacce katakalyānā devaloke¹² anāsavā ¹³ parinibbāvantī 'ti vatvā anusandhiŋ ghatetvā dhammaŋ desento imaŋ gātham āha

126 'Gabbham eke uppajjanti, ¹⁴ nirayan pāpakammino saggan sugatino yanti, paimibbanti anāsavā 'ti

Tattha gabbhan' ti idha manussagabbho va adhippeto, sesam ettha uttānattham eva 15

Desanavasāne bahū sotāpattīphalādīnī pāpunīŋsū tī Manīkārakulūpagatīssatthei avatthu ¹⁶

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup> mayhan, om eva hi
 <sup>2</sup> K carantesu B¹ om. pā° vah°
                                                  3 K om
^4 B^1 ^{\circ}nkhasamādānatthāya
                                                 5 K B °an °an
 <sup>6</sup> B. idañ ca K imañ ca
 <sup>7</sup> K a vasanatthānan gato, gaten 'eva
 <sup>8</sup> B °rassa
                                                9 K bhiriyā°
10 K. al nirive.
                                               11 K ottinsu
12 K. B. a nibbattanti
                                               <sup>13</sup> K B a. pana
<sup>14</sup> F upapa°
                                               15 K evā tı.
16 K. Manikāravatthun. B. a. dasaman
```

11 TANOJANAVATTHU

Na antalikkhe¹ ti imay dhammadesanay Satthā Jetavane vihaianto tayo jane ālabbha kathesi

Satthan kna Jetavane viharante² sambahulā bhikkhū³ Satthu dassanatthāya gacchantā4 ekan gāman pindāya pāvisiņsu Gāmavāsino tesaņ patte ādāya āsanasālāyaņ nısıdapetva yağukhajjakan datva pındapatavelan ağamayamānā dhamman sunantā nisīdiņsu Tasmin khane bhattan pacityā sūpavyanjanan dhūpayamānāya6 ekissā itthiyā bhājanato7 aggijālā utthahitvā chadanan8 ganhi, tato ekan tinakaralan9 utthahitvā jalamānan10 ākāsan11 Tasmın khane eko kāko ākāsena 12 gacchanto pakkhandi tattha gīvan pavesetvā tinavethito13 jhāyitvā gāmamajjhe pati Bhikkhū tan disvā 'aho bhāriyan kamman, passathavuso kākena pattan vippakāran, iminā katakamman añnatra Satthara ko janissati, Sattharam assa kamman pucchissāmā 'ti cintayitvā 14 pakkamiņsu

Aparesan pi bhikkhūnan Satthu dassanatthāya nāvan abhnuyha gacchantānan nāvā samudde¹⁵ niccalā atthāsi Manussā 'kālakanniyā¹⁶ ettha bhavitabban'¹⁷ ti salākan vāresun ¹⁸ Nāvikassa bhariyā paṭhamavaye thitā dassanīyā pāsādikā ¹⁹—salākā tassā pāpuni, 'puna salākan ²⁰ vārethā' ti vatvā yāvatatiyan vārayinsu, ²¹ tikkhattum pi

¹ K a na samuddamajjhe.	2 K α yeva
³ K a paccantato	⁴K āg°
⁵ C. C ^{a °} velāyaŋ.	-
⁶ B¹ vūpasamānāya K c	on pacca, had dhuma
⁷ K B ¹ uddhanato	$^8~\mathrm{B^1~ch\bar{a}^\circ}$
⁹ B¹ tınnakāranaŋ B °la	ŋ ¹⁰ K jhāya°
¹¹ B ⁰se	¹² K B °se
¹³ B B¹. tinavalli° K. tina	karale palivethito
¹⁴ B. B ¹ °etvā	15 K con a. majjhe
16 C Ca S onnī	¹⁷ S °bbo
18 K. B vicār°, al	¹⁹ K om
²⁰ K B sa° puna.	$^{21}~\mathrm{B}~$ vicāresuņ

tassā evaŋ¹ pāpunı Manussā 'kıŋ sāmī'² tı nāvikassa mukhaŋ olokesuŋ Nāviko 'na sakkā ekissā atthāya mahājanaŋ nāsetuŋ, udake naŋ³ khipathā' tı āha. Sā gahetvā udake khipamanā⁴ maranabhayatajjitā vissaiaŋ⁵ akāsī Taŋ sutvā nāviko 'na⁶ attho imissā ābharanehi natthehi, sabbabharanāni omuñcitvā⁻ ekam pilotikaŋ nivāsāpetvā chaḍdetha naŋ,⁵ ahaŋ pan' etaŋ udakapitthe maiamānaŋ⁶ datthuŋ na sakkhissāmi, tasmā yathā naŋ ahaŋ na passāmi evaŋ vālukakutaŋ gīvāya bandhitvā samudde khipathā' tī Te tathā kariŋsu, tam pi¹o patitatthāne yeva macchakacchapā vilumpiŋsu Bhikhhū taŋ pavattiŋ ñatvā¹¹ 'thapetvā Satthāraŋ¹² ko añño etissā itthiyā katakammaŋ jānissati, Satthāiam assā¹³ kammaŋ pucchissāmā' tī icchitatthānaŋ¹² pattā¹⁵ nāvāto oluyha pakkamiŋsu

Apare pi satta bhikkhū¹⁶ Satthāraŋ¹⁷ dassanatthāya¹⁸ gacchantā¹⁹ sāyaŋ ekaŋ vihāiaŋ pavisitvā vasanatthānaŋ pucchiŋsu. Ekasmiñ ca lene²⁰ satta mañcā honti, tesaŋ tad eva labhitvā tattha nipannānaŋ rattibhāge kūṭâgāramatto pāsāno pavatṭamāno āgantvā lenadvāraŋ pidaḥi Nevāsikā²¹ bhikkhū²² 'imaŋ lenaŋ āgantukabhikkhūnaŋ²³ pāpayimha, ayaŋ ca mahāpāsāno lenadvāraŋ pidahanto

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup>. S. yeva
                                          <sup>2</sup> K karıssāmā
                   B eva
 3 K om
 <sup>4</sup> K khipaya°. S khipiya°
                                          <sup>5</sup> K B vıravam
 <sup>6</sup> B ko. S anattho
                                          <sup>7</sup> K a va
 8 B nan tı
<sup>9</sup> K rodamānaņ B plavamānaņ
10 K om.
                                         11 K. sutvā
12 K. Sa° tha°
                                         <sup>13</sup> B tassā
14 C B1 one
<sup>15</sup> Ca. pavattā
                 K B patvā
                                         ^{16} K a paccantato
17 B °ra°
                                         18 B °nāva
19 B1 āgacchanto
20 B1 pabbatalene
21 K °ika°
                                         22 B a. mayan
23 K a na
```

pati,¹ apanessāma nan' ti samantapi² pādagāmehi³ manusse⁴ sannipātetvā vāyamantā⁵ thānā⁶ cāletuŋ⊓ pi³ nàsakkhiŋsu,⁰ anto pavitthabhikhū¹⁰ pi vāyamiŋsu yeva Evaŋ sante pi sattahaŋ pāsānaŋ cāletuŋ nàsakkhiŋsu, āgantukā¹¹ sattahaŋ chātajjhattā¹² mahādukhaŋ anubhaviŋsu, sattame divase pāsāno sayam eva pavattītvā apagato Bhikkhū nikkhamitvā 'amhākaŋ imaŋ pāpaŋ¹³ aññatia Satthāiā ko jānissati, Satthāraŋ pucchissāmā' ti cintetvā pakkamiŋsu

Te¹⁴ purimehi saddhin antarāmagge samāgantvā sabbe ekato va Satthāran upasaņkamitvā vanditvā ekamantan nisinnā¹⁵ Satthāran ¹⁶ attanā¹⁷ ditthanubhūtāni¹⁸ kāranāni patipātiyā pucchiņsu Satthapi nesan¹⁹ patipātiyā²⁰ vyāhasi 'bhikhave so tāva kāko attanā katakammam eva anubhosi,²¹ atīte²² kāle hi²³ Bārānasiyan eko kassako attano gonan damento dametun nasakkhi. So hi 'ssa gono thokan gantvā va²⁴ nipajjati,²⁵ pothetvā utthāpito pi²⁶ thokan gantvā puna pi tath eva²⁷ nipajji ²⁸ So vāyametvāpi²⁹ tan dametun asakkonto kodhabhibhūto hutvā³⁰

```
<sup>1</sup>B atthāsı.
                                                <sup>2</sup> B om pi K hi
    <sup>3</sup> K B sattahı gāmehı. C. C<sup>a</sup> ogāme
    <sup>4</sup> B. °ssā
                                                <sup>5</sup> К В а рі
    6 C Ca,one
                                                 7 B1 cavo
    8 K B. om
                                                9 K na sa°
   <sup>10</sup> K pavitthā B °tthā bhi°
   11 K. °kabhıkkhü.
                                               12 B °ajjhāttā
   <sup>13</sup> B¹. ıdan pāpakamman.
                                                <sup>14</sup> K tehi
   15 K a va
   16 K. B¹ katapatısanthārā B °rā °ndhārā. C C² °₁ã
   17 S 1ep.
                                                18 B1 ditthabhū°
   19 K B tesan
                                                20 B a evan
^ 21 K °t1
                                                22 B otao.
   23 K kıra.
                                                24 B om
   25 B °111
                                                26 K after poo.
   <sup>27</sup> K va for puna pı tath' eva
   28 K. oatı
   <sup>29</sup> K. B. °itvā (K. 1ep), om. pi
                                                <sup>30</sup> K a gantvā
```

"ito dāni patthāya sukhaŋ¹ nipajjissasī"² ti taŋ³ palālapiņdaŋ viya karonto palālena⁴ parīvethetvā⁵ aggiŋ adāsi,6 gono tatth' eva jhāyitvā mato. Tadā bhikkhave tena kākena² taŋ pāpakammaŋ kataŋ, so tassa vipākena dīgharattaŋ niraye pacitvā vipākavase>ena sattakkhattuŋ² kākayoniyaŋ nibbattitvā evam evaŋ ākāse jhāyitvā² mato' ti 10

'Sapı bhikkhave itthī attanā katakammam 11 eva anubhosi Sā hi atīte Bāiānasiyan ekassa gahapatikassa 12 udakaharanakottanapacanadini 13 sabbakıccānı sahatthen eva akāsi Tassā eko sunakho taŋ gehe sabbakıccanı 14 kurumanan oloketvā 15 va nısıdatı, 16 khette bhattan harantıya darupanı adınan va 17 atthaya arannan gacchantıyā tāya saddhın yeva gacchatı Tan disvā daharamanussā "hambho18 nikkhanto sunakhaluddako, ajja 19 maņsena 20 bhunjissāmā' ti uppandenti. Sā tesaņ kathāya mañku²¹ hutvā sunakhan leddudandadīhi²² paharitvā palāpesi, sunakho nivattitvā puna²³ anubandhati kır' assā 24 tatıye attabhāve bhattā 25 ahosı, tasmā sınehan chinditun na sakkoti Kiñcapi hi tan 26 anamatagge saņsāle jāyā vā pati vā abhūtapubbo27 nāma natthi, avidūre pana28 attabhāve ñātakesu adhimatto sineho hoti,

```
2 B oti
 1 K. a. pi
 3 B. om
 <sup>4</sup> K. a tassa gīvāyaņ. B. a tassa gīvaņ
 <sup>5</sup> K pati°. B. pali°. S. pali°.
 6 K dāpesi
                                               <sup>7</sup> B kāranena
 8 C sakkhattun
                                               9 S B a va.
10 K a atha Satthā.
                                              11 K katan ka°.
12 K otissa
13 K. udakarahākotthapa°
                                              <sup>14</sup> B<sup>1</sup> katabba°.
15 B onto
                                              16 K B °dı
<sup>17</sup> K °ñ ca.
                                              18 B ambho.
19 B. a mayan
                                              20 B1 °ānı
<sup>21</sup> K. a. °bhūtā
                                              <sup>22</sup> K. lendu°.
23 B. om.
                                              <sup>24</sup> K. kıra tassā.
<sup>25</sup> K. corr sāmiko
                                              <sup>26</sup> K B om
<sup>27</sup> B. °bbā
                                              <sup>28</sup> K. pan' assa.
```

tasmā so sunakho taņ¹ vijahituņ na sakkoti² Sā tassa kujjhitvā khettaņ³ sāmikassa yāguņ haiamānā4 rajjuņ uccange thapetva agamāsi, sunakho tāy' eva saddhin gato Sā sāmikassa yāgun datvā tucchakutan ādāya ekan udakatthanan gantva kutan valukaya5 puretva samipe oloketvā thitassa sunakhassa saddan akāsi Sunakho "cırassan6 me ajja madhurakathā laddhā" ti nangutthan calento tan upasankamı. Sa tan givaya dalhan gahetva ekāya rajjukotīyā kutan bandhītvā ekan rajjukotīn sunakhassa givaya bandhitva kutan udakabhimukhan pavattesi, sunakho kutan anubandhanto patitvā tatth' eva kālam akāsı Sā tassa kammassa vipākena dīghaiattan nijave paccityā vipākavasesena attabhāvasate vālukakutaņ⁷ gīvāya bandhıtva udake pakkhıtta kalam akası's tı

'Tumhehi pi bhikkhave attanā katakammam eva anubhūtan Atītasmin hi Bārānasivāsino satta gopāladāiakā⁹ ekasmin atavippadese sattahan¹⁰ vārena gāviyo cāretvā¹¹ ekadivasan gāvo¹² cāretvā¹³ āgacchantā¹⁴ ekan mahāgodhan disvā anubandhinsu, godhā palāyitvā ekan vammikan pāvisi Tassa pana vammikassa satta chiddāni, ¹⁵ dāiakā "mayan idāni¹⁶ gahetun na sakkhissāma, sve āgantvā ganhissāmā" ti ekeko ekekan¹⁷ sākhabhangamutthin ādāya satta pi janā¹⁸ satta chiddāni pidahitvā

```
2 S °S1
    <sup>1</sup> K sinehan
    <sup>3</sup> B C<sup>a</sup> first khette C C<sup>a</sup> K. khetta° B<sup>1</sup> khetta-
kassakassa
    4 K. āh°.
                                                    <sup>5</sup> K bālu°
                                                    <sup>7</sup> B °kāya ku°
    6 K. oss' eva
                                                    <sup>9</sup> K gopālakā
    <sup>8</sup> K a atha
   10 B ohao
   <sup>11</sup> B¹ vicaranto. B. vicarantā K vicarento, and a.
ekasmın gāviyo vicārentā.
   12 K B1 gāvīvo.
   <sup>13</sup> B¹. vicaritvā K B vicāretvā
   14 K ga°
                                                   <sup>15</sup> K a honti
```

¹⁶ B dānı

18 K om. satta pi janā.

¹⁷ К екап

pakkamıysu Te punadıvase tan godhan amanasıkatvā aññasmin padese gāviyo cāretvā1 sattame divase gāvo ādāya āgacchantā tan vammikan disvā satin patilabhitvā, "ko² nu kho tassā godhāya pavattī" tı attanā attanā pihitachiddani vivalinsu Godha jivite niialaya hutva atthicammavasesā pavedhamānā nikkhami. Te tan disvā anukampan katvā 'mā tan3 māietha, sattahan chinnabhattā jātā" ti tassā pitthin pailmajjitvā 'sukhena gacchā's ti vissajjesun Te godhāya amānitattā ninaye tāva na pacciņsu,6 te pana satta ekato hutvā cuddasasus attabhāvesu satta⁹ divasāni chinnabhattā ahesuŋ, tadā bhikkhave tumhehi¹⁰ gopālakehi¹¹ hutvā taŋ kammaŋ katan' ti evan vatvā 12 tehi putthapañhe 13 vyākāsi

Ath' eko bhikkhu Sattharan aha 14 'kin pana bhante 15 pāpakamman katvā ākāse uppatītassāpī samuddaņ 16 pakkantassapı 17 pabbatanta an 18 pavısantassâpı 19 mokkho natthī' ti Satthā 'evam etaŋ 20 bhikkhave, 21 ākāsâdisu hi²² ekappadeso pi²³ natthi yatia²⁴ thito pāpakammato²⁵ mucceyyā'26 ti vatvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gatham aha

```
2 K km
    <sup>1</sup> B<sup>1</sup> caranto K vicāro
    <sup>3</sup> B nan
                                                <sup>4</sup> B<sup>1</sup> chinnahāi apatto
    <sup>5</sup> K B °āhī
                                                <sup>6</sup> B<sup>1</sup> patthesun
    <sup>7</sup> S dve pana sattahe. C C' sattake. K B<sup>1</sup>. a pi
janā Bajanā.
    8 K cudda°
                                                9 B B1. 1ep
   <sup>10</sup> K a satta B a sattahı.
                                               <sup>11</sup> C. Ca oke
                                                                  S °kā
   <sup>12</sup> B Satthā.
                                               13 B. puttho panhan
   <sup>14</sup> K pucchi
   15 S a tesan
                                               16 K °dda°
                    C Ca. a te
   <sup>17</sup> B pakkhandassapı
                                               18 K pabbaran.
   19 K. B pavitthassapi. B1 otthapi.
   20 K B B1 eva
                                               21 K om
                                               <sup>23</sup> K ca
   22 B p1.
                                               25 K B a. na
   <sup>24</sup> B vattha
  26 K. S muñc°. K °yyan.
```

127 'Na antalikkhe¹ na samuddamajjhe na pabbatānan vivaran pavissa na vijjati² so jagatippadeso yatthatthito3 muñceyya pāpakammā 'ti

Tass' attho sace hi koci 'iminā upāyena pāpakammato muccissāmī'4 ti antalikkhe vā nisīdeyya caturâsītiyojanasahassagambhīraņ mahāsamuddaņ vā pavīseyya pabbatantare vā nisīdeyya n' eva pāpakammato mucceyya puiatthimâdisu jagatippadesesu pathavibhāgesu na so vālaggamatto⁵ pi okāso⁶ atthi yattha thito pāpakammato muccitun sakkuneyyā ti attho.7

Desanavasāne te8 bhikkhū sotapattiphaladīni pāpuniŋsu, sampattamahājanassapi satthikā dhammadesanā ahosī ti Tınnan bhikkhūnan vatthu 9

12 Suppabuddhasakkavatthu

Na antalikkhe 10 ti iman dhammadesanan Satthā Nigrodhárāme viharanto Suppabuddhasakkaņ in ārabbha kathesi

So kna 'ayan 12 mama dhitaran chaddetvā nikkhanto' 18 tı ca 'mama puttan pabbājetva tassa veritthāne thito cā'

1 C	Ca nānta°	2 ${f K}$	۰°a	te		
3 K	yatra°	4 K	. S	muñ	c°	
⁵ B.	vāl°					
вK	pan' eso for prok°.	7 K	В	om		
	a sabbe.					
9 K	tayo jane pubbakamme kate vat	thuŋ	sai	matta	ŋ	B.
Tayojanavatthu, and a. ekādasamaņ						
10 K	a. na sa°.					
11 K	°sākyan Cf. Hardy, 'Manual,'	pp	351	-2		

18 K. omanto.

12 K ayan kira

tı ımehı1 dvīhı kāranehı Sattharı āghātan bandhıtvā ekadıvasan 'na² dānı³ 'ssa nımantıtatthānan⁴ gantvā bhuñiitun dassāmī' ti gamanamaggan pidahitvā antaravīthiyan suran piyanto nisīdi. Ath' assa Satthari bhikkhusanghaparıvute tan thanan agate 'Sattha agato' ti aiocesun So āha "parato6 gacchā" ti7 tassa vadetha, nâyan mama 8 mahallakataro, 9 nassa maggan dassāmī 'tı punappuna vuccamāno pi tath' eva vatvā nisīdi. Satthā mātulassa 10 santikā maggan alabhitvā tato va 11 nivatti So pi¹² carapuiisan pesesi 'gacch' assa¹³ kathan sutvā ehī' ti Satthapi nivattento sitan katvā Ānandattherena 'ko nu kho bhante sitapātukamme14 paccavo' ti puttho āha 15 'passası Ānanda Suppabuddhan' tı bhante' ti 'Bhāriyan tena kamman katan mādisassa Buddhassa maggan adentena, ito sattame divase hetthapāsāde sopānapādamūle pathaviņ pavisissatī 'ti 16 Caiapuriso tan 17 kathan sutvā Suppabuddhassa santikan gantvā 'kiŋ 18 mama 19 bhāgineyyena nivattantena vuttan ' ti puttho vathāsutan ārocesi. So tassa vacanan sutvā 'na danı mama bhagıneyyassa kathadoso 20 atthı, addha van so vadati tan tath' eva hoti.21 evan sante pi nan22

```
<sup>1</sup> B. om
                                                2 K B om
<sup>3</sup> K idāni B om
<sup>4</sup> B tassa nimantana° B<sup>1</sup>. nimantana°
                                                <sup>6</sup> K. B purato.
<sup>5</sup> K B a na
7 K °hı
                                                8 B. maya, S. om
                                                10 B. 0180
9 K B a tı
11 B. om.
<sup>12</sup> B<sup>1</sup> a. eka° B α. ca ekaŋ
<sup>13</sup> K gacchato tassa B. gaccha tassa
<sup>14</sup> B. B<sup>1</sup> sitassa pā° K. B B<sup>1</sup> °kammassa.
                                                16 K. a. so pi.
15 B. om
17 C. Ca. om
                   S. before vu°.
                                                <sup>19</sup> K. me
18 C. Ca. om
<sup>20</sup> S. B. kathāya do°
                                               21 K B hotu.
<sup>22</sup> K. tan.
```

danı¹ musāvādena nıgganhıssāmı,² so hı maŋ³ "sattame divase pathavin pavisissatī" ti aniyamena avatvā "hetthāpāsāde sopanapādamūle pathavin pavisissatī" ti āha,5 ito dani patthava ahan6 tan thanan na gamissami,7 atha nan tasmin thane pathavin apavisitva musavadena nigganhıssāmī' ti so attano upabhogajātan sabban sattabhūmakassa⁸ pāsādassa uparī ālopetvā sopānaŋ halāpetvā⁹ dvāran pidahāpetvā ekekasmin dvāre dve dve malle thapāpetvā10 'sacahan pamādena hetthā oropitukāmo homi nivāieyyātha man' ti vatvā sattame pāsādatale snigabbhe nisīdi Satthā tān pavattin sutvā 'bhikkhave Suppabuddho na 11 kevalan pāsādatalan 12 vehāsan uppatıtvā 13 ākāse 14 nısīdatu, nāvāya vā samuddan pakkhandatu pabbatantaran 15 vā pavisatu, buddhānan kathāya dvidhābhāvo¹⁶ nāma natthi, mayā vuttatthāne yeva so pathaviņ pavisissatī' ti vatvā 17 dhamman desento iman gātham āha

128 'Na antalikkhe 18 na samuddamajjhe na pabbatānan vivaian pavissa na vijjati so jagatippadeso yatthatthitan 19 nappasahetha 20 maccū 'ti

Tattha²¹ nappasahetha maccū ti yasmin padese thitan maranan nappasaheyya nabhibhaveyya kesagga-

```
<sup>2</sup> K. niggah°
 <sup>1</sup> K B. S. idām
                                                               B. a t1.
 3 K om
                                          <sup>4</sup> B a va
                                          <sup>6</sup> B °yâhaŋ
 <sup>5</sup> B so
 <sup>7</sup> B a tı
 8 K. B °ik°. B¹. °bhummik°
                                        <sup>10</sup> B thapetvā
 <sup>9</sup> B<sup>1</sup> āropetvā.
11 C Ca. K S oddhena. B om
12 K. B otale
                                        <sup>13</sup> K a va.
<sup>14</sup> K S a vā
                                        15 K °re.
16 B1 dvedhābhāvena.
^{17} K a anusandhın ghatetvä
18 C. nanta°
                                        19 C. Ca. oto
20 K °eyya B. °eya
                                        <sup>21</sup> B. a yattha thitan.
```

matto pi so pathavippadeso natthi. Sesan purimanayam¹ evā ti

Desanâvasāne bahū sotâpattıphaladīnı pāpuniņsū² ti 3 Sattame pana⁴ divase Satthu⁵ bhikkhacai amaggassa⁶ nnuddhavelaya7 hetthapasade Suppabuddhassa mangalasso uddāmo hutvā tan tan bhittin pahari 8 So uparinisinno va saddan9 sutvā 'kin etan' ti pucchi. 'Mangalasso uddāmo'10 ti 11 So pan' asso Suppabuddhan disvā va sannısīdatı 12 Atha naŋ so ganhıtukāmo hutvā nısınnatthänä utthäya dvärabhimukho ahosi, dväräni sayam eva vivatāni, sopānaņ sakatthāne yeva thitaņ, dvāre thitamallā tan gīvāya gahetvā hetthabhımukhan khıpınsu Ten'13 upāyena sattasu pi talesu dvājāni sayam eva vivatāni, sopānāni yathāthānesu¹⁴ thitāni, tattha thitamallā ¹⁵ tan gīvāyam eva gahetvā hetthâbhımukham eva¹⁶ khıpınsu Atha nan hetthāpāsāde 17 sopānapādamūle 18 sampattam eva mahāpathavī vivaiamānā bhijjitvā sampaticchi, 19 so gantvā²⁰ Avīcimhi nibbatti²¹

Suppabuddhasakkassa vatthu ²²
Pāpavaggavannanā nitthitā.

Navamo vaggo.

```
<sup>2</sup> K sampā°.
   <sup>1</sup> K B. S °sadısam
                        4 B. om. K after dio.
   ^3 K a atha
                                                        <sup>5</sup> B om.
                                                        8 K °ati
   <sup>6</sup> B<sup>1</sup>. °rato
                        <sup>7</sup> B<sup>1</sup> nivattakāle
                                B¹ Supabuddho gadrabhasa°
   <sup>9</sup> B gadrabhasaddan
for hetthapasade.
                       . saddan.
  10 Bi. utrāso
                                               11 B. hota
  12 K. disvā ni°. B. ni°
                                               <sup>13</sup> S B eten'.
  14 B. othane. B1 yattha yattha tho
  15 B1. tattha thitan' eva ahesun, mallakadayo. B tattha
tor thita
                        17 C Ca oda
                                                 <sup>18</sup> B. °namule
   16 B om
                        <sup>20</sup> B¹ pathavī pavisetvā. K. a tattha.
  19 B1 om
   21 B a tı
                 S a. desanavasāne bahū sotapattīphalādīnī
pāpuniņsu
   <sup>22</sup> K. Suppabuddhavatthun. B 'sakyavatthu, and a
```

dvādasaman.

X DANDAVAGGO

1 CHABBAGGIYĀNAN VATTHU

Sabbe tasanti¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Chabbaggiye bhikkhū ālabbha kathesi

Ekasmin hi² samave Sattaiasavaggiyehi bhikkhūhi³ senasane patijaggite Chabbaggiyā bhikkhū⁴ 'mayar mahallakataiā, amhākan etan pāpunātī' ti vatvā, tehi 'na mayan dassāma, amhehi pathaman patijaggitan' ti vutte⁵ bhikkhū paharinsu Sattaiasavaggiyā maranabhayatajjitā mahāviravan viravinsu ⁵ Satthā tesan saddān sutvā 'kin idan' ti pucchitvā, 'idan nāmā' ti ārocite, 'na bhikkhave ito patthāya bhikkhunā 'evam kātabban, yo karoti ³ idan nāma āpajjatī' ti pahāiadānasikkhāpadan ' paññāpetvā, 'bhikkhave bhikkhunā nāma "yathā ahan 'tath' eva aññe¹o pi dandassa¹¹ tasanti maccuno bhāyantī" ti ñatvā paro na pahaiitabbo na ghātetabbo' ti vatvā anusandhin ghatetva dhamman desento iman gātham āha

129 'Sabbe tasantı dandassa sabbe bhāyantı maccuno, attānan upaman katvā na haneyya na ghātaye' tı.

¹ K a dandassā

³ K B. am

⁵ K. B. a te

⁷ B. a nāma

^{*} Pacittiya, 74

¹⁰ K. sabbe

² K om

⁴ K a. nikkhamantā

⁶ C vivaian vivarinsu

⁸ B a so.

⁹ K yathahan

¹¹ C °akassa

Tattha sabbe tasantī ti sabbe pil sattā attani dande nipatante² tassa³ dandassa tasanti Maccuno ti maranassa pi bhāyanti yeva Imissā ca4 desanāya byañjanan niravasesan, attho⁵ sàvaseso 'yathā6 laññā "sabbe sannıpatantü 'tı bheriyā carāpitāya pis rājamahāmatte thapetvā sesā sannipatanti, evam evan⁹ sabbe tasantī' ti vutte pi, hatthajāneyvo 10 assajāneyvo usabhajāneyyo khīnasavo ti ime cattāro thapetva avasesā 11 va 12 tasantī tī vedītabbā,13 imesu hī khīnāsavo sakkāyadītthiyā pahīnattā maranakasattaņ¹⁴ apassanto na bhāyatī, itaie tayo sakkāyadıtthıyā balavattā 15 attano patipakkhabhūtasattan lo apassantā na bhāvanti Na hanevya na ghātaye ti 'yathā ahan evan anne pi sattā' ti 17 n' eva paran pahareyya na paharapeyya ti attho

Desanavasāne bahū sotāpattīphaladīnī pāpuniņsū tī Chabbaggīyānaŋ vatthu ¹⁸

2 Chabbaggiyānan vatthu

Sabbe tasantī¹⁹ ti imaņ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Chabbaggiye bhikkhū yeva²⁰ āiabbha kathesi

```
<sup>1</sup> B om.
                                            <sup>2</sup> F. K B S. pa°.
    3 K a va
    <sup>4</sup> F. ımıssāya. K. des° ca
                                            <sup>6</sup> K. B. a pana
    <sup>6</sup> F. K. B a hı.
                                            7 K pacāro.
    8 B. om.
                                            <sup>9</sup> B 1dha
                                           <sup>11</sup> B. sesā.
   <sup>10</sup> К а. са, °ууā al.
                                           13 Ca first, F B. obbo.
   12 F. B. om.
   14 K. amar°. B amaranasattan.
                                            16 K. B. °bhūtan sa°
   <sup>15</sup> F. vattā.
   17 B om
   <sup>18</sup> K °iyava° B. °iyabhikkhuva°, and a pathaman.
- * Cf Cullavagga, Old, p. 166
   19 K a dandassā
                                            20 K B. S. om.
```

Te yeva¹ ekasmın hı samaye ten' eva kālanena purımasıkhāpade² Sattarasavaggiye pahalinsu ten' eva kālanena tesan talasattıkan uggirinsu* Idhapi Satthā tesan saddan sutvā 'kin idan'³ tı pucchitvā, 'idan nāmā' tı ālocite, 'na bhikhave ito patthāya bhikkhunā nāma evan kātabban yo kaloti⁴ iman⁵ nāma āpajjatī' tı talasattıkan sikhāpadan paññāpetvā, 'bhikhhave bhikkhunā nāma 'yathā ahan tath' eva aññe pi² dandassa tasantı,³ yathā ca mayhan tath' eva tesan jīvitan piyan'' tı ñatvā palo na hanitabbo³ na ghātetabbo 'tı vatvā anusandhın ghatetvā dhamman desento iman gātham āha

130 'Sabbe tasantı dandassa, sabbesan jīvītan piyan, attānan upaman katvā na haneyya na ghātaye' ti

Tattha sabbesan jīvitan piyan ti khīnâsave thapetvā sesasattānan jīvitan piyan madhuran, lo khīnâsavo pana jīvite vā maiane vā upekkhako va hoti Sesan purimasadisam evā ti

Desanavasāne bahū sotapattīphaladīnī pāpuniņsū tī Chabbaggīyānan yeva vatthu 11.

3 SAMBAHULAKUMĀRAKAVATTHU.

Sukhakāmāni bhūtānī ti imaij dhammadesanaj Satthā Jetavane viharanto sambahule kumārake¹² ārabbha kathesi.

```
<sup>1</sup> K B om te yeva

<sup>2</sup> B<sup>1</sup> a pañatte ten' eva kāranena

* See Vinaya Texts, i. 51

<sup>3</sup> B<sup>1</sup>. etaŋ

<sup>5</sup> K. B. B<sup>1</sup>. idaŋ (K. °n).

<sup>6</sup> B °ika°.

<sup>7</sup> K. ca.

<sup>8</sup> K tass°, al

<sup>9</sup> B<sup>1</sup>. paraharitabbo. B. pahari°.

<sup>10</sup> K. piyataraŋ.

<sup>11</sup> S. om yeva. K B. °iyava°. B. a dutīyaŋ

<sup>12</sup> K. kumārasake.
```

Ekasmın hı dıvase¹ Satthā Sāvatthıyan pındāya pavısanto antarāmagge sambahule kumārake² ekan ghalasappajātikan ahin dandakena hanante³ disvā, *kumālakā⁴ kin karothā ti pucchitvā, 'ahin⁵ dandena hanāmā,⁶ ti vutte, 'kinkālanā' ti puna² pucchitvā 'dasanabhayena bhante' ti vutte, 'tumhe "attano sukhan karissāmā" ti iman hanantā nibbattanibbattatthāne⁰ sukhalābhino na bhavissatha, attano¹o sukhan patthentena hi paran¹¹ hanitun¹² na vattatī' ti vatvā anusandhin ghatetvā, dhamman desento imā gāthā abhāsi

- 131 'Sukhakāmānı bhūtānı yo dandena vihiŋsatı attano sukham esāno pecca so na labhate sukhan
- 132 Sukhakāmāni bhūtāni yo dandena na hiŋsati¹³ attano sukham esāno pecca so labhate sukhan 'ti

Tattha yo dandenā tī yo puggalo dandena vā ledduādīhī vā vihethetī. Pecca so na labhate tī tī so puggalo paraloke manussasukhaŋ vā dibbasukhaŋ vā paramatthabhūtaŋ nibbānasukhaŋ vā tī na labhatī. Pecca so labhate tī so puggalo paraloke vuttappakāraŋ tīvidhaŋ pī sukhaŋ labhatī tī attho

Desanâvasāne pañcasatapi te kumārakā sotapattipliale patitthahiņsū ti

Sambahulānaŋ kumārakānaŋ vatthu.19

¹ B. samaye	² K dārake.
³ B ¹ pahatante B pahar ² .	K. har°.
⁴ K. a bho.	⁵ B. a bhante
⁶ K B B¹ paharāmā	⁷ K. B. om.
⁸ B. °mī.	⁹ B. nibbattatth°
10 C. Ca om	ц К. а sattaŋ
¹² K pahan°. B B¹ pahar°	¹³ K. vıh°.
¹⁴ K lendu°	¹⁵ K. B. a. sukhan
16 C. Ca. om. dio vā.	17 B. om
¹⁸ K B. om	
¹⁹ K. kumārakāvatthuŋ B.	°lakumārakava°, and a.

tatīyan.

4 KUNDADHĀNATTHERAVATTHU

Mā voca phaiusaņ kiñcī ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetavane vihaianto Kundadhānattheraņ¹ āiabbha kathesi

Tassa kıra pabbajıtadıvasato patthāya ekan itthirūpaij theiena saddhin yeva vicarati, tan theio na passati, mahājano² passati. Antogāman pindāya carato³ pi ssa manussā ekan bhikkhan datvā 'bhante ayan tumhākan, avan pana amhākan sahāyikāyā'⁴ ti vatvā dutiyam pi dadanti ⁵ Kassapabuddhakāle kira dve sahāyakā bhikkhū ekamātukucchito nikkhantasadisā ativiya samaggā ahesun. ⁷ Dīghayukabuddhakāle ca ⁹ anusanvaccharan vā anucchamāsan ¹⁰ vā bhikkhū uposathatthāya ¹¹ sannipatanti, tasmā te pi 'uposathaggan gamissāmā '¹² ti vasanatthānā nikkhaminsu Te¹³ ekā Tāvatinsabhavane nibbattadevatā disvā 'ime¹⁴ bhikkhū ativiya samaggā, sakkā ¹⁵ nu kho ime bhinditun' ti cintetvā attano bālatāya cintitamattam eva katvā¹⁶ tesu ekena¹¹ 'āvuso muhuttan āgamehi sarīrakiccen' amhi atthiko' ti vutte sā devatā ekan

¹ K B C Ca. Konda° (Ca con F. S Kunda°).

² B a pana ³ B onto B¹ ontassā.

⁴ K ayan pana tumhākan hotu sa° hotū B¹ om ay° tu° B. tu° hotu. B¹ tumh° for amh°

 $^{^5}$ K. denti B^1 . a. evan tassa pubbakamman anuyāti. K a kin tassā pubbakamman ssā ti B a kin tassa pu $^\circ$ ti. B $^\circ$ sammāsambuddha $^\circ$.

⁶ B¹ nıkkhamana°. K. °manta°

⁷ B a aññesu

⁸ B °kālesu

⁹ C Ca. om.

¹⁰ B1 anucchattha°. K. anumāsaņ.

¹¹ K °satthāya B¹ °sathāya ¹² B¹ karıssāma.

¹³ K a there B tesan kamman

¹⁴ K a dve

¹⁵ B1 ko sakkhıssatı

¹⁶ B cıntıtasamanantaram eva āgantvā C. Ca ak°

¹⁷ B. a. pan'.

manussitthivannan mapetvā theiassa gacchantaran pavisitvā nikkhamanakāle ekena hatthena kesakalāpan ekena nivāsanan santhāpavamānā tassa pitthito pitthito nikk-So² tan na passati, tan āgamayamāno³ pulato hamı thitabhikkhu nivattitvā olokayamāno taņ tathā katvā Sā tena ditthabhāvan ñatvā antaianikkhamantan passi dhāyı Itaro tan bhikkhun attano santikan āgatakāle āha 'āvuso sīlan te bhinnan' ti 'Natth' āvuso mayhan evarūpan' ti 4 'Idān' eva te mayā pacchato nikkhamamānā tai unitthī idan nāma kai ontī ditthā, tvan "natthi mayhan evarūpan" ti vadesī' ti So asaniyā matthake patthato6 viya 'mā man āvuso nāsehi, natthi7 mayhan evarūpan' ti Itaro 'mayā sāman akkhīhi ditthan, kin tava⁸ saddahıssāmī' tı dandakotıyan bhıjjıtvā pakkāmı, uposathagge pi 'nahan' imina saddhin uposathan karissāmī' ti nisīdi Itaio 'mayhan bhante sīle anumattam 10 pı kalankanı natthi' tı bhıkkhünan kathesı 'mayā sāman ditthan' ti āha Devatā tan 13 tena saddhin uposathan 14 kātun anicehantan 15 disvā 'bhāriyan mayā 16 kamman katan' ti cintetvā 'bhante mayhan ayyassa sīlabhedo natthi, mayā pana vīmaņsanavasen' etaņ 17 katan, karotha 18 tena saddhin uposathan' ti āha tassā ākāse thatvā 19 kathentiyā 20 saddahitvā uposathaņ 21

```
<sup>1</sup> B °rūpan B¹ °ıūpavannan
 2 K a p1
                                            <sup>3</sup> S B a pana.
                                           <sup>5</sup> B onaitthi
 <sup>4</sup> K a nanu
 <sup>6</sup> B<sup>1</sup> āvattaranto K. avattharanto
                                                   S. B avatthato
 <sup>7</sup> K natth' eva.
                                           8 K. tavan
<sup>9</sup> S na pa°
                                          10 K B1. tıla°
<sup>11</sup> K kāl° B¹ kālakaŋ B kālaŋ
12 K om
<sup>13</sup> B<sup>1</sup> om C C<sup>a</sup> S om devatā.
                                                uposathan ti āha
14 B1. odhan
                                          15 B1 ortan
16 B1. mayā bh°
                                          <sup>17</sup> K eva B<sup>1</sup>. ona.
18 B1 tena up° kar°
                                          19 K thapetvā.
<sup>20</sup> K a saddan sutvā
                                          21 K othakamman.
```

akāsı, na pana there¹ pubbe viya muducitto ahosi Ettakan devatāya pubbakamman²

Āyupanyosāne pana therā yathāsukhena nibbattnysu, devatā Avīcimhi nibbattitvā ekan buddhantaian tattha paccitvā imasmin buddhuppāde Sāvatthiyan nibbattitvā vuddhim anvāva sāsane pabbajitvā upasampadan labhi,4 pabbajitadivasato patthāya tan itthirūpan tathā pannāyi,5 ten' ev' assa 'Kundadhāno' ti nāman kariņsu vicarantan disvā bhikkhū Arāthapindikan āhansu 'setthi⁶ ıman dussīlan tava vihārā nīhaia, iman hi nissāva sesabhikkhūnan ayaso uppajjatī 7 ti 'Kin pana bhante Satthā vihāre natthī'ti 'Atthi upāsakā'ti 'Tena hi⁸ Satthā va jānissatī' ti Bhikkhū gantvā Visākhāya pi tath' eva kathesun, sapi nesan 10 tath' eva pativacanan Bhikkhū¹¹ tehi asampaticchitavacanā iañño āiocesun 12 'mahārāja "Kundadhāno 13 ekan itthin gahetvā vicaranto sabbesan ayasan uppādesī "14 ti 15 tan tumhākan vijitā nīhaiathā' ti 'Kahan pana so 16 bhante' ti 'Vihāie mahārājā' ti. 'Katarasmin senāsane viharatī' ti 'Asukasmın nāmā' tı 'Tena hı gacchatha, 17 ahan tan ganhāpessāmī, 18 ti So sāyanhasamaye vihāran gantvā tan senasanan purisehi parikkhipapetva therassa vasanatthanabhimukho ahosi. 19 Theio mahasaddan sutva 20 nıkkhamıtvā pamukhe21 atthāsı, tam pı 'ssa ıtthıpatı-

¹ K. thero	² K a kataŋ
³ K ^o sukhan B ¹ a. devaloke.	· ·
⁴ K °atı K B. a tassa.	⁵ C°āpayı
⁶ B. mahās°.	⁷ K °ıssatī
⁸ B a bhante	⁹ B om tath' eva
¹⁰ K tesaŋ	¹¹ К В <i>а.</i> рі
¹² K °ayıŋsu	_
¹³ B. °atthero K a bhikkhu.	
¹⁴ K °detı	15 K B S om
¹⁶ K C. C ^a . om.	¹⁷ K a. bhante
¹⁸ B. ganhıssāmī.	¹⁹ B. agamāsı.
²⁰ K B B¹ <i>a.</i> vıhārā	•
²¹ B ¹ vihārabhimukho.	

rūpakaņ¹ pitthipasse² thitan iājā addasa Thero rañño āgamanan natvā va³ abhiruhitvā nisīdi, rājā theran na⁴ vandı⁵ Tam pı itthin⁶ naddasa,⁷ dvārantare pi hetthāmañce⁸ pi olokento adisvā va⁹ theran āha 'bhante ımasmin thane ekan ıtthın addasan, kahan 10 sa' ti 'Na passāmi mahārājā' ti 11 'Idāni mayā tumhākan pitthipasse 12 ditthā 'ti vutte pi, 'ahan na passāmi 'cc evaha 18 Rājā 'kin nu kho etan' ti cintetvā, 'bhante ito tāva titthathā '14 ti āha 15 Thero nikkhamitvā 16 hetthā pamukhe¹⁷ thito, puna sā therassa pitthipasse atthāsi Rājā tan 18 disvā 19 puna upantalan abhirūhi 20 Tassa 21 gatabhāvan natvā theio nisīdi, puna rājā 22 sabbatthānesu olokento pi adisvā 'bhante kahan sā itthī' ti puna 23 theran pucchi 'Nahan passāmī'24 tr 25 'Kathetha bhante, mayā idān' eva tumhākan pitthipasse thitā 26 ditthā' ti 'Āma²⁷ mahāiāja, mahājano pi me "pacchato pacchato itthī vicaiatī" ti vadeti,28 ahan pana na passāmī'

¹ B ıtthırūpaı	ŋ .	² B ¹ pitthito
3 K B B1 vil	hāraŋ	4 B ¹ om
⁵ B¹. vandante	0	⁶ K ıtthırūpaŋ
⁷ K B a. so.		S B1. °ake
9 K om		¹⁰ B ¹ . kattha
¹¹ K a. vatvā		12 K B a thitā
13 K mahārāja	ıtı B mahāı	rājā ti
	B nikkhama	

¹⁵ K only Others vatvā

```
20 K. °yhı
                                                 <sup>21</sup> B tassā
22 S B a. tan
                                                 23 K. corr a pi
24 B. a mahārājā
                                                 25 B. a kin.
                                                 <sup>28</sup> B B<sup>1</sup>. °atı.
<sup>26</sup> K. B. om.
                          27 B om.
```

¹⁶ K tato utthahitvā.

¹⁷ K. abhipamukhe, om he°.

¹⁸ K a itthirupakan.

¹⁹ K a. 'kahan sā' ti 'Mahārāja ahan tan na passāmī' tı 'Tena hı bhante ıto tāva nıkkhamathā' tı tato nikkhamitvā pamukhe thito. Puna sā therassa pitthipasse atthási Rājā tan disvā

Rājā 'patnūpakena bhavitabban' ti sallakkhetvā 1 tı puna theran2 'bhante ito tāva hothā'3 ti vatvā there4 otaritvā⁵ pamukhe thite puna tan tassa pitthipasse⁶ thitan dışyā upani abhnuhitvā puna naddasa So puna theran pucchityā tena 'na passāmi' cc eva vutte, 'patii upakam 10 eva etan' ti nitthan gantvā theian āha. 'bhante evarupe saukilese tumhākan pitthito vicaiante añno koci tumhākan bhikkham pi na dassati, nibaddhan 11 mama gehan pavisatha, aham eva catūhi paccayehi upatthahissāmī' ti¹² nımantetyā pakkāmı. Bhikkhū 'passathavuso pāparañño 13 pāpaknīvan, 14 etan "vihārato nīharā" ti vutto āgantvā 15 paccayehi nimantetvā gato 'ti ujjhāyinsu Tan pi theran āhaysu 'hambho 16 dussīla idāni 'si iājakundo jāto' ti So pi pubbe bhikkhū¹⁷ kiñci vattun asakkonto¹⁸ 'tumhe dussīlā, tumhe kundā, tumhe itthin gahetvā vicarathā' ti āha. Te gantvā Satthu ārocesuņ 'bhante Kundadhāno 19 amhehi vutto amhe 20 dussīlā ti-ādīni vatvā akkosatī' ti. Satthā tan pakkosāpetvā pucchi 'saccan kıra tvan bhikkhū evan vadesī '21 ti 'Saccan bhante' ti 'Kinkāranā' ti 'Mayā saddhın kathıtakāranā', tı 'Tumhe 22 bhikkhave iminā saddhin kasmā kathetha' ti pacchato itthin vicarantin disva'23 ti 'Ime kira taya saddhin itthin vicarantin disvā kathenti,24 tvan 25 kasmā

¹ B °esı

³ K. otarathā. B. utthahathā

⁵ B¹ nadassa.

⁷ K com B. B¹ a talan.

⁹ B devā tı K °mī tı.

¹¹ K niv°

¹³ S rañño

¹⁵ B B¹ a catūhi K a. catū°

¹⁶ K. B ambho

¹⁸ К а idānı.

²⁰ K tumbe.

²² B a hi

²⁴ B. vadantı. K. a bhıkkhun

²⁵ B. goes on to adısvā va.

² K om puna tho

⁴ B thero B¹ oena

⁶ К а рі

⁸ B. °rūhı

¹⁰ C °rūpam

¹² K B a theran

¹⁴ K B kunyan

¹⁷ K ounan

¹⁹ B °natthero

²¹ B1 °ası

²³ B a. bhante

kathesi, ete tāva¹ dısvā² kathentı, taŋ³ adısvā va ımehı saddhıŋ kasmā kathesi, nanu pubbe⁴ pāpıkaŋ⁵ dıtthıŋ nıssāya ıdaŋ jātaŋ,⁶ ıdānı kasmā puna² pāpıkaŋ dıtthıŋ ganhāsī' tı Bhıkkhū 'kıŋ pana bhante ımınā pubbe katan' tı pucchıŋsu Atha nesaŋ Satthā³ tassa pubba-kammaŋ kathetvā 'bhıkkhu ıdaŋ³ pāpakammaŋ nıssāva tvaŋ¹o ımaŋ vıppakkāıaŋ patto, ıdānı te puna tathārūpaŋ pāpıkaŋ¹¹ dıṭthıŋ gahetuŋ ayuttaŋ,¹² mā puna bhıkkhūhı saddhıŋ kıñcı kathehı, nıssaddo mukhavattıyaŋ chınna-kaŋsathālasadıso hohı,¹³ evaŋ karonto nıbbānappatto nāma bhavıssatī'¹⁴ tı vatvā anusandhiŋ ghatetvā taŋ ovadanto¹⁵ ımā gāthā¹⁶ abhāsı

- 133 'Mā voca pharusan kañcı¹⁷ vuttā patīvadeyyu¹⁸ tan, dukkhā hī sārambhakathā patīdandā phuseyyu tan
- Sace neresi¹⁹ attānaŋ kaŋso upahato yathā esa patto 'si nibbānaŋ sārambho te na vijjatī ' ti

Tattha kañcī tı kañcı 20 ekapuggalam pı pharusan ma avoca. 21 Vuttā tı tayā pare "dussīlā" tı vuttā tam pı 22 tath' eva patıvadeyyun 23 Sārambhakathā tı esā kāranuttarā yugaggāhakathā 24 nāma dukkhā, patıdandā tı

¹ C ^a etth' eva	² K a. va.
³ K tvaŋ	⁴ B a. tav' eva
⁵ B °ak°	⁶ B jāyatı
⁷ B om	⁸ K Sa° ne°
⁹ B¹ maŋ	10 K om
11 K pāpakammaŋ.	¹² B na yu°
¹³ B ¹ ahosi.	¹⁴ K °asī.
15 K dha° des°	¹⁶ K imaŋ gātham.
¹⁷ K B kiñci, al.	¹⁸ В °ууиŋ.
19 C. Ca nerehi	²⁰ K. om
²¹ F. B K. voca S avaca	²² B om
²³ K. a dukkhā hı	

²⁴ K kāranuttarīyuggatāgahīkathā.

kāyadandâdīhi paraņ paharantassa¹ tādisā² patidandā ca tava matthake pateyyuņ Sace neresī³ ti sace⁴ attānaņ niccalaņ kātuņ sakkhissasi kaņso upahato yathā ti mukhavattīvaņ⁵ chinditvā talamattaņ⁶ katvā thapitakaŋsathālaŋ viya, tādisaŋ hi hatthapādehi² vā dandakena² vā pahatam⁰ pi saddaŋ na karoti Esa patto 'sī ti sace evaiūpo bhavituņ sakkhissasi imaŋ¹o patipadaŋ pūrayamāno¹¹ idāni appatto pi esa¹² nibbānappatto nāma sāī ambho te na vijjatī ti evaŋ sante ca pana "tvaŋ dussīlo,¹³ tumhe dussīlā"¹⁴ ti evamādiko uttaiakāranavācālakkhano¹⁵ sāiambho¹⁶ na vijjatī na bhavissati yevā ti attho

Desanavasāne bahū sotapattīphalādīnī pāpunīgsū tī Kundadhānattheio pi Satthārā dinnaovāde 17 thatvā 18 arahattan pāpunī Na cirass' eva ca 19 ākāse 20 uppatītvā pathaman salākan ganhī tī

Kundadhānattherassa vatthu 21

5 VISÄKHADINAN UPASIKANAN UPOSATHAKAMMAVATTHU

Yathā dandenā ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Pubbarāme viharanto Visākhâdīnaŋ upāsikānaŋ uposathakammaŋ ārabbha kathesi

¹ F C C ² . ontan S hanatan	² K a ca.
³ C nerehisi	4 K a na
⁵ K °vīva°	⁶ F thāla°
⁷ C C ^a S tattha pā° K. om	⁸ K. dandena
⁹ B paharantan	¹⁰ B 1daŋ.
¹¹ K °rı°	
¹² F K B eso F a pi	¹³ K a. tı. B a 'sı
¹⁴ So K B., F C C ² S. ahan dūssīle	o F. con S (ed 1)
ahan susilo	
¹⁵ S °kar°.	¹⁷ K B onne ovo.
¹⁸ K a. na cirass' eva.	¹⁹ K B. om
²⁰ K °en' eva.	
²¹ K °ravatthun samattan B. °rav	a°, and a catutthan

Sāvatthıyan kır' ekasmın mahāuposathadıvase pancasatamattā itthiyo uposathikā hutvā vihāran āgamaņsu 1 Visākhā tāsu mahallikā upasankamitvā pucchi 'ammā' kım atthan uposathıkā jāt' atthā' tı Tāhı 'dıbbasampattin patthetva '4 ti vutte, majhimitthiyo pucchi, 5 'sapattivāsā6 muccanatthāvā'7 ti vutte, taiunitthivo pucchi, tāhi 'pathamagabbhe puttapatilābhatthāvā' ti vutte kumānikāyo pucchi, tāhi 'tanunabhāve' yeva patikulaņ gamanatthāyā' ti vutte tan sabban pi tāsan kathan sutvā tā adāva Satthu santikan gantvā patipātivā aiocesi Tan sutvā Satthā 'Visākhe imesan sattānan jātiādayo nāma¹¹ dandahatthakagopālakasadīsā, 12 jātī jaiāya 13 santikan jarā vyādhino santikan vyādhi maranassa santikan pesetvā kuthārīyā chindantā viva 14 jīvītan chindanti, evan sante pi 15 vivattan patthenta nama natthi, vattam eva 16 patthenti' tı vatva anusandhın ghatetva dhamman desento iman gatham aha

185 'Yathā dandena gopālo gāvo pāceti 17 gocaraņ evan jarā ca maccu ca āyun pācenti pāninan' ti

Tattha pācetī¹⁸ tī cheko gopālako kedārantaran pavīsantivo gavo dandena varetva 19 ten eva pothento sula-

```
<sup>1</sup> B onsu
   <sup>2</sup> K °kaitthiyo B. °kitthiyo
                                             3 K. amma
   <sup>4</sup> B<sup>1</sup> thapetvā
                                             <sup>5</sup> B a. tāhi
                                             <sup>7</sup> B muñc°
   6 Ct con otthio. B1 sapatio.
   S B1 °kāle
   9 K sabbā nāriyo. C Ca om
   <sup>10</sup> K a sabban Satthu.
                                            11 C om
  12 K. dandakahatthakagopālasa°
                                           B °hatthagopālaka-
sadiso.
  13 C °jarāsantikan byādhi maranā Ca. jarā byādhino,
                                           14 C om
om mar°
  15 S. om. a. nibbānaņ
                                           16 K a pana
  <sup>17</sup> S. onti C. Ca. pacenti. B pājo, al. (but cf pācana).
  18 C. Ca. S ontī
                                           19 K nivo.
```

bhatınodakan gocalan neti Āvun pācentī ti jīvitindilyan chindanti khepenti, gopālako viya hi jala ca maccu ca, gono viya jīvitindilyan, gocalabhūmi viya maranan, tattha jāti tāva sattānan jīvitindilyan jalāsantikan peseti, jalā byādhino santikan, byādhi maranassa santikan, tam eva malanan kuthāriyā chinditvā viya gacchatī ti, idam ettha opammasampatipādanan s

Desanâvasāne bahū sotapattīphaladīnī pāpunīŋsū tī Visākhadīnaŋ upāsīkānaŋ uposathakammassa vatthu 10

6 AJAGARAPETAVATTHU

Atha pāpāni kammānī ti imaij¹¹ dhammadesanaŋ Satthā Veluvane vihaianto ajagarapetaŋ¹² āiabbha kathesi

Ekasmin hi¹³ samaye Mohāmoggallānatthero Lakkhanattheiena saddhin Gijjhakūtato otaranto dibbena cakkhunā pañcavīsatiyojanikan ajagaiapetan nāma addasa, tassa sīsato aggijālā utthahitvā pariyantan gacchati¹⁴ pariyantato utthahitvā sīsan gacchati, ubhayato utthahitvā majjhe otaranti¹⁵ Thero tan disvā sitan katvā¹⁶ Lakkhanattheiena sitakānanan puttho 'akālo āvuso imassa pañhassa¹⁷ vyākaranāya,¹⁸ Satthu santike man pucchey-

```
<sup>2</sup> K °sı
<sup>1</sup> B jarāya sa°.
3 K a p1
<sup>4</sup> C. C<sup>a</sup> oring K B a chedan
                                       S "ricchedail chi"
                                        6 C Ca S om
5 K om.
<sup>7</sup> B. gacchantı
<sup>8</sup> K upamappati ° B opammapati °.
9 B °nnádīnı
10 K Visākhāvatthun
                           B ommavao, and a pancaman
11 K. idan
                                       12 B1 °guru°
13 K. om
                                        14 B onti, so unfi a
15 K osa1°, a Moggalāna°
                                        16 B patvākāsi
                                        18 B vissaijanan
<sup>17</sup> K. panh°
```

yāsī' ti vatvā Rājagahe pindāya calitvā Satthu santikaņ gatakāle Lakkhanattherena puttho āha 'tatlāhaŋ² āvuso ekaŋ petaŋ addasaŋ tassa evarūpo nāma attabhāvo, ahaŋ taŋ disvā "na³ vata me evalūpo attabhāvo ditthapubbo" ti sitaŋ pātvakāsin'⁴ ti Satthā 'cakkhubhūtā va⁵ bhikkhave me⁶ sāvakā vihalantī' ti-ādīni' vadanto thelassa kathaŋ⁵ patitthāpetvā 'mayā⁰ esa bhikkhave peto bodhimande yeva dittho, "ye ca pana me vacanaŋ na saddaheyyuŋ tesaŋ taŋ¹o ahitāya assā" ti na kathesiŋ, idāni Moggallānaŋ sakkhiŋ labhitvā kathemī' ti vatvā bhikhhūhi tassa pubbakammaŋ puttho vyākāsi

'Kassapabuddhakāle kiia Sumangalasetthī nāma suvannithikāhi¹¹ bhūmin patthaiitvā¹² vīsatiusabhatthāne tattaken' eva dhanena vihāian kāretvā tāvataken'¹³ eva vihāiamahan kāiesi. So ekadivasan pāto va Satthu santikan gacchanto nagaradvāie ekissā sālāya kāsāvan¹⁴ sasīsan¹⁵ pāiupitvā¹⁶ kalalamakkhitehi pādehi nipannan ekan coran disvā, 'ayan kalalamakkhitapādo rattin vicantivā¹⁷ nipannamanusso bhavissatī 'ti āha Coro mukhan vivaritvā setthin disvā 'hotu jānissāmi¹⁸ te kattabban'¹⁹ ti āghātan bandhitvā sattakhattun khettan j.āpesi,²⁰ sattakhattun vaje²¹ gunnan pāde chindi, sattakhattun gehan jhāpesi. So ettakenapi kopan nibbāpetun asakkonto tassa²² cūlūpatṭhākena saddhin mittasanthavan katvā²³

```
2 K tattho
<sup>1</sup> K. a man.
<sup>3</sup> B. a ca
<sup>4</sup> B<sup>1</sup>. pātum°. B patv°.
                                             <sup>5</sup> K S. vata.
<sup>6</sup> S. om. K. me bhi°.
                                             <sup>7</sup> B onā.
8 B¹. gunaka°.
                                             9 K a c'. B a pi
                                             11 B °ak°
10 B. om.
12 B. santh°.
                                             13 K. B. otto.
14 K B1, ovena.
                                            15 K. sīsan
16 B1 pārumpetvā.
17 C Ca orantan. S. vicaian, and a. divā.
18 B. a. tı.
                                            19 °bban kıccan
<sup>20</sup> K. °etvā.
                                             21 K. vijje.
22 K. a. setthissa.
                                             <sup>23</sup> K karıtvā.
```

'kın te setthino piyan'ı tı pucchitvā,2 'gandhakutito aññan tassa piyataran natthī's ti sutvā, 'hotu gandhakutın ihāpetvā4 kopan nibbāpessāmī' ti Satthaii pindāya pavitthe pānīyapaiibhojanīyaghate bhinditvā gandhakutıyan aggın adası' Setthi 'gandhakuti' jhayati' tı sutvā āgacchanto jbāmakāle āgantvā gandhakutin jhāman olokento vālaggamattam8 pi domanassaņ akatvā vāmabāhan samminjitvā dakkhinena hatihena mahāapphotitan 11 apphotayı 12 Atha nan samipe thitā pucchinsu 'kasmā sāmi ettakai dhanai vissajjetvā katagandhakutıyā 13 jhāmakāle apphotesī 'tı So āha 'ettakan me 14 tātā 15 aggiādīhi 16 asādhāi ane thāne 17 buddhasāsane dhanan 18 nidahitun laddhan, "puna pi ettakan dhananvissajjetvā Satthu gandhakutiņ kātuņ labhissāmī" ti tutthamānaso apphotesin' 19 ti So20 puna tattakan dhanan vissajjetvä gandhakutii käretvä visatisahassabhikkhuparivārassa 21 Satthuno dānan adāsi Tan disvā coro cintesi 22 'ahan ımam amāretvā 23 mankukātun na sakkhissāmi, hotu māressāmi nan' ti nivāsantare churikan bandhitvā sattâhan vihāre vicaranto pi okāsan na labhi. Mahāsetthī pi satta divasāni Buddhapamukhassa 24 sanghassa danan datvā Satthāran vandītvā āha 'bhante 'mama ekena purisena

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup> pıyāyatı
 <sup>2</sup> K. patipu° B patiputtho
                                             3 B a tan
 4 K. a me.
 <sup>5</sup> B<sup>1</sup>. °kutın aggınā 1hāpesı
                                             <sup>6</sup> K a pı
 <sup>7</sup> S. B a kıra
                                             8 K bāl°
                                            10 C Ca °esvā
 9 B °hun
<sup>11</sup> B °appothanan Ca. S apphothic
12 Ca othavi K otesi B appothesi, so al
13 K. B katāya ga°
<sup>14</sup> K. a dhanan B a kamman katvā
15 B. tāta
                                          16 K °īnan
17 B om
                                           18 K B om
19 K. apphotemī
                                          20 K a. setthi
21 K °bhikkhusah°
                                          22 K °etvā
<sup>23</sup> C mār°.
                                          <sup>24</sup> K a bhikkhu°
```

sattakhattun khettan jhapitan, sattakhattun gunnan pādā chinnā,2 sattakkhattun gehan jhāpitan, idāni gandhakutī pi tena3 jhāpitā bhavissatī" ti,4 ahan imasmin dāne5 pathaman pattin tassa dammi'6 ti 7 Tan sutvā coio 'bhānyan vata me kamman katan, evan apakānake⁸ mayı ımassa 'kopamattam pı natthı, ımasmın 10 dane' mayham eva pathaman pattin deti, ahan 11 imasmin dubbhāmi, evarūpan me¹² purisan akhamāpentassa devadando pi me matthake pateyyā ti gantvā setthissa pādamūle nipajjitvā 'khamāhi me sāmī' ti vatvā '13 'kin idan' ti vutte 'evan ettakan 14 kamman maya katan, tassa me khamahi' ti aha Atha nan setthî 'tavā me idañ c idañ ca 15 katan 'ti sabban pucchitvā 'āma mayā '18 ti vutte, 'tvan mayā na 17 ditthapubbo' ti18 'kasmā me kujihitvā evam akāsī' ti pucchi. So ekadiyasan nagarā 19 nikkhamantena 20 vuttavacanan sāretvā²¹ 'ımınā²² kāranena kopo uppādīto' tī āha.²³ Setthī attanā vuttabhāvan sarītvā²⁴ 'āma tāta, vuttan mayā, taŋ me khamāhī' ti coraŋ khamāpetvā 'utthehi tāta, khamāmi te, gaccha²⁵ tātā' ti āha 'Sace me sāmi khaması, saputtadaran man 26 gehe dasan karohi' tı 'Tāta tvan mayā ettake kathite evarūpan chedam 27 akāsi,

```
<sup>1</sup> B a vaje. K a vajje
 <sup>2</sup> B chindi K pādāni chinditvā
<sup>3</sup> C C<sup>a</sup> te K B ten' eva.
                                                  4 K B om
<sup>5</sup> B thane C. C<sup>a</sup> 1hamena
                                                  <sup>6</sup> K dımmī
 <sup>7</sup> B a so
<sup>8</sup> K B B<sup>1</sup> aparādhakār°
                                                 9 K ımasmın kho.
<sup>10</sup> В а~рі
                                                 11 C om
                                                 13 K a taņ sutvā
12 K om
14 C trist atta°
                      Ca anatthakan
                                             S ayuttakan
15 K B. a. ettakan
                                                 <sup>16</sup> K. B a katan
17 C. Ca. om
                                                 18 K B. om.
                                                <sup>20</sup> K B. a tena
19 K nakkharā
<sup>21</sup> C Ca. sarıtvā
                                                <sup>22</sup> K B a me.
23 C. Ca. om.
                                                <sup>24</sup> B. sāretvā
25 B1. gacchāhi
                      K gacchāhī tı āha
26 K a tawa.
                                                <sup>27</sup> K B. chedanam.
```

than

gehe vasantena pana saddhiji na sakkā kañci na 2 kathetuji, na me tayā gehe vasanakiccaj atthi, khamāmi te, gaccha tātā ti. Coro taji kammaji katvā āyupaliyosāne Avīcimhi nibbatto dīghalattaji tattha paccitvā vipākavasesena idāni Gijjhakūte pabbate paccatī '4 ti

Evan Satthā tassa⁵ pubbakamman kathetvā 'bhikkhave bāla nāma pāpāni⁶ kaiontā na bujjhanti, pacchā pana attanā katakammehi dayhantā attanā va attano dāvaggisadisā⁷ hontī' ti vatvā anusandhin ghatetvā dhamman desento iman gātham aha

136. 'Atha pāpāni kammāni kaiaŋ bālo na bujjhati sehi⁸ kammehi dummedho aggidaddho va tappatī'ti

Tattha pāpānī ti na kevalaņ bālo kodhavasena pāpāni kaioti⁹ kaionto¹⁰ pana na bujjhatī ti attho, pāpaņ karonto ca¹¹ 'pāpaņ kaiomī' ti abujjhanako nāma natthi, 'imassa kammassa evarūpo nāma vipāko' ti ajānanto¹² na bujjhatī ti vuttaņ ¹³ Sehī ti so tehi attano santakehi kammehi dummedho ti duppañño¹⁴ puggalo niraye nibbattitvā aggidaddho va paccatī¹⁵ ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīni pāpuniŋsū¹⁶ tī Ajagaiapetassa vatthu.¹⁷

¹ K B kiñci	² K B S om
³ B vasantena kı°	
⁴ K dukkhan anubhavatī, corr	pacati B a du° anu°
∘ B om	⁶ B a kammānı
⁷ K dāvaggī va sa°	⁸ C C ¹ so hi
⁹ K om	
¹⁰ B. a pi K pi toi pana	¹¹ K va
¹² K ajānatāya B ajānanatāy	7a
¹³ B vutto ¹⁴ B nippa°, or	n tı 15 S B tappatī
$^{16} m ~K$ u sampattaparısāya sā	dhammadesanā sâtthikā
ahosī	

17 K Sumangalasetthivatthun. B1 otavao, and a chat-

7 Mahanoggallanattheravatthu

Yo dandenā ti iman dhammadesanan Satthā Veluvane viharanto Mahāmoggallānattheian arabbha kathesi

Ekasmın hi samaye titthiyā sannıpatitvā cintesun: 'jānāthâvuso² kena kāranena samanassa Gotamassa lābhasakkāro mahā hutvā nibbatto' ti 'Mayan na jānāma tumhe pana jānāthā tī 'Āma jānāma, Mahāmoggallānan nāma ekan nissāya uppanno, so hi devalokan gantvā devatāhi katakamman pucchitvā āgantvā manussānan katheti "idan nāma katvā evarūpan sampattin labhantī" ti4 niiaye nibbattānaŋ pi kammaŋ pucchitvā āgantvā manussānan katheti 5 "idan nāma katvā evaiūpan dukkhan anubhavantī" ti, manussā tassa kathan sutvā mahantan labhasakkanan abhiharanti, sace tan maretun sakkhissāma so lābhasakkāro amhākan nibbattissatī' ti Te 'atth' eso upāyo' ti sabbe ekacchandā hutvā 'yan kiñci katvā tan māiessāmā 7 ti attano upatthāke samādapetvā kahāpanasahassaņ⁸ labhitvā purisaghātakammaņ⁹ katvā carante core pakkosāpetvā, 'Mahāmoggallānatthero . nāma Kālasilāyan vasati,10 tattha gantvā tan mārethā' ti tesan kahāpane adaņsu Corā dhanalobhena sampatıcchitvā 'theran māressāmā' ti gantvā tassa vasanatthānan parıvāresun 11 Thero tehi parikkhittabhāvan ñatvā kuñcikacchiddena 12 nikkhamitvā pakkāmi. Te 13 tan divasan theran adısvā pun' ekadıvasan 14 gantvā parıkkhıpınsu

 $^{^1}$ Cf. F. J v 125 ff. Hardy, 'Manual,' p 349 Warren, p 222

² K. °tha āv°

³ К [°]ті.

 $^{^4}$ K a niriyan pi gantvā

⁵ K °_{S1}

⁶ B¹ °rūhantı.

⁷ B¹ mārāpessāmī B harāp°.

⁸ B pana sa°

⁹ K oghātakakamman.

¹⁰ K. a tan. C Ca a tı

¹¹ K. a. atha

¹² B1. kuccikasandhena.

¹⁸ B. a corā

¹⁴ B1 punadı°

Thero ñatvā kannikāmandalan¹ bhinditvā² ākāsan pakk-Evan te pathamamāse pi majjhimamāse pi³ handı theran gahetun nasakkhinsu 4 Pacchimamase pana sampatte thero attanā katakammassa ākaddhanabhāvaņ⁵ ñatvā na apagañchi 6 Coiā 7 gahetvā theran tandulakanamattāni s'ssa atthīni kai ontā bhindinsu Atha nan "mato" tı saññāya ekasmın gumbapitthe khipitvā pakkamınsu Thero 'Sattharan passitvā va parinibbāvissāmī' ti attabhāvan 10 jhānavethanena 11 vethetvā thiran katvā ākāsena Satthu santikan gantvā Satthāran vanditvā 'bhante parinıbbāyıssāmī'tı āha 'Parınıbbāyıssası¹² Moggallānā' tı 'Āma bhante' ti 'Kattha gantvā' ti 'Kālasilāpadesan 'Tena hi Moggallana mayhan dhamman kathetvā yāhi, tādisassa hi me sāvakassa idāni dassanan So 'evan kanssāmi bhante' ti Satthāran vandıtvā ākāse uppatitvā parınıbbānadıvase Saiiputtatthero vıya¹³ nānappakkārā iddhiyo katvā dhamman kathetvā Satthārai vanditvā Kālasilataviņ¹⁴ gantvā parinibbāyi 'Theran kıra corā māiesun' 15 ti ayam pi kathā sakala-Jambudīpan 16 patthari, 1ājā Ajātasattu core pariyesanatthāya carapurise payojesi Tesu pi coresu surâpāne suraņ pivantesu eko ekassa vitthan 17 paharitvā pātesi santajjetvā 18 'hambho 19 dubbinīta 20 kasmā 21 me vitthan 22

```
<sup>1</sup> B °ıka°
                   B1 °dandakan
                                                        2 B1 chio
    <sup>3</sup> C C<sup>a</sup> S om. ma° pi
                                                        4 K na sa°
    5 B B1 oddhitao
                                                        6 K uppa°
    <sup>7</sup> K B. a gantvā theraņ
    <sup>8</sup> K °kannaka°
                            F. °kanda°
                                               B¹ °kanājaka°
°kana°
    <sup>9</sup> B viva
                                                      10 K attānan
                                                      12 C Ca t1
   <sup>11</sup> K °vedh°
                                             14 C °lāviņ
   13 B a so
                                                               B °lāva a°
  15 K mārentī
                                                      16 B1 one
  <sup>17</sup> K B<sup>1</sup> pitthi
                                                     18 B °tejjitvā
                          B pitthin
  <sup>19</sup> C. K B ambho
                             B<sup>1</sup>, hare
  <sup>20</sup> K C C<sup>a</sup> dubbhi<sup>o</sup>
                                 B a. tvan
  <sup>21</sup> B. a pana
                                <sup>22</sup> K. pitthi. B<sup>1</sup> pittha paharitvā
```

pātesī'¹ ti āha 'Kiŋ pana are² duṭthacoia³ tayā Mahāmoggallāno⁴ pathamaŋ pahato' ti 'Kiŋ pana mayā pahatabhāvaŋ tvaŋ na jānāsī' ti Iti nesaŋ 'mayā pahato mayā pahato' ti vadantānaŋ⁵ vacanaŋ⁶ sutvā te carapurisā² sabbe core gahetvā rañño ārocesuŋ Rājā core pakkosāpetvā pucchi 'tumhehi³ thero mārito' ti 'Āma devā' ti 'Kena tumhe uyyojītā' ti 'Naggasamanakehi devā' ti Rājā pañcasate naggasamanake gāhāpetvā pañcasatehi corehi saddhiŋ iājangane nābhippamānesu āvātesu khanāpetvā¹ palālehi paticchādāpetvā¹ aggīŋ dāpesi Atha nesaŋ jhāmabhāvaŋ¹² ñatvā ayanangalehi kasāpetvā sabbe khandākhaṇdaŋ¹³ kārāpesi

Dhammasabhāyaŋ¹⁴ kathaŋ samutthāpesuŋ ¹⁵ 'Mahāmoggallānatthero attano ananurūpaŋ maranaŋ patto' ti. Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā 'ti pucchitvā, 'imāya nāmā ti vutte,¹⁶ 'bhikkhave Mahāmoggallānena¹¹ imass' eva¹³ attabhāvassa¹⁰ ananaiūpaŋ maranaŋ²⁰ pattaŋ,²¹ pubbe pana tena katassa kammassa²² anurūpam²³ eva maianaŋ pattan'²⁴ ti vatvā, 'kiŋ pan' assa²⁵ bhante pubbakamman' ti puttho vitthāretvā kathesi·

¹ K pothesī. ³ B ¹ . dubbhi°. ³ K vivad°	² K. B B ¹ hare ⁴ B. °natthero.
6 B ¹ saddan B om 7 B ¹ rāja°. K pu°	⁸ K <i>a</i> so
⁹ K pa° 11 C C ² S °cchādetvā	¹⁰ B. S. nikhan°. ¹² K jhāna°
13 B °1kaŋ 15 K a passathavuso	¹⁴ K B a. bhikkhū ¹⁶ K a na
17 C Ca S ono. K. a idan' eva 18 F ossa S ossa eva	
¹⁹ K. a na B. a. attano ²⁰ C. C ^a om	²¹ S patto
²² K om ²⁴ C C ^a vattan.	²³ C ananu° ²⁵ K om

5-2

¹ K bhikkhave.

'Atīte kıra¹ Bāıānasīvāsī eko kulaputto sayam eva kottanapacanâdīni karonto mātāpitaio patijaggi assa mātāpitaio² "tāta tvaņ ekako va³ gehe ca aiaññe ca kamman kaionto kilamasi, ekan⁴ te kumārikai ānemā' 5 ti vatvā 6 "amma tāta na mayham evarūpen' attho, ahan yava tumhe jivittha7 tava vo sahattha upatthahıssāmī" tı tena patikkhittā punappuna tan 8 yācitvā Sā katīpaham⁹ eva te upatthakumānkan ānavinsu hitvā 10 pacchā tesaņ dassanam pi anicchantī "na sakkā tava mātāpitūhi saddhiņ ekatthāne vasitun" ti ujjhāyitvā tasmın¹¹ attano kathan aganhante tassa bahıgatakāle¹² makacıvākakhandānı 13 ca yāguphenañ 14 ca gahetvā tattha tattha ākırıtvā tenâgantvā "kıŋ ıdan" tı putthe,15 "ımesan andhamahallakanan etan kamman, sabbagehan 16 kılıtthan karontā carantı,17 na sakkā etehi saddhin ekatthane vasitun" ti evan taya tan 18 punappuna kathiyamānāya 19 evarūpo pi pūritapāramī 20 satto mātāpitūhi saddhin²¹ bhijji ²² So²³ "hotu jānissāmi nesaņ kattabban"24 ti te bhojetvā,25 "amma tāta asukatthāne nāma

```
<sup>2</sup> K a nan B a pı nan āhansu
   3 C Ca om
                                                 <sup>4</sup> B<sup>1</sup> etha kan
   <sup>5</sup> K B B¹ ānessāmā.
                                                <sup>6</sup> B a kulaputto
   <sup>7</sup> S B jīvatha C jīvit' attha
                                               B<sup>1</sup> vāvajīvan
   8 C Ca K om
                                                <sup>9</sup> K °accayena va
  10 B. °āpetvā
                                               <sup>11</sup> C C<sup>a</sup> tasmā.
   12 K a sā.
  <sup>13</sup> F kecı avāhakaccānı B¹ makasıppalıvākâdīnı C Cª
makacırāga°
                 Cf Abh 1006.
  <sup>14</sup> F °nâpı B¹. om ca yā° ca
  15 K putthā K. B S. a. āha
  16 K S. sabban ge°.
                                               <sup>17</sup> F. K B B<sup>1</sup> vic<sup>o</sup>
  18 C. Ca. tan tāya B naŋ
                                         F. K om.
   <sup>19</sup> K B katha°.
                                               20 B1. °1vo
  <sup>21</sup> B. a. mittabhāvaŋ.
                                               <sup>22</sup> F. °ıtvā.
  23 F om
                                               <sup>24</sup> F. °bbakıccan
  <sup>25</sup> C. Ca S bhojāp°
```

tumhākaŋ ñātakā āgamanaŋ¹ paccāsıŋsantı, tattha gamıs-sāmā" ti te² yānakaŋ² āropetvā ādāya gacchanto aṭavımajjhaŋ⁴ pattakāle "tāta rasmıyo ganhatha gonā pada-saññāya⁵ gamıssantı, ımasmım ṭhāne coiā vasantı, ahaŋ otaiāmī" ti pitu hatthe iasmiyo datvā otaiitvā gacchanto saddaŋ paiivattetvā corānaŋ⁶ utthitasaddam² akāsi Mātāpitaro saddaŋ sutvā "corā utthitā" ti saññāya, 'tāta mayaŋ mahallakā, tvaŋ attānam eva iakkhā"³ ti āhaŋsu So mātāpitaro tathā viiavante⁰ pi¹o coiasaddaŋ kaionto kottetvā¹¹ māietvā ataviyaŋ khipitvā paccāgami'

Satthā idaŋ ¹² tassa ¹³ pubbakammaŋ ¹⁴ kathetvā 'bhik-khave Moggallāno ettakaŋ kammaŋ katvā anekavassa-satasahassāni nilaye paccitvā vipākâvasesena attabhāvasate evam evaŋ kottetvā saŋcunnito ¹⁵ maranaŋ patto, ¹⁶ evaŋ Moggallānena attano kammânui ūpam eva maianaŋ laddhaŋ, pañcahi corasatehi saddhiŋ pancatitthiyasatāni pi ¹⁷ mama putte ¹⁸ appadutthe ¹⁹ padussitvā anurūpam eva maianaŋ labhiŋsu, appadutthe ²⁰ hi padussanto dasahi kāianehi anayavyasanaŋ ²¹ pāpunāti ²² yevā 'tī vatvā anusandhiŋ ghatetva dhammaŋ desento imā gāthā abhāsi

```
<sup>1</sup> K. ga°.
                                          <sup>2</sup> B<sup>1</sup> tesan.
 <sup>3</sup> B °ke. K. yānaŋ. <sup>4</sup> K. °jjha° 

<sup>5</sup> B gāvo patodasa° <sup>6</sup> K a viya
 <sup>7</sup> K C. Ca utthahita° B1 ukkutthi°.
 8 K B °āhī
 <sup>9</sup> F. B onto S vicaranto. K. C C<sup>a</sup> vicarante
                                           11 F. koddh°
10 K om
12 Ca. man
                                           13 K. om
14 K pubbakaka°
15 F sanmuttito. B1. sancinitvā. K a. hariyamāno.
16 K onappatto
17 K. B om
<sup>18</sup> K. puttassa.
19 K. °assa and a. nıraparādhassa.
<sup>20</sup> F. B. K. °assa.
                                          <sup>21</sup> K anubyasanan
22 B. oni.
```

- 137. 'Yo dandena adandesu appadutthesu dussatı dasannam aññataran thānan khippam eva nigacchati
- 138. Vedanaŋ pharusaŋ jāniŋ sarīrassa ca¹ bhedanaŋ gai ukaŋ² vâpi ābādhaŋ cittakkhepaŋ va³ pāpune,
- 139 Rājato va⁴ upassaggaŋ abbhakkhānaŋ⁵ va⁶ dārunaŋ pankkhayaŋ va ñātīnaŋ bhogānaŋ va⁷ pabhañgunaŋ,
- 140. Athav' assa agārāni aggī^s dahati pāvako, kāyassa bhedā duppañño nirayaŋ so upapajjatī' ⁹ ti.

Tattha¹⁰ adandesū ti kāyadandâdirahitesu khīnásavesu appaduṭthesū ti paresu vā¹¹ attani vā¹² niraparādhesu. Aññataraŋ thānan ti dasasu dukkhakāranesu aĥĥataiaŋ ¹³ kāranaŋ Vedanan ti sīsarogâdibhedaŋ phaiusavedanaŋ ¹⁴ Jānin ti kicchādhigatassa dhanassa ¹⁵ jāniŋ ¹⁶ Bhedanan ti hatthacchedâdikaŋ sarīrabhedanaŋ Gaiukan ti pakkhahataekacakhulapīthasappikunībhāvakuttharogadibhedaŋ ¹⁷ garukábādhaŋ vā Cittakhhepan ti ummādaŋ Upassaggan ti yasavilopaŋ senāpatitthānadiacchindanâdikaŋ ¹⁸ rājato ¹⁹ upassaggaŋ vā Abbhakhhā

```
1 S va
                                                      <sup>2</sup> K gur°
    <sup>3</sup> B. ca.
                                                      4 K vā
    <sup>5</sup> B abha°.
                                                      <sup>6</sup> K B ca
    7 K vā
                                                      8 C on.
    <sup>9</sup> B<sup>1</sup> S uppajjatī
                                S sopa°
                                                     <sup>10</sup> K a attha
   <sup>11</sup> C Ca S om
                                                      <sup>12</sup> S ca
\ 13 K. dasannan.
                                                     <sup>14</sup> B °san ve°
 ` 15 C Ca. S. om.
                                                     16 K hānıŋ
   K °ekacakkhupī°. B °ekacakkhukapī° F. °pañgu-
kulak Ca. °tthâdı°. K. °bhedanan
18 C. Ca. °tthâdı°. K. Ca. °acchinnâdı°.
   19 F. 7. va.
```

nan ti "aditthaassutaacintitapubban idan sandhicchedakamman 1 idan 2 vā rājapaiādhitakamman 3 tayā katan " tı evalupan darunan abbhakkhanan va 4 Natinan tı attano avassavo bhavitun samatthanan ñatīnan parikkhayan⁵ Pabhangunan ti pabhangubhavan⁶ pūtibhavan, yan hı 'ssa gehe dhaññan tan' pütibhavan apajjatı suvannan angarabhavan mutta kappasatthibhavan,8 kahapanan9 kapālakhandabhāvan, 10 dipadacatuppadan 11 kānakunadibhavan 12 ti attho Aggī¹³ dahatī ti ekasanvacchaie dvattikkhattun 14 aññasmin 15 dāhake avijjamāne 16 pi asanıaggı 17 vā 18 patityā dahati attano va 19 dhammatāya utthito pavako va dahati veva Niravan ti ditthe va²⁰ dhamme imesan dasannan thananan aññatai an patva pi 21 ekansena sampaiāve vattabban 22 dassetun nirayan so upapajjatī ti vuttan

Desanavasāne bahū sotapattiphalādīni pāpuniŋsū ti. Mahāmoggallānattherassa vatthu ²³

```
1 K B °chedâdı°
 <sup>2</sup> F 1man. C. Ca ayan. B aññan
 3 F. B °rādha°
<sup>4</sup> B a parikkhayañ ca. K a pari° vā
<sup>5</sup> F B. α vā
                                          6 K onnao
7 K. om
8 K °atthika°.
9 K °nā
                                       11 B dvı°, °ānaŋ.
<sup>10</sup> F °kanda° B. °khandâdı°.
12 K. kānâdı°.
13 F. C Ca on.
                                          15 K. aññatarasmin.
14 B dvitio.
<sup>16</sup> F v1°
17 C. Ca. °ādīni K. B. assani
18 C Ca S om
19 K ca
                                          <sup>20</sup> K ca.
<sup>21</sup> C. C<sup>a</sup> S. om. K. pakkhipi.
<sup>22</sup> K corr. a. vacanan. F pa°
<sup>23</sup> K. onavatthun. B. oravao, and a. sattaman.
```

8 Bahubhandikabhikkhuvatthu *

Na naggacarıyā¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto bahubhandikabhikkhun² ārabbha kathesi

Sāvatthıyaŋ³ kn² eko kutımbıko bharıyāya kālakatāya pabbajı So pabbajanto attano parıvenañ ca aggıssālañ ca bhandagabbhañ ca⁴ kāi etvā sabbañ ca⁵ bhandagabbhaŋ⁶ sappımadhutelâdīhı² pūretvā⁵ pabbajıtvā⁰ pana attano dāse¹⁰ pakkosāpetvā yathārucıŋ¹¹ āhāi aŋ pacāpetvā bhuñjatı¹² Bahuparıkkhāi o ca ahosı, rattıŋ aññaŋ nıvāsanapāpuranaŋ¹³ hotı, dıvā aññaŋ,¹⁴ vıhārapaccante va¹⁵ vasatı¹⁶ Tass' ekadıvasaŋ cīvarapaccatthai anānı¹² sukkhāpentassa senâsanacārıkaŋ āhındantā bhikkhū passıtvā 'kass' ımānı¹² āvuso' tı pucchitvā, 'mayhan' tı vutte, 'āvuso Bhagavatā tīnı cīvarānı anuñiñātānı, tvañ ca¹⁰ evaŋ²⁰ appıcchassa Buddhassa sāsane pabbajıtvā²¹ evaŋ²² bahuparıkkhāio jāto'²³ tı taŋ Satthu santıkaŋ netvā

```
* Cf F. J. 1 126
   <sup>1</sup> K a na ja° na pa°
                                            <sup>2</sup> K B °an bhı°
   <sup>3</sup> S B °tthıvāsī
                                            4 K om bha° ca
   <sup>5</sup> F. B pr.
                    C om bha° . sabbañ ca
kār°
            bha°
   <sup>6</sup> B<sup>1</sup> gabbhe
   <sup>7</sup> B telasappıādīhı. K. sappıtelâdīhı
   8 K. B. a pabbaji
                                            <sup>9</sup> K B a ca
  10 K dāsıdāse
  <sup>11</sup> F. a tan
                  B B1. orucitan
                                       K °cirutan (!)
  12 K. B a bahubhando ca
                                           13 F K B B1 pārup°.
  14 K a ca B a niv° hoti
  15 F. K B om.
                                           16 B1 sayatı
  17 K °âdīni C. Ca °patth°
  18 B¹. a. santakānı
19 F. pana
               S \alpha pana
20 B. om
                                          <sup>21</sup> B °ājetvā.
                                         <sup>23</sup> K a 'sī
22 F in tava
```

'bhante ayan bhikkhu atibahubhando' ti ālocesun Satthā1 'saccan kna tyan2 bhikkhū' ti pucchityā 'saccan bhante' ti vutte. āha 3 'kasmā4 pana tvan bhikkhu5 mavā appicchatāva dhamme desite evan bahubhando jāto So ettaken '7 eva kunito 'iminā dāni nīhāiena carissāmī' ti pārupanan chaddetvā parisamanhe ekacīvaro Atha nan Sattha upatthambhayamano 'nanu tvan bhikkhu pubbe hu ottappagavesako, dakaiakkhasakāle pi hirottappan gavesamāno dvādasavassāni vihāsi, kasmā ıdanı evan⁸ garuke Buddhasasane pabbantya catuparısamanhe panupanan chaddetva hirottapan pahava thito si' So Satthu vacanan sutvā hirottappan paccupatthāpetvä tan cīvaian pārupitvā Satthāran vanditvā ekamantan Bhikkhū tass' atthassavibhāvanatthan9 Bhaganısīdı vantan vāciņsu, 10 Bhagavā atītan 11 āhantvā kathesi

'Atīte kiia¹² Bāiānasirañno aggamahesiyā kucchismin Bodhisatto patisandhin ganhi, tassa nāmakaianadivase¹³ Mahinsāsakakumāio¹⁴ ti¹⁵ nāman karinsu, tassa kanitthabhātā¹⁶ Candakumāio¹⁷ nāma¹⁸ ahosi ¹⁹ Tesan mātari kālakatāya iājā añnan aggamahesitthāne thapesi, sapi puttan vijāyi, Suriyakumāro ti 'ssa nāman karinsu. Tan disvā rājā tuttho "puttassa te varan dammī" ti āha. Sā²⁰ "icchitakāle ganhissāmī" ti vatvā puttassa vayap-

```
2 F om
 1 K om
                                                     3 B om
 4 F 1ep
                                            5 C Ct am
 <sup>6</sup> B. °mmo °to
                     B1 °an dessento va
 <sup>7</sup> F tāvataken' K B¹ tāvatt°
 8 B om.
 <sup>9</sup> B °ssâpı vı°
                    B °ssa āvi° K C Ca °ssa vi°
10 K a atha
<sup>11</sup> F J <sub>1</sub> 126
                   Devadhammajātaka
                                         13 K. °gahana°
<sup>12</sup> K a bhikkhave.
<sup>14</sup> C Ca. °sāsu°. B Mahinsa°. B¹ Mahissa°
15 K a 'ssa
                                         <sup>16</sup> K. kanıttho
                                         <sup>18</sup> B. nāmaņ.
17 B a t1.
19 K. hosi
```

20 F. C om K a pi kho devī. B. a. pi kho odeva

pattakāle rājānan āha "devena1 mayhan puttassa jātakāle vaio dinno, puttassa me² rajjan dehī" ti Rājā 'mama dve putta aggıkkhandhā vıya jalantā carantı,3 na sakkā tassa rajjan dātun' ti patikkhipitvā pi4 punappuna yācamānam⁵ eva disvā 'ayaŋ me puttānaŋ anattham pi kareyyā' tr putte6 pakkosāpetvā āha 'tātā ahan Surryakumārassa jātakāle varaņ adāsiņ, idāni 'ssa mātā iaijan yācatī, ahan tassa na7 dātukāmo, tassa mātā tumhākan anattham pi kareyya, gacchatha tumhe araññe vasitvā8 mam'9 accayena āgantvā 10 1ajjan ganhathā '11 ti uyyojesi. Te pitaian vanditvā pāsādā orohante12 rājangane kīlamāno 13 Surīyakumāro disvā tan kāranan natvā tehi saddhin¹⁴ nikkhami Tesan Himavantan pavitthakāle Bodhisatto maggā okkamma 15 i ukkhamūle nisīditvā Suriyakumāran āha 'tāta 16 ekan 17 saran gantvā nahātvā ca pivitvā ca amhākan paduminipannehi 18 udakan 19 āharā' ti So pana saro Vessavanassa²⁰ santikā ekena udakarakkhasena laddho hoti, Vessavano ca nan 21 āha "thapetvā devadhammajānanake22 ye23 aññe iman saran otarantı te khādıtun labhasī'' tı Tato patthāya tan saran otinne²⁴ devadhamme²⁵ pucchitvā ajānante²⁶ khādati

```
<sup>1</sup> B. deva K deva nanu.
                                                  <sup>2</sup> B idani me puttan
 <sup>3</sup> K. B. F vic°.
 <sup>4</sup> K. B. tan. F. a tan
                                                  <sup>5</sup> F C Ca yācıya°.
                                                  <sup>7</sup> B¹ a°
 <sup>6</sup> C Ca vutte
 <sup>8</sup> B¹ °ññaŋ pavīssetvā.
                                                  9 K mama
10 K, onâgo.
                                                 <sup>11</sup> K °eyyāthā
                                                 13 K kılıya°
12 K. otarante. B. otaranto
<sup>14</sup> F K. B. a yeva
<sup>15</sup> B B¹ a aññatarasmin.
                                                 16 B1 bhātu
                                                 <sup>18</sup> C. pı dānı pa°
<sup>17</sup> B etan.
19 F om.
                                                 20 K onno.
21 K B tan.
22 K B °mman jā°.
<sup>23</sup> K. B. a va S. a. ca. F om.
<sup>24</sup> B otinnotinne.
<sup>25</sup> B<sup>1</sup>. °an. C. C<sup>a</sup>. °esu.
```

26 B. onto

Suriyakumāro pi taņ saiaņ avīmaņsitvā va otari,1 tena ca² "devadhamme jānāsī" ti pucchito "devadhammā nāma candasuriyā" ti āha Atha naŋ 'tvaŋ devadhamme na jānāsī' ti udakan pavesetvā attano bhavane thapesi Bodhisatto pi tan cirāyantan disvā Candakumāran pesesi So pi tena devadhamme pucchito "devadhamma nama catasso disā" ti āha Udakarakkhaso4 tam pi5 udakan pavesetvā tatth'6 eva thapesı Bodhısatto7 tasmım p.8 cırāyante "antaiāyena bhavitabban" ti sayan gant ā dvinnan otaranapadan disvā "ayan saio rakkhasapariggahīto" 10 ti ñatvā khaggan sannayhitvā 11 dhanun gahetvā 12 atthāsi Rakkhaso tan anotarantan disvā vanakammikapurisavesenagantvā13 āha "bho purisa, tvan maggakilanto, kasmā imaŋ saraŋ¹⁴ otaritvā nahātvā ca pivitvā ca¹⁵ bhisamulālaŋ 16 khāditvā pupphāni pilandhitvā na gacchasī" tī Bodhisatto tan disvā va "eso17 yakkho" tī ñatvā, "tayā me bhāta1018 gahītā" tī āha "Āma mayā" 19 tı "Kınkāranā" tı "Ahan ıman saran otınne20 labhāmī" tı "Kıŋ pana sabbe va labhasī" tı. "Devadhamme jānanake thapetvā avasese labhāmī" ti "Attlıı. pana te devadhammehi attho" ti "Āma atthī"21 ti. "Ahan kathessāmī" ti. "Tena hi kathehī" ti "Na sakkā kilitthagattena²² kathetun" ti Yakkho Bodhi-

¹ K tad eva otantvā. ³ F B candima°. B¹. candimā° ⁴ F K B. S daka°. ⁶ B. tath'. 8 K. B. om

10 K udakarakkhasena pa°

¹¹ B¹ sañhayı° B sannāhı°

¹³ B. nava°. K. vanarava° B1 °puriso viya āg° 14 C. Ca. S om

16 K. °mūlāni.

18 K kanıtthabho

20 K. B otinnotinne

22 B ena gao.

² K. pı.

⁵ B. pi tan

⁷ B. a pi.

9 K. a saran.

12 B om dha° ga°

15 C. om pi° ca.

¹⁷ B esa so

19 B a. gahıtā

21 B. attho.

sattan nahāpetvā pānīyan pāyetvā alankarītvā alankatamandapaman pallankan alopetvā sayam assa pādamūle nīsīdī. Atha nan Bodhisatto "sakkaccan sunāhī" tī vatvā iman gātham āha

"Hırıottappasampannā sukkadhammasamāhitā santo sappurisā loke 'devadhammā' ti vuccare" ti

Yakkho iman dhammadesanan sutvā pasanno Bodhisattan āha "pandīta ahan te pasanno ekan bhātaran dammı, kataran anemī" tr. "Kanıtthan anehī" tr "Pandıta tvan kevalan devadhamme janası yeva, na pana tesu vattasī"5 tī "Kiņkāranā" tī "Yasmā6 jetthakaņ thapetvā kanıtthan ānāpento7 jetthapacāyikakamman na "Devadhamme câhan⁸ yakkha jānāmi, tesu ca vattāmi,9 mayan hi etan nissāya iman alannan pavitthā, 10 etassa hi atthāya amhākan pitaran etassa 11 mātā rajjan yāci, amhākan pana pitā¹² tan varan adatvā¹³ amhākan anurakkhanatthāya araññavāsan anujāni,14 so kumājo anuvattitvā 15 amhehi saddhin āgato, "tan araññe eko yakkho khādī" ti vutte pi na koci saddahissati, tenâhan garahabhayabhīto tam eva ānāpemī "16 tr Yakkho Bodhisattassa pasīditvā "sādhu pandita tvam eva devadhamme jānāsī" ti dve pi bhātaro ānetvā adāsi Atha nan Bodhisatto yakkhabhave ādīnavan kathetvā pancasu sīlesu patitthāpesi So tena susaņvihitārakkho¹⁷ tasmiņ araññe vasitva pitali kalakate yakkhan adaya Balanasin 18

¹ K. nhātvā	² B	°etvā
³ B. °pe ma°	4 K	$sunoh\bar{i}$
⁵ B. tvaŋ pana na tesu vattıssasī		
⁶ B om		
⁷ K. °tvā B. āharāpento	8 B	ahaŋ
9 B a. t1	¹⁰ K	pavisitvā
¹¹ C Ca. tassa.		pi for pana pi°.
¹³ K adatthā F datvā		°nātı
¹⁵ B °etvā	¹⁶ B	evâharāpemī
¹⁷ K °dahit°. B. san°		Ca. ouvan

gantvā rajjan gahetvā Candakumārassa uparajjan Suriyakumārassa senāpatitthānai datvā yakkhassa ramanīye s thāne āyatanan kārāpetvā yathā so lābhaggappatto hoti tathā akāsi.'

Satthā iman dhammadesanan āharitvā⁵ jātakan samodhānesi 'tādā lakkhaso⁶ bahubhandikabhikkhu ahosi, Suriyakumāro Ānando, Candakumāro Sāliputto, Mahinsāsakumāro⁷ aham eyā 'ti

Evan Satthā s jātakan kathetvā 'evan tvan bhikkhu¹o pubbe devadhamme gavesamāno hirottappasampanno vicarītvā idāni catupalisamajhe iminā nīhārena thatvā mama purato "appiccho 'mhī" ti vadanto¹¹ ayuttan akāsi, na hi sāṭakapalikkhepâdimattena¹² samano nāma hotī' ti vatvā anusandhin ghaṭetvā¹³ dhamman desento iman gātham āha

141 'Na naggacarıyā na jaṭā na pa雨kā nanāsakā ¹⁴ thandılasāyıkā ¹⁵ vā 1 ajovajallaŋ ¹⁶ ukkutıkappadhānaŋ sodhentı ¹⁷ maccaŋ avıtınnakankhan 'tı.

Tattha nanāsakā tī na anāsakā bhattapatikhhepo¹⁸ tī attho Thandīlasāyīkā ti bhūmīsayanaŋ ¹⁹ Rajo-vajallan²⁰ tī kaddamalimpanākārena sarīre sannicīta-

```
<sup>1</sup> F opa° K a datvā
                                                <sup>2</sup> C Ca ka°.
<sup>3</sup> F °nıyya°
                                                 <sup>4</sup> F K kāretvā
<sup>5</sup> B °āpetvā
                                                <sup>6</sup> K. udakara°
<sup>7</sup> B Mahinsa°, a pana S Mahinsaka°.
8 K. Bhaggavā.
                                                 9 C Ca S. om
10 S. bhikkhave.
                                                <sup>11</sup> K. vatvā.
12 F sāvaka°. S. B. °patı°
                                                <sup>13</sup> K. a imaŋ
                                                15 B ta°, so infra.
14 K. n' an°. F. na nā°.
<sup>16</sup> S. rajo ca jallan K rajojalan
                                               B rajojallan.
<sup>17</sup> K. na so°.
18 K B °pā. S. °pakā.
                                               <sup>19</sup> B a. savikā vā
<sup>20</sup> C. Ca. S. rajojallan (S. °ay). K. B ut supra.
```

rajo ¹ Ukkutikappadhānan ti ukkutikabhāvena āraddhaviriyaŋ Idaŋ vuttaŋ hoti yo hi macco 'evaŋ ahaŋ lokanissaranasaŋkhātaŋ ² suddhiŋ pāpunissāmī 'ti imesu naggacariyâdisu yaŋ kiñci samādāya vatteyya so kevalaŋ micchādassanaŋ c' eva vaddheyya ³ kilamathassa ca bhāgī assa, na hi ⁴ etāni susamādinnāni pi atthavatthulāya kankhāya ⁵ avitinnabhāvena avitinnakankhaŋ maccaŋ sodhentī ti ⁶

Desanavasāne bahū sotapattīphalādīnī pāpunīŋsū tī Bahubhandīkattherassa vatthu ⁷

9 SANTATIMAHĀMATTAVATTHU

Alaŋkato ce pī⁸ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Santatimahāmattaŋ ārabbha kathesi

So hi ekasmin kāle iañño Pasenadissa paccantan kupitan vūpasametvā āgato. Ath' assa rājā tuttho satta divasāni rajjan datvā ekan naccagītakusalan itthin adāsi. So satta divasāni surāmadamatto hutvā sattame divase sabbālankārapatimandito hatthikkhandhavaragato hutvā nahānatithan gacchanto Satthāran pindāya pavisantan dvārantare disvā hatthikkhandhagato 2 va 3 sīsan cāletvā vanditvā 4 pakkāmi. Satthā sitan katvā 'ko nu kho bhante

² Fr otao ¹ F. sannissita°. 3 K. B vatto. ⁴ C. C^a assan ti S assā tī, na after mao 5 B om. 6 B om ⁷ K Bahubhandabhikkhuvatthun B. Bahubhandika. bhikkhuvatthu, and a atthaman. ⁸ B om K a samañ careyya ⁹ K Passenadikossallassa B Pasenadikosalassa 12 10 K surāmadatto. 11 B om 14 B.F K. B °varagato 13 B om om F K vandı, om pao

sıtapātukaranahetū' tı Ānandattherena puttho sıtakāranan āvikaronto² āha 'passathananda Santatimahāmattan,3 ajj' eva sabbâbharanapatımandıto va4 mama santikan agantva catuppadikagathavasane arahattan patva sattatālamatte ākāse nisīditvā parinibbāyissatī 'ti Mahājano Satthu⁵ therena saddhin kathentassa vacanan assosi, Tattha micchāditthikā cintesuņ 6 'passatha samanassa Gotamassa kiriyan, mukhappattam⁷ eva bhāsati, ajja kira⁸ esa evan surāmadamatto yathalankato o na etassa 11 santike dhamman sutvā parinibbāyissati, all' eva 12 nan 13 musāvādena nigganhissāmā '14 ti Sammaditthikā cintesun 15 'aho buddhānan mahanubhāvatā, 18 ajja Buddhalīlhañ c'17 eva Santatımahāmattalīlhañ ca datthun labhissāmā' ti Santatīmahāmatto pi nahānatītthe divasabhāgan udakakīlaņ kīlitvā 18 uyyānaņ 19 gantvā āpānabhūmiyaņ 20 nısıdı 21 Sapı itthi langamajihan 22 otaritva naccagitan dassetun ārabhı Tassā sarīi alīlhan dassanatthan sattāhan appahāratāya tan divasan naccagītan dassamānāya23 antokucchiyan satthakavātā samutthāya hadayamansan kantitvā²⁴ agamaņsu²⁵ Sā taŋ khanaŋ yeva mukhena c' eva 26 akkhīhi ca vivatehi kālam akāsi. Santatimahāmatto 'upadhāretha nan' tī yatvā 'nīruddhā sāmī' tī vuttamatte

```
<sup>1</sup> K °pātukaka°
                                             <sup>2</sup> K. B. B<sup>1</sup> ācıkkhanto
3 K otto
                                             4 K B om
<sup>5</sup> K after ka°
                                             <sup>6</sup> B °ayınsu
                                             8 K kır'
<sup>7</sup> B mattam
                                            10 B vathā a°
<sup>9</sup> F om C. eva sa
                                            12 K om.
<sup>11</sup> B tassa
<sup>13</sup> B tan
                                            <sup>14</sup> B °mī
15 K °ayınsu
                                            16 K B °vo
<sup>17</sup> K līlañ ca
                                            18 C Ca kīletvā
19 B1 udakato
                                           20 K apāna°.
                                            22 K ojjhe.
<sup>21</sup> K °atı
<sup>23</sup> K dassıyamānāya. F dassaya°.
<sup>24</sup> B<sup>1</sup>. gahetvā K kadhitvā
```

²⁵ B¹ āg° B agamāsı ²⁶ F om mu° c'eva. yeva balavasokena abhibhūto, tan khanan yev' assa¹ sattāhan pītasurā tattakapāle² udakabındu³ viya parikkhayan agamāsi. So 'na me⁴ iman⁵ sokan añño⁶ nibbāpetun sakkhissati² aññatra Tathāgatenā' ti balakāyaparivuto⁵ sāyanhasamaye Satthu santikan gantvā⁰ vanditvā evam āha 'bhante evalūpo me soko uppanno, "tam me tumhe¹o nibbāpetun sakkhissathā" ti āgato 'mhi, patisaianan me hothā' ti Atha nan Satthā 'sokan nibbāpetun samatthass' eva¹¹ santikan āgato 'si, imissā hi itthiyā iminā va ākāiena¹² matakāle tava iodantassa pagghaiitaassūni catunnan samuddānan ¹³ udakato atirekataiānī' ti vatvā iman gātham¹⁴ āha

'Yan pubbe tan visesehi, pacchā te māhu kiñcanan, majjhe ce 15 no gahissasi, 16 upasanto carissasī 'ti

Gāthāpariyosāne Santatīmahāmatto arahattan patvā attano āyusankhāran olokento tassa appavattanabhāvan natvā Satthāran āha 'bhante parmībbānan me¹' anujānathā'¹¹² tī Satthā tena katakamman jānanto pī, 'musāvādena nīgganhanatthan ¹² sannīpatītā micchādītthikā okāsan na labhīssantī, "Buddhalīlhan c' eva Santatīmahāmattalīlhan ca passīssāmā" tī sannīpatītā sammādītthikā imīnā katakamman sutvā ²² puñnesu ādaran ²² karīssantī'

```
<sup>2</sup> B<sup>1</sup>. dattakappāle.
  <sup>1</sup> C. C<sup>a</sup>. om yev' assa.
  <sup>3</sup> F. udabındu.
                                                  4 K. a va
  <sup>5</sup> F om
                                                 <sup>6</sup> B. aññe
  <sup>7</sup> B onti K. sakkhiti
 <sup>8</sup> C Ca. balapa° K. balanıkāyan pa°.
 <sup>9</sup> B āg°.
                                                <sup>10</sup> K. a pi
11 K a. mama
12 B¹ natakaranena for 1° va āk°
13 K mahāsa°
                                               <sup>14</sup> S. N 949, 1098.
15 F ca
<sup>16</sup> F gahessası
                        B<sup>1</sup>. °essatı
17 B. om.
                                               18 B °āhī
19 K. °gah°
                   F °tthāya
20 B1 ñatvā
                                               21 B1 ācāraŋ.
```

ti ca sallakkhetvā 'tena hi tayā katakamman mayhan kathehi,¹ kathento ca² bhūmiyan thito akathetvā³ sattatālappamānamatte⁴ ākāse thito kathehī' ti āha. So 'sādhu bhante' ti⁵ Satthāran vanditvā ekatālappammānan uggamma orohi:vā puna Satthāran vanditvā uggacchanto patipātiyā sattatālappamāne ākāse pallaūkena⁵ nisīditvā 'sunātha me bhante pubbakamman' ti vatvā⁻ āha

'Ito ekanavutikappe Vipassibuddhakāle⁸ ahaŋ Bandhumatīnāmanagare ekasmiŋ kule nibbattitvā⁹ cintayiŋ ¹⁰ "kin nu kho paresaŋ chedaŋ ¹¹ vā pīlaŋ ¹² vā akaianakamman "ti upadhāiento dhammaghosakakammaŋ ¹³ disvā tato patthāya taŋ ¹⁴ karonto mahājanaŋ samādapetvā puññāni karomi, ¹⁵ uposathadivasesu uposathaŋ samādiyāmi, ¹⁶ dānaŋ dadāmi ¹⁷ dhammaŋ sunāmi, ¹⁸ "buddharatanadīhi sadisaratanaŋ ¹⁹ nāma ²⁰ natthi ²¹ tinnaŋ ratanānaŋ sakkāraŋ karothā "ti ugghosento caiāmi ²² Tassa mayhaŋ saddaŋ sutvā Buddhapitā Bandhumatimahārājā maŋ pakkosāpetvā "tāta kiŋ karonto vicaiasī" ti pucchitvā "deva tinnaŋ ratanānaŋ gunaŋ pakāsetvā ²³ mahājanaŋ • puññakammesu samādapento vicaiāmī" ti vutte "kattha nisinno vicarasī" ti maŋ ²⁴ pucchitvā "padasā va devā '

```
<sup>1</sup> B a, t<sub>1</sub>
```

⁶ F. °ke.

² K va

⁴ K B. °tālamatte

³ K °ıtvā

^{11 10}Va

 $^{^5}$ K. a utthāya

⁷ B om

⁸ B. B¹ °sammāsambuddha°

⁹ K °etvä

¹⁰ B. cintesi

¹¹ K chedanan

¹² B pılanaŋ

¹³ B¹ oghosana K. puññaghosana.

¹⁴ F. K B a kamman

¹⁵ K karotha ¹⁷ K B. detha.

 $^{^{16}}$ K B samādayıtha

T. D. defus.

¹⁸ K B sunātha.

¹⁹ F B. 'san ra'

 $^{^{20}}$ K a. aññaŋ

²¹ C. C^a. a. t₁

²² K. vic°

 $^{^{23}}$ K. °āpetvā

²⁴ K om.

tı maya vutte1 "tata na2 tvan evan vicalitun arahası,3 ıman pupphadāman pılandhitvā assapitthe nisinno 4 vicaiā"5 ti mayhan muttadāmasadisan6 pupphadāman datvā 7 assaņ 8 adāsı Atha maņ 9 raññā 10 dınnaparıhārena tath' eva 11 ugghosetvā puna pi 12 iājā pakkosāpetvā "tāta kıŋ karonto vicaiasī" ti pucchitvā "tad eva devā" ti vutte, "tāta asso pī te nanucchaviko, idha 13 nisīditvā vicarā" 14 ti catusindhavayuttan rathan dāpesi 15 yavāre pi me rājā saddaņ sutvā 16 pakkosāpetvā "tāta kiņ karonto vicarasi" ti pucchitvā 17 "tad 18 eva devā" ti vutte "tāta ratho pi te nânucchaviko" ti mayhan mahantan bhogan mahāpasādhanañ ca datvā ekan 19 hatthin adāsi. sváhan sabbábharanapatımandıto hatthıkkhandhe nısīasītīvassasahassānī dhammaghosakakamman 21 akāsın, tassa me ettakan kālan kāyato candanagandho väyatı mukhato uppalagandho väyatı, ıdan maya katakamman' ti

Evan so attano pubbakamman kathetvä äkäse nisinno va ²² tejodhätun samäpajjitvä parinibbäyi, sarīre jālā ²³ vithahitvā mansalohitan jhāpesi, sumanapupphāni ²⁴ viya dhātuyo avasissinsu ²⁵ Satthā suddhavatthan pasāiesi,

¹ B. vutto	² B na tāta.
³ K. pı harası.	⁴ B. a. va
⁵ K oasī	6 K S muttā°.
7 K a vatvā ca pana. B. a	
⁸ K <i>a</i> tassa.	⁹ K naŋ
¹⁰ F K rañno	11 K c' eva
12 B om.	¹³ K a. rathe.
¹⁴ K °asī.	
	¹⁵ B. adāsı.
¹⁶ К. а. тар.	¹⁷ K. pucchi.
¹⁸ K. tath'	¹⁹ B. a. ca.
²⁰ B. nisinno.	2. w. ca.
²¹ B ¹ . °savanaughosana°. K. °	ghosita°.
²² K. om.	²³ S. aggıjālā.
²⁴ B suvanna°.	e. aggijaia.
²⁵ F. K. avassınsu. B. avasesı	nsu.

dhātuyo tattha patīŋsu,¹ tā² pakkhīpītvā catumahāpathe thūpan kāresi,³ 'mahājano vandītvā puññabhāgī⁴ bhavīssatī' tī.⁵

Dhammasabhāyaŋ kathaŋ samutthāpesuŋ ⁶ 'Santatı-mahāmatto gāthâvasāne arahattaŋ patvā alaŋkatapatı-yatto va ⁷ ākāse nısīdıtvā parınıbbuto, kın nu kho etaŋ "samano" tı vattuŋ vattatı udāhu "brāhmano" tı ⁹ Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahı kathāya sannısınnā' tı pucchıtvā, 'ımāya nāmā' tı vutte, 'bhikkhave mama puttaŋ 'samano' tı vattuŋ vattatı 'brāhmano' tı pı vattuŋ ¹⁰ vattatı yevā' tı vatvā ¹¹ dhammaŋ 'desento ımaŋ gātham āha

142 'Alankato ce pi samañ careyya santo danto niyato brahmacārī sabbesu bhūtesu nidhāya dandan so brāhmano so samano sa bhikkhū' ti.

Tattha alankato ti vatthâbharanapatimandito. Tass' attho vatthâlankārâdīhi alankato ce pi puggalo kāyâdīhi samañ careyya, rāgâdivūpasamanena santo indriyadamanena danto, catumagganiyamena niyato, setthacariyāya brahmacārī, kāyadandâdīnan oropitatāya sabbesu bhūtesu nidhāya dandan, so evarūpo.

¹ K. nipa° ² B. a patte ³ K. kārāpesi. ⁴ B¹ mahājanena vandīte puññarāsī ⁵ C. Ca S om K. B a. bhikkhū. 6 K. a āvuso ⁷ B yeva K om. 8 K vuttan ⁹ F. a. vattun va° 10 K. om 11 K. a anus° gha° B a man 12 B. onehi pao. 13 F odamena ¹⁴ C F K. onivamena. ¹⁵ B. °dīhı S. °dīnı 16 S. oropitāni.

bāhītapāpattā bīāhmano tī pī samītapāpattā samano tī pī bhīnnakīlesattā bhīkkhū tī pī vattabbo yevā tī 1

Desanavasāne bahū sotapattīphaladīnī pāpunīŋsū tī. Santatīmahāmattassa vatthu ²

10 PILOTIKATTHERAVATTHU

Hirinisedho³ ti imay dhammadesanay Satthā Jetavane vihaianto Pilotikattheray ārabbha kathesi

Ekasmın hı dıvase Ānandattheıo ekan pılotikakhandanıvatthan kapālan ādāya calantan dārakan disvā kin te evan vicaritvā jīvitato, kin pabbajjā na tutaritarā ti vatva, hhante ko man pabbājessatī ti vutte, ahan pabbājessāmī ti tan ādāya gantvā sahattha nahāpetvā kammatthānan datvā pabbājesi Tena ca pana nivatthapilotikakhandan pasāretvā olokento parissāvanakaranamattam² pi gayhūpakan kinci padesan adisvā kapālena saddhin ekissā rukkhasākhāya thapesi So pi pabbajitvā laddhūpasampado buddhānan uppannasakkā an paribhunjamāno mahaghāni cīvarāni acchādetvā vicaranto thūlasarīro hutvā ukkanthitvā kin me janassa saddhādeyan nivāsetvā vibbhamantena, tatano pilotikam eva nivāsessāmī tan tan thānan gantvā pilotikan gahetvā

```
1 B om
 <sup>2</sup> K B °ttava°
                    B a navaman
 <sup>3</sup> K a puriso
                                         4 K °khandavatthan
 <sup>5</sup> B. a bhikkhā. K. a bhikkhāya.
 6 B om
                                         <sup>7</sup> K. nanu
 8 B om
                                         9 K a vihāraņ
10 B1. Satthāran dassetvā
                                        <sup>11</sup> B tañ
12 B okaramattam
                                        13 B om
14 B1. °lābhasa°
15 K. vidhavantena
                       B. vicarantena
16 B °188°.
```

'ahırıka nıllajja evarūpānan vatthānan acchādanatthānan pahāya ıman ¹ pılotikakhandan nıvāsetvā kapālahattho bhikkhāya caritun gacchasī' ti tan ārammanan katvā attanā va² attānan ovadı, ovadantass' eva³ pan' assa⁴ cittan sannısīdı ⁵ So tan pılotikan tatth' eva paṭisāmetvā nıvattitvā vihāram eva gato So katıpahaccayena puna pı ukkanthitvā † tath' eva vatvā ³ nıvattı, puna pı tath' evā ti Tan evan apaiāparan vicarantan disvā bhikkhū 'kahan āvuso gacchasī' ti pucchantı So 'ācarıyassa santikan gacchāmı ³ āvuso' ti vatvā eten' eva nīhārena attano pılotikakhandam eva ārammanan katvā attānan nisedhetvā ¹o katipāhen' eva arahattan pāpunı.

Bhikkhū āhaŋsu 'kiŋ āvuso na dāni¹¹ ācariyassa santikaŋ gacchasi, nanu ayaŋ tava¹² vicaranamaggo' ti 'Āvuso ācariyena saddhiŋ saŋsagge sati gat' amhi,¹³ idāni pana me pacchinno¹⁴ saŋsaggo, ten' assa santikaŋ na gacchāmī' ti Bhikkhū Tathāgatassa ālocesuŋ 'bhante Pilotikatthero aññaŋ vyākalotī' ti. 'Kim āha bhikkhave' ti 'Idaŋ bhante' ti Taŋ sutvā Satthā 'āma bhikkhave mama putto saŋsagge sati ācaliyassa santikaŋ gato, idāni pana¹⁵ saŋsaggo chinno, attanā va attānaŋ nisedhetvā arahattaŋ patto' ti vatvā imā gāthā abhāsi

143 'Hırīnısedho purıso kocı lokasmın vıjjatı yo nından appabodhatı¹⁶ asso bhadro kasām ıva

¹ K a evarūpaņ ³ C. C ^{a °} ssa ca	² K. om.
⁴ B om pan' assa	
⁵ C. °ıtvā B. °atı	⁶ K om puna pi
⁷ K a puna	
⁸ B ¹ . katvā K gantvā.	
⁹ C Ca. S °ma K °mā.	10 $\mathrm{B^1}$ nivāretvā
¹¹ K ıd ā nı	¹² B te.
¹³ K gato C C ^a gatun hi.	
¹⁴ B chinno	
¹⁵ S B. pan' assa	¹⁶ K. B. °etı

144 'Asso yathā bhadro kasānivittho
ātāpino saņvegino bhavātha ¹
Saddhāya sīlena ca² viriyena ca
samādhinā dhammavinichayena ca
sampannavijjācaranā ³ patissatā
pahassatha ⁴ dukkham idaņ anappakan 'ti

Tattha attano⁵ uppannan akusalavitakkan hiriyā nisedhetī ti⁶ hilinisedho, koci lokasmin ti evarūpo⁷ dullabho kocid eva lokasmin vijjati, yo nindan ti, yo⁸ appamatto samanadhamman kaionto attano uppannan nindan apahalanto⁹ bujjhatī'¹⁰ ti appabodhati,¹¹ kasām ivā ti yathā bhadro asso attani patamānan kasan apaharati attani patitun na deti yo¹² evan¹³ nindan appabodhati so dullabho ti attho

Dutiyagāthāya 14 sankhepattho bhikkhave yathā bhadro asso pamādan āgamma kasāya nivitho 'aham pi nāma kasāya pahato 'ti aparabhāge ātappan 15 karoti, evan tumhe pi ātāpino sanvegino hotha, 16 evanbhūtā lokiyalokuttaiāya duvidhāya saddhāya 17 catupārisuddhi-sīlena 18 ca kāyikacetasika-viliyena ca atthasamāpattisamādhinā ca kāranākāranajānanalakkhanena dhammavinicchayena ca sammannāgatā hutvā tisannan vā atthannan vā vijjānan pañcadasannañ ca 19 caranānan sampattiyā sampanna-

¹ K. B. °atha

³ B °nnā°.

⁵B anto

⁷ K a puggalo

^{, 9} K ava°, al.

ri K B oeti, al

¹³ K evarūpaņ

¹⁵ B atapan

¹⁷ K. B. a ca

¹⁹ F. om B. vā

² K. B om

⁴ K B. jahı°

⁶ B nisedho ti

⁸ C Ca S om

¹⁰ K pabu°.

¹² K C Ca F. so

¹⁴ К В *а* ауал

¹⁶ K bhavatha

¹⁸ F. pārı°.

a

vijjācai anā upatthitasatītāya patīssatā hutvā idaņ anappakaņ vattadukkhaņ pajahīssathā tī 2

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpuniysū ti Pilotikattherassa vatthu ³

11 Sukhasāmaneravatthu

Udakan hi nayantī⁴ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Sukhasāmaneran ārabbha kathesi

Atītasmiņ hi Bārānasisetthino Gandhakumāro nāma putto ahosi Rājā tassa pitari kālakate taŋ pakkosāpetvā samassāsetvā⁵ mahantena sakkārena tass' eva setthitthānaŋ adāsi So tato paṭṭhāya 'Gandhasetthī' ti paññāyi 'Ath' assa bhandâgāiiko dhanagabbhe dvāraŋ vivaritvā 'sāmi idan te ettakaŋ pitu dhanaŋ, ettakaŋ pitāmahadīnan' ti nīhaiitvā nīhaiitvā dassesi So taŋ¹o dhanarāsiŋ oloketvā¹¹ āha 'kiŋ pana te imaŋ dhanaŋ gahetvā va¹² na gamiŋsū' ti 'Sāmi dhanaŋ gahetvā va¹³ gatā nāma natthi, attanā kataŋ¹² kusalakusalam eva hi ādāya sattā gacchantī'¹² ti So¹² cintesi ¹² 'te bālatāya dhanaŋ santhāpetvā¹³ pahāya gatā, ahaŋ pana taŋ¹² gahetvā va²o gamissāmī' ti evaŋ cintento pana²¹ 'dānaŋ vā dassāmi,

¹ K	°utā		² B a attho
3 K	°ravatthuŋ	В	Pilotikatissatheravatthu, and
dasama	aŋ		
4 K	a nettikā B.	ıda	ñ hı for u° hı
⁵ B	om		⁶ B °ati
⁷ B	°gabbha° B¹.	°sã	ragabbha°
8 C.	Ca pitipitama°	K	B pitāmahadhanaŋ
9 S	B om one		¹⁰ B. om
11 K.	°ento		¹² K B <i>om</i>
13 B.	om.		¹⁴ B °no kata°
15 B.	āg°		$^{16}\mathrm{K}$ a sutvā
17 K	a. mama pıtâda	yo	¹⁸ K. B om.
	Ca. S te K B		n' etan B^1 . a dhanan
	B om.	-	²¹ B. pana cı°

pūjan vā karissāmī 'tı acıntetvā, 'ıman' sabban khādıtvā va² gamıssāmī' tı cıntesı. So satasahassaı vissajjetvā nahānakotthakaŋ kāresi, phalikamayan 3 satasahassan datvā phalikamayam eva nahānaphalakan, satasahassan datvā nisīdanapallankaņ,4 satasahassaņ datvā bhojanapātiņ, satasahassam eva datvā bhojanatthāne mandapan kārāpesi,5 satasahassan datvā bhojanapātīyā āsittakūpadhānan 6 kārāpesi,⁷ sattasahassen' eva gehe sihapanjaran ganhapesi ⁸ Attano pātarāsatthāya sahassan adāsī, sāyamāsatthāya pig sahassam eva, 10 punnamadı vase 11 pana 12 bhojanatthaya satasahassan dapesi. Tan bhattan bhunjanadiyase satasahassan vissajjetvā nagaran alankarītvā bherin carāpesī Gandhasetthissa kua bhattan 18 bhuñjanâkāran kentū'14 tı Mahājano mañcâtımañce15 bandhıtvā sannıpati So pi satasahassagghanake16 nahānakotthake satasahassagghanake pallanke nisiditva solasahi gandhodakaghatehi nahātvā 17 sīhapanjaran vivaritvā tasmin pallanke Ath' assa tasmın āsıttakūpadhāne 18 tan 19 pātın thapetvā 20 bhojanan vaddhesun So nātakaparīvuto 21 evarūpāya sampattīyā taņ bhojanan bhunjatī

Aparena samayena eko gāmikamanusso attano paribbayaharanatthāya²² dāruādīni yānake pakkhipitvā nagaraŋ gantvā sahāyakassa²³ gehe nivāsaŋ ganhi Tadā pana

¹ B idaŋ	² B om
³ K. phalikaŋ.	⁴ K nisinna°
5 K kāresi	
⁶ B¹. avasıttakuppatthā°	⁷ K B kāresı
⁸ B ¹ . kārāp° B santhāp°	⁹ K om
¹⁰ K adāsı evaŋ	¹¹ K punnamı°
12 K om	¹³ S B °tta°
¹⁴ K B. °etū	15 K °an.
¹⁶ K °ıke	v
¹⁷ K S a tan B a tan pi	
¹⁸ B ¹ °kuppatth°.	19 K suvanna°
²⁰ K B a satasahassagghanik	an
²¹ K. nātakıtthīhı pa°.	v
²² K B. °yâh° K. °tthan.	²³ K nagarasahāyassa

punnamadivaso hoti, 'Gandhasetthino bhuñjanalīlhaŋ² olokentū's ti nagare bheriñ carāpesun. Atha nan so4 sahāyako āha 'Gandhasetthino' bhunjanalīlhā ditthapubbā'6 ti. 'Na ditthapubbā' sammā' ti 'Tena hi8 ehi gacchāma,9 ayan nagaie bherī caiati,10 mahāsampattin passissāmā' 11 ti nagaravāsī janapadavāsiņ gahetvā agamāsi Mahājano¹² mañcatīmañce abhirūhitvā passatī ¹³ vāsī bhattagandhan ghāyitvā va nagaravāsin āha 'mayhan etāya pātīyā bhattapinde pipāsā jātā 'tī 'Samma mā etan patthayı, na sakkā laddhun 'tı 'Samma alabhanto na jīvissāmī' ti So¹⁴ patibāhituņ asakkonto parisaparıyante thatvā 15 'panamāmı 16 te sāmī' tı tıkkhattun mahāsaddan nicchāretvā, 'ko eso' ti vutte, 'ahan sāmī' ti 'Kın etan' tı 17 'Eko gamavası tumhakan patıyan bhattapınde pıpāsan uppādesi,18 ekan bhattapından dāpethā' tı 'Na sakkā laddhun' tı 'Kıŋ samma sutaŋ te' tı 19 'Sutan me, apı ca labhanto jīvissāmi, alabhantassa me maianan 20 bhavissatī' ti So puna pi 21 viravi 22 'ayan kıra sāmı alabhanto marıssatı, jīvitam assa dethā' ti 'Hambho 23 bhattapındo nama satam pı 24 agghati, sata-. dvayam²⁵ pı agghati, yo yo yacatı tassa tassa²⁶ dadamano

```
<sup>1</sup> K ahosı
                                             2 B1 °kılā
 <sup>3</sup> K B. °etū
                                             4 B om
 <sup>5</sup> B a. te
 ^6 S B °aņ °pubban K a sammā
 <sup>7</sup> S B °aŋ
                                             <sup>8</sup> K a samma
 <sup>9</sup> K °m'
10 B °ın carāpetı
                         B1 carapesun
<sup>11</sup> B pāssāmā
                                            12 B. a pi
13 K abhiruyhi.
                                            14 B. a. tan.
<sup>15</sup> K. a va
                                            16 K namo.
<sup>17</sup> S B a ayan.
                                            <sup>18</sup> K. °ayı.
<sup>19</sup> K a samma.
                                            20 C. Ca matan
21 K om
                                            22 B1 vivarati
23 K. B. ambho, ut semper.
                                            24 K om
<sup>25</sup> B¹. sahassam.
                                            26 K. tan
```

ahan kin bhuñiissāmī' ti 'Sāmi ayan alabhanto marissatı, jīvītam assa dethā'tī 'Na sakkā va¹ laddhun, yadı pana alabhanto na jīvatı² tīnı saŋvaccharānı mama gehe bhatın karotu, evam assa bhattapātın dāpessāmā '3 tı Gāmavāsī taŋ sutvā 'evaŋ hotu sammā' tı sahāyakaŋ vatvā puttadāran pahāya 'bhattapātiatthāya tīni sanvaccharāni bhatin karissāmī' ti setthissa gehan pāvisi So bhatın karonto sabbakıccanı4 sakkaccam akası, gehe vā araññe vā divārattiņ⁵ sabbāni kattabbakammāni katān' eva 6 paññayınsu, 'Bhattabhatiko' ti7 vutte sakalanagare8 paññāyı Ath' assa divase punne⁹ bhattaveyyāvatiko¹⁰ Bhattabhatikassa 11 divaso punno, 12 dukkai an tena katan tīni saņvacchaiāni bhatin karontena, ekam pi kamman na kopitapubban'13 ti Ath' assa setthī attano sāyapātarāsatthāya 14 dve sahassāni tassa 15 pātarāsatthāya sahassan ti tīni sahassāni dāpetvā āha 'ajja mayhan kattabban parihāian tass' eva karothā' ti vatvā ca pana 16 thapetvā ekan Cintāmanin 17 nāma piyabhariyan avasesajanam 18 pi 'ajja tam eva 19 parivārethā' ti vatvā sabbaŋ 20 sampattın²¹ nıyyādesı So setthino nahānodake²² tass' eva kotthake tasmin phalake nisinno nahātvā tass' eva 23

```
<sup>1</sup> K mudã
                B mudhā
 <sup>2</sup> B nan jīvissatī ti
                                                <sup>3</sup> B. °mī
 4 K. okammanı
 <sup>5</sup> K a vā B rattı vā dıvā vā S. dıvā vā rattıŋ vā
 6 K. katānı-m-eva
                                                <sup>7</sup> B a ca
 8 B a p1
 <sup>9</sup> B¹ punno B paripunne K °esu paripunnesu
10 B1 a sămı
                                               <sup>11</sup> B a sāmı
12 K parıpu°.
13 B1 kuppita° K sankopita°
                                               <sup>14</sup> K sāyamāsapā°
15 K a ca.
                                              16 C panan
<sup>17</sup> B<sup>1</sup> Candamanı
                                              18 B oan 1ao
19 K m' eva tan
                                              20 S B obbao
<sup>21</sup> K a tassa
<sup>22</sup> S. B °ena
                  K. nhānaudaken' eva
28 B tassa.
```

nıvāsanasātake ¹ nıvāsetvā tass' eva pallaūke nısīdı Setthī pi nagare bheriñ carāpesi 'Bhattabhatiko Gandhasetthissa ² gehe tīni saŋvaccharāni bhatiŋ katvā bhattapātiŋ ³ labhi, tassa bhuñjanasampattiŋ olokentū' ti. Mahājano mañcâtimañce abhirūhitvā passati,⁴ olokitaolokitatthānaŋ ⁵ kampanâkāi appattaŋ ahosi, nātakā naŋ ⁶ parivāretvā atthaŋsu, tassa purato bhattapātiŋ vaddhetvā ⁷ thapayiŋsu ⁸

Ath' assa hatthadhovanavelāya Gandhamādanena9 eko paccekabuddho sattame 10 divase samāpattito vutthāya 11 'kattha nu kho ajja bhikkhâcāratthāya gacchāmī' ti upadhārento Bhattabhatikan addasa Ath' assa etad ahosı 'ayan tinı sanvaccharanı bhatın katva bhattapatın labhi,12 atthi nu kho etassa saddhā natthī' ti upadhārento, 'atthī' tı ca ñatvā, 'saddhâpı ekaccā18 sangahan kātun na sakkonti, sakkhissati nu kho me sangahan kātun' 14 ti Atha nan 'sakkhissati eva, mama ca 15 pana sangahakaranan nissāya mahāsampattin labhissatī 16 ti natvā cīvaran pārupitvā pattam ādāva vehāsan abbhuggantvā parisantarena āgantvā 17 tassa purato thitam eva attānaņ. So paccekabuddhan disvā cintesi 'ahan pubbe adınnabhāvena 18 ekissā bhattapātiyā atthāya tīni saŋvaccharāni paragehe 19 bhatin akāsin, idāni me idan bhattan ekan rattındiyan 20 rakkheyya, sace pana tan 21 ayyassa dassāmi anekāni maņ²² kappakotisahassāni rak-

¹ B¹ °kaŋ	2 K a me
⁸ B pātiņ	⁴ K a gāmavāsissa
⁵ K B olokitol°.	G
⁶ B. om C C ^a S °kānı	⁷ B¹°ıtvā.
⁸ B ¹ °esuņ	9 K B one
10 S °ma°. C Ca satta	11 B1 u°
12 K. corr labhati	13 K. °aŋ S B °e.
¹⁴ K a na sakkhissatī	¹⁵ K om.
16 C Ca °Sī	
17 B. orenâgo K ore gao	18 K adınnadāna°

¹⁹ K. parassa gehe

21 B nan

20 B ekarattıdıvan

22 B. om

khissati,¹ ayyass' eva nan dassāmī' ti So tīni sanvaccharāni bhatın katvā laddhabhattapātıto ekapındam pi mukhe athapetvā va² tanhan vinodetvā sayam eva pātin ukkhipitvā paccekabuddhassa santikan gantvā pātin aññassa hatthe datva pañcapatitthitena vanditva patin vāmahatthena gahetvā dakkhinahatthena tassa patte bhattan ākırı Paccekabuddho bhattassa upaddhasesakāle pattan hatthena pidahi Atha nan so aha 'bhante eko3' pativiņso4 na sakkā dvidhā5 kātuņ, mā maņ6 idhalokena7 sangahetha,8 paralokena9 sangaham eva 10 karotha, sâvasesan 11 akatvā niravasesam eva dassāmī 'ti Attano hi thokan pi anavasesetvā dinnan niravasesan 12 nāma, tan 13 mahapphalan hoti So tathā karonto sabban datvā puna vanditvā āha 14 'bhante ekan bhattapātin nissāya tīni sanvaccharani me paragehe bhatin karontena dukkhan anubhūtan, idani me 15 nibbattatthane sukham eva hotu, tumhehi ditthadhammass' eva bhāgī bhaveyyan '16 ti āha Paccekabuddho 'evan hotu' tı 'cıntamanı vıya te sabbakame dadamānā saņkappā punnacando viva paripūrentū' ti anumodanan karonto 17

'Icchitan patthıtan tuyhan khıppam eva samıjjhatu sabbe pürentu sankappā cando pannarasī 18 yathā Icchitan patthıtan tuyhan sabbam 19 eva samıjjhatu sabbe pürentu sankappā manī jotiraso yathā 'ti 20

```
<sup>1</sup> B a, t<sub>1</sub>
                                                     <sup>2</sup> S B om
 <sup>3</sup> B a va
                                                     4 K °viso
 <sup>5</sup> B¹ dvedhā.
                                                     6 K om.
 7 C B1 oke
 <sup>8</sup> B<sup>1</sup>. sanganhetha. B <sup>o</sup>ganhatha
 9 B1 °ka° K B °ke.
                                                    <sup>10</sup> K me
<sup>11</sup> S yāva se° C C<sup>a</sup> yeva se°
                                            B ava°
12 B. sadānaņ
                                                   13 B om
14 K om.
                                                   15 B om
16 B1 assan S. B. assan.
17 K a. gātham āha
                                             18 K. B. S °so
19 K. khippam.
                                             <sup>20</sup> Cf 1 198. K a 1t1.
```

vatvā, 'ayan jano' yāva Gandhamādanapabbatagamanā man passanto² titthatū' ti adhitthāya ākāsena Gandhamādanaŋ³ agamāsı, mahājano pi naŋ passanto va atthāsi tattha gantvā tan pındapātan pancasatānan paccekabuddhānan vibhajitvā adāsi, sabbe attano pahonakan ganhinsu 'Appo⁵ pındapāto kathan pahosī' ti na ⁶ cıntetabban, cattārı hi acintevyanî ti v v v ttanı tatı ayan paccekabuddhavisayo Mahājano⁸ paccekabuddhānan pindapātan vibhajitvā dıyyamanan disva sadhukarasahassanı pavattesi, asanısannıpātasaddo 10 viya ahosi Tan sutvā Gandhasetthī cintesi 11 'Bhattabhatiko mayā dinnasampattin dhāretun nâsakkhi,12 tenâyan mahājano parihāsan karonto sannipatito nadati' ti so tan¹³ pavattin jananatthan manusse pesesi Te āgantvā 'sampattın dhārakā 14 nāma sāmı evan hontū '15 ti vatvā tan pavattin ārocesun Setthī tan sutvā va pancavannāya pītīyā phutasarīro 16 hutvā 'aho dukkaran tena katan, ahan ettakan kalan evarupaya sampattiya thito kıñcı 17 datun nasakkhın' 18 tı tan pakkosapetva 'saccan kıra tayā idan nāma katan' ti pucchitvā, 'āma sāmī' ti vutte, 'handa sahassan gahetvā tava dāne mayham pıpattın dehi' ti äha So tathā akāsı, setthī pı 'ssa 19 sabban attano santakan majihe bhinditvā adāsi Catasso hi vatthu-sampadā paccaya-sampadā sampadā nāma cetanā - sampadā gunâtiieka - sampadā

```
1 K B1 mahã°.
```

⁴ B a pındapātaŋ

⁵ C. C^a aho

⁶ K om

⁷ K B om

 8 B a pana

⁹ B¹ adayyamānaŋ

10 K asanıpāta°. B asanısannipātana° S °satanıpāta°.

11 K. a ayan

 12 B¹ a maññe.

¹³ B om

¹⁴ K. B¹ dhāranako. B ottiharanakā

15 B1. hoti K evarūpo hotū B evaiūpā eva hontū

16 K. phuttha° B puttha°

¹⁷ K. a dānaŋ ¹⁸ K. °ī.

19 C. Ca a tan

² K a va

³ K °napabbatan

nıı odhasamā pattīto 1 vutthīto 2 arahā vā anāgāmī vā dakkhineyyo vatthu-sampadā nāma, paccayānan dhammena samena 3 uppatti 4 paccaya-sampadā nāma, dānato pubbe dānakāle pacchābhāge⁵ tīsu kālesu cetanāya somanassasahagatañanasampayuttabhavo cetana-sampada nama, dakkhineyyassa samāpattito vutthitabhavo gunātirekasampadā nāmā ti—Imassa ca khīnasavo paccekabuddho dakkhinevvo, bhatin katvā laddhabhāvena paccayo dhammato 7 uppanno, tīsu kālesu parīsuddhacetanāya 8 cetanāsampadā, samāpattito vutthitamatto paccekabuddho gunātirekasampadā nāmā9 ti10 catasso pi sampadā nipphannā, etāsan ānubhāvena ditthe va¹¹ dhamme mahāsampattiņ pāpunanti 12 Tasmā h' esa 13 setthino santikā sampattin labhi 14 Aparabhāge ca rājāpi 15 iminā katakammaņ sutvā 16 pakkosāpetvā sahassan datvā pattin¹⁷ gahetvā tutthamānaso mahantan bhogakkhandhan 18 datvā setthitthānan adāsi,19 'Bhattabhatikasetthī' ti 'ssa nāman ahosi.

So Gandhasetthinā saddhij sahāyo hutvā ekato khādanto pivanto sayanto 20 yāvatāyukan thatvā tato cuto devaloke nibbattitvā 21 buddhantaran dibbasampattin anubhavitvā imasmin buddhuppāde Sāvatthiyan Sāriputtattherassa

```
<sup>1</sup> K B¹. °ttı°
<sup>2</sup> B¹. °samāpanno K. °raho <sup>3</sup> K sammena
<sup>4</sup> C Cª. °ttıŋ <sup>5</sup> S. B a. tı.
<sup>6</sup> K labhana°. B laddhapaccaya°.
<sup>7</sup> B¹. dhammena.
<sup>8</sup> S. °āya ce° C. Cª. om. cetanāsampadā.
<sup>9</sup> K. B. gunâtıreko.
<sup>10</sup> C Cª. a ımassa ca khīnāsavo paccekabuddho gunâ-
```

tireko ti

11 K om.
12 K. B. °ãti.
13 B so
14 B °ati

¹⁵ K. om. pi. ¹⁶ K a. tan.

¹⁷ K. pavattin kotthāsan. ¹⁸ K. B. bhogan.

¹⁹ B¹ akāsı.

²⁰ B. om. K a sampattın bhunjanto

²¹ B. a ekan K a eka°.

upatthākakule patīsandhin ganhī Ath' assa mātā katıpâhaccayena laddhagabbhaparıhārā 'aho vatâhan pañcasatehi bhikkhūhi saddhin Sāriputtattherassa rasabhojanan² datvā kāsāyavatthanivatthā³ suvannasarakan ādāva āsanaparīvante nīsinnā tesan bhikkhūnan ucchitthâvasesakan 4 bhuñjeyyan '5 ti dohalmī hutvā tath' eva katvā dohalan pativinesi ⁶ Sā sesamangalesu ⁷ tathārūpam eva dānan datvā puttan vijāvitvā nāmagahanadivase 'puttassa me bhante sikkhāpadāni dethā 'ti theran ala Thero 'kin assa nāman' ti pucchi 8 'Bhante puttassa me patisandhigahanato patthaya imasmin gehe kassaci dukkhan nāma9 na bhūtapubban, ten 'esa 10 Sukhakumāro 11 nāman bhavissatī' ti vutte tad ev' assa nāman gahetvā sikkhāpadāni Tadā evam¹² assa mātu¹³ 'nâhaŋ mama puttassa ajjhāsayan bhindissāmī' ti cittan uppajji Sā tassa kannavijjhanamangaladisu pi tath' eva danan adasi Kumalo pi sattavassikakāle 'icchām' ahan amma therassa santike pabbajitun' ti āha 14 'Sādhu tāta, nâhan tava ajjhāsayan bhindissāmī' ti theran nimantetvā, 15 'bhante putto me pabbantun icchati, imahan savanhasamave viharan anessāmī'16 theran uyvojetvā ñātake17 sannipātetvā 'puttassa me gihikāle kātabbakiccaņ 18 ajj' eva karissāmā' ti vatvā puttan alankarıtva mahantena sırısobhaggena vıharan netva therassa¹⁹ nıyyādesı Thero pi tan 'tāta pabbajjā nāma

```
<sup>1</sup> K. Sārīputtassūpa°
                                              <sup>2</sup> S. B satarasa°.
 <sup>3</sup> K. kāsāva°
                                             4 K. otthasesakan
 <sup>5</sup> B paribh° B¹ aho vata bhuñceyya
                                             <sup>7</sup> K B a. pı.
 <sup>6</sup> K B °vinodesi
 8 K °ıtvā
                                             9 K. nāma du°.
10 K. assa. B ten' ev' assa
<sup>11</sup> K a. tv eva. B. a. tı S a yevā tı.
12 B evañ c'
                                            13 B. mātā.
<sup>14</sup> B S a sā
15 B otvā K a. bhojetvā.
<sup>16</sup> K ness°
                                            <sup>17</sup> B. a. hı
18 K. B. katt°. B. °an kı°
```

19 K. Sāriputtatth°

dukkarā, sakkhissasi abhiramitun' ti vatvā, 'karissāmi vo bhante ovādan' 1 tī vutte, kammatthānan datvā pabbājesī Mātāpītaro pi 'ssa pabbajjāya2 sakkāran karonto antovihare veva sattahan Buddhapamukhassa bhikkhusanghassa satarasabhojanan3 datvā sāyan attano gehan agamansu. Atthame divase Saiiputtatthero4 bhikkhusanghe gāman pavitthe vihāre kattabbakiccan katvā sāmaneran pattacīvaran gāhāpetvā gāman pındāya pāvisi Sāmaneio antarāmagge attikadīni disvā Panditasāmanero viya pucchi, thero pi 'ssa6 tath' eva vyākāsi 7 Sāmanero8 kāranāni sutvā 'sace tumhe attano pattacīvaraŋ ganheyyātha ahan nivatteyyan' ti vatvā theiena tassa ajjhāsayan abhındıtvā 'āhara 10 pattacīvaran' tı pattacīvare gahıte theran vanditvā nivattamāno 'bhante mayhan āhāran āharamāno 11 satarasabhojanan 12 āhareyyāthā 'tı āha 'Kuto tan labhissāmā' 13 ti 'Attano puññena alabhanto 14 mama puñnena labhissatha bhante' ti Ath' assa theio kuñcikan datvā gāman pindāya pāvisi So¹⁵ vihāran āgantvā therassa gabbhan vivaritvā 16 dvāran pidhāya attano kāye ñānaņ otāretvā nīsīdī, tassa gunatejena Sakkassa āsanan unhâkāran dassesi, Sakko 'kin nu kho etan' tı olokento samaneran dısva 'Sukhasamanero upanhayassa pattacīvarāni 17 datvā "samanadhamman karissāmī" ti nivatto, mayā tattha gantuņ vattatī' ti cintetvā cattālo Mahārāje 18 pakkosāpetvā 'gacchantā 19 vihārassa upavane 20

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup> vacanan
                                             ² K °ŋjā°
 <sup>3</sup> K satta°
                                             4 K after pavitthe
 <sup>5</sup> K a pacchã
                                             <sup>6</sup> K B tassa
 <sup>7</sup> K ācıkkhı
                                             <sup>8</sup> K B a tānı
 <sup>9</sup> K cīvaran
^{10} K a me ^{\rm B} sāmanera dehi mama
11 C Ca. onan K āharayamāno
12 K B1 satta°.
                                                  13 K B °mī
14 B ontã
                                                  <sup>15</sup> B a pı
16 K B a pavisitvā
                                                  17 B oran
18 K B1. °rājāno
<sup>19</sup> S °nto K B gacchatha tāta.
                                                  20 B °ssūpa°
```

dussaddake¹ sakune palāpethā'² ti uyyojesi. katvā samantā rakkhan³ ganhinsu Candimasuriyā⁴ · attano vimānāni ganhitvā 5 titthathā ' ti ānāpesi, te pi tathā kariņsu Sayam pi āvinjanatthāne iakkhaņ6 ganhi, vihāre sannisinno niravo 7 ahosi. Sāmanero ekaggena⁸ cittena vipassanan vaddhetvā tīni maggaphalāni9 pāpuni. Thero 'sāmanerena "satarasabhojanan 10 āhareyyāthā" ti vuttan, 11 kassa nu kho ghare sakkā laddhun' ti olokento ekan alihasayasampannan upatthakakulan disva tattha gantvā 'bhante sādhu vo katan ana idhāgacchantehī' ti tehi tutthamānasehi pattan gahetvā nisīdāpetvā yāgukhanakan datvā 12 vāva bhattakālā 13 dhammakathan yācito tesan sārānīyadhammakathan 14 kathetvā kālan sallakkhetvā desanan thapesi 15 Ath' assa satarasabhojanan datvā tan ādāva gantukāman theran 'bhunjatha bhante aparam pi dassāmā' ti theran bhojetvā puna pattapūran 16 Thero tan ādāya 'sāmanero chāto' ti tulitaturito 17 vihāran pāyāsi

Tan divasan Satthā pāto va nikkhamitvā gandhakutiyan nisinno va 18 avajjesi 'ajja Sukhasamanero upajjhāyassa pattacīvaran datvā "samanadhamman karissāmī" ti 19 nivatto, nipphannan nu kho tassa kiccan' ti so tınnan yeva maggaphalanan pattabhavan dısva uttarım²⁰ pi upadhārento, 'sakkhıssat' ayan ajja arahattan

¹ B. dusadde ³ B B¹ ār² ⁵ B. gahetvā.

⁶ K. dvārarakkhaņ B ār°

⁸ B °gga°

¹⁰ K B¹ satta°, al

¹² B a so

¹⁴ K oyan dhao

¹⁵ K B¹. nitthāp° B. nitthap°.

¹⁶ K. °rūpan

¹⁸ B om. 20 B °rı.

III

² K °eyyāthā

⁴ B °ve

⁷ B¹ nisaddho.

⁹ B. phalānı

¹¹ K a vutto

¹³ B °an

¹⁷ K. turito.

¹⁹ K corr. a vatvā.

pāpunītuņ, Sārīputto pana "sāmanero me1 chāto" tī vegena bhattan ādāya nikkhamati,2 sace imasmin arahattan appatte bhattan āharissati, imassa bhavissati, mayā gantvā dvārakotthake ārakkhan ganhitun vattatı' tı cıntetvä gandhakutıto nıkkhamma' dvārakotthake thatvā ārakkhan ganhı. Thero pı bhattan āharı Atha nan hetthāvuttanayen' eva cattāto panhe pucchi, vissajjanavasane samaneio arahattan papuni Satthā theran āmantetvā 'gaccha Sārīputta sāmanerassa⁵ bhattan dehī' tr āha Thero gantvā 6 dvāran ākotesi, sāmanero nikkhamitvā upajjhāyassa vattaņ katvā⁷ 'bhattakıccan karohi' tı vutte therassa bhattena anatthıkabhāvan⁸ ñatyā sattavassiko kumāro⁹ tan khanan yeva arahattan patto nibbānatthānan 10 paccavekkhanto bhattakıccan katvā pattan¹¹ dhovi Tasmin kāle cattāro Mahāıājāno 12 ārakkhaņ vissajjesuņ, candimasuriyā 13 vimānāni muñcinsu, Sakko pi āviñjanatthāne ārakkhan vissajjesi. sunvo nabhamajjhan 14 atikkanto yeva pañňāyi Bhikkhū 'sāyanho paññāyatı, sāmanerena ca15 ıdān' eva bhattakiccan katan, kin nu kho ajja pubbanho balavā jāto sāyanho mando 18 jāto 17 ti 18 Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchitvā, 19 'bhante ajja pubbanho balavā jāto sāyanho mando,

19 K. corr. B. a ımāya nāmā tı vutte.

¹ K om ² B °mı. ³ B °ıtvā ⁴ C C^a S om S catunnan pañhānan B¹ a. pañha°, B a pañhā°, K a pañhan ⁵ B a. te ⁶ B äg° ⁷ K a therena. ⁸ B¹ ān° K C. C^a anatthibh°. 9 B1 °1ako. 10 K nıddhāsana°. ¹¹ B¹ mukhan 12 K. 1ājāno 14 K° majjhattan. ¹³ B¹ candama°. B a. pı 15 K. om. 16 C. Ca mandā 17 K S om. 18 B. S a. vadinsu. Bl. a kathan samutthapesun.

sāmanerena ca idān' eva¹ bhuttan, atha ca² pana suniyo majjhā³ nikkhanto yeva⁴ paññāyatī' ti vutte 'bhikhave evam etaŋ⁵ hoti 6 puññavantānan samanadhammakaranakāle,7 ajja hi cattāro Mahāiājāno samantā⁵ rakkhan,9 ganhinsu, candimasuniyā vimānāni gahetvā atṭhansu, Sakko āviñjane¹o ārakkhan gaṇhi, aham pi dvāiakotthake āiakkhan ganhin,¹¹ ajja Sukhasāmanero mātikāya udakan harante¹² [tacchake ca dāiūni tacchante¹³] usukāre ca¹⁴ usun ujun karonte tacchake¹⁵ cakkadīni karonte disvā attānan dametvā arahattan patto' ti vatvā iman gātham āha·

145 'Udakan hi nayantı nettikä Usukärä namayantı 16 tejanan därun namayantı 16 tacchakä attänan damayantı subbatä 'ti

Tattha subbatā tī suvadā¹⁷ sukhena ovadiṭabbā anusāsītabbā tī¹⁸ attho, sesaŋ heṭthāvuttanayam¹⁹ eva Desanâvasāne bahū sotâpattīphaladīnī pāpunīŋsū tī Sukhasāmanerassa vatthu.²⁰ Dandavaggavannanā nītthītā

Dasamo vaggo.

¹ K a bhattan.	² K om
³ K. nabhama° B majjhâtikkanto)
⁴ K om.	⁵ B evan. K. eva.
⁶ K. hotu	⁷ B °an ka°.
⁸ B sām°.	
⁹ B¹. ārakkhattaŋ. K. ā1°.	¹⁰ K. B. onake
$^{ ilde{11}}$ B. om aham p $_{ ilde{1}}$. ganhi $_{ ilde{1}}$	¹² B¹ dhāranto ca
¹³ B om ta° ca dā° ta°	¹⁴ B om.
¹⁵ K °ante	¹⁶ B B¹ dama°.
¹⁷ B suvatā K sabbadā suvatā	Buddh seems to be
explanning subbacā.	
¹⁸ K. ty.	¹⁹ K onayen'.
²⁰ K. B °rava° (K °ŋ). B a ekā	dasamaŋ
	7—2

XI. JARĀVAGGO.

1 Visākhāya sahāyikānan vatthu *

Ko nu hāso kim ānando ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetavane viharanto Visākhāya sahāyikāyo¹ ārabbha kathesi

Sāvatthıyan kıra pancasatā kulaputtā 'evan imā appamādavihāriniyo bhavissantī' ti attano² bhariyāyo Visākhan mahāupāsikan paticchāpesun,³ tā uyyānan vā vihāian vā gacchantiyo tāya saddhin yeva gacchanti Tā ekasmin kāle 'sattāhan surāchano bhavissatī' ti chane ghutthe⁴ attano⁵ sāmikānan suran patiyādesun. Te sattāhan surāchanan kīlitvā atthame divase kammantabheriyā⁶ nikkhantāya² kammante agamansu.³ Tāpi itthiyo 'mayan sāmikānan sammukhā suran pātun na labhimhā, avasesasurā ca atthi, idan⁰ yathā te na jānanti tathā pivissāmā' ti Visākhāya santikan gantvā 'icchāma ayye¹o uyyānan datthun' ti vatvā,¹¹ 'sādhu ammā tena hi kattabbakiccāni katvā nikkhamathā' ti vutte tāya saddhin gantvā

5 K. 1ep

^{*} Cf. F J V, 11 f.

¹ K. °ıkā

² S. B 1ep

³ B sampa°

⁴ B¹ sankutthe. K B sanghū°.

⁶ K bhırıyāya B. bharıyāya

⁷ B¹ nikkhamante. K. nikkhantvā B nikkhantā.

⁸ B1 āg°.

⁹ B1. man. K. mayan

¹⁰ Ca. om C. yan ye S. ohe. ¹¹ C C . om

paticchannâkārena suran nīharāpetvā uvvāne pivitvā mattā vicarinsu Visākhā 'ayuttan imāhi katan, idāni man¹ "samanassa Gotamassa sāvikā² suran pivitvā³ vicaianti"4 ti titthiyâpi garahissantī' ti cintetvā tā itthiyo āha 'ammā avuttan vo katan, mama⁵ pi ayaso uppādito, sāmikāpi vo kujjhissanti, idāni kiņ karissathā 'ti. 'Gilānalayan dassayıssama ayve'6 ti. 'Tena hı paññāyıssatha sakena kammenā' tı. Tā gehan gantvā gilānālayan karınsu Atha tāsan sāmikā 'itthannāmā ca itthannāmā ca7 kahan' tı pucchıtvā, 'gılānā' ti sutvā, 'addhā etāhı avasesasurā pītā bhavissatī's ti sallakkhetvā tā pothetvā anavavyasanan pāpesun Tā aparasmın pı chanavāre tath' eva suran pātukāmā9 Vīsākhan upasankamitvā, 'ayye uyyanan no nehī' tı vatvā, 'pubbe pi me tumhehi ayaso uppādīto, gacchatha, na vo ahan nessāmī' ti tāya patikkhittä 'idani evan na karissama' ti sammantayitva 10 puna tan upasankamitvā āhansu 'avve Buddhapüıan kātukām' amha, vihāi an no nehī' ti 'Idāni ammā 11 yujjati,12 gacchatha 13 parivacchan 14 karothā' ti cañgotakehi 15 gandhamālā 16 gāhāpetvā surāpunne mutthivārake hatthehi olambetvā¹⁷ mahāpate¹⁸ pārupitvā¹⁹ Visākhan upasankamitvā tāya saddhin vihāran pavisamānā²⁰ ekamantaņ²¹ gantvā mutthīvārakeh' eva suraņ pıvıtvā vārake chaddetvā dhammasabhāyan Satthu purato

¹ B om	² S B a Visākhā
³ K °ntı B¹ °ntā.	4 C Ca S oratī.
⁵ B mayham	6 C C ^a S ayyā.
⁷ C ^a K B once	8 K °ntī
⁹ B pivitu°	¹⁰ B samassāsetva
11 K amhākaŋ B¹ tumhākaŋ	
12 B1 yuttan	¹³ B¹ gana°
¹⁴ C C ^a S ^o jjan B ¹ . occan	¹⁵ B cañko°
16 K B B¹ °lâdīnı.	17 K 1 7 itvā
¹⁸ C C ^a °pathe C corr °patthe	K °pattena.
¹⁹ K pārump°.	-
²⁰ B °nāya K pavisīya°	

²¹ K a thatvā. B nisīditvā for ga°

nısīdıŋsu Vısākhā 'imāsaŋ bhante dhammaŋ¹ kathethā ' Tapi madavegena² kampamānasaıīrā 'naccissāma gāyıssāmā '3 ti cittan uppādesun Ath' ekā Mārakāyikā devatā 'ımāsan sailie4 adhimuccitvā5 samanassa Gotamassa puiato vippakāiai dassessāmī'6 ti cintetvā tāsai saıīre 7 adhımuccı, tāsu ekaccā Satthu purato pānin pahaııtvā8 hasıtun,9 ekaccā naccıtun ārabhınsu Satthā 'kın ıdan'tı āvajjento 10 tan kāranan ñatvā, 'na dāmı 11 Mārakāyıkānan otāran¹² labhıtun dassāmı, na hi mayā ettakan kālan pāramiyo pūrentena Mārakāyikānan otāralābhatthāya 13 pūrītā 'tī tā 14 saņvejetuņ 15 bhamukalomato ıasmın 16 vissajjesi, tävad eva andhakāi atimisā 17 ahosi Tā 18 bhītā ahesun maranabhayatajutā, tena tāsan kucchiyan surā jīri 19 Satthā nisinnapallanke antarahito Sinerumuddhani thatvā unnalomato 20 rasmin vissajjesi, tan khanan yeva candasahassuggamanan viya ahosi Atha²¹ tā itthiyo āmantetvā 'tumhehi mama santikan āgacchamānāhi²² pamattāhi āgantuņ na vattati, tumhākaņ hi²³ pamāden' eva Mārakāyıkā devatā otāran labhitvā tumhehi²⁴ hassadiakaranatthane 25 hassadīni kalapesi, idani tumhehi

```
<sup>1</sup> K dhammakathan
                                            <sup>2</sup> B<sup>1</sup> sūrā° K matta°.
  <sup>3</sup> B naccāma gāyāmā
                                                  <sup>4</sup> B °esu
 5 K °ñc°.
                                                  6 B °iss°
  <sup>7</sup> K B <sup>o</sup>esu
 <sup>8</sup> K ortun, and a ekacca
 <sup>9</sup> B hasıŋsu
                                                 10 B canto
 11 Ca K B ıdanı
12 B1 okāraņ B okāsaņ
<sup>13</sup> B okāsan lābh° B¹ okāranasatthāya
14 C Ca S om K tāsan
<sup>15</sup> B. a hetthā
                                                 16 B °170
<sup>17</sup> K °ran B¹ antakāran, om tı°
                                                 K B tımırā
18 C. Ca sã.
                                                19 B1 11yan
<sup>20</sup> K unã°
                                                <sup>21</sup> K a Satthā
<sup>22</sup> K āgamānāhı
                                                23 K om
<sup>24</sup> C C<sup>a</sup> B tumbe
<sup>25</sup> K B. hasâdīnaŋ a° B¹ hassâdını a°
```

râgādīnaŋ aggīnaŋ nibbāpanatthāya ussāhaŋ kātuŋ vatṭatī' ti vatvā imaŋ gātham āha

146 'Ko nu hāso kim ānando, niccaij pajjalite sati, andhakāi ena onaddhā padīpaij na gavessathā 'ti

Tattha ānando ti tutthi, idan vuttan hoti imasmin lokasannivāse¹ iāgādīhi ekādasahi aggīhi niccan pajjalite sati ko nu tumhākan hāso vā tutthi vā, nanu esa² akattabbaiūpo yeva, atthavatthukena hi avijjandhakāiena onaddhā tumhe tass' andhakārassa³ vidhamanatthāya kinkāranā ñānapadīpan na gavessatha na karothā ti

Desanavasāne pañcasatapi tā ¹ itthiyo sotapattiphale patitthahijsu Satthā tāsaj acalasaddhāya patitthitabhāvaj ñatvā Sinerumatthakā ⁵ otalitvā buddhāsane nisīdi. Atha naj Visākhā āha 'surā nām'esā pāpikā, evarūpā hi nāma ⁶ imā itthiyo tumhādisassa Buddhassa purato nisīditvā iriyāpathamattam pi santhāpetuj ħ asakkontiyo utthāya pānij paharitvā hasitagītanaccādīni ˚ ārabhijsū'ti Satthā 'āma Visākhe pāpikā va ˚ esā surā nāma, etaj hi nissāya aneke ¹ sattā ¹ anayavyasanaj pattā 'ti vatvā, 'kadā pan'esā bhante uppannā 'ti vutte, tassā uppattij vitthārena kathetuj atītaj āharitvā Kumbhajātakaj ¹² kathesī ti

Visākhāya sahāyikānan vatthu 13

```
      1 F oka°
      2 K a hāso

      3 K tassa a° B. tass' eva a°

      4 K B om pi tā
      5 B¹ °pappatā

      6 K om
      7 B¹ sandhāretuņ

      8 B. B¹ hasana° B¹. Cª C first
      S °naccānī K corr.

      a kātuņ
      *

      9 B. eva.
      ¹o K B¹ °ka°

      ¹¹ B¹. °satā.
      ¹² F J v 12 ff

      ¹³ B a. pathamaņ. K no tītle.
```

2 SIRIMĀVATTHU *

Passa cittakatan¹ ti iman dhammadesanan Satthā Veluvane vihaianto Siiman ārabbha kathesi

Sā kua Rājagahe abhuūpā ganikā ekasmin antovasse Sumanasetthiputtassa bhariyāya Punnakasetthidhītari ² Uttarāya ³ nāma upāsikāya aparajjhitvā tan pasādetukāmā tassā gehe bhikkhusanghena saddhin katabhattakiccan Satthāran khamāpetvā tan divasan Dasabalassa bhattanumodanan sutvā

(223) 'Akkodhena' jine kodhan asādhun sādhunā jine jine kadariyan dānena saccena alikavādinan' ti

gāthāparīyosāne sotâpattīphalaŋ pāpunī Ayam ettha saŋkhepo, vitthāiakathā pana Kodhavagge⁶ anumodanagāthāvannanāyam eva āvībhavīssatī

Evan sotapattiphalan patvā pana Silimā Dasabalan nimantetvā punadivase mahādānan datvā sanghassa atthasalākabhattan, nibaddhan dāpesi, ādito patthāya nibaddhan attha bhikkhū gehan gacchanti, 'sappin ganhatha khīran ganhathā' ti-ādīni vatvā tesan patte pūrenti, to ekena laddhan tinnan pi catunnan pi pahoti, ti devasikan solasakahāpanaparibbayena pindapāto diyyati Ath' ekadivasan eko bhikkhu tassā gehe atthakabhattan bhuñjetvā tiyojanamatthake ekan vihāran agamāsi Atha nan sāyan therūpatthāne is nisinnan pucchinsu 'āvuso kahan's

^{*} Cf Vimānav Cy, pp 74 ff

¹ K a. bimban ² B¹ °setthissa dhītāya

³ C C^a °rā B. Uttarānāmāya

⁴ B. ako° ⁵ K. saccenâlı°.

⁶ Uttarāya Vatthu.

⁷ K. B atthakabha° V °ānı.

⁸ K. thapesi 9 V. ag

¹⁰ K. V °et1.

¹¹ C C^a °sı. K pahonakan hotı.

¹² K °ccagena. C C^a. °ccayena.

¹³ B. evarūpatthāne. ¹⁴ B¹ kuto, om bhi° ga°.

bhikkhan gahetvā āgato 'sī' ti¹ 'Snimāya² atthakabhattan me bhuttan '3 ti 4 'Manāpan katvā deti āvuso' ti 'Na sakkā tassā bhattan vannetun, atīviya panītan 5 katvā deti. ekena laddhan tinnan pi catunnan pi pahoti,6 tassā pana devyadhammato pi dassanam eva uttaitaran, sā hi ıtthī evarūpā ca evarūpā cā '7 ti tassā gune kathesi 8 Ath' eko bhikkhu tassā gunakathan sutvā adassanen'9 eva sınehan uppādetvā 'mayā gantvā tan datthun vattatī' tı attano yassaggan kathetvā tan bhikkhun thitikan 10 pucchitvā 'sve āvuso tasmin gehe thatvā 11 sanghatthero hutvā atthakabhattan labhissasī'12 ti13 sutvā tan khanan yeva pattacīvaran ādāya pakkanto¹⁴ pi¹⁵ pāto va aiune uggacchante 16 salākaggan 17 pavisitvā thito sanghattheio hutvā tassā gehe atthakabhattan labhi, 18 yo pana 19 bhikkhu hīyo bhuñjitvā pakkāmi²⁰ tassa gatavelāyam ev' assā sarīre²¹ rogo uppani, tasmā ābharanāni omuncitvā 22 nipani assā dāsīyo atthakabhattan labhitvā 23 āgate bhikkhū disvā Sā sahatthe²⁴ patte gahetvā²⁵ nisīdāpetuņ vā ārocesun parıvısıtun vā 26 asakkontī dāsıyo ānāpesı 'ammā 27 patte gahetvā ayye nisādāpetvā yāgun pāyetvā khajjakan datvā

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup>. a. Sāvatthito.
                                                 <sup>2</sup> V om K a gehe
 <sup>3</sup> B¹. bhuñjitvā āgato amhi. S bhu° me.
 4 V a. tan
 <sup>5</sup> B¹. manāpaņ V. atipa°
 <sup>6</sup> K B<sup>1</sup> pahonakan hoti V. pahosī ti.
 <sup>7</sup> K °pī
                                                8 B. vannesi
 <sup>9</sup> V. adisvá va savanen'
10 B1. tithikan
                                               <sup>11</sup> S. B tvan
                                                                     V. tan
                                               <sup>13</sup> B. a tan
12 B °tı
<sup>14</sup> V pakkamanto.
                                               15 K B. V om
                                               17 K. °bhattan
<sup>16</sup> B uggate
18 C Ca. S om
<sup>19</sup> K. pan' eso. V. a. so
                                              <sup>20</sup> V °ami.
                                              22 C Ca mu°.
<sup>21</sup> B a ca
23 V ortun (but labhi supra).
                                              <sup>25</sup> V °etun vā
<sup>24</sup> V B. S °hatthā
<sup>26</sup> V. om. pa°. vā
                                              <sup>27</sup> B¹ appamattā
```

bhattavelāya i patte pūretvā dethā 'tı Tā2 'sādhu ayve' tı bhıkkhū pavesetvā yāgun pāyetvā khajjakan datvā 4 velāya bhattassa⁵ patte pūretvā tassā⁶ ārocesuņ⁷ 'man panggahetvā netha, ayye vandıssāmī' tı vatvā tāhı panggahetvā bhikkhūnan santikan nītā pavedhamānasaiīrena⁸ bhikkhū vandi So⁹ bhikkhu tan oloketvā cintesi 'gilānāya10 tāva ayan etissā 1ūpasobhā,11 arogakāle pana sabbabharanapatımanditāya ımıssā12 kīdısī rūpasampattī'13 ti Ath' assa anekavassakotisannicito kileso samudācan So aññānī¹⁴ hutvā bhattan bhunntun asakkonto pattam ādāya vihāran gantvā pattan pidhāya ekamante thapetvā cīvarakannaņ 15 patthautvā 16 nipajji Atha nan eko sahāyako bhikkhu yācanto pi bhojetun nâsakkhi, so chinnabhatto 17 ahosi Tan divasam eva sayanhasamaye Sırımā kālam akāsı Rājā Satthu sāsanaŋ pesesı 18 'bhante Jīvakassa kanitthabhaginī Sirimā kālam akāsī' ti Satthā tan sutvā 19 1 anno sāsanan pahini. 'Sirimāya jhāpanakiccan 20 natthi, āmakasusāne tan yathā kākâdayo21 na khādanti, tathā nipajjāpetvā rakkhāpethā' ti tathā akāsı Patipātiyā tayo divasā atikkantā.23 catutthe dıvase sarīran uddhumāyı, navahı vanamukhehı²⁴ pulavā²⁵

```
<sup>1</sup> K ottassa veo
                                         2 C Co S om
 <sup>3</sup> B¹ parıvısıtvā V pavıs°
 <sup>4</sup> K B a tattha
                                         <sup>5</sup> V bhattavelāya
                                          <sup>7</sup> V K B °ayıŋsu
 6 Ca assa
 <sup>8</sup> K °nena sa° V B vedhamānena sa°
 <sup>9</sup> C C<sup>2</sup> om bhikkhu
                                aneka°
                                           S om bhio
                                                               assa
10 B1 kılanassa e° ta° ayan
                                         11 B1 a hoti
12 B1 om
                                         13 B1 1ū° °sā
14 B1 v1°
             K aññamano
                                          15 Bl onne
16 K attho
                                         17 B1 bhinna°
<sup>18</sup> K pesi
                                          19 B a va
20 V sarīrajhāp°
                                          <sup>21</sup> K kākasunakhā
22 B a. pi
                                          23 V abhio
<sup>24</sup> V dvārehi
<sup>25</sup> K puluvā B puluvā V puluvakā
```

pagghangsu, sakalasarīran bhinnasālibhattacātī 1 viya Rājā nagare bheriñ carāpesi 'thapetvā geharakkhake² dārake Sırımāya dassanatthāya³ anāgacchantānan atthakahāpano4 dando' ti Satthu santikaņ5 pesesi: 'Buddhapamukho kua6 bhikkhusangho Sirimāya dassanatthan agacchatū'7 ti Sattha bhikkhūnan arocapesi 8 'Sııımāya dassanatthan gamıssāmā' tı So pı dahaıabhikkhu cattaro divase kassaci vacanan agahetvā chinnabhatto va nipajji, patte bhattan pūtikan jātan, patte malan utthahi 10 Atha nan sesasahāyakā bhikkhū 11 upasankamıtya 'ayuso Sattha Sırımaya dassanatthan gacchati' tı āhansu 12 So 13 tathā nipajjanto 14 pi 'Silimā' ti vuttapade 15 yeva sahasā utthahitvā, 16 'Satthā Siriman 17 datthun gacchatı, tvam pı gamıssasī' tı vutto18 'āgamıssāmī'19 ti bhattan chaddetvā pattan dhovitvā thavikāya pakkhipitvā²⁰ bhikkhusanghena²¹ saddhin agamāsi Satthā bhikkhusanghaparıyuto ekapasse atthası, bhikkhunisangho 22 pi rājaparīsapī²³ upāsakaparīsapī upāsikāparīsapī²⁴ ekeka-

```
<sup>1</sup> B °an sā°
                                       2 V. orke
3 K otthan.
                                       4 S. °ānı
►V B a ca
                                       6 C Ca om
%C Cª °ntū
                                       8 K B °cesı
9 C. Ca S om
```

18 Ca B B1 vutte 19 K S āma ga° K vute 20 V om thao pao 21 V 88.0 ²² B. bhikkhusa° 23 C Ca S. °pur°

¹⁰ V jātan malan pi na utthahi

¹¹ V atha so sahāyakena bhikkhunā B atha naŋ so sahāyako bhikkhu

¹² B āha V vuccamāno B S °sī ti āh° ¹⁴ V. chātatto B chātajjhatto. K chātajjhitto C 11hatto

¹⁵ B¹ °matte. V °sadde

 $^{^{16}}$ B. B¹. K a kin (B¹ kī) bhanasī ti (B¹ °ı iti) āha

¹⁷ V S1° Sa°.

²⁴ V. B om.

passe¹ atthansu Sattha rajanan pucchi 'ka esa maharājā' tī 'Bhante Jīvakassa bhaginī Sirimā nāmā' ti 'Esā Sırımā'2 tı 'Āma bhante' tı. 'Tena hı nagare bheriñ caiāpehi, sahassan datvāna3 Siriman ganhantū '4 ti Rājā tathā kāiesi Eko pi 'han' ti vā 'hun' ti vā 5 vadanto 6 nahosı Rājā Satthu ārocesı 7 'na ganhantı 'Tena hi mahārāja agghan osāpehī's ti bhante' ti Rājā 'pañca satāni datvā ganhantū' ti bheriñ carāpetvā9 kañcı ganhanakan¹⁰ adısvā 'addhateyyānı¹¹ satānı dve satāni satan pannāsan 12 pancavīsati kahāpane dasa kahāpane pañca kahāpane ekan kahāpanan addhan pādan 13 māsakan kākanikan 14 datvā 15 Siriman ganhantū 'ti bheriñ carāpetvā,16 'mudhapı 17 ganhantū' tr bheriñ carāpesi, 'han' tı vā 'hun' tı vā vattā 18 nāma nāhosı 19 Rājā 'mudhapı bhante ganhanto²⁰ natthī' tı āha 'passatha bhikkhave mahājanassa piyaŋ mātugāmaŋ, ımasmın yeva nagare sahassan datvā pubbe ekadıvasan labhınsu, ıdanı mudha 21 ganhanto pı natthi, evarupan

¹ V. ek' ekena passena K ekapasse

² V B Sı° esā K Sı° nāma esā

³ B datvā

⁴ K. °atū, al

⁵ K. ahan tı vā ahan tı vā B B¹ hon for hun So infra.

⁶ K B a nāma

⁷ K °āpesi.

⁸ B osārehī 9 K °esi

¹⁰ C C^a ontakan S ganhakan

¹¹ V °yya° B °tıyanı 12 V pañño.

¹³ B1 addhapātaņ, for a° pā°

¹⁴ Ca kanı° C kahāpanı° ¹⁵ B¹ katvā

¹⁶ B a kocı tan na icchi

¹⁷ B¹ amülakam pı

¹⁸ K V B B¹ vadanto 19 B na hoti

²⁰ K *a.* nāma

²¹ V a pi, om after

nāma rūpan khayan vayan pattan, passatha bhikkhave āturan attabhāvan' ti² iman gātham āha

147 'Passa cittakatan bimban arukāyan samussitan aturan bahusankappan yassa natthi dhuvan thiti ti

Tattha cittakatan ti katacittan vatthabharanamāla-lattakādīhi vicittan ti attho, bimban ti dīghadiyuttathānesu dīghadīhi añgapaccañgehi santhitan attabhāvan, ai ukāyan ti navannan vanamukhānan vasena arubhūtan kāyan, samussitan ti tīhi atthisatehi samussitan, ātuian ti sabbakālan iriyāpathādīhi pariharitabbatāya niccagilānan, bahusan kappan ti mahājanena bahudhā sankappitan, yassa natthi dhuvan thitī ti yassa dhuvabhāvo vā thitibhāvo vā natthi, ekantena bhedanavikiranaviddhansanadhammam o eva tan idan passathā ti attho

Desanâvasāne caturasītiyā pānasahassānai dhammâbhisamayo ahosi, so pi bhikkhu sotapattiphale patithahī ti 11

Sırimāya vatthu 12

¹ V khayavayappattan. K khayavayattan V a āharımehi alankārehi vicittakatan navannan vanamukhānan vasena arubhūtan tīhi atthisatehi samussitan niccāturan kevalan bālamahājanena bahudhā sankappitatāya bahusankappan adhuvan, then attabhāvan ti

² K a vatvā

³ K āru°.

⁴ K °cıttakan

⁵ B °âlankārâd°

⁶ K cittakan B. cittakatan

⁷ F °vutta°

⁸ K °le

⁹ B. niccatā°. C. C^a °gilānānaŋ

¹⁰ F B bhedena vi°.

¹¹ V. arahattan pāpuni

¹² K no title B omāvao, and a. dutīyan

3 Uttaritherīvatthu

Parijinnan idan¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto Uttarittheiin² nāma arabbha kathesi

Therī kna vīsaŋvassasatikā pindāya caritvā laddhapindapātā antaravīthiyaŋ ekaŋ bhikkhuŋ disvā pindapātena āpucchitvā tassa apatikkhipitvā ganhantassa sabbaŋ datvā niāhāiā ahosi, evaŋ dutiye pi tatiye pi divase tassa eva bhikkhuno tasmiŋ yeva thāne bhattaŋ datvā niāhāiā ahosi Catutthe pana divase pindāya carantī ekasmiŋ sambādhatthāne Satthāiaŋ disvā patikkamantī olambantaŋ attano cīvaiakannaŋ akkamitvā santhātuŋ asakkontī parivattitvā papati Satthā tassā santikaŋ gantvā 'bhagini parijinno te attabhāvo, na cirass' eva hi bhijissatī 'ti vatvā imaŋ gātham āha ·

148. 'Parijinnan idan rūpan roganiddhan ¹² pabhan-gunan ¹³ bhijjati pūtisandeho maranantan hi jīvitan 'ti.

Tass' attho bhagini idan tava sarīrasankhātan rūpan mahallakabhāvena 14 parijinnan tañ ca kho sabbarogānan nivāsanatthānatthena 15 roganiddhan, yathā kho pana taruno pi sigālo 16 "jarasigālo" ti 17 tarunā pi galocilatā 18

18 F. tarunapıngalo cīlatā.

¹ K a. rūpan. B. Uttara°, al ³ B. vīsatı° 4 K. passitvā. ⁵ B °etvā. ⁶ B S dı° pana 7 C Ca om 8 B1 ontassa ⁹ B¹ °rassa ka°. ¹⁰ B santhāretuŋ 11 K. B. patitā S B patı C. Ca papātā. 12 B. onlan, so infia. 13 S. eran 14 B °ika° 15 C. Ca S otthanena 16 F. B. K singo. ¹⁷ K. B a vuccati.

"pūtilatā" ti1 vuccati, evan tadahu jātan suvannavannan pi samānaņ² nīccaņ pagghaianatthena pūtikāyaņ³ pabhañgunan, so esa4 pūtiko samāno tad'5 eva deho bhijjati6 na cīrass' eva bhijjissatī? tī vedītabbo, kijjkāranā 8 maranantan hi jīvitaņ° yasmā10 sabbasattānan jīvitaņ maranaparıyosanam eva tı vuttan hotı.

- Desanavasāne sā 11 thei ī sotapattiphalan pattā, mahājanassâpı sātthikā dhammadesanā ahosī ti.

Uttarittheriyā vatthu 12

4. Sambahulaadhimānikabhikkhūnan vatthu

Yān'ımānī¹³ tı ıman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto sambahule adhimānike¹⁴ bhikkhū ārabbha kathesi

Pañcasatā kua bhikkhū Satthu santike kammatthānan gahetvā arannan pavisitvā ghatentā vāyamantā jhānan nibbattetvā 'kilesānan asamudācārena pabbajitakiccan no nipphannan,15 attanā 16 patiladdhagunan Satthu ārocessāmā 'tı āgamınsu 17 Satthā tesan bahıdvārakotthakan pattakāle 18 yeva Ānandattheran āha. 'Ānanda etesan bhikkhūnan pavisitvā mayā 19 ditthena kamman natthi,

¹ C. C ^a S. pūtı	² K a rūpaņ
³ B pūtītāya	⁴ K eso.
⁵ K. tavad. B tava for tad ev	a.
⁶ B a tı	⁷ B. °jjatī.
⁸ F <i>a</i> maranā.	9 B a t1
¹⁰ B tasmā	¹¹ K. B om.
12 Title scratched in later in K	Uttautherivatthu. B. a.
tīyaŋ.	

¹⁴ K. °ake

¹⁶ B °no.

18 K. sampa°.

¹⁸ K. a avattħānı (av° al).

¹⁵ K. corr a ti maññamānā

¹⁷ K āgañchısu.

¹⁹ B. man.

āmakasusānaŋ gantvā tato āgantvā¹ maŋ passantū' tı Thero gantvā tesaņ tam atthaņ ālocesi - Te 'kiņ amhākan āmakasusānenā' tr avatvā va,2 'dīghadassinā Buddhena kāranan ditthan bhavissatī' ti āmakasusānan gantvā tattha kunapāni passantā ekadvīhapatitesu 3 kunapesu āghātan 4 panlabhitvā tan khanan patitesu allasarīresu iāgan uppāda-Tasmin khane attano sankılesabhāvan jāninsu. Satthā gandhakutıyan nısınno va obhāsan pharitvā tesan5 sammukhe kathento viya 'patirūpan' nu kho bhikkhave tumhākan evarūpan atthisanghātan disvā rāgaratin uppādetun' tı yatvā ıman gātham āha

149. 'Yān' ımānı apatthānı 7 alāpūn' 8 eva sārade kāpotakāni atthīni tāni disvāna kā iatī' ti

Tattha apatthānī ti chadditāni, sārade ti saradakāle9 vātatapahatāni 10 tattha tattha 11 vippakinnaalāpūni 12 viya kāpotakānī ti kāpotakavannāni,13 tāni disvānā ti tāni evalūpāni atthīni disvā tumhākan kā rati 14 nanu appamattıkam¹⁵ pi kāmaratın kātun na vattatı¹⁶ vevā tı attho

Desanavasāne te bhikkhū yathāthitā va arahattan patvā Bhagavantan abhitthavamānā 17 āgantvā vandinsū ti Adhımānakabhıkkhūnan 18 vatthu 19

¹ K pacchag°	2 K om
³ K B¹ ekahadvīha°.	
⁴ K B atthisanghātan (B.	°taŋ). B¹ atthıkasañaŋ
⁵ B. <i>a</i> bhikkhūnaŋ	⁶ S nappati°
⁷ B apattānı.	⁸ B alābun' K alābhūn'
⁹ B. sãrada°	¹⁰ B °papahatānı
¹¹ C. C ^a S om one	¹² B °nnānı alābūnı
¹³ K. B ka°	¹⁴ K C C ^a kāmaratı
¹⁵ K B °akam	16 K C Ca C. tı
¹⁷ K abhithavasamānā	•
18 K no title B sambahula	aadhımānaka°

19 B a catutthan

5 Janapadakalyānīrūpanandattherīvatthu

Atthīnaŋ nagaiaŋ katan ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Janapadakalyāniŋ Rūpanandattheiiŋ ārabbha kathesi

Sā kir' ekadivasan cintesi 'mayhan jetthabhātiko rajjasirin pahāya pabbajitvā loke aggapuggalo Buddho jāto, putto pi 'ssa² Rāhulakumāro pabbajīto, bhattapi me pabbajito, mātāpi me pabbajitā, aham pi³ ettake ñātijane pabbajite gehe kin karissāmi, aham pi4 pabbajissāmī' ti5 bhikkhuniupassayan 6 gantvā pabbaji ñātisinehen' 7 eva 8 no saddhāya, abhu ūpatāya pana9 'Rūpanandā' tı paññāyı 10 'Satthā kira "rūpan aniccan dukkhan anattā vedanā saññā sankhārā viññanan aniccan dukkhan anattā' ti vadetī' ti sutvā sā 11 'evan dassanīye pasādike mama pi ıūpe dosan katheyyā' ti Satthu sammukhībhāvan 12 na gacchatı Sāvatthıvāsino pāto va dānan datvā samādinnuposathā suddhuttarāsangā gandhamālādihatthā sāyanhasamaye Jetavane sannıpatıtvā dhamman sunantı, bhikkhunisangho pi 13 dhammadesanāva uppannacchando vihāran gantvā dhamman sunāti Dhamman sutvā nagaran pavisantā Satthu gunakathan kathentā 14 va pavisanti

Catuppamānike hi lokasannivāse appakā va te sattā yesai) ¹⁵ Tathāgatan passantānan pasādo na ¹⁶ uppajjati ¹⁷ Rūpa-ppamānikāpi ¹⁸ hi ¹⁹ Tathāgatassa lakkhanânuvyañ-janapatimanditan suvannavannasarīran disvā pasīdanti;

¹ B °ājetvā.

³ K a me

⁵ К а ға

⁷ C Ca nāti°

⁹ C C1. om

¹¹ K om C Ca so

¹³ K a Satthu

¹⁵ F tesan

¹⁷ B¹ upabbajjati

 $^{^{19}~{}m K}~a.$ sattā

² B tassa for pr'ssa.

⁴ B om a° pı

⁶ K B¹. upanıssāyaŋ.∗

⁸ K a. pabbaji

¹⁰ F K a sā

 $^{^{12}}$ K $^{\circ}$ kha $^{\circ}$

¹⁴ B onto

¹⁶ F C odena

¹⁸ B om pi

ghosa-ppamānīkapī anekānī jātīsatānī nīssāya pavattaņ Satthu gunaghosakañ c' eva 4 atthangasamannagatan dhammadesanāghosakañ 5 ca sutvā pasīdantı, 6 lūkha-7 ppamānikapi 'ssa civaiadilūkhataij 8 patieca pasīdanti, dhamma ppamānikapi 'evarūpan Dasabalassa evarūpo samādhi, evarūpā 10 paññā, Bhagavā sīlâdīhi gunehi asamo¹¹ apatipuggalo' ti pasīdanti, tesan Tathāgatassa gunan 12 kathentanan mukhan nappahoti

Rūpanandā bhikkhunīnañ c' eva upāsikānañ ca santikā Tathāgatassa gunakathan sutvā cintesi 'atīvīya me bhātīkassa yannan 13 kathenti, 14 ekadiyasam pi 15 me rupe dosan kathento kittakan kathessati, yannunahan bhikkhunihi saddhın gantvā attānan adassetvā 16 va Tathāgatan passitvā 17 dhammam assa 18 sunitvā āgaccheyyan' ti, sā 'aham p'19 ajja dhammasavanan gamissāmī' ti bhikkhunī-

visattho ca suviñeyyo suviniyo mudu pi ca vindavisārigabbhiro ninnādito munisaro

munisaro visattho hoti gabbhiyo ca hoti suviñeyyo ca hoti suvaniyo ca hoti mudu pi ca hoti bindhu ca hoti assari ca hoti gabbhiyo ca hoti ninnadito ca hoti Cf Abh 129.

```
7 F lakkha°
```

¹ S a. pi.

² F jātakā B B¹ jātakasa°

³ F. pañcavattan B¹ a. disvā C a gunā

⁴ F. B °ghosañ c' eva C C^a °kam eva

⁵ F B °ghosañ ca

⁶ B1 a

⁸ K. °ttan. F. °lakkhanan 9 K °pā

¹⁰ C Ca opao. B1 opo

¹¹ K. a apatisamo asamasamo.

¹² B1 gunakathan

¹³ B1 cintesun

¹⁴ B1. a yeva K a eva so.

¹⁵ K 7, h 17 S a va.

¹⁶ B °ıtvā

¹⁸ F K om.

¹⁹ F B om K ayā for aham p'.

nan ārocesi Bhikkhuniyo 'ciiassan vata¹ Rūpanandāya² Satthu upatthānan gantukāmatā uppannā, ajja Satthā ıman nıssāya vicitradhammadesanan desissatī'4 ti5 tutthamānasā tan adāya nikkhaminsu Sā nikkhantakālato patthāya 'ahan attānan n' eva dassessāmī' ti cintesi Satthapi⁶ 'ajja⁷ Rūpanandā mayhaj upatthānaj āgamissatı, kīdısī nu kho tassā dhammadesanā sappāyā' tı cıntetvā 'ıūpagaıukā esā attabhāve balavasınehā, kantakena⁸ kantakuddharanan viya rūpen' ev' assā iūpa-madanimmaddanan⁹ sappāyan' ti sannitthānan katvā, tassā vihāran pavisanasamave10 ekan 11 abhirūpan itthin solasavassuddesikaij rattavatthanivatthan sabbabhaianapatimanditaij vijaniij gahetvā attano santike thatvā 12 vījamānaij ¹³ iddhibalena abhinimmi ¹⁴ Taŋ kho pana ıtthın Satthā c' eva passatı Rūpanandā ca Sā bhikkhunīhi saddhiņ 15 pavisitvā 16 bhikkhunīnan 17 pitthipasse thatvā pañcapatitthitena Satthāran vanditvā bhikkhunīnan antale nisinnā pādantato 18 patthāya Satthāran olokentī lakkhanavicittan anubyanjanasamujjalan byamappabhaparıkkhıttan¹⁹ Satthu²⁰ sarīran disvā punnnacandasassırīkan mukhan olokentī samīpe thitan itthirūpan

¹ B te [∠] K °dā

³ C Ca. dha° K. vicittan dha°. S kīdisan nu kho dhamman Banānayan

⁴ K °essatī S desetī

⁵ C a cintesup C Ca S om tuttha° cintesi

⁶ B om p1.

 ⁷ C C^a S om ajja . āg° ⁸ B¹
 ⁹ C C^a °madaŋ ma° F. °madaŋ nıma° 8 B1 dandakena

¹⁰ B1 °kāle. ¹¹ B a pana

¹² C C^a thapetvā 13 K vijiyamānaņ

¹⁴ B. °ıtan S °nımmını ¹⁵ B B¹ a vihāraņ ¹⁷ B¹ bhikkhūnaŋ

¹⁶ K °antī.

¹⁸ F. °antarato K B¹ pādato

¹⁹ B. °āya parı ° B¹ °ppabhāran parı°.

²⁰ C Ca. om

parivattati

addasa. Sā taŋ oloketvā attabhāvaŋ olokentī suvannarājahansiyā1 purato kākisadisan attānan amaññi,2 iddhimayarupan ditthakalato patthay' eva⁸ hi 'ssa akkhini Sā 'aho ımıssā kesā sobhā⁴ aho nalātā⁵ bhamınsu sobhā, 6 tī sabbesan saiīrappadesānan rūpasīrīyā samākaddhitacittatāya⁷ tasmiņ iūpe balavasinehā ahosi Satthā tassā tattha abhuatin natvā dhamman desento va8 tan solasavassuddesikabhāvan atikkamitvā vīsatīvasrūpan suddesikan katvā dassesi Rūpanandā oloketvā 'na vat'9 ıdan rupan punmasadısan' tı thokan vinattacıtta ahosi Satthā anukkamen' eva tassā itthiyā sakiņvijātavannan 10 majjhimitthivannan 11 jarājinnamahallikitthivannan 12 ti dassesi 13 Sâpi anupubben' eva 'idan 14 antarahitan idan / pi 15 antaiahitan 'ti 16 jarājinnakāle taij virajjamānā 17 khandadantan phalitasiran 18 obhaggan 19 gopānasivankar dandapaiāvanan pavedhamānan disvā ativiva viiaili Atha²⁰ Satthā taŋ vyādhınā abhıbhūtaŋ katvā dassesı, sā tan khanan yeva dandañ ca tālavantañ 21 ca chaddetvā mahāviravan viravamānā bhūmiyan patityā 22 sake muttakaiīse nimuggā aparāpaian pavatti 23 Rūpanandā tam

```
<sup>1</sup> B °hansarājiyā
                                                    <sup>2</sup> B avamaññı
 <sup>3</sup> K °ya evaŋ
                                                    <sup>4</sup> F sobhanā
 <sup>5</sup> K. lal°
                                                    <sup>6</sup> F sobhanā
 <sup>7</sup> F K B B<sup>1</sup> °cıttā B<sup>1</sup> °kathıka°
 8 K om
                                                    9 B1 n' ev'
10 B1 v1°
<sup>11</sup> B<sup>1</sup> a. mahitthivannan K a mahallakitthivannan
12 K. jajjarajinna°
13 F C Ca B S om
                                                  14 B a. p1
15 C Ca om
                                                  16 C Ca pı
17 B1. F viruji°
18 Ca °sīsan S palīta° K palītakesasīran
<sup>19</sup> B<sup>1</sup> °ggavıbhaggan
                                                  <sup>20</sup> B ath' assā
<sup>21</sup> K. °pannan F °vanthañ. B °vantañ.
<sup>22</sup> B pātetvā.
<sup>23</sup> F vaddhı C<sup>a</sup> apa° B¹ pavattı B parıvattı K.
```

pi¹ disvā ativiya viiajji. Satthapi² tassā itthiyā maranan dassesi, sā tan khanan yeva uddhumātakabhāvan āpann, navahi vanamukhehi pubbavattiyo3 c' eva pulavā4 ca paggharinsu, kākādayo sannipatitvā vilumpiņsu nandā⁵ oloketvā 'ayan itthī imasmin yeva thāne jaian pattā6 vyādhin pattā maranan pattā, imassapi7 attabhāvassa evam evaņ⁸ jaiāvyādhimaianāni āgamissantī' ti attabhāvan aniccato passi, aniccato ditthattā evan pana 10 dukkhato anattato dittho 11 yeva hoti Ath' assā tayo bhavā ādıttā viya gehā 12 gīvāya baddhakunapan viya 18 ca upatthahinsu,14 kammatthanabhimukhan cittan pakkhandı 15 Satthā tāya aniccato ditthabhāvan ñatvā 'sakkhıssatı nu kho sayam eva attano patıtthan kātun' tı olokento 'na 16 sakkhıssatı, bahıddha paccayan laddhun vattatī' ti cintetvā tassā sappāvavasena dhamman desento 17 āha

- 'Āturaŋ asuciŋ pūtiŋ passa Nande samussayaŋ uggharantaŋ paggharantaŋ bālānaŋ abhipatthitaŋ
- 'Yathā idai) ¹⁸ tathā etaij, yathā etaij tathā idaij, dhātuyo ¹⁹ suññato ²⁰ passa, mā lokaij punai āgami bhave chandaij virājetvā ²¹ upasantā ²² carissasī ²³

```
1 K om
 <sup>2</sup> C C<sup>1</sup> om. S. om pi
                                                   <sup>3</sup> F °bandhıyo
 <sup>4</sup> K puluvā B puluvā.
                                                   <sup>5</sup> B a pi tan
 6 Ca otvā. K. jaiapattā.
 <sup>7</sup> B<sup>1</sup> me imassa. B a. me. F °iss° C C<sup>a</sup> imissā
 <sup>8</sup> K evan me
                                                   <sup>9</sup> S. B eva.
                  <sup>11</sup> F C C<sup>a</sup> dıtthā
10 S om
                                                  12 K B om
<sup>13</sup> B B¹. bandha°. C Ca bandhana°
14 B1 upatthavisun.
^{15} K a tamhi ca samaye
                                                  <sup>16</sup> B nā
^{17} K a ıman gātham āha
18 K reverses idan and etan
                                                  19 B. outo
20 B1 dukkhato
                                                  <sup>21</sup> K. virajjitvā.
<sup>22</sup> B B<sup>1</sup>. S onto. K. B B<sup>1</sup>. Ca S. otī (B<sup>1</sup> otı)
```

23 F. 1tthī. B 1dan.

itthay¹ suday² Bhagavā Nandābhikkhuniy ālabbha imā gāthāyo abhāsitthā ti Nandā desananusālena ñānay pesetvā sotāpattiphalay pāpuni. Ath' assā upali³ tinnay maggaphalānay vipassanāpalivāsatthāya⁴ suññatākammatthānay⁵ kathetuy 'Nande⁶ ''imasmiy salīle sāro' atthī'' ti saññay mā kari, appamattako pi hi ettha sāro natthi,⁵ tīni atthisatāni ussāpetvā katay atthinagalam⁵ ev' etan' ti vatvā imay gātham āha.

150 'Atthinan nagaran katan 10 mansalohitalepanan yattha jarā ca maccu ca māno makkho ca ohito ti.

Tass' attho yath' eva hi pubbannapaiannadīnaņ 11 odahanatthāya katthāni ussāpetvā vallīhi bandhitvā mattikāya limpitvā 12 nagaiasankhātai bahiddhā gehan kaionti, evam idan ajjhattikam pi tīni atthisatāni ussāpetvā nahāi uvinaddhan 13 mansalohitalepanan tacapatichannan jīranalakkhanāya jarāya, maranalakkhanassa maccuno, māno makkho ca ohito ti tassa 14 ārogasampadadīni 15 paticca mañānalakkhanassa 16 mānassa sukatakāranavināsanalakkhanassa 17 makkhasa ca oda-

¹ F 1tthī B 1dan

² B suttan B¹ sutan K uttann

 $^{^4}$ F vippasannā parīvārā satthāva C C' °parīpākāsatth° KaSatthā

⁵ B¹ suññatachandaŋ vatvā ka°

⁶ B here mā ⁷ K a na

SK C C^a a tr 9 K atthinan na° 10 C. C^a katvā 11 K B pubbannâ°

¹⁰ C. Ca katvā
12 B vilimpetvā

¹³ K nhāiu° B nhāru°

¹⁴ K B om māno tassa

 $^{^{15}~{}m K}~{
m \bar{a}iohana}^{\circ}~{
m B}~{
m \bar{a}iohasampadadım<math>{
m \bar{a}n\bar{a}ni}$

¹c F B majjana° K majjina°

¹⁷ F onassa vio

hanatthāya nagaran katan, evarūpo eva hī ettha kāyīka-cetasīko ābādho ohito, ito uddhan kincī gayhūpagan natthī ti

Desanavasāne² theiī aiahattan pāpuni, mahājanassapi sātthikā dhammdesanā ahosī ti

Janapadakalyānīrūpanandatthenyā vatthu 3

6 MALLIKĀDEVĪVATTHU

Jīrantī ve⁴ tī īmaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Mallikādeviŋ⁵ ārabbha kathesī

Sā kıra ekadıvasan nahānakotthan pavitthā mukhan dhovitvā onatasarīrā janghan dhovitun ārabhi. Tāya saddhin yeva pavittho eko vallabhasunakho atthi, so tan tathā onatan disvā asaddhammasanthavan kātun ārabhi. Sā phassan sādiyantī atthāsi Rājā uparipasāde vātapānena olokento tan disvā tato āgatakāle 'nassa vasali' kasmā evarūpam akāsī'ti āha 'i 'Kin mayā katan devā' ti 'Sunakhena saddhin santhavo'l ti 'Natth' etan devā'ti 'Mayā sāman ditthan, nahan tava saddahissāmi, nassa '4 vasalī'ti 'Mahārāja yo koci iman kotthakan bavittho iminā vātapānena olokentassa eko va dvidhā 'a paññāyatī'ti 'Abhūtan kathesī'l ti 'Sace me na saddahasi etan kotthakan pavisa, ahan in iminā vāta-

¹ K kı° u°	2 K B a sā
³ K no title. B a pañcaman	
4 K a rājarathā sucittā	⁵ K. Malıkaŋ de°.
⁶ K °ā	
7 K a ca B a ca pana	8 K. a tassa
⁹ C ^a sadī°	
¹⁰ K a vinassa vasali	11 K a sutvā devī.
12 K a rājā.	¹³ B saŋsatthāvo
14 K vinassa	¹⁵ B om
16 B¹ dvedhā	¹⁷ K a pāpe
¹⁸ B C. C ^a S om K a deva.	19 B B1 a. tan.

pānena olokessāmī'tı Rājā muddhadhātuko¹ tassā vacanan saddahitvā kotthakan pāvisi Sā² vātapāne thatvā olokentī 'andhabāla mahārāja km nām' etan,3 ajikāya saddhin santhavan kaiosī' ti āha 4 'Nâhan bhadde evarūpan kaiomī' ti ca5 vutte pi 'mayā sāman dittho6 nāhan tava saddahıssamī' tı āha 7 Tan sutvā rājā 'addhā ıman kotthakan pavittho eko va dvidhā⁸ paññāyatī'⁹ ti saddahi Mallıkā cintesi 'ayan iājā andhabālatāya mayā 10 vancito, pāpaņ me kataņ, ayañ ca me 11 abhūtena abbhācikkhito, ıdan me¹² kamman¹³ Satthapı jānıssatı, dve aggasāvakâpı¹⁴ asīti mahāsāvakapi,15 aho vata me bhānyan kamman katan' ti 'Ayan kiia iañño asadisadane sahāyikā 18 ahosī' tı,17 tattha18 ca ekadıvasan19 kataparıccāgo dhanassa cuddasakotiagghanako 20 ahosi, Tathāgatassa setacchattan nisīdanapallanko ādhārako pādapīthan ti imāni 21 pana cattāri anagghān' eva ahesuņ Sā maianakāle evarūpaņ mahāpariccāgan ananussaiitvā 22 tad 23 eva pāpakamman anussaianti kalan katva Avieimhi nibbatti Rañño pana 24 atīvīya pīyā ahosī, so balavasokābhībhūto tassā sarīrakıccan kānetvā 'nıbbattatthānam assā pucchissāmī' ti Satthu santikan agamāsi. Satthā yathā so āgatakāranan na saratı tathā akāsı So Satthu santike sārānīva-

¹ B¹. danta° B mūla°.

 $^{{}^2}$ K. B a pi kho devī B¹ a devī pi kho vātapānena olokessāmi iti (vā°, etc)

³ B¹. nāma tvaņ

⁵ K om ca and pi

⁷ C Ca om.

⁹ B ñāyatī

¹¹ B om.

 $^{^{13}}$ K om.

¹⁵ K. B a jānissanti

¹⁷ K. om

¹⁹ B. ekan dı°

²¹ B a ca.

²³ B tath'

²⁴ B. pan' assā. B¹ α. sā

⁴ В *а* 1ājâрі

⁶ B *a* 'sı

⁸ B1. dvedhā

¹⁰ C Ca om

 $^{^{12}}$ K $_{1}$ dañ $_{ca}$

 $^{^{14}}$ K a. jānissati

¹⁶ В °аŋ

 $^{^{18}}$ B 1 tadā

²⁰ K °ıko

²² B nânu° S anu°.

dhammakathan sutvā¹ gehan pavitthakāle saiitvā 'ahan bhane "Mallıkāya nıbbattatthānan pucchıssāmī" tı Satthu santikan gantvā pamuttho,2 sve dāni3 pucchissāmī' ti punadivase pi4 agamāsi Satthâpi patipātiyā satta divasānī yathā so na saratī tathā akāsī Sapī⁵ sattaham eva nirave paccityā atthame divase tato cutā Tusitabhavane Kasmā pan' assa Satthā sattâhan6 asaranabhāvan akāsi 97 Sā 8 kira tassa 9 ativiya piyā 10 ahosi manāpā, tasmā tassā nnaye nibbattabhāvan sutvā 'sace evarūpā saddhāsampannā nuave nibbattā dānan datvā kin karıssāmī' tı mıcchādıtthın gahetvā pañcannan bhikkhusatānan gehe pavattan niccabhattan harāpetvā nilaye * nibbatteyya Ten' assa Satthā 11 sattahan asaranabhāvan katvā atthame divase pindāva caianto savam eva rājagehadvāraņ¹² agamāsī Rājā 'Satthā āgato' tr sutvā nikkhamitvā¹³ pattaņ ādāya pāsādaņ abhirūhituņ¹⁴ ārabhi Satthā pana rathasālāya nisīdituņ ākāraņ dassesi Rājā Satthāran tatth' eva nisīdāpetvā vāgukhajjakena patimānetvā 15 vandītvā nisinno, 16 'ahan bhante 17 "Mallikāya deviyā nibbattatthānan pucchissāmī" ti āgantvā pamuttho, 18 kattha nu kho sā bhante nibbattā' ti 'Tusitabhavane mahārājā 'tı 'Bhante tāya Tusitabhavane anıbbattantıyā 19 ko añño nıbbattissatı, bhante 20 natthı tāya²¹ sadīsā itthī, tassā²² nīsīdanatthānadīsu²³ "sve

¹ K con a pamussi rājā	² C C ¹ a yeva
³ B puna. K. om.	⁴ K om
⁵ K om sapı paccıtvā	⁶ B om
⁷ B <i>a</i> tı	⁸ B so
⁹ K kır' assa B. tassā°.	10 K a ca
11 B om	
¹² K com. B B¹ rājakula°	¹³ B om
¹⁴ K °yhı°	$^{15}~\mathrm{B^1}$ °māpetvā
¹⁶ K B a va.	_
¹⁷ K. B bhante ahan	¹⁸ S pammu°, al.
19 K. B °ttıyā	²⁰ K a. lokanāyaka
²¹ C. C ^a S tāsaŋ	²² K B a hi.
²³ B nisinna°	

Tathāgatassa idaņ dassāmi idaņ kaitssāmī" ti1 dānasaņvidhānan thapetvā annan kiccam eva natthi, bhante tassā paralokan gatakālato2 patthāya sarīran me3 na bhavatī'4 Atha nan Satthā mā cintayi mahārāja, sabbesan dhuvadhammo ayan' ti vatvā, 'ayan mahārāja ratho5 kassā '6 tī pucchī '7 'Pītāmahassa me bhante' tī 'Ayaŋ 'Pitu me bhante' ti 'Ayan pana ratho kassā tı 'Mama bhante' ti Evan vutte Satthā kassā'tı 'mahālāja tava⁸ pitāmahassa⁹ latho ten'¹⁰ evâkārena¹¹ tava pitu rathan na papuni 12 tava pitu iatho tava rathan na pāpuni,13 evaiūpassa nāma katthakalingarassâpi iaiā14 āgacchati, kim anga pana¹⁵ attabhāvassa, mahārāja sappurısadhammass' eva hı jaiā 16 natthı, sattā 17 pana ajīrakā 18 nāma natthī' ti vatvā iman gātham āha

> 151 'Jīrantı ve ıājai athā sucittā atho sailiam pi jaiam upeti, satañ ca dhammo na jaran upeti santo have sabbhi pavedayanti' ti.

Tattha ve ti nipāto, 19 sucittā ti sattahi ratanehi aparehr²⁰ rathalañkārehr²¹ sutthu cittitā²² rājūnan rathapi jīranti, sarīram pī ti na kevalan rathā eva, idan suppati-

```
<sup>1</sup> B a idan
                                              <sup>2</sup> B °loka°
 <sup>3</sup> S °ram eva
                                              <sup>4</sup> B vahati
                                             <sup>6</sup> C C<sup>a</sup> lokassā
 5 Ca om
 <sup>7</sup> B a tan sutvā rājā sirasmin anjalin patitthapetvā
 8 K om
                                              9 Ca omahā
10 K ken'
                 B kena.
<sup>11</sup> K B¹ eva kãranena
                                  B kāranena
12 B1 onātı B a tı.
                                             <sup>13</sup> B<sup>1</sup> °nātı
                                                               K a tı
14 B jaran
                                             15 B pan' assa
16 Ca (C first) rājā
                                             17 B °ānaņ.
18 K ajīranakā
                                            <sup>19</sup> B. nıpātamattā
                                            <sup>21</sup> K a sucittā
<sup>20</sup> B a ca
<sup>22</sup> B cıttakā K. cıttā
```

jaggitan saiīian pi khandiccadīni pāpunantan jaian upeti, satan cā ti buddhadīnan pana santānan navavidhalokuttaradhammo ca kinci upaghātan ana kaiotī ti na jaran upeti nāma, pavedayantī ti evan santo buddhadayo sabbhi panditehi saddhin kathentī ti attho

Desanâvasāne bahū sotapattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı Mallıkādeviyā vatthu ⁹

7 LALUDĀYITTHERAVATTHU 10

Appassutayan¹¹ tı¹² ıman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Lāludāyittheran ārabbha kathesi

So kıra mangalan karontanan gehan gantva 'tııo-kuddesu tıtthantı' tı-adına ¹³ nayena avamangalan ¹⁴ kathetı, avamangalan karontanan gehan gantva tırokuddâdısu kathetabbesu 'danan ca dhammacaııya ca' tı-adına ¹⁵ nayena mangalagatha ¹⁶ va 'yan kıncı vıttan ıdha va hulan va' tı Ratanasuttan ¹⁷ va ¹⁸ kathetı, evan tesu tesu thânesu 'annan kathessamı' tı annan kathento pı 'annan ¹⁹ kathemı' tı na janatı. Bhıkkhu tassa kathan sutva Satthu arocesun 'bhante kın ²⁰ Laludayıssa mangalamangalatthanesu gamanena, ²¹ annasmın kathetabbe annam

¹ K B °nātī	² B buddhānaŋ
³ K B °vidho lo°	⁴ K °taŋ
⁵ K B om tina	6 B a na
$^7\mathrm{F}$ a buddh $ ilde{\mathrm{a}}$	⁸ K C C ^a S sante
⁹ B a chatthan	
¹⁰ Cf F. J, n. 164 K starts Lelu	dāyıttherava (Le° <i>al</i>)
¹¹ K a puriso	¹² C C ^a a t1.
¹³ Kh 11	
¹⁴ K. appava°, correct later.	¹⁵ Kh 5
¹⁶ B. °lā kathā	¹⁷ Kh 7.
¹⁸ K C C ^a om	¹⁹ B ahaŋ.
²⁰ B km bhante K om	21 B one K. orthammao.

eva kathetī' tī Satthā 'na hī bhīkkhave īdān' ev' esa evaŋ kathetī,¹ pubbe pī aññasmīŋ kathetabbe aññam eva kathesī'² tī vatvā³ atītaŋ āharī 4

'Atīte kīra Bārānasīyan Aggidattassa nāma brāhmanassa putto Somadattakumājo nāma rājānan upatthahi, so tassa⁵ piyo ahosi manāpo Biāhmano pana kasikamman nissāya Tassa dve yeva6 gonā ahesuņ, tesu eko mato Brāhmano puttaņ āha 'tāta Somadatta rājānaņ me' yācitvā ekan gonan āhaiā' ti. Somadatto 'sacāhan ıājānan yācıssāmı8 lahubhāvo me pannayıssatī' tı cıntetvā 'tumhe yeva tāta rājānaŋ yācathā' ti vatvā 'tena hi tāta man gahetvā yāhī' ti vutte cintesi 'ayan brāhmano dandhapañño, abhikkamapatikkamadiyacanamattam 10 pi na jānāti, añňasmiņ¹¹ vattabbe añňam eva vadati, sikkhāpetvā 12 nan 13 nessāmī' ti So tan ādāya Vīlanatthambhakan 14 nāma susānan gantvā tinakalāpe bandhitvā 'ayan rājā, ayan uparājā, ayan senāpati nāmā' 15 ti katvā patipātīvā pitu dassetvā 'tumhehi iājakulan gantvā evan abhikkamitabban, 16 evan patikkamitabban, evan nāma rājā vattabbo, evaņ¹⁷ uparājā,¹⁸ 1ājānaņ¹⁹ upasaņkamītvā "jayatu bhavan 20 mahārājā" tr²¹ vatvā evan thatvā ²²

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> kathesī tı
    <sup>2</sup> F K B C C<sup>a</sup> °tī
    <sup>3</sup> K a tunhi ahosi, tehi yacito.
    <sup>4</sup> Somadattajātaka
                                                  <sup>5</sup> B raññā
    6 B om
                                                  7 K om
    8 K vācāmi.
                                                 9 K manda°
   <sup>10</sup> B. abhikkamâdi°. C Ca. °vacanam
                                                           K °patikka-
mati° B1. °ma iti
   <sup>11</sup> B aññatarasmın
                                                <sup>12</sup> B a pana.
   13 K. tan
   <sup>14</sup> Sht vīranastambaka
                                                15 B om.
   16 B atto
                                                 <sup>17</sup> S. a. nāma
   18 K om
                                                <sup>19</sup> B. a. pana
                                                21 B a evan
   20 K B om
     K kathetvā B om. e° tha°
```

ıman gāthan vatvā gonan yāceyyāthā' i ti gāthan ugganhāpesi

'Dve me gonā mahārāja yehi khettan kasāmase, tesu eko mato deva dutiyan dehi khattiyā' ti

So sayvaccharamattena tay gāthay² pagunay katvā pagunabhāvay puttassa alocetvā 'tena hi tāta kiñcid eva pannakālay ādāya āgacchatha, ahay purimatalay gantvā lañño santike thassāmī'³ ti vutte 'sādhu tātā' ti pannakāray gahetvā Somadattassa lañño santike thitakāle ussāhappatto lājakulay gantvā lañña tutthacittena katapatisammodano⁴ 'tāta cirassay viya⁵ āgat' attha iday āsanay³ nisīditvā vadatha yen' attho' ti vutto imay gātham āha

'Dve me gonā mahārāja yehr khettan kasāmase, tesu eko mato deva, dutīyan ganha' khattīyā' tr

Raññā⁸ 'kiŋ vadesi⁹ tāta, puna vadāhī '10 ti vutte¹¹ tath'¹² eva gātham āha Rājā tena virajjhitvā kathitabhāvaŋ ñatvā sitaŋ katvā 'Somadatta tumhākaŋ gehe bahū maññe gonā' ti vatvā, 'tumhehi dinnā bhavissanti devā' ti vutte Bodhisattassa tussitvā brāhmanassa solasa gone alaŋkāia-bhandakaŋ ¹³ nivāsagāmañ ¹⁴ c' assa brahmadeyyaŋ datvā mahantena yasena brāhmanaŋ uyyojesi'

Satthā iman desanan¹⁵ āhaiitvā 'tadā iājā Ānando ahosi, brāhmano Lāludāyī, Somadatto¹⁶ aham evā ti

```
<sup>1</sup> B<sup>1</sup> vācetha
                                            <sup>2</sup> K a sutvā
<sup>3</sup> B vasāmī
                                           4 K. B °damāno
                  B¹ vassāmi
<sup>5</sup> K B vata
                                            <sup>6</sup> B idhas°.
                                            8 Ca. rājā. F "nno."
<sup>7</sup> K coir ganhāsi
9 Ca oetha.
10 C Ca °esī
                B¹. °ehı. K. °ehī. S °āsī.
<sup>11</sup> B a. p1
               K a so pi
<sup>12</sup> K. B B<sup>1</sup> tam F tām
13 K. °akañ ca
                    B¹ °bhandañ ca
14 B1 osanao
                                            15 K B. B1. dhammao.
16 B1 a pana
```

jātakaŋ samodhānetvā, 'na bhikkhave idān 'eva pubbe p' esa attano appassutatāya aññasmiŋ vattabbe aññam eva vadati, appassutapuriso hi¹ balivaddasadiso va² nāma hotī' ti vatvā imaŋ gātham āha

152 'Appassutâyaŋ³ puriso balivaddo va jīrati, maŋsāni tassa vaddhanti paññā tassa na vaddhatī' ti

Tattha appassutayan ti ekassa vā dvinnaŋ vā pannāsakānaŋ vā athavā pana⁴ vaggānaŋ⁵ sabbantimena paricchedena ekassa vā dvinnaŋ vā suttantānaŋ⁶ vâpi abhāvena appassuto ayaŋ, kammatthānaŋ pana uggahetvā anuyuñjanto bahussuto va. Balivaddo va jīratī ti yathā² balivaddo jīramāno vaddhamāno n' eva mātu na pitu⁵ na sesañātakānaŋ atthāya vaddhati atha kho niratthakam eva jīrati, evam evaŋ ayaŋ pi na upajjhāyavattaŋ kaioti, na ācaiiyavattaŋ na āgantukavattâdīni, na bhāvanârāmataŋ⁰ anuyuñjatī¹o ti, niratthakam eva jīrati Maŋsāni tassa vaddhantī ti yathā balivaddassa 'yuganaīgaladīni vahetuŋ¹¹ asamattho eso' ti araññe vissatthassa tatth'¹² eva vasantassâpi¹³ maŋsāni vaddhanti, evam evaŋ imassâpi¹⁴ upajjhāyâdīhi vissatthassa saŋghaŋ¹⁵ nissāya cattāio paccaye labhitvā uddhavirecanâdīni katvā kāyaŋ

¹ K om.

 $^{^{2}}$ B om

³ B. appasu°.

⁴ B. pannarasa°

^{. &}lt;sup>5</sup> K suttava°

⁶ C otan Ca suttan

⁷ B. a hı

⁸ K mātāpitūnan for mā° na pi°

⁹ K B. °bhāvanāmaggaŋ. K a pı

¹⁰ C Ca. onti

¹¹ B ⁰ıtun

¹² B. tath'.

¹³ F. carantassa pi B vicarantassa khādantassa pivantassa K. car° pi khād° tassa

¹⁴ F C C^a 1m1°.

¹⁵ B. ja°.

posentassa¹ maŋsānı vaddhantı, thūlasaıīıo hutvā vicaiatı² Paññā³ ti⁴ lokiyalokuttaiā pan' assa paññā ekañgulamattâpı⁵ na vaddhatı, aiaññe pana gacchalatâdīni viya tassa⁶ cha dvārāni² nissāya tanhā c'eva navavidhamāno ca vaddhatī ti attho

Desanâvasāne mahājano sotapattıphalaŋ 8 pāpunī 9 tı Lāludāyittheiassa vatthu 10

8 ĀNANDATTHERASSA UDĀNAGĀTHĀVATTHU

Anekajātisansāian ti iman dhammadesanan Satthā bodhijukkhamūle nisinno udānavasena udānetvā aparabhāge Ānandattheiena puttho kathesi.

So hi¹¹ bodhirukkhamūle nisinno suriye anatthamite¹² yeva Mārabalaŋ vidhamitvā¹³ pathamayāme pubbenivāsa-paticchādakaŋ¹⁴ tamaŋ¹⁵ padāletvā, majjhimayāme dibbacakkhuŋ visodhetvā, pacchimayāme sattesu kāruññataŋ paticca paccayâkāre ñānaŋ otāretvā taŋ anulomapatilomavasena sammasanto arunuggamanavelāya¹⁶ sammāsambodhiŋ abhisambujjhitvā anekehi buddhasatasahassehi avijahitaŋ¹⁷ udānaŋ udānento imā gāthā abhāsi

153 'Anekajātīsaŋsāraŋ sandhāvīssaŋ anībbīsaŋ gahakāi akaŋ 18 gavesanto, dukkhā jātī punappunaŋ

¹ B pc	sa ^c	² B a tı	³ K	a tassā
4 B pa	aññāyı joi pa°	tı	⁵ K	°lı°
6 B on	n S viy ass	а,	7 C	Cª °âdīnı
8 S B	°lâd ī nı			
9 C C	°ŋsū S ba	hū °ŋsū		
10 K no	title Bas	attaman	11 K	om
¹² B. °a	ngamite B ¹	atthankamite		
13 B v1	dhansetvā	¹⁴ K °san pa°	15 F	tan
¹⁶ K a	saha acchany	ehi		
17 C =t	u. Ca first ot	uŋ F °ta°.		
18 K °k	anan B°kan	a, so in Cy.		
	-			

154 Gahakāraka dittho 'si, puna gehan na kāhasi, sabbā te phāsukā bhaggā, gahakūtan visankhitan, i visankhāragatan cittan tanhānan khayan ajjhagā 'ti

Tattha gahakārakan gavesanto ti ahan imassa attabhāvagehassa kārakan tanhāvaddhakin gavesanto yena kāranena² sakkā so³ datthun tassa bodhīnānass' atthāya Dîpankarapādamūle katabhınīhāro ettakan kālan anekajātisansāi an anekajātisatasahassasankhātan4 iman sansāravattan anibbisan taņ⁵ ñānan avindanto alabhanto veya sandhāvissan sansaring aparāparan anuvicarin ti attho, dukkhā jāti punappunan ti-idan gahakārakagavesanassa kāranavacanan — yasmā jarāvyādhimaranamissitāya ⁹ jāti nām' esā punappuna upagantun dukkhā na 10 ca sā 11 tasmin aditthe 12 nivattati, tasmā tan gavesanto sandhāvissan ti attho Dittho 'sī ti sabbaññutañānan pativijihantena 13 mayā idāni dittho asi 14 Puna gehan tı puna 15 ımasmın sansāravatte attabhāvasankhātan mama gehan na kāhası, sabbā te phāsukā16 tı tava sabbā avasesakilesaphāsukā mayā bhaggā, gahakūtan visankhitan¹⁷ ti imassa tayā katassa attabhāvagehassa avijjā-

¹ B °ataŋ

² F B S. ñānena

³ S tan

⁴ B °sankhyan ⁶ F sanca°

⁵ C C^a. S om

⁷ K. C C^a F S ^orakan (K. ^oran) gavesantassa

⁸ C. C² onan va^o S punappuna jananan cavanan dukkhan

⁹ C. nissattāya F. 'yan. S missattā

¹⁰ C Ca. S om

¹¹ К. а jātı.

 $^{^{12}}$ S adhitthe, a na

¹³ K patibujjhanten' eva

¹⁴ K B. 'sı

¹⁵ C Ca. S om.

¹⁶ K. B a bhaggā

¹⁷ B °atan K °attan

sankhātan kannikamandalan pi mayā viddhansitan, visankhāragatan cittan ti idāni mama cittan visankhāran nibbānan ārammanakaranavasena gatan anupavitthan, tar Lanan' khayam allhagā ti tanhānan khayas Likhātan arahattan adhigato 'smī ti 2

Ānandattherassa udānagāthāvatthu 3

9 Mahādhanasetthiputravatthu

Acalityā⁴ ti iman dhammadesanan Satthā Isipatane vihalanto Mahādhanasetthiputtan ārabbha kathesi.

So kıra Balanasıyan asitikotivibhave kule nibbattı Ath' assa mātāpitaio cintesuņ 'amhākan kule mahābhogakkhandho,5 puttassa no6 thapetvā yathāsukhan paribhogan aññena kammena kiccan natthī' ti tan gītavādītamattam? eva sıkkhāpesun Tasmın yeva nagale⁸ asītikotivibhave⁹ kule 10 dhītāpi nibbatti, tassāpi 11 mātāpitaro tath' eva cıntetvä tan naccagitamattam12 eva sıkkhāpesun. Tesan vayappattānaŋ āvāhavīvāho ahosī. Atha nesāŋ aparabhāge mātāpitaro kālam akansu, dveasītikotidhanan ekasmın yeva gehe ahosı. Setthiputto divasassa tikkhattun rañño upatthānan gacchati Atha tasmin nagare dhuttā 'sacayan setthiputto suiāsondo 13 bhavissati, cintesuñ amhākan phāsukan bhavissati, ugganhāpema nan suiāsondabhāvan' ti te suraŋ ādāya bhajjitamaŋse14 c' eva

¹ K. tanhā° ² K. a attho

³ K. no title B om Āno, and a. atthaman

⁴ K a bra° ⁵ B. a tan

⁶ B. a. hatthe ⁷ K. B. B¹ naccagī°

⁸ K a. aññasmin 9 B1 °vassa°.

¹⁰ K B a. ekā. ¹¹ K om pı

¹² K B °gītavādīta° ¹³ B¹ °sundo

¹⁴ K khajjaka°

lonasakkharā ca dasante¹ bandhitvā mūlakandan² gahetvā tassa rājakulato āgacchantassa maggan olokayamānā⁸ nısīdıtvā taŋ āgacchantaŋ dısvā su., pıvıtvā lonasakkharan mukhe khipitvā mūlakandan 4 dasitv. 5 'vassasatan nīva sāmi6 setthiputta, tan7 nissāva mayan khadanapivanasamatthä bhaveyyāmā' ti āhansu So tesan vacanan sutvā pacchato āgacchantan cūlūpatthākan pucchi 'kim ete pivantī' ti. 'Ekan pānakan sāmī' ti 'Manāpajātikaņ⁸ etan 'ti. 'Sāmi imasmin jīvaloke iminā sadisan pātabbayuttakan nāma natthī'ti So'evan sante mayâpi pātun vattatī ti thokathokan aharāpetvā pivati Ath' assa na ciren' 10 eva te dhuttā pivanabhāvan natvā tan parıvārayınsu Gacchante 11 kāle parıvāro mahā ahosı, so satena pi satadvayena pi suran āharāpetva pivanto anukkamena nisinnatthänadisu kahāpanarāsin thapetvā suran pivanto 'iminā mālā 12 āharatha 13 iminā gandhe 14 āharatha, 15 ayan 16 jūte cheko ayan nacce 17 ayan gīte 18 ayan vadite, 19 imassa sahassan detha imassa dve sahassānī' ti evan vikijanto²⁰ na cīrass' eva attano santakan asītikotidhanan khepetvā, 'khīnan te sāmi dhanan' ti vutte, 'kın bhanyaya me santakan 21 natthī' tı 'Atthı

```
<sup>1</sup> B B<sup>1</sup> dussante K dusante
    <sup>2</sup> K mūlakakande. B °kande
                                            B1 °kante.
    3 K onyao.
                                            <sup>4</sup> K °lakakandan
    <sup>5</sup> K °etvā
                                            <sup>6</sup> B jīvissāmi
    <sup>7</sup>B kan
                                            8 K kın nāma
    9 B thokan
                                           10 B cirass'
   11 K B 1ep
                                            12 B mālan
   <sup>13</sup> B āhara K āhatā
   <sup>14</sup> C C<sup>a</sup> °dho K B B¹ °dhan
   15 K B om
   <sup>16</sup> S a jano
   17 C Ca S. naccehi B a cheko B om ayan jū° che°,
and K B gite before nacce.
                                        <sup>19</sup> S. °ehı B a cheko.
  18 C Ca. gītehı.
```

21 C. Ca oıkan.

20 C Ca kirante ·

sāmī' ti 'Tena hi tan āhaiathā' ti tam pi1 tath' eva khepetvā anupubbena khettan² ārāmuyyānayoggadıkam³ pi antamaso bhojanabhandakam⁴ pi atthajanapāpujananısıdanam pı sabban attano santakan vıkkınıtva khadı Atha nan⁵ mahallakakāle yehi⁶ 'ssa kulasantakan gehan vikkinitvā gahitan te7 tan gehā nīharinsu. So bhariyan ādāya janassa8 gehabhittin nissāya vasanto kapālakhandan ādāva bhikkhāva caritvā janassa ucchitthan bhuñiitun ārabhi Atha nan ekadiyasan āsanasālāya dvāie thatvā daharasamanerehi diyamanan ucchitthabhojanan 10 patiganhantan 11 disvā Satthā sitan pātvakāsi. Atha nan Ānandatthero¹² sitakāranaŋ pucchi. Satthā sitakāranaŋ kathento 'passÂnanda ıman mahādhanakasetthıputtan,13 imasmın yeva nagare dveasītikotidhanan khepetvā bhaiiyan ādāya bhikkhāya caiantan, sace hi ayan pathamavaye 14 bhoge akhepetvā 15 kammante payojayıssa imasmın yeva¹⁶ nagare aggasetthī abhavissa, sace pana nikkhamitvā pabbajissa arahattan pāpunissa, bhariyapi 'ssa anāgāmiphale patitthahissa, sace majihimavaye bhoge akhepetvā kammante payojayıssa¹⁷ dutiyasetthī abhavissa nikkhamitvā pabbajanto anāgāmī¹⁸ abhavissa bhariyapi 'ssa sakadāgāmiphale patitthahissa, sace pacchimavave bhoge akhepetvā kammante payojayıssa tatıyakasetthī 19 abhavissa, nikkhamitvā pabbajanto pi sakadāgāmī abha-

¹² B. *a* p1.

¹³ K B. °nase°

 14 K a ca.

15 K. khep°

¹⁶ K om

¹⁷ K. °jissa

18 B. °miphale

*

¹ B. om

² B ottao

³ B¹ °mayāna°

⁴ K B bhāj°. B °ık°

⁵ K ath' assa.

 $^{^6~{\}rm K}~{\rm yeva}$ parıhīnassa attano gehan vıkınıtvā gahıtagehā te nīharınsu $~{\rm So}$

⁷ B¹ a gehabhattınakā. B. tena te

⁸ K B B¹ paraja°

⁹ B S °akaŋ

¹⁰ S °aka° B °akan bho°.

¹¹ B1 pano.

¹⁹ B °yase°

vissa, bhariyapi 'ssa sotapattiphale patitthahissa, idāni pan' esa gihibhogato¹ pi paiihīno sāmaññato pi paiihā-yitvā² ca pana³ sukkhapallale⁴ koncasakuno viya jāto' ti vatvā imā gāthā abhāsi

155 'Acarıtvā bıahmacanyan aladdhā yobbane dhanan jınnakoñcā va jhāyantı⁵ khīnamacche va pallale

156 Acarıtvā brahmacanyan aladdhā yobbane dhanan senti cāpatikhīnā va punānām anutthunan ti

Tattha acalitvā ti brahmacaliyavāsan avasitvā, yobbane ti anuppanne vā bhoge uppādetun uppanne vā anurakkhitun samatthakāle dhanam pi alabhitvā Khīnamacche ti te evarūpā bālā udakassa abhāvā khīnamacche pallale palikhīnapattā jinnakoncā viya avajjhāyanti, idan vuttan hoti pallale udakassa abhāvo viya hi imesai vasanatthānassa abhāvo, macchānan khīnabhāvo viya imesai bhogānan abhāvo, khīnapattānan koncānan uppatitvā gamanabhāvo viya i ilesan idāni jalathalapathādīhi bhoge santhāpetun asamatthabhāvo, tasmā te ete khīnapattā koncā viya lo etth'il eva bajjhitvā avajjhāyantī ti Cāpatikhīnā vā ti cāpāto atikhīnā cāpā vinimmuttā ti attho, idan vuttan hoti yathā cāpā vinimmuttā sarā yathāvegan santvā patitā gahetvā

¹ K B ^oga B¹ ^obhāvato

³ B panaŋ.

⁵ K jjh°

⁷ C C^a a va

⁹ C Ca S om

¹¹ K tatth'. B tath'.

¹² K cāpa°, so infra.

¹³ K ovegena C Ca S yathā

² C C^a pah°

⁴ B °pallake

⁶ K a bhoge

⁸ F. jalakathala°.

¹⁰ B idha

ukkhipante asati tatth' eva upacikābhattaŋ¹ honti,² evaŋ ime pī tayo vaye atikkantā idāni attānaŋ uddharituŋ asamatthatāya maianaŋ upagamissanti,³ tena vuttaŋ senti cāpatikhīnā va,⁴ purānāni⁵ anutthunan ti 'iti amhehi khāditaŋ iti pītan'6 ti pubbe katāni khāditapītanaccagītavāditadīni anutthunantā socantā anusocantā⁵ sentī' ti

Desanavasāne bahū sotāpattīphaladīnī pāpunijsū tī Mahādhanasetthīputtassa vatthu ⁹ Jarāvaggavannanā nītthītā. Ekādasamo vaggo

1 B	°ıkanan bha° K °ıkānan	bhu	ıttā		
² F	C C ⁿ K S hoti		3	B a tı	
٠K	B a ti		5	K. poi	
6 B	ıdan 701 ıtı pī°		7	B °pivita°,	onaij
۰B	om				
9 K	con Setthiputtavatthu	\mathbf{B}	а	navamaŋ	End
ot B1					

XII ATTAVAGGO

1 Bodhirājakumāravatthu

Attānañ ce¹ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Bhesakalāvane² viharanto Bodhirājakumāraŋ ārabbha kathesi

So kıra pathavıtale aññehi pāsādehi asadısarūpan ākase uppatamānaņ viya Kokanadaņ³ nāma pāsādaņ kārāpetvā⁴ vaddhakin pucchi 'kin tayā añnatthâpi evalūpo pāsādo katapubbo, udāhu pathamasıppam eva te idan' , 'pathamasıppam eva devā' tı ca⁵ vutte⁶ cıntesı 'sace ayan aññassa pi evaiūpan pāsādan kalissati, ayan pāsādo anacchariyo bhayissati, iman maya maretun va hatthapade vassa chinditug akkhīni vā uppātetuņ7 vattati, evaņ So tan atthan attano aññassa pāsādaņ na kanssatī' ti piyasahāyakassa Sanjikāputtassa⁸ nāma mānavakassa So cintesi. 'nissansayan esa vaddhakin näseskathesi satı, anaggho sıppıyo mayı passante⁹ mā nassatu, saññam So tan upasankamitvā 'pāsāde te¹⁰ assa dassāmī' tı kamman nitthitan no' ti pucchitvā11 'nitthitan' ti vutte 'rājakumāro taņ nāsetukāmo,12 attānaņ rakkheyyāsī' tī

1 K a piyan jaññā.

5 K. om

⁷ B. °detuŋ

⁹ K. sante.

11 K. a. āma

Majjhima II 91

² B °kalā°.

⁴ F K. B. kāretvā

⁶ B. a. so. K a so pi.

8 K Sanjivaka°.

10 C Ca. S om

12 K a tasmā

^{*} Cf F. J. m 157

³ B. onudan. K. onudan

āha¹ Vaddhakī² 'bhaddan te sāmi katan mama ā10centena, aham ettha kattabban ajānissāmī 'ti vatvā, 'kin samma amhākan pāsāde kamman nitthitan' ti rājakumā-1ena puttho 'na tāva deva nitthāti, bahun avasitthan' 'Kın kamman nāma avasıtthan' tı pucchı 7 tı āha 'Pacchā deva ācıkkhıssāmı, dārūnı tāva āharāpethā' tı. 'Kındarunı nama' tı 'Nıssalanı' sukkhadalunı deva' tı. So āharāpetvā adāsı Atha nan āha 'deva ito patthāya mama santikan na agantabban, 9 sukhumakamman karontassa hi aññena 10 saddhin kathāsallāpantassa 11 me 12 vikkhepo hoti, āhāravelāva pana me bhaijvā va āhāran āhaussatī '13 tu Rājakumājo 14 ca 15 'sādhū' ti patisuni. So pi ekasmin gabbhe nisīditvā tāni dārūni tacchetvā attano puttadārassa antonisīdanayoggan Garulasakunan katvā āhāravelāya pana bharryan āha 'gehe vijjamānakan sabban vikkinityā 16 hiraññasuvannan ganhāhī 'ti. Rājakumājo pi vaddhakissa anikkhamanatthāva¹⁷ gehan parikkhipitvä 18 rakkhan 19 thapesi Vaddhaki pi sakunassa nitthitakāle 'ajja sabbe pi dārake gahetvā āgaccheyyāsī' tı bharıyan vatvā bhuttapātarāso puttadāran sakunassa. kucchiyan nisīdāpetvā vātapānena nikkhamitvā palāyi So tesan 'deva vaddhakī palāyatī' tr²⁰ kandantānan yeva gantvā Himavante otaritvā ekan nagaran māpetvā²¹ Katthavāhanarājā nāma jāto 22

¹ K a sutvā.	² B a pi
³ F. C C ^a B. °antena.	⁴ K. B. °akaŋ
⁵ B. nitthitaŋ.	
⁶ F B bahu K bahū.	⁷ F K B om
⁸ B nisāi°	
⁹ K. B nag°. B a kıŋkāranā	
¹⁰ F K. B. aññehi	¹¹ K B sallāpe satı
¹² K om B kamma°	
13 S °tū C Ca. °t1, om. t1.	¹⁴ C. C ^a S kumāro
¹⁵ S. p1 K. om.	¹⁶ B °etvā
17 Ca. coir abhi°	¹⁸ B °etvā
¹⁹ B. ār°	20 F a na
²¹ K. a tattha	²² B a. tı

Rājakumāro pi 'pāsādamahan karissāmī' ti Satthāran nimantetvä päsädan catujatikagandhehi paiibhandan 3 katvā pathaman ummārato patthāya celapattikan4 patthari So kua aputtako, tasmā 'sacāhan puttan vā dhītaran vā lacchāmi Satthā iman akkamissatī' ti cintetvā patthaii. So Satthau āgate Satthāraņ⁵ pañcapatitthitena vanditvā pattan gahetvā 'pavisatha bhante' ti āha Satthā na pāvisi So dutīvam pi tatīvam pi yāci Satthā apavisitvā va Ānandattheran olokesı Thero olokitasaññāy' eva vatthänan6 anakkamanabhāvanī natvā, 'sanharantu8 rājakumāra dussāni, na Bhagavā celapattikaņ akkamissati pacchimajanataij Tathāgato oloketī' ti dussāni saņharāpesi So dussāni sanharitvā Satthāian anto⁹ pavesetvā yāgukhajjakena sammānetvā10 ekamantan nisinno11 vanditvā āha. 'bhante ahan 12 tumhākan upakārako tikkhattun saranan gato, kucchigato 13 kir' amhi ekavāi an 14 saranan gato, dutiyan tarunadārakāle, tatīyan 15 viñnubhāvan 16 pattakāle, tassa me kasmā celapattikan na akkamıtthā' tı 'Kın pana tvan kumāra cintetvā celāni attharī'17 tı "Sace puttan vā dhītaran vā lacchāmi Satthā me 15 akkamıssatī" tı ıdan cıntetvā bhante '19 tı. 'Ten' evâhan 20 na akkamın' tı 21 'Kın panahan bhante

```
<sup>1</sup> K. B °de.
                                              F ctigac
                            <sup>2</sup> S catumo
 <sup>8</sup> B. °ıkan.
                                               4 B °patikan.
                                               <sup>6</sup> B Sattharan.
 <sup>5</sup> C C<sup>a</sup> om
 <sup>7</sup> B. anakkamabhāvan.
 <sup>8</sup> B tan sanharatu K. sanhara
9 B. a. onivesanan
                                              <sup>10</sup> K santapetvā
11 B a va
12 F. om. K ahan bhante
<sup>13</sup> K B a ca F. S. a. va
                                             14 B °vāre
15 K. a. pi.
16 F vinnāta° F K °bhāva°.
                                             17 K orași
18 K a celāni. B a. celapatikaņ.
19 K a attharāmī.
<sup>20</sup> K. tenâhan kumāra B a. tan
<sup>21</sup> K. a āha
```

puttan vā dhītaran vā n' eva¹ lacchāmī 'tı 'Āma kumārā' tı. 'Knnkāranā' tı 'Punmakaattabhāve² jā-yāya saddhin pamādan āpannattā' tı Kasmin kāle bhante' tı Ath' assa Satthā atītan āhantvā dassesı 4

'Atīte kna anekasatamanussā mahatiyā nāvāya samuddan pakkhandiņsu, nāvā samuddamajhe bhijji, dve jayampatikā ekan phalakan gahetvā antaradīpakan pavīsinsu, sesā sabbe tatth' eva mariņsu. Tasmin kho pana dīpake mahāsakunasangho vasati, te aññan khāditabbakan adisvā chātajhattā sakunandakāni angāresu pacitva khādiņsu, tesu appahontesu sakunacchāpe gahetvā khādinsu, evan pathamavaye pi majhimavaye pi pacchimavaye pi khādinsu yeva, ekasmin pi vave appamādan napajjinsu, eko pi ca nesan appamādan napajji '11

Satthā idai tassa pubbakammai dassetvā sace hi tvai rājakumāia 12 ekasmii pi vaye bhailyāya saddhin appamādan āpajjissa ekasmii pi vaye putto vā dhītā vā uppajjeyya, 14 sace vā 15 pana vo eko pi appamatto abhavissa, tan paticca putto vā dhītā vā 16 uppajjissa kumāra, attānan hi 17 piyan maññamānena tīsu 18 vayesu appamattena attā 19 lakkhitabbo, evan asakkontena ekavaye 20 pi rakkhitabbo vevā 'ti vatvā iman gātham āha

157. 'Attānañ ce piyaŋ jaññā rakkheyya naŋ surakkhitaŋ, tinnam aññataraŋ²¹ yāmaŋ patijaggeyya pandito' ti

¹ K. C C ^a na	² K purimaatta°
C. Ca corr onna (C	nnā).
⁴ B desesi	⁵ F K °satā ma°
⁶ K. C C ^a anantara°	⁷ B. °andānı.
⁸ K a paccitvā	⁹ K om.
¹⁰ K <i>a.</i> te	¹¹ K a. t1
¹² K kumāra	¹³ C Ca. vo
¹⁴ C C ^a °yyan	¹⁵ B om
¹⁶ F. C C ^a a na	¹⁷ C Ca om.
¹⁸ F. B a pi	19 F C Ca attānaŋ
	C C ovare F om evan . rao
²¹ K. mañña°	

Tattha yāman ti Satthā attano dhammissaratāya1 desanākusalatāya2 idha tinnan vayānan añnataian vayan 'yāman' ti katvā dassesi,3 tasmā evam ettha attho vedisace attānan piyan jāneyya lakkheyya nan tabbo sulakkhitan yatha so sulakkhito hoti evan nan4 rakkheyya, tattha sace gihī samāno 'attānan rakkhissāmī' ti upanpāsādatale susanvutan gabbhan pavisitvā sampannarakkho hutvā nivasanto5 pi, pabbajito hutvā susanyutapihitadyājayātapānalene6 vihajanto pi attānan na7 rakkhatı yeva, gihi pana samānos yathābalan dānasiladīni puññani kaionto pabbajito va pana vattapativattapailyattimanasıkāresu ussukan⁹ āpajjanto attānan rakkhatı nāma Evan tīsu vayesu asakkonto pr¹⁰ aññatarasmin pr vaye panditapuriso attānaņ patijaggat' eva, 11 sace 12 gihibhūto pathamavaye khiddapasutataya 18 kusalan 14 katun na sakkoti majjhimavaye appamattena hutvā kusalan kātabban, sace majjhimavaye puttadāran posento kusalan kātun na sakkoti pacchimavaye kātabbam eva, evam pi karontena 15 attā patijaggito va hoti, evan akarontassa pana attā piyo nāma na hoti apāyaparāyanam eva 16 nan 17 karoti, sace pana¹⁸ pabbajito pathamavaye sajihāyan karonto dhārento 19 vācento vattapatīvattaņ karonto 20 pamādam āpajjati majjhimavaye appamattena samana-

```
<sup>1</sup> K. a c'eva
                                          <sup>2</sup> K B a ca.
                                         4 C Ca S om
   <sup>3</sup> B. desest
   <sup>5</sup> K B vas°
   <sup>6</sup> B. susanyutena pr°
                             F C Ca susanvuto pi° K °pida-
hita°. K B °ne lene.
                                         8 K sa° pana.
   7 F B om
   <sup>9</sup> B. °ena suussukan
                                        10 F K B om
  11 S B otı yeva F. ote yeva
  <sup>12</sup> B a hı
                                        <sup>13</sup> K khılupasutatā
  14 C Ca S kusalassa
  15 F. karonte K. B. tena
                                        16 B a ca.
  17 K. C Ca. na
                                        18 K om.
  19 B canto C Ca S. om.
  20 B om
```

dhammo kātabbo, sace¹ pathamavaye uggahitapaiiyattiyā atṭhakathaŋ² vinichayaŋ³ kāianakāranañ ca pucchanto majjhimavaye pamādam āpajjati, pacchimavaye appamattena samanadhammo kātabbo yeva,⁴ evam pi tena attā patijaggito va hoti, evaŋ akarontassa pana attā piyo nāma na hoti pacchanutāpanen'⁵ eva naŋ tāpetī ti

Desanâvasāne rājakumāro⁶ sotapattīphale patitthahī, sampattaparīsāya pī sātthīkā desanā⁷ ahosī tī Bodhījājakumārassa vatthu ⁸

2 Upanandasakyaputtattheravatthu *

Attānam eva pathaman ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto Upanandasakyaputtan ⁹ ārabbha kathesi

So kıra thero dhammakathan kathetun cheko tassa appıcchatadipatısaññuttan 10 dhammakathan sutvā bahū bhikkhū nan 11 cīvarehi pūjetvā dhūtangāni samādayinsu, 12 tehi visaṭthaparikkhāi e so yeva 13 ganhi. So ekasmin antovasse upakaṭthe janapadan agamāsi. Atha nan ekasmin vihāre daharasāmaneiā dhammakathikapemena 'bhante idha vassan upethā' ti vatvā, 14 'idha kittakan vassavāsikan labbhatī' ti pucchite 15 tehi 'ekeko sātako' 16 ti vutte tattha upāhanā 17 thapetvā aññan vihāran

1 K α pana.	² K °ā
и раца.	
³ F °ya°.	⁴ K om
⁵ K B °tāpen'	⁶ K Bodhırā°
⁷ K dhammades°	
⁸ K. on title B a pathaman	
* Ct. F J. 11 332	
⁹ K B Upananday Sa°	¹º K °dısa°
11 K. tan B ti°	¹² S B °dı°
¹³ K e v aŋ	¹⁴ K āhaŋsu
¹⁵ K. B. pucchi.	¹⁶ B. om
¹⁷ K B onan	

agamāsı Dutiyam pi vihāran gantvā 'idha kin labbhatī' tı pucchitvā 'dve sātakā' tı vutte kattarayatthın 2 thapesı Tativan vihaian gantvā 'idha kin labbhatī' ti pucchitvā3 'tayo sataka' ti vutte dudakatumban thapesi Catutthavihāran6 gantvā 'idha kin labbhatī' ti pucchitvā 'cattaio sātakā' ti vatte 'sādhu idha vasissāmī' ti tattha vassaņ upagantvā gahathānañ c'eva bhikkhūnañ ca dhammakathan kathesi, te nan bahūhi vatthehi c'eva cīvaiehi ca So vutthavasso itaiesu pi vihäresu säsanan pesetvā 'mayā pankkhānassa thapitattā vassavāsikan laddhabban, tam me⁷ pahınantū' tı sabban āharāpetvā yanakan⁸ pūretva payası. Ath' ekasmın vihare dve daharabhikkhū dve sātake ekañ ca kambalan labhitvā 'tuyhan sātakā lo hontu, la mayhan kambalo' ti bhājetun asakkontā maggasamīpe nisīditvā vivadanti theran agacchantan disva 'bhante tumbe no12 bhajetva dethā' tī vadīņsu 'Tumhe yeva¹³ bhājethā' tī sakkoma bhante, tumbe yeva no bhājetvā dethā' ti¹⁴ 'Mama vacane thassathā' tı. 'Āma thassāmā' tı. 'Tena hı sādhū' tı15 tesan dve sātake datvā ayan dhammakathan kathentānan 16 amhākan pārupanāraho' 17 ti mahagghan 18 kambalan ādāva pakkāmi Dahai abhikkhū vippatisārino 19 Satthu santikan gantvā tam attham āro-Satthā 'na phikkhave idan' eva 20 tumhākan cesun

¹ K om ² K kataya° B katara° ³ B pucchi ⁴ B a. tattha ⁵ C. Ca. °kundan S. °kumbhan 6 K B otthan vio ⁷B tumbe. 8 K yānaņ 9 K tumhākaņ 10 K °kan ¹¹ K C C^a hotu. 12 K om. 18 K B om ¹⁴ B a tena hi ¹⁵ K a so. ¹⁶ J vinayadharānaŋ B. dhammaka° ¹⁷ K. pāpuranaŋ hotu 18 B. mahantan ¹⁹ B. a. hutvā ²⁰ K a sa

santakan gahetvā vippatisārino karoti, pubbe pi akāsi yevā ti '3 atītan āhari

'Atītasmin' Anutīnacānī ca Gambhīnacānī cā ti dve uddā mahantan rohitamacchan labhitvā 'mayhan sīsan hotu tava nangutthan' ti vivādapannā bhājetun asakkontā ekan sigālan disvā āhansu 'mātula iman no bhājetvā dehī' ti 'Ahan rannā vinicchayatthāne thapito, tattha ciran nisīditvā janghāvihānatthāna āgato 'mhi, idāni' okāso natthī' ti 'Mātula mā evan kanotha, bhājetvā eva no' dethā' ti 'Maina vacane thassathā' ti 'Thassāma mātulā' ti 'Tena hi sādhū' ti sīsan chinditvā ekamante akāsi, nangutthan ekamante, katvā ca pana 'tātā yena pana' vo anutīne canītan so nangutthan ganhatu, yena gambhīre carītan tassa sīsan hotu, ayam pana majhimakhando' mama vinicchayadhamme thitassa bhavissatī' ti te¹¹ sannāpento

Anutīracātī naūgutthan sīsan Gambhīracātino athayan majjhimo khando dhammatthassa bhavissatī 'ti

ıman gāthan 12 vatvā majjhimakhandan ādāya pakkāmi, te vippatisārino tan oloketvā atthansu'.

Satthā iman atītan dassetvā 'evam esa atīte pi tumhe vippatisāi ino akāsi yevā 'ti vatvā 'a te bhikkhū saññāpetvā Upanandan garahanto 'bhikkhave paran ovadantena ta nāma pathamam eva attā patirūpe e patitthāpetabbo 'ti vatvā iman gātham āha

158 'Attānam eva pathaman patīrūpe nīvesaye, ath' añnam anusāseyya na kilisseyya 17 pandīto' tī.

¹ K. om		² K B a tumbe
³ K a vatvā.		⁴ K B a hı.
⁵ K. C C ^a om		⁶ K B. a me.
⁷ B om		⁸ K B. a akāsı
9 B om		¹⁰ S B °mo kha°
11 C. C ⁿ tesan		¹² F. J III 334.
¹³ K B. om		¹⁴ K. C C ^{a. o} nto
15 B. attānaŋ	¹⁶ S a . thane.	¹⁷ B kıleseyya

Tattha patiiūpe nivesaye ti anucchavike gune patitthāpeyya, idaņ vuttaņ hoti yo appicchatâdīgunehi vā aliyavaņsapatīpadādīhi vā paran anusāsītukāmo so attānam eva pathamataraņ tasmin gune patītthāpeyya, evaņ patītthāpetvā atha anīvesetvā kevalaņ param eva anusāsamāno parato nindaņ labhitvā kilissatī nāma, tattha attānaņ nivesetvā anusāsamāno parato pasaņsan labhatī, tasmā na kilissatī nāma, evam karonto pandīto na kilisseyyā tī 5

Desanavasāne te dve bhikkhū sotapattiphale patitthahiņsu, mahājanassâpi sātthikā desanā ⁶ ahosī ti.

Upanandasakyaputtassa vatthu 7

3 PADHĀNIKATISSATTHERAVATTHU *

Attānañ ce⁸ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Padhānikatissattheran ārabbha kathesi.

So kiia Satthu santike kammatthänan gahetvä pañcasate bhikkhū ādāya araññe vassan upagantvā 'āvuso dharamānakabuddhassa' vo santike¹o kammatthānan gahitan, appamattā¹¹ samanadhamman karothā' ti ovaditvā sayan gantvā nipajjitvā supati Te bhikkhū pathamayāman¹² cankamitvā majjhimayāme vihāran¹³ pavisanti So niddāyitvā pabuddhakāle¹⁴ tesan santikan gantvā 'kin tumhe "nipajjitvā niddāyissāmā" ti āgatā,¹⁵ sīghan

```
<sup>1</sup> Ca. °sanvāsa°. K arīyasampatī°.
 2 K om
                       <sup>8</sup> B. oman.
                                                 4 K B. ath'
 <sup>5</sup> B kılıssatı
                                             <sup>6</sup> K. dhammades°.
<sup>7</sup> K om. title B. °rava°, and a. dutivan
                      * Ct. F. J. 1. 435
 8 K. a. tathā kayırā.
                                            <sup>9</sup> B °kassa bu°
10 S. °kā. K. B sa° vo
                                           11 B a va.
12 K. B oyame.
                                           13 B a. gantvā
                                           15 K ontvā.
14 K. pabunhatu°
```

nikkhamitvā samanadhamman karothā ti vatvā sayan gantvā tath' eva supatī Itaie majihimavāme1 pi2 bahi cankamitvā pacchimayāme vihāran pavisanti pi pabujihitvā tesan santikan gantvā te vihājā nīharitvā sayan puna³ gantvā supat' eva.⁴ Tasmın niccakālan evan karonte te bhikkhū sajjhāyan vā⁵ kammatthānan vā manasıkatun nâsakkhınsu, cıttan aññathattan agaması. Te 'amhākan ācanyo ativiya āraddhavniyo, pariganhissāma nan' ti paliganhantā tassa kiriyan disvā 'natth' amha āvuso, ācariyo no tuccharavan ravati' ti vadinsu 6 Tesan atıvıya nıddaya kılamantanan ekablıkklı pı visesan nibbattetun nâsakkhi 7 Te vutthavassā Satthu santikan gantvā Satthārā katapatisanthārā 'kiŋ bhikkhave appamattā hutvā samanadhammay karitthā' ti pucchitā8 tam atthan ärocesun Sattha 'na bhikkhave idan' eva pubbe p' esa tumhākan antarāyam akāsi⁹ yevā' tī vatvā tehī yācito,10

'Amātāpītaii¹¹ saņvaddho anācaiīyakule vasaņ nâyam akālaŋ kālaŋ vā abhijānāti¹² kukkuto' ti¹³

ıman Akālarāvıkukkutajātakan vitthāretvā kathesi, 'tadā hi¹⁴ so kukkuto ayan Padhānikatissatthero ahosi, ime pañcasatā bhikkhū te mānavā ahesun, disāpāmokkhacariyo¹⁵ aham evā'ti.

Satthā iman jātakan vitthāretvā¹⁶ 'bhikkhave paran ovadantena nāma attā¹⁷ sudanto kātabbo, evan ovadanto¹⁸

```
<sup>1</sup> K °yāma (for °aŋ)
 <sup>2</sup> K om. B. om. pi . . pacchimayame
                                               <sup>4</sup> B tath' eva supatı.
 <sup>8</sup> K. pana
                                               6 C Ca om
 <sup>5</sup> K om.
                                               8 B °tvā, a. te.
 <sup>7</sup> C. C<sup>a</sup>. onsu.
 9 K kāsı.
10 S ārādhīto C. Ca a atītaņ āharītvā.
<sup>11</sup> K. B. °pitu.
                                              12 B nâbhi°
                                              14 C Ca om
<sup>13</sup> F J 1 436
<sup>15</sup> В °о ã°.
                                              16 B ottvā
                                              18 B. vadanto
<sup>17</sup> B attānaŋ.
```

hi sudanto hutvā dameti nāmā' ti vatvā imaŋ gātham āha

159 'Attānañ ce tathā kaynā² yath' aññam³ anusāsatı, sudanto vata dametha, attā hi kiia duddamo' ti

Tass' attho yathā hi bhikkhu 'pathamayāmadīsu cankamitabban' ti vatvā paian ovadati sayan cankamadīni adhitthahanto attānan ce tathā kayirā yath' anna nusāsati, evan sante sudanto vata dametha, yena gunena paian anusāsati tena attanā sudanto hutvā dameyya Attā hi kila duddamo ti ayan hi attā nāma duddamo, tasmā yathā so sudanto hoti tathā dametabbo' ti

Desanâvasāne pañcasatapı te bhikkhū arahattaŋ pāpuninsū ti

Padhānikatissattherassa vatthu 10

4 Kumārakassapamātuttherivatthu *

Attā hi attano nātho ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Kumāiakassapaṭtherassa mātaraŋ ārabbha kathesi

Sā kıra Rājagahanagare settbidhītā viñnutan pattakālato patthāya pabbajjan yāci Atha 11 punappuna yācamānâpi 12 ca mātāpitunnan santike 13 pabbajjan alabhitvā

¹ B a. attano	² B. karıyā
	D. Railya
³ S. B. yathaññam	³ C C ^a S tathā.
⁵ K. S om	⁶ B ^o dı
⁷ C C ^a ca	⁸ B a. tı
^o K attānay	
10 K no title B oravao, a	
	J. 1. 145
¹¹ K B om C C ^a , a nan	S a. sā
¹² K. yācıya°	¹³ K B °ıkā

vayappattā patikulan gantvā patidevatā hutvā agāramajihe vası 1 Ath' assā na cırass' eva 2 kucchıyan 3 gabbho patıtthahı, sā pan' assa4 patitthitabhāvan ajānitvā va sāmikan ārādhetvā pabbajjan yāci Atha nan so mahantena sakkārena bhikkhuniupassayan netvā ajānanto Devadattapakkhıyānaŋ⁵ bhıkkhunīnaŋ⁶ santıke pabbājesı samayena bhikkhuniyo tassā gabbhinibhāvan ñatvā tāhi 'kın ıdan' tı vuttā7 'nahan ayye8 jānāmı kım etan, sīlan vata⁹ me arogam evā ti bhikkhuniyo tan Devadattassa santikan netvā 'ayan bhikkhunī saddhāpabbajitā, 10 imissā mayan gabbhassa patitthitabhāvan 11 kālan na jānāma, kin dāni kaiomā' ti pucchinsu Devadatto 'mā mayhan ovādakānikānan bhikkhunīnan ayaso uppajjatū' ti12 ettakam eva cintetvā 'uppabbājetha nan' ti āha Tan sutvā sā¹³ daharā 'mā maŋ ayye nāsetha, nahaŋ Devadattaŋ uddissa pabbajitā, etha man Satthu santikan Jetavanan nethā' ti Tā tan ādāya Jetavanan gantvā Satthu āiocesun, Satthā 'tassā gihikāle gabbho patitthito' ti jānanto pı paravādamocanatthan rājānan Pasenadıkosalan Mah-Ânāthapındıkaŋ 14 Cūl Ânāthapındıkaŋ 15 Vısākhaŋ 16 upāsıkan aññāni ca mahākulāni pakkosāpetvā Upālittheran 'gaccha imissā daharāya 17 catupaiisamajjhe ānāpesi kamman parisodhehi'18 ti Thero 1añño purato Visākhaņ pakkosāpetvā 19 tan adhikaranan paticchāpesi. Sā sānipākāran parikkhipāpetvā antosānivan²⁰ tassā hatthapāda-

```
<sup>1</sup> K B. agāran anhāvası. F. vasatı
```

² K. cırassena.

⁴ B gabbhassa

⁶ K °ūnaŋ.

⁸ F a. na tan

 $^{^{10}}$ K saddhāya pa $^{\circ}$

¹¹ F K B om °bhāvan.

¹² K °atu. C. C^a °atı

¹⁴ K Mahā-An°

¹⁶ F B. °ā°.

¹⁸ **K** so°.

²⁰ Ca. sāniyan.

³ K. B °ismin

⁵ K. B °kānaŋ.

⁷ K. putthā.

⁹ K pana.

S. a jānāma. Read °vakā° ?

¹³ F om. C Ca. tā

¹⁵ K. B. Cūļa-An°.

¹⁷ K. B. a. bhikkhuniyā

¹⁹ B a. tesan

nābhiudai aparīyosānāni oloketvā māse 1 dīvase samānetvā 2 'gıhıbhave ımaya gabbho laddho' tı ñatva therassa tam atthan arocesi Ath' assa thero parisamajihe parisuddhabhāvan patitthāpesi Sā apaiena samayena Padumuttarabuddhassa 3 pādamūle patthitapatthanan mahanubhāvan puttan vijāyi Ath' ekadivasan iājā bhikkhuniupassayasamīpena4 gacchanto dārakasaddan sutvā, 'kin idan' ti pucchitvā, 'deva ekissā bhikkhuniyā putto jāto, tass' esa saddo' ti vutte kumāian attano gharan netvā dhātīnan Nāmagahanadīvase c'assa 'Kassapo' tī nāmaņ katya kumarapariharena vaddhitattä6 'Kumaiakassapo' tı sanjāninsu So kīlāmandale daharake paharitvā 'nimmātāpītīken' amhā pahatā' tī vutte rājānan upasankamitvā 'deva man "nimmātāpitiko" ti vadanti, mātaram me ācikkhathā 'ti pucchitvā raññā dhātiyo dassetvā 'imā te mātaro' ti vutte 'na ettikā' mama mātaro, ekāya me mātarā bhavitabban, tam me ācikkhathā' ti āha.9 Rājā 'na sakkā ıman vancetun' tı cıntetvā 'tāta tava mātā bhikkhuni, tvan mayā bhikkhuniupassavā ānīto'10 ti tāvatāken'11 eva samuppannasanvego hutvā 'tāta pabbāīetha man' tī āha Rājā 'sādhu tātā' tī taŋ mahantena sakkārena Satthu santike pabbājesi So laddhūpasampado 'Kumārakassapatthero' tī paññāyī So Satthu santīke kammatthānan gahetvā arañnan pavisitvā vāyamitvā 12 visesan nibbattetun asakkonto 'puna kammatthanan visesetvā gahessāmī 13 ti Satthu santikaņ āgantvā 14 Andhavane vihāsi Atha nan Kassapabuddhakāle ekato samanadhamman katvā anāgāmiphalan patvā Brahmaloke nibbattabhikkhu 15 Brahmalokato āgantvā pannai asa 16 pañhe

¹ K. B māsa°.

⁸ K om. ^cbuddhassa

⁵ F. K B a. tan.

⁷ K B °akā.

⁹ C C^a om.

¹¹ B tāva ettaken'.

¹⁸ B. gahı°

¹⁵ B nibbattita°

² K su°.

⁴ B C. C °pe

⁶ K vu°.

⁸ B me

¹⁰ K nīto

¹² Ca oanto

¹⁴ K. B gantvā.

¹⁶ B pannarasa

pucchitvā 'ime panhe thapetvā Satthāran anno vyākātun samattho² natthi, gaccha Satthu santike imesan atthan ugganhā' ti uvvojesi So tathā katvā panhavissajianavasāne arahattan pāpuni.3

Tassa pana nikkhantadiyasato4 patthāya dvādasayassāni mātu bhikkhuniyā akkhīhi assūni pavattiņsu 5 Sā puttaviyogadukkhitā assutinten' eva mukhena bhikkhāya caramānā antaiavīthiyan theian disvā va6 'putta puttā' ti viiavantī tan ganhitun upadhāvamānā parivattitvā pati Sā thanehi khīran muncantehi utthahitvā allacīvajā gantvā theran ganhi So cintesi 'sacāyan mama santikā madhuravacanan 9 labhissati vinassissati, thaddham eva katvā imāya saddhin sallapissāmī' ti. Atha nan āha: 'kın karontī vicarası, 10 sinehamattam pi chinditun na sakkosī' tī Sā 'aho colassa¹¹ kathā' tī cintetvā 'kin vadesı tātā' tı vatvā puna pı tena tath eva vuttā12 cıntesı. 'ahan imassa karana dvadasa vassani assuni dharetun 13 na sakkomi, ayan pan' eva¹⁴ thaddhahadayo ti¹⁵ kin me ımınā' ti puttasınehan ucchındıtvā 16 tan dıvasam eva arahattan pāpuni

Aparena samayena 17 dhammasabhāyan kathan samutthäpesun 'manan vata¹⁸ Devadattena evan¹⁹ upanissayasampanno Kumārakassapo ca therī ca nāsitā. Satthapi tesan 20 patitthā jāto, 21 aho buddhā nāma lokanukampakā'

¹ F a ko ² B a nāma. ³ Ct Maiihima i 142. Vammīkasutta

⁵ K vattayinsu ⁴ F °dıtthakālato

⁶ K om 8 B. patr° K etvā ⁷ B. pāpunitun.

⁹ MSS and Edd, a na 10 B ot1. B om.¹¹ S therassa K kakkhalacorassa

B kakkhalatherassa.

¹³ B sandhār°. 12 C Ca vutte

¹⁴ K pana man 15 B om

¹⁷ K a bhikkhū 16 F. K B chi^o

¹⁸ K. B. āvuso for mao vao. 19 K. om.

²⁰ B pana tesan. K pana nesan, om. pi.

²¹ B. a. tı

tı Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannısınnā' tı pucchitvā 'ımāya nāmā' tı vutte, 'na bhikkhave ıdān' eva ahan ımesan paccayo ca¹ patıtthā ca² jāto, pubbe pı tesan patıtthā ahosın yevā' tı vatvā

'Nıgıodham eva seveyya, na Sākham upasaŋvase, nıgıodhasmın matan seyyo yañ ce³ Sākhasmın nīvitan 'tı⁴

ıman Nıgıodhajātakan vitthārena kathetvā⁵ 'tadā sākhamigo Devadatto ahosi, palisapi 'ssa⁶ Devadattapalisā,⁷ valappattā migadhenu⁸ theiī ahosi, putto Kumālakassapo, gabbhinimigiyā jīvitai pariccajitvā gato nigrodhamigarājā pana aham evā' ti jātakan samodhānetvā puttasinehan chinditvā theilyā attanā va attano patitthānakatabhāvan⁹ pasansanto¹⁰ 'bhikkhave yasmā palassa attanitthitena¹¹ saggapalāyano¹² vā maggapalāyano¹² vā bhavitun na sakkā, tasmā¹³ attā¹⁴ va attano nātho, paro kiŋ¹⁵ karissatī' ti vatvā iman gātham āha

160 'Attā hi attano nātho, ko hi nātho paro siyā, attanā hi sudantena nāthai labhati dullabhan' ti.

Tattha nātho ti patitthā, idan vuttan hoti yasmā attanitthitena attasampannena 16 kusalan katvā saggan vā pāpunitun maggan vā bhāvetun phalan vā sacchikātun

```
      1 S B om.
      2 B om.

      3 B yan ve
      4 F J I 152

      5 K katvā.
      6 B om.

      7 K a va
      8 B om.

      9 C. C². S °katan bhā°.
      10 K B pakāsento.

      11 F C. C². °ite.
      12 K B °yanena

      13 C C² rep.
      14 F C C² S. attanā.
```

¹⁶ B. attani sa° K. attanā sampatinā atthasamāpattikena.

sakkā, tasmā hi attā¹ va attano patitthāʾ ti,² paro ko nāma kassa patitthā siyāʾ attanā eva hi sudantena nibbi-sevanena arahattaphalasaykhātay dullabhay nāthay labhati,³ arahattay hi sandhāya idha⁴ nāthay labhati dullabhan ti vuttan

Desanavasāne bahū sotāpattīphaladīnī pāpunīŋsū tī ⁵ Kumārakassapattherassa vatthu ⁶

5 Mahākālaupāsakavatthu

Attanā va kataŋ pāpan ti maŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto ekaŋ Mahākālaŋ nāma sotāpannaŋ upāsakaŋ ārabbha kathesi

So kıra māsassa atthadıvase vuposathıko hutvā vihāle sabbarattın dhamman sunātı Atha rattın corā cekasmın gehe sandhın bhinditvā bhandakan gahetvā lohabhājanasaddena pabuddhehi sāmikehi anubaddhā gahitagahitan, chaddetvā palāyinsu, sāmikapi te sanubandhinsu yeva. Te disvā pakkhandinsu, eko pana vihāramaggan gahetvā Mahākālassa rattin dhammakathan sutvā pāto va pokkharanitīre mukhan dhovantassa purato bhandikan chaddetvā palāyi. Core anubandhitvā rāgatamanussā bhandikan disvā 'tvan no gehe sandhin chinditvā bhandikan haritvā dhamman karonto temata viņa

¹ B. attanā

² K siyā

³ C C^a a sā

⁴ K om

⁵ K. om

⁶ K no title B 'pamātutheriva', and a catutthan

⁷ S ^oesu B atthame divase.

⁸ K B S dhammakathan.

⁹ K C Ca S. a. nan

¹¹ B chi° K sanchi°

¹³ K ganhantā

¹⁵ K ne

¹ K °antā

¹⁰ C Ca. ratticoro.

¹² B oıkan

¹⁴ B gahitabhandan

¹⁶ K °akaŋ

¹⁸ K. B. sunanto

carasī' ti taŋ gahetvā pothetvā māretvā chaddetvā agamaŋsu ² Atha naŋ pāto va pānīyaghaṭaŋ ādāya gatā daharasāmanerā disvā 'vihāre dhammakathaŋ sutvā sayıta-upāsako' ayuttaŋ maranaŋ labhī' ⁴ ti vatvā Satthu ⁵ ārocesuŋ Satthā 'āma bhikkhave imasmiŋ attabhāve Kālena appatirūpaŋ maranaŋ laddhaŋ, pubbe katakammassa pana tena yuttam eva laddhan' ti vatvā tehi yācito tassa pubbakammaŋ kathesi

'Atīte kua Bārānasnañno vijite ekassa paccantagāmassa atavimukhan6 coiā paharanti, rājā atavimukhe ekan rājabhatan thapesi, so bhatin gahetvā manusse orato pāian, neti, pāiato oraņ āneti 8 Ath' eko manusso abhirūpan attano bhariyan cūlayānakan āropetvā tan thānan agamāsi Rājabhato tan itthin disvā va gatasineho 10 tena 'atavin no sāmi atikkamehī' ti vutto 11 pi 'idāni vikālo, 12 pāto va atikkamessāmī' 13 ti āha So 'sakālo sāmi idān' eva no nehī' ti 'Nivatta bho,14 amhākan yeva gehe āhālo ca nivāso ca bhavissatī' ti So n'eva nivattītuņ icchi, itaro purisānaņ sañnaņ datvā yānakaņ nivattāpetvā anicchantass' eva 15 dvārakotthake nivāsaņ datvā āhāran patīyādāpesī 16 Tassa pana gehe ekan manīratanan atthi, so tan 17 tassa yanakantare pakkhipapetva paccūsakāle corānan pavitthasaddan kāresi Ath' assa purisā 'maniratanan sāmi corehi gahitan' 18 ti ārocesun So gāmadvāresu rakkhaņ 19 thapetvā 'antogāmato nikkhamante vicinathā' ti āha. Itaro pi 20 pāto va yānakan

¹ K vicar° B. vicaratī.

³ K vasita°

⁵ B. Satthāraŋ.

⁷ K paran.

⁹ C Ca om.

¹¹ K B vutte

¹³ S °kām° C. Ca. °ıssāmī

¹⁵ K. ev' assa.

¹⁷ B. om

¹⁹ K. B. ār°.

² B. °ınsu

⁴ B °atī.

⁶ K B °khe

⁸ B neta

¹⁰ K B. sañjāta°.

¹² K a jāto

¹⁴ B nivattito

¹⁶ K patīpāpesi.

¹⁸ B hatan

²⁰ C. Ca om.

yojetvā pāyāsi Ath' assa yānakaŋ sodhentā¹ attanā thapitamaniratanaŋ² disvā santajjetvā° 'tvaŋ⁴ maniŋ gahetvā palāyasī' ti pothetvā 'gahito no sāmi coio' ti gāmabhojakassa⁵ dassesuŋ. So 'bhaddakassa vata⁶ me gehe nivāsaŋ datvā bhattaŋ dinnaŋ,7 ganhatha naŋ pāpapuiisan' ti pothāpetvā māretva chaddāpesi Idaŋ tassa pubbakammaŋ So tato cuto Avīcimhi nibbattitvā tattha dīgharattaŋ paccitvā, vipākavasesena attabhāvasate tath' eva pothito maraṇaŋ pāpum'

Evan Satthā Mahākālassa pubbakamman kathetvā⁸ 'bhikkhave evan ime satte attanā katapāpakammam eva catūsu apāyesu abhimatthatī' ti vatvā iman gātham āha

161 'Attanā va ' kataŋ pāpaŋ attajaŋ ' attasambhavaŋ abhimatthati * dummedhaŋ vajiraŋ v' amhamayaŋ ' manin' ti

Tattha vajiraŋ 12 v' amhamayaŋ manin ti vajiraŋ va amhamayaŋ 13 manin, idaŋ vuttaŋ hoti yathā pāsānamayaŋ pāsānasambhavaŋ vajiiaŋ 14 tam eva amhamayaŋ manin attano 15 utthānatthānasaŋkhātaŋ 16 pāsānamanin khāditvā chiddāchiddaŋ 17 khandākhandikaŋ 18 katvā aparibhogaŋ karoti, evam evaŋ attanā kataŋ attanı jātaŋ

```
<sup>2</sup> B °itan ma°
 <sup>1</sup> B onto.
 <sup>3</sup> B sante°
                                             4 B. om
 <sup>5</sup> B °bhatakassa. K °bhattakassa.
 <sup>6</sup> B tava
 <sup>7</sup> B a manın gahetvā gato.
 <sup>8</sup> K. B dassetvā
                          <sup>10</sup> K atrajan
 9 K B hı.
                                                        * S onthao
11 K. v' amhayan, al S v' asmamayan, al
12 K. om
                                           13 F Ca. amhavan
                                           15 C. Ca. om.
14 F. C Ca. °ri
<sup>16</sup> B om otthanao.
17 B °ddan °ddan. S chiddâva°
```

18 B ondan ondan. S khandavao K. ondan

attasambhavan pāpan dummedhan nippaññan puggalan catūsu apāyesu abhimatthati kantati² viddhansetī ti

Desanavasāne sampattabhikkhū sotāpattiphalādīni pāpuniņsū ti

Mahākālanāmasotāpannaupāsakassa vatthu ³

6 DEVADATTAVATTHU

Yassa accantī⁴ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Veluvane viharanto Devadattaŋ ārabbha kathesi

Ekasmin hi⁵ divase bhikkhū dhammasabhāyan kathan samuṭthāpesun· 'āvuso Devadatto dussīlo pāpadhammo dussīlyakāranen' eva vaddhitāya tanhāya Ajātasattun sangaṇhitvā mahantan lābhasakkāian nibbattetvā Ajātasattun pitu vadhe samādapetvā tena saddhin ekato hutvā nānappakārena Tathāgatassa vadhāya parisakkatī' ti Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchitvā, 'imāya nāmā' ti vutte, 'na bhikkhave idān' eva pubbe pi Devadatto nānappakārena mayhan vadhāya parisakkatī' ti vatvā Kurunāgamigajātakâdīni' kathetvā' 'bhikkhave accantadussīlyapuggalan' nāma dussīlyakāranā' uppannā' tanhā māluvā viya sālan pariyonandhitvā' sambhañjamānā' nirayâdisu pakkhipatī' ti vatvā iman gātham āha

¹ B. °lañ ca

² B om F. C Ca. katan tı.

³ K no title C C^a °lannāma° B Mahākālaupāsakavathu, and a pañcaman

⁴ S accanta iti K °adussilan B °adussilyan.

⁵ C Ca S om.

⁶ C Ca. S. pāpadu° C. S "lla". K "la". B. "kāraken".

⁷ F. J 1 173-4, 11. 152-5. C. C^a. °ānı

⁸ C. C^a S. vatvā.

⁹ K. S. °dussīlan pu°. B °dussīla°.

¹⁰ B °kārakā.

 $^{^{11}}$ C $\,$ Ca. $^{\circ}nna^{\circ}$

¹² K °ddh°.

¹³ F C. Ca S 911°

162 'Yassa accantadussīlyan māluvā sālam ıv' otatan¹ karotı so tath' attānan yathā nan ıcchatı dıso' tı

Tattha accantadussīlyan ti ekantadussīlyabhāvo gihī vā hi² jātito patthāya dasa akusalakammapathe karonto, pabbajito vā upasampannadivasato patthāya gai ukapattin apajjamano accantadussilyo3 nama, idha pana so⁴ dvīsu tīsu⁵ attabhāvesu dussīlo, etassa gatīyā āgatan dussīlyabhāvan6 sandhāy' etan vuttan, dussīlyabhāvo7 ti c' ettha dussīlassa cha dvārāni nissāya uppanna-Māluvā sālam iv' otatan ti yassa tanhā⁸ vedītabbā puggalassa tan tanhāsankhātan dussilyan yathā nāma māluvā sālaŋ otarantī9 deve vassante pattehi udakaŋ paticchityā 10 sambhañjanavasena 11 sabbatthakam eva pailyonandhati12 evan 13 otatan pariyonandhitvā thitan, so māluvāya sambhañjitvā 14 bhūmiyaij pātiyamāno 15 rukkho viya tāya dussīlasankhātāya tanhāya sambhañjitvā apāyesu pātīyamāno yathā naŋ anatthakāmo dīso icchatī tathā attānaņ 16 karoti nāmā ti attho

Desanavasāne bahū sotapattīphaladīnī pāpunīŋsū tī Devadattassa vatthu ¹⁷

```
<sup>1</sup> K. otto. B. ottho, so untra.
```

² K om.

³ K B S. °dussīlo

⁴ K. yo

⁵ K om.

⁶ K B dussīla°

⁷ B C^a K dussīla°.

⁸ B °nnā ta°.

⁹ K ottatan B otthatan. C. C^a. a. ti S ottharantī

¹⁰ B sampa°

¹¹ K sambhañjamāna°. F. C Ca S. °aja°.

¹² F. C Ca pariyosanantı

¹³ S. B. a attabhāvaŋ

¹⁴ F. S °ajı° C Ca sanharıtvā

¹⁵ C. Ca patitamano

¹⁶ C. Ca attanā F. attanaŋ

¹⁷ K no title. B. °ttava°, and a. chatthan

SANGHABHEDAPARISAKKANAVATTHU *

Sukarānī ti imaij dhammadesanan Satthā Veluvane viharanto sanghabhedapai isakkanan ārabbha kathesi ¹

Ekadıvasan hı² Devadatto sanghabhedāya parısak-kanto³ āyasmantan Ānandan pındaya carantan dısvā attano adhippāyan ārocesi Tan sutvā thero Satthu santikan gantvā Bhagavantam etad avoca 'ıdâhan⁴ bhante pubbanhasamayan⁵ nıvāsetva pattacīvaran ādāya Rājagahan pındāya pāvisin addasā kho man bhante Devadatto Rājagahe pindāya carantan⁶ disvā yenâhan ten' upasan-kamı, upasankamıtvā man² etad avoca "ajjatagge dānâham āvuso Ānanda aññatr' eva Bhagavatā aññatra bhikkhusanghā9 uposathan karissāmi sanghakammañ¹o cā" ti, ajja Bhagavā Devadatto sanghan bhindissati uposathañ ca karissati sanghakammānı cā' ti Evan vutte Satthā

'Sukaraŋ sādhunā sādhu¹¹ sādhu pāpena dukkaraŋ, pāpaŋ pāpena sukaraŋ, pāpam ariyehi dukkaran' ti,

iman udānan 12 udānetvā, 'Ānanda attano ahitakamman nāma sukaran hitakammam eva dukkaran' ti vatvā iman gātham āha

163 'Šukarāni asādhūni attano ahitāni ca yan ve hitañ ca sādhuñ ca tan ve paramadukkaran' ti

Tass' attho yāni kammāni asādhūni sāvajjāni apāyasaņvattanikāni katattā yeva ca attano ahitāni ca honti

* Cf Cullavagga vii 3, 17	Udāna, p. 60.
¹ K a. ath'.	² S om
³ K parakkamanto	4 F C Ca 1dh°
⁵ F. C C ^a sāyanha°.	⁶ F. C Ca onto.
⁷ K. om.	⁸ B a. va.
$^9\mathrm{K}$ $^{\circ}\mathrm{ghena}$	¹º Ud °ānı.
¹¹ B sādhuŋ (bis)	12 Udāna v. 8

tāni sukarāni, van pana katattā attano hitan ca anavaijanatthena¹ sādhuñ ca sugatisanvattanikañ c' eva² nibbānasaņvattanikan ca kamma, pācīnaninnāya Gangāya ubbattetvā pacchāmukhakaranan viya atidukkaran ti

Desanâvasane bahū sotâpattıphaladını papunınsu tı Sanghabhedaparisakkanavatthu 4

8 Kālattheravatthu

Yo sāsanan ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Kālattheran nāma⁵ ārabbha kathesi

Sāvatthiyan ku' ekā itthī mātitthāne thatvā tan theran upatthahati 6 Tassā patīvissakagehe manussā Satthu santike dhamman sutvā āgantvā 'aho buddhagunā' nāma accharıya, aho dhammadesana madhura' tı pasansanti. Sā itthī tesan kathan sutvā 'bhante aham pi Satthu dhammadesanan sotukāmā' tī tassa ārocesī So 'tattha mā gamī' ti tan nivāresi Sā punadīvase punadīvase pī ti⁸ yāvatatīyan tena vālīyamānāpi⁹ sotukāmā va ahosī. 'Kasmā pan' etan so¹⁰ vāresī?' tr. Evam kir' assa¹¹ ahosi 'Satthu santike dhamman sutvā mayi bhijjissatī' 12 Sā ekadīvasan pāto va bhuttapātaiāsā uposathan samādivitvā 'amma sādhukan ayyan parīviseyyāsī' tī dhītaran ānāpetyā vihāran agamāsi Dhītâpı 'ssā taŋ bhikkhun āgatakāle 13 pai įvisitvā 'kahan 14 mahāupāsikā '15 tı vuttā,16 'dhammasavanāya vihāran gatā' ti āha

7 B. Buddhā

9 B nivo.

10 B so pan' etan

11 B 188a

12 B bhijiatī

13 C Ca ananao.

15 C. Ca. oikan.

16 B vutte

¹ S. B °_{1]atthena}.

² S om su° c' eva C Ca. °kam eva.

³ S. tan kamman B kamman tan

⁴ B. a sattaman

⁵ B om

⁶ B. upatthatı

⁸ B. om pu° pī ti

¹⁴ B. kuhin

taŋ sutvā va¹ kucchiyaŋ utthitena dāhena² santappamāno 'idāni sā mayi bhinnā' ti vegena gantvā Satthu sartike³ dhammaŋ sunamānaŋ disvā Satthāiaŋ āha 'bhante ayaŋ⁴ dandhā sukhumaŋ⁵ dhammakathaŋ na jānāti, imissā khandhadipatisaŋyuttaŋ sukhumakathaŋ akathetvā dānakathaŋ vā sīlakathaŋ vā kathetuŋ vattatī' ti Satthā tassa² ajjhāsayaŋ viditvā 'taŋ⁵ duppañña' pāpikam ditthiŋ nissāya buddhānaŋ sāsanaŋ patikkosası¹o attaghaññāy'¹¹ eva vāyamasī 'ti vatvā imaŋ gātham āha '

164 'Yo¹² sāsanaŋ alahataŋ aliyānaŋ dhammajīvinaŋ patikkosati dummedho ditthiŋ nissāya pāpikaŋ phalāni katthakass'eva attaghaññāya phallatī'¹³ ti

Tass' attho yo dummedhol4 puggalo attano sakkārahānibhayena pāpikan ditthin nissāya 'dhamman vā sossāma dānan vā dassāmā' ti vadante patikkosanto arahatan ariyānan dhammanīvinan buddhānan sāsanan patikkosati tassa tan patikkosanan sā ca pāpikā ditthi velusankhātassa katthassa 15 phalāni viya hoti, tasmā yathā katthako phalāni ganhanto attaghaññāya phallati attano ghātattham eva phaleti, evan so pi attaghātāya phallatī ti, vuttam pi c' etan

'Phalan ve kadalın hantı phalan velun phalan nalan, sakkāro kāpurısan 16 hantı gabbho assatarın 17 yathā 'tı.*

Desanāvasāne upāsikā sotāpattiphale patitthahi, sampattaparisāya pi sātthikā desanā ahosī ti.

Kālattherassa vatthu 18

¹ C. C ^a om.	² B	dosena
³ B. °ıkaŋ	4 B	a. 1tth1.
⁵ B °ma°.	^в В	°ma°.
⁷ B tass'.	8 S.	B tvan
⁹ B °ñño	10 B	
¹¹ B attano ghātāy'	12 B	80
¹³ B °ghātāya phalatī.	14 B	°dha°
¹⁵ F B °akassa	17 B	°rı
* Cullavagga vn 2 5 18 B oravao, o	and a	atthaman.

9 CÜLAKĀLAUPĀSAKAVATTHU

Attanā va¹ katan ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Cūlakālaupāsakan² ārabbha kathesi.³

Ekadivasan hi Mahākālavatthusmin vuttanayen' eva ummaggacorā4 sāmikehi anubaddhā iattin vihāie dhammakathan sutvā pāto va⁵ nikkhamitvā Sāvatthiyan gacchantassa6 upāsakassa purato bhandikan chaddetvā palāyinsu. Manussā tan disvā 'ayan rattin corakamman katvā dhamman karonto 7 viya vicaiati,8 ganhatha nan' ti tan pothayınsu 9 Kumbhadāsıyo udakatıtthan gacchamānā tan dısvā 'apetha sāmı, nayan evarūpan karotī' tı tan mocesun So vihāran gantvā 'bhante ahan hi manussehi nāsito, kumbhadāsiyo me10 nīssāya jīvītan laddhan' ti bhikkhūnan Bhikkhū Tathāgatassa tam atthaņ¹¹ ārocesuņ Satthā tesan kathan sutvā 'bhikkhave Kālūpāsako¹² kumbhadāsiyo c' eva nissāya attano ca akārabhāvena 18 jīvītan labhī, īme hi nāma sattā attanā pāpakamman katvā nirayâdısu¹⁴ attanā va kılıssantı, kusalan katvā pana sugatiñ c' eva nibbānañ ca lo gacchanto attanā va visujjhantī'16 ti vatvā iman gātham āha

165. 'Attanā va ¹⁷ kataŋ pāpaŋ attanā saŋkılıssatı, attanā akataŋ pāpaŋ attanā va vısuŋhatı, suddhı asuddhı paccattaŋ, nâñño aññaŋ vısodhaye tı

¹ B hi.	² B. °lay u°
3 C Ca S a. desanā	⁴ B umañga°
⁵ B <i>a</i> vihārā	⁶ B āg°, a tassa
⁷ B sunanto.	⁸ B carati.
⁹ C C ^a S. om. kumbhadāsıyo	. nāsīto
¹⁰ S ca.	
¹¹ C C ² om. tam atthan.	¹² B. Cūlakā°.
13 Ca āko. B. akaranao	
¹⁴ B. °ti c'. C. C ⁴ ° tım.	15 С Са S. °ŋ
¹⁶ B. su°.	¹⁷ B. hi.

Tass' attho yena attanā akusalaŋ kammaŋ kataŋ hoti so catūsu apāyesu dukkhaŋ anubhavanto attanā¹ saŋkilissati, yena pana attanā akataŋ pāpaŋ so sugatiñ c'eva agatiñ² ca gacchanto attanā va visujjhati, kusalakammasaŋkhātā suddhi³ akusalakammasaŋkhātā ca⁴ asuddhi paccattaŋ kāiakasattānaŋ⁵ attani yeva vipaccati, añño puggalo aññaŋ puggalaŋ na visodhaye ti n'eva visodheti⁶ na kilissatī ti vuttaŋ hoti

Desanāvasāne Kālo sotāpattīphale patītthahī, sampattaparīsāya pī sātthikā dhammadesanā ahosī

Cūlakālaupāsakassa vatthu 7

10 ATTADATTHATTHERAVATTHU

Attadatthan ti iman dhammadesanan Sattha Jetavane vihaianto Attadatthattheran āiabbha kathesi

Satthāiā hi parinibbānakāle 'bhikkhave ahan ito catumāsaccayena parinibbāyissāmī' ti vutte uppannasaņvegā sattasatā puthujjanā bhikkhū Satthu santikan avijahitvā 'kin nu khoāvuso karissāmā' ti sammantayamānā vicaranti. Attadatthattheio pana cintesi 'Satthā kira catumāsaccayena parinibbāyissati, ahañ c'amhi avītarāgo, Satthari dharamāne yeva arahattatthāya vāyamissāmī' ti so bhikkhūnan santikan na gacchati. Atha nan bhikkhū 'kasmā āvuso tvan n'evan samākan lo santikan āgacchasi, na kiñci mantesī' ti vatvā Satthu santikan netvā, 'ayan bhante evan nāma karotī' ti ārocayinsu. So Satthārâpi 'kasmā evan karosī' tī vutte, 'tumhe kira bhante catu-

¹ B a va.

² B nıbbānañ

³ Ca visuddhi

⁴ F om. akusala° . ca.

⁵ C. Ca. S. kārassāttānaŋ. F kārassatthānaŋ.

⁶ S °aye F. C. C^a om. n' eva visodh°

⁷ B °kava°, and a. navaman. ⁸ B asanvi°.

⁹ F. no ¹⁰ F B S. amhā°

māsaccayena parinibbāyissatha, ahan tumhesu dhaiantesu yeva arahattappattiyā vāyamissāmī ti Satthā tassa sādhukāran datvā 'bhikkhave yassa mayi sineho atthi tena Attadatthena viya bhavitun vattatī ti, na hi gandhadīhi pūjento nāma man pūjenti, dhammānudhammapatipattiyā pana man pūjenti, tasmā añnena pi Attadatthasadisen' eva bhavitabban' ti vatvā iman gātham āha

166 'Attadatthan paratthena bahunapi na hāpaye, attadatthan abhiññāya sadatthapasuto siyā' ti

Tass' attho gihibhūto pi tāva kākanikamattam pi attano atthan sahassamattenāpi paiassa atthena na hāpaye, kākanikamattenāpi hi 'ssa attadattho va khādanīyaŋ vā bhojanīyaŋ vā nipphādeti' na parattho, imaŋ pana evaŋ akathetvā kammatthānasīsena kathitaŋ, tasmā "attadatthaŋ na hāpemī" ti bhikkhunā zanghassa uppannaŋ cetiyapatisaŋkhāi adikiccaŋ vā upajjhāyavattaŋ na hāpetabbaŋ, abhisamācāi ikavattañ hi pūrento yeva ariyaphalādīni sacchikaroti, tasmā ayam pi attadattho va, yo pana accāraddhavipassako faja ajj' evā it pativedhaŋ patthayamāno vicarati, tena upajjhāyadivattāni pi bhāvetvā attano kiccam eva kātabbaŋ, evarūpaŋ battadatthaŋ abhiññāya "ayaŋ me attano attho" ti

¹ F °uppa°.	² C. C ¹ om.
³ C C ^a om F B. om nāma	
⁴ F pitā ca S. B om pi	
⁵ B. parass'.	⁶ F B otto pr.
⁷ S [°] eyya	8 S otthe ti
9 B idan	¹⁰ B °se
¹¹ B hāpenti.	
12 C Ca S bhikkhu°. B a nāma	
¹³ B. °yâdıvattan S °ttâdīnı	
¹⁴ S. °bbānı.	¹⁵ S ār°
¹⁶ B. ajje vā suve vā.	¹⁷ B °ādīnı
18 C Ca S centi vā	¹⁹ F evam evaŋ
*	-

sallakkhetvā sadatthapasuto siyā tasmiņ sake¹ atthe uyyuttapayutto bhaveyyā ti

Desanavasāne so² thero arahatte patrtthahi, sampattabhikkhūnam pi sātthikā desanā ahosī ti

> Attadatthattheiassa vatthu ³ Attavaggavannanā nitthitā Vaggo dvādasamo.⁴

¹ C C¹ saye

² B om.

³ B 1ava°, and a. dasaman

⁴ B dvādasamo va°

XIII. LOKAVAGGO

1 Aññataradaharabhikkhuvatthu.

Hīnaŋ dhamman ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto aññataiaŋ daharabhikkhuŋ ārabbha kathesi

Aññataro kıra thero daharabhıkkhunā saddhın pāto va Visākhāya gehan agamāsi, Visākhāya ca¹ gehe pancasatānan bhikkhūnan dhuvayāgu2 niccan3 pañnattā hoti, thero tattha yagun pivitva daharan4 nisidapetva sayan aññan gehan agamāsı Tena ca samayena Visākhāya puttassa dhītā ayyakāya5 thāne thatvā bhikkhūnan veyyāvaccan karotı Sã⁶ tassa daharassa udakan panissāventī cātīyā attano mukhanimittaņ disvā hasī, daharo pi taņ oloketvā hası Sā tan hasamānan disvā 'chinnasīso Atha nan daharo 'tvan chinnasīsā,9 hasatī's tı āha. mātāpitaro pi te10 chinnasīsā' ti akkosi Sā rodamānā mahanase ayyakāya santikan gantvā 'kin idan ti ammā' tı vutte¹¹ tam atthan ārocesı Sā daharassa santıkan gantvā 12 'bhante mā kujihi, na etan chinnasīsanakhassa 13

S °vā yā° ¹ B om S vasana°. ² B. pūva° ³ S. nicca°. ⁴ B. °rabhikkhun 5 B °ik° 6 B. om ⁷ C Ca. mukhan nimmittan (for nimmitan?) 8 B hasī 9 B. a. tu. 10 B. om 11 B a, sā. 13 B. °kesa° for °sīsa° 12 B āg° 161 11 Ш

chinnaniyāsanapāpuranassa majjhe chinnakapālan ādāya bhikkhāya caiantassa ayyassa atigarugāravan'2 ti āha Daharo 'āma upāsike tvan mama chinnakesâdibhāvan jānāsī' tie 'imissā maņ "chinnasīso" ti katvā akkosituņ vattıssatī'4 tı Vısākhā n'eva daharan saññāpetun asakkhı Tasmın khane thero agantva 'kım ıdan napı darıkan upāsike' ti pucchityā tam atthan sutvā daharan ovadanto⁵ 'apehi avuso, nayan chinnasisanakhavatthassa chinnakapālan ādāva bhikkhāva carantassa akkoso,6 tunhī hohī' Āma bhante kiŋ tumhe attano upatthāyikaŋ atajjetvā7 mans tajjetha,9 man "chinnasīso" ti akkositun vattıssatī' 10 tı Tasmın khane Satthā āgantvā 'kın ıdan' tı pucchı Vısākhā ādıto patthāya tan pavattın ārocesı Satthā tassa daharassa sotāpattīmaggassa¹¹ upanīssayan dışva 'maya ıman daharan anuvattıtun vattatī' tı cıntetva Visākhan āha 'kin pana Visākhe tāya 12 dārikāya chinnakesâdımattaken' eva mama sāvake chınnasise katvā akkositun vattatī' ti 13 Daharo ca 14 tad' 15 eva utthāya añjalin paggahetvā 'bhante etan panhan tumhe 16 sutthu nanātha. amhākan upajihāyo ca mahāupāsikā 17 ca sutthu na 18 jänantī' ti āha Satthā daharassa attano anukūlabhāvan ñatvā 'kāmagunan ārabbha hasanabhāvo nāma hīno dhammo, hīnañ ca nāma dhamman sevetun 19 pamādena ca 20 saddhın sanvasıtun na vattatī' tı vatvā ıman gātham āha

¹ B. °pārup°

² B atigarukan. S agarukan

³ B om

⁵ S a āha.

⁷ B. °ıtvā

⁹ B °issatha

¹¹ B °phalūpa°

¹³ C. Ca a vatvā

¹⁵ B tāvad.

¹⁷ B upāsikā

¹⁹ B ortun

⁴ B vattatī.

⁶ B. akkosı so

⁸ S om

¹⁰ B. vattatī

¹² B tava C Ca. na

¹⁴ C. Ca om

¹⁶ C. C^a S a na

¹⁸ C Ca om

²⁰ B om

167 'Hīnaŋ dhammaŋ na seveyya, pamādena na saŋvase, micchāditthiŋ na seveyya, na siyā lokavaddhano' ti

Tattha hīnaŋ dhamman ti pañcakāmagunadhammaŋ,¹ so hi hīno dhammo² antamaso otthagonādīhi pi patisevitabbo, hīnesu ca niiayadisu thānesu nibbattāpetī ti hīno nāma, taŋ na seveyya, pamādenā ti satiossaggalakkhanena³ pamādenapi na saŋvaseyya, na seveyyā ti micchāditthiŋ pi na ganheyya lokavaddhano ti yo hi evaŋ kaioti, so lokavaddhano nāma hoti, tasmā evaŋ akaranena⁴ na siyā lokavaddhano.

Desanavasāne so daharo sotapattīphale patītthahī, sampattānaij pī sātthikā dhammadesanā ahosī tī Añnataradaharabhikkhussa vatthu.⁵

2 SUDDHODANAVATTHU

2 SUDDHODANAVATTH

Uttītthe⁶ tī īmaŋ dhammadesanaŋ Satthā Nīgīodhârāme viharanto pītaraŋ ārabbha kathesī

Ekasmın hı samaye Satthā pathamagamanena Kapılapuran gantvā ñātīhı katapaccuggamano Nigrodhârāman patvā ñātīnan mānan bhindanatthāya ākāse ratanacankaman māpetvā tattha cankamanto dhamman desesi, nātī pasannacıttā Suddhodanamahārājānan ādın katvā vandınsu Tasmın ñātısamāgame pokkharavassan vassı, tan ārabbha mahājanena kathāya samutthāpıtāya, 'na bhikkhave idān' eva pubbe pi mayhan ñātısamāgame pokkharavassan vassi

¹ B onan dhao.

² So S F C C^a hīnena dhammena B. hı hīnena.

³ B °voso°

⁴ B akār°

⁵ B °uva°, and a pathaman

⁶ Fanā

⁷ F. one.

yevā 'tı vatvā Vessantalajātakaņ kathesi. Dhammadesanan sutvā pakkamantesu nātīsu eko pi Satthāian na nımantesı, ıājapı 'mayhan putto mama gehan² anāgantvā kahan gamissatī' ti animantetvā va agamāsi, gantvā ca pana gehe vīsatīvā bhikkhusahassānan yāguādīni patiyādāpetvā āsanāni paññāpesi Punadivase Satthā pindāya pavisanto 'kin nu kho atīte' buddhā pitu nagaraij pavisitvā4 ujukam eva natikulan pavisinsu, udāhu patipātīva pındāya cannsū' ti āvajjento,5 'patipātiyā carinsū' ti disvā, pathamagehato patthāya pindāya caianto pāyāsi 6 Tan pavattın ıañno ālocesun 7 Rājā sātakan santhāpento⁸ vegena ınıkkhamıtvā Satthāran vandıtvā 'putta kasmā maŋ nāsesi, atīviya te pindāya carantena lajjā uppādītā, yuttaj 10 nāma te 11 imasmin yeva nagare suvannasıvıkadihi vicaritvä pindaya caritun, kin man lajjāpesī' ti. 'Nahan tan mahārāja lajjāpemi, attano pana kulavansan anuvattāmī'tı. 'Kın pana tāta pındāya calityā jīvanavaņso 12 mama vaņso 13 ti. 'N'eso 14 mahāiāja tava vaņso, mama pan' eso vaņso, anekāni hi buddhasahassāni pindāya calitvā va jīviņsū' ti vatvā dhammaņ desento ımā gāthā āha

- 168 'Uttitthe nappamajjeyya dhamman sucaritan care, dhammacārī sukhan seti asmin loke paramhi ca
- Dhammay care sucantan na nan duccaritan care, dhammacānī sukhan seti asmin loke paramhi cā' ti.

```
<sup>1</sup> F J vi 479-598 C Ca °jātakakathaŋ
<sup>2</sup> C Ca gehe
<sup>3</sup> B °ta°
<sup>4</sup> B. patvā
<sup>5</sup> B °anto
<sup>6</sup> B. a. Rāhulamātā pāsādatale nisinnā va disvā
<sup>7</sup> B ārocesi
<sup>8</sup> B asanthap°.
<sup>9</sup> B. om.
<sup>10</sup> B ayu°
<sup>11</sup> B vo
<sup>12</sup> C Ca jīvita°
<sup>13</sup> B om. mama va°.
<sup>14</sup> B. na so
```

Tattha uttitthe ti uttithitvā¹ paresan gharadvāre thatvā gahetabbapinde na-ppamajjeyyā ti, pindacārīkavattan hi ahāpetvā² panītabhojanāni pariyesanto uttithe pamajjati nāma, sapadānan pindāya caranto pana nappamajjati nāma, evan karonto uttithe na-ppamajjeya Dhamman ti anesanan pahāya sapadānan caranto tan eva bhikkhācarīyadhamman ³ sucarītan care,⁴ sukhan setī ti desanāmattam etan, evan pan' etan bhikkhācarīyadhamman caranto dhammacārī idhaloke ca paraloke ca⁵ catūhi nīyāpathehi sukhan viharatī ti attho. Na nan duccarītan ti vesiyadibhede agocare caranto bhikkhācarīyadhamman duccarītan carati ⁵ nāma, evan acarītvā tan ³ dhamman care sucarītan, na nan duccarītan care tī, sesan vuttatham eva

Desanāvasāne rājā sotapattīphale patītthahī,⁸ sampattānaŋ pī sātthikā desanā ahosī tī

Suddhodanassa vatthu 9

3 Pañcasatavipassakabhikkhuvatthu

Yathā bubbulakan ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto pañcasate vipassake bhikkhū ārabbha kathesi

Te kıra Satthu santıke kammatthānay gahetvā araññay pavısıtvā ghatentā¹⁰ vāyamantapı¹¹ appattavısesā 'vısesetvā kammatthānay gahessāmā' ti Satthu santıkay āgacchanto antarāmagge marīcıkammatthānay bhāventā¹² va āga-

¹ B. utthapetvā. Ct 'Vinaya Texts,' i 152

² F. B. āhāp° ³ F. 'yaŋ dha'. B. 'añ ca

⁴ B careyya. ⁵ S B. om. ca paraloke ca

⁶ S. °dhamman duccaratı. F om caratı C Ca. °mmaduccarītı

⁷ F. B om. ⁸ C C¹ °āsı

⁹ B. onarājavatthu, and a. dutīyan.

¹⁰ B om. 11 B. om. pi. 12 B. °antā.

minsu. Tesan vihāran pavitthakkhane yeva devo pāvassi ¹ Te tattha tattha pamukhesu thatvā dhānāvegena utthahitvā bhijjante bubbulake disvā 'ayam pi attabhāvo uppajjitvā bhijjanatthena bubbulasadiso ² vā 'ti ārammanan ganhinsu Satthā gandhakutiyan nisinno va te bhikkhū olokento tehi saddhin kathento ³ obhāsan pharitvā iman gātham āha

170 'Yathā bubbulakan passe, yathā passe marīcīkan, evan lokan avekkhantan maccurājā na passatī' tī

Tattha maiīcikan ti māyan, māyā hi dūrato gehasanthānadivasena upatthitapi upagacchantānan upagacchantānan upagacchantānan agayhūpakā iittakā tucchakā va, tasmā yathā uppajjitvā bhijjanatthena bubbulakan rittatucchādibhāvena māyan passeyya evan khandhādilokan avekkhantan maccuiājā na passatī ti attho

Desanavasāne te bhikkhū thitatthāne yeva arahattaŋ pāpuniŋsū ti

Pañcasatavipassakabhikkhūnan vatthu?

4. ABHAYARAJAKUMĀRAVATTHU.

Etha passath' iman lokan ti iman dhammadesanan Satthā Veluvane viharanto Abhayarājakumāian āi abbha kathesi

Tassa kıra paccantan vüpasametvä ägatassa pıtā Bımbısā10 tussitvā ekan naccagītakusalan nātakitthin datvā⁸

¹ B vassı C C¹ pa°

² B °laka°

³ B kathito yeva

⁴ F om one

⁵ F rattakā

⁶ F tu° F B. °en' eva

⁷ B °bhikkhuva°, and a tatīyan

⁸ C. Ca S disvā S tañ ca for tassa

tassa sattāhan rajjan¹ adāsı. So sattahan gehā bahı anıkkhamanto va rajjasırın anubhavıtvā atthame divase nadītitthan gantvā nahātvā uyyānan pavisitvā² Santatımahāmatto viya³ tassā itthiyā naccagītan passanto nisīdi. Sapi tan khanan yeva Santatımahāmattassa nātakitthī viya satthakavātānan vasena kālam akāsı Kumāio tassā kālakinyāya uppannasoko 'na me iman sokan thapetvā⁴ Satthāian añño nibbāpetun sakkhissatī' ti Satthāian upasankamitvā, 'bhante sokan me nibbāpethā' ti āha. Satthā tan samassāsetvā 'tayā hi kumāia imissā itthiyā evam eva matakāle iodantena pavattītānan assūnan anamatagge sansāre pamānan natthī' ti vatvā tāya desanāya sokassa tanubhāvan ñatvā 'kumāra mā soci, bālajanānan sansīdanatthānam etan' ti vatvā iman gātham āha

171 'Etha passath' iman lokan cittan rājarathūpaman yattha bālā visīdanti,⁵ natthi sango vijānatan' ti

Tattha etha passathā ti iājakumāram eva sandhā-yaha, iman lokan ti iman khandhadilokasankhātan attabhāvan cittan ti sattaratanadivicittan rājarathan viya vatthâlankārādicittitan. Yattha bālā ti yasmin attabhāve bālā eva visīdanti. Vijānatan ti jānantānan pana pana panditānan ettha rāgasangadisu eko pi sango natthī ti attho

Desanâvasăne rājakumāro sotapattīphale patītthahī, sampattānaŋ pī sātthikā desanā ahosī tī

Abhayarājakumārassa vatthu 9

¹ S °añ ca

² B °etvā.

³ Cf supra, p 78

⁴ B thatvā.

⁵ S. va sīdantı

⁶ C C2 lo° F B. khandhalokadı°

⁷ S sīdantı

⁸ B. om.

⁹ B. onavao, and a catutthan.

5 SAMMUÑJANITTHERAVATTHU

Yo ca pubbe ti iman dhammadesanan Sattha Jetavane viharanto Sammuñjanittheian¹ ārabbha kathesi

So kua pāto vā sāyan vā tī velāya pamānan akatvā abhikkhanan sammunjanto² vicaiati So ekadıyasan sammunjanin gahetvā divātthāne Revatanisinnassa ttherassa santikan gantvā 'ayan mahākusīto janassa saddhādeyyan bhuñjitvā āgantvā nisīdati, kin nām' etassa sammuñjanin gahetvā ekan thānan sammajjitun na vattatī' Thero3 'ovādam assa dassāmī' ti cintetvā 'eh' āvuso' ti āha 4 'Kin bhante' ti 'Gaccha nahātvā ehī' So tathā akāsı Atha nan thero ekamantan nısīdāpetvā ovadanto āha · 'āvuso bhikkhunā nāma na sabbakālan sammajjantena vicaritun vattati, pāto eva pana sammajjitvā pindāva caritvā pindapātapatikkantena āgantvā rattitthäne vä divätthäne vä nisinnena dvattinsäkäran sajjhāyitvā attabhāve khayavayan patthapetvā sāyanhe utthāya sammajjītuņ vattatī, niccakālesu⁵ asammajjītvā attano pi nāma okāso kātabbo' ti So therassa ovāde6 thatvā na cırass' eva arahattan pāpuni Tan⁷ thanan ukkalāpaņ⁸ ahosī Atha naŋ bhikkhū āhaŋsu Sammunjanitthera tang thanan ukkalapan, kasma na sammajjasi' ti. 'Bhante maya pamadakale evan katan, ıdanı 'mhı 10 appamatto 'tı Bhıkkhū 'ayan thero aññan vyākarotī' ti Satthu ārocesuņ Satthā 'āma bhikkhave mama putto pubbe pamādakāle sammajjanto vicari, idāni pana maggaphalasukhena vītināmetvā 11 na sammailatī' ti vatvā ıman gātham āha

¹ B. Sammajjana°.

² B sammajjanto, sammajj° al.

³ C. Ca. a tan

⁵ B °lan Ca °le

⁷ B rep.

⁹ B rep.

¹¹ B. cento.

⁴ B. om.

⁶ B °dan.

⁸ B. uklāpan, so infra 10 B. ıdānāmhı.

172 'Yo ca pubbe¹ pamajjitvā pacchā so nappamajjati, so iman lokan pabhāseti abbhā mutto va candimā' ti.

Tass' attho yo puggalo pubbe vattapativattakaranena vā sajjhāyadīhi vā pamajjitvā pacchā maggaphalasukhena vītanāmento na-ppamajjati,² so abbhadīhi mutto cando viya³ okāsalokaņ maggañānena imaŋ khandhadilokaŋ obhāseti ekâlokaŋ karotī ti.

Desanâvasāne bahū sotâpattiphalâdīni pāpuniŋsū ti. Sammuñjanittherassa vatthu ⁴

6 ANGULIMALATTHERAVATTHU.

Yassa pāpan ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetavane viharanto Angulimālattheiaņ ārabbha kathesi

Vatthu Angulimālasuttantavasen' eva veditabbaŋ Thero pana Satthu santike pabbajītvā arahattaŋ patto. Atha kho āyasmā Angulimālo rahogato patīsallīno vimuttisukhaŋ paṭīsaŋvedi. Tāyaŋ velāyaŋ imaŋ udānaŋ udānesi 8

172 'Yo ca pubbe pamajjitvā pacchā so nappamajjatı, so ıman lokan pabhāsetı abbhā mutto va candimā' tı

ādinā nayena udānaŋ udānetvā anupādisesāya nibbānadhātuyā parinibbuto Bhikkhū 'kahaŋ nu kho āvuso thero uppanno' ti dhammasabhāyaŋ kathaŋ samutthāpesuŋ Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi

 $^{^{1}}$ B. pubbe va 2 B. a. ti. 3 B va

⁴ B °rava°, and a. pañcaman

⁵ Majihima, ii 97 ff

⁶ B. pāpuni

⁷ S. °sukhapatısanvedī

⁸ Majjhima, 11 104.

⁹ B. pubbe va.

kathāya sannısinnā' tı pucchıtvā 'bhante Angulımālattherassa nibbānatthānakathāyā' tı vutte, 'parinibbuto bhikkhave mama putto' tı 'Bhante ettake manusse māretvā parinibbuto' tı 'Āma bhikkhave, so² pubbe ekan kalyānamıttan alabhıtvā ettakan pāpam akāsı, pacchā pana kalyānamıttan paccayan labhıtvā appamatto ahosı, ten' assa tan pāpakamman kusalena pihitan' tı vatvā iman gātham āha

173 'Yassa pāpaŋ kataŋ kammaŋ kusalena pṛṭhīyatı,³ so maŋ lokaŋ pabhāsetī abbhā mutto va candmā' tī

Tattha kusalenā ti arahattamaggaņ 4 sandhāya vuttaņ, sesaņ uttānattham 5 eva

Desanâvasāne bahū sotapattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı.
Angulımālattherassa vatthu.

7. Pesakāradhītuvatthu.*

Andhabhūto ti iman dhammadesanan Satthā Aggâlavacetiye viharanto ekan pesakāradhītaran ārabbha kathesi.

Ekadıvasan hi Ālavivāsino Satthari Ālaviyan⁸ anuppatte⁹ nimantetvā dānan adansu Satthā bhattakiccâvasāne anumodanan karonto, 'addhuvan¹⁰ jīvitan dhuvan¹¹ maranan, avassan mayā maritabben¹² maranapariyosānan me jīvitan, jīvitam eva aniyatan maranan niyatan maranan

¹ S. B nibbatta°	² B a hı	³ B pahiyyati
⁴ B. °ttaŋ		⁵ C. C ^a vu°
* Ed Ande	rsen, Pālı Reade	r, 86-9
⁶ B andhı°.		⁷ A. °ve ce°
s C. °vi		⁹ B sampatte
¹⁰ B adāsı		¹ B. a me
¹² B a eva.		

nıyatan'¹ tı evan maıanasatın² bhāvetha, yesan hi maranasati abhāvıtā³ te pacchımakāle āsīvısan dısvā bhītapuriso⁴ vıya santāsappattā bhelavalavan⁵ lavantā kālan karonti, yesan pana malanasatı bhāvıtā te dūlato va āsīvısan dısvā dandakena gahetvā chaddetvā thitapuriso viya pacchime kāle na santasantı,⁶ tasmā maranasatı⁷ bhāvetabbā' tı āha Tan dhammadesanan sutvā avasesajanā sakıccapasutā va ahesun, ekā pana solasavassuddesikā pesakāradhītā 'aho buddhānan kathā nāma⁸ acchaliyā, mayā malanasatin ¹⁰ bhāvetun vattatī' ti lattindivan malanasatim eva bhāvesi Satthâpi tato nikhamitvā Jetavanan agamāsi Sâpi kumālikā tīni vassāni malanasatin bhāvesi ¹¹ yeva.

Ath' ekadıvasan Satthā paccūsasamaye lokan olokento¹² tan kumārikan attano nānajālassa anto pavitthan disvā 'kın nu kho bhavıssatī' tı upadhārento, 'ımāya kumārıkāya mama dhammadesanan sutadivasato patthāya tīni vassāni maianasati bhāvitā, idān' āhan tattha gantvā iman kumārikan cattājo panhe pucchitvā tāva vissajientivā 13 catūsu thānesu sādhukāran datvā iman gāthan bhāsissāmi, sā 14 gāthâvasāne sotapattiphale patitthahissati, tan nissāya mahājanassapi sātthikā desanā bhavissatī' ti natvā pañcasatabhikkhupaiivāio Jetavanā nikkhamitvā anupubbena Aggâlavavihājan agamāsi Ālavivāsino 'Satthā āgato' ti sutvā 15 vihāran gantvā nimantayinsu. Sâpi 16 kumārikā Satthu āgamanan sutvā 'āgato kira mayhan pitā sāmī ācarīvo punnacandamukho Mahāgotamabuddho' ti tutthamānasā 'ito me tinnan sanvaccharānan matthake suvannavanno Satthā ditthapubbo, idāni 'ssa suvanna-

7	\mathbf{r}			7
1	к	Δ	once	$\alpha n n n$

³ B maranan abhāvitan

⁵ B °van ra°

⁷ B. °ânussatı '

⁹ B a. pana

¹¹ B °etı.

¹³ A a. va

¹⁵ B a tan

² B maranânussatıŋ

⁴ B bhītaadanda°

⁶ B santās°.

⁸ B om

¹⁰ B °ssatin

¹² C S vo°.

¹⁴ B. tassā

¹⁶ B tadā sā

vannan saiīran datthun madhulojañ¹ ca varadhamman² sotun labhıssāmī' ti cintesi Pitā pan' assā sālan gacchanto āha 'amma parasantako me sātako ālopito,3 tassa vidatthimattan anitthitan, tan ajja nitthäpessämi,5 khippan⁶ me tasaran⁷ vaddhetvā⁸ āhareyyāsī' ti cintesi 'ahan Satthu dhamman sotukāmā, pitā man evam āha, kin nu kho Satthu dhamman sunāmi,9 pitu tasaran yaddhetvā 'harāmī' tr Ath' assā etad ahosr 'prtā man tasare anāharīyamāne potheyya prito tasmā tasaran vaddhetvā tassa datvā pacchā dhamman sossāmī' ti pīthake nısidıtva tasaran vaddhesi. Ālavivāsino pi Satthāran parivisitvā pattan gahetvā anumodanatthāva atthansu 11 Satthā 'yam ahan kuladhītaran nissāya tiņsayojanamaggan āgato, sā anapi okāsan na labhati, tāya okāse laddhe anumodanan karıssāmī' tı tunhībhūto ahosı 12 Evan tunhībhūtan 18 Satthāran sadevake loke koci kiñci vattun na visahati Sâpı kho kumārıkā tasaran vaddhetvā pacchiyan thapetvā pitu santikan gacchamānā parisaparıyantan patvā 14 Satthāran olokayamānā va agamāsı 15 Satthâpı gīvan ukkhıpıtvā tan olokesı Sā olokıtâkāren'16 eva aññāsı 'Satthā evarūpāva parısāya¹⁷ nısīdıtvā man olokento mamagamanan 18 paccāsinsati, attano santikan āgamanam eva paccāsiņsatī'ti sā tasarapacchiņ thapetvā

¹ A. madhurañ.

² B ovāda° ³ A tasaratantuko aparopito. ⁴ B tassā. A. om. 5 B. a. ta ⁶ B sīghan A. sīgham eva. ⁷ B vāsar°, al. 8 B. vatte°, al Ca vatthe° C vaddhe° (so Ca. after)

⁹ B a. udāhu

B. a. pahareyya pi A. a pamāreyyâpı.

¹¹ B adansu ¹² B A nısīdi. ¹³ B a pı S. A a pana 14 B. onte thatvā 15 B atthāsı 16 B olokitakār°

¹⁷ B a majjhe A. 'yan 'yan

¹⁸ S mama āgo C Ca. mama gao.

Satthu santikan agamāsī 'Kasmā pana tan' Satthā olokesī' ti? Evan ku' assa ahosı 'esā etto² gacchamānā puthujjanakālakiriyan katvā aniyatagatikā bhavissati, mama santikan agantva gacchamana pana sotapattiphalan patvā niyatagatikā hutvā Tusitavimāne nibbattissatī' ti Tassā⁴ kira tan divasan maranato mutti nāma natthi Sā olokitasaññānen' eva Satthāran upasankamitvā chabbannānan ransīnan⁵ antaran pavisitvā vanditvā ekamantam atthāsi, tathārūpāya6 pailsāya majjhe nisīditvā tunhībhūtan Satthāran vandītvā thitakkhane yeva tan āha 'kumārīke kuto āgacehasī' tī 'Na jānāmī bhante' tı 'Kattha gamıssasī's tı 'Na jānāmi bhante' tı 'Na jānāsī' tī 'Jānāmī bhante' tī. 'Jānāsī' tī 9 'Na jānāmi bhante' ti Iti nan Satthā cattāro panhe pucchi, mahājano ujihāyi. 'hambho passatha, ayan pesakājadhītā Sammāsambuddhena saddhin icchiticchitan kathesi, kin nu kho 10 nāma imāya "kuto āgacchasī" ti vutte "pesakāragehato" ti vattabban, "kahan gacchasī" ti vutte " pesakārasālan" ti vattabban siyā' ti Satthā mahājanan nissaddan katvā 'kumārike tvan "kuto āgacchasī" ti vutte kasmā "na jānāmī" ti vadesī' ti pucchi 'Bhante tumhe mama pesakāragehato āgatabhāvan jānātha, "kuto āgacchasī" ti pucchantā pana "kuto āgantvā idha nibbattāsī" tī pucchatha, ahaŋ pana na jānāmī kuto12 āgantvā ıdha 13 nıbbatt' amhī' ti Ath' assā 14 Satthā 'sādhu sādhu kumārike mayā pucchitapanho va¹⁵ tayā vissajjito' ti¹⁶

8 C Ca otī

12 B kutocı.

¹ B. naŋ

 $^{^2}$ B α va

³ B om

⁴ B tassa

⁵ B. chabbannaraŋsı°

⁶ B. Satthā evarūpāya.

⁷ S. āgatâsī, al.

⁹ C. om jānāmi . jānāsī ti

 $^{^{10}}$ B nanu for kin nu kho A a na after nāma

¹¹ B āgato 'sī

¹° B. a pana.

¹⁴ C. C^a om ath' assā S om. Satthā.

¹⁵ B om

¹⁶ K. B. a. pathaman

sādhukāran datvā uttarim pi pucchi "kattha gamissasī" ti¹ putthā kasmā "na jānāmī" ti vadesī' ti 'Bhante tumhe² "tasarapacchin gahetvā pesakārasālan gacchasī" 3 ti jānātha, "ito pana4 gantvā kattha nibbattissasī" ti pucchatha, ahañ ca ito cuta na janami kattha gantva nıbbattıssamī'tı Ath'assa Sattha 'maya pucchitapanho yeva tayā vissajjito' ti dutiyam pi6 sādhukāran datvā uttarin 7 pucchi 'atha kasmā "na jānāsī" ti putthā8 ' jānāmī 'tı vadesī' '9 tı 'Bhante mama maranabhāvaŋ 10 jānāmi,11 tasmā evam12 avadin'13 ti Ath' assā Satthā 'mayā pucchitapañho yeva tayā vissajjito' ti tatīyan pi 14 sādhukāran datvā uttarım pr¹⁵ pucchi 'atha kasmā "jānāsī" ti vutte16 "na jānāmī" ti vadesī' ti 'Mama18 maianabhāvam eva ahan jānāmi bhante, mama "rattindıvanpubbanhâdısu 19 pana asukakāle nāma marıssāmī" tı na jānāmi, tasmā evan vadesin'20 ti. Ath' assā Satthā 'mayā pucchitapucchitapañhā²¹ yeva tayā kathitā'²² ti catutthan sādhukāran datvā parīsan āmantesi 23 'ettakan nāma tumhe²⁴ imāya kathitan na jānātha²⁵ kevalan ujjhāyath' 26 eva, yesañ hi paññācakkhu natthi te andhā

```
<sup>1</sup>K B a puna
                                              <sup>2</sup> K B a man
 <sup>3</sup> B gacchissasī S °atī
                                  K cantin, om ti
 <sup>4</sup> B om K a cuttā
 <sup>5</sup> B. C Ca ossatī
 6 B. om
                                             <sup>7</sup> B a pi
 8 B vutte.
                                             <sup>9</sup> B °asī
10 K °m eva ahan.
11 B. maro jano bhante ti.
                                             12 C Ca om
13 C. Ca K B A vademī.
                                             <sup>14</sup> A om tao pi
                                             <sup>16</sup> K B puṭthā
15 K om.
<sup>17</sup> B °sī
                                             18 K B S om.
<sup>19</sup> B rattıdıva°. S °dıva°
                                             <sup>20</sup> K B vademī
21 B. om one pu°. B °pañho K °panho. C. Ca °pañhe.
<sup>22</sup> K onto. C Ca onto B. vissajito.
<sup>23</sup> K. B °etvā A. S ettakā for °an.
24 C. Ca. om.
25 B. a. tumbe. B. °ant' K. °1th'.
```

eva,¹ yesan paññācakkhu atthi te eva cakkhumanto'² ti vatvā iman gātham āha

174 'Andhabhūto' ayaŋ loko tanuk' ettha vipassati, sakunto⁴ jālamutto va appo saggāya⁵ gacchatī' ⁶ ti

Tattha ayaŋ loko ti ayaŋ lokiyamahājano paññā-cakkhuno abhāvena andhabhūto Tanuk etthā ti tanuko ettha na bahuko aniccadivasena vipassati Jālamutto vā ti yathā chekena sākunikena jālena to ottharitvā gayhamānakesu ti vattakesu kocid eva jālato muccati sesā antojālam eva pavisanti, tathā Mārajālena totthatesu sattesu bahū sapāyagāmino honti, appo kocid eva satto saggāya gacchati sugatin vā nibbānan vā pāpunātī tatho.

Desanâvasāne sā kumānkā sotapattīphale patīṭthahi, mahājanassâpī sātthikā desanā ahosī tī 18

Sâpi tasarapacchij gahetvā, pitu santikaj agamasi So¹⁹ nisinnako va niddāyi, tassā²⁰ asallakkhetvā²¹ va tasarapacchij upanāmentiyā tasarapacchi vemakotiyaj patihaññitvā saddaj kurumānā pati. So pabujjhitvā²² gahitanimitten' eva vemaj²³ ākaddhi,²⁴ vemakoti²⁵ gantvā

```
<sup>1</sup> K yeva
                                               <sup>2</sup> C C<sup>a</sup> ontā
                                               <sup>4</sup> K. B sakuno
3 B andhio
<sup>5</sup> C C<sup>a</sup> S. appossaggāya
                                               6 C Ca osī
<sup>7</sup> B andhabhāvena for pa° abh°.
<sup>8</sup> F K. bahujano B jano for na ba°
 9 F a sakunto
<sup>10</sup> C Ca. jāle. S. jālaņ
11 K onesu B ganhamānesu.
12 K paviss°
                                              13 B marana°.
<sup>14</sup> K ottharitvā tesu.
                                              15 B. a janā.
16 B om.
                                              <sup>17</sup> K pāpuninātī
                                              19 K S A a pl.
18 K om
20 K a. tan
                                              21 B. ºıtvā
                                   <sup>23</sup> K. vemakotın S. tasaran.
22 B a va.
                                              25 B. oryan
<sup>24</sup> K kadhı
                 B sanka°
```

taŋ¹ kumārīkaŋ uie paharī Sā tatth' eva kālaŋ katvā patī² Ath' assā pītā patītaŋ³ olokento sakalasarīrena lohītamakkhītena⁴ mataŋ addasa Ath' assa⁵ mahāsoko uppajjī, so 'na me sokaŋ añño nībbāpetuŋ sakkhīssatī' tī iodanto Satthu santīkaŋ gantvā tam atthaŋ ārocetvā 'bhante sokaŋ me nībbāpethā' tī āha. Satthā taŋ samassāsetvā 'mā socī, anamataggasmiŋ⁶ hī saŋsāre tava evam eva dhītu maranakāle paggharītaŋ 'assu catunnaŋ samuddānaŋ³ udakato adhīkataran' tī vatvā anamataggakathaŋ⁰ kathesī So tanubhūtasoko Satthāraŋ pabbajjaŋ yācītvā laddhapabbajjūpasampado¹o na cīrass' eva arahattaŋ pāpunī

Pesakāradhītāya¹¹ vatthu

8. Tinsabhikkhuvatthu

Hansā ādıccapathe¹² tı ıman dhammadesanan Satthā Jetavane vihalanto tiysa bhikkhü sandhāya¹³ kathesi

Ekasmın hı dıvase tınsamattā dısāvāsıkā bhikkhū Satthāran upasankaminsu Ānandatthero Satthu vattakaranavelāya āgantvā te bhikkhū dısvā 'Satthārā 14 imehi saddhın patısanthāre kate vattan kanıssamī' tı dvāna-

\$

¹ B om

² C. S papatā. C^a. first pāpāta A. papāta. K. B Tusitabhavane nibbatti

³ K. B. S tan A. nan

⁴ K B S A a patitvā

 $^{^5}$ K assā

⁶ K anammattaggasmıŋ

⁷ B otao A assun for assu

⁸ K. B mahāsa°

⁹ K. °suttan

¹⁰ B laddhûpa°

¹¹ K. °dhītā°. B °dhītu°, and a sattaman.

 $^{^{12}~{}m K}~ar{a}~{
m yant}$ ī

¹³ B. K corr. ārabbha (K. had sandhāya).

¹⁴ S Satthari. C Ca. Satthā

kotthake atthasi Satthapi tehi saddhin patisantharan katvā tesaņ sārānīyadhammakathaņ¹ kathesī Tan sutvā te sabbe pi arahattan patvā uppatitvā 2 ākāsena agamaņsu Ānandatthero tesu cirāvantesu Satthāran upasankamitvā 'bhante idha' tinsamatta bhikkhu agata, te kahan'4 ti. 'Gatā Ānandā' tı 'Katarena maggena bhante' tı. 'Ākāsena Ānandā' ti. 'Kin pana bhante khīnasavā' ti. 'Āma Ānanda mama santike dhamman sutvā arahattan Tasmın pana khane ākāsena hansā6 gamınsu 7 Satthā 'vassa kho8 Ānanda cattāio iddhipādā subhāvitā, so hanso⁹ viva ākāsena gacchatī' ti vatvā iman gātham āha

175 'Hansā ādiccapathe yantı, ākāse yantı iddhiyā nīyantı dhīrā lokamhā jetvā Māran savāhanan' tı.

Tass' attho ime hansā ādiccapathe ākāsena 10 gacchantı, yesan pana¹¹ ıddhıpādā subhāvıtā te pı ākāse vantı iddhiya, dhirapi pandıta savahanan Maian jetvä 12 imamha vattaloka nīyanti nissaranti 13 nibbānan pāpunantī tī attho

Desanâvasāne bahū sotapattiphalâdīni pāpuniņsū ti Tinsabhikkhūnan vatthu 14

```
<sup>1</sup> B °dhamman K. °yan dha°
```

⁵ B °nân°

⁷ B. āg°.

9 K S hansā

² B om

³ B. idan' eva

⁴ B kuhin

⁶ K hansā va āko

⁸ B. a pan'

¹⁰ K. B °se

¹¹ B om.

 $^{^{12}}$ K a jinityā.

¹³ B om

¹⁴ K disāvāsıkabhikkhun vatthun B ouvatthu and a. atthaman

9 CTNCAVANAVIKAVATTHU *

Ekay dhamman¹ ti imay dhammadesanay Satthā Jetavane vihaianto Ciñcamānavikay āiabbha kathesi.

Pathamabodhiyan hi Dasabalassa puthubhūtesu sāvakesu aparımānesu² devamanussesu arıvabhūmın okkantesu³ patthate⁴ gunasamudaye⁵ mahālābhasakkāro udanādi, titthivā surīvuggame6 khajjopanakasadisā7 ahesuņ, hatalābhasakkarā Te antaravīthīvan thatvā 'kin samano Gotamo buddho mayam pi buddhā, kin tass' eva dinnan mahanphalan amhākam pi dinnan mahapphalam eva, amhākam pi detha kaiothā's ti evan manusse viññāpentâni⁹ lābhasakkāran alabhitvā iaho sannipatitvā 'kena nu kho upāvena samanassa Gotamassa manussānan antare avannan uppādetvā lābhasakkāran nāseyyāmā' ti cinta-Tadā Sāvatthıyan Cıncamānavıkā nām' ekā vinsu 10 parıbbajıka uttamarupadhara sobhaggappatta devacchara viva, tassā¹¹ sarījato ransiyo niccharanti Ath' eko khajamantī¹² evam āha 'Ciñcamānavikan paticca samanassa Gotamassa avannan uppādetvā lābhasakkāran nāsessāmā '13 Te 'atth' eso upayo' ti sampaticchimsu titthiyaraman gantva vanditva atthasi, titthiya tava saddhin na kathesun. Sā 'ko nu kho me doso' ti yāvatatıyan 'vandamı ayya' tı vatva, 'ayya ko nu kho me doso' ti,14 'kin maya saddhin na kathetha' ti aha. 'Bhagini samanan Gotaman amhe vihethavantan 15 hata-

15 J. K. entan. B esi.

^{*} Cf. F. J rv. 187, Hardy, Manual, p 284 1 K. a. patitassā. ² B appamānesu ⁴ K ^otesu ⁸ K a. Satthu. B otao ⁵ K. °yesu. ⁶ K. suriyagamane ⁷ K khajo° Kern, Buddh. 1 194 con khajjotanaka°. S. kharjotapānaka°. 8 S. sakkar° 9 S. B. onto pr. ¹¹ K. yassā. B assā. ¹⁰ J mantayınsu. 12 C. ath' ekhola°. Ca con eko ra°. ¹³ B °yyāmā. 14 K. B. S. om.

lābhasakkāre katvā vicarantan na jānāsī' ti 'Na jānāmi ayyā' ti, 'kin pan' ettha mayā kattabban' ti. 'Sace tvan bhagini amhākan sukham icchasi attānan paticca samaavannan uppādetvā lābhasakkāran nassa Gotamassa Sā 'sādhu ayyā mayh' eso bhāro, mā cıntavıttha' tı vatva pakkamıtva ıtthımavasu3 kusalatava tato patthaya Savatthiyasinan dhammakathan sutva Jetavanā⁴ nikkhamanasamave indagopakavannan⁵ patan pāi upitvā 6 gandhamāladihatthā Jetavanabhimukhī gacchati,7 'ımāya velāya kuhın gacchasī' tı ca8 vutte,9 'kın tumhākan mama gamanatthānenā' ti vatvā Jetavanasamīpe titthiyāiāme vasitvā pāto va 'aggavandanan vandissāmā 'ti nagaiā nikkhamante upāsakajane Jetavanaantovutthā 10 viva hutvā nagaran pavisantī 11 'kuhin vutthasī' tī vutte, 'kin tumhākan mama vutthatthānenā'12 tī vatvā māsaddhamāsaccayena 13 pucchiyamānā 14 'Jetavane 15 samanena Gotamena saddhin ekagandhakutivā vutth' amhī' ti16 puthujjanānan 'saccan nu kho etan no' ti kankhan uppādetvā 17 temāsacatumāsaccayena pilotikāhi udaran vethetvā 18 gabbhınıvannan dassetvā upan rattapatan pārupitvā 19 'samanan Gotaman paticca gabbho uppanno' ti andhabāle gāhāpetvā 20 atthanavamāsaccavena udare dārumandalīkaņ²¹ bandhītvā uparī pataņ²² pāru-

```
<sup>1</sup> F mayham ev'. K. mayham eva B. mayhan v'
 <sup>2</sup> K. so
 <sup>3</sup> F. °māvā°. B °māvāva°.
                                             <sup>5</sup> K °gopakka°.
 4 K. onenā.
                                              7 K. °antī
 <sup>6</sup> K °ppetvā
                                             9 B vuttā
 8 K B om.
<sup>10</sup> F. K J °vane vu°.
                                             11 S °atı
12 K. vutthānenā
<sup>13</sup> B sā addha° K. māsaddhı°
14 Ca pucchamānā. C pucchā°
15 C Ca. onan.
                                            <sup>16</sup> K a vatvā
<sup>17</sup> B a. ca.
                                            18 K. vedh°.
```

19 K pārump°.

²¹ J. °lan

²⁰ B saddahāpetvā.

* 22 J rattap°

pitvā hatthapādapitthiyo gohanukena kottāpetvā ussade1 dassetvā kilantindinyā² hutvā sāyanhasamaye Tathāgate alankatadhammasane nisiditvā dhamman desente dhammasabhan³ gantvā Tathāgatassa purato thatvā 'mahāsamana mahājanassa tāva dhamman desesi, madhuro te saddo, suphassitan4 dantavaranan, ahan pana tan paticca gabbhan labhitvā paripunnagabbhā jātā, n' eva me sūtigharan⁵ vijānāsi6 na7 sappiteladīni, sayan akaionto8 upatthākānam⁹ pi aññataran Kosalaiājānan vā 10 Anāthapindikan vā Visākhan vā mahāupāsikaņ 11 "imissā mānavikāya 12 kattabbayuttakan karohi" ti na vadesi, 18 abhiramitun yeva 14 janası, gabbhaparıharan na janası' tı güthapından gahetvā candamandalan dūsetun vāyamantī viva parisamaiihe Tathagatan akkosi Tathagato dhammakathan thapetvā 15 sīho viya abhınadanto 16 'bhagını tayā kathıtassa tathabhāvan vā vitathabhāvan vā ahañ c' eva 17 tvañ ca rānāma 'tı āha 'Āma mahāsamana tayā ca mayā ca ñātabhāvan ke tan jānantī'18 ti Tasmin khane Sakkassa āsanaņ 19 unhâkāraņ dassesi, so āvajjamāno 'Ciñcamānavikā Tathāgatan abhūtena akkosatī' ti ñatvā 'idan vatthun sodhessāmī' ti catūhi devaputtehi saddhin āgami 20 Devaputtā mūsikapotakā hutvā dārumandalikassa bandhanarajjuke ekappahāien' eva chindinsu, pārutapatan²¹ vāto ukkhıpı, darumandalıkan 22 patamanan tassa padapıtthıyan

```
<sup>1</sup> B udare
                                           <sup>2</sup> J a tı
   <sup>3</sup> B āyan.
                                           <sup>4</sup> K B. sanphussitan
   <sup>5</sup> K passūti°.
                                           b J K B. jano.
   7 S om. B a va
                                           8 K karo.
   <sup>9</sup> B. upatthak° J. upatthāyak°.
   10 K C Ca. S om
                                          11 B up° vā.
   12 K. B. Ciñcaº.
                                          13 C. Ca. om na vao
                  <sup>15</sup> K kathetvā <sup>16</sup> F C C<sup>a</sup> S. onandanto
   17 B. aham eva ca. C. Ca. aham eva.
  18 So S B, F K. °bhāven' etan jātan J °en' ev' etan
jātan ti C Ca jātan ti
  <sup>19</sup> B bhayanan
                                              <sup>20</sup> B agamāsı
  21 K. pārupana°
                                              22 B °lan.
```

pati, ubho aggapādā chijjinsu,1 manussā 'dhī2 kālakannī Sammāsambuddhan akkosatī' tī sīse khelan pātetvā leddudandâdıhattha Jetavanā nīhannsu Ath' assā Tathāgatassa cakkhupathan atikkantakale mahapathayi bhijjitya vivaran adāsi, Avīcito jālā4 utthahi Sā kuladattiyaņ5 kambalan pārupamānā6 viya gantvā Avīcimhi nibbatti Aññatitthiyānan lābhasakkāio 7 parihāyi, Dasabalassa bhıyyosomattaya vaddhı.

Punadivase dhammasabhayan kathan samutthapesun 'āvuso Cıñcamānavıkā evan ulāragunan⁸ aggadakkhineyyan Sammāsambuddhan abhūtena akkosityā mahāvināsaņ Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave pattā' tī etarahi kathaya sannisinna' ti pucchitva 'imaya nama' tı vutte 'na bhikkhave idan' eva, pubbe p'esa man abhūtena akkositvā vināsan pattā⁹ yevā' ti vatvā

'Nadatthā¹⁰ parato¹¹ dosan anunthūlānī sabbaso ıssaro¹² panaye¹³ dandan saman appatiyekkhiya '14 ti 15

Dvādasanīpāte Mahāpadumajātakan vitthāretvā Tadā kir' esā Mahāpadumakumārassa bodhikathesi. sattassa mātu sapattī 16 1 añno aggamahesī hutvā mahāsattan asaddhammena nimantetvä tassa manan alabhitvä attanā va attanı vippakāraņ katvā gilānâlayaŋ dassetvā 'tava putto man anicchantin¹⁷ iman vippakājan pāpesī'

¹² S a na.

¹ C C^a S. chind°. J ucchind° K. B bhininsu.

² J. om K. B p1. 3 K odandahatthā.

⁴ K aggıjã°.

⁵ Kern, Buddh i 198 con °tattiya°

⁶ K °rumpiya°. B °rupiya°

⁸ K olāra° 7 K. com a. atio

⁹ B patto

¹⁰ B nâditthā. K. na disvā

¹¹ K. pūrato

¹⁴ K °pekkhıyā. ¹³ K. °yo

¹⁵ F. J rv 192

¹⁷ K. ontan. ¹⁶ B °ıkā K sapatı

Rājā kuddho mahāsattan corapapāte ti iañño arocesi khipi. Atha nan pabbatakucchiyan adhivattha devata patiggahetvā nāgarājassa phanagabbhe patitthāpesi.1 Nāgarājā tan nāgabhavanan netvā upaddharajjena sammānesi So tattha saņvaccharan vasitvā pabbajitukāmo Himavantapadesan āgantvā¹ pabbajitvā jhānâbhiññaņ³ nibbattesi. Ath nan eko vanacarako4 disvā rañño ārocesi, rājā tassa santikan gantvā katapatisanthāro sabban taņ⁵ pavattın natva mahasattan lallena nimantetva, tena mayhan raijena kiccan natthi, tvan pana dasa iajadhamme akopetvā agatigamanan pahāya dhammena rajjan kārehī' ti ovadīto6 utthāvāsanā roditvā nagaran gacchanto antarāmagge amacce pucchi 'ahan kan' nissāya evan ācārasampannena⁸ viyogan patto' ti. 'Aggamahesin⁹ Rājā naŋ uddhapādaŋ 10 gahetvā corapapāte khipāpetvā nagalaņ pavisitvā dhammena lajjan kālesi Tadā Mahāpadumakumāio mahāsatto ahosi, 11 mātu sapattī 12 Cıñcamānavıkā 'tı

Satthā mam atthan pakāsetvā 'bhikkhave ekadham-man¹³ hi saccavacanan pahāya musāvāde patitthitānan vissatthapaialokānan¹⁴ akattabban¹⁵ pāpakamman nāma natthī 'ti vatvā iman gātham āha

176. 'Ekan dhamman atītassa musāvādīssa ¹⁶ jantuno vitinnaparalokassa natthi pāpan akārīyan' ti

Tattha ekan dhamman ti saccan Musāvadissā¹⁷ ti yassa dasasu vacanesu ekam pi saccan natthi evarūpassa

¹ K thapesı ³ K °ññānı. B. °ññāyo. ⁵ K. om. ⁷ So B Others kin	2 S ga°. B patvā 4 B. $^\circ$ 1ko 6 B. $^\circ$ anto 8 K. B a puttena
⁹ B °ıyã ¹¹ K. a rājā Ānando	¹⁰ K. B. uddhaŋ pā°
 ¹² K. sapati, a 1tthī ¹⁴ K vitinna°. ¹⁶ K °dassa 	 S B ekan dha°. B °bba°. K. °dasā

musāvādino Vitinnaparalokassā ti vissatthapaialokassa, evarūpo hi manussasampattin devalokasampattin avasāne nibbānasampattin ti² imā tisso³ sampattiyo na passati, natthi pāpan ti tassa evarūpassa 'iman⁴ nāma pāpan akattabban' ti natthi

Desanavasāne bahū sotapattīphalādīnī pāpuniņsū tī Cincamānavikāya vatthu ⁵

10 Asadisadānavatthu.*

Na ve kadariyā⁶ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto asadisadānaŋ ārabbha kathesi.

Ekasmin hi samaye Satthā carikan calitvā pancabhikkhusatapalivāro⁷ Jetavanan pāvisi Rājā vihāran gantvā Satthāran nimantetvā punadivase āgantukadānan sajjetvā 'dānan me passantū's ti nāgale pakkosi. Nāgarā āgantvā rañno dānan disvā punadivase Satthālan nimantetvā dānan sajjetvā 'amhākam pi' dānan lo passatū' ti rañno pahininsu Rājā li tesan dānan disvā 'imehi mama dānato uttaritaran katan, puna dānan kalissāmī' ti punadivase pi dānan sajjesi, nāgalāni tan disvā punadivase la sajjayinsū ti, evan n'eva rājā nāgare parājetun sakkotī

¹ K devasa°.

² C C2 om

³ B. a pi

⁴ K idan

⁵ K °kāravatthu B °kāvatthu, and a navamaŋ For addition in K see Appendix

^{*} Cf Sumangala on the Dīgha-Mahāgovindasuttanta. Hardy, Manual, p. 297

⁶ K. a devalokan vajjantī.

⁷ K B pañcasatabhikkhu°

⁸ C. Ca S catū

⁹ K. om

¹⁰ K S a. devo. B. a deva.

¹¹ K. a. gantvā.

¹² K. a dānaņ

na¹ nāgalā rājānaŋ² Atha chatthavāle³ nāgalā satagunan sahassagunan vaddhetvā yathā na sakkā hoti 'idan nāma idan nāma imesan dāne natthī' ti vattun. evan dānan sajjaviņsu. Rājā taņ6 disvā 'sacāhaņ7 imesaņ dānato uttarītaran kātun na sakkhissāmi, kin me jīvitenā's tı upāyan cıntento nıpajjı Atha nan Mallıkā devī upasankamitvā 'kasmā mahārāja evan nipanno 'si, kena te ındrıyanı kılantanı vıya' tı pucchı Raja aha 'na9 tvan devi jānāsī' ti 'Na jānāmi devā' ti So tassā tam Atha nan Mallıkā āha 10 'deva mā atthan arocesi cıntavı, kahan¹¹ tayā pathavıssaro rājā nāgarehi paiājiyamāno ditthapubbo vā sutapubbo vā, ahan te dānan 12 sanvidahissāmī' ti iti 'ssā13 asadisadānan sanvidahitukāmatāya evan vatvā, 'mahārāja sālakalyānīpadarehī pañcannan bhikkhusatānan antoāvatte nisīdanamandapan kāiehi, sesā bahiāvatte nisīdissanti, pañcasetacchattasatāni kārehi, tāni gahetvā pancasatā hatthī¹⁴ pancannan bhikkhusatānaņ matthake dhāi ayamānā 15 thassanti, attha vā dasa va rattasuvannanāvāyo16 kārehi, tā mandapamaijhe bhavissantı, dvınnan dvınnan bhıkkhūnan antare ekekā khattıyadhitā nısidıtvā gandhe pınsıssatı,17 ekekā khattıyadhītā vījaniņ ādāya dve dve 18 bhikkhū vījayamānā 19 thassati,20 sesā khattiyadhītaro piņse piņse 21 gandhe

```
<sup>1</sup> S. sakkonti. C Ca. om
                                          <sup>2</sup> K a sakkonti
<sup>3</sup> B S °e vāre.
                                          <sup>4</sup> S B once
5 K onan
6 S. nan. K a dānan
7 C. Ca S svâhan
                                        8 K vijitenā
9 C Ca. om K B a dăni
                                         10 C Ca om
11 K. kuhin. B. kathan
12 C Ca. onao B a sī
                                         <sup>13</sup> B om 1t1 'ssā
                                         15 B °1ya°.
14 Ca om.
16 K rajata°
                                         <sup>17</sup> B pisi°
18 C Ca. om. one
19 K vijiya° (and a. va) B vijamānā
20 B C Ca onti.
<sup>21</sup> K pitte piţţhe. B. pise pise.
```

hantvā suvannanāvāsu pakkhipissanti, tāsu ekaccā khattıyadhīta10 nīluppalakalāpe gahetvā suvannanāvāsu khittagandhe² āloletvā vāsan ganhāpessanti,³ nāgaiānaņ hi n'eva khattivadhītaro4 na setacchattāni na5 hatthino,6 ımehi karanehi nagara palalıssantı, evan kalohi maharājā' ti Rājā 'sādhu devi kalvānan te kathitan' ti tāya kathitaniyāmena⁸ sabban kāiesi, ekassa pana bhikkhuno⁹ hatthī na ppahosi 10 Atha iājā Mallikan āha 'bhadde ekassa bhikkhuno eko hatthi nappahoti. 11 kin kaiissāmi' ti 'Kın kathetha¹² deva, panca hatthisatānı natthī' ti 'Atthi devi,13 avasesā pana dutthahatthī,14 te bhikkhū dısvā 15 verambhavātā 16 viya candā hontī 'ti 'Deva ahan ekassa dutthahatthipotakassa chattan gahetvā titthanatthānan 17 jānāmī 'tı. 'Kattha nan thapessāmā 'tı 'Ayyassa Angulimālattherassa santike' ti Rājā tathā Hatthipoto¹⁸ vāladhin antarasatthimhi pakkhipitvā ubho kanne pātetva akkhīni nimmīletvā 19 atthāsi. Mahājano 'eyajūpassa nāma candahatthino ayam ākāro' 20 ti 21 hatthim eva olokesi Rājā 22 Buddhapamukhan bhikkhusanghan parivisitvā Satthāran vanditvā 'bhante yan 23 imasmin danagge kappiyabhandan va akappiyabhandan vā sabban tan²⁴ tumhākam eva dammī' ti āha

¹K āh°	² K con pakhı°
³ K. gāhāp° B ganāp°	⁴ K B a atthi
⁵ B <i>om</i>	⁶ В °ıyo
⁷ K kar ^o	⁸ K °en' eva
⁹ K. B <i>a</i> eko	¹⁰ K B. °tı
11 C Ca S °s1	¹² K. B om
¹³ B. a. tı	14 K B. °mo.
¹⁵ K B <i>a</i> va	¹⁶ C C ^a . va
¹⁷ B titthatthānaŋ	¹⁸ K B °potako
¹⁹ B °ıtvā.	_

 $^{^{20}}$ K α āyasmā Angulımālathero karotī.

 $^{^{21}}$ K a therassa settachatta° B. abhayan karoti hatthi me for a° āk° ti ha° eva

 $^{^{22}}$ K. a panītenâhārena 23 B. mayhaŋ

²⁴ B. om.

Tasmin khoʻ pana dāne ekadivasen' eva pariccattan cuddasakotidhanan hoti Satthu pana setacchattan nisīdanapallanko ādhārako pādapīthikā² ti cattāli anagghān' eva Puna evarūpan katvā buddhānan dānan³ nāma dātun samattho nāma⁴ nāhosi, ten' eva tan⁵ 'asadisadānan' ti paññāyi Tan kira sabbabuddhānan ekavāran hoti yeva,6 sabbesañ ca' itthī yeva sanyidahati

Rañño pana Kālo ca Junho cā ti dve amaccā ahesun Tesu Kālo cintesi 'aho rājakulassa palihāni, ekadivasen' eva cuddasakotidhanan yayan gacchati, ime iman danan bhunutvā gantvā nipannā niddāvissanti, aho natthan Junho cintesi 'aho lañño dānan, 10 na hi rājakulan'ti sakkā lālabhāve atthitena evalūpan dānan dātun, sabbasattānan pattin dentā 11 nama natthi, ahan 12 pan' 13 idan dānan anumodāmī' ti. Satthu bhattakiccavasāne rājā14 anumodanatthāva pattan ganhı Satthā cintesi mahoghan pavattentena 15 viva mahādānan dinnan, asakkhi¹⁶ nu kho mahājano cittan pasādetun udāhu no' ti So tesan amaccanan cittacaian 17 natva 'sace ianno dānassa anucchavikan 18 anumodanan kaiissāmi, 19 Kālassa sattadhā muddhā 20 phalissati, Junho sotāpattiphale patitthahıssatī' tı ñatvā Kāle anukampan paticca evarūpan dānan datvā thitassa rañño catuppadīkaņ 21 gātham eva vatvā²² utthāyâsanā vihāran gato

```
1 B. om
<sup>2</sup> K °pithako B. °pīthakâdı, om tı
8 B om.
                                          4 K B om
<sup>5</sup> K ev' etan.
                                          <sup>6</sup> K. a. Satthu ca
<sup>7</sup> S pana
                                          8 C. Ca. om
                                         <sup>10</sup> B a sudinnan
9 K B khayan
11 K devatā B. adanto.
                                         <sup>12</sup> S aho
                                         14 C Ca S om
13 K pana
15 K apavattanena.
                                         16 B. sakkhi
17 K cittavāraņ
                                         18 B dānânu°
19 C. Ca. om. K. bhavissāmi
                                         21 S °ıka°.
20 B mu° sa°
<sup>22</sup> K avatvā
```

Bhikkhū Angulimālaŋ¹ pucchijsu 'kin nu kho āvuso dutthahatthiji chattaŋ dhāretvā² thitaŋ disvā bhāyī'³ ti⁴'Na bhāyiŋ⁵ āvuso' ti Te Satthāraŋ⁶ āhaŋsu 'Angulimālo bhante aññaŋ vyākarotī' ti Satthā 'na bhikhhave Angulimālo bhāyati, khīnasavausabhānaŋ⁵ hi antare jetthakausabhā' mama puttasadisā bhikkhū na bhāyantī' ti vatvā Brāhmanavagge imaŋ³ gātham āha

(423) 'Usabhan pavaran vīran 10 mahesin vijitāvinan anejan nahātakan 11 buddhan tan ahan brūmi brāhmanan' ti

Rājapi domanassappatto hutvā ¹² 'evaiūpāya nāma pailsāya ¹³ dānaŋ datvā thitassa mayhaŋ anucchavikaŋ anumodanaŋ akatvā gātham ¹⁴ eva vatvā ¹⁵ utthāya ¹⁶ gato, mayā Satthu anucchavikaŋ dānaŋ akatvā ananucchavikaŋ kataŋ bhavissatī kappiyabhandaŋ adatvā akappiyabhandaŋ vā ¹⁷ dinnaŋ bhavissatī ti, ¹⁸ 'Satthārā me kupitena bhavitabbaŋ, yassa kassaci ¹⁹ dānanuiūpaŋ anumodanaŋ ²⁰ kātuŋ vattatī 'ti vihāiaŋ gantvā Satthāiaŋ vanditvā etad avoca 'kin nu kho me bhante ²¹ dātabbayuttakaŋ dānaŋ na dinnaŋ, udāhu dānanurupaŋ ²² kappivabhandaŋ ²³ adatvā ²⁴ akappiyabhandam eva dinnan 'ti

```
<sup>2</sup> C. C<sup>a</sup> gahetvā
1 K °lattheran
<sup>3</sup> K bhāyasī
                                          4 B om
<sup>5</sup> K bhāyāmı B bhāyı
<sup>6</sup> K B a upasankamitvā
                                          7 K C Ca °vā u°
8 K °bhasadısā
                                          9 B. om
                                         11 K nhā° B nhã°
10 B dhīraŋ K dhiraŋ
                                         13 K a majjhe.
12 B om
                                         15 K B a Satthā.
<sup>14</sup> K gāthāmattam
16 K B. °yasanā
17 C. Ca om
                                         18 B om
^{19}B evañ hi asadisadānan nāma for ya<br/>° ka°
                                         21 K. tan.
<sup>20</sup> K C. C<sup>a</sup> °pā °nā.
                                         23 S aka°
22 S adān°
<sup>24</sup> S adatthā C C<sup>a</sup> S om ak° eva dı°
```

'Kım etan mahāıājā' tı. 'Na me tumhehı dānânucchavikā anumodanā katā' ti 'Mahārāja anucchavikam eva te dānaņ dinnaņ, etañ hi asadisadānaņ nāma ekassa buddhassa ekavāram eva sakkā dātun, puna evarūpan nāma dānan duddadan'i tr 'Atha kasmā me bhante dānanurūpan anumodanan na karītthā' tī 'Parīsāya asuddhattā mahārājā'tı 'Ko nu kho bhante parısāya doso' tı Ath' assa Satthā dvınnan pı amaccānan cıttacāran² ārocetvā Kāle anukampan paticca anumodanāva akatabhāvan ācikkhi Rājā 'saccan kira te Kāla evan cintitan' ti pucchitva, 'saccan' ti vutte, 'tava santakan agahetvā mama puttadāiena³ saddhin mayi attano santakan dente tuyhan 4 kā pīlā, gaccha 5 tvan,6 mayā dinnan tan dinnam eva hotu,7 latthato pana me nikkhamā' ti tan ratthā nīharitvā Junhan pakkositvā,8 'saccan kira te evan cintitan' ti pucchitva,9 'saccan' ti vutte, 'sadhu mātula pasanno 'smi, tvaņ mama parijanaņ 10 gahetvā mayā dinnaniyāmen' eva sattadivasāni dānan dehī' ti sattâhan rajjan niyyādetvā Satthāran āha 'passatha bhante bālassa kāranaņ, 11 mayā evan dinne 12 dāne pahāram adāsī' ti Satthā 'āma mahāiāja bālā nāma parassa dānaŋ anabhınandıtvā duggatıparāyanā hontı, dhīrā pana paresam pi dānan anumoditvā saggaparāvanā evan hontī' tı vatvā ıman gātham āha

> 177 'Na ve kadarıyā devalokaŋ vajantı, bālā have nappasaŋsantı dānaŋ, dhīro ca 13 dānaŋ anumodamāno ten' eva so hotı sukhī paratthā 'tı

¹ K dudınnaŋ.

³ K B °reh₁.

⁵ K kā hānı.

⁷ B a ti.

⁹ C Ca. pucchi.

¹¹ B. karô

¹³ B. va.

² K cıttavāraŋ

⁴ K a p₁

⁶ K B. yan S bho.

⁸ K. B sapetva.

¹⁰ K rajan

¹² B dinna°.

Tattha kadarıyā ti thaddhamaccharıno, bālā tı ıdhalokaparalokaŋ¹ ajānanakā Dhīi o tı pandıto Sukhī paratthā tı ten' eva so dānânumodanapuññena paraloke dibbasampattın anubhavamāno sukhı hotī tı²

Desanâvasāne so³ Junho sotâpattıphale patitṭhahı, sampattaparısaya pı sātthıkā desanā⁴ ahosī tı⁵ Junho pı⁶ sotapanno hutvā sattâhaŋ raññā dınnanıyāmen' eva dānaŋ adāsī tı

Asadısadānassa vatthu 7

11 Anāthapindikaputtakālavatthu

Pathavyā^s ekarajjenā ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Kālaŋ nāma Anāthapindikassa puttaŋ āiabbha kathesi

So kira tathāvidhassa saddhāsampannassa setthino putto hutvā n' eva Satthu santikan gantun, na gehan āgatakāle daṭṭhun, na dhamman sotun, na sanghassa veyyāvaccan kātun icchati, pitarā 'mā evan tāta kaiī' ti vutto tassa vacanan na sunāti Ath' assa pitā cintesi 'ayan evarūpan ditthin gahetvā vicaranto Avīciparāyano bhavissati, na kho pana me¹o tan patirūpan yan mayi passante mama putto nirayan gaccheyya, imasmin kho pana loke dhanadānena abhijjanakasatto¹¹ nāma natthi, dhanadānena¹² bhindissāmī'¹³ tī. Atha nan āha 'tāta¹⁴ uposathiko hutvā vihāran gantvā dhamman sutvā ehi, kahāpanasatan

¹ K. °lokatthaŋ	² B om.
³ K. B om	⁴ K dhammades°.
⁵ K B om.	⁶ K om.
⁷ K B °navatthu (K. °uŋ)	B a dasaman
⁸ K B °byã	⁹ B ahaŋ
10 K pan' eva B pan' etan	
¹¹ C. C ^a bhı°.	12 K dhanena naŋ
¹³ B. chi°	¹⁴ K om

te¹ dassāmī' tı 'Dassatha tātā' ti. 'Dassāmı puttā' tı. So yavatatıyan patıñnan gahetva uposathıko hutva vihāran agamāsi, dhammasavanena 2 pan' assa kiccan natthi, yathāphāsukatthāne supitvā⁸ pāto va gehan agamāsı Ath' assa pitā 'putto me uposathiko anosi, sīgham assa yāguādīni āhaiathā' ti vatvā dāpesi So 'kahāpaiie4 agahetvā na bhuñjissāmī'ti āhatâhataŋ 5 patikkhipi 6 Ath' assa pitā pīlaŋ asahanto kahāpanabhandikaŋ 9 dāpesi, so tan hatthena gahetvā va āhāran parībhunji Atha nan punadivase setthī 'tāta kahāpanasahassan te dassāmi, Satthu purato thatvā ekan dhammapadan 10 ugganhitvā āgacchevyāsī' ti pesesi. So pi¹¹ vihāiaņ gantvā Satthu purato thatvā¹² ekam eva padaŋ¹³ uggahetvā 14 palāyıtukāmo ahosı Ath' assa Satthā asallakkhanakāran akāsī So tan padan asallakkhetvā 'uparipadan ugganhıssāmī'15 tı thatvā 16 assosı yeva 'Ugganhissāmī 'ti sunantā va kira sakkaccan sunanti nāma, evañ ca kııa¹⁷ sunantānan dhammo sotāpattımaggādayo deti So pi 'ugganhissāmī' ti sunāti, Satthâpi 'ssa asallakkhanakāraņ 18 karotı 19 So 20 'uparıpadan ugganhıssāmī' 21 tı thatvā²² sunanto va²³ sotāpattiphale patītthāsī²⁴ punadivase Buddhapamukhena bhikkhusanghena saddhin yeva Sāvatthıyaŋ²⁵ pāvısi. Mahāsetthī taŋ dısvā va²⁶

¹ B om	² B °ne
³ K thatvā B	°nesu sayıtvā.
⁴ K. °naŋ	⁵ K āhāraŋ
⁶ K pakkhipi	⁷ K pılıtam.
	C C ^a asakkonto
⁹ B °ndaŋ	¹0 K eva pa°
11 K. B om.	12 B a va
¹³ K. dhammapa°	¹⁴ K B °nhitvā.
¹⁵ C C ^a S ga°	16 B vatvā
¹⁷ K. nāma.	¹8 C C⁴ °nakāianaŋ.
¹⁹ Bakāsı.	²⁰ B a. pi.
²¹ C. C ^a S ga°	²² B va°
²³ K. yeva	²⁴ B. °ātı.
²⁵ K. B °ıŋ	²⁶ B. om

'ajja me¹ puttassa ākāio ruccatī' ti cintesi Tassa pi etad ahosi 'aho vata me pitā ajja Satthu santike kahāpane na² dadeyya kahapanakāianā, mayhan uposathikabhāvan patiechādeyya' ti Satthā pan' assa hiyyo va3 kahāpanakāranā⁴ uposathikabhāvan annāsi Mahāsetthī Buddhapamukhassa sanghassa⁵ yāgun dāpetvā puttassa pi dāpesi So nisīditvā tunhībhūto6 yāgun pivi7 khādanīyan khādi⁸ bhattan bhuñn Mahāsetthī Satthu bhattakıccâvasāne puttassa purato sahassabhandıkan thapāpetvā9 'tāta mayā tvan 10 "sahassan te 11 dassāmī" ti vatvā uposathan samādapetvā vihāran pahito, idan te sahassan' So Satthu purato kahāpane dryyamane drsvā lajjīto 12 'alan me kahāpanehī' ti vatvā, 13 'ganha tātā' 14 ti vuccamāno pi na ganhi. Ath' assa pitā Satthāran vanditvā 'bhante ana me puttassa ākāno ruccatī' ti vatvā, 'kin mahāsetthī' ti vutte, 'mayā esa purimadīvase "kahāpanasatan 15 te dassāmī" ti vatvā vihāian pesito, punadivase kahāpane agahetvā bhunjitun na icchi, ajja pana diyyamāne pi kahāpane na icchatī' ti Satthā 'āma mahāsetthi ajja tava puttassa cakkavattisampattito pi devalokabrahmalokasampattīhi 16 pi sotapattiphalam eva varataran' ti vatvā iman gātham āha.

178. 'Pathavyā ekarajjena saggassa gamanena vā sabbalokādhipaccena sotapattiphalaŋ varan' ti

Tattha pathavyā ekarajjenā ti cakkavattnajjena, saggassa gamanena vā ti chabbīsatividhassa vā¹⁸

¹ B mama.	² K C. om
³ K pana B om	⁴ B. °nassa kār°
⁵ K B bhikkhusa°	6 K a va.
⁷ B °atı	8 C C ^a . a na
⁹ K thapetvā	¹⁰ K om
11 B om	¹² B °anto
13 B om.	¹⁴ C C ^a . ganhathā
15 B. °sahassaŋ.	¹⁶ K °brāhma°
¹⁷ K B. varan.	18 B. om. K. om. vā sa°.

saggassa adhigamanena Sabbalokâdhipaccenā ti ekasmiņ¹ ettake loke nāgasupannavemānikapetehi² saddhiņ sabbasmiņ loke ādhipaccena Sotâpattiphalaŋ vaian ti yasmā ettake thāne rajjaŋ kāretvā pi nirayâdīhi pi³ amutto⁴ va hoti, sotâpanno pana pihitaapāyadvāro⁵ hutvā sabbadubbalo pi atṭhame bhave na⁶ nibbattati, tasmā sotâpattiphalam eva vaiaŋ uttaman ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı KālanāmaAnāthapındıkaputtassa vatthu ⁸

Lokavaggavannanā nitthītā Terasamo vaggo

¹ F B etasmin.

² K °vımānıka°

3 B om

⁴ B °ttā

⁵ K pidahita° B pihitâp°

⁶ **F** om

⁷ K nâtivattati, foi na ni°

 $^{^8}$ K Kālavatthuņ. S Kālanāmassa An
° B. Anāthapındıkaputtakālavatthu, and a ekādasamaņ

XIV. BUDDHAVAGGO

1. Māgandinavatthu *

Yassa jitan ti iman dhammadesanan Satthā Bodhimande vihaianto Māradhītaio ārabbha¹ samutthāpetvā² puna Kuiuiatthe Māgandiyabrāhmanassa³ kathesi

Kuruiatthe kira Māgandiyabiāhmanassa dhītā Māgandıya eva4 nama5 ahosı uttamarüpadha1a Tan patthavamānā aneke biāhmanamahāsālā c' eva khattiyamahasālā ca 'dhītaran no detū' tr Māgandryassa pahininsu 'na tumhe mayhan dhītu anucchavikā' ti sabbe patikkhi-Ath' ekadivasan Sattha paccusasamaye lokan pat' eva olokento7 attano ñānajālassa anto pavitthan Māgandiyabrāhmanan disvā 'kin nu kho bhavissatī' ti upadhāiento brāhmanassa ca brāhmaniyā ca tinnan maggaphalānan Brāhmano pi bahigāme nibaddhan⁸ upanissayan addasa Sattha pato va pattacīvaran adaya tan aggin parıcalatı thanan agaması. Brahmano Satthu rüpasının oloketva9 'ımasmın loke ımınā sadıso puriso nāma natthi, ayan 10

^{*} Cf. 1. 199, and F. J. 1, pp. 78 ff.

¹ K B a kathesı Desanā pana Sāvatthıyaŋ

² B. samutthitā.

³ B. Māgandibi° K. Māgandiya°, al.

⁴ C C^a evan. K. om. ⁵ S nāmā

⁶ B. aneka° ⁷ K. B. vo°

⁸ K. niva°. 9 K. B °ento.

¹⁰ B. om.

mayhan dhitu anucchaviko, imassa¹ dhitaian dassāmi'2 tı cıntetvä Sattharan äha · 'samana mama ekā dhītā atthi, ahan tassa anucchavikan purisan apassanto tan na kassaci adāsin,3 tvan pan' assā anucchaviko, ahan te dhītaran pādaparicārikaņ katvā dātukāmo, yāva naņ ānemi tāva ıdh' eva tıtthā '4 tı āha 5 Satthā tassa kathan sutvā n'eva abhinandi na patikkosi Biāhmano pi gehan gantvā brāhmanın 6 āha 'bhotı ajja me dhītu anucchaviko puriso dittho, tassa tan dassāmā' ti dhītaian alankāiāpetvā7 brāhmanıyā saddhin tan thanan agamāsi, mahajano pi kutühalajāto8 nikkhami Satthā biāhmanena vuttatthāne athatvā tattha padacetīyan dassetvā añnasmin thāne Buddhānan kna padacetiyan 'idan asuko nāma atthāsı passatū' ti adhitthahitvā9 akkantatthāne yeva paññāyati, sesatthāne tan 10 passanto nāma natthi Biāhmano attanā saddbin gacchamānāya biāhmaniyā 'kahan so' puriso'12 tı puttho "masmın thane tıtthahi" tı tan 13 avacan' tı olokento padavalanjan disvā 'idam assa padan' ti dassesi 14 Sā lakkhanamantakusalatāya 'na idan brāhmana kāmabhogino padan' ti vatvā biāhmanena 10 'bhoti tvan udakabındumhı 16 sunsumāran 17 passası, 18 mayā so samano 19 "dhītaian te dassāmī" ti vutte,20 tenāpi me21 adhivāsitan" tı vutte, 'brāhmana kiñcâpı tvan evan vadesı, ıdan pana nıkkılesass' eva padan' tı vatvā ıman gatham aha

```
<sup>1</sup> B a me
                                               <sup>2</sup> B. °mā
 <sup>3</sup> K. B C C<sup>a</sup> osı
                         S ka° n'adadın
 4 K B tıtthāhī
                                               5 K om.
 <sup>6</sup> B °ıvā
                                               <sup>7</sup> K B. a ādāya
 8 B kotuhalan jā°. C Ca. a. pi
 3 K atıtthaº
                                             10 K. padacetiyan
11 K bho.
                                              12 B om
13 B om.
                                              14 K otı
15 B ono.
16 K B °pātimhi (K. °pāt°)
<sup>17</sup> B susu<sup>c</sup>
                                             18 B. passi.
19 B a. dittho S ahan te sao dhīo dao
20 S cena
                                             21 B om.
```

Rattassa hi ukkutikan padan bhave, dutthassa hoti sahasanupilitan, mulhassa hoti avakaddhitan padan, vivattacchadassa idam idisan padan iti

Atha nan biāhmano 'bhoti mā viravi, tunhībhūtā ehī' tı gacchanto Satthaian disvā 'ayan so puliso' tı tassa dassetvā Satthāran upasankamitvā 'samana dhītaian te dassāmī' ti āha Satthā 'na me tava dhītāya attho' ti avatvā, 'brāhmana ekan' te kāranan kathessāmi sunissasī's tī vatvā, 'kathehī bho4 sunīssāmī' tī vutte, abhinikkhamanato patthaya atītan āharitvā dassesi Tatrayan sankhepakathā Mahāsatto rajjasilin pahāya Kanthakan⁵ āruyha 6 Channasahāyo abhinikkhamanto nagaradvāre thitena Māiena 'Siddhattha nivatta, ito te sattame divase cakkaratanan pātubhavissatī' ti vutte, 'aham p'7 etan Māra jānāmi, na pana⁸ me ten' attho' ti āha 'Atha kımatthava nıkkhaması' tı 'Sabbañnutananatthava' tı. 'Tena hi sace ajja patthāya kāmavitakkâdīnan ekan 10 pi¹¹ vitakkesi¹² jānissāmi te kattabban' ti āha patthāya otārāpekkho satta vassāni mahāsattan anubandhi. Satthâpi chabbassāni dukkaracālikaņ¹³ calitvā paccattan purisakāran 14 nissāva bodhimūle sabbañnutanānan pativijjhitvā vimuttisukban patisanvediyamāno pancame 15 sattâhe Ajapālanigrodhamūle nisīdi. Tasmin samaye Māro 'ahan 16 ettakan kālan anubandhitvā otārāpekkho

¹ K vivatacchedassa B. vivattacchedass' S oddassa.

² B. ekantena

³ C. Ca otī S othā K. suṇāhī

⁴ K corr. B. a samana ⁵ K B Kantha°.

⁶ K. abhi[°] ⁷ K. c'

⁸ B. om ⁹ K B allato

¹⁰ S. ekavıtakkam

¹¹ K B a vitakkan. ¹² K B °ssasi.

¹³ K. B. S °kārīkaŋ

¹⁴ C. C⁸. S. °âk° K °akk°.

pı ımassa kıñcı khalıtan na addasan,1 atıkkanto dänı2 esa mama visayan' ti domanassappatto mahāmagge nısīdı. Ath' assa Tanhā Aratı Ragā3 tı ımā tısso dhītaro 'pıtā no na paññāyatı, kahan nu kho etarahī' ti olokavamānā 4 tātan 5 tathā nisinnan disvā upasankamitvā 'kasmā hi tāta dukkhī dummano' ti pucchinsu. tāsan tam atthan ārocesi. Atha nan ahansu 'tāta mā cıntayı, mayan 10 attano vase katvā 11 ānessāmā 'tı 'Na sakkā ammā esa kenacı vase kātun' tı. 'Tāta mayan itthivo nāma, idān' eva tan 12 rāgapāsadīhi bandhitvā ānessāma, tumhe mā cintayitthā' ti Satthāran upasankamıtva 'pade te samana parıcarema' tı ahansu. Sattha n' eva tāsan vacanan manasakāsı 13 na akkhīni ummīletvā 14 Puna Māradhītaio 'uccāvacā15 kho purisānan adhippāyā, kesañci kumālikāsu peman hoti kesañci pathamavave thitasu kesanci majihimavaye thitasu kesanci pacchimavave thitasu, nanappakarehi tan palobhessama'16 tı ekamekā 17 kumārıkāvannâdıvasena satan satan attabhāve18 abhınımmınıtvā kumārikāyo19 avijātā sakin vijātā duvijātā 20 majihimitthiyo mahitthiyo ca 21 hutvā 22 chakkhattun Bhagavantan upasankamitvā 'pāde te samana parıcāremā' ti āhaŋsu Tam pi Bhagavā na manasâkāsi. yatha tan anuttare upadhisankhaye²³ vimutto²⁴ ti

¹ K B nâdda°	² B ıdānı
³ C C ^a Ratī B Rāgā	⁴ K B °ıya ⁶
⁵ K B S taŋ	6 K. B om.
⁷ К В <i>а</i> 'sī	⁸ S tā K B a tā.
⁹ K °ıttha	¹⁰ K B <i>a</i> taŋ.
¹¹ К <i>а</i> паŋ	¹² K B. naŋ
¹³ K manasavakāsı	¹⁴ B ummilitvā.
¹⁵ B ucca°	¹6 K °ıss°
¹⁷ K S ekekā	¹⁸ K °vaŋ
¹⁹ B J kumāriyo.	²⁰ K duve vı°.
²¹ K mahallitthiyo B mahalla	kı°.
²² B katvā sattakkhattuŋ upasa°	Bha° pāde, etc
²³ B °sañkhāre	²⁴ K adhımutto
²⁵ B. ath' assā	

Satthā ettakena¹ pī tā anapagacchantiyo² 'apetha kiŋ disvā evaŋ vāyamatha,' evarūpaŋ nāma avītarāgānaŋ⁴ purato kātuŋ⁵ vattatı,6 tathāgatassa pana iāgadayo pahīnā, kena taŋ² kāianena attano vasaŋ⁵ nessathā' tī vatvā imā gāthā 9 abhāsi

- 179 'Yassa jitan navajīyati, jitam assa noyāti koci loke tan buddhan anantagocaran apadan kena padena nessatha.
- 180 Yassa jālnī visattikā tanhā natthi kuhiñci netave tan buddhan anantagocaran apadan kena padena nessathā' ti.

Tattha yassa jitan nâvajīyatī 10 ti yassa sammāsambuddhassa tena tena maggena jitan iāgadikilesajātan puna asamudācaranato 11 navajīyati dujjitan 12 nāma na hoti 13 Noyātī ti na uyyātī 14 yassa jitan kilesajātan rāgâdisu koci ekakileso 15 pi loke pacchato-vattī 16 nāma na hoti nânubandhatī ti 17 Anantago caran ti anantarammanassa sabbañnutanānassa vasena apariyantagocaran. Kena padenā ti yassa hi 18 rāgapadadisu ekapadan pi atthi tan tumhe tena padena nessatha, 19 buddhassa 20 pana

20 B. °an.

¹ K. °nā ² K anuga° B anāga°. 3 B °thā tı 4 B vi° C Ca con a na ⁵ B *a* na 6 B. a. ti. 7 K man ⁸ K. vase 10 B om K navajītī. ⁹ F. J 1. 79 ¹¹ B °cārato 12 B dun° ¹³ C Ča cori, hosi 14 C Ca a, t1 15 S. B. eko kı° ¹⁶ K. onivatti Skt. paścādvartī ¹⁷ K. B. a attho. 18 B om ¹⁹ K B. neyyātha (K. neyya°) Cf. Childers, p. 313.

ekapadam pi natthi, tan apadan buddhan tumhe kena padena nessatha. Dutiyagāthāya¹ tanhā nām' esā sansibbitapariyonandhanatthena² jālam assā atthī ti pi jālakārikā³ ti pi jālūpamā ti⁴ jālinī, rūpadisu ārammanesu visattatāya⁵ visattikā, visattamanatāya⁶ visahāratāya⁻ visapupphatāya౭ visaphalatāya visaparibhogatāya pi visattikā, sā evarūpā tanhā yassa kuhinci bhave netun natthi tan tumhe apadan buddhan kena padena nessathā ti attho

Desanavasāne bahunnaŋ 10 devatānaŋ dhammâbhısamayo ahosı, 11 Māradhītaro pi tatth' ev' antaradhāyiŋsu 12

Satthā iman dhammadesanan āharitvā 'Māgandiya ahan pubbe ¹³ imā tisso Māi adbītaro addasan semhâdīhi apalibuddhena suvannakkhandhasadisena attabhāvena samannāgatā ¹⁴ tadapi methunasmin chando nahosi, ¹⁵ tava pana ¹⁶ dhītu sarīran dvattinsākārakunapaparipūritan ¹⁷ bahi citto viya asucighato, sace hi mama pādo asucimakkhito ca ¹⁸ bhaveyya ayañ ca ummāratthāne tittheya tathāpi 'ssā sarīran ¹⁹ pādena ²⁰ pi ²¹ na phuseyyan' ti vatvā iman gātham āha.

 7 B. °har°.
 8 B °pupphi°

 9 K. yā hosi.
 9 om.

 10 K B °ūnaŋ

 12 K B eva a°

 13 C Ca buddhena S. om.

15 Ca. na hosi
 16 B. om
 17 K dvitinsâ° K B. opūran
 18 S B. om

¹⁹ S. °re. Κ B. S. α. ahaŋ.

¹ K oyan.

² K sansibbitaparisibbitapariyo° S °parisansibbita° K. °ndatthena

³ K jālaŋ kā°.

⁴ B a pi

⁵ K visatitāya

⁶ F visattā pana tāya. C. C^a. pana tāya. S. sā pana. K om visattikā . . . tāya

²⁰ K. B. pādaŋ S pāde. ²¹ K. B. om

'Disvāna Tanhan Aratin Ragan ca¹ nahosi chando api² methunasmin, kim ev' idan muttakarīsapunnan pādapi nan samphusitun na icche' ti³

Desanavasāne ubho pi jayampatikā 4 anāgāmiphale patitthahijsū ti

Māradhītarānaŋ5 vatthu

2 YAWAKAPPÄTIHÄRIYAVATTHU

Ye jhānapasutā⁶ dhīlā ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Sañkassanagaradvāle bahū devamanusse ārabbha kathesi Desanā pana⁷ Rājagahe samutthitā

Ekasmin hi samaye Rājagahes setthī parissayamocanatthaņ c' eva pamādena galitānan ābhai anādīnan rakkhanatthañ ca jālakai andakan palikkhipāpetvā Gañgāya udakakīlan kīli. Ath' eko rattacandanai ukkho Gañgāya upalitīre jāto Gañgodakena dhotamūlo li patitvā tattha tattha pāsānesu sambhijjamāno li vippakili, tato ekā ghatappamānā ghaṭikā pāsānehi ghansiyamānā udakaūmīhi pothiyamānā matthā la hutvā anupubbena vuyhamānā sevālapaliyonaddhā la āgantvā tassa jāle laggi Setṭhī 'kim etan' ti vatvā 'rukkhaghatikā' ti sutvā tan āharāpetvā 'kin nām' etan' ti li upadhāranatthan vāsikannena tacchāpesi, tāvad eva alattakavannan ratta-

¹ K. B. ca Rāgaņ	² B om
³ K corr rechatr	⁴ K jāyapa°.
⁵ K. °rāya. B Māgandıy	avatthu pathaman
* Cf F J. IV 263 f., Cull	avagga, v. 8. Haidy, pp 300 f.
⁶ B °sūtā, om. dhīrā	7 S om
⁸ B. °ha°	⁹ K °yan mo°
10 K. B °tānı °īnı.	¹¹ S dhovita°.
¹² B. saŋbhañj°.	¹³ S mattā B. om.
14 B ondhā	¹⁵ B a vatvā.

candanaŋ paññāyı. Seṭthī pana n' eva sammādıtthı na mıcchādıtthi majjhattadhātuko So cintesi 'mayhaŋ gehe candanaŋ¹ bahuŋ,² kin nu kho iminā karıssāmī'³ tı Ath' assa etad ahosi· 'imasmiŋ loke "mayaŋ hı⁴ alahantā⁵ mayaŋ arahantā" tı vattāro⁶ bahū, ahaŋ ekaŋ arahantam pı² na jānāmi,³ gehe bhamaŋ yojetvā pattaŋ likhāpetvā sikkāya thapetvā veluparamparāya satthihatthamatte ākāse olambetvā⁰ "sace arahā atthi¹⁰ ākāsena āgantvā¹¹ ganhātū "¹² tı vakkhāmi, yo taŋ gahessatı taŋ¹³ saputtadāro saranaŋ gamissāmī '¹⁴ tı so¹⁵ cintitaniyāmen' eva pattaŋ likhāpetvā veluparamparāya ussāpetvā 'yo¹⁶ imasmiŋ loke¹² arahā so¹⁵ ākāsenagantvā imaŋ¹⁰ pattaŋ ganhātū 'tı āha.

Cha satthāio 'amhākaŋ esa²o anucchaviko, amhākaŋ etaŋ²i dehī' ti vadiŋsu So 'ākāsenagantvā ganhathā' ti āha.²' Chatthe²³ divase nigantho²⁴ Nāthaputto²⁵ antevāsike pesesi 'gacchatha setthiŋ evaŋ vadetha "amhākam ācaliyassa va²⁶ anucchaviko, mā appamattassa²⊓ kāranā²⁵ ākāse²⁰ āgamanaŋ kari,³⁰ dehi kila te³¹ pattan"

¹ B rattaca°	² B bahū
³ K B. karomī	⁴ K B om
⁵ K B onto	⁶ C. C ^a vatvā te
⁷ K. pı ar°.	⁸ B. passāmi
⁹ K. B °mbāpetvā	¹⁰ B <i>a</i> 1man.
¹¹ K. B 'enag'. K a. man	J
12 C. Ca. ontū	13 C Ca B tassa
¹⁴ K gacchi°.	15 B om.
16 K. rep C. Ca om.	¹⁷ S. a yo
18 K 1ep.	¹⁹ K om
²⁰ B. yeva. K. om	
²¹ K. B eva nan S ev' etan.	
²² B <i>a</i> atha.	23 C Ca. om.
²⁴ B. ontho	²⁵ B. Nāta°.
²⁶ K B. om S °ss' eva.	
²⁷ K. B °ttakassa.	²⁸ B <i>a.</i> va
²³ K. B. ^o sena	30 K kiri
31 K. kir' etan B. me tan.	

Te gantvā setthin tathā vadinsu Setthī¹ 'ākāsena gantvā ganhītun samattho va ganhātū' tī āha Nāthaputto sayan gantukāmo² hutvā³ antevasīkānan sañnan adāsī 'ahan ekan hatthañ ca 4 pādañ ca ukkhipitvā uppatītukāmo viya bhavissāmi, tumhe man "ācaiiya kiņ kaiotha, dārumayapattassa kāranā patrechannan arahattan⁵ mahājanassa mā dassayitthā" ti vatvā man hatthesu ca pādesu ca gahetvā ākaddhantā bhūmiyan pāteyyāthā' ti 6 tattha gantvā setthin āha 'mahāsetthi' ayan patto8 aññesan nanucchaviko, mā te appamattassa9 kāi anā mama10 ākāse uppatanan nucci,11 dehi me pattan' ti ākāsena uppatītvā va ganhathā' tī 12 Tato Nāthaputto 'tena hi apetha apetha' ti antevāsike apanetvā 'ākāse uppatissāmī' ti ekan hatthañ ca ekan 13 padañ ca ukkhipi. Atha nan antevāsikā 'ācarīya 14 ācarīya kin nām' etan karotha, chavassa 15 darumayapattassa karana patrechannagune tumhehi 18 mahajanassa dassite 17 ko attho' ti tan hatthapādesu gahetvā ākaddhitvā¹⁸ bhūmiyan pātesun So setthin äha: 'mahāsetthi ime19 me20 uppatitun na denti, dehi me tan²¹ pattan' ti 'Uppatityā²² ganhatha bhante' tı Evan tıttlıya cha dıvasanı vayamıtvapı23 pattan na labhinsu yeva

Sattame divase āyasmato ca²⁴ Mahāmoggallānassa āyasmato ca Pindolabhāradvājassa 'Rājagahe pindāya caiissāmā' ti gantvā ekasmiņ pitthipāsāne thatvā cīvaiaņ

¹ Ca om	² S ganhitu°.
³ B om	⁴ S om
⁵ B °ttagunaŋ	⁶ B a vatvā
⁷ B a. mayhan	⁸ B anucchaviko
⁹ B. °ttakassa.	¹⁰ B va.
¹¹ K B. rucı	12 C Ca a tan
¹³ K B om	¹⁴ K B once
¹⁵ B <i>a</i> lämakassa	¹⁶ K B om
¹⁷ K B °tena	¹⁸ C C ² °etvā.
¹⁹ B 1° ma°.	⁹⁰ K man. B om
²¹ B om.	22 K. a va
²³ B. a. taŋ	²⁴ B after the names.

pārupanakāle dhuttakā kathan samutthāpesun 'hambho' pubbe cha satthaio2 "mayan arahant' amha"3 ti carinsu,4 Rājagahasetthino pana ajja sattamo divaso⁵ pattaŋ ussāpetvā thapito "sace6 arahā atthi ākāsenagantvā ganhātū" tı vadantassa, eko pı "ahan arahā" tı ākāse uppatanto7 natthi, alla no8 loke arahantānan natthibhāvo ñāto' ti. Tan kathan sutvā āyasmā Mahāmoggallāno āyasmantan Pındolabhāradvājan āha 'sutan te⁹ āvuso¹⁰ imesan vacanan, ime Buddhassa¹¹ sāsanan paliganhantā viya vadanti, tvañ ca mahiddhiko mahanubhavo, gacch' etan 12 pattan ākāsenāgantvā 13 ganhāhī 'tı 14 'Āvuso Moggallāna 15 tvaņ "iddhimantanan aggo" ti pākato, tvan etan ganha,16 tayı 17 ganhante ahan ganhıssāmī' tı 'Ganhâvuso 18 tı evan 19 vutte ayasma Pındolabharadyajo abhınnapadakan 20 jhānan samāpajjitvā utthāya21 tigāvutan22 pitthipāsānan antantena 23 paricchindanto 24 tūlapicu viya ākāse utthāpetvā 25 Rājagahanagai assa upari sattakkhattuij anupari-So tigāvutappamānassa nagaiassa pidhānaņ viya paññāyı Nagaravāsino 'pāsāno no 26 avattharitvā ganhātī'27 ti bhītā suppâdīni matthake katvā tattha tattha

```
<sup>1</sup> K. B. ambho
                                         <sup>2</sup> K B a loke.
 3 K 1ep. three
 4 K. vadınsu B vicai°
 5 K. a° sa° dı° atter vadantassa
 <sup>6</sup> B. a. pana
                                        <sup>7</sup> K a nāma
 8 B om
                                        9 S om.
<sup>10</sup> K B S. a Bhāradvāja
                                       <sup>11</sup> K S Buddha°
12 B gaccha tan
                                       <sup>13</sup> K B °na ga°
<sup>14</sup> B. a āha
                                       15 B Mahāmo°
                                       <sup>17</sup> K B. S. a. pana.
16 K B. ganhāhi
18 K. ganha āv°.
                                       19 B om
20 K. B. a. catuttha°.
21 K vu°. B rādangutthāya
22 K. a pl.
                                      23 K. B. pādantena.
24 B paticchadento
25 K utthap°. B. upatthap°
26 C. C. UIK
                                      27 B. °atī.
```

nılīyınsu 1 Sattame vāre thero pitthipāsanan 2 bhinditvā attānan dassesi Mahājano theran disvā 'bhante Pindolabhāradvāja3 pāsānan gālhan4 katvā ganha, mā? sabbe nāsayī' ti Thero pāsānan pādantena khipitvā nissaijesi, so gantvā yathātthāne va6 patitthāsi Theio setthissa gehamatthake atthāsı Tan disvā setthī urena nipajjitvā 'otara' sāmī' ti vatvā ākāsato otinnan' theian nisīdā petvā pattan otarāpetvā ocatumadhurapunnan to katvā therassa¹¹ adāsı Thero pattan gahetvā vihārābhimukho pāvāsi Ath' assa ve arannagatā vā gāmagatā vā 12 tan 13 pātihārīyan nāddasansu 14 te sannīpatītvā 'bhante 15 amhākam pi 16 pätihäiivan dassehi' ti theran anubandhinsu So tesan 17 pātihārīvan dassento 18 vihāran agamāsi Satthā tan anubandhityā unnadantassa 19 mahājanassa saddaij sutvā 'Ānanda kass' eso saddo' ti pucchitvā, 'bhante Pındolabhāradvājena ākāse²⁰ uppatitvā candanapatto gahito, tassa santike eso saddo' ti sutvā, Bhāradvājan pakkosāpetvā 'saccan kira tavā evan katan' ti21 'saccan bhante' ti vutte, 'kasmā te Bhāradvāja evan katan' ti theran 22 garahitvā tan pattan khandākhandan bhedāpetvā bhikkhūnan añjanūpapinsanatthāya²³ dāpetvā²⁴ sikkhāpadan paññapesi.

```
<sup>1</sup> B. nılayınsu, om ta° ta°
                                                <sup>2</sup> K pāsānaņ
                                                <sup>4</sup> B dalhan.
 <sup>3</sup> K B a. tava.
                                                <sup>6</sup> K. B yeva
 <sup>5</sup> K B a no
                                                                     S. om
                                                8 C Ca. onnao
 <sup>7</sup> K B °ratha
9 K. S otār°
                                               10 B °madhūra°.
<sup>11</sup> B. pattan
12 C Ca. S. om. gā° vā B suñnagāragatā vā
13 K. S. om
                                               ^{14}~{
m K}~ na passi{
m gsu}
                                               16 K om.
15 B. om
17 K. B. 1ev
                                               <sup>18</sup> S. B °etvā
<sup>19</sup> B unnādentassa.
                                               <sup>20</sup> B °sena.
<sup>21</sup> K a. pucchitvã
                                              <sup>22</sup> B. therassa.
<sup>23</sup> K B. añjanapisanatthāya (B °pi°)
4 K. a. savakanan
```

Titthiyā 'samano kira Gotamo tan pattan bhedāpetvā pātihārīvassa akaranatthāva sāvakānan sikkhāpadan paññāpesī' ti sutvā 'samanassa Gotamassa sāvakā pañnattan sikkhapadan jivitahetu pi natikkamanti, samano pi² Gotamo tan rakkhissat' eva, idani amhehi okaso laddho' tı te3 nagaravīthısu ārocentā4 vicarinsu 'mayan attano gunan rakkhantā⁵ pubbe dārumayapattassa kāranā attano gunan mahajanassa na dassayimha, samanassa Gotamassa sāvakā ettakamattassa kāranā attano gunaņ mahājanassa dassesun, samano Gotamo attano pandītatāya tan pattan bhedāpetvā sāvakānan sikkhāpadan paññapesi kiia,7 idani mayan ten' eva saddhin patihariyan karıssāmā' ti 8 Rājā Bimbisāio tan kathan sutvā Satthu santikan gantvā 'tumhehi kira bhante pātihāriyassa akaranatthaya savakanan sikkhapadan pannattan' ti 'Āma mahāiājā' ti 'Idāni' titthiyā "tumhehi saddhin pātihānyan kanssāmā" ti vadanti, kin dāmi 10 kanssathā' 'Tesu kaiontesu karissāmi mahārājā' ti 'Nanu tumhehi sikkhāpadan paññattan' ti 'Nahan mahāiāja attano sikkhāpadam paññāpesiņ, taņ 11 mama 12 sāvakānaņ paññattan' ti 'Tumhe apanetvā 13 aññatia 14 sikkhāpadan paññattan nāma hoti bhante' ti 'Tena hi mahārājā tañ ñev' 15 ettha patipucchissāmi atthi pana te mahārāja vijite uyyānan 'ti 'Atthi bhante'ti. 'Sace te mahārāja uyyāne mahājano ambadīni khādeyya kim assa 16 kattabban' ti. 'Dando hhante' ti 'Tvan pana khādītun labhasī' ti. 'Āma bhante mayhan dando natthi, ahan attano santakan khādītun labhāmī' ti 'Mahārāja yathā

¹ B. om.

³ K om.

⁵ K āra°

⁷ B. ta K. om.

⁹ K. corr. a. bhante

¹¹ B om

¹³ K. B thapetvå.

¹⁵ K B tam ev'.

² K. B om.

⁴ B. S. onto

⁶ K. eka°

⁸ K a vadınsu

¹⁰ B idāni

¹² K B mam' eva

¹⁴ K. B. ottha.

¹⁶ B. om.

tava tiyojanasatike iajje ānā pavattati, attano uyyāne ambádīni khādantassa dando natthi, aññesan¹ atthi, evan mama pi² cakkayalakotisatasahasse ānā pavattati, attano sikkhāpadapañnattiyā atikkamo nāma natthi, annesan pana atthi, karissām' ahan3 mahāiāja4 pātihāriyan' ti Titthiyā tan kathan sutvā 'idāni 'mha⁵ natthā, samanena kua Gotamena sāvakānan yeva6 sikkhāpadan paññattan na attano, sayam eva kua pātihāriyan kattukāmo, kin nu kho kaiomā' ti mantaviņsu 7 Rājā Satthāraņ pucchi 'bhante kadā pātihāniyan kanssathā' ti. 'Ito catunnan māsānan accayena 8 Āsālhipunnamāyan 9 mahārājā 'ti 'Kattha karıssatha bhante'tı 'Sāvatthın nıssāya mahāıājā' tī 'Kasmā pana Satthā evan dūratthānan apadısī 9'10 tı Yasmā tan sabbabuddhānan mahāpātıhārıyakaranatthānan, api ca mahājanassa sannipātatthāya¹¹ pi dūiatthānam eva apadisi 12 Titthiyā tan kathan sutvā 'ito kira catunnan māsānan accayena samano Gotamo Sāvatthıyan pātihāniyan 13 karıssatı, idani tan amuncitvā va anubandhıssama, mahajano amhe dısva "kın idan" tı pucchissati, ath' assa vakkhāma "mayan samanena Gotamena saddhin pātihāriyan karissāmā" ti vadimha, so palāyatı, mayam assa palāyitun adatvā anubandhāmā" ti

Satthā Rājagahe pindāya caritvā nikkhami Titthiyapi 'ssa pacchato va nikkhamitvā bhattakiccatthāne 14 vasanti, vasitatthāne 15 punadīvase pātarāsan karonti. Te manussehi 'kin idan' ti pucchita hetthäcintitanayen' 16 eva

¹ K con a pana

² K a mahārāja

³ K. omi 'han ⁵ B idān' amhā

⁴ K B S om. 6 K °ñ c' eva.

⁷ K cıntayınsu

⁸ K B catumāsaccayena

⁹ S J. °punnāmāsiyaņ B °alhı°.

¹⁰ K. °dissatī C °dīsatī. Ca. °disatī

¹¹ B. °pātanatthāya

¹² K. odissati. B a ti.

¹³ K a va.

¹⁴ K. C. C^a °âvasāne

¹⁵ C Ca vasana°.

¹⁶ K. °vutta°. B. °nıyāmen'.

ārocenti.¹ Mahājano pi 'pātihāriyaŋ dassissāmā'² ti Satthā anupubbena Sāvatthiņ³ pāpuni, titthianubandhı yapı tena saddhın yeva gantvā upatthāke samādapetvā satasahassan labhityā khadii atthambhehi mandapan 4 kāretvā nīluppalehi chādāpetvā5 'idha pātihāriyan karissāmā' ti nisīdiņsu 6 'Rājā Pasenadikosalo Satthāran upasankamityā 'bhante titthiyehi mandapo kālito, aham pi7 tumhākan mandapan kāiemī's ti. 'Alan mahāiāja, atthi mayhan mandapakāiako' ti 'Idha' bhante man thapetvā ko añño kātuņ sakkhissatī' ti 'Sakko devarājā mahājā, ti 'Kahan' bhante pātihājiyan karissathā' tı 'Gandambarukkhamüle 11 mahārājā' tı Tıtthıyā 'ambarukkhamüle kua pātīhārīyan karīssatī' ti sutvā attano upatthäkänan älocetvä yojanatthänabbhantare 12 antamaso tadahujātam pi ambapotakan uppātetvā 13 ai aññe khipāpesuņ

Satthā āsālhipunnamadivase ¹⁴ antonagaran pāvisi Rañño ¹⁵ uyyānapālo Gando ¹⁶ nāma ekan pingalakipillakehi katapattaputassa ¹⁷ antaie mahantan ambapakkan disvā tassa gandharasalobhena sampatte ¹⁸ vāyase palāpento rañño atthāya ¹⁹ ādāya gacchanto antarāmagge Satthāian disvā cintesi 'rājā iman amban khāditvā mayhan attha vā solasa vā kahāpane dadeyya, tan me ekattabhāve ²⁰ pi jīvitavuttiyā nalan, ²¹ sace panâhan Satthu

¹ B. °esuŋ	² K. B pa°
³ C. C ^a . S oıyan	⁴ B °pe.
⁵ C C ^a chādetvā	6 K a atha
⁷ B. om	⁸ B. karıssāmī.
⁹ K B. om	¹⁰ K. B <i>a</i> pana
¹¹ B ka°.	•
¹² B yojanabbhantare thane	¹⁸ K uppātāp°
¹⁴ K. °mı° K. °la° S °lha°.	
¹⁵ B. a. pi	¹⁶ B Ka°, al
¹⁷ K. B katapu° (K °pū°)	
¹⁸ K. B. sampatante.	
¹⁹ B. khādanatthāya	
²⁰ B eka -a°. K ekasmıŋ a°.	²¹ K. alaŋ

ıman dassāmı aparıyantam eya¹ kālan hitavahan bhavissatī' tī So tan ambapakkan² Satthu upanāmesī Anandattheran olokesi. Ath' assa thero mahārājadattıyan pattan niharıtva hatthe thapesi Sattha pattan upanāmetvā ambapakkan patiggahetvā tatth' eva nisīdanakāran dassesī. Thero cīvaran paññāpetvā adāsī assa tasmin nisinne3 theio pānīyan4 paiissāvetvā5 tan6 ambapakkan madditvā pānakan katvā adāsi ambapānakan pivitvā Gandan āha 'iman ambatthin idh' eva pansun viyühitvä 10pehī'ti So tathā akāsi tassa upan hatthan dhovi, hatthe dhotamatte 8 yeva nangalasisamattakhandho hutva ubbedhena pannasahattho ambarukkho utthahi, catūsu disāsu⁹ ekekā¹⁰ uddhan ekā¹⁰ tı pañca¹¹ mahāsākhā pannāsapannāsahatthā¹² va¹³ ahesun. So tāvad eva pupphaphalasanchanno 14 hutvā ekekasmin 15 thane panpakkaambapindidhaio ahosi Pacchato agacchantā bhikkhū ambapakkāni khādantā yeva¹⁶ āgamiņsu.¹⁷ Rājā 'evarūpo kira ambai ukkho utthito' ti sutvā 'mā nan kocı chındī'18 tı ārakkhan thapesı So pana Gandena 10pitattā 'gandambarukkho' 19 tv' eva paññāvi

Dhuttakapı ambapakkanı khādıtvā 'are 20 dutthatıtthıyā "samano²¹ Gotamo gandambarukkhamüle pätihäriyan karıssatī" tı, tumhehi yojanabbhantare tadahujātâpi

```
<sup>1</sup> K. on me B avassan tan me dighakalan
```

³ K. onnassa

⁵ K. B. parısā°. B. °ıtvā

7 K pāna°.

9 C sākhāsu.

¹¹ K. a °mattā

12 K B om one pannāsa

¹⁴ K sampanno.

¹⁶ B. eva.

18 K chındatī B chındā.

19 K. gandâmba°, al.

²⁰ B. hare.

10 B. °o.

¹⁵ K ekasmin

4 K pān°.

6 K B om.

8 K B dhovita°.

¹⁷ C. C^a agamansu

² K. B amban, so intia

¹³ B om

²¹ B. a. kıra

ambapotakā uppātāpīta, gandambo nāma ayan'i tī vatvā te ucchitthaambatthīhi* pahaiinsu Sakko Vātavalāhakan devaputtan² ānāpesi 'titthiyānan mandapan vātehi uppātetvā 3 ukkā abhūmi van 4 khipāhī '5 ti So tathā akāsi Suriyan devaputtam pi6 ānāpesi 'suriyamandalan nigganhanto tapāhī '8 ti So pi tathā akāsi Puna Vātavalāhakan ānāpesi 'Vātavalāhaka' vātamandalan utthāpento yāhī' ti. So tathā kaionto titthiyānan paggharitasedasaiīre 10 1ajavattīvā 11 okiri, te tambavammikasadīsā 12 ahesun Vassavalāhakam pi 13 ānāpesi 'mahantamahantām¹⁴ bindūmi¹⁵ pātehī'ti So tathā akāsi Atha nesaņ kāvo kabaragā adīso ahosi Te nīgganthā 16 hutvā sammukhasamr 12, hatthanen' eva¹⁷ palayiysu Evay 18 palāyantesu Pū in ikassapassa 19 upatthāko eko kassako 'ıdanı suve 20 ayı 'arı patıharıyakaranavela, gantva patıhāriyaij passissām nm, gone nissajjetvā pāto va ābhatan yagukutañ 21 c' evanse vottakañ ca gahetva agacchanto Pūranan tathā palāya. arn disvā 'bhante ahan23 ayyānan pātihānyan passissāmī ati āgacchāmi, tumhe kahan gacchathā' ti 'Kin te pātihāliyena, imaņ me 24 kutañ

¹ S nāmayaŋ * S °ehia°	² C. C ^a om
³ K¹ a okmitvā	⁴ K ukkara°.
⁵ K B. khipāpehī	⁶ B. pı de°
⁷ B. nikaddhanto.	⁸ K B tāpehī
⁹ S. °ko. K B. om.	
¹⁰ C. C ² . °aŋ. S °sede sa°	
¹¹ Ca. K °vutthiyā S rajo°	
¹² B. tambamattika°	13 K om.
¹⁴ K °ānī ma° B mahantānī	¹⁵ K. v1°.
¹⁶ B niga° K niganthā K¹ niggah	ana. S. nigganhā.
B. a lajjamāno	
¹⁷ K B. °ne yeva	
18 S om Ki a tesu	¹⁹ B. Purāna°.
²⁰ K B. me.	²¹ B. °ghatañ
²² K. ca.	9-acan

24 B om.

23 B. ajja K om.

ca yottakañ ca dehī'tı So tena dınnaŋ kutañ ca yottañ¹
ca ādāya nadītīraŋ gantvā taŋ² kutaŋ yottena attano
gīvāya³ bandhıtvā⁴ rahade patıtvā udakabubbule utṭhāpento⁵ kālaŋ katvā Avīcımhı nıbbattı

Satthā⁶ ākāse ratanacankaman māpesi, tassa⁷ ekā⁸ koti pācīnacakkavālamukhavattīyan ahosī, ekā9 pacchīmacakkavālamukhavattivan Sattha sannipatitāya chattiņsayojanıkāya 10 parısāya vaddhamānakacchāyāya 'idānı pātıhāriyakaranavela' ti gandhakutito nikkhamitva pamukhe Atha nan Gharani nāma iddhimantā 11 anāgāmiupāsikā upasaņkamitvā 'bhante mādi-āya dhītaii vijjamānāya tumhākan kilamanakiccan ne hi, ahan pātihānyan karissāmī' ti āha 'Kathaay' tvan karissasi Ghaiani' ti 'Bhante ekasmin 13 cariya jalagabbhe mahāpathavin udakan 14 katvā udakasī, āh kā viya nimmujjitvā 15 pācīnacakkavālamukhavat mb. attānan dassessāmı,18 tathā pacchimauttarad4 ā1.11nacakkavālamukhavattıyan 17 tathā majjhe, 18 "kēne sā" ti ca 19 vutte vakkhantı "Gharanı nam" esa, r yan tava 20 ekissa itthiya ānubhāvo,21 buddhânubhāvo22 pana kīvarūpo23 bhavissatī'

```
<sup>1</sup> K S. °akañ
                                                    <sup>2</sup> K B. om
 3 K ovan.
 <sup>4</sup> B. a lajjanto kiñci akathetvā
 <sup>5</sup> B upatth°.
                                                    <sup>6</sup> S Sakko.
 <sup>7</sup> C C<sup>a</sup> S. tassā (f also in Sht)
 8 B eka°.
                                                    9 B a kotı.
10 K B °yojanāya.
<sup>11</sup> K Nandamātā K. B. a ekā.
<sup>12</sup> K. atha tvan ka°. K¹ B om. tvan.
13 S om
                                                  14 K °ke
15 K. B nimu°.
16 B °1ss°. C Ca dassāmī C. Ca S. a tı
<sup>17</sup> K pacciman tathā u° tathā dakkhinan
18 K. a atha mahājano man disvā.
19 K B. om.
                                          <sup>20</sup> K. a. evarūpo
<sup>21</sup> S. 1tthiyânu°.
                                         22 K. buddhānan ānu°.
<sup>23</sup> K kım eva°. B kīdıso.
```

14

ш

tı evan tıtthıya tumhe adısva va palayıssanti' tı. Atha nan Satthā 'jānāmı te Gharanı evalūpan pātihāriyan kattun¹ samatthabhāvan, na panâyan tav' atthāya baddho mālāputo' ti vatvā patikkhipi. Sā 'na me² Satthā anujānāti, addhā mayā uttaritaian pātihāriyan kātun samattho añño atthi' ti ekamantan atthäsi Satthâpi 'evam etesan3 guno pākato khavissatī ti4 evan chattinsayojanāya parīsāya majjhe sīhanādaņ nadīssantī '5 ti maññamāno apare pi pucchi 'tumhe kathan pātihāriyan kaiis-Te 'evañ ca⁶ evañ ca karıssāma bhante' tı Satthu pulato thitā va⁷ sīhanādan nadinsu Tesu kira Cullanāthapındıko⁸ 'mādise anāgāmiupāsakaputte⁹ vijjamāne Satthu kihānanakiccan natthī' ti cintetvā, 'ahan bhante pāṭihāriyt latarissāmī' ti vatvā, 'kathan karissasī' ti puttho āha. 'la 'lan bhante dvādasayojanikan brahmattabhāvan 'la 'nil' mitvā 'la 'lmissā palisāya majjhe mahāmeghagajjitasad 700a saddena biahmapphotanan 13 nāma apphotessāmi, manājano "kiņ saddo nām" eso" ti pucchityā "Cullânāthapirtlikassa kira biahmapphotanasaddo nāmā" ti vakkhati, titthiyā "gahapatikassa tāva eso ānubhāvo, buddhânubhāvo kīdiso¹⁴ bhavissatī" ti tumhe adısvā va¹⁵ palāyıssantī'tı Satthā 'jānāmı te ahan etan 16 ānubhāvan' ti tassa pi tath' eva vatvā pātihārīyakaranan nanujāni 17 Ath' ekā patīsambhidappattā.

¹ K B kātuņ.

² B om.

³ B evam eva tesan

⁴ K¹ a cintetvā.

⁵ B. °atī

⁶ C Ca. B. once B om. te.

⁷ B om thitā va

⁸ K. B. Cūla A° (K°l°) S Cullanā°.

⁹ K. B. S. °ke pu° K. °mino°. K¹. °ke, om putte ('putte' as 'dhītari' supra)

¹⁰ B. S om.

¹¹ K¹. brahmadatta°.

¹² K1. nimmitvā.

¹³ K B. brahma -a° C. Ca. S °kan.

¹⁴ K. kĩ° bu°.

¹⁵ B. om.

¹⁶ B. om. two.

¹⁷ K. °nātı

eattavassikā Cīrasāmanerī nāma Satthāran vanditvā 'ahan² bhante pātihāriyan karissāmī' ti āha ' Kathan karıssası Cīre' ti 'Bhante Sıneruñ ca cakkavālapabbatañ ca 3 Himavantañ ca āharitvā imasmin 4 thane patipātiyā thapetvā ahan hansasakunī viya tato⁵ nikkhamitvā asajjamānā gamissāmi,6 mahājano maņ disvā "kā c'7 esā" ti pucchitvā "Cīrasāmaneiī" tr vakkhati,8 titthiyā "sattavassikasāmanei iyā 9 ayam ānubhāvo, buddhanubhāvo kīdiso bhavissatī" ti tumhe adisvā va palāyissantī' ti evalūpāni vacanāni vuttanusāren' eva veditabbān, tassapi Bhagavā 'jānāmı te ānubhāvan' tı vatvā pātıhārıyakaranan nânujāni.10 Ath' eko patisambhidappatto khīnâsavo Cundasāmanero nāma jātīyā sattavasso¹¹ Satthāran vandītva¹² 'ahaŋ Bhagavā¹⁸ pātīhārīyaŋ karīssāmī' tī vatvā, 'kathan karıssasī' ti puttho āha 'ahan bhante Jambudīpassa dhajabhūtan mahājamburukkhan khandhe gahetvā cāletvā mahājambupesiyo 14 āharītvā iman parīsan khādāpessāmi, pāricchattakakusumāni ca āharissāmī'i5 ti. Atha Uppalavannattherī Satthāian vanditvā 'ahan bhante pātihāriyan karissāmī 'ti vatvā,16 'kathan karissasī' ti putthā āha 16 'ahan bhante samantā dvādasayojanan 17 parisan dassetvā āvattato chattinsavojanāva parisāva parıvuto cakkavattırājā hutvā agantvā tumhe vandıssāmī'

```
      ¹ K Vîra° S C C³ °rā B a kıra

      ² K om.
      ³ K¹. c'eva.

      ⁴ K. C C³ tasmıŋ
      ⁵ K B rep.

      ⁶ B karıssāmı
      ७ K B om

      ⁵ K¹ paññāyatī tı S ñassatı B. °ntı

      ℊ K B °kāya tāva sā°.

      ¹¹ B °ssena.
```

¹² B upasankamitvā. K¹ coii. a.

¹³ K1. bhante

¹⁴ K °phalānı

¹⁵ K. B °ıtvä, and a tumhe vandıssāmī ti Satthā ; 'jānāmı te ānubhāvan' tı vatvā tassâpı (B om pı) pāṭɪ-hāriyakaranan patıkkhipı.

¹⁶ K¹. om.

¹⁷ B. onikan.

20 C. om.

Satthā 'jānāmi te¹ ānubhāvan' tı tassâpı pātihānyaŋ² Atha Mahāmoggallānatthero Bhagavantan patikkhipi vandityā 'ahan' bhante pātihāriyan karissāmī' ti vatvā, 'kathan karissasi' ti puttho4 'ahan bhante Sineiupabbatarājānaņ 5 dantantare thapetvā māsabījaņ 6 viya saņkhādıssāmī'7 tı. 'Aññan kın karıssasī' ti 'Iman pathavin'8 katasārakaŋ viya saŋvellıtvā angulantare nıkkhıpıssāmī 10 ti 11 'Aññan kin karissasī'ti 'Mahāpathavin kulālacakkan viya pailvattetvā mahājanan pathavojan khādāpessāmī'12 'Aññan kin karissasī' ti 'Vāmahatthe pathavin katvā ime satte aññasmin dīpe thapessāmī' ti 'Aññan kın karıssası' tı 'Sınerun 13 chattadandan 14 vıya 15 katva mahāpathavin ukkhipitvā tass' ūpari thapetvā chattahatthobhikkhu viya ekahatthena ādāya 16 ākāse 17 cañkamissāmī' Satthā 'jānāmı te ānubhāvan' tı tassâpı pātıhārıyakaranan nanujāni 18 So 'jānāti maññe Satthā mayā uttantanan pätihänyan kätun samatthan' ti ekamantan atthası Atha nan Sattha nayan Moggallana tav' atthaya baddho mālāputo, ahan hi asamadhulo mama dhuran añño vahitun samattho nāma natthi, anacchariyam ev' etan 19 yan 20 idani mama dhuran vahitun samattho na bhavevya, ahetukatıracchānayonıyan nıbbattakāle pı mama dhuran vahitun samattho nāma nahosi yevā' ti vatvā

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> S te jān°.
                                               <sup>2</sup> K B °yakaranan
                             <sup>4</sup> K a āha
                                                       5 K. B °rājan
   <sup>3</sup> K<sup>1</sup>. āha.
   <sup>6</sup> K sāsapavijjaņ B. māsasāsapabījaņ
    <sup>7</sup> K B khād°.
   <sup>8</sup> K B. mahāpa°. B a. katvā
   <sup>9</sup> K sanvedhetvā. K<sup>1</sup>. sanvedhetvā C C<sup>2</sup> sanvillitvā.
   10 K1 corr pakkhio.
                                              11 C. Ca. a. vatvā
   12 C. Ca ghā°.
                                              13 K1. °rū-pabbataiājaņ
   14 K1 oakan
                                              <sup>15</sup> K B om
   <sup>16</sup> K B. °enadāya
                                              17 K<sup>1</sup> osena
  18 K1 onātı.
   19 B. c' etan K. c'eva tan. K1. eva tan S. om. ev'.
C Ca. vo tan
```

'kadā kathaŋ vā¹ bhante' tī therena puttho² atītaŋ āharītvā ³

'Yato yato garudhulan yato gambhīravattanı tadassu⁴ kanhan yunjantı svassu tan vahate dhulan'tı

ıdan Kanhausabhajātakan vitthāretvā puna tam ev' atthan visesetvā dassento,

'Manāpam⁸ eva bhāseyya nâmanāpaŋ kudācanaŋ manāpaŋ bhāsamānassa garubhāraŋ udabbahı,⁹ dhanañ ca naŋ alabbhesı¹⁰ tena c'attamano ahū' tı

ıdan Nandıvısālajātakam ¹¹ pı vitthāretvā kathesi. ¹² Kathetvā ca pana Satthā tan ıatanacankaman otarı ¹³ Purato dvādasayojanikā panısā ahosi, ¹⁴ pacchato ca uttarato ca dakkhınato ca, ujukan pana catuvīsatiyojanikāya tāya ¹⁵ parısāya majjhe Bhagavā yamakapātihāniyan akāsı, tan ca ¹⁶ pālito tāva ¹⁷ evan veditabban Kataman ¹⁸ Tathāgatassa yamakapātihīre ¹⁹ ñānan, idha Tathāgato yamakapātihīran karoti asādhāranan sāvakehi, uparımakāyato aggikkhandho pavattati, hetthimakāyato udakadhārā

⁹ J udaddharı

¹⁵ K. B *om*

 $^{^3}$ K¹. gu es the J. For longer additions in K. MSS ride $\it Appendix$

⁴ K. B. tadâssu

⁵ F. J. 1 193-6.

⁶ K. tad eva vatthun. K¹. tan va° B. tam eva va°

 $^{^7}$ K. desento K¹ a Nandavısālajātakaŋ āharıtvā, atīte, etc

⁸ J manuññam, al.

¹⁰ K B. alabhesi K¹ alābhesi

¹¹ K. Nanda°. F J 1. 191-3.

 $^{^{12}~\}mathrm{K}^1~a$ jātaka
ŋ samodhānesı· brāhmano Anando Nandavısālo pana aham evā tı.

¹³ K abhiruyhi. B °yha.

K. B on

¹⁷ C. C^a. om

¹⁹ K. hiriye. B. hāriye.

¹⁴ K B. a tathā

Le K D C

 ¹⁶ K. B S om.
 18 B. a tan.

pavattatı, hetthimakāyato aggıkkhandho pavattatı, uparımakāyato udakadhārā pavattatı, puratthımakāyato¹ pacchimakāyato, pacchimakāyato¹ pulatthimakāyato,¹ dakkhinakkhito, vāmakkhito vāmakkhito dakkhinakkhito, dakki 1nakannasotato vāmakannasotato, vāmakannasotato dakkhinakannasotato, dakkhinanāsikasotato vāmanāsikasotato vāmanāsikasotato dakkhinanāsikasotato dakkhinaansakūtato vāmaansakūtato, vāmaansakūtato dakkhinaansakūtato dakkhınahatthato vāmahatthato, vāmahatthato dakkhınahatthato, dakkhmapassato vāmapassato, vāmapassato dakkhınapassato, dakkhınapadato vamapadato, vamapadato, dakkhınapādato, angulangulihi2 angulantarıkāhi, angulantarıkāhı aŭgulīhı,3 ekekalomaküpato4 aggıkhandho pavattatı, ekekalomakūpato udakadhārā pavattatı channan vannānan7 nīlānan pītakānan lohitakānan8 odātānan manjetthanan pabhassaranan 9 Bhagava cankamati, nimmito 10 titthati vā nisīdati vā seyyan vā kappeti nımınıto seyyan vā 12 kappetı, Bhagavā 13 cankamatı 14 vā titthati vā nisīdati vā, idan Tathāgatassa yamakapātihīie ñānan' ti 15

Idan pana pātihīran Satthā tasmin cankame cankamitvā akāsi, tassa tejokasinasamāpattivasena upalimakāyato aggikkhandho pavattati, āpokasinasamāpattivasena hetthi-

¹ K a la

² K B angulihi

³ S. om

⁴ C. Ca. S ekekalomato lomakūpato.

^{*5} S. lomakū° C Ca °lomato.

 $^{^{6}}$ S. a pavattantı C. C
a $\,a\,$ ekekalomato aggıkkhandho pavattatı

⁷ C Ca chabbannava°. S. chabbannānaŋ

⁸ K pitānan lohitānan.

⁹ K a tathā evaŋ

¹⁰ B. Buddhanımmıto.

¹¹ B. la

¹² B om K om. pe ni° se° vã ka°.

¹³ К а. sayaŋ.

¹⁴ K a nimmito tio nio va seo va kao, then idan, etc.

¹⁵ B om. ¹⁶ K. purima°.

makāyato udakadhārā pavattatī ti, puna¹ udakadhārāya² pavattanatthānato aggikhandhassa pavattiŋ³ aggikhandhassa ca pavattanatthānato udakadhārāya pavattiŋ⁴ dassetuŋ 'hetthimakāyato uparimakāyato' ti vuttaŋ, esa⁵ nayo sabbapadesu Aggikhandho pan' ettha udakadhārāya asammisso ahosi, tathā udakadhārā aggikhhandhena⁶ ubhayam pi kiia c'etaŋ yāva brahmalokā uggantvā cakkavālamukhavattiyaŋ pavattati. Channaŋ vannānan ti vuttapadassa⁵ chabbaṇnaraŋsiyo bahi³ āsiñcamānaŋ vilīnaŋ suvannaŋ viya yantanālito¹o nikhhantasuvannaiasadhārā viya ca ekacakkavālagabbhato uggantvā¹¹¹ Biahmalokaŋ āhacca patinivattitvā cakkavālamukhavattim eva ganhiŋsu, ekaŋ¹² cakkavāļagabbhaŋ ekaŋ gopānasicittaŋ¹³ viya bodhigharaŋ ahosi ekalokaŋ

Taŋ divasaŋ Satthā cañkamitvā pāṭihīraŋ karonto antaiantarā mahājanassa dhammakathaŋ 14 kathesi, kathento
ca 15 janaŋ 16 niiussāsaŋ akatvā 17 assāsavāraŋ 18 deti
Tasmiŋ khane mahājano sādhukāraŋ pavattesi, 19 tassa
sādhukārappavattanakāle Satthā tāva 20 mahatiyā parisāya
cittaŋ olokento ekekassa solasānaŋ 21 ākārānaŋ vasena
cittacāiaŋ 22 aññāsi Eyaŋ lahupariyattaŋ 23 buddhānaŋ

```
<sup>1</sup> B na pana tot ti puna
                                                     2 B °rã°
 <sup>3</sup> K. B aggikkhandho pavattati, K. a. puna
 <sup>4</sup> K B. °dhāiā pavattatī ti.
 <sup>5</sup> K. es' eva.
                                                    6 B chi
 <sup>7</sup> S. pavatti
                    B patati
 8 B vuttā pan' assa
 <sup>9</sup> K kutehi. B. ghatehi
                                                  <sup>10</sup> K. B. °ıkato
11 K. a. yāva, uith 'lokā
12 B. eka° K ekekan
<sup>13</sup> K B. vankago°. B. °sıkan.
                                           K. ovinaddhan
14 K. B. dhamman
                                                 <sup>15</sup> K. om.
<sup>16</sup> B pana.
                                                 <sup>17</sup> B a. tassa.
                                                 <sup>19</sup> K. B. °etı
18 B. °vāsan
20 K. a evan
<sup>21</sup> K B. S. °sannaŋ
22 K cıttavāran
                                                 <sup>23</sup> K. B. lahuka°
```

cittan, yo yo yasmiñ ca dhamme¹ yasmiñ ca pātihīre pasanno tassa tassa ajihāsayavasen' eva dhammañ ca kathesi pāṭɪhīrañ ca akāsı. Evan dhamme desiyamāne pātihīre ca kaymamāne² mahādhammabhisamayo³ ahosi, Satthā pana tasmin samāgame attano manan gahetvā aññan pañhan pucchitun samatthan adisvā nimmitabuddhan māpesi, tena pucchitan panhan Sattha vissaijesi 4 Bhagavato cankamanakale nimmito thanadisu annataran kappesi, nimmitassa cankamanakale Bhagaya thanadisu aññataran kappesi, tam atthan dassetun 'nimmito cañkamatı vā' tı-ādı6 vuttan. Evan karontassa Satthu7 pātihīran disvā dhammakathañ ca sutvā tasmin samāgame vīsatīyā pānakotīnan dhammabhīsamayo ahosi pātihīran kaionto va 'kattha nu kho atīte' buddhā iman pātihīran katvā vassan upentī' ti āvallitvā,9 'Tāvatinsabhavane vassan upagantvā mātu Abhidhammapitakan desentī' ti disvā dakkhinapādan ukkhipitvā Yugandharamatthake 10 thapetvā 11 itaran pādan ukkhipitvā Sinerumatthake thapetva12 evan atthasatthiyojanasatasahassatthăne tayo va13 pādavārā ahesuņ, dve pādacchiddānī.14 'Satthā pādan pasāietvā akkamī' ti ca¹⁵ na sallakkhetabban, 16 tassa pādukkhipanakāle 17 yeva 18 pabbatā pāda-

¹ C Ca S. om. ya° ca dha°

² K B kanya°.

³ K. B mahajano dha°.

⁴ K. B. a Satthārā pucchitan sovi°.

⁵ K Bhagavā.

⁶ C Ca ādısu

⁷ B om

⁹ S. B °etvā.

¹⁰ K. Gandamba°.

¹¹ K. °pesi, and a vāmapādaņ u° Yu° thapesi.

¹² K °pesi.

¹³ K B om.

¹⁴ K. a. pakatıpādavıtıcāranasadısanıkkhepānı ahesuņ.

¹⁵ K B om

¹⁶ B. °kkhı°

¹⁷ K. C. Ca B pādakkhi. K. B a. hi before pā.

¹⁸ B yev' ete K yeva te pa°, and a. Yugandharo Isindharo ca pabbatakutan ekato katvā.

mūlaŋ¹ āgantvā² Satthārā akkantakāle³ utthāya sakatthāne⁴ atthansu.

Sakko Satthāran disvā cintesi. 'Pandukambalasilāyan mañāe⁵ Satthā iman vassāvāsan upessati, bahunnan vata? devatānan upakāro bhavissati. Satthari pan' ettha vassan, upagate aññā¹⁰ devatā hattham pi thapetun na sakkhissanti, ayan kho pana¹¹ Paṇdukambalasilā dīghato satthi yojanā¹² puthulato pannāsa yojanā, Satthari nisinne pi tucchan viya bhavissatī' ti Satthā tass' ajjhāsayan, viditvā attano sanghātin, silātalan paticchādayamānan, khipi. Sakko cintesi 'cīvaian tāva paticchādayamānan khipi sayan pana parittake thāne nisīdissatī' ti Satthā tass' ajjhāsayan viditvā nīcapīthakan mahāpansukūliko viya Pandukambalasilan anto cīvaiabhoge¹⁷ yeva katvā nisīdi. Mahājano pi tan khanan yeva Satthāian olokento naddasa, candassa atthamitakālato¹⁹ patthāya viya²⁰ ahosi, mahājano²¹

'Gato nu Cittakūtaņ vā Kelāsaņ vā Yugandhaiaŋ, na no dakkhema ²² Sambuddhaŋ lokajetthaŋ, nai âsabhan 'ti

```
<sup>1</sup> B. °āni.
    <sup>2</sup> K. a. sampatiechitvā B. a sampatiechinsu
    <sup>3</sup> B. akkamana°, a te pabbatā.
    4 B. a. veva.
                                          <sup>5</sup> K °lāya majjhe
    6 K B. ounan
                                          <sup>7</sup> B ca
    8 C. Ca. a. ti.
                                          <sup>9</sup> B vassávāsan
   10 C Ca. S aññe
  11 C Ca. ayan Sakko pi na Sahan Sao pi tena
  12 B. a vitthārato pannāsayo°, and has pu° pannarasa°.
  13 K. °ã.
                                        <sup>14</sup> B tassa a°.
  15 S. okan
                                        16 B onvao.
  <sup>17</sup> B °bhāge
                                        18 K. nådassa
  19 K. B atthangamitakalo. B om pa oviya
  ^{20} K. a ca suriyassa atthañgamitakālo viya ca andha-
kāro ca
```

 $^{^{21}}$ B a. 1man paridevanasaddan paridevanto 22 K. B $^{\circ}$ mu. so~infra.

ıman gāthan vadanto paridevi Apare 'Satthā nāma pavivekarato¹ "evarūpāya me² parisāya evarūpan pāṭi-hīran katan" ti lajjāya aññan ratthan vā janapadan vā gato bhavissati, nanu dāni³ tan dakkhissāmā' ti paridevantā⁴ iman gātham āhansu

'Pavivekarato dhīro na imaŋ lokaŋ pun' ehiti, na no dakkhema Sambuddhaŋ lokajetthaŋ naiasabhan' ⁵ ti

Mahāmoggallānan6 pucchinsu 'kahan bhante Satthā' So sayan jānanto pi 'paresan pi gunā pākatā hontū'? tı ajjhāsayena 'Anui uddhan pucchathā' ti āha 8 Theran tathā pucchinsu · 'kahan bhante Satthā' ti 'Tāvatinsabhavane Pandukambalasılayan vassan upagantva matu Abhıdhammapıtakan desetun gato'tı 'Kadā āgamissatı bhante 'tı 'Tayo māse abhıdhamman 10 desetvā mahā-Te 'Satthāian adisvā na gamispavāi anadīvase '11 ti sāmā' tī tatth eva khandhavāran bandhinsu, ākāsam eva kua nesan chadanan ahosi, tāya 12 mahatiyā parisāya sarīranissando 13 nāma na paññāvi, pathavī vivaiam adāsi, sabbattha parisuddham eva pathavitalan 14 ahosi Sattha pathamam eva Mahāmoggallānan 15 avoca 'Moggallāna 16 tvan etissā parisāya dhamman deseyyāsi, Cullanāthapındıko ca 17 āhāran dassatī 'tı Tasmā tan temāsan Cullánāthapındiko etissāya 18 pailsāya pānan 19 yāgu-

¹ K B a. so	² B om.
³ B idāni. C. C ^a om.	⁴ B. onto
⁵ K. B a te	⁶ K °natheraŋ.
⁷ K °no °to hotū B °ntī.	
⁸ K. B a. te	⁹ K om
¹⁰ K B. °apıtakan	¹¹ K. a āgamissatī
¹² S. tāva B a ca.	-
¹⁸ B. °nighanso nāma pa°.	¹⁴ K B. bhūmı°.
¹⁵ B. Moggalānattheran.	
16 S Mahāmo°	¹⁷ B. om

¹⁸ K. ca ta-sā. B va tassā.

¹⁹ K. sāyan pātan. B pātarāsakāle

bhattaŋ¹ khādanīyaŋ tambūlagandhamālapılandhanānı² adāsı, Mahāmoggallāno³ dhammaŋ desesı, pātihīiaŋ dassanatthaŋ āgatagatehı⁴ putthaŋ pañhañ⁵ ca vissajjesi Satthāiam pi mātu Abhidhammadesanatthāya⁶ Pandukambalasılāyaŋ vassaŋ upagataŋ dasasahassacakkavāladevatā parivāiayiŋsu Tena vuttaŋ

Tāvatīnse yadā Buddho sīlāyan pandukambale pārīcehattakamūlasmin vihāsi purīsuttamo,

Dasasu⁷ lokadhātūsu sannīpatītvāna⁸ devatā payīrupāsantī Sambuddhaŋ vasantaŋ nabhamuddhanī

Na kocı devo vannena Sambuddhassa vırocatı 9 sabbe deve adhıgayha 10 Sambuddho va vırocat $\bar{\imath}$ ' ti

evan sabbe 11 devatā attano saiīrappabhāyan abhibhavitvā nisinnassa pan' assa 12 mātā Tusitavimānato āgantvā dakkhinapasse nisīdi, Indako pi devaputto āgantvā dakkhinapasse yeva nisīdi, Ankuro 13 vāmapasse 14 So mahesakkāsu 10 devatāsu sannipatitāsu apagantvā 16 dvādasayojanike thāne okāsan labhi, Indako tatth' eva nisīdi Satthā 17 te ubho pi oloketvā attano sāsane dakkhineyyapuggalānan dinnadānassa mahapphalabhāvan nāpetukāmo 18 evam āha 19 'dīghamantare dasavassasahassaparimāne 20 kāle dvādasayojanikan uddhanapantin katvā

```
1 B on ca.
                              <sup>2</sup> B. tambulatela° B a ca
 <sup>3</sup> K onathero
                              4 S C Ca. agatehi tehi
 <sup>5</sup> B putthapañhe K otthe panhe
 6 K B otthan.
                                         <sup>7</sup> K dasasahassa°.
 8 B °pātetvāna
                                         9 K °ssâtirocatı.
10 B atıkkamma
                                        <sup>11</sup> B sabbā
12 S pana sā K. mātâpi 'ssa
13 K. eko Añkuro nāma
<sup>14</sup> K B a nısīdı
                                            15 B okkho.
16 B āg°.
                                           17 Ca, a pi
18 B paññã°.
19 K. B. a. Ankura taya
                                           20 B. onao.
```

mahādānaŋ dinnaŋ, so tvaŋ dānı mama samāgamaŋ āgantvā sabbadūre¹ dvādasayojanike thāne okāsaŋ labhi, kin nu kho ettha kāranan ' ti. Vuttam pi c'etaŋ

- Oloketvāna Sambuddho Ankuran capi Indakan dakkhineyyan pabhāvento idan vacanam abruvi
 - "Mahādānaŋ tayā dinnaŋ Añkura dīghamantare suvidūre³ nisinno 'si⁴ āgaccha mama santikan'' ti

So saddo pathavitalaŋ pāpunī, sabbapi naŋ sā⁵ parīsā assosī Evaŋ vutte

Codito bhāvitattena 6 A
ūkuro etad abi uvi $^{\,2}$ ' kiŋ mayhan tena dānena dakkhi
neyyena suññakan 7

Ayan so Indako vakkho dajjā dānan parittakan atirocati amhehi cando tāi āgane ⁸ yathā' ti

Tattha dajjā ti dattha ⁹ Evan vutte pana ¹⁰ Satthā Indakan āha 'Indaka tvan mama dakkhinapasse nisinno kasmā anapagantvā ¹¹ nisīdasī' ti So 'ahan bhante sukhette parittan ¹² bījan vapanakassako ¹³ viya dakkhineyyasampadan alatthan' ti dakkhineyye ¹⁴ pabhāvento āha·

'Ujjangale yathā khette bījan 15 bahukam pi 16 ropitan na phalan vipulan 17 hoti na pi toseti kassakan, 18 Tath' eva dānan bahukan dussīlesu patitthitan na vipulan (K °la°) phalan hoti na pi toseti dāyakan.

¹ K atr°. B om.

³ K. B atı°.

⁵ K B om

⁷ K B. °tan.

⁹ S. adattha K. B datvā

¹¹ K. B. anupa° K a. va.

¹³ K. B. vappana°.

¹⁵ K. vijjaŋ

¹⁷ B vi pha K. vipulaphalan.

¹⁸ K. B. a.

 $^{^2}$ K B abravı

⁴ C Ca va

⁶ C B ^otthena

⁸ K. con onehi.

¹⁰ B. om

¹² B appaka°

¹⁴ К В °ууал

¹⁶ B om

Yathâpi bhaddake¹ khette bījan appam pi ropitan sammādhāian² pavecchante³ phalan toseti kassakan, Tath' eva sīlavantesu gunavantesu tādisu⁴

appakan pi katan kāran puññan hoti mahapphalan' ti

Kiŋ pan' etassa pubbakamman? ti So kira Anuruddhattherassa antogāmaŋ pindāya pavitthassa attano āhāraŋ katachubhikkhaŋ dāpesi, tad assa puññaŋ. Añkurena dasa vassasahassāni dvādasayojanikaŋ uddhanapantiŋ katvā dinnadānato mahapphalataraŋ jātaŋ, tasmā evam āha Evaŋ vutte Satthā 'Añkura dānaŋ nāma viceyya dātuŋ vattati, evaŋ taŋ sukhette vuttabījaŋ viya mahapphalaŋ hoti, tvaŋ pana na tathā akāsi, tena te dānaŋ na mahapphalaŋ lo jātan' ti imam atthaŋ vibhāvento 11

'Vıceyyadānan dātabban yattha dınnan mahapphalan vıceyyadānan datvāna saggan gacchantı dāyakā ¹²

Viceyyadānaņ ¹³ sugatappasatthaņ ye dakkhineyyā idha jīvaloke etesu dinnāni mahapphalāni bījāni vuttāni ¹⁴ yathā sukhette' ti

vatvā uttariņ dhamman desento imā gāthā abhāsi

(356) 'Tınadosāni khettānı rāgadosā ayaŋ pajā, tasmā hı vītarāgesu dinnaŋ hotı mahapphalaŋ ¹⁵

1 K bhadiake.	² K B °re
³ B. pavattante	⁴ K B °īsu
⁵ K. com appake pi kate kāre.	
⁶ K. B ābhataŋ.	
⁷ B tadā tassa. K tassa	
⁸ B om	⁹ K B. suvu°.
¹⁰ B ma° na.	¹¹ K a. āha.
¹² B C C ² om. this line. S. pe	
¹³ S 1, p 21	¹⁴ K vu° bī°
¹⁵ K. B. a., 188. 357-8.	

(359) Tınadosānı khettānı ıcchādosā ayaŋ pajā, tasmā hı vigaticchesu dinnaŋ hoti mahapphalan' tı.

Desanâvasāne Ankuro ca Indako ca sotâpattīphale patik tthahīŋsu, mahājanassapī sātthikā desanā¹ ahosī²

Atha Satthā devaparīsāya majjhe nīsīnno³ mataraijārabbha 'kusalā dhammā akusalā dhammā avyākatā dhammā' tī⁴ Abhidhammapītakaij patthapesī,⁵ evan tayo māse nīrantaraijā Abhidhammapītakaijā kathento pana bhikkhacāravelāyaijā 'yāva mamāgamanā ettakaijā nāma dhammaijā desetū' tī nīmmītabuddhaijā māpetvā sayaijā Hīmavantaijā gantvā nāgalatādantakatthaijā khādītvā Anotattadahe mukhaijā dhovītvā. Uttarakuruto pindapātaijā haiītvā mahāsālamālake nīsīnno bhattakīcaijā akāsī Sārīputtatthero tattha gantvā Satthu vattaijā karotī. Satthā katabhattakīcai 'Sārīputta ajja mayā ettako nāma dhammo bhāsīto, taijā attano nīssītakānaijā pañcasatānaijā bhikkhūnai ca¹o vācehī' tī therassa kathesī lī Yamakapātihīre kira pasīdītvā pañcasatā kulaputtā therassa san-

¹ K B dhammade°

² B a tı

 $^{^3}$ K a abhidhammatthena mātaran gunapaccayakāran karonto, tena vuttan .

^{&#}x27;Mātaraŋ pamukhaŋ katvā tassā paññāya tejasā abhıdhammaŋ kathāmattaŋ devānaŋ sampavattayī' tı.

⁴ K. tyādika-Dhammasanganiādikan

⁵ K. a. evan satappakaranâbhidhamman desetvā, yathā āha:

^{&#}x27;Dhammasañgini Vibhañgo Dhātukathā athâparo tathā Puggalapaññatti Kathāvatthuppakaranaŋ Yamakañ ca Patṭhānañ ca iti sattāppabhedato' ti.

⁶ B a kathesi

⁷ K B °va

⁸ B bhattakıccaparıyosāne

⁹ B antevāsikānaŋ for ni° pa°.

¹⁰ K B om.

¹¹ K a ye.

tike pabbajinsu, te sandhāya Satthā evam āha, vatvā ca pana devalokan gantvā nimmitabuddhena desitatthānato patthāya sayan dhamman kathesi 2 Thero pi gantvā tesan bhikkhunan dhamman deseti,3 te Satthari devaloke viharante yeva⁴ sattappakaranikā ahesun⁵ Te kii a Kassapabuddhakāle6 khuddakavagguliyo7 hutvā ekasmin pabbhāre8 olambanta dvinnan therānan cañkame va9 cañkamitvā Abhidhamman sajjhāyantānan 10 saie nimittan gahetvā assosun 11 Te ime khandhā nāma 1mā 12 dhātuyo 13 nāmā 'tı ajānitvā sare nimittagahanamatten '14 eva tato cutā devaloke nibbattā 15 ekan buddhantaran dibbasampattin anubhavitvā 16 Sāvatthiyan kulagharesu 17 nibbattā yamakapātihīie uppannappasādā theiassa santike pabbajitvā sabbapathaman sattappakaranikā ahesun 18 Satthapi ten' eva nīhāiena 19 temāsan Abhidhammapitakaņ 20 desesī Desanavasāne asītīkotīsahassānaņ 21 devatānaŋ dhammabhısamayo ahosı Mahāmāyapı sotâpattıphale patitthahi.

³ K B ^osi

⁶ K. °sambu°.

¹⁰ B a. sutvā

12 K. B 1me.

14 K ottassa gao.

8 B. gabbhantare.

¹ C Ca ° 1 an B theran K 'ettako nāma dhammo bhāsīto' tī theran.

² S °tı. K B desesı

⁴ K yeva vı°

⁵ K °kāyo assosuņ

⁷ Sht välguli.

⁹ S om K B om ca° va

¹¹ B aggahesun for ga° a°

¹³ K āyatanā

¹⁵ K ottitvā Bate

¹⁶ K a tato cutā B a. tato cavitvā.

¹⁷ S °re.

 $^{^{18}}$ K. a. tena vuttaŋ .

^{&#}x27;Dhamman sajjhāyikan sutvā bhikkhūnan salabhañjane vagguliyo 'bhinandisun cuttā te tidivañgatā tenâbhidhammikā bhikkhū pākatā jinasāsane' ti.

¹⁹ B a. tan

²⁰ K B odhamman

²¹ C. Ca. S. °pānasa°.

Sâpı kho chattınsayolanaparımandalā parısā1 'ıdānı sattame divase pavāranā bhavissatī' ti² Mahāmoggallānattheran upasankamıtvā āha 3 'bhante Satthu orohanadıvasan saññātun4 vattatī' tı,5 'na hı mayan Satthāran Āyasmā Mahāmoggallāno tan adısvā gamıssāmā' tı kathan sutvā 'sādhu vata man' ti6 tatth' eva pathaviyan nımuggo Sınerupādan gantvā 'man abhıruhantan' parısā passatū'8 ti adhitthāya maniiatane āvutapandukambalasuttaņ⁹ viya paññāyamānarūpo va Sineiumajjhena 10 abhıruhı, manussapı nan 'ekayojanan abhırulho dviyojanan 11 abhirulho 12 ti olokayinsu. Thero pi Satthu pāde sīsena ukkhipanto yeva¹³ abhiruhitvā vanditvā¹⁴ evam āha 'bhante parīsā tumhe disvā 15 va gantukāmā, 15 kadā orohissathā 'ti 'Kahan pana te Moggallāna jettha-'Bhante Sankassanagaradvare 16 bhātiko Sāriputto' ti vassan upagato'tı 'Moggallana ahan ito sattame divase mahāpavāranāya Sankassanagaradvāre otarissāmi, "man datthukāmā tattha āgacchantū" ti 17 Sāvatthito ca 18 Sankassanagaran 19 tinsayojanāni, ettake magge kassaci pātheyyakıccan natthi, "uposathikā hutvā Dhuravihāran dhammasavanatthāya gacchantā viya gacchathā"20 trtesan 21 āroceyyāsī' tı Thero 'sadhu bhante' tı gantyā 22 tathā ārocesi.

```
<sup>1</sup> K a yamakapātihāriye thāne thitvā
 <sup>2</sup> K a. te
                                              <sup>3</sup> K āhansu.
 4 Babhavitun.
                                              <sup>5</sup> K vattatı.
 6 K sādhū tī vatvā. B sādh' āvuso tī vatvā.
 7 K °ruyh°, al.
                                             8 B ontii
 9 S onavuo K. B. avutan. K. om. pandu
10 C Ca manhe
                                            11 S dvitao.
12 K a tiyojanan abhiruyho.
13 K. evan. B. viya
14 B. om.
                                           <sup>15</sup> K a°
16 K B. onagare.
                                           17 K om.
18 K B om.
                                            19 B °radvāran.
<sup>20</sup> K gaccheyyāthā. B. agaccheyyāthā.
<sup>21</sup> B. te
                                            <sup>22</sup> B vatvā.
```

Satthā vutthavasso pavāretvā Sakkassa ālocesi 'mahārāja manussapathan gamissāmī' ti Sakko suvannamayan 1 manımayan 1 ajatamayan tı tīni sopānānı māpesi, tesan pādāni² Sankassanagaiadvāre patitthahinsu sīsā³ Sinerumuddhani tesu dakkhinapasse 4 suvannasopānan 5 devatānaņ⁶ ahosi, vāmapasse rajatasopānaņ Mahābiahmānan ahosi,7 majihe manisopānan Tathāgatassa 8 Satthâpi⁹ Sinerumuddhani thatvā⁺ devoiohanayamakapātihīraņ 10 katvā uddhaņ olokesi nav' eva 11 (9) Brahmalokā ekangana 12 ahesun, adho olokesi yava Avicito ekanganan ahosi, disāvidisā¹³ olokesi anekāni cakkavālasahassāni¹⁴ ekanganani ahesun * Deva manusse passinsu, manussapi deve passinsu, 15 tan divasan buddhasirin oloketvā chattinsayojanaparımandalaya parısaya eko pı buddhabhayan apatthento nāma nāhosi 16 Suvannasopānena devā¹⁷ otarınsu, rajatasopānena Mahābiahmāno, 18 manisopānena 19 sayan 20 Sammāsambuddho Pancasikho gandhabbaputto 21 beluvapanduvīnan 22 ādāya dakkhınapasse thatyā satagandhabbapüjan 23 karonto otaratı,24 Mātalı sangāhako ca 25

```
1 K 80°
                                             <sup>2</sup> K pā lā
   <sup>3</sup> K sopānasīsāni
                                             4 K B esu
                        B sīsānı
   5 B omayan soo, so infia.
                                             6 K devānan
   <sup>7</sup> K om.
                     8 B a ahosi
                                             9 K om. p1
                                    10 K B onasamaye pāo.
  * See App
  11 K tadā yāva. B. yāva for nav' eva.
  <sup>12</sup> K com . °āni
  13 K °āsu C Ca. om °vidīsā
                                          <sup>14</sup> B °satasaha°
  <sup>15</sup> B. a sabbe sammukhā va passiņsu Bhagavā chab-
bannaransivo vissailesi.
  16 B. natthi.
  <sup>17</sup> K dasasahassacakkavāladevapansā and a Sakkadayo.
  18 K Mahābrahmā saddhin biahmaparisāya ia° otari
B. a otannsu
```

²³ B Satthu gandhabbamadhuradıbbavīnāya saddena pū°

¹⁹ K manımava°.

24 B °rı.

III

²¹ K. B °devaputto.

B om.

20 S ayan

25 B. om.

22 B om opanduo

vāmapasse ¹ Mahābiahmā chattan dhāreti,² Suyāmo vālavījanin ³ Satthā iminā parīvāiena saddhin otarītvā Sankassanagaradvāre patītthahī Sārīputtatthero piāgantvā Satthāran vandītvā yasmā tena ⁴ tathārūpāya ⁵ buddhasnīyā otaranto Satthā ito pubbe na ditthapubbo tasmā ⁶

'Na me dittho ito pubbe na-ssuto uda⁷ kassacı evan vagguvado⁸ Satthā Tusitā ganimāgato'⁹ ti¹⁰

ādīhi attano¹¹ tutthin pakāsento¹² 'bhante ajja sabbe pi devamanussā tumhākan¹³ pihayanti¹⁴ patthentī' ti āha Atha nan Satthā¹⁵ 'Sāiiputta evarūpehi gunehi samannāgatā buddhā nāma devamanussānan piyā honti yevā' ti vatvā¹⁶ dhamman desento iman gātham āha

181 'Ye jhanapasuta dhira nekkhammupasame rata devapi tesan pihayanti sambuddhanan satimatan'ti.

Tattha jhänapasutä¹⁷ ti¹⁸ lakkhanüpanijjhänan äiammanüpanijjhänan ti imesu dvisu jhänesu ävajjanasamäpajjanaadhitthänavutthänapaccavekkhanehi¹⁹ yuttapayuttä,

¹⁰ K a thero

12 K B °etvā

14 S pihenti

 $^{^1}$ B. a thatvā dibbagandhamālāpupphaŋ gahetvā namassamāno pūjaŋ katvā otaiı.

² B. °sı.

⁴ B Sānputtattherena.

⁶ K *a* āha

⁸ K vaggūkatho B. vaggugato.

⁹ K. mahimâgato.
¹¹ C C¹ 1ep

¹³ K. a. olokanan.

¹⁵ K om.

¹⁶ K. a sannıpatıtaparısāya

¹⁷ K. ye jihā° dhījā Bye jhā°

¹⁸ K a ve pandıtā dhījā

¹⁹ K. °samāva°.

³ B a dhāiesi

⁵ B. tathânurū°.

⁷ K uddhaŋ

nekkhammūpasameratāti ettha pabbajjānekkhamman¹tī na gahetabbay² kilesūpasamananībbānaratīy³ pana⁴sandhāy'etay vuttay, devâpī tī devâpī⁵ manussapī tesay pīhayantī patthentī, satīmatan tī evarūpagunānay⁵ tesay satīyā samannāgatānay sambuddhānay 'aho vata mayam pī³ buddhā bhaveyyāmā'tī buddhabhāvay īcchamānā pīhayantī tī attho

Desanavasāne tiŋsamattānaŋ pānakotīnaŋ dhammabhisamayo ahosi Therassa saddhivihārikā pañcasatā bhikkhū aiahatte patitthahiŋsu

Sabbabuddhānan kira avijahitam eva yamakapātihīran katvā devaloke vassan vasitvā Sankassanagaradvāre otaianan, s tattha pana dakkhinapādassa patitthitatthānan acalacetiyatthānan nāma hoti, Satthā tattha thito puthujjanadīnan visaye pañhan puchi, puthujjanā attano attano visaye pañhan vissajjetvā sotāpannassa visaye pañhan vissajjetun nāsakkhinsu, tattha le sakadāgāmīnan visaye sotāpannādayo, s Mahāmoggallānassa visaye sotāpannādayo, sāripattattherassa visaye Mahāmoggallāno,

¹³ K. ca B. om.

¹ C. C^a. S. om ne ra° ti e° pabbajjā. K om. ratā. B nikkhamanti.

² F C. Ca. K °bbā S om na ga°

³ F. K. B °vū° K B. °manı° S °nan nı°

⁴ B om.

⁵ K devā for de° ti de°

⁶ K °pānan gu°

⁷ B om

⁸ K con. otara

⁹ B thatvā K a attano sāsane patipannakānaŋ puthujjanâdīnaŋ gunapakāsanatthaŋ aññatitthiyānaŋ puñ-nābhāvapakāsanatthaŋ

¹⁰ K a bahūsutānan

¹¹ K B °yesu

¹² K °he

¹⁴ B °he.

¹⁵ K onnānan B onnao

¹⁶ C. Ca. B. tadā.

¹⁷ B. °mıādīnaŋ K °anāgāmıādīnaŋ

¹⁸ K a. al, vi° nâ°.

¹⁹ K. Mo°. B °nna°

buddhavisaye ca Sāriputto¹ pi vissajjetun nāsakkhi yeva So pācīnadīsan² ādin katvā sabbadisā olokesi, sabbattha ekanganam eva ahosi,³ atthasu disāsu devamanussā, uddhan⁴ nava⁵ (?) brahmalokā, hetthā ca bhummatthā 6 ca nāgasupannā 7 añjalin paggahetvā 'bhante idha etassa pañhassa vissajjetā 8 natthi ettha mā ca 9 upadhārethā 'ti āhansu. Satthā 'Sāriputto kilamati kincâpi hi esa 10

'Ye ca saykhatadhammāse¹¹ ye ca sekhā¹² puthū idha tesaŋ me¹³ nīpako 111yā¹⁴ puttho pabrūhī mārīsā' tī

iman buddhavisaye putthapañhan 15 sutvā "man 16 sekhâ-sekhānan āgamanapatipadan 17 pucchatī" ti pañhe nikkankho "khandhâdisu pana kataiena nu kho 18 iman paṭipadan kathento ahan Satthu ajjhāsayan ganhitun sakkhissāmī" 19 ti mam" 20 ajjhāsaye kankhati, 21 so mayā naye adinne 22 kathetun na sakkhissati, 23 nayam assa dassāmī' ti 24 nayan dassento "bhūtam idan" ti Sāriputta samanupassasī" ti āha Evan kir' assa ahosi 'Sāriputto mam" 26 ajjhāsayan gahetvā kathento khandha-

```
<sup>1</sup> K ottatthero
                                              <sup>2</sup> K pācınna°
 <sup>3</sup> K. hoti
                                              4 B a ca
<sup>5</sup> K B yāva. (B. °loke)
6 K. B bhūmatthā yakkhā S om first ca.
 <sup>7</sup> K. °nnâdayo B năgā su°.
 <sup>8</sup> K <sup>°</sup>ento nāma. B. <sup>°</sup>anto
                                            9 K B etth' eva.
                S h'esa. K a Sānputtan pucchanto āha
10 B om hi
11 K. °āta°.
                                           12 K sekkhā
13 K. tvan.
14 K nipakko ariyo. J. iriyan
15 B Buddhao.
16 K. Sārīputto visajjītuņ nāsakkhi, Satthārā ca
17 K āgamapa°. B °nan pa°.
<sup>18</sup> K B. a. mukhena.
                                            <sup>19</sup> B nās°
20 B Satthu.
                                            <sup>21</sup> K a. Satthā
22 K a kathan
                                            23 B nās°
24 K om.
                                            25 K °ssāhī.
<sup>26</sup> K B mama
```

vasena 1 kathessatī' ti therassa saha nayadānena so pañho nayasatena nayasahassena 2 upatthāsi, so Satthārā dinnanaye thatvā taŋ pañhaŋ kathesi Thapetvā kira Sammāsambuddhaŋ añño kira Sariputtattherassa pañhassa pāpuṇituŋ samattho nāma natthi,* ten' eva kira thero Satthu purato thatvā sīhanādaŋ nadi 'ahaŋ bhante sa'alakappam pi deve vatte 4 "ettakā bindū mahāsamudde patīr ettakā bhūmiyaŋ ettakā pabbate" ti ganetvā lakkhaŋ āropet namattho' ti Satthāpi naŋ 'jānāmi te Sāriputta ganetuŋ samatthabhāvan' ti āha. Tassa āyasmato paññāya upamā nāma natthi, ten' evâha 7

'Gangāya' vālukā khiye udakan khiye mahannave mahıyā mattıkā khiye lakkhena' mama buddhıyā' ti.*

Idan vuttan hoti ¹⁰ 'sace hi ¹¹ bhante buddhisampanna-lokanātha mayā c' asmin ¹² pañhe vissajjite ekan vā vālukan ekan vā udakabindun ekan vā pansukhandan akhipitvā ¹³ pañhānan satena ¹⁴ vā sahassena ¹⁵ vā ¹⁶ vissajjento ¹⁷ Gangāya ¹⁸ vālukâdisu ekekan ekamante khipeyyan, ¹⁹ khippataian Gangâdisu vālukâdayo parikkhayan gaccheyyun na tv' eva mama pañhānan vissajjanan' ti. Evampañño ²⁰ pi hi ²¹ bhikkhu buddhavisaye puṭtha-

```
<sup>1</sup> J K °dhadiya°
                                     <sup>2</sup> B a nayasatasahassena
 3 K B om.
                                     * See App.
<sup>4</sup> B vutthe. K vassante
 <sup>5</sup> B oni oni, al
                                                 <sup>6</sup> B lekhan.
                                                 8 K oyan.
 <sup>7</sup> B. evam āha
 9 K. B na khiye.
                                                10 K. a. thero.
11 K om.
12 K B ekasmın for c'asmın
13 K akkh°. B pakkh°.
<sup>14</sup> K. sate
                                                15 K °sse
^{16} B a satasahassena vā.
                                                <sup>17</sup> K. B o<sub>1</sub>te.
18 K Gangā°.
                                               <sup>19</sup> K. B °yya.
<sup>20</sup> K. B evan mahāpa° C. Ca S. evan pañho
21 K. om.
```

pañhassa¹ antaŋ² vā kotıŋ vā adısvā Satthārā dınnanaye thatvā va pañhaŋ vıssajjesı Taŋ sutvā³ kathaŋ samutthāpesuŋ 'yaŋ pañhaŋ puttho sabbo pı jano⁴ kathetuŋ nasakkhı⁵ taŋ dhammasenāpatı Sārıputtatthero⁶ ekako² va kathesī'ti Satthā taŋ kathaŋ sutvā 'na idān' eva Sārıputto yaŋ pañhaŋ mahājano vıssajjetuŋ nâsakkhı taŋ vıssajjesı, pubbe pı tena vıssajjıto yevā' ti vatvā atītaŋ * āharıtvā 8

'Parosahassam pi samāga'ānaŋ kandeyyuŋ te vassasataŋ apaññā, eko va seyyo puriso sapañño yo bhāsitassa vijānāti atthan' ti,

ımay jātakay vitthāiena kathesī ti Yamakappātihāriyavatthu ⁹

3 ERAKAPATTANĀGARĀJAVATTHU

Kiccho manussapatilābho ti iman dhammadesanan Satthā Bārānasiyan upanissāya Sattasirīsakamūle¹⁰ viharanto Erakapattan¹¹ nāma¹² nāgarājan¹³ ārabbha kathesi

So kira pubbe Kassapasammāsambuddhassa¹⁴ sāsane daharabhikkhu¹⁵ hutvā Gangāya nāyan abhiruvha gac-

¹ B pañhassa	² K agga
³ K. B a bhikkhū.	
⁴ S. sabbe pı janā ka	'°ıŋsu
⁵ K B na sa ^o	6 K thero
⁷ K. eko	* See App
8 B ^o ıtuŋ. F. J., 1	407
9 K Pā° B devorol	nanava°, <i>and a</i> dutīyaŋ
¹⁰ K °sarukkha B. °	'sakarukkha°
11 Eraka in M Bh, 1	2154
¹² K. B om	¹³ K [°] jānaŋ.
14 K B. Kassapabuddl	na°. 15 K daraha°.

chanto ekasmin erakagumbe erakapattan gahetvā nāvāva vegasā gacchamānāva pi na muñci, einkapattan chijjitvā1 So 'appamattakan etan' ti āpattin adesetvā vīsatīvassasahassānī aranne samanadhamman katvâpı maranakāle erakapattena gīvāgahīto2 viya āpattin desetukāmo pi hutvā 3 aññan bhikkhun apassanto 4 'aparisuddhan me sīlan 'tı uppannavıppatısā10 tato cavitvā ekarukkhikanāvappamāno 5 nāgaiājā hutvā nibbatti, 'Eiakapatto' tv' ev' assa nāman ahosi So nibbattakhane yeva attabhāvan oloketvā 'ettakan nāma kālan samanadhamman katvā ahetukayoniyan mandūkabhakkhanatthāne nib-So⁸ ekan dhītaraŋ batto 'mhī' ti vippatisāiī ahosi labhitvā majjhe Gangāya udakapitthe mahantan phanan ukkhıpıtvā dhītaran tasmın phane9 naccetvā 10 gāyāpeti. 11 Evan ku' assa ahosi 'addhā ahan 12 iminā upāyena buddhe uppanne tassa uppannabhāvan jānissāmī'13 ti,14 'yo me gitassa patigitan aharati tassa mahantena nagavibhavena 15 saddhin dhītaran dassāmī'ti anvaddhamāsan uposathadıvase tan dhītaran 16 phane thapeti. 17 Sā tattha thitā naccantī 18

'Kıŋ su adhıpatī ıājā kıŋ su rājā ıajıssaro kathan su virajo hoti kathan bālo ti vuccatī 'ti

```
2 K gīvāyan ga°
   1 C Ca S chindio.
   <sup>3</sup> B. om pi hu°
                                          4 B. °amāno
   <sup>5</sup> B ekarukkhadonikanāva°. K ekadonikanāvi°
   <sup>6</sup> K ahetuyo°
   <sup>7</sup> K. B °bhakkhatth°.
                                          <sup>8</sup> B a. aparabhāge
   9 C Ca. thane K B thapetva.
  10 S rep. K B naccāpetvā
  11 K B °sı.
                                         12 B a 1dha.
                                        14 K om.
  13 B. suni°
  15 C S mahantenâhan vi°. K °vitthibha° B. °bhava-
nena.
  16 C. Ca om. tan dhī°
  <sup>17</sup> K B °esi
```

18 C. Ca. S. a iman gātham āha

ıman gitan gayatı Sakalajambudipavāsıno 'nāgamānavikan ganhıssāmā' ti gantvā² attano attano paññābalena patigitan katvā gāyantı, sā tan patikkhipatı Tassā anvaddhamāsan phane thatvā evan gāyantiyā4 ekan buddhantaran vitivattan

Atha Satthā loke uppanitvā ekadivasan paccūsakāle lokan olokento⁵ Erakapattan ādın katvā Uttaramānavakan⁶ nāma attano ñānajālassa anto pavitthan disvā, 'kin nu kho bhavissatī' ti āvajiento,7 'ajja Eiakapattassa8 dhītaran phane katvā9 naccāpanadīvaso, ayan Uttaramānavo mayā dinnagītan 10 ganhanto va sotāpanno hutvā tan ādāya nāgarājassa santikan gamissati So tan sutvā "buddho uppanno" ti ñatvā mama santikan āgamissati, ahan tasmin agate mahasamagame gathan kathessami, . gāthavasāne caturâsītīyā pānasahassānan dhammabhisamayo bhavissatī' ti addasa So tattha gantyā—Bārānasito avidüle satta silisarukkhā¹¹ atthi—tesu ekassa müle nisidi Jambudīpavāsino gītapatigītan ādāva sannipatiņsu Satthā avidūie 12 gacchantan Uttaramānavan 13 disvā 14 'Uttarā' ti āha 'Kıŋ bhante' tı. 'Ito tāv' ettha 15 ehī' tı nan agantvā vanditvā nisinnan āha. 'kuhin gacchasī' ti 'Erakapattassa dhītu gāyanatthānan' ti 'Jānāsi pana gītapatīgītan' 16 tī 'Jānāmī bhante' tī 'Vadehī tāva nan' ti Atha nan attano jānananiyāmen' eva vadantan Uttaran 'na etan 17 patigītan, ahan te patigītan dassāmi,

² K āg°.

¹ B. °mī.

³ B. om. one.

⁴ K a jāva B a va.

⁵ K B. S. vo° ⁷ B °anto.

⁶ K °mānavaŋ

⁸ C C^a °ttā°

⁹ B thapetvā

¹⁰ B. dinnan patigītan. K. dinnakan pa°.

¹¹ B °0

¹² K S. ena. B. a. thane.

¹³ K a. năma ¹⁴ B ā. ehr.

¹⁵ S. tāv' attha C tāv' atthan. Ca oan K. B. tāva

¹⁶ K. patigītaŋ.

¹⁷ K B. na ܰ e°.

ādāya¹ naŋ gamıssasī' tı ² 'Sādhu bhante' tı Atha naŋ Satthā 'Uttara tvaŋ mānavıkāya³ gītakāle

"Chadvāi adhipatī iājā iajjamāno rajissaio arajjan virajo hoti iajjan bālo ti vuccatī" ti

ıman patıgītan gāyeyyāsī' tı āha

Mānavikāya⁵ hi⁶ gītassa attho kiŋ su adhipatī rājā ti⁷ kiŋ su adhipatī rājā nāma hoti, kiŋ su rājā iajissaio ti kathaŋ pana rājā rajissaio nāma hoti, kathaŋ sū⁸ ti kathan nu, so rājā viiajo⁹ nāma hotī ti, paṭigītassa pan ¹⁰ attho chadvārādhipatī rājā ti yo channaŋ dvārānaŋ adhipati ekadvāie pi rūpâdīhi¹¹ anabhibhūto ayam rājā nāma, iajjamāno rajissaro ti yo pana tesu ārammanesu rajjatī so iajjamāno rajissaro nāma, arajjan ti arajjamāno pana viiajo nāma hoti rajjan ti rajjamāno bālo ti vuccatī ti

Evam assa Satthā patigītaŋ datvā 'Uttara tayā ımasmıŋ gīte gāyıte ımassa te gītassa ımaŋ patigītaŋ gāyıssatı

"Kena ssu vuyhatī bālo kathan nudati pandīto yogakhemī kathan hoti tan me akkhāhi pucchīto" ti

Ath' assa12 taŋ13 ımaŋ patigītaŋ gāyeyyāsī' ti āha:

"Oghena vuyhatī bālo yogā nudatı pandıto sabbayogavisanyutto yogakkhemī tı vuccatī" tı

Tass' attho kāmoghâdınā catubbidhena oghena bālo vuyhati, tan oghan pandito sammappadhānasankhātena 14

10 B pana.

 ¹ K tan ādāya.
 2 a āha?

 3 K. B nāgamā°.
 4 B rajj°, al

 5 K. nāgamā°.
 6 B om

⁷ C Ca S om fire.

⁸ B a virajo hotī.

C. C^a. S. pi iājā

¹¹ C. Ca. S virūp° for pi rūp°

¹² K. assā

¹³ K. B tvan

yogena nudati, so sabbehi kāmayogâdīhi visanyutto yogakkhemī ti¹ nāma vuccatī ti

Uttaro ıman patıgītan ganhanto va sotâpattıphale patitthahi. So sotapanno hutvā tan gathan ādaya gantvā 'hambho² mayā gītapatigītan āhatan, okāsan me³ dethā' tı vatva niıantaran thitassa mahajanassa 1 jannun' eva 5 akkamanto agamāsı Nāgamānavikapi⁵ pitu phane thatvā naccamānā 'kin su adhipatī6 rājā' ti gītan gāyati7 Uttaro 'chadvāradhipatī rājā' ti patigītan gāyi Puna mānavikā8 'kena ssu vuyhatī' ti tassa patigītan gāyi Ath' assā patigītan gāyanto Uttaro 'oghena vuyhatī' ti ıman gātham āha. Nāgarājā 10 sutvā va buddhassa uppannabhāvan natvā 'mayā ekan buddhantaran evarūpan padan 11 nama na sutapubban, uppanno vata bho loke buddho' ti tutthamanaso nangutthena udakan pahari, mahāvīciyo utthahinsu, ubho pi¹² tīrā¹³ bhijjinsu,¹⁴ ito cito ca usabhamatte thane manussa udake 15 nimujinsu. 16 So ettakan mahajanan phane thapetva ukkhipitva thale patitthäpesi So Uttaian upasankamitvä 'kahan sämi Sattha' tı pucchı 'Etasmın rukkhamüle nısınno maharājā' tī So 'ehī sāmī gacchāmā' tī Uttaren' eva 17 saddhin agamāsi. Mahājano pi 18 tena saddhin yeva gato Nāgarājā gantvā chabbannarasmīnan antaran pavisitvā Sattharan vanditva iodamano atthasi Atha nan Sattha āha: 'kin iman 19 mahāiājā' ti 'Ahan bhante tumhādisassa buddhassa savako hutva visativassasahassani

¹ K. B om.

³ B. om

⁴ K a. majjhe K jannunā va

⁵ B. om pi

⁷K S gāyı

⁹ B gītaŋ.

¹¹ K evarūpassa saddaņ

¹³ K. B. tîrânı.

¹⁵ B °kena

¹⁷ B om.

¹⁹ K B 1dan

² K. B ambho

B om eva

⁶ B adhipp°, al

⁸ K nāgamā°

¹⁰ К В а taŋ

¹² K B om

¹⁴ C Ca. S bhindinsu

¹⁶ S. nımmu°

¹⁸ B. om.

samanadhamman akāsin, so pi man samanadhammo nitthāretun¹ nāsakkhi, appamattakan eiakapattan chindanamattan² nissāya ahetukapatisandhin gahetvā udaiena³ parisakkanatthāne nibbatto 'mhi,⁴ ekan buddhantaran n'eva manussattan labhāmi, na saddhammasavanan, na tumhādisassa buddhassa dassanan' ti Satthā tassa kathan sutvā 'mahārāja manussattan nāma dullabham eva tathā saddhammasavanan tathā buddhuppādo, idan hi⁵ kicchena kasirena labbhatī'ti vatvā dhamman desento iman gātham āha

182 'Kıccho manussapatılābho kıcchaŋ maccāna
jīvītaŋ
kicchaŋ saddhammasavanaŋ kiccho buddhānaŋ uppādo' ti

Tass' attho mahantena hi väyämena mahantena kusalena laddhabbattā manussapatilābho nāma kiccho dullabho, nirantaran kasikammādīni katvā jīvitavuttin ghatanato pi parittatthāyitāya pi maccānan jīvītan pi kicchan, anekesu pi kappesu dhammadesakassa puggalassa dullabhatāya saddhammasavanam pi kicchan, mahantena pana vāyāmena abhinīhārassa samijhanato samiddhābhinīhārassa ca anekehi pi kappakotisahassehi dullabhuppādato buddhānan uppādo pi kiccho yeva ativiya dullabho ti 10

Desanavasāne caturâsītīyā pānasahassānaŋ dhammâbhisamayo ahosī

Nāgarājāpi taŋ divasaŋ sotāpattiphalaŋ labheyya, tiia-cchānagatattā pana nâlattha 11 So yesu patisandhigaha-

¹ B nıddhār°

³ B urena

⁵ B om

⁷ K parittatāya.

⁹ B om.

¹¹ B náladdhā.

² C Ca S. chinna°

⁴ B 'smı.

⁶ C Ca. B ghatento

⁸ K. S om

¹⁰ B. a. attho.

natacajahanavissatthaniddokkamanasajātiyāmethunasevanacutisaykhātesu¹ pañcasu thānesu nāgā nāgasarīram eva gahetvā kilamanti, tesu akilamanabhāvaŋ patvā mānavakaiūpen' eva vicarituŋ labhī² ti.

Eiakapattanāgaiājavatthu 3

4. Ānandattherauposathapañhavatthu

Sabbapāpassa akaranan ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane vihaianto Ānandattherassa pañhaŋ ārabbha kathesi ⁴

Thero kiia divātthāne nisinno cintesi. 'Satthārā sattannaŋ buddhānaŋ mātāpitaro āyupaiichedo bodhi sāvakasannipāto aggasāvakā upatthāko ti sabbaŋ kathitaŋ, uposatho pana akathito, kin nu kho tesaŋ pi ayam eva uposatho añño' ti So Satthāraŋ upasaŋkamitvā taŋ atthaŋ pucchi Yasmā pana tesaŋ buddhānaŋ kālabhedo va ahosi na gāthābhedo,' Vipassisammāsambuddho hi sattame sattame saŋvacchaie uposathaŋ akāsi, ekadivasaŋ dinnovādo yeva hi 'ssa sattannaŋ saŋvacchaiānaŋ alaŋ hoti, Sikhī ca Vessabhū ca chatthe chatthe saŋvacchare uposathaŋ kariŋsu, Kakusandho ca Konāgamano ca saŋvacchare saŋvacchaie, Kassapadasabalo chatthe chatthe māse uposathaŋ akāsi, ¹o ekadivasaŋ dinnovādo eva ¹i channaŋ māsānaŋ alaŋ ahosi, tasmā Satthā tesaŋ imaŋ kāla-

 $^{^1}$ S. om °gahana°. K
 B °vissattha°. K °sahajātiyā° S °saiāti°

² K B labhatī

³ K no title C. Ca ovatthun B. a tatīyan

⁴ B. a tan.

⁵ B a. aggasāvakasannipāto

⁶ B *a.* idaŋ.

⁸ K ahosi

¹⁰ K akari

⁷ B. kathā°.

⁹ B. c'eva

¹¹ K om.

bhedan ārocetvā, 'ovādagāthā pana tesan¹ ımā yevā' tī vatvā sabbesan ekam eva uposathan āvīkaronto imā gāthā abhāsī.

- 183 'Sabbapāpassa akaranan kusalassa upasampadā sacittapariyodapanan 2 etan buddhāna sāsanan
 - 184 Khanti paraman tapo titikkhā
 - nibbānan paraman vadanti buddhā, na hi pabbajito parūpaghātī samano hoti palan vihethayanto.
- Anūpavādo³ anūpaghāto pātīmokkhe ca saŋvaio mattaññutā ca bhattasmin pantañ⁴ ca sayanâsanan

adhıcıtte ca āyogo etan buddhānan sāsanan' ti

Tattha sabbapāpassā ti sabbassa akusalakammassa,⁵ upasampadā ti abhinikhamanato⁶ patthāya yāva aiahattamaggā kusalassa uppādanañ⁷ c'eva uppāditassa ca bhāvanā, sacittapariyodapanan ti pañcahi nīvaianehi attano cittassa vodāpanan, etaņ buddhāna sāsanan ti⁸ sabbabuddhānan ayam anusatthi⁹ Khantī ti yā esā titikhhāsankhātā khantī nāma idan imasmin sāsane paraman uttaman tapo, nibbānan paiaman vadanti buddhā ti buddhā ca paccekabuddhā ca anubuddhā cā ti ime hi¹⁰ tayo buddhā nibbānan¹¹ uttaman ti vadanti, na hi pabbajīto ti pāniādīhi paran upahananto vihethento parūpaghātī pabbajīto nāma na hoti,¹² samano ti vuttanayen' eva paran vihethayanto samano pi na hoti

⁴ C. C^a S panthay. B santay.

⁵ K. °dhammassa

⁶ C. °kālato K. nikkhamato

⁷ F. C Ca. S. uppādañ

⁸ K. a. sabbabuddhānan sāsanan tı.

⁹ B. anusitthi.

¹⁰ F K. B. om.

¹¹ C. Ca. tan.

¹² B. a. na.

yeva. Anūpavādo ti anupavādanañ¹ c'eva anupavādāpanañ ca, anūpaghāto ti anupahananañ c'eva anupaghātanañ ca,² pātimokkhe ti jetthakasīle³ saŋvaro ti pidahanaŋ, mattaññutā ti mattaññubhāvo pamānajānanaŋ pantan ti vivittaŋ, adhicitte ti atthasamāpattisaŋkhāte adhikacitte,⁴ āyogo ti payogakaranaŋ, etan ti etaŋ sabbam pi⁵ buddhānaŋ sāsanaŋ, ettha hi anupavādena vācasihasīlaŋ kathitaŋ, anupaghātena kāyikasīlaŋ 'pātimokkhe ca saŋvaro' ti iminā pātimokkhasīlañ c'eva indiiyasaŋvarañ ca, mattaññutāya ājīvapārisuddhi c'eva paccayasannissitasīlañ ca pantasenâsanena⁶ sappāyasenâsanaŋ adhicittena atthasamāpattiyo, evaŋ imāya gāthāya tisso pi sikhhā kathitā eva ħonti 8

Desanavasāne bahū sotapattiphalâdīni pāpuniņsū ti Ānandattheiassa vatthu ⁹

5 Anabhiratabhikkhuvatthu

Na kahāpanavassenā tī īmaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto ekaŋ anabhii atabhikkhuŋ ārabbha kathesī

So kira sāsane pabbajitvā laddhûpasampado 'asukatthānaŋ nāma gantvā uddesaŋ ganhāhī' 10 ti upajjhāyena pesito tattha agamāsi Ath' assa pitu 11 rogo uppajji So puttaŋ datthukāmo hutvā taŋ pakkosituŋ samatthaŋ

¹ F. anūpavādañ.

² B. anūpaghātanañ c'eva anūpaghātāpanañ ca.

³ C. Ca olao S. olan.

⁴ B. adhicitte.

⁵ B. sabbesan for sa° pr

⁶ C. Ca. panthañ ca se°. F patthañ ca se°.

⁷ K yeva ⁸ B. a tı.

⁹ K no title. C C^a. vatthun. B. Ānandattherauposathapañhavatthu, and a. catutthan.

¹⁰ B. uggo

¹¹ B pituno.

kıñci¹ alabhıtvā puttasokena vıppalapanto yeva āsannamarano hutvā 'idan' me puttassa pattacīvai amūlan karevvāsī' ti kahāpanasatan kanitthassa hatthe datvā³ So daharassa āgatakāle pādamūle nipatitvā kālam akāsı pavattento 4 roditvā 'bhante pitā vo vippalapanto 5 va kālakato, mayhan pana tena kahāpanasatan hatthe thapitan, tena kin karomī' ti āha Daharo 'na me kahāpanehi attho' ti patikkhipityā aparabhāge cintesi 'kin me parakulesu⁷ pındāya carıtvā jīvantassa⁸ jīvitena, sakkā tan kahāpanasatan nissāva jīvitun, vibbhamissāmī' ti anabhiratiyā pīlito vissatthasajjhāyakammatthāno So pandulogi⁹ viva ahosi Atha nan daharasāmanelā 'kin ıdan' tı pucchıtvā, 'ukkanthıto 'mhī' tı vutte, ācaıiyupajjhāyānan ācikkhinsu Atha nan te Satthu santikan netvā Satthu dassesun Satthā 'saccan kna tvan 10 ukkanthito'11 ti pucchitvā, 'āma bhante' ti vutte,12 'kasmā evam akāsı, atthı pana te kocı jīvitapaccavo' ti āha. 'Āma bhante' tī. 'Kin te atthī' tī 'Kahāpanasatan bhante' tı 'Tena hı13 katıcı14 tāva sakkharā15 āhara, ganetvā jānissāma sakkā vā 16 tattakena jīvituņ no vā' tī So sakkhajā ābarī Atha nan Satthā āha 'parıbhogatthava tava pannasan thapehi, dyinnan gonanan atthāva catuvīsatı, ettakan nāma bījatthāya yuganangalatthāya kuddālatthāya 17 vāsipharasuatthāyā' ti ganıyamane tan kahapanasatan nappahoti 18 Atha nan Satthā 'bhikkhu tava kahāpanā appakā, kathan ete nissāya tanhan pūressası, a īte 19 cakkavattırajjan kāretvā

¹ So MSS. and edd	² B man
$^3\mathrm{K}$ gahetvā	⁴ B otto K. parivao.
⁵ C. C ^a . °etvā	⁶ C C ^a a hi.
⁷ B. °kule.	8 B om
⁹ B. °rogo	$^{10}~{ m K}~a~$ bhikkhu
¹¹ K. a. 'sī.	¹² K. om.
¹³ S <i>a</i> tena.	¹⁴ B katthacı
15 B °aŋ.	¹⁶ K om
¹⁷ K °laka° B. °lavāsı°	18 K om na

¹⁹ B a. kıra. K. a kıra pandıtā

apphotitamattena¹ dvādasa yojanatthāne katippamānena ratanavassaŋ² vassāpetuŋ samatthā, yāva chattiŋsa Sakkā cavanti ettakaŋ kālaŋ devaiajjaŋ kāretvâpi maianakāle tanhaŋ apūretvā va kālam akaŋsū' ti vatvā tena yācito atītaŋ āhaiitvā Mandhātujātakaŋ³ nitthāretvā

'Yāvatā candimasuriyā pai ihai anti disā bhanti virocanā⁴ sabbe va⁵ dāsā Mandhātu⁶ ye pānā pathavinissitā' ti

ımıssā gāthāya anantarā⁷ dve gāthā abhāsı

- 186 'Na kahāpanavassena titti kāmesu vijjati appassādā⁸ dukhā⁹ kāmā' iti viññāya pandito
- 187. Api dibbesu kāmesu ratin so nadhigacchati, tanhakkhayarato hoti sammāsambuddhasāvako' ti

Tattha kahāpanavassenā ti yaŋ so¹¹ apphotetvā sattaratanavassaŋ vassāpesi taŋ idha 'kahāpanavassan' ti vuttaŋ, tenâpi vatthukāmakilesakāmesu titti nāma natthi, evaŋ duppūrā esā tanhā, appassādā ti supinasadisatāya¹¹ parittasukhā, dukhā¹² ti dukkhakkhandhâdisu āgatadukkhavasena pana bahudukkhā va, iti viññāyā ti evam ete kāme jānitvā Api dibbesū ti sace hi devānaŋ upakappanakakāmehi nimanteyyâpi¹³ āyasmā

¹ C C^a appothita°

³ F J, 11 310-14.

⁵ K. om

⁷ K B. a 1mã.

⁹ K dukkhā

² K. sattara°.

⁴ J B virocamānā

⁶ C Ca S °tā

⁸ K B. appasã°.

¹⁰ K kho

 $^{^{11}}$ K supinakupamādītāya B supinakupamasadīsatāya. J. supinakupamattā Cf M., I 130

¹² MSS and edd. dukkhā.

¹³ C. Ca. oyyā tı. K. oyyan tı.

Samıddhı viya evan pi tesu kāmesu iatin na vindati yeva, tanhakkhayarato ti arahatte c'eva nibbāne ca abhirato hoti tan patthayamāno viharati sammāsambuddhasāvako ti sammāsambuddhena desitassa dhammassa savanante² jāto yogâvacai abhikkhu ³

Desanâvasāne so bhikkhu sotâpattīphale patītthahī sampattaparīsāya pī sātthikā desanā ahosī tī

Anabhuatabhikkhussa vatthu 4

6. AGGIDATTABRĀHMANAVATTHU

Bahuŋ⁵ ve saranaŋ yantī ti ımaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto vālukāṇāsımhı⁶ nısınno Aggıdattaŋ nāma Kosalarañño purohitaŋ āṇabbha kathesı

So kıra Mahākosalassa purohito ahosı Atha nan pitaii kālakate rājā Pasenadikosalo 'pitu' purohito' ti gāravena tasmin yeva thāne thapetvā tassa attano upaṭthānaŋ āgatakāle paccuggamanan karoti, 'ācariya idha nisīdathā' ti samāsanaŋ dāpesi So cintesi 'ayaŋ iājā mayi ativiya¹o gāravan karoti, na kho pana iājūnaŋ¹¹ niccakālam eva sakkā cittaŋ gahetuŋ,¹² samānavayen'¹³ eva hi saddhin rajjasukhaŋ¹⁴ nāma sukhan hoti, aham pi¹⁵ mahallako, pabbajituŋ me yuttan' ti, so rājānaŋ pabbajjaŋ anujānāpetvā nagare bheriñ carāpetvā¹⁶ sattâhena sabbaŋ

16

III.

² B. onto. S. savanena ¹ Cf F. J., n. 56 3 K. °ro bhi°. ⁴ K no title. B. okkhuvao, and a. pañcaman. 5 K bahū 6 B. °ıka° ⁸ K. B a me. 7 C. Ca. S. so. 9 K B samānâsanaŋ. ¹⁰ K. a° mayı 11 K. °ānan 12 K. a. rājā pana yuvā daharo 13 S. °vassena. 14 K. rajjan. 15 K B. ahañ c' amhi. 16 K. cā1°

attano dhanan danamukhe vissaiietva bahirakapabbaiian1 pabban, tan nissāva dasa purisasahassāni pabbannsu 2 So tehi saddhin Angamagadhanan3 ca Kururatthassa ca antare vāsan kappetvā iman ovādan deti 'tāta4 yassa vo⁵ kāmavitakkâdavo uppananti so turito⁶ ekekan vālukāputan uddhautvā imasmin thane? okuatū' ti 'sādhū' ti patisunityā kāmavitakkādīnan uppannakāle Aparena samayena 8 mahāyālukārāsi ahosi, tathā karınsu tan Ahicchatto nama nagaraja pariggahesi.9 Angamagadhavāsino c'eva Kururatthavāsino ca māse māse tesan mahantan sakkāran abhiharitvā dānan denti Atha nesan Aggidatto iman ovadan adasi 'pabbatan saranan yatha vanan salanan vatha araman saranan vatha lukkhan saranan vatha, evan 10 sabbadukkhato muccissatha '11 ti attano anteväsike hi 12 iminä ovadena ovadati 13

Bodhisatto pi katâbhinikkhamano 14 sammāsambodhin patvā tasmin samaye Sāvatthin nissāya Jetavane viharanto paccūsakāle lokan olokento 15 Aggidattan 16 brāhmanan saddhin antevāsikehi attano nānajālassa anto pavitthan disvā 'sabbe p'ime arahattassa upanissayasampannā' ti 17 natvā sāyanhasamaye Mahāmoggallānattheran 18 āha 'Moggallāna kin na 19 passasi Aggidattabrāhmanan mahājanan atitthe 20 pakkhandāpentan, gaccha nesan 21 ovādan dehī' ti. 'Bhante bahū ete ekakassa 22 mayhan avisayhā,

$^{1}\mathrm{B}$	bāhīrapa°	² B. anupa°
3 B	°dharatthassa, om Ku° ca	-
⁴ K	B tātā	⁵ B om
	turitena K B nadito	⁷ B. om.
8 K		⁹ B patı°
	etaŋ	11 K muñc°
12 B	pı S °kānaŋ	¹³ B ovadı
14 K	°anto	¹⁵ B vo°
¹⁶ B	S °tta°	¹⁷ B. upanissayan
18 B	Mahāmo°	
19 B	om. K nu.	²⁰ K B °ena
²¹ B	S tesan.	²² C. Ca S ekassa

sace tumlie hi agamissatha visayha bhavissanti' ti 'Moggallāna aham pi āgamissāmi, tvan purato yāhī' ti Thero² gacchanto va cintesi. 'ete balavanto c'eva bahū ca, sace sabbesan samāgamatthāne kinci kathessāmi3 sabbe pi vaggavaggena utthahevvun' ti Atha4 attano ānubhāvena thullaphusitakaņ devaņ vutthāpesi, te phusitesu⁶ patantesu utthāy' utthāya attano attano pannasālaŋ Thero Aggidattassa⁷ pannasāladvāre thatvā 'Aggidattā' ti āha So therassa saddan sutva 'imasmin loke nāmena ālapītun samattho nāma natthi, ko nu kho man nāmena ālapatī' ti mānatthaddhatāya 'ko eso' ti 'Ahan biāhmanā' ti 'Kin vadesī' ti maman8 ekaiattin idha vasanatthanan9 acikkhahi' ti. 'Idha vasanatthānan natthi, ekassa ekā va pannasālā' ti 'Aggidatta manussā nāma manussānan gāvo gunnan pabbajıtā pabbajıtānan santikan āgacchanti, mā evan kari, dehi me vasanatthänan' ti 'Kin pana tvan pabbajito' ti 'Āma pabbajīto 'mhī' tī 'Sace 10 'sī pabbajīto kahan te khānbhandan ko pabbantaparıkkhāro' tı 'Atthı me parikkhāio, "visun pana nan gahetvā caritun dukkhan" ti abbhantaie 311 nan gahetvā vicarāmi brāhmanā' ti So 'tan 12 gah tvā vicarissasī' ti thei assa kujihi Atha nan so āha 'apehi 13 Aggidatta mā kujihi, vasanatthānan me ācikkhā' 14 ti 'Natthi ettha vasanatthānan' ti 'Etasmın pana vālukārāsımhı ko vasatī' tı 'Eko nāgaıājā' tı 'Etan me dehī' tı 'Na sakkā dātun,15

¹ K B pi S om.

² B a purato

³ B. kathı°.

⁴ K B. om.

⁵ B °ka° K °ıtaŋ K B thūla° Skt sthūlapısata

⁶ K thūlaphu° B thūlaphusıtakesu

⁷ B a brāhmanassa

⁸ K B me

 $^{^9}$ C 1 S. om ācıkkhāhī (K ācıkkhī) tı ıdha vasanatthānan Cf II 58-9.

¹⁰ K. a hi B. om. 'si.

¹¹ K B 'ren' eva

¹² K nan B om. S a na.

¹³ B. amhe

¹⁴ B. °kkhāhī.

¹⁵ B. tattha.

bhāriyan etassa kamman'tı 'Hotu dehı me'tı 'Tena hi tvam eva jānāsī 'tı. Thero vālukārāsıabhımukho¹ pāyāsı. Nāgarājā taŋ āgacchantaŋ disvā 'ayaŋ samano ito āgacchatı, na jānātı maññe mama atthibhāvan, dhūpāyitvā2 nan māressāmī's ti vādhūpāyı.* Thero 'ayan nāgarājā "aham eva dhūpavitun sakkomi, aññe na sakkonti" ti maññe sallakkhetī' tı sayam pi dhūpāyı Dvınnam pi sarīrato uggatadhūpā vāva Brahmalokā utthahiņsu, ubho pı dhūmā theran abādhetvā⁵ nāgarājam⁶ eva bādhenti Nāgarājā dhūmavegan sahitun asakkonto pajjali pi telodhātun samāpallitvā tena saddhin yeva pallali tâpi 7 aggıjālā yāva Brahmalokā utthahıŋsu.8 Ath' assa sakalasarīran ukkāhi padīpitan⁹ viya ahosi. Isigano oloketvā cintesi 'nāgarājā samanan ihāpeti,10 bhaddako vata samano amhākan vacanan asutvā¹¹ nattho'tı. Theio nāgarājānan dametvā nibbisevanan katvā 12 vālukarāsimhi nısīdı, nāgarājā vālukarāsın 13 bhogehi parikkhipitvā kūtâgārakucchippamānan phanan māpetvā therassa upari dhāiesi Isigano pāto va 'samanassa matabhāvan vā amatabhāvan vā 15 jānissāmā 'ti therassa santikan gantvā 16 vālukarāsımatthake nisinnan disvā anjalin paggayha abhitthavantā āhansu 'samana kaccı 'sı 17 nāgarājena bādhito' ti 'Kin na passatha tan 18 mama upali phanan dhāretvā thitan' ti Te 'acchariyan vata bho 19 samanassa

¹ B °m a°. ² B dhumā°. K dhūm°, al

⁵ K B. °ıtvā. C. C². anubandhıtvā

⁶ B ^orājānam. ⁷ B om.

⁸ K B. a. ubho pi aggıjālā theraŋ abādhayıtvā (B abādhitvā) nāgarājānam eva bādhayıŋsu

⁹ K padıttan. B. parılayhıtan

¹⁰ B ^osı. ¹¹ K. asunıtvā.

¹² K. om. ni° ka°. * ¹³ B. °imhi.

¹⁴ B. °1ŋ

¹⁵ K corr. a. abhāvaŋ vā.

B. a tan
 K. B om.
 K. nan. S etan. B om.
 C C*. om.

evarupo nāma tena¹ nāgarājā damito' ti theian parivāretvā atthansu. Tasmin khane Satthā āgato, Satthāran disvā thero2 utthāva3 vandı Atha nan ısavo āhansu. 'ayan 4 tayân 5 mahantataro' tı 'Esa 6 Bhagavā Satthā, ahan imassa sāvako' ti. Satthā vālukarāsımatthake nisīdi, isigano 'ayan tāva sāvakassa ānubhāvo, imassa pana ānubhāvo kīdiso bhavissatī' ti anjalin paggayha Satthāran abhitthavi Satthā Aggidattan āmantetvā āha 'Aggidatta tvan tava sāvakānañ ca upatthākānañ ca 7 ovādan dadamāno kin ti vatvā ovādesī's ti. "Etan pabbatan salanan gacchatha vanan arāman lukkhan saranan gacchatha, etāni hi saranan gato sabbadukkhā muccatī" tī evan tesan 11 ovādan dammī' tī Satthā 'na kho Aggidatta etāni saranaŋ gato dukkhā pamuccati, buddhan dhamman sanghan 12 saranan gantvā sakalavattadukkhā pamuccatī' ti ımā gāthā abhāsı

- 188 'Bahun ve saranan yantı pabbatānı vanāni ca ārāmarukkhacetyānı manussā bhayatajjitā
- N'etan kho sa anan kheman n'etan saranan uttaman utaman utaman agamma sabbadukkhā pamuccati
- 190. Yo ca buddhañ ca dhammañ ca sanghañ ca saranan gato cattāri ariyasaccāni sammappaññāya¹³ passati:
- 191. Dukkhan dukkhasamuppādan dukkhassa ca atikkaman ariyan c'14 atthangikan maggan dukkhūpasamagāminan,

¹ K. anena B. om.

² K. B before Sa°

³ K. °yâsanā. ⁴ S om C C^a. ahaŋ

⁵ B. pi tayā

⁶ B eso.

⁷ C C^a S om u° ca. S. om. ca after sā°.

B vadehī. K desī. S. ovādan dehī.

⁹ C^a a sa° ga°.

10 C Ca. ting S om

¹¹ K. nesan.

¹² K. B. *a* puna.

18 B. sammā pa°

14 B om.

192. Etan kho saranan kheman etan saranan uttaman etan saranan agamma¹ sabbadukkhā pamuc-catī' ti.

Tattha bahun ti bahu, pabbatani ti tattha tattha IsıgılıVepullaVebhārâdıke pabbate ca² MahāvanaGosıngasālavanādīni vanāni ca VeluvanaJīvakambavanādayo ārāme ca UdenacetīvaGotamacetīvādīnī rukkhacetvāni ca te te⁴ manussā tena tena⁵ bhayena tajjītā bhayato muccitukāmā puttalābhâdīni vā patthavamānā saraņan yantī ti attho N'etan saranan ti etan pana sabbam pi saranan n'eva kheman na uttaman, 7 na ca⁸ etan paticca jātiādidhammesu9 sattesu eko pi jātiādito sabbadukkhā pamuccatī ti attho. Yo cā ti idan akheman anuttamañ 10 ca saranan dassetvā kheman uttaman 11 saranan dassanatthan araddhan, tass' attho. yo ca gahattho vā pabbajito vā 'ıtı pı so Bhagavā arahan 12 sammāsambuddho' tiādikan beddhadhammasanghanussatıkammatthānan nıssāya 18 se^{iS}havasena buddhañ ca dhammañ ca sanghañ ca saranan gato tassâpi tan saranâgamanan 14 aññatitthiyavandanâdīhi 15 kuppatı calatı, tassa pana acalabhāvan dassetun maggena āgatasaranam eva pakāsento cattāri ariyasaccāni sammappaññāva passatī ti āha. Yo hi etesan saccānan dassanavasena etāni

saranan gato, tassa tetan saranan khemañ ca uttamañ ca, so ca puggalo etan saranan paticca sakalasmâpi vattadukkhā pamuccati, tasmā etan kho saranan kheman tiādi vuttan

Desanâvasāne sabbe pi te isavo saha² patisambhidāhi arahattan patvā Satthāran vandītvā pabbajjan yācīnsu Satthā cīvaragabbhato3 hatthan pasāretvā 'etha bhikkhave4 caratha⁵ brahmacarıyan' tı āha Te⁶ tan khanan⁷ yeva atthapaiikkhāradhaiā vassasatikattherā⁸ viva ahesun So⁹ ca sabbesam pi Angamagadhakururatthayasinan sakkaran ādāya āgamanadīvaso ahosī, te sakkāran ādāya āgata sabbe pi te isavo pabbajite disvā 'kin nu kho amhākan Aggidattabrāhmano mahā udāhu samano 10 Gotamo 'ti cintetvā samanassa Gotamassa āgatattā 'Aggidatto va mahā' tī maññinsu Satthā¹¹ tesan allhāsayan oloketvā 'Aggidatta parisāva kankhan chindā' ti āha So 'aham pi ettakam eva paccāsinsāmī' ti iddhibalena sattakkhattuņ vehāsan abbhuggantvā i punappuna oruyha Satthāran vanditvā 'Satthā me bhante Bhagavā sāvako 'h'12 asmī' tı vatvā sāvakattaŋ 13 p 5 4 14 pakāsetī tı

Kosalaiañño purohaduiggidattabiāhmanassa vatthu 15

7. Ānandattherapucchitapanhavatthu.

Dullabho ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Ānandattherassa pañhan ārabbha kathesi

Thero 16 ekadıvasan dıvatthane nısınno cıntesı '"hat-

1 B etassa.	² K om
³ K. ^o gabbhantarato	⁴ S B °vo.
⁵ C ^a corr vuttha	⁶ B tesan K om.
⁷ B ^o ne	⁸ B °satthıka°.
⁹ B yo.	¹⁰ B mahāsa°
¹¹ C. C ^a om	¹² K S 'ham
13 K. °atan	¹⁴ B om.
15 K. no title B Aggidattabrāhr	manava°, and a. chatthan
¹⁶ K. a hi.	

thâjānīyo Chaddantakule vā Uposathakule vā uppajjati, assajānīyo¹ Valāhakassaiājakule² go ājānīyo³ Dakkhinapathe" ti ādīni vadantena Satthārā hatthiājānīyâdīnaŋ uppattiṭthānāni⁴ kathitāni, puiisâjānīyo⁵ nu kho kahaŋ uppajjatī' ti. So Satthāraŋ upasaŋkamitvā vanditvā⁶ etam atthaŋ pucchi Satthā 'Ānanda purisâjānīyo nāma na sabbattha uppajjati² ujukato pana tiyojanasatâyāme³ āvattato navayojanasatappamāne Majjhimadesatthāne⁰ uppajjati, uppajjanto ca pana na¹o yasmiŋ vā tasmiŋ vā kule uppajjati, khattiyamahāsālabrāhmanamahāsālānaŋ¹¹¹ pana aññatarasmiŋ yeva uppajjatī' ti vatvā imaŋ gātham āha·

193. 'Dullabho purisajañño na so sabbattha jāyatı, yattha so jāyatī dhīro taŋ kulaŋ sukham edhatī' tı.

Tattha dullabho ti purisajañão hi dullabho na hatthiājānīyadayo 12 viya sulabho, s' sabbattha paccantadese vā nīcakule vā na jāyati, Māddimadese yeva pana 13 mahājanassa abhivādanādisakkā haianatthāne khattiyabrāhmanakulānan 14 aññatai asmij kule jāyati, evan jāyamāno ca 15 yattha so jāyatī dhīio uttamapañño sam-

¹ B. a. Sındhavakule vā

² K. °ka-assa° F. Valāhassa°. B. a. vā usabho.

³ F. C. C^a S. jāneyya for go āj°.

⁴ B. °nâdīnı.

⁵ F. C Ca. eyyo. K. eiyo

⁶ F. om.

⁷B. sa° n' upp°

⁸ B. °ârāme, and a. vitthārato addhateyyasatāni

⁹ K. B °padesa°.

¹⁰ F. C Ca. K. om. S. before uppajjati

¹¹ B. °lakulānaŋ.

¹² C. Ca. ciyy° F. cayy°.

¹³ B. pi for yeva pana

¹⁴ C. Ca. onassa kuo.

¹⁵ B. om.

māsambuddho taŋ kulaŋ sukham edhatı¹ sukhappattam eva hotī tı attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı. Ānandattherassa pucchıtapañhavatthu ²

8. Sambahulabhikkhuvatthu

Sukho buddhānan³ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto sambahulānaŋ bhikkhūnaŋ kathaŋ ārabbha kathesi

Ekadıvasan hi pañcasatā bhikkhū upatthānasālāyan nisinnā 'āvuso kin nu kho imasmin loke sukhan' ti kathan samutthāpesun, tattha keci 'rajjasukhasadīsan' nāma natthī' ti āhansu, keci 'kāmasukhasadīsan,' keci 'sālīmansabhojanādīsadīsan sukhan nāma natthī' ti āhansu. Satthā tesan nisinnatthānan āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchītvā 'imāya, nāmā ti vutte 'bhikkhave kin kathetha, idan' sabbam pi sukhan vattadukhapalīyāpannam eva, imasmin pana loke buddhuppādo dhammasavanan sanghasāmaggīsammodamānabhāvo' ti idam' eva sukhan' ti vatvā iman gātham āha.

194 'Sukho buddhānaŋ uppādo sukhā saddhammadesanā sukhā saŋghassa sāmaggī samaggānaŋ tapo sukho 'tı.

Tattha⁸ yasmā buddhā uppajjamānā mahājanaŋ rāgakantārâdīni⁹ tārenti, tasmā buddhānaŋ uppādo sukho,¹⁰

¹ B S a tı

² K. no title. B a sattaman.

³ K Buddha-uppādo

⁴ B a sukhan

⁵ Κ Β α. hi.

⁶ B. °samo°.

⁷B 1mam

⁸ K. B. a. Buddhānaŋ uppādo tı.

⁹ K. B. °dīhi.

¹⁰ B. a uttamo.

yasmā dhammadesanaŋ āgamma jātiādidhammā sattā jātiādīhi muccanti tasmā saddhammadesanā sukhā Sāmaggī ti samacittatā¹ ekacittatā² sâpi³ sukhā evā,⁴ samaggānaŋ pana⁵ ekacittānaŋ yasmā buddhavacanaŋ vā ugganhituŋ dhūtangāni vā⁶ pariharituŋ samanadhammaŋ vā kātuŋ sukhaŋ, tasmā samaggānaŋ tapo sukho ti vuttaŋ, ten' evaha ''yāva kīvañ ca³ bhikkhave bhikkhū samaggā sannipatissanti samaggā vutthahissanti³ samaggā saŋghakaranīyāni karissanti, vuddhi¹o yeva bhikkhave bhikkhūnaŋ pātikanīkhā no parihānī' ti

Desanavasāne te bhikkhū arahatte patitthahiŋsu, mahājanassâpi sâtthikā desanā ahosī ti

Sambahulānan bhikkhūnan vatthu 11

9 Kassapadasabalassa suvannacetiyavatthu

Pūjāiahe ti iman dhammadesanan Satthā cārikan caramāno Kassapadasabalassa suvannacetiyan ārabbha kathesi

Tathāgato Sāvatthito nikkhamitvā anupubbena Bārānasin gacchanto antarāmagge Todeyyagāmassa samīpe mahābhikkhusanghapalivāro aññataran devatthānan sampāpuni Tatra nisinno Sugato Dhammabhandâgārikan pesetvā avidūre kasikamman karontan brāhmanan pakko-

 ¹ F. a yā C. Ca S a sā.
 ² B. om
 ³ F. yâpı S pi.
 ⁴ K. S. evaŋ
 ⁵ K om
 ⁶ K. om
 ⁷ Dīgha, 11 76-7
 ⁸ B yāvañ c'idha.
 ⁹ C. vutthayı°

¹⁰ C Ca. uddhi. K vaddhi. F. buddhi.

¹¹ B sambahulabhikkhuvatthu, and a. atthamay. K. no title. K B a Buddhavaggavannanā (K. Buddhavannanā) niṭṭhitā. Cuddasamo vaggo. Pathamabhānavāray nitthitan; then go on to the Sukhavaggo

sāpesi So brāhmano āgantvā Tathāgatan anabhivādetvā¹ tam eva devatthānan vandītvā atthāsi Sugato² 'ıman padesan kın tı maññası brāhmanā' tı āha 'Amhākan paveniyā āgatacetiyatthānan vandāmi bho Gotamā' ti 'Iman thanan vandantena tayā sādhu katan brāhmanā' tı Sugato tan sampahansesı Tan sutvā bhıkkhū 'kena nu kho kāranena Bhagavā evan sampahansesī' ti sansayan sanjānesun 3 Tato Tathāgato tesan sansayam apanetun 4 Majjhimanikāye Ghatīkārasuttantaņ⁵ vatvā⁶ iddhânubhāvena Kassapadasabalassa yojanubbedhan kanakacetiyan aparam ıva⁷ kanakapabbatan⁸ ākāse nımmāya⁹ mahājanan dassetvā 10 'biāhmana evanvidhānan pūjārahānan pūjā yuttatarā vā' ti vatvā Mahāparinibbānasutte¹¹ dassitanayena buddhâdike cattaro thūpârahe pakāsetvā sarīracetiyan uddissacetiyan 12 paribhogacetiyan ti tīni cetiyāni visesato paridīpetvā imā gāthā abhāsi:

- 195 'Pūjārahe pūjayato buddhe yadı va sāvake papañcasamatıkkante tınnasokaparıddave,
- 196. Te tādise pūjayato nībbute akutobhaye na sakkā puñña ¹³ saŋkhātuŋ im' ettam api kenacī' ti

Tattha pūjitun arahā pūjarahā pūjitun 14 yuttā ti attho, te 15 pūjarahe pūjayato ti abhivādan adīhi ca catu-

```
<sup>1</sup> S °vandıtvā

<sup>2</sup> S a pı F a p'

<sup>3</sup> S °jan°

<sup>4</sup> C C². pātetuŋ F tayaŋ patetuŋ.

<sup>5</sup> M II. 45 ff ° F. C C² om.

<sup>7</sup> F. aparım iva C C². aparamıñ ca S aparañ ca

<sup>8</sup> S °cetiyaŋ C C² °paccetaŋ.

<sup>9</sup> F. nıyādhā. C. C² niyyāma. S. nımmınıtvā

<sup>10</sup> C. C². om.

<sup>11</sup> Dīgha, II. 142. Cf Anguttara, II 245.

<sup>12</sup> F. om. C C² om °cetiyaŋ

<sup>13</sup> F. C. C³ °aŋ ° Cetiyaŋ

<sup>14</sup> F. pūrītuŋ.

<sup>15</sup> S om.
```

ppaccayehi ca pūjantassa, pūjarahe dasseti buddhe ti ādınā, buddhe ti sammāsambuddhe yadi ıtı2 yadı vā atha vā tı attho, tattha paccekabuddhe tı kathıtan hotı sāvake ca³ buddhasāvake.⁴ papañcasamatikkante ti samatikkante⁵ tanhāditthimānapapañce, tinno ti atikkanto⁶ tinnasokapariddave ti⁷ sokapariddave ime dve attıkkante tı attho, etehi pujarahattan dassıtan buddhadī,8 tādıse9 tı vuttagahanavasena, nıbbute9 tı rāgadinibbutiyā, natthi kutoci 10 bhavato vā ārammanato vā etesan bhayan ti akutobhayā te akutobhaye, na sakkā puñña11 samkhātun ti puññan ganetun na sakkā, kathan ti ce im' ettaņ api kenacī ti imaņ ettakan ıman ettakan 12 ti attho, kenacī tı apısaddo idha sambandhitabbo, kenaci puggalena manena va, tattha 'puggalenā' tī, tena 13 brahmâdīnā, 'mānenā' ti tīvidhena mānena tītanena dhāranena pūranena vā, tīranaŋ nāma ıdan ettakan tı nayato tīranan, dhāranan tı tulāva dhāıanan, pülanan nāma addhappasatapatthanālikādivasena pūranan, kenaci puggalena imehi tīhi mānehi buddhâdike pujayato puññan vipākavasena ganetun na sakkā pariyantarahitato ti, dvīsu thānesu pūjayato 14 kin dānan 15 pathaman, dharamane buddhadi pujayato na sakka puññan sankhātun, puna te tadīse kilesaparınibbānanımittena khandhaparinibbanena nibbute pi pujayato na sakkā puñňan sankhātun ti bhedā 16 yujjanti, tena hi Vimānavatthumhi: 17

¹ S ^oentassa.

³ C Ca. om

⁵ S ontao.

⁷ S a atıkkanta°

⁸ S C. Ca oini. F. oini (corr oi), read oike?

⁹ F. C. C^a. °o ¹⁰ F. C. C^a kuto

¹¹ C Ca. oan.

¹⁸ F C Ca. te.

¹⁴ F. pūjato. F C. C² α. tı

¹⁶ F. C Ca. bhede

² S. yadîtı.

⁴ S. om.

⁶ S om ti° ti ati°.

¹² F. once

¹⁵ F. nānaŋ

¹⁷ Vim. p 44.

'Titthante nibbute câpi same citte¹ samaŋ phalaŋ, cetopasādahetumhi² sattā gacchanti suggatin' ti

Desanâvasăne brāhmano sotâpanno ahosī tı Yojanıkaŋ kanakacetiyaŋ sattâhaŋ ākāse yeva atthāsi, mahanto³ samāgamo câhosi, sattâhaŋ cetiyaŋ nānappakārena pūjesuŋ, tato bhinnaladdhikānaŋ laddhibhedo jāto, Buddhânubhāvena taŋ cetiyaŋ yathātthānam⁴ eva gataŋ, tatth' eva taŋkhane mahantaŋ pāsānacetiyaŋ ahosi, tasmiŋ samāgame caturâsītiyā⁵ pānasahassānaŋ dhammâbhisamayo ahosi⁵ ti.

Buddhavaggavannanā nitṭhītā. Cuddasamo vaggo.

¹ C. C^a samacittan S saman cittan

² F. °hetu hi. V cetopanidhihetū hi

³ F C. C^a S. ontena

⁴ S. saka°.

⁵ F. C C^a ıyānaŋ

⁶ Cf. Sumangala, 1 285

XV SUKHAVAGGO.

1 Natikalahavupasamanavatthu *

Susukhan vatā ti iman dhammadesanan Satthā Sakkesu vihalanto kalahavūpasamanatthan ñātake ālabbha kathesi

SākıyaKolıyā¹ kıra Kapılavatthunagarassa ca Kolıyanagarassa ca antare Rohinināmanadıŋ² eken' eva āvaranena bandhāpetvā sassāni karonti³ Atha Jetthamūlamāse sassesu milāyantesu ubhayanagaravāsikānam⁴ pi kammakarā⁵ sannipatiŋsu Tattha Koliyanagaravāsino āhaŋsu 'idaŋ udakaŋ ubhato⁵ bhariyamānaŋ² n' eva tumhākaŋ² n' eva ³ amhākaŋ pahossati, amhākaŋ pana sassaŋ ekaudaken' eva¹o nippajjissati, idaŋ udakaŋ amhākaŋ dethā' ti Itare pi āhaŋsu 'tumhesu kotthe¹¹ pūretvā thitesu mayaŋ rattasuvannaŋ¹² nīlamaniŋ kālakahāpane¹³ ca gahetvā pacchipasibbakâdihatthā¹⁴ na sakkhissāma tumhākaŋ gharadvāie vicarituŋ, amhākam pi sassaŋ eka-

^{**} Cf F J, v 412. Kunālajātaka

¹ B Sākıyā

² F Ca. B. odī C. K. odı. S. onın nāma

³ J S kārentı.

⁴ J. °vāsīnan

⁵ B °kārā

⁶B ubhayato

⁷ B S haro.

⁸ K a pahossati

⁹ J. na B c'eva na

¹⁰ C Ca J S a. pana.

¹¹ J. °ake. B °esu.

¹² F C Ca S 1atana°.

¹³ J. B three words in one compound.

¹⁴ F. pacchiman pa°. B pacchisi°.

udaken' eva nippajjissati,1 idan udakan amhākan dethā' ti. 'Na mayan dassāmā' ti. 'Mayam pi na dassāmā' ti evan kathan vaddhetvā eko utthāya ekassa pahāran adāsi, so pi aññassā² ti eyan aññamaññan paharitvā iājakulānaņ³ jātin ghattetvā 4 kalahan vaddhayınsu Koliyakammakai ā 5 'tumhe Kapılavatthuvāsıke dārake gahetvā gacchatha, ye sonasigāladayo 8 viya attano bhaginīhi saddhin sanvasinsu⁹ etesan hatthino ca 10 assā ca phalakâvudhāni 11 ca 12 amhākan kin kaiissantī' ti 13 kammakaiā 14 vadanti tumhe dāni 15 kutthino dārake gahetvā gacchatha, ye anāthā niggatikā 16 tiracchānā viya kolarukkhe¹⁷ vasınsu etesan hatthıno ca assā ca phalakâvudhāni ca amhākan kiņ kaiissantī' ti Te gantvā tasmiņ kamme niyuttaamaccanan 18 kathesun, 19 amacca 1ajakulanan kathesun Tato Sākiyā 'bhaginīhi saddhin samvāsan vasītakānan 20 thāman ca balan ca dassessāmā '21 tı yuddhasajjā²² nikkhaminsu Kolivâpi 'kolarukkhavāsīnan thāman ca balan ca dassessāmā' ti yuddhasajjā nıkkhamınsu

Satthâpı paccūsasamaye lokan volokento ñātake dısvā 'mayı anāgacchante²³ ıme nassıssantı, mayā gantun vattatī' tı cıntetvā ekako va ākāsen' eva²⁴ gantvā Rohmınadıyā majjhe ākāse pallanke²⁵ nısıdı. Nātakā Satthāran

¹ K °jjatı	² B assā		
⁸ F C C ^a S °kulaŋ	⁴ K C ^a ghate°		
⁵ K <i>a</i> . pi	⁶ B °vāsino.		
⁷ K. rep F J. C. Ca. S om.	⁸ K ^c sıñgāl ^o		
⁹ B saŋvāsaŋ vasıŋsu.			
¹⁰ B. c'eva. J hatthiassâdayo vã			
11 J °y°.	¹² J vā B om.		
¹³ K. om	¹⁴ K B <i>a</i> pı		
¹⁵ B ıdānı.	16 B. nigehikā		
¹⁷ K kolı° B kolıya°	¹⁸ B °ttanaŋ a°.		
¹⁹ B. °ayıŋsu.	²⁰ J saŋvāsıkānaŋ		
²¹ K ° ₁₈₈ °	·		
²² F yuddhaŋ sajjetvā	²³ S agacchante.		
²⁴ K. B. om	²⁵ K. B S. °ena		

dısvā āvudhānı chaddetvā vandıŋsu Atha ne Satthā āha 'kin kalaho nām' esa mahārājā' tī. 'Na jānāma¹ bhante' tı. 'Ko dānı jānıssatī' tı.2 'Senāpatı jānissatī' tı Senāpati³ 'uparājā jānissatī' ti. Iminā upāyena yāva dāsakammakaie pucchitvā 'bhante udakakalaho' ti āhansu. 'Udakan kın agghatı mahārājā' tı 'Appan4 bhante' tı. 'Khattıyā kin agghantı mahālājā' ti 'Khattıyā nāma anagghā bhante' ti. 'Na5 yuttan pana6 tumhākan appamattakaudakan nissāya anagghike khattiye nāsetun ti Te tunhī ahesun Atha te⁹ Satthā āmantetvā 'kasmā mahārājāno 10 evarūpaņ karotha, mayr asante ajja lohitanadın 11 pavattıssatha, 12 ayuttan vo katan, tumbe pañcahı verehi saverā viharatha, ahan avero¹⁸ vihaiāmi, tumhe kılesâtuıā hutvā viharatha, ahan anāturo, tumhe kāmagune pariyesanussukkā¹⁴ hutvā viharatha, ahan anussukko vıharāmī' tı vatvā ımā gāthā abhāsı

- 197 'Susukhan vata jīvāma verinesu averino, verinesu manussesu viharāma 15 averino
- 198. Susukhaŋ vata jīvāma āturesu anāturā, āturesu manussesu viharāma anāturā
- 199 Susukhan vata jīvāma ussukesu anussukā, ussukesu manussesu viharāma anussukā 'ti

¹ B. °mı

² B. uparājā jānissati senāpatı jānissatī.

³ K om ti se°.

⁴ K. appagghaŋ

^{* 5} K om B. ayu° for na yu°.

⁶ B. om

⁷ K. B S. °akan u°

⁸ F. S. ^oıye. K. B. anagghe.

⁹ F. ne

¹⁰ К В. °ја

¹¹ B. "stan na". F. K B. S. "dī B a. va

¹² K °atı.

¹³ K. vero

¹⁴ K. °ane u°. B °assukā.

¹⁵ B °m1, al

Tattha susukhan' i ti sutthu² sukhan, idan vuttan hoti ye gihino sandhicchedâdivasena pabbajitā vā pana vejjakammādivasena jīvitavuttin uppādetvā 'sukhena jīvāmā' ti vadanti tehi mayam³ eva susukhan vata jīvāma,⁴ yan pañcahi verehi verinesu manussesu aveimo, kilesâturesu manussesu nikkilesatāya anātuiā pañcakāmagunapaiiyesane ussukesu tāya pariyesanāya abhāvena anussukā ti. Sesan uttānattham² eva.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋs**ū ti.** Nātakānaŋ kalahavūpasamanavatthu ¹⁰

2 MARAVATTHU.

Susukhan vatā ti iman dhammadesanan Satthā Pañcasālāya¹¹ biāhmanagāme viharanto Māran āiabbha kathesi

Ekadıvasaŋ¹² hı Satthā pañcasatānaŋ kumārıkānaŋ sotâpattımaggassa upanıssayaŋ¹³ dısvā taŋ gāmaŋ upanıssāya viharatı.¹⁴ Tapı kumārıkāyo ekasmıŋ nakkhattadıvase nadıŋ gantvā nahātvā¹⁵ alaŋkatapaṭıyattā gāmâbhımukhıyo pāyıŋsu Satthâpı taŋ gāmaŋ pavısıtvā pındāya carıttha ¹⁶ Māro sakalagāmavāsīnaŋ¹² sarīre adhı-

¹ K C C^a sukhan

² B °uŋ

³ B sayam

⁴ B 1ep tehi jīvāma.

⁵ S mayaŋ B ye mayaŋ

⁶ B verīhi ⁷ K aturā.

⁸ K a manussesu ⁹ C C^a. vu°.

¹⁰ K. no title B ñātikalaha°, a pathaman.

¹³ B °ssūp°. ¹⁴ K B vihāsi.

¹⁵ K B. C. Ca. om.

¹⁶ F C C^a °ıtvā B. caratı. K. carı B. a atha.

¹⁷ K sakalavā°

muccitvā¹ yathā Satthā katacchumattan bhattam² pi na labhati evan katvā yathādhotena pattena³ nikkhamantan Satthāian gāmadvāre thatvā āha 'api samana pindan⁴ alatthā'⁵ ti 'Kin pana tvan pāpima⁵ tathā akāsi yathāhan pindan na² labheyyan' ti 'Tena hi bhante puna pavisathā' ti Evan kir' assa ahosi 'sace puna⁵ pavisissati⁵ sabbesan sarīi esu¹o adhimuccitvā imassa purato pānin paharitvā hassakelin¹¹ karissāmī'¹² ti Tasmin khane tā kumārikāyo gāmadvāran patvā Satthāran disvā vanditvā ekamantan atthansu Māro pi Satthāran āha 'api bhante pindan alabhamāno¹³ jighacchādukhena pīlit' atthā' ti Satthā 'ajja mayan pāpima kiñci alabhitvāpi Ābhassaraloke¹⁴ Brahmāno¹⁵ viya pītisukhen' eva vītināmessāmā' ti vatvā iman gātham āha

200 'Susukhan vata jīvāma yesan no natthi kiñcanan pītibhakkhā bhavissāma devā ābhassarā yathā 'ti

Tattha yesan no ti yesan amhākan palibujjhanatthena 16 rāgadisu kincanesu 17 ekam pi kincanan natthi, pītibhakkhā ti yathā Ābhassarā devā 18 pītibhakkhā hutvā pītisukhen' eva 19 vītināmenti evan mayam pi 20 bhavissāmā ti attho

```
<sup>1</sup> B °ñc°.
                              <sup>2</sup> K. B katacchubhikkhamattan.
 <sup>3</sup> B om
                                       4 B °apātaņ
 <sup>5</sup> K alabhitthā B. labhitthā
                                       7 C Ca S om
 <sup>6</sup> K pāpı
8 B pana
                             <sup>9</sup> B pavisati C C<sup>a</sup> S pavissati
10 K. °re.
                                       <sup>11</sup> K hāsana°
12 F kāre°
                                       13 R onā
14 K. devaloke
                                       15 B mahābro.
16 F. C Ca. "buddhana".
<sup>17</sup> C Ca S. ca nesu. K ca nesan
18 K. om.
                                      19 B om pī° eva
<sup>20</sup> B a. pāpīma kinci alabhītvā pītībhakkhā
```

Desanâvasāne pañcasatâpı tā¹ kumārıkāyo sotâpattıphale patıtthahıŋsū tı.

Mārassa vatthu²

3 Kosalabañño paräjayavatthu

Jayan veran tı ıman dhammadesanan Satthā Jetavane vıhaı anto Kosalarañno parājayan ārabbha kathesı

So kiia Kāsigāmakaŋ³ nissāya bhāgineyyena Ajātasattunā saddhiŋ yujjhanto tena tayo vāre⁴ parājito tatiyavāre cintesi 'ahaŋ khīramukham pi⁵ dārakaŋ paiā jetuŋ nasakkhiŋ, kiŋ me jīvitenā' ti so āhāiūpacchedaŋ katvā mañcake nipajji 'Ath' assa sā pavatti sakalavihāranagaiaŋ¹ patthaii. Bhikkhū Tathāgatassa ārocesuŋ 'bhante rājā kira Kāsigāmakaŋ nissāya tayo vāie parājito, so idāni parājitvā āgato "khīramukham pi dārakaŋ parājetuŋ nâsakkhiŋ, kim me jīvitenā" ti āhāiūpacchedaŋ katvā mañcake nipanno' ti Satthā tesaŋ kathaŋ sutvā 'bhikkhave jinanto pi veiaŋ pasavati, parājito pana dukkhaŋ³ seti yevā' ti vatvā imaŋ gātham āha

201 'Jayan veran pasavatı dukkhan seti parājito upasanto sukhan seti hitvā jayaparājayan' ti

Tattha jayan ti paran 10 jinanto veran patilabhati, parajito ti parena paiajito 'kada nu kho paccamittassa pitthin datthun sakkhissami' ti dukkhan seti sabbi-

¹ B S om ² K. om. title. B. °rava°, dutīyaņ ³ B Kāsikagāmaņ ⁴ B a pi.

⁵ F. C Ca. S om K. okhadāro.

⁶ C Ca ostvā (for osttha?)

⁷ B. sakalanagarañ ca. F. S. °raŋ na° K °ıaŋ nagarañ ca.

⁸ B. ckhadāro.

⁹ K sukhan

¹⁰ C. Ca S parı°

rıyāpathesu dukkham eva viharatī ti attho, upasanto ti abbhantare upasantaiāgadikileso khīnāsavo¹ jayañ ca parājayañ ca hitvā sukhan seti sabbiriyāpathesu sukham eva vihaiatī ti attho

Desanavasāne bahū sotapattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı Kosalarañño parājayassa vatthu 2

4 Aññatarakuladārikavatthu

Natthi rāgasamo³ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto aññataiaŋ kuladārikaŋ⁴ ārabbha kathesi.

Tassā hia mātāpitaro āvāhaŋ katvā mangaladivase Satthāiaŋ nimantayiŋsu Satthā bhikkhusaŋghaparivuto tattha gantvā nisīdi Sâpi kho vadhukā sādhukaŋ bhikkhusaŋghassa udakaparissāvanâdīni karontī aparā paraŋ saŋcarati. Sāmiko pi 'ssā taŋ olokento va¹o atthāsi Tassa rāgavasena olokentassa anto kileso samudācari.¹¹ So aññānâbhibhūto n'eva Buddhaŋ upatthahi¹² na asītimahāthere, 'hatthaŋ pasāretvā taŋ vadhukaŋ¹³ ganhiscāmī' ti pana cittaŋ akāsi. Satthā tass' ajjhāsayaŋ¹⁴ oloketvā yathā taŋ¹ɔ itthiŋ na passati evam akāsi So taŋ adisvā Satthāraŋ olokento atthāsi Satthā tassa oloketvā ṭhitakāle 'kumāraka¹o rāgagginā sadiso aggi

```
1 K. a. va
 <sup>2</sup> K no title
                  B. vyava, a tatiyan
· 3 К a. aggī
                                                  4 K °akan
 <sup>5</sup> K tassa.
                                                  <sup>6</sup> S vadhū
 7 B om
                                                  <sup>8</sup> S sāmī
                                                 10 B S om
 9 S rep
                                                 12 B °ayı
11 B °caratı
13 S vadhun
14 C. Ca tassâsayan
                                                 15 B om
<sup>16</sup> C. C<sup>a</sup>. kumāra. K. B. S. α na hı.
```

nāma 1 dosakalınā 2 sadıso kalı nāma khandhaparıharanadukkhena vā sadısan dukkhan nāma natthı, nıbbānasukhasadısan sukhan natthı yevā 'tı vatvā ıman gātham āha

202 'Natthı rāgasamo aggı natthı dosasamo kalī, natthi khandhādısā dukkhā, natthı santıparaı) sukhan 'tı.

Tattha natthi iāgasamo ti dhūman vā jālan vā angāran vā adassetvā anto yeva jhāpetvā bhasmamutthin kātun samattho rāgena samo anno aggi nāma natthi, kalī ti dosena samo aparādho pis natthi, khandhādisā ti khandhehi samānā yathā parihariyamānā knandhādukkhā evan annan dukkhan natthi, santiparan ti nibbānato uttarin annan sukham pi natthi, annan hi sukhan sukham eva, nibbānan pi paraman zukhan ti attho.

Desanâvasāne kumārīkā ca kumārako ca sotâpattīphale patītthahiŋsu, tasmiŋ khane 13 Bhagavā 14 tesaŋ aññamaññaŋ dassanakāraŋ akāsī ti.

Aññataiassā kuladārikāya vatthu 15

5 Aññataraupäsakavatthu

Jighacchā ti iman dhammadesanan Satthā Ālavivan viharanto ekan upāsakan ārabbha kathesi

Ekasmın hı dıvase Satthā Jetavane gandhakutıvan

¹ B. a atthi	² B a vā.	
³ B °sasu°, a		
⁴ K. B khand	⁵ C. C ^a . S om	
⁶ B tasmā ye	⁷ C C ^a rāga°.	
⁸ K ca	⁹ K B. S. samā	
¹⁰ B añño duk	¹¹ K °nasukhaŋ	
¹² B. °ma°	¹³ B samaye.	¹⁴ C Ca. Sattha.
15 K. no title.	B. °rakuladārikava°	. catutthan

nisinno va paccūsakāle lokaņ olokento¹ Ālaviyaņ ekaņ duggatamanussan disvā tassa upanissayasampattin² ñatvā pañcasatabhikkhupariyāro Ālaviņa agamāsi Ālavivāsino Satthāran nimantavinsu So pi duggatamanusso 'Satthā4 āgato' ti sutvā 'Satthu santike dhamman sossāmī' ti manan akāsı Tan divasam eva c'assa eko gono palāyi So 'kın nu kho gonan parıyesissāmi udāhu dhamman sunāmī' ti cintetvā 'gonan paliyesitvā' pacchā dhamman sossāmī' tī pāto va gehā nikkhamī 7 Ālavīvāsino pī Buddhapamukhan bhikkhusanghan nisidapetva parivisitva anumodanatthava pattan ganhinsu Sattha 'yan nissavahan tinsayojanamaggan agato so gonan pariyesitun arannan pavittho, tasmin agate yeva dhamman desissamī's tı tunhî ahosı So pı⁹ pu1180¹⁰ dıvā gonan dısvā gonagane ¹¹ pakkhipityā 12 'sace pi aññan 13 natthi Satthu vandanamattam pı karıssāmī' tı jıghacchāpīlito14 pı gehan gamanāya manan 15 akatvā vegena Satthu santikan āgantvā 16 Satthāian vanditvā ekamantan atthāsi Satthā tassa thitakāle veyyāvatikaņ 17 āha. 'atthi kinci bhikkhusanghassa 18 atıııttan 19 tı 'Bhante sabban atthī' tı. 'Tena hi²⁰ iman palivisā'²¹ ti So Satthālā vuttatthāne yeva 22 tan 23 nisīdāpetvā yāgukhādaniyyabhojaniyyehi sakkaccan parivisi So bhuttabhatto mukhan vikkhālesi. Thapetvā kiia iman thanan tīsu pitakesu annattha

```
<sup>1</sup> B. vo°
                                               <sup>2</sup> B. tassūp°
 3 C Ca. olyan
                                               <sup>4</sup> B. a kıra
 <sup>5</sup> C. Ca S. om manan . sossāmī'tı
 <sup>6</sup> B. <sup>o</sup>etvā.
                                               7 C. Ca. oıtvā.
 8 B ess.
                        9 K. om.
                                              <sup>10</sup> K. B. manusso
11 So B, C. Ca S. K. gone (S goganan for gonam)
12 B. oetvā.
                                              <sup>13</sup> S añño.
14 K. cava pio.
                                              15 C. Ca. S. mānan
16 C Ca. S om vegena . . . ā antvā.
<sup>17</sup> K. B. dānave°.
                                             18 B 88°
19 B. ottabhattan.
                                             20 B om: tena hi.
21 B. 08.hī
<sup>22</sup> B. <sup>o</sup>niyāmen' eva.
                                             23 K nan.
```

Tathāgatassa¹ evan² bhattavicāranan nāma natthi pasaddhadarathassa cittan ekaggan ahosi Ath' assa Satthā anupubbikathan kathetvā saccāni pakāsesi desanâvasāne sotâpattiphale patītthahī Satthâpī anumodanan katvā utthāyasanā pakkāmi, mahājano Satthāran anugantvā nivatti Bhikkhū Satthāiā saddhin gacchantā yeva ujihāviņsu 'passathavuso' kammaņ, annesu divasesu evalūpan natthi, ajja pan' ekan 4 manussan disvā va 5 vāguādīni vicā ietvā dāpesī, ti Satthā nivattitvā thitako va7 'kın bhıkkhaye vadethā'8 tı pucchitvā, tam atthan sutvā 'āma bhikkhave ahan tinsayojanan e kantālan āgacchanto tassa upāsakassa upanissavan 10 disvā āgato, so 11 atıvıya 11ghacchito 12 pāto va patthāya gonan pariyesanto araññan 18 vicari, "jighacchādukkhena dhamme 14 desiyamāne pi pativijihitun na 15 sakkhissatī" ti cintetvā evan akāsın,16 jighacchārogasadiso17 10go nāma bhikkhave 18 natthī' ti vatvā iman gātham āha

203 'Jighacchā 19 paiamā rogā saŋkhāiā paramā dukhā,20 etaŋ ñatvā yathābhūtaŋ nibbānaŋ paramaŋ sukhan' ti

Tattha jighacchā paramā rogā ti yasmā añño rogo²¹ sakin tikicchito²² vinassati vā vayena²³ vā pahī-

```
<sup>2</sup> K eva. B om
<sup>1</sup> B gatâgatassa
<sup>3</sup> B a. Satthu.
                                    <sup>4</sup> C Ca. etan. B. pana tan.
                                                     <sup>7</sup> B om
5 K om.
                                 <sup>6</sup> B °etvā.
<sup>8</sup> B kathetha bhi°.
                                 <sup>9</sup> K °na°
                                                    10 B °ssūp°
                                           12 C Ca diguo.
11 C Ca. om.
                                           <sup>14</sup> B dhamman
13 K B. °ññe
<sup>15</sup> K a hi B. nâs°
                                 16 K a. bhikkhave, om infra
<sup>17</sup> B °āva ro° S a hı
                                                 18 B. om.
19 F. diga°
                                                 20 B dukkhā
<sup>21</sup> S. aññe rogā Ca. rogā (S plural throughout)
22 B tikicchako pi.
<sup>23</sup> F. vātangavasena B vā tadangavasena
```

yati, jighacchā pana niccakālan tikicchitabbā¹ yevā ti sesarogānan ayan paramo² nāma Sankhāiā ti pañcakkhandhā Etan ñatvā ti 'jighacchāsamo³ iogo natthi, khandhapaiihaianasaman dukkhan nāma natthī' ti etam atthan yathābhūtan ñatvā⁴ pandito nibbānan sacchikaroti Nibbānan paiaman sukhan ti tañ hi sabbasukhānan paraman⁵ uttaman sukhan ti attho.

Desanâvasāne bahū sotāpattīphalādīnī pāpunīŋsū tī Aññatarassa upāsakassa vatthu ⁶

6 Pasenadikosalavatthu

Ārogyaparamā⁷ lābhā ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetavane vihaianto rājānaņ Pasenadikosalaņ ārabbha kathesi⁸

Ekasmin hi samaye rājā tanduladonassa odanan tadūpiyena odanan tad

¹ B °cchā°

² F K. B paramā C. C^a °māya

³ Ca. oāya

⁴ B. ñatvāna

⁵ K. a sukhan

⁶ B ekagonatthaupāsakava° pañcamaŋ

⁷ K °gyā pa°. B °gyan pa°.

[&]amp; Cf on vs 325

⁹ C. Ca. oissa.

¹⁰ B. tadanurūpiyena. S tadanucchavikena.

¹¹ B. dm

¹² F. C. Ca. B sampadan.

¹⁸ K B om.

¹⁴ K. B wukan

¹⁵ B avisa°.

> (325) 'Mıddhī yadā hotı mahagghaso ca nıddāyıtā samparıvattasāyī mahāvarāho va nıvāpaputtho⁴ punappunan gabbham upeti mando'tı

ımāya gāthāya ovadītvā 'mahārāja bhojanaŋ nāma mattāya bhuñjītuŋ vattatī, mattabhojane sukhaŋ hotī' tī uttarīŋ ovadanto imaŋ gātham * āha

'Manujassa sadā satīmato mattaŋ jānato laddhabhojane⁷ tanu tassa⁸ bhavantı vedanā sanıkaŋ jīratı āyu pālayan' tı

Rājā gāthaŋ guganhituŋ nāsakkhi, samīpe thitaŋ pana bhāgineyyaŋ Sudassanaŋ lo nāma mānavaŋ li 'imaŋ gāthaŋ ugganhā 'lo ti āha So 'taŋ gāthaŋ ugganhitvā kiŋ kaiomi bhante' ti Satthāraŋ pucchi Atha naŋ Satthāāha 'rañño bhuñjantassa osānapindakāle la maŋ gāthaŋ vadeyyāsi, la rājā atthaŋ sallakkhetvā taŋ lo pindaŋ chaddessati, tasmiŋ pinde sitthagananāya rañño bhattaŋ pacanakāle tattake tandule hareyyāsī 'lo ti So 'sādhu bhante' ti sāyam pi pāto pi rañño bhuñjantassa osānapindakāle taŋ gāthaŋ udāharitvā tena chadditapinde sitthagaṇanāya tandule hāresi la Rājâpi 'ssa la gāthaŋ sutvā sahassaŋ lo paraña ka gāthaŋ satvā sahassaŋ lo paraña ka gāthaŋ satvā sahassaŋ lo paraña ka gāthaŋ satvā sahassaŋ lo paraña ka gathaŋ satvā sahassaŋ lo paraña ka gāthaŋ satvā s

¹ C C¹ om K a tava	² B °hu°			
³ B evan.	4 K °vuddho			
⁵ C C ^a a t1.	⁶ B a hı			
* Sanyutta, 1 81	⁷ K B °anaŋ			
⁸ K B tanuk' assa.	9 F. gāthā.			
¹⁰ K Sudassaŋ.				
¹¹ S. Sudassanamānavaņ	12 K B a tātā			
¹⁸ B °pındapāta°	¹⁴ B S a tn.			
15 C Ca om B yan	¹⁶ K. harāp°.			
¹⁷ B. hāpesi	18 B tassa.			
¹⁹ F. B rep.				

So aparena samayena nālikodanaparamatāya dāpesi santhahitvā sukhappatto tanusarīro ahosi Ath' ekadıvasan Satthu santikan gantvā Satthāran vanditvā āha 'bhante idani me sukhan jatan migam pi assam pi anubandhitvā ganhanasamattho jāto 'mhi, pubbe me bhāgineyyena saddhin yuddham eva hoti1 idāni me2 · Vajirakumārināmadhītaran³ bhāgineyyassa datvā so gāmo tassā yeva4 nahānamūlan5 katvā6 dinno, tena saddhiņ viggaho vūpasanto imināpi me kāranena sukham eva jātan. Kusajājakālikan maniratanam pi no gehe puilmadıyase natthan, tam pı idanı hatthapattan 10 iminapı 10 me kāranena sukham eva jātan, tumhākan sāvakehi saddhin vissāsan icchantena natidhītā 11 vo 12 gehe katā ımınâpı me kāranena sukham eva jātan' tı 'ālogyan 13 nāma mahārāja paramalābhā, 14 yathāladdhena santutthabhāvasadısan 15 pi 16 dhanan vissāsasadiso 17 ca 18 nāti nibbānasadisañ 19 ca 20 sukhan nāma natthī' ti vatvā ıman gatham aha.

204. 'Ārogyaparamā ²¹ lābhā, santutthīparamaŋ dhanaŋ, vissāsaparamā ñātī, nībbānaŋ ²² paramaŋ sukhan' ti.

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> om eva hoti.
                                                    <sup>2</sup> B om
 <sup>8</sup> F B. S °un nāma dhī°
 <sup>4</sup> F. eva C C<sup>a</sup> S. om
 <sup>5</sup> B. nhānacunna°
                                                    6 B om
 <sup>7</sup> K. °santakan B. kulasantakan rājamanīra°.
                                                 9 K. B a āgataņ.
 8 K. esu.
                                                11 K B a p1.
10 B om, m.
<sup>12</sup> B. no
                                                18 K. ogyā (al.)
<sup>14</sup> B °mo lābho. S. °mā lābhā
15 K B otthio.
                                                16 S h1 K om.
17 F. C. Ca °añ (F. °an). B. °ā.
<sup>18</sup> K. B. va
19 F. C. Ca K °paramañ
                                                <sup>20</sup> B paraman
<sup>21</sup> B ārogyan pa°.
                                                22 S. ona.
```

Tattha ārogyaparamā¹ tī ārogyabhāvapaiamā, 10gino hī vijjamānāpī lābhā alābhā² eva,³ arogassa sabbalābhā āgatā va hontī, tena⁴ vuttaņ 'ārogyaparamā lābhā tī Santutthīparaman⁵ tī gihino vā pabbajītassa vā yaņ attanā⁶ laddhaņ attano santakaņ ten' eva tussanabhāvo santutthī nāma so⁻ sesadhanehī paiaman dhanan Vīssāsaparamā˚ tī mātā vā hotu pītā vā⁰ yena¹o saddhīņ vīssāso natthī so annātako va, yena¹¹ pana saddhīņ vīssāso atthī so asambandho pī paramo uttāmo ñātī, tena vuttaņ vīssāsparamo ñātī tī Nībbānasadīsan pana sukhan nāma natthī, ten' evâha¹² 'nībbānan paraman sukhan' tī

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīni pāpunıŋsū tı Pasenadıkosalassa vatthu ¹⁸

7 TISSATTHERAVATTHU

Pavivekarasan ti iman dhammadesanan Satthā Vesāliyan viharanto aññataran bhikkhun ārabbha kathesi

Satthārā hi 'bhikkhave ahan ito catūhi māsehi parinibbāyissāmī' ti vutte Satthu santike satta 14 bhikkhusatāni santāsan āpajjinsu, khīnāsavānan dhammasanvego uppajji, 15 puthujjanā assūni dhāretun 16 nāsakkhinsu,

```
<sup>1</sup> B. a lābhā, and has ti arogabhāvai paramā lābhā

<sup>2</sup> F om.

<sup>3</sup> K B yeva, a tasmā
```

⁴ F ten' eva taŋ K B ten' etaŋ

⁵ K. °madhanan B. a. °dhanan.

¹⁰ S tena.

 $^{^{11}}$ S. yena aññātakena for so yena

¹² K āha

¹³ K. no title B Rājapasenadikosalava°, chaṭṭhaŋ

¹⁴ C. Ca. S α h1.

 $^{^{15}}$ B. °ıŋsu. 16 B. sandhār°.

bhikkhū vaggavaggā¹ hutvā 'kin nu kho karissāmā' ti mantentă 2 vicai anti Ath' eko Tissatthero năma bhikkliu 'Satthā kira catumāsaccayena parınıbbāyıssatı ahañ c'amhı avītarāgo, Satthari dhaiamāne yeva mayhan³ aiahattan ganhitun vattatī' ti catūsu irivāpathesu ekako va4 vihāsi, bhikkhūnan santike gamanan vā kenaci saddhin katlāsallāpo vā natthi. Atha nan bhikkhū⁵ āhansu 'āvuso Tissa kasmā evan karosī'ti So tesan kathan na sunāti Te tan⁶ pavattın Satthu aıocetva 'bhante tumhesu Tıssattherassa sineho natthi' ti āhansu. Satthā tan pakkosāpetvā 'kasmā Tissa evam' akāsī' ti pucchitvā8 tena attano adhippāye ārocite 'sādhu Tissā' ti sādhukāian datvā 'bhikkhave mayı sineho Tissasadiso 10 va hoti, 11 gandhamāladīhi¹² pūjan karonto¹³ pi hi¹⁴ n'eva maņ pūjenti, dhammanudhamman patipajjamānā yeva¹⁵ man pūjentī' ti vatvā iman gātham āha

205 'Pavīvekarasan pītvā rasan upasamassa 16 ca nıddaro hoti nippāpo dhammapītirasan pivan '17 ti.

Tattha pavivekarasan ti pavivekato uppannarasan 18 ekībhāvasukhan 19 ti attho, pītvā ti dukkhapariññâdīni -0 karonto ārammanato²¹ sacchikniyavasena pītvā,²² upa-

¹ B vaggāva°	² C C ^a S onto			
³ K. B S mayā	⁴ B om			
⁵ K a evaŋ	⁶ B tassa			
· ⁷ K evarūpaŋ.	8 B. pucchi			
⁹ B om	¹⁰ K hā sā.			
¹¹ K honti B hotu, a ye	¹² S °dı°.			
¹³ B ontā	14 B. om.			
¹⁵ B S <i>a</i> pana.				
¹⁶ F C C ^a upasame 'ssa	¹⁷ S pıban			
¹⁸ B. °nnaŋ rasaŋ	¹⁹ B. •e su•			
²⁰ K B. °ññātadīnı	²¹ K. ārammato			
²² K. B pivitvā K a. rasaŋ.				

samassa cā tī kilesūpasamanībbānass' eva 2 rasaŋ pīvītvā, nīddaro hotī tī tena ubhayaiasapānena khīnâsavo bhikkhu abbhantare iagadarathānaŋ abhāvena middaro c'eva nīppāpo ca hotī, rasaŋ pīvan tī navavidhalokuttaiadhammavasena uppannapītiiasaŋ pīvanto pī nīddaro c'eva nīppāpo ca hotī tī attho s

Desanâvasane Tissatthero arahattaŋ pāpuni mahājanissâpi sātthikā desanā ahosī ti-

Tissattheiassa vatthu 9

8 SAKKUPATTHĀNAVATTHU.

Sādhu dassanan ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Beluvagamake 10 vihaianto Sakkaŋ āiabbha kathesi

Tathāgatassa hi āyusankhāre vissatthe lohitapakkhandikabādhassa uppannabhāvan ñatvā Sakko devaiājā 'mayā Satthu santikan gantvā gilānupatthānan ¹¹ kātun vattatī' ti cintetvā tigāvutappamānan attano ¹² attabhāvan vijahitvā Satthāran upasankamitvā vanditvā ¹³ hatthehi pāde ¹⁴ parimajji Atha nan Satthā āha 'ko eso' ti 'Ahan bhante Sakko' ti 'Kasmā āgato 'sī' ti 'Tumhe hi ¹⁵ gilāne upatthahitun bhante' ti 'Sakka devānan ¹⁶ manussagandho yojanasatato patthāya gale baddhakunapan viya

```
<sup>1</sup> B. kılesavūp°. K °ssa upa°
```

² K B. ca S a. ca

³ K B °âdīnaŋ ⁵ K B. °nnaŋ pī°

⁴ S niddaratho

⁷ S C C³, va

⁶ K. only

⁸ B. om. ti attho

⁹ K no title B 'rava', sattaman.

¹⁰ F Belava°. S. °gāme B Veluva°. C Ca Veluva°. K Veluvana°.

¹¹ B. °kan

¹² K. B S om

¹³ B S. om.

¹⁴ K C Ca. pādehi.

¹⁵ B om.

¹⁶ K a hı.

hoti, gaccha tvan, atthi me gılanupatthaka bhıkkhū' tı. ahan caturâsītivojanasahassamatthake thito tumhākan¹ sīlagandhan ghāyitvā āgato, aham eva upatthahissāmī' ti So Satthu sarīi avalanjanabhājanan annassa hatthenâpi phusitun adatvā sīse yeva thapetvā nīharanto2 mukhasankocanamattam pi na akāsi, gandhabhājanan pariharanto viva ahosi Evan Satthāran patijaggitvā Satthu phāsukakāle yeva agamāsi Bhikkhū kathan samutthāpesun 'aho Sattharı Sakkassa sıneho, evarūpan nāma dibbasampattin pahāya mukhasankocanamattam pi akatvā gandhabhājanan nīhaianto viya Satthu saiīravalanjanabhajanan sīse3 nīhaianto upatthanam4 akasī' ti. Satthā tesan kathan sutvā 'kin vadetha bhikkhave.5 anacchariyan⁶ etan yan Sakko devarājā mayr smehan karoti, ayan Sakko hi⁷ devaiājā man nissāya jarasakkabhāvan hitvā8 sotapanno hutvā tarunasakkabhāvan9 patto. ahan hi 'ssa 10 maranabhayatajjitassa Pañcasikhagandhabbaputtan¹¹ purato katvā āgatakāle Indasālaguhāyan devaparisāya majjhe nisinnassa

'Puccha Vāsava man pañhan yan kiñci manas'icchasi tassa tass'eva pañhassa ahan antan karomi te' ti 12

vatvā tassa dukkhaŋ 18 vinodento dhammaŋ desesiŋ, desanâvasāne cuddasannaŋ pānakotīnaŋ dhammâbhisamayo ahosi, Sakko pi yathānisinno va sotâpattiphalaŋ patvā tarunasakko jāto, evam assâhaŋ bahūpakāro, tassa mayi sineho nāma anacchariyo, bhikkhave, ariyānaŋ hi 14

¹ B. om.

² B. °ıtvā

³ B S. sīsena

⁴ K °kan

⁵ K a tı pucchıtvā, 'ıdan nāma bhante' tı vutte

⁶ K a. bhikkhave. ⁷ K om

⁸ K B. vijahitvā, and a. dhammadesanan sutvā

⁹ B. °ssa bhāvan. ¹⁰ K. om.

¹¹ K. B. °gandhabbadevapu°.

¹² Dīgha, 11. 275

¹³ B kankha. K. kankhan. 14 C Ca. pi. S. om.

dassanam pi sukhan tehi 1 saddhin ekatthāne sannivāso pi, 2 bālehi pana sabbam eva 3 dukkhan ti vatvā imā gāthā abhāsi 4

- 206 'Sādhu dassanam arīyānaŋ sannīvāso sadā sukho, adassanena bālānaŋ nīccam eva sukhī sīyā
- 207 Bālasaŋgatacārī hi dīgham addhāna⁵ socatı, dukkho bālehi saŋvāso amitten' eva sabbadā, dhīio ca sukha-aŋvāso ñātīnaŋ va samāgamo.

Tasmā⁶ hı

208 Dhīrañ ca paññañ ca bahussutaŋ ca dhorayhasīlaŋ vatavantam ārıyaŋ taŋ tādısaŋ sappurısaŋ sumedhaŋ bhajetha nakkhattapathaŋ va candımā 'tı

Tattha sādhū ti sundaran bhaddakan, sannīvāso ti na kevalan ca³ tesan dassanam eva, tehi pana¹0 saddhin ekatṭhāne¹¹ nīsīdanabhāvo¹² pī, tesan vattapatīvattan¹² labhanabhāvo pī sādhu yeva. Bālasangatacārī¹⁴ tī yo hī¹b bālena sahacārī, dīgham addhānan tī so bālasahāyena 'ehi sandhīchedanâdīnī¹6 karomā' tī vuccamāno tena saddhin ekacchando hutvā tānī karonto hatthacchedâdīnī patvā dīghan addhānan socatī,¹¹ sabbadā ti yathā asīhatthena vā amīttena 'āsīvīsâdīhī vā saddhin

¹ B tena

² K B a sukho

⁸ B etan

⁴ B. 1man gātham āha.

⁵ K °naŋ

⁶ B. tasmā hı dhīraŋ paññañ ca bahussutañ ca dhorayha

⁷ K °eyha°.

⁸ K sīlavantaņ

⁹ B. om

¹⁰ B tena for tehi pana

¹¹ Ca. ekasmın thane

¹² B °nâdibhāvo K °nâdisambhāvo

¹³ K. S a kātun

¹⁴ K. B a hī

¹⁵ B. om

¹⁸ B. °cchedāni

^{17.}C. Ca. oeti.

ekato vāso nāma niccadukkho,¹ tath' eva bālehi saddhin ti attho, dhīi o ca sukhasayvāso² ti ettha sukho saŋvāso etenā ti sukhasayvāso panditena saddhiŋ ekatthāne³ vāso⁴ sukho ti attho, kathaŋ? 'Ňātīnaŋ va samāgamo' ti Yathâpi ñātīnaŋ⁵ samāgamo sukho evaŋ sukho ti Tasma hī⁰ ti yasmā bālena saddhiŋ saŋvāso dukho panditena saddhiŋ sukho, tasmā² dhitisampannaŋ dhīrañ ca lokiyalokuttaiapaññāya⁵ sampannaŋ paññañ ca āgamadhigamasampannaŋ⁰ bahussutañ ea arahattapāpanasaŋkhātāya¹o dhuravahanasīlatāya dhorayhasīlaŋ¹¹¹ sīlavatena c'eva dhūtañgavatena¹² ca vatavantaŋ¹³ kilesehi ārakatāya ariyaŋ¹⁴ tathāiūpaŋ sappurisaŋ sobhanapaññaŋ¹⁵ yathā nimmalaŋ¹⁶ nakkhattapathasaŋkhātaŋ ākāsaŋ candimā bhajati, evaŋ bhajetha payirupāsethā ti attho

Desanâvasane bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı Saklassa devarājassa vatthu ¹⁷

Sukhavaggavannanā nitthitā Pannarasamo¹⁸ vaggo.

¹ K. B niccaŋ du°	² B sukhan vāso.
3 C Ca S om sa°e°	⁴ B saŋvāso
⁵ K °añ ca.	⁶ K om
⁷ K. B a hi.	⁸ K. B °ññā.
⁹ K. °âdhıgamana°	
10 S. °pāpanaka° Ca corr	°pāpunana°.
11 K. °eyha°	12 C Ca S vasena
¹³ K. sīlavantaŋ	¹⁴ K <i>a</i> taŋ
15 C. Ca B °pañhan.	¹⁶ B. °la°
17 K. no title. B Sakkupat	thānava°, aṭthamaŋ
18 K. B. Panno.	• •

XVI. PIYAVAGGO.

1. TINNAN BHIKKHÜNAN VATTHU.

Avoge ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharante tayo pabbajite ārabbha kathesi.

Sāvatthiyan kira ekasmin kule mātāpitunnan ekaputtako hoti² piyo manāpo So³ ekadivasan gehe nimantitānan bhikkhūnan anumodanan kaiontānan dhammakathan sutvā pabbajitukāmo hutvā mātāpitaro pabbajjan Te nânujāniņsu Ath' ass'4 etad ahosi 'ahan vācı. mātāpitunnan apassantānan yeva bahi gantvā pabbajissāmī' tı Ath' assa pitā bahi nikkhamanto 'iman rakkheyyāsī' ti mātaran patucchāpeti,5 mātā bahi gacchantī pitaran paticchāpeti. Ath' assa ekadivasan pitari bahigate mātā 'puttan rakkhissāmī' ti ekan dvārabāhan nissāya ekan6 pādehi uppīļetvā chamāya7 nisinnā suttaņ So 'ıman vancetva gamissamı' tı cıntetva, kantatı 'amma thokan tāvas apehī sarīravalanjan karīssāmī' tī⁹ tāya pāde samminjite 10 nikkhamitvā vegena vihāran gantvā bhikkhū 11 upasankamitvā 'pabbājetha man bhante'

¹ K. B °ūnaŋ.

³ C C². om.

⁵ K B. °esi, so infia.

⁷ K 'yan.

⁹ K. B a vatvā.

¹¹ K. °uŋ. B °ūnaŋ

² K ası B ahosı.

⁴ B tassa, om. ath'

⁶ B. eka°.

⁸ B om.

¹⁰ B samı°

ti yācitvā tesaņ santike pabbaji Ath' assa pitā āgantvā mātaran pucchi. 'kahan mama' putto' ti. 'Sāmi idāni2 nasmin padese ahosi'ti So'kahan nu kho me putto' tı olokento tan adısvā 'vihāran gato bhavıssatī' tı vihāran gantvā puttan pabbajītan disvā kanditvā roditvā 'tāta kın man nāsesī' tı vatvā 'mama putte pabbajıte ahan dāni³ gehe kiņ karissāmī' ti sayam pi bhikkhū⁴ yācitvā⁵ pabbaji. Ath' assa mātā6 'kin nu kho me putto ca pati ca cırāyantī' tı, 'kaccı vıhāran gantvā pabbajıtā' tı olokentī vihāran gantvā ubho pi pabbajite disvā 'imesan pabbajītakāle mama gehe⁸ ko attho' ti sayam pi bhikkhuniupassayan⁹ gantvā pabbajī. Te pabbajītvāpī vinābhavītuņ na sakkonti, 10 vināre pi 11 bhikkhuniupassaye pi ekato va nısīdıtvā sallapantā dıvasan vītınāmentı Tena 12 bhıkkhū pi bhikkhuniyo pi ubbālhā honti Ath' ekadivasan bhikkhū tesan 13 tan ku iyan Satthu arocesun Sattha te pakkosapetva 'saccan kıra tumbe evan karotha' tı pucchıtva, 'saccan' ti vutte, 'kasmā evan karotha, na hi esa pabbajitānan vogo' ti 'Bhante vinābhavitun na sakkomā' ti 'Pabbajitakālato patthāya evan karanan nāma 14 na yuttan, piyanan hi adassanan appiyanan ca dassanan dukkham eva, tasmā sattesu 15 sankhāresu ca yan 16 kiñci piyan vā appiyan vā kātun na vattatī' ti vatvā imā gāthā 17 abhāsı.

209. 'Ayoge yunjan attanan yogasmin ca 18 ayojayan, atthan hitva piyaggahi pihet' attanuyoginan

```
<sup>1</sup> B. me.
                                          <sup>2</sup> B om. S sāmîdāni.
  <sup>3</sup> K B idāni
                                          4 K B °unan.
                                          <sup>6</sup> K. S a p1.
  <sup>5</sup> K. santike.
 7 B onto.
                                          8 K. B cena.
 & K onupo
                                         <sup>10</sup> K. S. a. te
11 kg, C Ca. om
                                         12 B te.
13 B nesan, om. tan.
                                         14 B om.
<sup>15</sup> K a. c'eva. B a. ca
                                         16 K. B. om.
```

18 B c'.

17 K. 1man gatham.

- 210 Mā piyehi samāgañchi appiyehi kudācanaŋ piyānaŋ adassanaŋ dukkhaŋ appiyānañ ca dassanaŋ.
- 211. Tasmā piyan na kaynātha¹ piyâpāyo hi pāpako ganthā tesan na vijjanti yesan natthi piyâppiyan'² ti.

Tattha ayoge ti ayuniitabbe ayonisomanasikare, vesiyagocaradibhedassa hi chabbidhassa agocarassa sevanan ıdha ayonısomanasıkāro nāma, tasmın ayonısomanasıkāre attānan yunjanto ti attho, yogasmin ti tabbiparīte ca yonisomanasikāre ayojento,3 atthan hitvā ti pabbajitakālato patthāya adhisīlâdisikkhāttayaņ4 attho nāma, taņ5 hitvā, piyaggāhī ti pancakāmagunasankhātan piyam eva ganhanto, pihet' attânuyoginan ti6 tāya patipattīyā sāsanato cuto gihibhāvan patvā pacchā ye7 attânuyogan anuyuttā s sīlādīni sampādentā devamanussānan santikā sakkāran labhanti, tesan piheti 10 'aho vata aham 11 pi evarūpo assan' ti icchatī12 ti attho. Mā pivehī ti piyehi 13 sattehi 14 sajikhalehi va kudacanan ekakkhanam pi na samāgaccheyya tathā appiyehi, kiņkāranā? pivānan 15 hi viyogavasena 16 adassanan appiyanan ca upasankamanavasena dassanan nāma dukkhan Tasmā ti yasmā idan ubhayam pi dukkhan tasmā kinci sattan vā sankhāran vā piyan nāma na kareyya, piyâpāyo 17 ti

```
<sup>1</sup> B karıyā
                                                    <sup>2</sup> K B °âpıyan.
 <sup>3</sup> B ayuñjanto ti attho
                                                    <sup>4</sup> K. B °sıkkha°
 <sup>5</sup> K B a atthan.
                                                    <sup>6</sup> B a. āha
                                                    8 K °yunjantā
 <sup>7</sup> K a va
 <sup>9</sup> S °nto F K B °etvā
10 F. C Ca hoti.
                                                   11 B vatâhan
12 So F only. MSS and edd. icchantī
13 B om.
                                                   14 B a. vā
                                                   <sup>16</sup> K vo°
<sup>15</sup> K p1.
<sup>17</sup> B a hī.
```

piyehi apāyo viyogo, pāpako ti lāmako, ganthā¹ tesaŋ na vijjantī² ti yesaŋ piyaŋ natthi tesaŋ abhijjhākāyagantho pahīyati, yesaŋ³ appiyaŋ natthi tesaŋ byāpādakāyagantho,⁴ tesu pana⁵ pahīnesu sesaganthā pahīnā va⁶ honti, tasmā piyaŋ vā appiyaŋ vā na kātabban ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı ⁷ Te pana tayo janā 'mayaŋ vınābhavıtuŋ na sakkomā' tı vibbhamıtvā geham⁸ eva agamıŋsū tı

Tinnan bhikkhūnan vatthu 9

2. Aññatarakutumbikavatthu *

Pıyato jāyatī tı ıman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto aññataran kutımbikan ārabbha kathesi.

So 10 attano putte kālakate puttasokābhibhūto ālāhanaŋ gantvā rodati, puttasokaŋ saŋdhāretuŋ na sakkoti. Satthā paccūsakāle lokaŋ volokento tassa sotāpattīmaggassa upanīssayaŋ 11 dīsvā pindapātapatīkkanto ekaŋ pacchāsamanaŋ gahetvā tassa gehadvāraŋ agamāsī. So Satthu āgatabhāvaŋ sutvā 'mayā saddhiŋ paṭīsanthāiaŋ kātukāmo bhavīssatī' tī Satthāraŋ pavesāpetvā 12 gehamajjhe āsanaŋ paññāpetvā Sattharī nīsinne āgantvā vandītvā 13 ekamantaŋ nīsīdī. Atha naŋ Satthā 'kin nu kho upāsaka dukkhīto 'sī' ti pucchītvā, tena 'puttavīyogadukhenā' tī 14 ārocīte 'upāsaka mā cīntayī, īdaŋ maranaŋ nāma na ekasmiŋ

² B °atī ¹ F. C. C² gandhā 3 B. tesan. 4 K. B. odo kāo. K onthā and a. pahiyatı 5 K. B. a. dvīsu 6 F. ca. 8 B geh'. 7 K om. B. Tayojanapabbajitavao, pathaman. ⁹ K. no title. * Cf F. J. m. 162 ff 11 B. °ssūp°. ¹⁰ K. a hi B. a. pi 12 K. B. pavesetvā. 18 B. om

¹⁴ K. B. odukkhe, om. ti

yeva thāne na ca ekass' eva hoti, yāvatā pana bhavuppattī nāma atthi sabbasattānaņ² hoti yeva,³ ekasaņkhāro pi nicco nāma natthi, tasmā "maraṇadhamman mataŋ bhijjanadhamman bhinnan" ti yoniso paccavekkhitabbaŋ na socitabbaŋ, porāṇakapanditâpi hi puttassa matakāle "maraṇadhamman mataŋ bhijjanadhamman bhinnan" ti sokaŋ akatvā maraṇasatim eva bhāvayiŋsū ti vatvā, bhante ke evaŋ akaŋsu kadā ca akaŋsu ācikkhatha me ti yācito tass' atthassa pakāsanatthaŋ atītaŋ āharitvā:

'Urago' va tacam jinnan hitvā gacchatī san tanun evan sarīre nībbhoge pete 10 kālakate satī.

Dayhamāno na jānāti ñātīnaŋ paridevitaŋ tasmā etaŋ¹¹ na socāmi gato so tassa yā gatī' ti

ıman pañcanıpāte¹² Urangajātakan¹³ vitthāretvā 'evan pubbe pi¹⁴ paṇdītā piyaputte¹⁵ kālakate yathā etarahi tvan¹⁶ kammante vissajjetvā nirāhāro rodanto vicarasi tathā avicarītvā maranasatībhāvanābalena¹⁷ sokan akatvā āhāran ca¹⁸ parībhunjinsu kammantan¹⁹ ca adhiṭṭha-

'Na gāmadhammo nigamassa dhammo, na câpı 'yaŋ ekakulassa dhammo, sabbassa lokassa sadevakassa es' eva dhammo yad ıdaŋ aniccatā ' tı

4	K	bhijjan	
	-	OHILIAH	

⁶ K. S. om

¹ F bhāv°. K bhavapavatti. ² K. a. maraṇaŋ.

³ K. a tı vatvā āha (Cf. Manor., p. 226):

⁸ K. a panditā.

¹⁰ B. putte.

¹² K. pañcaka°.

¹⁴ K. B. om.

¹⁵ C S pi putte. Ca. putte.

¹⁷ K. °vasena.

¹⁹ S kammañ.

⁵ B. onapao.

⁷ C. Ca. marana°.

⁹ F J., m 164.

¹¹ K B. evan

¹³ K. B. S. Uraga°.

¹⁶ K. om.

¹⁸ B. om.

hiŋsu,¹ tasmā "pıyaputto me² kālakato" tı mā cıntayı, uppajjamāno pı³ hı soko vā bhayaŋ vā pıyam eva⁴ nissāya uppajjatī' tı vatvā ımaŋ gātham āha:

212. 'Pıyato jāyatī⁵ soko pıyato jāyatī bhayaŋ pıyato vıppamuttassa natthı soko kuto bhayan' tı.

Tattha piyato ti vattamülato hi soko vā bhayan vā uppajjamānan piyam eva sattan vā sankhāran vā nissāya uppajjati, tato pana vippamuttassa ubhayam p'6 etan natthī ti attho

Desanâvasāne kutumbiko sotâpattiphale patitthahi, sampattānam pi sātthikā desanā ahosī ti

Aññatarakutumbikassa vatthu 7

3 VISĀKHĀVATTHU.

Pemato jāyatī ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetavane viharanto Visākhaņ upāsikaņ ārabbha kathesi:

Sā kıra puttassa dhītaraŋ Dattānāmakumārıkaŋ attano thāne thapetvā gehe bhikkhusaŋghassa veyyāvaccaŋ kāresi. Sā aparena samayena kālaŋ akāsı Sā tassā sarīranıkkhepaŋ kāretvā sokaŋ saŋdhāretuŋ asakkontī dukkhī dummanā Satthu santıkaŋ gantvā vandıtvā ekamantaŋ nısīdı Atha naŋ Satthā 'kın nu kho tvaŋ Vısākhe dukkhī dummanā assumukhā rudamānā o nısin-

¹ K °ıtvā ² B. om. ⁸ K B om.

⁴ C. C^a a. sattaŋ vā saŋkhāraŋ vā

⁵ K °te (bis) ⁶ B. om

⁷ K no title. B. °kava°, dutīyaŋ.

⁸ K. Sudattin nāma. B. Sudattan nāma.

⁹ S. a. assumukhā rudamānā

¹⁰ B. rodantā

nā'¹ ti āha. Sā tam atthaŋ ārocetvā 'piyā me bhante² kumārikā vattasampannā, idāni tathārupaŋ na passāmī'³ ti āha 'Kittakā pana Visākhe Sāvatthiyaŋ manussā' ti. 'Bhante tumhehi yeva⁴ kathitaŋ sattajanakotiyo'⁵ ti. 'Sace panâyaŋ ettako jano tava Dattāya⁶ sadiso bhaveyya iccheyyāsi nan' ti 'Āma bhante' ti 'Katı pana janā' Sāvatthiyaŋ devasikaŋ kālaŋ kaiontī' ti. 'Bahū bhante' ti. 'Nanu evaŋ sante tava asocanakālo na bhaveyya, rattiŋdivaŋ³ rodantī paridevantī' yeva vicareyyāsī'¹¹ ti. 'Hotu bhante ñātaŋ mayā' ti Atha naŋ Satthā 'tena hi mā soci,¹¹ soko vā hi¹² bhayaŋ vā pemato¹³ jāyatī' ti* imaŋ gātham āha '

213 'Pemato jāyatī soko pemato jāyatī bhayaŋ pemato vippamuttassa natthi soko kuto bhayan' ti

Tattha pemato ti puttadhītādisu katan pemam eva nissāvā. 14 ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīni pāpuniŋsū tı. Visākhāya vatthu ¹⁵

4 LICCHAVÎVATTHU

Ratiyā jāyatī ti imaņ dhammadesanan Satthā Vesāliyan¹⁶ nissāya kūtâgārasālāyan viharanto Licchavī ārabbha kathesi.

¹ K a 'sī	² K B. a sā.
³ C. C ^a . S. °mā.	⁴ K B a me.
⁵ Ca tinsa°.	⁶ K. B. nattāya
7 S. kati ja?. C. Ca. katıpayaja°	•
⁸ B rattidi°.	⁹ B. om
10 С. С ^{а °} ууāhī	¹¹ K a mā paridevī.
¹² K. B. om. S hi vā.	¹³ B. a. va
* B. a. vatvā.	¹⁴ B. a soko jāyatī
15 K. no title. B. °āva°, tatīyaŋ.	16 K. B on

Te kıra ekasmin chanadıvase añnamannan asadısehi alankārehi alankatā uvvānagamanatthāva 2 nagarā nikkhaminsu. Satthā³ pindāva pavisanto te disvā bhikkhū c mantesi*: 'passatha bhikkhave Licchaviyo, yehi vo4 devā Tāvatinsā na ditthapubbā te ime olokentū' ti vatvā nagaran pāvisi Te pi uyyānan gacchantā⁵ ekan nagarasobhinin itthin ādāya gantvā tan nissāya issâdhibhūtā6 aññamaññan paharitvā lohitanadin viva pavattavinsu 8 Atha ne mañcenâdāya 9 ukkhipitvā agamaņsu 10 Satthâpi katabhattakicco nagarā nikkhami Bhikkhū¹¹ Licchavī¹² tathā nivyamāne disvā Satthāran āhansu. 'bhante Licchavirājāno pāto va alaņkatapatīyattā devā viya nagarā nikkhamitvā idāni ekan itthin nissāya iman vyasanan pattā' ti Satthā 'bhikkhave soko vā hi¹³ bhayan vā uppajjamānan 14 ratin nissāva uppajjati vevā 'ti vatvā ıman gātham āha:

214. 'Ratiyā jāyatī soko ratiyā jāyatī bhayaŋ ratiyā vippamuttassa natthi soko kuto bhayan' ti.

Tattha ratiyā ti pancakāmagunaratito tan nissāyā ti attho.

Deşanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı. Lucchavīnan vatthu 15

```
<sup>1</sup> B. °karıtvā.

<sup>2</sup> B. °aŋ ga°.

<sup>3</sup> S. a. pi.

<sup>4</sup> B te. K. om.

<sup>5</sup> B °nto.

<sup>6</sup> K. B S. ıssâbhi°.

<sup>8</sup> C. Ca S °ttıŋsu.

<sup>10</sup> K. °ıŋsu B. āg°.

<sup>12</sup> B °ıyo. S. ta° m° Lı°.

<sup>13</sup> K. B. om.

<sup>14</sup> K uppallanan
```

15 K no title B viva, catuthan

5. ANITTHIGANDHAKIINĀRAVATTHII *

Kāmato¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Anitthigandhakumāran nāma āi abbha kathesi.

So kıra Brahmalokā cutasatto Sāvatthıvan mahābhogakule nibbatto² jātadīvasato patthāya itthisamīpan upagantun na icchati, itthivā gavhamāno rodati,3 vatthacumbatakena 4 nan 5 gahetvā thaññan pāyenti 6 So vayappatto mātāpitūhi 'tāta āvāhan te karıssāmā' tı vutto,7 'na me itthiyā attho' ti patikkhipitvā punappuna⁸ yācīyamāno pañcasate suvannakāre pakkosāpetvā lattasuvannassa⁹ nikkhasahassan dapetva ativiya pasadikan ghanakottıman ıtthu üpan 10 kārāpetvā 11 puna mātāpitūhi 'tāta tavi āvāhan akaronte kulavanso na-ppatitthahissati. kuladārikan 12 te ānessāmā' ti vutte, 'tena hi sace me 13 evarupan kumārikan ānessatha karissāmi vo vacanan' ti tan suvannarūpan 14 dassesı Ath' assa mātāpitaro abhiñnāte brāhmane pakkosāpetvā 'amhākan putto mahāpunno, avassan iminā saddhin katapuññā kumārikā bhavissati,15 gacchatha ıman suvannarūpan 16 gahetvā evarūpan kumārikan āharathā' ti pahininsu. Te 'sādhū' ti cārikan carantă 17 Maddaratthe Sāgalanagaran gatā pana 18 nagare ekā 19 solasavassuddesikā abhirūpā kumārīkā ahosī. Taŋ mātāpītaro sattabhūmakassa pāsādassa

*	Cf. F. J	, II	329,	IV	469			
jāyatī					² K.	a	sa.	
ta					4 B	om	bu°.	

³ S. a. tı

1 K a

6 K °sı 8 B. onan.

⁹ C C^a S. tattha su^o (for tatta = Sht tapta?) 11 K. kāi etvā.

13 K om

15 B a to

17 K. S. onto.

⁵ B C Ca. om

⁷B vutte

¹⁰ Cf. F J, v 282 12 B kumārikaņ

¹⁴ K B °akan

¹⁶ B. °akan

¹⁸ B. ca.

¹⁹ C Ca. om.

uparımatale 1 vāsesun 2 Te pi kho biāhmanā 'sace idha evarūpā kumārikā bhavissati iman disvā "ayan asukakuladhītā 3 viya abhirūpā "ti vakkhantī 'ti taņ 4 suvannarūpan⁵ titthamagge thapetvā ekamante⁶ nisīdiņsu. Ath' assā kumārīkāya dhātī naŋ² kumārīkaŋ nahāpetvā sayam pi nahāvītukāmā hutvā tattha8 āgatā tan rūpakan disvā 'dhītā me' ti saññāya 'aho' dubbinītâsi, idān' evâhan tan nahâpetvā nikkhantā, tvan mayā puretaian idhâgatā '10 tı hatthena paharıtvā thaddhabhāvañ c'eva nıbbıkāratañ 11 ca natvā 'ahan 12 "dhītā me" 18 ti sannam akāsin, kin nām' etan' ti āha Atha nan 14 te brāhmanā 'evarūpā te amma dhītā' ti pucchinsu 'Ayan me dhītu santike kın agghatī' tı. 'Tena hi te15 dhītaran amhākan das-Sā¹⁶ tehi saddhin gehan gantvā sāmikānan sehī'tı ārocesi Te¹⁷ brāhmanehi saddhin katapatisammodanā¹⁸ dhītaran otāretvā hetthāpāsāde suvannarūpakassa santike thapesun, suvannarūpakan nippabhan ahosi 19 Brāhmanā tan tesan datvā kumārikan patiechitvā 20 gantvā Anitthigandhakumārassa mātāpitunnan ārocayinsu Te tutthamānasā 'gacchatha naŋ sīghaŋ ānethā' ti mahantena sakkārena pahiniņsu. Kumāro pi taņ pavattiņ sutvā 'kañcanarūpakato²¹ pi evaŋ²² kira abhirūpatarā²³ dārikā atthī' tı24 savanavasen' eva sinehan uppādetvā 'sīghan

```
<sup>1</sup> K uparıtale B °ssūp°.
                                                  <sup>2</sup> B vār°.
 <sup>8</sup> K °kulassa dhī°. B asukassa kulassa dhī°
 4 B om
                                                 <sup>5</sup> K B °akan
 <sup>6</sup> B. ontan
                                                 <sup>7</sup>B tan
 <sup>8</sup> K B titthan
                                                 9 B. om.
<sup>10</sup> B a 'sī.
                                                11 K. °ran.
12 K. ayan
                                                13 B. me dhī°
14 C Ca. om.
                                                15 C. Ca. om.
16 K om
                                                <sup>17</sup> B. tehi.
<sup>18</sup> B °damānā
19 B a kumārīkā sappabhā ahosi.
<sup>20</sup> K S °āpetvā. B °ıkā sampa°.
21 B °rūpato
                                                 22 K. B om.
23 S. °dharā
                                                24 K. B. a sutvā.
```

ānetū'¹ ti āha. Sâpi kho yānaŋ āropetvā ānīyamānā atisukumālatāya 2 yānugghātena samuppādītavātarogā antarāmagge yeva kālam akāsi Kumāro pi 'āgat' āgatā' ti nirantaran pucchati Tassa4 atisinehena pucchantassa sahasā va anārocetvā katīpāhan vikkhepan katvā tam atthan ārogesuņ 5 Soʻtathārūpāya nāma itthiyā saddhin 6 samāgaman nâlatthan' ti uppannadomanasso pabbatena viya sokadukkhena allhotthato ahosi Satthā tassa upanissayan, disvā pindāva caranto tan gehadvāran agamāsi. Ath' assa mātāpitaro Satthāran antos pavesetvā sakkaccan parivisinsu Satthā bhattakıccavasane 'kahan Anitthigandhakumāro' tı pucchı 'Eso' bhante āhārūpacchedan katvā antogabbhe nisinno'10 ti 'Pakkosatha nan' ti ' So āgantvā Satthāran vandītvā ekamantan nīsīdī 11 'Kin nu kho kumāra balavasoko te12 uppanno' ti vutte, 'āma bhante "evarūpā nāma itthī antarāmagge kālakatā" ti sutvā balavasoko me uppanno, bhattam pi me na-cchādetī'13 tı Atha naŋ Satthā 'jānāsı pana tvaŋ 14 kumāra kın te nıssāya soko uppanno'tı 'Na jānāmı bhante'tı. 'Kāmaŋ nissāya te¹⁵ kumāra balavasoko uppanno, soko vā hi 16 bhayan vā kāman nissāya evan 17 uppajjatī 18 ti vatvā ıman gatham aha

215 'Kāmato jāyatī soko kāmato jāyatī bhayan, kāmato vippamuttassa natthi soko kuto bhayan' ti.

```
<sup>1</sup> S °ntū C. āmantetu.
 <sup>2</sup> C. C<sup>a</sup> S °khu°
                          (Bu. connects it with sukhan)
 <sup>3</sup> B. om. S. āgatāgataņ
                                                 <sup>4</sup> S. tassā.
 <sup>5</sup> K B °ayınsu.
                                                 6 C Ca om.
                                                 8 K a gehan.
 7 B. °ssūp°, al
                                                10 K nipanno.
 <sup>9</sup> K. esa
11 K. °ıtvā Satthārā B. a. Satthā
<sup>12</sup> K B. om.
13 C Ca. °sī. K. nicchād°.
                                               14 C. Ca. tan
15 B om.
                                               16 B. om.
<sup>17</sup> B. om. K. yeva.
                                               18 C. Ca. S °ssatī.
```

Tattha kāmato ti vatthukāmakılesakāmato duvidhaŋ¹ p' etan kāman nissāya jāyatī² ti attho.

Desanâvasāne Anitthigandhakumāro sotâpattiphale patitthahī' ti ³

Anıtthıgandhakumārassa vatthu 4

6 Aññatarabrāhmanavatthu

Tanhāya jāyatī tī iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto aññataran brāhmanan ārabbha kathesi.

So kir' eko⁵ micchāditthiko ekadivasan nadītīran gantvā khettan sodheti. Satthā tassa upanissayasampattin disvā tassa santikan agamāsi. So Satthāran disvâpi sāmīcikammam pi⁶ akatvā va tunhī ahosi. Atha nan Satthā puietaran ālapitvā 'brāhmana kin karosī' ti āha. 'Khettan bho Gotama sodhemī' tı.7 Satthā ettakam eva vatvā Punadivase pi tassa 8 khettan kasitun āgatassa santikan gantvā 'brāhmana kin karosī' ti pucchitvā 'khettan kasāmi bho Gotamā' ti sutvā pakkāmi Punadıvasâdısu⁹ pı tath' eva gantvā¹⁰ 'bho Gotama khettan vapāmi niddemi rakkhāmī'ti sutvā pakkāmi Atha naŋ ekadiyasan brāhmano āha. 'bho 11 Gotama tvan mama khettasodhanadıvasato 12 patthāya āgato, sace me sassan sampajjissati tuyham pi sanvibhāgan karissāmi, 13 tuyhan adatvā sayan na khādissāmi, ito dāni patthāya tvan mama sahāyo' tı. Ath' assa aparena 14 samayena sassan

B. dubbi°. ² B om	⁸ B om
⁴ B °rava°, pañcamàŋ.	
⁵ K B. kıra. om eko.	⁶ K. B. S om
⁷ K <i>a.</i> āha.	⁸ K 'ssa
⁹ B punadivase tath' eva pucchi	
¹⁰ K. a. pucchitvā.	¹¹ C Ca. S. om
¹² K B. ottan soo.	¹³ B. a tı.
¹⁴ K rep.	

sampajji, tassa 'sampannan me sassan sve dani dayapessāmī'1 ti dāyanatthan1 kattabbakiccassa rattin mahāmegho vassitvā sabbasassan hari,2 khettan tacchetvā Sattha pana pathamadivase³ yeva thapitasadisan ahosi 'tan sassan na sampajissatī' ti aññāsi Biāhmano pāto va 'khettan olokessāmī' ti gato tucchakhettan bhūmin5 disvā upannabalavasoko cintesi 'samano Gotamo mama khettasodhanakālato patthāva āgato, aham pi taņ6 "imasmin sasse nipphanne tuyhan sanyibhagan karissami,8 tuyhan adatvā sayan na khādissāmi,9 ito patthāya dāni tvan mama sahāyo" ti avacan, 10 so pi me manoratho matthakan na pāpunī' ti so¹¹ āhārupacchedan katvā mañcake nipajji. Ath' assa Satthā gehadvāraj agamāsi So Satthu āgamanaŋ sutvā 'sahāyaŋ me ānetvā idha nısīdāpethā 'tı āha 12 Parıjano tathā akāsı Satthā nisīditvā 'kahan brāhmano' ti pucchitvā 'gabbhe nipanno' tı vutte 'pakkosatha nan' tı pakkosāpetvā āgantvā13 ekamantan nisinnan āha. 'kin brāhmanā' ti. Gotama tumbe mama khettasodhanadivasato patthāya āgatā, 14 aham pi "sasse nipphanne tumhākan sanvibhāgan karıssāmī" tı avocan, so me manoratho na nipphanno.15 tena me soko uppanno, bhattam pi me na-cchādetī'16 tı. Atha nan Satthā 'jānāsı pana 17 brāhmana kin te nissāya soko uppanno' ti pucchitvā, 'na jānāmi bho Gotama, tvan pana janasi' ti vutte, 'ama brahmana uppajjamano hi 18 soko vā bhayan vā tanhan nissāya uppajjatī' ti vatvā ıman gātham āha

² B. a. pavāhetvā 1 K. B lā°. 3 K. B 'san. 4 B. om. ⁶ B nan ⁵ B. om ⁷ B a. pi. 8 K. goes on to ito dani, om. patthaya 10 K avocan 9 B a tı 11 S om. 12 B om. 18 C. Ca. om. 14 B agato. 16 K nicchād°. 15 B. anı°. 17 S. a tvan. 18 B. om.

216 'Tanhāya jāyatī soko tanhāya jāyatī bhayaŋ tanhāya vippamuttassa natthi soko kuto bhayan' ti

Tattha tanhāyā ti chadvārikatanhāya¹ etan tanhan nissāya uppajjatī ti attho.

Desanâvasāne brāhmano sotâpattīphale patītthahī tī.

Aññatarabrāhmanassa vatthu ²

7 Pañcasatadārakavatthu

Sīladassanasampannan ti iman dhammadesanan Satthā Veluvane viharanto antarāmagge pañcasate dārake ārabbha kathesi

Ekadıvasan hı Satthā asītiyā mahātherehı saddhın pañcasatabhıkkhuparıvāro Rājagahan pındāya pavısanto ekasmın chanadıvase pañcasate dārake pūvapacchiyo ukkhipāpetvā nagarā nikkhamma uyyānan gacchante addasa Te pi Satthāran disvā³ vandıtvā pakkamınsu,4 ekan bhikhun pi⁵ 'pūvan ganhathā' ti na vadınsu. Satthā tesan gatakāle bhikkhū āha 'khādissatha bhikhave pūve' ti. 'Kahan bhante pūvā'6 ti 'Kin na passatha' dārake pūvapacchiyo ukkhipāpetvā atikkamante'8 ti 'Bhante evarūpā nāma' dārakā kassacı pūvan na¹o dentī' ti 'Bhikkhave kiñcâpi te¹¹ man vā tumhe vā pūvehi¹² na nimantayinsu pūvasāmiko pana bhikkhu pacchato āgacchati, pūve khāditvā¹³ gantun vattatī' ti

¹ B. °kāya ta°. C. Ca. S ekan for etan.

² K no title. B onavao, chatthan

³ K. B. om.

⁴ K. om. B. a. te.

⁵ S pı bhı°.

⁶ C C^a pūvo. S pūve.

⁷ B *a.* to.

⁸ B. °kkante

⁹ B. pi.

¹⁰ C. Ca S. om.

¹¹ K B. ete.

¹² C. Ca pūvena, om. na.

¹³ B. a. va.

Buddhānan hi ekapuggale pi issā vā¹ padoso vā natthi, tasmā iman vatvā bhikkhusanghan ādāya ekasmin² rukkhamüle chāyāya nısīdı Dārakā Mahākassapattheran pacchato agacchantan disva uppannasineha pitivegena paupunnasarīrā hutvā pacchiyo otāretvā theran pañcapatitthitena vanditvā pūve pacchīhi saddhin yeva ukkhipitvā 'ganhatha bhante' ti theian vandiņsu. Atha ne thero āha. 'esa Satthā bhikkhusanghan gahetvā iukkhamūle nisinno, tumhākaņ³ deyyadhamman ādāya gantvā bhikkhusanghassa sanvibhāgan karothā' ti 4 'Sādhu bhante' ti nivattitvā theiena saddhin yeva gantvā pūve datvā olokayamānā⁵ ekamante thatvā parībhogâvasāne udakan adansu. Bhikkhū ujjhāyinsu. 'dārakehi6 mukholokanabhikkhā⁷ dinnā, Sammāsambuddhan vā mahāthere⁸ vā pūvehi apucchitvā⁹ Mahākassapattheran disvā¹⁰ pacchīhi saddhin yeva 11 ādāya āgamiņsū' ti Satthā tesaņ kathan sutvā 'bhikkhave mama puttena Mahākassapena sadiso¹² bhikkhu devamanussānan piyo hoti,¹³ te ca¹⁴ tassa 15 catupaccayapūja 16 karonti yevā' ti vatvā imaņ gātham āha

217 'Sīladassanasampannaŋ dhammatthaŋ saccavādınaŋ attano kamma kubbānaŋ taŋ jano kurute piyan' ti

```
<sup>1</sup> C. C<sup>2</sup> S om C C<sup>2</sup>. pāpadoso. K B doso
```

² C C^a S a. hı.

³ K. tumbe

⁴ K B a te

⁵ K B oloki°.

⁶B °kā hı

⁷ K B °anena bhi°. C Ca. °kena bhi°.

⁸ C. C^a. a. hi.

⁹ B. anāp°.

¹⁰ K. a. pūve

¹¹ C. Ca yeva sa°.

¹² K °sā.

¹³ K. piyā honti.

¹⁴ B om. te ca.

¹⁵ K. nesan

¹⁶ B °ayena pū°.

Tattha sīladassanasampannan ti catupārisuddhisīlena c' eva maggaphalasampayuttena ca sammādassanena sampannan dhammatthan ti navavidhalokuttaiadhamme¹ thitan sacchikatalokuttaradhamman ti attho, saccavādinan ti catunnan saccānan solasâkārehi² sacchikatattā saccañānena saccavādinan, attano kamma kubbānan ti attano kamman nāma tisso³ sikhhā tā pūrayamānan⁴ ti attho, tan jano ti tan puggalan lokiyamahājano piyan karoti, datthukāmo vanditukāmo⁵ paccayapūjāya⁶ ca pūjetukāmo hoti yevā ti attho

Desanâvasāne sabbe pi te dārakā sotâpattiphale patitthahinsū ti.

Pañcasatadārakānan vatthu.7

8. Anāgāmittheravatthu.

Chandajāto ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto ekan anāgāmittheran ārabbha kathesi

Ekadıvasan hi tan theran saddhıvıhārıkā pucchınsu 'atthı pana vo' bhante visesâdhıgamo' ti. Thero 'anāgāmiphalan nāma gahatthâpı pāpunantı, arahattan pattakāle yeva hi' tehi saddhin kathessāmī' ¹⁰ ti harāyamāno kiñci akathetvā va' kālakato Suddhâvāsadevaloke nibbattı. Ath' assa saddhıvıhārıkā roditvā paridevitvā Satthu santıkan gantvā' vanditvā rodantā' ekamantan nisīdinsu.

13 B. S. a. va

⁶ B paccayena

¹ K. °vidhe lo°

² F. K. solasah' āk°. B solasāh' āk°.

⁸ C. ti°. C^a om ⁴ K pūri°.

⁵ K. a catu°.

⁷ K. no title. B 'rava', sattaman

⁸ B te

⁹ K om.

¹¹ B. om

¹² K. B. a. Satthāraŋ.

¹⁰ B °iss°.

Atha ne Satthā 'kiŋ bhikkhave rodathā' ti āha 'Upajjhāyo no bhante kālakato' ti. 'Hotu bhikkhave mā cintayittha, dhuvadhamme nām' eso' ti 'Āma bhante mayam pi jānāma, api ca mayaŋ upajjhāyaŋ visesâdhigamaŋ pucchimha,¹ so kiñci akathetvā va kālakato, ten' amhā² dukkhitā' ti. Satthā³ 'bhikkhave mā cintayittha, upajjhāyena vo anāgāmiphalaŋ pattaŋ⁴ "aiahattaŋ patvā va nesaŋ kathessāmī" ti haiāyanto tumhākaŋ kiñci akathetvā kālaŋ katvā Suddhâvāsesu⁵ nibbatto,⁶ assasatha² bhikkhave, upajjhāyo vo kāmesu appatibaddhacittataŋ ² patto' ti vatvā imaŋ gātham āha.

218 'Chandajāto anakkbāte manasā ca¹⁰ phuto¹¹ siyā,

kāmesu ca appatibaddhacitto 12 "uddhansoto" ti vuccatī' ti.

Tattha chandajāto ti kattukamyatāvasena¹³ jātacchando ussāhappatto, anakkhāte ti nibbāne, tan hi asukena katan vā nīlâdisu evarūpan vā ti avattabbatāya anakkhātan nāma, manasā ca¹⁴ phuto siyā ti hetthimehi ¹⁵ timaggaphalacittehi ¹⁶ phuto pūrito bhaveyya, appaṭibaddhacitto ti anāgāmimaggavasena kāmesu ca¹⁷ appatibaddhacitto, uddhansoto ti evarūpo bhikhhu

 $^{^{\}mathtt{1}}$ S. āpu°

² B. tena mayan.

³ B a hı

⁴ S a anāg° . pāpuṇanti, ut supra. K B a so gihi p'etan pāpunāti (B. onti)

⁵ B. ese.

⁶ B. a ti

⁷ K B. assās°.

⁸ B. ocittan.

⁹ K. a uddhansoto.

¹⁰ B. ce

¹¹ C. C^a. phuttho.

¹² B. ondhao (common error in B.).

¹³ B. °kāmatā°. C Ca. °vavasena

K. chandavasena.

¹⁴ B. om.

¹⁵ F. C Ca °hī

¹⁶ S. B. tīhi ma°.

Avihesu nibbattitvā tato patṭhāya patīsandhivasena Akanitthan gacchanto uddhansoto tī vuccatī,¹ tādīso vo² upajjhāyo tī attho.

Desanâvasāne³ bhikkhū arahatte⁴ patitthahiŋsu, mahājanassâpi sātthikā desanā ahosī ti.

Anāgāmittherassa vatthu.5

9. NANDIYAVATTHU.

Cırappavāsin ti ıman dhammadesanan Satthā Isipatane viharanto Nandiyan ārabbha kathesi.

Bārānasiyan kira saddhāsampannassa kulassa Nan-So mātāpitunnan anurūpo divo⁷ nāma putto ahosi saddho pasanno8 sanghupatthāko ahosı Ath' assa mātāpitaro⁹ vayappattakāle sammukhagehato mātuladhītaran Revatin nāma ānetukāmā ahesun. Sā pana asaddhā adānasīlā, Nandīvo 10 tan na icchatī Ath' assa mātā Revatin āha. 'amma tyan imasmin gehe bhikkhusanghassa' nısınnatthānaŋ¹¹ upalımpıtvā āsanānı paññāpehı ādhārake thapehi, bhikkhunan agatakale pattan gahetva nisidapetva dhammakarakena 12 pānīyan parissāvetvā bhuttakāle pattan dhovitvā 13 evan me puttassa ārādhikā bhavissasī 'ti. Sā tathā akāsi, atha nan 'ovādakkhamā jātā' tī puttassa ārocetvā tena sampaticchite14 divasan thapetvā āvāhan

¹ C. C^a. uccati

² F. om

³ B S. a. te

⁴ B. °ttaphale.

⁵ K. no title B. ekaanāgāmitherava°, atthamaņ

⁶ K. saddhāya sa°.

⁷ C. C^a. Nando.

⁸ K. B. saddhāsampanno.

O Ca. om.

¹⁰ C. Ca. S °1ko.

¹¹ K nissajja°. B nisajjana°.

¹² K. °ke B °nena.

¹³ K patte dhova. B. pattani dhova.

¹⁴ B. tena hı sādhū tı sampatıcchı.

karınsu. Atha nan¹ Nandiyo āha: 'sace hı² bhıkkhusanghañ³ ca² mātāpitaro ca me upatthahissasi evan ımasmın gehe vatthun4 labhissası, appamattā hohī' ti Sā 'sādhū' tī patīsunitvā katīpāhan saddhā viya hutvā bhattāran upatthahantī dve putte vijāyi. Nandiyassa⁵ mātāpitaro kālam akansu, gehe sabbissariyan tassa6 eva 7 ahosi Nandiyo pi hi⁸ mātāpitunnan kālakiriyato patthāya mahādānapati hutvā bhikkhusanghassa dānan patthapesi, kapanaddhikâdīnam pi gehadvāre pākavattan patthapesi. So aparabhāge Satthu dhammadesanan sutvā āvāsadāne ānisansan sallakkhetvā Isipatanamahāvihāre9 catūhi10 gabbhehi patimanditan catussālan kāretvā mañcapīthâdīni attharāpetvā tan āvāsan niyyādento¹¹ Buddhapamukkhassa sanghassa 12 danan datva Tathagatassa dakkhinodakan adāsı. Satthu hatthe dakkhınodakapatıtthānena saddhın yeva Tāvatımsadevaloke sabbadışāsu dasayojanıko¹³ uddhaj yojanasatubbedho sattaratanamayo nāilganasampanno 14 dibbapāsādo ugganchi.15 Ath' ekadivasan 16 Mahāmoggallānatthero devacārīkaņ 17 gantvā tassa pāsādassa avidūre thito attano santikan 18 agate devaputte pucchi 'kass' esa 19 accharāganapa 11 punno 20 dibbapāsādo nibbatto' ti. Ath' assa te 21 devaputtā vimānasāmikan ācikkhantā āhansu 'bhante yena Nandiyena nama 22 gahapatiputtena

¹ C. C^a S. om.

³ K. oassa.

⁵ B. ⁵ssâpi.

⁷ K. B yeva.

⁹ K. B otane (K ottane) mao

¹⁰ S. rep

¹¹ B. nipphād° S nīyād°.

¹² K. B bhikkhusa°. S. om

¹³ K B dvādasa°.

¹⁴ K. con nārīghanaŋ sa°

¹⁵ K. °cchı.

¹⁷ K devaloka°

¹⁹ K. B. eso.

²¹ B. om.

² B om.

⁴ B. vasitun

⁶ K B. Ca tassā.

⁸ K. B. om.

¹⁶ B. oase.

¹⁸ B. °ıke.

²⁰ B. °parivuto.

²² K om

^{19 - 2}

Isipatane Satthu vihāro¹ kāretvā dinno, tass' atthāya etan vimānan nibbattan'2 ti 3 Accharāsangho4 pi tan 5 pāsādato orohityā6 āha 7 'bhante mayan Nandiyassa parıcārikā bhavissāmā' ti.8'idha nibbattā tan pana8 apassantā atıviya ukkanthıt' amhā, mattıkapätın bhinditva suvannapātiganhanasadisan¹⁰ hi¹¹ manussasampattin hitvā¹² dibbasampattigahanan, idhagamanatthaya tan vadeyyatha' 13 ti 14 Thero tato agantvā Sattharan upasankamitvā pucchi 'nıbbattatı nu kho bhante manussaloke thıtānan yeva katakalyānānan dibbasampattī' ti 15 'Moggallāna nanu 16 te devaloke Nandıyassa nibbattā dıbbasampattı sāman ditthā, kasmā man pucchasī' ti 'Evan bhante nibbattatī' ti Atha nan Satthā 'Moggallāna kin nām' etan kathesi, 17 cirappavutthan 18 puttan va bhataran va pavasato 19 ägacchantan gāmadvāre thito kocid eva disvā 20 vegena gehan gantvā 21 "asuko nāma āgato" ti 22 āroceyya, ath' assa ñātakā hatthapahatthā vegena nikkhamitvā "āgato 'sı tātā" 23 tı tan abhinandeyyun, evam eva ıdha katakalyānan itthin vā purisan vā iman lokan hitvā²⁴ paralokan gatan dasavidhadibbapannâkāran 25 ādāya "ahan

25 K. B. °dhan pa°

²⁴ B. jahıtvā

¹ B. C Ca. °ran. K. ca kār° vi° di° Sa° Isi° for Isi° dinno ² K a sattaratanan ³ K. a tasmin khane. 4 K. °ghā ⁵ B. nan disvā. K om. 6 K a. nan. 7 K āhansu. 8 K om 9 S Ca. °kan pā°. ¹⁰ B. °gahanan viva 11 B. om. ¹² B jahitvā. ¹⁴ B a āhaņsu. ¹³ B naŋ °yyā 15 C. Ca S. om. ti . . dibbasampatti S. ti after ditthä. 16 B nu kho. 17 K. B. a. yathā hi 18 K. B. °vusthan. C. °vippa°. 19 K B vippa°. B a. vā. 20 B om ²¹ B. āg°. 22 K. a. ñātīnaņ 23 S. 1ep. three K. B. a. alogo (B ārogā) 'sı tātā

purato ahan purato" ti paccuggantvā devatā abhinan dantī' ti vatvā imā gāthā abhāsi

- 219 'Cırappavāsiŋ purısaŋ dūrato sotthım āgataŋ
 ñātımıttā suhajjā ca abhınandantı āgataŋ.
- 220. Tath' eva katapuññam pi asmā lokā paran gataŋ puññāni patiganhanti piyaṇ ñātīva āgatan' ti

Tattha cırappavāsın ti cırappavutthan, dūrato sotthım āgatan tı vānıjan vā rājaporısan vā katvā laddhalābhan nipphannasampattın anupaddavena dūratthānato āgatan, ñātımıttā suhajjā cā ti kulasambandhavasena ñātī ca sandıtthādıbhāvena mittā ca suhadayabhāvena suhajjā ca, abhınandanti āgatan tı nan si sāgatan tı vacanamattena vā añjalıkaranamattena vā gehan sampattan pana nānappakārapannākārābhiharanavasena dabhınandantı Tath' evā tı ten' evâkārena katapuññan pı puggalan masmā lokā paralokan gatan dıbban āyuvannasukhayasaādhıpateyyan dabarūpasaddagandharasaphoṭṭhabban tı iman dasavudhapannākāran ādāya mātāpıtıṭṭhāne to thitānı puññānı

¹ K. B °vutthan.

² S. va°. B vānijan.

³ C^a opurisan.

⁴ K °bhabhāgan.

⁵ K. kulabandha°.

⁶ F. sannitthâdi°. C. Cª. sannitthānâdi°

⁷ B °bhāvasena (=°bhāvavasena).

⁸ K taŋ B. a dısvā

⁹ K B āgatan, om. ti.

¹⁰ F. °bharana°.

¹¹ K B. eva kāranena.

¹² B °ññapu°, om pi.

¹³ F C. C^a 1massā K B S 1mamhā.

¹⁴ K. āyu ca vannaŋ sukhaŋ yasañ ca adhı°.

 $^{^{15}}$ B. dıbbaŋ rū°. K. saddaŋ, om gandha, and has rasaŋ photthabbam eva cā F C. Cª. °bbā

¹⁶ K. B. pitu.

abhınandantānı¹ patıganhantı, pıyan ñātīvā ti idhaloke² pıyan³ ñātakan⁴ āgatan sesañātakā vıyā tı attho Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunınsū tı.⁵

Nandiyassa vatthu.⁶ Piyavaggavannanā nitthitā. Solasamo vaggo.

¹ K B ontā S C. Ca oathā ti

² K. om. ñā° ti i° pi°.

³ B pıya°

⁴ K. °ıkan

⁵ K om.

⁶ K °yavıhāradānava° B °yava°, navamaŋ

XVII. KODHAVAGGO.

1. Rohinīkhattiyakaññāvatthu.

Kodhan jahe¹ ti iman dhammadesanan Satthā Nigro-dhârāme viharanto Rohinīnāmakhattiyakaññan² ārabbha kathesi.

Ekasmin kira samaye āyasmā Anuiuddho³ pañcasatehi bhikkhūhi saddhin Kapilavatthun⁴ agamāsi Ath' assa ñātakā⁵ 'thero⁶ āgato' ti sutvā therassa santikan vihāran 7 agamansu thapetvā Rohinin nāma therassa bhaginin. Thero ñātake pucchi 'kahan Rohinī' ti. 'Gehe bhante' ti 8 'Kasmā idha nàgatā' ti. '"Sarīre me 9 chavirogo uppanno" ti ¹¹0 lajjāya någatā bhante' ti.¹¹ Thero 'pakkosatha nan dānī' ¹² ti pakkosāpetvā ¹³ paṭakancukan ¹⁴ patimuñcitvā ¹⁵ āgatan evam āha: 'Rohini kasmā någatâsī' ti. 'Sarīre me bhante chavirogo uppanno, tasmā lajjāya någat' ¹⁶ amhī' ti 'Kin pana te puññan kātun na vaṭṭatī' ti. 'Kin karomi bhante' ti 'Āsanasālan kārehī' ¹² ti.

```
<sup>1</sup> K a vippajaheyya mānan
 <sup>2</sup> S. °ın nāma K °nıkha°. B. °nın kha°.
 <sup>3</sup> K. °ddhatthero.
                                                 4 C. Ca. ousmin.
 <sup>5</sup> K. °ıkā
                                                <sup>6</sup> C. Ca om.
 7 K om.
                                          <sup>8</sup> K. om. gehe bhante ti.
                                         10 K. corr. om u° ti.
 9 K. B. tassā.
                                                12 K. B om.
<sup>11</sup> B. a. so.
13 K. a. tan.
                                                <sup>14</sup> S. kata°.
15 C. Ca. mu°
                    K. a. padasā va.
<sup>16</sup> S. na ga°
                                                17 S karohī
```

'Kın gahetvā' tı. 'Kın te pasādhanabhandan' natthī' 'Kınmulakan's tı 'Dasasahassa-'Atthi bhante' ti mūlan bhavissatī' ti. 'Tena hi tan vissajjetvā āsanasālaņ kārehī' tī 'Ko me bhante kāressatī' tī samīpe thite5 ñātake oloketvā 'tumhākan bhāro hotū' ti āha. 'Tumhe pana bhante kiŋ karissathā' ti pana idh' eva bhavissāmi,6 tena hi7 etissā dabbasambhāre āharathā' ti. Te 'sādhu bhante' ti āharinsu Thero āsanasālan sanvidahanto 8 Rohinin āha. 'dvibhūmakan⁹ āsanasālan kāretvā 10 uparı padarānan dinnakālato patthāya hetthā 11 nibaddhan 12 opunchitvā 13 āsanāni paññapehi, nibaddhan paniyaghate upatthapehi' ti 'sādhu bhante' ti pasādhanabhandakan vissajietvā dvibhūmakan āsanasālan kāretvā uparī padarānan dinnakālato patthāya hetthā opuñchanâdīni akāsi,14 nibaddhan bhikkhū nisīdanti Ath' assā āsanasālan opunchantivā 15 va chavilogo milāyi. Sā 16 āsanasālāya nitthitāya Buddhapamukhan bhikkhusanghan nimantetvā āsanasālan pūretvā nisinnassa Buddhapamukhassa bhikkhusanghassa panitan khādanīvabhojanīvan¹⁷ adāsi. Satthā katabhattakicco 'kass' etan dānan' ti pucchi 'Bhaginiyā vo 18 bhante Rohiniyā' tı 'Sā pana kahan' tı 'Gehe bhante' tı. 'Pakkosatha 19 nan' ti Sā āgantun na 10ch1. Atha nan Satthā anicchamānan pi pakkosāpesi yeva,20 āgantvā ca pana

```
<sup>1</sup> K a, karomī.
                                    <sup>2</sup> B. ondikan K. ondak' atthi.
                                                      4 B karı°
    <sup>8</sup> K B °mūlan.
    <sup>5</sup> C. Ca °to. B. °ta°.
    <sup>6</sup> C. C<sup>a</sup> S. om ahan . . . bhavissāmi B. pi c'eva for
pa° 1° eva.
                                               8 S savi°. C. Ca. vi°.
    7 B om.
    <sup>9</sup> C. C<sup>a</sup> di°. K. du° K. B. °ıkan.
  10 C. Ca. S. om. kāretvā . . . āsanasālaņ
  <sup>11</sup> B a. sâlan
                                                   <sup>12</sup> K. niva°
  <sup>13</sup> B. sammajjitvā.
                                                  14 C. Ca. S. a. t1
  15 B. sammaii°
                                                   <sup>16</sup> B om
  <sup>17</sup> B khādanīyaŋ.
                                                  18 K no. B. me.
  19 C. Ca. °āpetha.
                                                  <sup>20</sup> K a tan.
```

vanditvā nisinnaŋ¹ āha 'Rohini kasmā nâgamitthā'² ti. 'Sarīre me bhante ducchavibhāvo³ atthi, tena lajjamānā nâgat' amhī'⁴ ti. 'Jānāsi pana kin te nissāya eso⁵ uppanno' ti 'Na jānāmi bhante' ti 'Tava kodhaŋ nissāya uppanno eso' ti. 'Kiŋ pana me bhante katan' ti. 'Tena hi sunāhī' ti ath' assā Satthā atītaŋ āhaii

'Atīte Bārānasīranno aggamahesī ekissā ranno nāṭa kitthiyā āghātan bandhitvā 'dukkham' assā uppādessāmī' ti cintetvā mahākacchuphalāni āharāpetvā tan nāṭakitthin attano santīkan pakkosāpetvā yathā sā na jānātī evam assā sayane c'eva pāvārakojavādīnan ca antaresu kacchucunnāni thapāpesī kelin kurumānā viya 'ssā sarīre pī okirī Tan khanan yeva ṭassā sarīran uppakuppakan gandāgandajātan ahosī, sā kandūvantī gantvā sayane nīpajjī, tatrāpī 'ssā kacchucunnehī khādīyamānāya kharatarā vedanā uppajjī Tadā aggamahesī Rohinī ahosī 'tī, 15

Satthā iman atītan āhalitvā 'Rohini tadā tayā¹⁶ v'¹⁷ etan kamman katan, appamattako pi hi kodho vā issā vā kātun na yuttarūpo evā '¹⁸ ti vatvā iman gātham āha

221. 'Kodhañ jahe vippajaheyya mānaŋ saññojanaŋ sabbaŋ atikkameyya taŋ nāmarūpasmiŋ asajjamānaŋ akiñcanaŋ nânupatanti 19 dukkhā 'ti

```
<sup>1</sup> K. a Satthā
                                             2 K omi
<sup>3</sup> K. <sup>o</sup>rogo B chavirogo
                                             <sup>4</sup> S nâgamın.
<sup>5</sup> K B esa. K corr. a. ducchavirogo.
<sup>6</sup> K ducchavim.
                                             <sup>7</sup> B S assa
8 S sayanıy 'eva.
<sup>9</sup> K. pāpurane paccattharanâdīnañ Sht kocava.
10 S chupâpesi
11 K assā. B. vihāsi, goes on to Satthā.
12 C Ca om
                                           13 K. okkappakkan.
14 K, gandag°
                                           15 C. Ca om.
16 K. tavā tadā
                                           17 K B, c'.
18 K. yevā.
                                           19 K. nânupp°.
```

Tattha kodhan ti sabbâkāram pi kodhan navavidham pi mānan jaheyya,¹ sañňojanan ti kāmarāgasaŋyojanâdikan dasavidham pi sabban² saññojanan³ atikkameyya, asajjamānan ti alaggamānan, yo hi 'mama rūpan mama⁴ vedanā' tiādinā nayena nāmarūpan ganhati⁵ tasmiñ ca bhijjamāne⁵ socati vihaññati² ayan nāmaiūpasmin sajjati nāma evarūpan³ aganhanto avihaññanto⁰ pana na sajjati¹o nāma, tan puggalan evan asajjamānan rāgâdīnan abhāvena akiñcanan dukkhā¹¹ nāma nânupatantī ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīni pāpuniŋsū ti,¹²² Rohinī pi sotâpattiphale patitthahi.¹³ Taŋ khanaŋ yeva 'ssā sarīraŋ suvannavannaŋ ahosi. Sā tato cutā Tāvatiŋsabhavane catunnaŋ devaputtānaŋ sīmantare nibbattitvā pāsādikā iūpaggappattā¹⁴ ahosi Cattāro pi¹⁵ devaputtā taŋ disvā uppannasinehā hutvā 'mama sīmāya anto nibbattā'¹² ti vivadantā¹² Sakkassa devarañño santikaŋ gantvā 'deva¹³ imaŋ no¹³ nissāya atto¹⁰ uppanno, taŋ pacchindathā'²⁰ ti āhaŋsu. Sakko pi taŋ oloketvā va uppannasineho hutvā evam āha 'imāya vo ditthakālato patthāya kathaŋ cittāni uppannānī' ti. Ath'²¹ eko āha 'mama tāva uppannaŋ cittaŋ saŋgāmabheii²² viya saŋnisīdituŋ nâsakkhī'²³ ti, dutiyo 'mama cittaŋ pabbatanadī viya

```
<sup>2</sup> K B sabba°.
 <sup>1</sup> S. paja°.
 <sup>3</sup> B a sabban
                                                <sup>4</sup> S me
                                                <sup>6</sup> K a ca so
<sup>5</sup> B. patigganhantı.
                                                8 K B. evan
 <sup>7</sup> B. hao.
 9 K. a. ca.
10 B asajjati, om a° pa° na
                                                11 B oan.
                                               13 B patitthitā.
12 K om.
<sup>14</sup> K. B. rūpasobhagga°.
                                                15 K. om.
16 S. rep. four
                     K a. na tava si° a° nı°
17 B. vad°.
                                               18 B. om.
19 B. addo.
<sup>20</sup> K. vinicchinathā. B. vinicchathā.
                                                          21 K. om.
22 B. ome bhe
                                                         23 S. °in.
```

sīghaŋpavattı¹ yeva jātan'² ti, tatıyo 'mama imissā diṭṭhakālato patthāya kakkatakassa³ vıya akkhīnı nıkkhamıŋsū' tı, catuttho 'mama cıttaŋ cetıye ussāpıtadhajo⁴ vıya nıccalaŋ thātuŋ⁵ nâsakkhī'tı. Atha ne⁶ Sakko āha 'tātā² tumhākaŋ³ cıttānı dayhamānāni,⁰ ahaŋ pana ımaŋ labhanto jīvāmı, alabhantassa me maranaŋ bhavıssatī'tı Devaputtā 'mahārāja tumhākaŋ maranena attho natthī' tı taŋ Sakkassa vıssajjetvā¹o pakkamiŋsu. Sā Sakkassa pıyā ahosı manāpā,¹¹ 'asukakīlaŋ nāma gacchāmā'tı vutte Sakko tassā vacanaŋ patıkkhipıtuŋ nâsakkhī¹² ti.

Rohiniyā 13 vatthu

2 Aññatarabhikkhuvatthu.*

Yo ve uppatitan kodhan¹⁴ ti iman dhammadesanan Satthā Aggâlave cetiye viharanto aññataran bhikkhun ārabbha kathesi.

Satthārā kıra ¹⁵ bhikkhusanghassa senāsane anuññāte Rājagahasetthiādīhi ¹⁶ senasanesu kayıramānesu ¹⁷ eko Ālaviko ¹⁸ bhikkhu attano senāsanan karonto ekan manāpa-

```
<sup>1</sup> S °pavattantī C C<sup>2</sup> B sī° pavattati.
  <sup>2</sup> B om
                                               <sup>3</sup> B otassa
  4 S °an B °ā
                                               <sup>5</sup> K S kātun.
 <sup>6</sup> K nesaŋ.
                                               <sup>7</sup> B. S tāta
 8 K B. a tāva.
                  K sangayharūpānı. B pasayharū°
 9 C Ca. onā
                                            11 K po mo ao.
 10 K cajlitvā.
 <sup>12</sup> B. na sa° K om. ti
<sup>13</sup> K °nıkaññā° B Rohinikhattıyakaññāva°, pathaman
                      * Cf. Pācittiva xi.
14 B on
                                            15 F. K. B hi.
16 B °galie se°
                                             17 B. karıya°.
18 C Ca S & 1ko.
```

rūpan rukkhan disvā chinditun ārabhi. Tattha pana 2 nibbattā ekā tarunaputtā devatā puttan³ ankenadāva thitā yāci. 'mā me sāmi vimānan chindi, na sakkhissāmi puttakan 4 ādāya anāvāsā vicaritun 'ti So 'ahan 5 añnan 6 īdisan rukkhan na labhissāmī' ti tassā vacanan nâdiyi 8 Sā 'imam pi tāva dārakan oloketvā oramissatī' ti puttaņ rukkhasākhāya thapesi So pi bhikkhu⁹ ukkhittapharasun 10 sandhāretun asakkonto dārakassa bāhan 11 chindi, devatā uppannabalavakodhā12 'paharitvā nan māiessāmī' ti ubho hatthe ukkhipityā evan tāva cintesi 'ayan 13 bhikkhu sīlavā, sac' āhan¹⁴ iman māressāmi nirayagāmınī 15 bhavissāmı, sesadevatāpı attano rukkhe 16 chındante bhikkhū disvā "asukadevatāya" evaŋ nāma bhikkhū" ti man 18 pamānan katvā bhikkhū māressanti, ayan ca sassāmiko bhikkhu, sāmikass' eva tan 19 kathessāmī' ti ukkhittahatthe apanetvā rodamānā Satthu santikan gantvā vandītvā ekamantan atthāsi Atha nan Satthā 'kın devadhīte' 20 ti āha Sā 'bhante tumhākan me sāvakena idaņ²¹ nāma kataņ, aham pi naņ māretukāmā hutvā idaņ²² nāma cintetvā amāletvā va idhâgatā' ti sabban tan pavattın vitthärato ārocesi Satthā tan sutvā

¹ F. C. C. S. etan nāmarūpan (S. a. 1 ukkhan) K. manāpan ru° B. manaparu° ² K a rukkhe ca. ³ B. tarunadevatā tarunapu° ⁵ B ayan. ⁴ K. B puttan. ⁶ B aññatra. K aññattha. ⁸ K °ayı. 7 C. Ca. omā B. °ıtvā. 9 F C. Ca hi, om. bhikkhu. S om pi bhi° ¹⁰ K S ukkhita°. B. °ttan pha° 11 F B. S. oun 12 B. °o. ¹³ B a pı. 14 S. svâhan. 15 C Ca S °mī. 16 F. K. B S an. ¹⁷ K asukāya de°. 18 K a. př. ^ 19 K B nan 20 K. B. devate. 21 C Ca man. 22 F. C. Ca. S. iman.

'sādhu sādhu devate sādhu te¹ kataŋ, evaŋ uggataŋ kopaŋ² bhantaŋ rathaŋ viya nigganhamānāyā'³ ti vatvā imai gātham āha.

222. 'Yo ve uppatitan kodhan rathan bhantan va dhāraye⁴ tam ahan sārathin brūmi, rasmiggāho itaro jano' ti

Tattha uppatitan ti uppannaŋ⁵ rathaŋ bhantaŋ vā ti, yathā nāma cheko sārathi ativegena dhāvantaŋ rathaŋ nigganhitvā⁶ yathicchakaŋ⁷ peseti,⁸ evaŋ yo puggalo uppannaŋ kodhaŋ dhāraye⁹ nigganhituŋ sakkoti, tam ahan ti¹⁰ taŋ sāiathiŋ brūmi, itaro jano ti itaro pana rājauparājâdīnaŋ¹¹ rathasāiathijano rasmiggāho nāma hoti, na uttamasārathī ti

Desanâvasāne devatā sotâpattiphale patīthahi, sampattaparīsāya pī sātthikā desanā 2 ahosī. Devatā pana sotâpannā hutvâpī rodamānā atthāsī Atha naŋ Satthā 'kiŋ devate' tī pucchītvā, 'bhante vīmānaŋ me natīthaŋ, īdānī kiŋ karīssāmī' tī vutte, 'alaŋ devate mā cintayi, ahaŋ te vīmānaŋ dassāmī' tī Jetavanagandhakutīsamīpe 1 purimadīvase cutadevataŋ 4 ekaŋ rukkhaŋ apadīsanto 'asukasmiŋ 6 okāse rukkho vīvītto tattha upagacchā 1 tī āha. Sā tattha upaganchi Tato patīthāya 'Buddhadattīkaŋ imissā vīmānan' tī mahesakkhā 7 devatâpī

¹ K. om. sā° te.

³ K. B. niggayha°

⁵ K. a. kodhan.

⁷ S yad° B yathāthitan

⁸ K ^oesı ti B thapesi

¹⁰ K. a. ahan. S. a after tan.

^{11 °}C. Ca. S. rājādīnaņ

¹⁸ K. B one gao.

¹⁵ K. oko B. amuo.

¹⁷ S. C Ca. °kkā. B. °kkha°

² K. uppannakodhan

⁴ K. B. vāraye

⁶ K. niggayh°.

⁹ K. B. vāraye.

¹² K dhammade°.

¹⁴ K cutidevaputtan.

¹⁶ K °cchāhī.

āgantvā tan cāletun nāsakkhinsu. Satthā tan atthuppattın katvā bhikkhūnan bhūtagāmasikkhāpadan paññāpesī'1 ti Aññatarabhikkhussa vatthu 2

3. Uttarāupāsikāvatthu

Akkodhena jine3 ti iman dhammadesanan Satthā Veluvane viharanto Uttaraya gehe katabhattakicco Uttaran upāsikan ārabbha kathesi.

Tatrâyan änupubbikathā. Rājagahe kira sumanasetthin⁵ nissāva Punno nāma daliddo bhatin katvā jīvati, tassa bharıyā ca Uttarā nāma6 dhītā cā ti dve yeva gehamanussā7 ti Ath' ekadivasaņ8 'sattāhan nakkhattan kīlitabban' ti Rājagahe ghosanan⁹ kariņsu. Taņ sutvā Sumanasetthī pāto va āgatan Punnan āmantetvā 10 'tāta amhākan parijano nakkhattan kīlitukāmo, tvan kin 11 nakkhattan kilissasi udahu bhatin karissasi' ti aha 'Sāmi nakkhattan 12 nāma sadhanānan hoti, mama pana gehe svātanāva vāgutandulan 13 pr 11 natthi, kin me nakkhattena, gone labhanto kasıtun gamıssāmī' tı. 'Tena¹⁴ hı gone ganhassū' 15 tı. So balavagone ca nangalan 16 ca gahetvā 'bhadde nāgarā nakkhattan kīlantı, ahan dalıddatāya bhatın kātun gamıssāmı, mayhan pi17 tāva alla

¹ C Ca °sm.

² K. Rukkhacchedabhikkhuva° B. °kkhuva°, dutīyaŋ.

³ K. a. kodhan.

⁴ Vimānavatthu Cy. (Paramatthadīpanī), pp. 62 ff, and Manorathapūranī

⁵ P. no name al. ⁶ K here ca. ⁷ K °he °ssakā. B. °akāni. S. mānusakāni. ⁸ P. a. Rājagahe mahājanā.

¹⁰ P om.

¹² K °ttakılan.

¹⁴ B. te.

¹⁶ P. bhaddana°.

⁹ S. ghosan

¹¹ K om.

¹³ P. °lānı.

¹⁵ B. ganhāhī K °ıssū

¹⁷ K. om.

digunaŋ¹ pı² nıvāpaŋ pacitvā³ bhattaŋ āhareyyāsī' ti bharıyaŋ vatvā khettaŋ agamāsı.⁴

Sāriputtatthero pi sattāhan nirodhan samāpanno tan divasan⁵ vutthāva⁶ 'kassa nu kho ajja mayā sangahan kātuņ vattatī' ti olokento Punnaņ attano ñānajālassa? anto pavitthan disvā 'saddho nu kho esa sakkhissati vā s me sangahan kātun' tı olokento tassa saddhabhāvañ9 ca sangahan 10 katun samatthabhavan ca 11 tappaccaya c'12 assa mahāsampattipatīlābhañ 13 ca ñatvā 14 pattacīvaram ādāya 15 kasanatthānan 16 gantvā āvātatīre ekan gumban olokento atthasi Punno theran disva va kasin thapetva pañcapatitthitena theran vanditva 'dantakatthena attho. bhavissatī' ti dantakatthan kappiyan katvā adāsi. Ath' assa thero pattañ ca 17 parissāvanañ ca 18 nīharitvā adāsi. So 'pānīyen' attho¹⁹ bhavissatī' ti taj ādāya pānīyaņ parissāvetvā adāsi Thero cintesi 'ayaŋ 20 paresan pacchimagehe vasati, sac' assa gehadvāran gamissāmi imassa bhariyā man²¹ datthun na sakkhıssatı,²² yāv' assa²³ bhattan ādāya maggan patipajjati24 tāva idh' eva bhavissāmī' tı So tatth' eva thokan vītınāmetvā tassā maggârūlhabhāvaņ 25 natvā antonagarābhimukho pāyāsi. Sā antarāmagge theran disvā cintesi 'appekadāhan deyyadhamme

```
<sup>1</sup> K B. dvi°.
```

³ C^a. patvā.

⁵ P tato.

⁷ S ñānassa.

⁹ C Ca. K saddhā°.

O O. K. Sadulla.

¹⁰ P K. B a sangahan . . . ca

¹¹ P a ñatvā

¹³ K °patın lābhan.

¹⁵ P. K B a tassa

¹⁷ P. pattathavikato.

¹⁹ P ona ao.

²⁰ C Ca. aparesan for a pao.

²² B labhic.

²⁴ B °ni

² K. B S P. om.

⁴ K a tadā

⁶ S. u°

⁸ P. nu kho. B. om.

¹² B. v'.

¹⁴ P katvā, om ca

¹⁶ B. kasıta°.

D. Kasila

¹⁸ P. om

²¹ S. maman

²³ P a bharıyā

²⁵ K. °ruyha°.

satı ayyan na passāmi,1 appekadā me ayyan passantiyā2 deyyadhammo na hoti, ajja pana me³ ayyo ca dittho deyyadhammo câyan4 atthi, karissati nu kho me sangahan'5 ti, sā bhattabhājanan otāretvā6 theran pañcapatitthitena vanditvā 'bhante "idan lūkhan vā panītan vā" ti7 acıntetvā dāsassa vo sangahan kaiothā' ti āha 8 Thero pattan upanāmetvā tāya ekena hatthena bhājanan dhāretvā ekena hatthena9 tato bhattan dadamānāya upaddhabhatte dinne 'alan' ti hatthena pattan pidahi Sā 10 'bhante eko va 11 patīviņso 12 na sakkā 13 dvidhā kātuņ, tumhākan dāsassa idhaloke sangahan akatvā para .loke sangahan karotha, niravasesam eva dātukām' amhī' ti vatvā sabbam ev' assa14 patte patītthapetvā 'tumhehī dıtthadhammass' eva bhagını 15 assan' tı patthanan akası Thero 'evan hotū' ti vatvā thitako va anumodanan karitvā 16 ekasmin udakaphāsukatthāne 17 nisīditvā bhattakiccan akāsi Sā pi nivattitvā 18 tandule parivesitvā Punno pi addhakarīsamattaņ 19 thānaņ 20 bhattan pacı kasıtvā jighacchan sahitun asakkonto gone vissajjetvā ekan²¹ rukkhachāyan²² pavisitvā maggan olokento nisīdi Ath' assa bhariyā bhattan ādāya gacchamānā tan cisvā va 'esa 11ghacchāpīlito 23 man 24 olokento nisinno, sace

¹ B a y an na passatı.	² B. passāmı.
³ K om.	4 P. ca.
⁵ K °n no.	
⁶ C. S otarāp°. B. P oropetvā	
⁷ K om.	8 P a atha.
⁹ K om B om four	¹⁰ P a ca.
¹¹ P. om	12 K. B °viso
¹³ S sakkomı.	
¹⁴ B. eva therassa K. eva	¹⁵ B bhāgī
¹⁶ K katvā	¹⁷ K °phātusuka°.
¹⁸ P. sā ca patını° K. om. pı	-
19 B. attha° S otta°. C Ca. a. pl.	
²⁰ B <i>om</i> . ²¹ B. eka°	²² S. chā°
²³ K B. P. °āya pī°	²⁴ B. maggaŋ.

man "ativiya je¹ cirāyıtan"² ti tajjetvā patodalatthıyā³ paharıssati, mayā katakamman niratthakan bhavıssati, patigacc'⁴ ev' assa ārocessāmī' ti cintetvā evam āha 'sāmi ajj'⁵ ekadıvasan cittan pasādehi, mā mayā katakamman niratthakan karı,⁶ ahan hi² pāto va te⁶ bhattan āharantī antarāmagge dhammasenāpatin,⁶ disvā tava¹⁰ bhattan tassa datvā puna¹¹¹ gantvā bhattan pacitvā āgatā, pasādehi sāmi cittan' ti So 'kin vadesi bhadde' ti pucchitvā puna tan atthan sutvā 'bhadde sādhu vata te katan mama bhattan ayyassa dadamānāya, mayâpi 'ssa ajja pāto va dantakatthañ ca mukhodakañ ca dinnan' ti pasannamānaso tan vacanan abhinanditvā¹² ussūie laddhabhattatāya kilantakāyo tassā anke sīsan katvā niddan okkami

Ath' assa pāto va kasītatthānan pansucunnan upādāya sabban 13 rattasuvannan 14 hutvā kanīkārapuppharāsī viya sobhamānan atthāsī. So pabuddho oloketva bhariyan āha 'bhadde etan 15 kasītatthānan 16 mama 17 suvannan 14 hutvā pañnāyatī, 18 kin nu kho me atīussūre 19 bhuttabhattatāya 20 akkhīnī bhamantī'tī 'Sāmī 21 mayhan pi 22 evam eva pañnāyatī'tī So utthāya tattha gantvā ekan 23 pindan gahetvā nangalasīse 24 paharītvā suvannabhāvan

```
<sup>1</sup> K te. C<sub>2</sub>C<sup>2</sup> me P B. om
<sup>2</sup> P cırāyatī C C<sup>a</sup> °yasī S °yī
3 C Ca S a man.
<sup>4</sup> P patik°. B °gac'. K. °kicc'.
                                                     <sup>5</sup> P ajja
                                                      7 P. om
6 K akāsı.
                                                     9 K. a theran
8 B. om
                                                     <sup>11</sup> P. a gehan
10 B tan.
                                                     <sup>13</sup> C C<sup>a</sup> S. °bba°.
12 B. ond1
14 K com a cunan B. S om hutvā
15 P. tan.
                                                    <sup>16</sup> B P a sabban.
17 K. a sabban
                                                     18 B a ti
19 K atthi u°
                                                    <sup>21</sup> B sâpı
<sup>20</sup> K B P laddha°
                                                     <sup>23</sup> B. eka°.
22 B. om.
24 K °san
```

III

20

ñatvā 'aho ayyassa dhammasenāpatissa¹ dinnadānena² ajj' eva vipāko dassito, na kho pana sakkā ettakan dhanan paticchādetvā3 parībhunjitun' ti bharīyāya ābhatan bhattapacchin suvannassa püretvä rājakulan gantvā rañña katokaso pavisitva rajanan abhivadetva 'kin tata' ti vutte, 'deva alla maya kasıtatthanan sabban suvannabharitam⁵ eya hutvā thitan, suvannan āharāpetun vattatī' 'Punno nāmâhan '8 tı ti 'Ko 'si tvan' tı te ajja katan' ti 'Dhammasenāpatissa me ajja pāto va dantakatthañ ca mukhodakañ ca dinnan, bhariyaya pi me 10 mayhan āharanabhattan 11 tass' eva dinnan' ti Tan sutvā rājā 'ajj' eva kira bho 12 dhammasenāpatissa 13 dınnadanena 14 vıpako dassıto' ti vatva 'tata kın karomī' 15 'Bahūni' sakatasahassāni pahinitvā suvannaŋ āharāpethā' 17 ti Rājā sakatāni pahini Rājapurisesu rañño santakan' ti ganhantesu gahitagahitan 18 mattikā va hoti 19 Tehi gantvā ranno ārocite 20 'tumhehi kinti vatyā gahitan' ti putthehi²¹ 'tumhākan santakan' ti vutte²² 'ahan²³ tātā ko,²⁴ gacchatha²⁵ "Punnassa santa-

¹ S a. me ² C C². S one.

³ S pariharitun sabban suvannabharitam eva hutvā thitan suvannan āharāpetun vattatī ti gantvā rañño ārocesi, ko 'si etc.

⁴ K. B. P. °pātıŋ

⁵ P. suvannarāsibha° K °puritan.

⁶ B a. idag. ⁷ K. a. so.

 ⁸ B. nāma a°.
 9 P. om.
 10 B. om.
 11 P. °aka°.
 S āhata°.
 12 B so.

¹³ S a. te. 14 S. one

 $^{^{\}circ}$ S a, te. 14 S. $^{\circ}$ ne

¹⁵ P. °mā ¹⁶ K. bahū.

¹⁷ K. °petun vattatī 18 K. gahıtan P. °ıtan °ıtan.

¹⁹ K P. honti. ²⁰ P. a. tātā.

²¹ B putthā. K pucchitvā, and a. amhehi.

²² B. āhaŋsu

²³ K na mayhan. P. tena hi B. om.

²⁴ P. puna B kuto K. om

²⁵ B. labhıssāmī ti. K. a. āha.

kan" ti vatvā ganhathā" ti. Te tathā karinsu, gahitagahitan 1 suvannam eya ahosi. Tan 2 sabban pi 3 āharitvā rājangane iāsin akansu, asītihatthubbedho rāsi ahosi. Rājā nāgare sannipātetvā 4 'imasmin nagaie atthi kassaci ettakan suvannan' ti 5 'Natthi devā' ti. 'Kin pan' assa dātuņ vattatī 'tı 'Setthichattan devā 'tı Rājā 'Bahudhanasetthī nāma hotū's ti mahantena bhogena saddhin tassa setthichattan adāsi. Atha nan so āha deva ettakan kalan parakule vasımha,7 vasanatthanan no dethā' ti. 'Tena hi passa,8 esa gumbo paññāyati, etan gumban⁹ harāpetvā 10 gehan kārehī' ti pulānasetthissa gehatthanan acıkklı. So tasmın thane katıpâhen' evali gehan kāretvā 12 gehappavesanamangalan ca chattamangalañ ca ekato ya karonto sattâhan Buddhapamukhassa bhikkhusanghassa 13 danan adasi Ath' assa Sattha dananumodanan 14 karonto anupubbikathan kathesi, dhammakathavasane Punnasetthi ca bhariya c'assa 15 dhita ca 16 Uttarā 17 ti tayo pi 18 janā sotāpannā ahesuņ

Aparabhage Rajagahasetthii Punnasetthino dhitaran attano puttassa 19 vāresi So 'nāhan dassāmī' 20 ti vatvā 'mā evan karotu, ettakan kālan amhe nissāya vasanten'

```
1 P. oitan gao.
```

4 P. °āpetvā.

⁵ K a pucchi

6 S. otī

7 K. B P. omhā.

⁸ K passatha, a. dakkhinato.

9 K B. P. om.

10 K. hā°. P. nīharītvā

¹¹ B a vatthun sodhāpetvā ghatena ghatan nidhikumbhan patihaññi, nidhikumbhan niharitvā rājānan jānapesi: 'deva nidhikumbhan ganhāhī' ti-- 'tava puññaladdhan ganhāhī' ti bahū dhanan labhıtvā

12 P. B. karāp°.

13 C S. sa°

14 B. anu°.

15 S. ca ao.

16 K. om.

17 K. a. cā

² B. om.

³ K. P. om.

¹⁸ K. B. P. om.

¹⁹ B. a dātukāmo ahosi, Punņasetthino.

²⁰ K. dammī.

eva te sampatti laddhā, detu me puttassa dhītaran' ti,1 'so micchādītthīko, mama dhītā tīhi ratanehī vinā vattītuņ² na sakkotī,3 n' ev' assa dhītaran dassāmī'4 ti āha.5 Atha nan bahū setthiganakâdayo6 kulaputtā 'mā tena saddhin vissāsan bhindi, dehi 'ssa dhītaran' ti So tesan vacanan sampaticchitvā Āsālhipunnavācinsu māva⁷ dhītaian adāsi Sā patikulan⁸ gatakālato patthāya bhikkhun va bhikkhunin va upasankamitun danan va dātun dhamman vā sotun nâlattha.10 Evan addhatīyesu māsesu vītīvattesu¹¹ santīke thite parīcārīke¹² pucchī. 'ıdanı kıttakan antovassassa 18 avasıtthan' tı 'Addhamāso ayye'tı. Sā pitu¹⁴ sāsanan pahini 'kasmā man evalüpe bandhanâgāle pakkhipinsu, valan me15 lakkhanâhatan katvā paresan dāsin 16 sāvetun, 17 na 18 evarūpassamicchāditthikakulassa 19 dātuņ, 20 āgatakālato patthāya bhikkhudassanadisu ekam pi 21 puññan kātun na labhāmī' Ath' assā pitā 'dukkhitā22 vata me dhītā' ti anattamanatan 23 pavedetvā pancadasakahāpanasahassānı pesesi 24 'ımasmın nagale Sırımā nāma ganıkā atthı, devasıkan sahassan ganhātı, imehi kahāpanehı 25 tan 26 ānetvā sāmīkassa pādapalīcārīkan katvā 27 sayan 28 puñnānī ka-

```
<sup>2</sup> K. P vasitun.
 <sup>1</sup> K S a vutte
 <sup>3</sup> P. °kkā tı
                                                   <sup>4</sup> B. °mā
 5 S. om
 <sup>6</sup> B °ganâdayo
                         K °gahapatıkâ°
 <sup>7</sup> K Āsālha°
                                                  8 P. a gatā
 9 K om tuo
                                                 10 B otthan
                                                 12 B °an °an.
<sup>11</sup> P a. attano
                       K a. s\bar{a}
13 K P. °ssan.
                                                 <sup>14</sup> P pitussa
<sup>15</sup> K man P tumhehi man
                                                 <sup>16</sup> K a. vã
17 K. dāpetuņ
                                                 18 B om.
<sup>19</sup> P °ıkassa ku°
                          B. otthikuo.
<sup>20</sup> B a na vattati
                                                  21 K. om
<sup>22</sup> B. dukkhā
                                                  23 K ottan
<sup>24</sup> P dāpesi
                                                  25 P. om
26 S om
<sup>27</sup> P. niyyādetvā (for pā° ka°).
                                                 <sup>28</sup> P. a yathārucin.
```

rotū' ti. 1 Sā Siriman pakkosāpetvā 'sahāyike ime kahāpane gahetvā iman addhamāsan tava² sahāvakan³ paricarāhī' ti āha Sā 'sādhū' tı patısunı. Sā tan ādāva sāmikassa santikan gantvā tena Siriman disvā 'kin idan' ti vutte 'sāmı ıman addhamāsan mama sahāyıkā tumhe paricaiatu, ahan pana iman addhamāsan dānañ c'eva dātukāmā dhammañ ca sotukāmā's ti āha abhırupan itthin disvā uppannasineho 'sādhū' ti sampaticchi Uttarâpi kho Buddhapamukhan bhikkhusanghan nımantetva 'bhante ıman addhamasan aññattha agantva ıdh' eva bhıkkhā gahetabbā '7 ti Satthu patıññan gahetvā 'ito dani patthaya yava mahapavarana a tava Sattharan upatthātun dhammañ ca sotun labhissāmī' ti tutthamānasā 'evan yāgun pacatha, evan pūve pacathā' ti mahânase kiccāni 10 sanvidahantī vicarati. 11 Ath' assā sāmiko 'sve pavāranā 12 bhavissatī' ti mahanasâbhimukho vātapāne thatvā 'kın nu kho karontī 13 sā andhabālā vicaratī' ti 14 tan 15 sedakilinnan 16 chārikāya okinnan 17 añgāramasımakkhıtan 18 tathā sanvidahitvā vicaramānan disvā 'aho 19 andhabālā evarūpe thāne iman sirisampattin nânubhavatı²⁰ "mundasamanake²¹ upatthahissāmī" tı tutthacıtta vicarati' ti hasitya apaganchı 22 Tasmin

¹ P. a sāsanaŋ pahini Then Uttarā tathā katvā sāmikena Sırımaŋ disvā, etc.

² K. a tan.

⁴ C. C^a. S. idan.

⁶ K. om. three

⁷ B. °an °an K. patigga°

⁹ B. evarūpe.

¹¹ K. onti

¹³ Ca. kāre°.

¹⁴ P. a oloketvā. B. S. a olokento.

 $^{^{15}}$ K. B. a setthidhītaraŋ.

¹⁷ P. oti°.

¹⁸ K. coir. B. omansio.

²⁰ K. °bhoti.

²² P. ochi.

³ B. °ık°.

⁵ K. °cāntuŋ vattatı.

⁸ K. pa°.

¹⁰ P. sabbakı°.

¹² P. mahāp°.

¹⁶ C. Ca. okilıtthan.

¹⁹ P. avan.

²¹ B. P. °akasamane.

apagate tassa santike thitā Sirimā 'kin nu kho oloketvā esa hasî'¹ tı ten' eva vătapănena olokentī Uttaraŋ² dısvā 'iman oloketvā ımınā hasitan, addhā' ımassa 4 etāya saddhin santhavo⁵ atthī' ti⁶ cintesi. Sā kira addhamāsan⁷ tasmın gehe bāhırakaıtthī8 hutvā vasamānāpı tan sampattin anubhavamānā attano bāhirakaitthibhāvan ajānitvā 'ahan gharasāmınī' ti saññam akāsı Sā Uttarāya āghātan bandhitvā 'dukkham assā uppādessāmī' ti pāsādā oruyha mahânasan pavisityā pūvapacanatthāne pakkakatacchunâdāya 10 Uttarābhimukhan tthitan 9 sappin pāyāsi.11 Uttarā tan āgacchantin disvā 'mama 12 sahāyikāya mayhan mahāupakāio 18 kato 14 cakkavālan atisambādhan Brahmaloko atınīcako, 15 mama pana 16 sahāyikāya guno 17 mahanto, ahan hi etan nissāya dānañ ca dātun dhammañ ca sotun labhin, 18 sace mama etissā 19 upari kodho 20 atthi, idan sappi man dahatu, sace natthi mā 21 dahī '22 ti tan mettāya phari tāya tassā 23 matthake āsittan 24 pakkatthitasappi 25 sītūdakan viya ahosi. Atha nan 'idan

```
<sup>1</sup> P. hasatī
                                                 2 K on
 3 C Ca. a. mā.
 <sup>4</sup> C °ssā. Ca °smā.
 5 P. odhavo.
                                                6 C. Ca a sā.
 <sup>7</sup> S after gehe.
                                                8 P °akā 1°.
 9 K. paku. P pakku. B. pakkuthitan.
10 K B. S. P °nā ā°.
11 S Uttaran abhıyası. K. Uttaran sise abhısınci.
12 C Ca mayhan
18 P. B. upak°. K. bahûp°.
14 B gao.
15 K. atıviya nı°. P. °co.
                                                16 B. om.
<sup>17</sup> K. a ca.
                                                18 B labhı.
19 K. °ssāya.
                                               <sup>20</sup> B. kopo.
<sup>21</sup> P K a man.
22 K. B P °atū.
                                               23 P. om.
<sup>24</sup> P. āsiñcitaŋ pi.
<sup>25</sup> K. pakutthita°. B. pakkuthita°. P. sappi.
```

sītalaŋ bhavissatī' ti puna¹ katacchuŋ² pūretvā ādāya āgacchantıŋ³ Uttarāya dāsıyo dısvā 'apehi⁴ dubbinīte,⁵ na tvaŋ amhākaŋ ayyāya uparı¹ pakkasappı⁶ āsıñcıtuŋ anucchavikā' ti santajjentiyo¹ ito cito ca utthāya hatthehi ca⁵ pādehi ca pothetvā bhūmiyaŋ pātesuŋ Uttarā vārentī pi⁰ vāretuŋ nâsakkhi Ath' assā uparı thatvā¹o sabbā dāsıyo paṭibāhitvā 'kissa te evaiūpaŋ bhāriyaŋ kammaŋ¹ katan' ti Sirimaŋ ovaditvā unhodakena nahāpetvā satapākatelena abbhañjı¹¹ı

Tasmin khane sā attano bāhirakitthibhāvan ¹² ñatvā cintesi 'mayā bhāriyan kamman katan, sāmikassa hasitamattakāranā¹³ imissā upari pakkasappin ¹⁴ āsincantiyā, ayan "ganhatha nan" ti dāsiyo ¹⁵ ānāpetvā ¹⁶ man vihethanakāle ¹⁷ pi sabbā ¹⁸ dāsiyo patibāhitvā mayhan kattabbam ¹⁹ eva akāsi, sac' āhan ²⁰ iman na ²⁰ khamāpessāmi muddhā me sattadhā ²¹ phāleyyā' ti tassā ²² pādamūle nipajjitvā 'ayye ²³ khamāhi me' ti āha 'Ahan sapitikā dhītā, pitari ²⁴ khamante ²⁵ khamissāmī '26 ti ²⁷ 'Hotu ayye pitaran pi ²⁸

```
<sup>1</sup> B om.
                                              <sup>2</sup> K. °cchukan.
 3 K. oatı
                                             4 P. are.
 <sup>5</sup> K dubbhinike.
 <sup>6</sup> K. pakutthitan sappin B ut supra S pakkatthita°.
 <sup>7</sup> K taje°, and a antaran pothentiyo.
 8 K om
                                              9 K. a tā
10 K B. thitā.
                                            <sup>11</sup> B. abhañjitvā.
<sup>12</sup> C C<sup>a</sup> bāhitthi° K. bāhiratthiyā bhā°.
13 Ca. hita°. P sita°. B hasana°.
<sup>14</sup> K pakkutthita°. B. pakkuthitan sa°.
15 K. B. a na
                                            16 B ānāpesı.
<sup>17</sup> B. °thakā°
                                            18 B. sabba°.
                   S othentao
19 K sakkaccan upakāram.
20 C. Ca svâhan. S sâhan.
                                            21 K. tr.
                                            <sup>23</sup> B ayyā
22 C. Ca. 'ssā.
                                            <sup>25</sup> P khamāpite.
24 P. a. me
<sup>26</sup> P. K. khamāpessāmī B. khamāmī.
27 K a. sve.
                                            28 K om.
```

te Punnasetthin khamapessami 'tı 'Punno mama vatte² janakapıta, vivatte janakapıtarı³ khamante⁴ panâhan 5 khamıssāmī '6 tı 'Ko pana te vivatte' janakapıtā' ti. 'Sammāsambuddho'tı 'Mayhan tena saddhın vissāso natthī' ti 8 'Ahan' karissāmi 10 Satthā sve bhikkhusanghan ādāya idhâgamissati, tvan yathāladdhasakkāian 11 gahetvā idh' eva āgantvā tan khamāpehī' ti Sā 'sādhu ayye' tı utthaya attano gehan gantva pancasataparıvarıtthıyo¹² ānāpetvā nānāvidhāni 13 khādanīyāni c' eva sūpeyyānı ca 14 sampādetvā punadivase taņ sakkāraņ ādāya Uttarāva gehan āgantvā Buddhapamukhassa sanghassa 15 patte patitthäpetun avisahantī atthāsi Tan sabban gahetvā Uttarā veva 16 sanvidahi, Sirimāpi 17 bhattakiccāvasāne saddhin parivarena Satthu padamule nipajji Atha nan Sattha pucchi 'ko te aparadho' ti 'Bhante maya hiyyo ıdan nāma katan, atha me sahāyıkā man vihethamānā 18 dāsiyo nivāretvā mayhan upakāram eva akāsi, sâhan imissā gunan jānitvā iman khamāpesin, atha man 19 esā "tumhesu khamantesu 20 khamıssāmī" tı āhā 'tı. 'Evan kıra Uttare' ti. 'Āma bhante,21 sīse me sahāyıkāya pakkasappi 22 āsittan '23 ti 'Atha tayā kin cintitan' ti 24

```
<sup>1</sup> K. Punnaka°
                                            <sup>2</sup> B vatta°.
 <sup>3</sup> B. °ttajanake pi°.
                                            4 P. °apente.
 <sup>5</sup> P. pana a°
                                            <sup>6</sup> P °āpess°
 7 B ottao.
 <sup>8</sup> B P. om. K a hotu.
                                            9 P a. km
                                           "BP an sao
10 K a. ti
                                           13 K °v1V1°
12 P. °rak°. K. B. °satā pa°.
14 P. khādanīyabhojanīyāni
15 P. K. B bhikkhusa°.
                                           <sup>16</sup> B. P va K. om
<sup>17</sup> B. om pi. P. a. Satthu.
18 S othayao. K. P. oiyao.
                                          19 S. nan.
<sup>20</sup> P. khamāpitesu.
                                          21 K. a. hiyo.
<sup>22</sup> S. pakkatthin sa°. K pakkatthita° B. pakkuthita°.
28 K. asincitan
```

²⁴ K. α. atha bhante.

"Cakkavālan atısambādhan Brahmaloko atınīcako 1 mama sahāyıkāya guno va mahanto,2 ahan hı etan nıssāya danañ ca dātuņ dhammañ ca sotuņ alatthaņ, sace me ımıssā3 uparı kodho4 atthi, idaŋ5 maŋ dahatu, noce, mā dahī'6 ti evan 7 cıntetva iman 8 mettaya pharın 9 bhante 'tı Sattha 'sādhu sādhu Uttare, evan kodhan jinitun vattati,10 kodho¹¹ nāma akkodhena¹² akkosakaparībhāsako anakkosantena aparibhāsantena 13 thaddhamaccharī 14 attano santakassa danena 15 musavadī saccavacanena jinitabbo 'ti vatvā iman gātham āha·

223. Akkodhena 16 jine kodhan asādhun sādhunā jine, jine kadariyan dänena saccena 17 alīkavādinan 'ti.

Tattha akkodhenā ti kodhano hi puggalo akkodhena 18 hutvā jinitabbo, asādhun 19 ti abhaddako bhaddakena hutvā jinitabbo,20 kadariyo21 thaddhamaccharī attano santakassa cāgacittena jinitabbo,22 alīkavādī saccavaca-

```
<sup>1</sup> B. P °co K. °nicco
                                                <sup>2</sup> B a tı
 3 K. t).
                                               4 B. S kopo
 <sup>5</sup> C. Ca. 1man
                                               6 K B. °atū
 7 S om
                                              8 C Ca om
 <sup>9</sup> B °ri
                                              10 P a. t1
<sup>11</sup> P. kodhano
                     K. B a. hi.
<sup>12</sup> K. °anena
<sup>13</sup> P. akkosako anakkosantena paribhāsako aparı°. K
```

[°]sakko pa°. S. akkosanaparibhāsanako K. anakkosanena.

¹⁴ K. a. puggalan.

¹⁵ K. a. jinitabbo B. a cbbā.

¹⁶ B ako. ¹⁷ K. B °nâlı°

¹⁸ K. °anena.

¹⁹ K. °ū C Ca. om. ti. 20 K B. om.

²¹ B. S. °ipan K. B. S. a ti.

²² K. B om.

nena jinitabbo, tasmā evam āha. Akkodhena jine kodhan alīkavādinan3 tı.

Desanâvasāne Sırımā saddhın pañcasatāhı4 ıtthīhi sotâpattiphale patitthahī ti 5

Uttarāupāsikāya vatthu.6

4. Mahāmoggallānattherapanhavatthu.

Saccan bhane ti iman dhammadesanan Sattha Jetavane viharanto Mahāmoggallānattherassa pañhan ārabbha kathesi.

Ekasmın hı samaye thero devacārikan gantvā mahesakkāva⁸ devatāva vimānadvāre thatvā⁹ attano santikaņ āgantvā vandītvā thitan evam āha: 'devadhīte10 mahatī11 te sampattı, kın kamman katvā ıman alatthā'12 tı. 'Mā man bhante pucchathā' ti. Devatā kira attano 13 parittakammena lajjamānā evan vadati.14 Sā pana therena 'kathehi yeva me' 15 ti vuccamānā āha 16 'bhante mayā n'eva dānan dinnan na 17 pūjā katā na dhammo 18 suto. kevalan saccamattan rakkhitan' i ti Thero aññani pi

14 K onta

16 S. āma.

18 K saddh°.

¹ B. a. ti

² B. pa. K. la

³ K. B saccenâli°.

⁴ C. Ca. oāva.

⁵ K. patitthahati.

⁶ K Uttarāva°. B Uttarāupāsikāva°, tatīvan.

⁷ K devaloke cā°.

⁸ B. °kkh°. 10 B. devate.

⁹ K. B. a. tan.

¹¹ S °ntī. C Ca. °ntā.

¹² B imā laddhā.

¹³ B om.

¹⁵ B. om.

¹⁷ K a. ratanatayassa.

¹⁹ K. on and a. tato cutâhan idha nibbattissāmī' ti. Sādhu devadhīte saccavacanan nāma sattānan sukhan sampattin paratthan deti.'

vimānadvārāni gantvā āgatā¹ aparâpi² devadhītaro pucchi. Tāsu pi tath' eva³ nigūhitvā⁴ theraŋ patibāhituŋ asakkontīsu ekā tāva āha 'bhante mayā⁵ dānâdīsu kataŋ⁵ nāma natthi,7 ahaŋ pana Kassapabuddhakāle paiassa dāsī ahosiŋ, tassā me sāmiko atīviya cando pharuso gahitagahiten'⁵ eva katthena vā kalingarena vā sīsaŋ⁵ chindati¹o sahaŋ uppanne kope "esa tava sāmiko pakkhātaŋ¹¹ vā kātuŋ nāsadīni vā¹² chindituŋ issaro, mā kujjhī" ti attānam eva paiībhāsitvā¹³ kopaŋ nāma nakāsiŋ,¹⁴ tena me ayaŋ sampatti laddhā '¹⁵ ti.¹⁶ Apaiā āha: 'ahaŋ bhante ucchukhettaŋ iakkhamānā ekassa bhikkhuno ucchuyatthiŋ¹² adāsiŋ,¹³ aparā¹⁵ 'ekaŋ timbarūsakaŋ²o adāsiŋ,'²¹ aparā²² 'ekaŋ elālukaŋ adāsiŋ,'²³ aparā 'ekaŋ

¹ K āgatagatā

² K. °râparâpı

³ K. a. attano puññaŋ.

⁴ K °guyh°. B °guh°.

⁵ B. a n' eva

⁶ K a kamman.

⁷ B atthi

⁸ B. gahiten '

⁹ K a. me.

¹⁰ K S bhi°.

¹¹ Skt prakhyāta. K. lakkhanâhataŋ. B lakkhanahataŋ.

12 C. Ca. a. me hi.

¹³ B. °etvā K. a. pubbe kāyakammadipunnaŋ (°ññaŋ) me akataŋ duccarıtaŋ kammam eva pure kataŋ, īdısaŋ dukkhaŋ labhāmī ti.

¹⁴ B na akāsı. K. a tassā mettânubhāvena tato cutā
 ¹⁵ K. a. bhante

 $^{16}~\mathrm{K}~a$ thero 'khanti paraman tapo' tı-ādım āha; thero aparan pucchı.

¹⁷ K. ekau°.

¹⁸ K. a maranakāle taŋ sarāmı, 'tato cutā idha nibbattissāmī 'tı, thero aparaŋ pucchı

19 K. a. bhante.

²⁰ K. a bhikkhuno pindapātikassa.

²¹ K. a. tato cutā . . . pucchi.

²² K. a. bhante ekassa bhikkhuno pindapātikassa.

23 C. om. four.

phārusakaŋ adāsıŋ,' aparā 'ekaŋ mūlakamutthıŋ,' aparā 'ekaŋ nımbamutthın' tiādinā nayena attanā attanā 'kataŋ parittaŋ dānaŋ ārocetvā 'ımınā kāranena amhehi ayaŋ sampattı laddhā 'ti āhaŋsu. Thero tāhi katakammaŋ sutvā Satthāraŋ upasaŋkamıtvā pucchi 'sakkā nu kho bhante saccakathanamattena kopanıbbāpanamattena atıparıttakena tımbai ūsakâdıdınnamattena dibbasampattıŋ laddhun' ti 'Kasmā maŋ Moggallāna pucchası, nanu te devadhītāhi ayaŋ attho kathito' ti 'Āma bhante, labbhatı maññe ettakena dibbasampattī ti. Atha naŋ Satthā 'Moggallāna saccamattaŋ kathetvâpi hi kodhamattaŋ jahitvâpi parıttakaŋ dānaŋ datvâpi devalokaŋ gacchantı yevā' ti vatvā ımaŋ gātham āha

224. 'Saccaŋ bhane na kujjheyya dajjā appasmiŋ yācito, etehi tīhi thānehi gacche devāna 15 santike' ti

Tattha saccan bhane ti saccan dipeyya vohareyya sacce patitthaheyyā 16 ti attho, na kujjheyyā ti parassa na

¹ B. mūlamu°. K a adāsiņ. C. C^a. S om aparā ekaņ. B. om. ekaņ.

² K nımbakamutthın adāsın' tı (K S adāsın, B. C C^a. °sı al). Subaudı tı after each adāsın.

³ C. Ca. B. S om.

⁴ K. parittakan

⁵ K a. saggato otaritvā.

⁶ B. om.

⁷ K. saccan ka°, a. ca

⁸ K. B kopan ni°. S °nibbāna° C Ca. °parinibbāna°.

⁹ C. C^a. tımbapharusak°. K. B °dāna°.

¹⁰ B C. C^a. devatāhi

¹¹ K. B. S om

¹² B. S kopa°.

¹³ K. a saddhācittena.

¹⁴ K. B. °atı K a Moggallana tatha appadanena sagge nibbattasatta ganana nama natthi, ratanattaye pi cittapasadamattena sagge nibbattasatta ganana nama (adde na) honti), sabbe devalokan gacchanti.

¹⁵ K °naŋ

¹⁶ К. °реууа.,

kujjheyya yācıto ti yācanakā¹ nāma sīlavanto pabbajıtā te hi kiñcâpı² 'dethā' ti ayācıtvā³ va gharadvāre tıtthanti atthato pana yācanti yeva nāma, evaŋ sīlavantehı yācıto appasmıŋ pı⁴ deyyadhamme vıjjamāne appamattakam pɪ dadetha,⁵ etehı tīhī tı⁶ etesu² ekenàpı⁵ kāıanena devalokaŋ gaccheyyā ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı Mahāmoggallānattheiassa pañhapucchitavatthu ⁹

5 STRETAKABRAHMANAVATTHU *

Ahıŋsakā ye¹⁰ tı ımaŋ dhammadesanaŋ Satthā Sāketaŋ nıssāya Añjanavane vıhaıanto bhıkkhūhı putthapañhaŋ ārabbha kathesı

Bhagavato kira bhikkhupai ivutassa ¹¹ Sāketaŋ ¹² pindāya pavisanakāle eko Sāketavāsī mahallakabiāhmano nagarato nikkhamanto antai advāre Dasabalaŋ disvā pādesu patitvā ¹³ gopphakesu dalhaŋ ¹⁴ gahetvā 'tāta nanu nāma ¹⁵ puttehi jinnakāle mātāpitaro patijaggitabbā, kasmā ettakaŋ kālaŋ amhākaŋ attānaŋ na dassesi, mayā tāva diṭtho 'si mātaraŋ ¹⁶ pana ¹⁷ passituŋ ehī 'ti Satthāraŋ gahetvā attāno gehaŋ agamāsi. Satthā tattha gantvā paññatte āsane nisīdi ¹⁸ saddhiŋ bhikkhusaŋghena. Brāhmanī pi āgantvā

```
<sup>1</sup> K B. yācakā
                                              <sup>2</sup> B. kiñci pi
 3 F S. ā°.
                                              4 B. om
<sup>5</sup> K B °eyya. C. Ca. detha
                                        F om
                                              <sup>7</sup> K S. a tīsu
 <sup>6</sup> F. C Ca K om
8 F. ekeke°
<sup>9</sup> K. Moggallānapañhavatthuŋ
                                           B °rapañhava°, catu-
tthan
* Cf F. J., 1 308 ff.
                                             <sup>10</sup> K a munayo.
                                             12 C Ca Sanketan.
<sup>11</sup> K. B. bhikkhusanghapa°.
13 S nipa°. K. nipajitvā.
                                             14 J gālhan.
                                             <sup>16</sup> K. a te.
15 C. Ca. S. om
                                             18 J. nı° pa° ās°.
<sup>17</sup> B. pi.
```

Satthu pādesu patitvā1 'tāta ettakan kālan kahan2 gato 'sı, nanu nāma' mātāpitaro mahallakā upatthātabbā' tı vatvā⁵ puttadhītaro⁶ 'etha bhātaraŋ vandathā⁷ tı vandāpesi 8 Te ubho pi tutthamānasā Buddhapamukhan bhikkhusanghan parivisitvā 'bhante idh' eva bhikkhan ganhathā 'tı vatvā, 'buddhā nāma 10 ekatthāne veva nıbaddhan na ganhantī'tı vutte, 'tena hı bhante ve vo 11 nımantetun 12 agacchantı te amhakan santıkan 18 pahınevvāthā' 14 trāhansu Satthā tato patthāya nimantetun 15 āgate 16 'gantvā 17 brāhmanassa āroceyyāthā '18 tı pesesı 19 Te gantvā 'mayan svātanāya Satthāran nimantemā' 20 ti brāhmanaŋ vadantı, brāhmano punadıvase attano gehato bhattabhājanasupeyyabhājanāni ādāya Satthu nisinnatthānaŋ²¹ gacchati, aññattha²² pana nımantane asatı Satthā brāhmanass' eva gehe bhattakıccan karotı. ubho pi attano deyyadhamman niccakālan 23 Tathāgatassa dentā dhammakathan sunantā anāgāmiphalan pāpuninsu

Bhikkhū pi ²⁴ dhammasabhāyan kathan samutthāpesun 'āvuso ²⁵ brāhmano ''Tathāgatassa Suddhodano pitā Mahāmāyā mātā'' ti jānāti, jānanto va ²⁶ saddhin brāhmaniyā Tathāgatan ''amhākan ²⁷ putto'' ti vadati,

```
<sup>1</sup> K. nipa°
                                            <sup>2</sup> K kuhin.
                                            4 B. °akāle
 3 C. Ca. om.
 <sup>5</sup> J. paridevi
                                            <sup>6</sup> J a. pı.
 <sup>7</sup> J. K °ethā
                                             <sup>8</sup> C. C<sup>a</sup>. pesi. S. pesesi
 9 K B a. nibaddhan (K niva°)
                                            <sup>11</sup> S. ca
10 S. a na, om after.
12 S. oitun
                                           13 K B °1ke
14 B. °eyyā
                                            15 K. ottun
                                           17 K om.
16 K. °tâgate
18 K. B °cethā.
                                           19 S. °tı
20 K. Sa° svā° onteyyāma
<sup>21</sup> K. B. nisīdana°. S. santīka°.
                                           <sup>23</sup> C. C<sup>a</sup> S °le.
22 B. otra.
24 B. om.
                                           25 K a. asuko nāma.
<sup>26</sup> K pi
                                           27 C Ca amhe
```

Satthâpi tath' eva adhivāseti, kin nu kho kāranan' tı Satthā tesan kathan sutvā 'bhikkhave ubho pi te attano puttam eva "putto" tı vadantī' tı vatvā atītam āhari

'Bhikkhave' ayan brāhmano atīte nirantaian apanca jātisatāni mayhan pitā ahosi, panca jātisatāni cullapitā, pañca jātisatāni mahāpitā,5 sâpi6 brāhmanī nirantaram eva panca jātisatāni7 mātā ahosi, panca jātisatāni cullamātā, pañca jātisatāni mahāmātā, evâhan diyaddhajātisahassan brāhmanassa hatthe sanvaddho,8 diyaddhajātisahassan brāhmanıyā hatthe 'tı ⁹ tīni lātısahassānı ¹⁰ tesaŋ puttabhāvan dassetvā imā gāthā abhāsi.11

'Yasmin mano nıvısatı cıttañ câpı pasīdatı adıtthapubbake pose 12 kāman tasmın pı vissase Pubbe va sannıvāsena paccuppannahitena vā evan tan jāyatī 13 peman uppalan va yathodake' tı

Satthā temāsam eva taŋ kulaŋ nıssāya vihāsi, te pi ubho 14 arahattan sacchikatvā parinit bāyinsu Atha nesan mahāsakkāran 15 katvā ubho pi ekan 16 kūtâgāram eva āropetvā nīhariņsu Satthapi pancasatabhikkhuparīvāro tehi saddhin yeva ālāhanan 17 agamāsi, 'buddhānan kira mātāpitaro'18 ti mahājano nikkhami. Satthā ālāhanasamīpe ekan sālan pavisitvā atthāsi, manussā Satthāran

```
<sup>1</sup> K. tatth'.
```

14 K. K¹. B. ubhopi.

² K. B. °sı.

³ B. atīte bhı°

⁴ K a. eva.

⁵ K. a. evâhaŋ . . . saŋvaddho

⁶ S a. me.

⁷ K a. mayhan.

⁸ C. Ca. sambandho.

⁹ C C^a S om K, a ahañ ca.

¹⁰ K. a. putto hutvā ti Satthā K. corr. a. Satthā.

¹¹ K. man gātham āha

¹² S. poso.

¹³ K. B. °te.

¹⁵ K. K1. sa°.

¹⁶ K. B eka°. S. here eva.

¹⁷ K āhaļ°, al.

¹⁸ K. K1. a. kālakatā.

vanditvā ekamante¹ thatvā 'bhante "mātāpitaro² vo kālakatā" ti mā cintayitthā 'ti Satthārā va³ saddhiŋ patisanthāiaŋ kaionti Satthā te⁴ 'mā evaŋ avacutthā 'ti apatikkhipitvā⁵ parisāya ajjhāsayaŋ ⁶ oloketvā⁵, taŋkhanânurūpaŋ dhammaŋ desento·

'Appaŋ vata' jīvītaŋ īdaŋ, oraŋ vassasatâpī mīyati yo ce⁸ pī atīcca⁹ jīvātī, atha kho so jarasâpī mīyatī' ¹⁰ tī ¹¹

ıdan Jarāsuttan 12 kathesi

Desanâvasāne caturâsītiyā pānasahassānaŋ dhammâbhisamayo ahosi Bhikkhū biāhmanassa brāhmaniyā ca parinibbutabhāvaŋ ajānantā 'bhante tesaŋ ko abhisamparāyo' ti pucchiŋsu Satthā 'bhikkhave evarūpānaŋ asekhamunīnaŋ 13 abhisamparāyo nāma natthi, evaiūpā 14. hi accutaŋ amatamahānibbānam 15 eva pāpunantī' ti vatvā imaŋ gātham āha

225 'Ahıŋsakā ye¹⁶ munayo nıccaŋ kāyena saŋvutā te yantı accutaŋ ṭhānaŋ yattha gantvā na socare'tı

```
      1 K a yeva
      2 B a pi

      3 K B om.
      4 C C² S tesan

      5 K K¹ a. va.
      6 S āsayan

      7 C C². a te
      8 C. C² te

      9 K K¹. aticiran
      10 K K¹ miyyatī. S. va for pi.

      11 K K¹ a.
```

Yathâpı kumbhakārassa katamattıkabhājanaŋ khuddakañ ca mahantañ ca yaŋ pakkaŋ yañ ca āpakkaŋ sabbaŋ bhedapariyantaŋ, evaŋ maccānaŋ jīvītaŋ Dahaiâpı ca ye vuddhā ye bālā ye ca pandītā dalīddā sampadā (K¹. samīddhā) c' eva sabbe maccuparāyanā tī

¹² Suttanıpāta, IV. 6.

¹³ K K¹. asekkha°.

¹⁴ K °pānaŋ

¹⁵ K. B amatan ma°

¹⁶ K B. yā.

Tattha munayo ti moneyyapatipadāya maggaphalaŋ pattā¹ asekhamunayo, kāyenā ti desanāmattaŋ² etaŋ, tīhi³ dvārehi⁴ saŋvutā⁵ ti attho, accutan ti sassataŋ thānan ti akuppatthānaŋ dhuvatthānaŋ yatthā ti yastaŋ⁶ gantvā⁻ na⁵ socanti na vihaññanti taŋ⁰ thānaŋ gacchantī¹o ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphaladīnı pāpunıysū tı. Bhikkhūhi Sāketabrāhmanaputthapañhassa vatthu ¹¹

6 PUNNAVA VATTHU

Sadā jāgaramānānan ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Gijhakūte pabbate¹² viharanto Punnaŋ nāma¹³ Rājagahasetthino¹⁴ dāsiŋ āiabbha kathesi

Tassā kiia ¹⁵ ekadivasan kottanatthāya bahū vīh adaņsu ¹⁶ Sā rattin pi ¹⁷ dīpan jāletvā vīhī kottentī vissamanatthāya ¹⁸ sedatintagattena ¹⁹ bahi vāte ²⁰ atthāsi. Tasmin samaye Dabbo Mallaputto bhikkhūnan senāsana-

⁶ B a nibbāne.

⁷ K¹ B α na socare ti (B om ti) ⁸ B. om

⁹ K1 a nibbāna°

¹⁰ B. oatī. K¹ om ti.

¹¹ K K¹. Brāhmanabuddhapitāvatthuŋ. S Sāketakabrāhmanassa vatthu B Buddhapitabrāhmanava°, pañcamaŋ.

¹² K K1. om

¹³ K1 Puññanāmaņ B. Punnā nāma

¹⁴ K¹. °he se°. ¹⁵ K. om

¹⁶ K. adāsı ¹⁷ K. K¹ pa°.

¹⁸ B visamatthāya. K. K¹ visa°.

¹⁹ K corr B. tintena ga°. ²⁰ K bahıkavāte.

paññāpako¹ hoti² So dhammasavanan³ sutvā attano attano4 senasanan gacchantanan bhikkhūnan angulin ıāletvā 5 purato purato 6 maggadesanatthāva 7 gacchanto 8 bhikkhunan⁹ ālokan¹⁰ nimmini Punnā¹¹ tenalokena pabbate 12 vicarante bhikkhū disvā 'ahan tāva attano dukkana upaddutā 13 māva pr velāva niddan na upemi, bhadantā 14 kınkaıana na nıddavanti' tı cıntetva 'addha ettha kassacı 15 bhikkhuno aphāsukan vā bhavissati, dīghajātito 16 vā upaddavo hhavissatī' ti saññan katvā pāto va kundakan ādāva udakena temetvā hatthatale pūvan¹⁷ katvā angāresu pacityā uccange katvā 'titthamagge18 khādissāmī' ti ghatan ādāva titthâbhimukhī pāvāsi Satthapı gaman pındava¹⁹ pavisitun tam eva maggan patipaili Sā Satthāran disvā cintesi 20 'añnesu divasesu Satthari ditthe pi mama devvadhammo na hoti, devvadhamme sati Satthāran na passāmi. 21 idāni pana me devvadhammo 22 ca atthi Satthâpi ca²³ sammukhībhūto, sace "lūkhan vā panītan vā " ti acintetvā ganheyya dadeyyahan iman pūvan, ti cintetvā 24 ghatan ekamante 25 nikkhipitvā Satthāian vanditvā

¹ K K ¹ °nay pa° S °ne pa°	² B ahosi
³ K K ¹ dhamman	⁴ K om
⁵ Cf Cullavagga, iv 4	⁶ K om.
⁷ K maggudde°. K¹ maggude°.	8 C Ca onte
⁹ K bhikkhū.	10 K K1 om
11 K 1 a dāsī.	¹² B sabbe te
¹³ K ¹ . B °tāya.	¹⁴ B bhadd°
15 K K ¹ ekassa B ekassa for e° ka°	
¹⁶ K K ¹ °ıko B °ıkehı	J
¹⁷ Ca 'pūpaŋ. C. puppaŋ	
18 K K ¹ tittha° K ¹ a thitā.	
¹⁹ B om	
²⁰ B. °etvā K. om.	
²¹ K ¹ a. ti	²² B a pı
2. K K ¹ om pica B om pi.	24 S om
25 C Ca S ontan and om. nikkhipitvā	
hat e niganhi.	

'bhante iman lükhan dänan patiganhanto' mama sangahan karothā' ti āha 2 Satthā Ānandattheray oloketvā tena nīha-11tvā dinnan mahārājadattiyan pattan upanāmetvā pūvapındapātan³ ganhı Punnàpı⁴ tan Satthu patte patitthāpetve pancapatitthitena vanditvā bhante tumhehi? ditthadhammo⁸ yeva me⁹ ijjhatū'¹⁰ ti āha ¹¹ Satthā 'evan hotū' ti thitako va anumodanan akāsi Punnapi¹² cintesi 'kiñcapi me 13 Satthā sangahan kaionto pūvan ganhı, na¹⁴ pana taŋ 15 khādıssatı, addhā purato kākassa vā sunakhassa vā 16 datvā 1añ no vā 1ājaputtassa 17 vā gehan gantvā panītabhojanan bhunjissatī' ti 'kın 18 nu kho 19 esā cintesī' ti tassā cittacārai) 20 ñatvā Ānandattheran oloketvā nisīdanakāran 21 dassesi. cīvaran paññāpetvā adāsi Satthā bahınagare yeva nisīdıtvā bhattakıccan akāsı Devatā 22 sakalacakkavālagabbhe devamanussānan upakappanakan ojan 23 madhupatalan viya²⁴ pīletvā tattha pakkhipiņsu. Punnā ca olokentī atthāsi Bhattakiccavasāne theio udakan adāsi. Satthā katabhattakicco Punnan āmantetvā 'kasmā tvan Punne

 $^{^6}$ K. K¹. a. lūkhappadānena saddhācītten' ahaŋ dajjā, yattha bhavesu jātamhī (K¹ otapī) mā daliddakule ahu natthī ti vacanaŋ nāma mā assosiŋ, bhave bhave bhante

				•
7	K	te	\mathbb{K}^{1}	tvan.

8 K1 a va

⁹ K K¹ mam' eva so

13 K K1. B. sami°.

11 K K1 om

12 S. Punnakapi

17 17 01

¹⁴ S a ca

13 K1 om

15 K1 nan B. pan' idan.

16 C C1. S om su° vā

¹⁷ K. K¹ mahāmattassa.

18 S om

19 S a evam

20 K K1 cittavāran.

²² K¹ a va.

21 K1 nisinn°.

-4 B om.

28 K K1. ojjan

21-2

¹ B. ontā.

² B. om

³ K¹. B pūvaŋ

⁴ S. om pi

 $^{^5}$ K. K^1 α āha

mama sāvake panbhavī' ti āha. 'Na panbhavāmı² bhante' ti.³ 'Atha tayā mama sāvake oloketvā kiņ kathitan'ti. '"Ahaŋ tāva iminā dukkhupaddavena niddaŋ na⁴ upemi,⁵ bhadantā kim atthaŋ niddaŋ na⁶ uperti,² addhā kassaci aphāsukaŋ bhavissatī, dīghajātīto⁶ vāʻ upaddavo bhavissatī' ti ettakaŋ mayā bhante¹o cintitan' ti¹¹ Satthā tassā vacanaŋ sutvā 'Punne tvaŋ tāva¹² attano dukhupaddavena na¹³ niddāyasī, mama pana¹⁴ sāvakā sadā jāganiyaŋ anuyuttatāya¹⁵ na niddāyantī'¹⁶ ti vatvā imaŋ gātham āha

226 'Sadā jāgaramānānan ahotattânusikkhinan nibbānan adhimuttānan atthan gacchanti āsavā' ti.

Tattha ahorattânusıkkhınan tı dıvā ca ıattıñ ca tısso sıkkhā sıkkhamānānan, nıbbānan¹⁷ adhımuttānan tı nıbbānanlhāsayānan, atthan gacchantī tı evarūpānan sabbe pı āsavā atthan vınāsan natthıbhāvan¹⁸ gacchantī tı attho.

¹Desanavasāne yathāthītā Punnā sotapattīphale patīthahī, sampattaparīsāya pī ¹⁹ sātthīkā dhammadesanā ahosī tī ²⁰

Satthā kundakaangārapūvena bhattakiccan katvā vihāran agamāsi ²¹ Dhammasabhāyan pi ²² kathan samutthāpesun:

¹ K¹ °issatī B parıbhāsatī	² B °bhās°
³ K. a. āha	⁴ K. K ¹ . om
⁵ B okkamı:	⁶ K K ¹ . na n1 ³ .
⁷ B. a ti	
⁸ K °tıyo K¹ °tıko B. °tıkena	⁹ K ¹ . om
¹⁰ K. K ¹ bha° mayā.	¹¹ B. <i>a</i> . vatvā
¹² K. K ¹ om.	13 C. Ca om.
14 B om	15 C Ca. om
¹⁶ B oatī.	¹⁷ B om.
18 B om vi° na°	19 K1 om
20 K K ¹ om	
²¹ K. K ¹ . B a. bhikkhū.	22 K K ¹ B om.

'dukkaraŋ¹ āvuso Sammāsambuddhena kataŋ Punnāya² dinnena kundakaan̄gārapūvena bhattakiccaŋ kaiontenā' ti Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya saṃnisinnā' ti pucchitvā, 'imāya nāmā' ti vutte, 'na bhikkhave idān' eva pubbe pi mayā³ imāya dinnakundakaŋ⁴ paiibhuttam evā' ti vatvā atītaŋ āharitvā 5

'Bhutvā tinaparighāsan bhutvā ācāmakundakan etan te bhojanan āsi, kasmā dāni na bhuñjasi

Yattha posan na jānanti jātiyā vinayena vā pahūt' attha⁶ mahābiahme api ācāmakundakaņ

Tvan⁷ ca kho man vijānāsi ⁸ yādisāyan hayuttamo jānanto jānam āgamma na te bhakkhāmi kundakan ' ti

ımay Kundakasındhavapotakajātakay vitthāretvā kathesī ti 10

Punnāya vatthu 11

7 ATULAUPĀSAKAVATTHU

Porānam etan ti imai dhammadesanai Satthā Jetavane viharanto Atulai ¹² nāma upāsakai ārabbha kathesi So hi Sāvatthivāsiupāsako pañcasataupāsakaparivāro

¹ C dukkharan K¹. dukkhakaran

² K¹ Punnā°

³ K om K¹. panditena.

⁴ K K¹. dinnan ku°

⁵ F J, n. 289. K K¹. āhari, with the J. in full.

⁶ B S bahū tattha.

⁷ K¹. B tañ

⁸ J. B paj° K vijānāhi

⁹ F. J, 11 286 ff Kundakakucchisindhavajātaka. K. Kundakakucchisindhavapotakajjā°.

¹⁰ K. B om.

¹¹ K. Punnadāsīva°, B. Punnānāmarājagahasetthidāsīva°, chatthaņ.

¹² K. Atullan. B Atulyan.

ekadıvasan te upāsake ādāya dhammasavanatthāya vihāran gantvā Revatattheiassa santike dhamman sotukāmo hutvā Revatattheran vanditvā nisīdi So panayasmā patisallānaıāmo sīho viya ekacaio,¹ tasmā tena saddhiŋ na ₱nĭci So 'ayan thero na kiñci² kathesī' ti kuddho utthāya Sānputtatthenassa3 santikan gantvā ekamantan thito the ena 'ken' atthena agat' attha' ti vutte, 'bhante ahan4 ime upäsake ādāya dhammasavanatthāya Revatattheran upasankamı, tassa me thero na kıñcı kathesi,5 svāhan tassa kujihitvā idhāgato, dhamman me kathethā' ti vutte7 'tena h18 upāsakā9 nīsīdathā' t110 bahuŋ11 katvā abhidhammakathan kathesi Upasako 'abhidhammakatha nāma atısanhā, thero bahun abhıdhammam eva¹² kathesı amhākan iminā ko attho' ti kujihitvā¹³ parisan ādāya Änandattherassa santikan agamāsi, therenāpi 'kin upāsakā' ti vutte, 'bhante mayan dhammasavanatthava Revatattheran upasankamımha, tassa santike ālapanamattam¹⁴ pi alabhitvā kuddhā 15 Sāriputtattherassa santikan agamimha, 16 so pi no atisanhan bahun abhidhammam eva kathesi, "iminā amhākan ko attho" ti etassâpi kujjhitvā idhāgat' amha,17 kathehi no bhante dhammakathan' ti 'Tena hi nisīditvā sunāthā' tesan suviññeyyan katvā appakam eva dhamman 18 Te 19 therassâpı kujihitvā Satthu santıkan gantvā kathesi vanditvā ekamantan nisīdiņsu, atha ne Satthā āha

```
<sup>1</sup> B. °cāro. C Ca. S ekamante.
                                                2 B om six
 <sup>3</sup> B. °puttassa
                                                <sup>4</sup> B. ahan bhante
                                                6 K. so 'han.
 <sup>5</sup> B. a tı.
 <sup>7</sup> K. a atha thero
                                                8 B. om. tena hi.
 9 K. °ka
                                               <sup>10</sup> B. a. vatvā
11 B bahukan
                                               12 B va.
13 K a. tan vanditvā
14 C. Ca alāpana° S allāpa°. B allāpasallāpa°.
15 B °o.
16 K. ga°. F. C. Ca āg°.
```

18 C Ca. a na.

17 K. idhâgamımhā.

19 F C. Ca. om.

'kasmā upāsakā āgat' atthā '1 ti. 'Dhammasavanāya bhante' ti 'Suto pana vo dhammo' ti 'Bhante mayan ādīto va² Revatattheran upasankamimha, so amhehi saddhin na kiñci kathesi, tassa kujihitvā Sāriputtattheran upasankamimha tena no bahuabhidhammo3 kathito, tan4 asallakkhentā kujihitvā Ānandattheian upasankamimha, tena no⁵ appamattako va dhammo kathito tassapi kujihityā ıdhâgat' amhā' tı Satthā tassa kathan sutvā, 'Atula' poranato 7 patthaya acınnam ev' etan 8 tunhibhūtam pı 9 bahukatham 10 pi manakathan 11 pi 12 garahanti yeva, ekantan 13 garahitabbo yeva hi 14 ekantan pasansitabbo yeva vā 15 natthi, rājāno pi ekacce nindanti ekacce pasansanti, mahāpathavim pi 16 candimasuriye pi 17 catuparisamajihe nısīdıtvā dhamman kathentan 18 sammāsambuddham pi 19 ekacce garahanti ekacce pasansanti, andhabalanan 20 hi nında va pasansa va appamanan, 21 pandıtena pana medhavinā nindito nindito 22 nāma pasaņsito ca 23 pasaņsito nāma hotī' tī vatvā imā gāthā abhāsī

```
<sup>2</sup> K ca. B om
   <sup>1</sup> B. āgatā.
   3 F. C. Ca. S. bahun ac. K bahū ac
   4 C Ca. S om.
   <sup>5</sup> S. tenânandena.
   <sup>6</sup> F B. Atulya. C Ca. Atulan K Atullan S Atu-
lâlaŋ
   <sup>7</sup> K pu°.
   <sup>8</sup> K eva etan B eva tan.
                                                  9 K. om
  10 K bahū pi kathan
  <sup>11</sup> K. B manda° S māna° (manā = Sht. manāk).
  12 K om
                                                 13 B ontao.
  14 S vā C Ca tı F. om
  15 F B om C Ca. yevañ ca.
  16 C Ca hi
  <sup>17</sup> K va and com a. ākāsadayo pi
  <sup>18</sup> B. a pi.
                                                  19 B. om.
  20 C. Ca B. cañ.
                                                  21 B °nā.
  22 C Ca om.
                                                 23 K. om.
```

- 227 'Poiānam etam Atula¹ n'etam ajjatanām² iva, nindanti tunhim āsīnaŋ, nindanti bahubhāninaŋ³ mitabhāninam⁴ pi nindanti, natthi loke anindito
- 228. Na cahu na ca bhavissati na c' etarahi vijjati ekantan nindito poso ekantan vā pasansito.
- 229. Yan ce vinnū pasaysanti anuvicca suve suve acchiddavuttiy medhāviy pannāsīlasamāhitan,
- 230 Někkhan⁶ jambonadasseva ko tan ninditum aiahati devapi nan pasansanti, brahmunâpi pasansito 'ti.

Tattha porānam etan ti puiānakan etan, Atulā⁷ ti tan upāsakan ālapati, n'etan ajjatanām⁸ ivā ti idan nindanan⁹ pasansanan¹⁰ vā ajjatanan va¹¹ adhunā uppannan¹² viya na hoti, tunhim āsīnan pi hi¹³ 'kin¹⁴ eso mūgo viya badhiro viya kinci ajānanto viya tunhī hutvā¹⁵ nisinno' ti nindanti, bahubhāninam pi 'kin¹⁶ esa vātāhatatālapannan¹⁷ viya tatatatāyati,¹⁸ imissā¹⁹ kathāya pariyanto yeva natthī' ti nindanti, mitabhāninam pi²⁰

```
<sup>1</sup> F C Ca. Atulan (= Atula, pluta?) K Atulla. B.
Atulva.
   <sup>2</sup> B onam.
                                          3 K bahūbhāsitan.
   4 S. °im. B °in pi na ni°.
   <sup>5</sup> B acchinna°, (al) K otti.
   <sup>6</sup>K B nikkhan.
   <sup>7</sup> C. C<sup>a</sup> atulan. K Atullā B Atulyā.
   8 B. onam.
   9 F nindā° B nınditan. K a. vā
  10 B ortan
                F. °sã
                                         11 F. K B. om.
  12 B. onnā
                                         13 S B to for pi hi.
                                         15 K. tunhītvā
  14 S. om
  16 B. ti for pi kin
  <sup>17</sup> K. vātapahata°. F C. Ca °vantan
```

18 K. kataka°

20 B. on pī ti, om. kin.

¹⁹ K. B imassa

'kin esa suvannahıraññan viya attano vacanan maññamāno ekan va dve vā vatvā tunhī ahosī' ti nindanti, evan sabbathani imasmin loke anindito nama natthi ti Na cahū ti atīte pi nahosi² anāgate pi na bhavissati 3 Yañ ce viññū ti bālānan nindā vā pasansā vā appamānaņ,4 yan pana pandītā divase divase anuvicca nındākāranaņ⁵ vā pasaņsākāranaņ⁶ vā⁷ jānītvā pasaņsantī acchiddāya vā sikkhāya vattamānan acchiddāya vā jīvitavuttiyā samannāgatattā acchiddavuttiņ, dhammojapaññāya10 samannāgatattā medhāviņ lokiyalokuttaıapaññāya c'eva catupānsuddhisīlena ca samannāgatattā pannāsīlasamāhitan pasansanti, tan suvannadosavirahitan ghattanamajjanakkhaman jambonadanikkhan 11 viya ko ninditum alahatī ti attho Devâpī ti devatapi panditamanussapi tan bhikkhun 12 utthaya 1 thomenti pasansanti, brahmunapi ti na kevalan 14 devamanussehi dasasahassacakkavālamahābrahmunapı 15 evan 16 pasansıto yevā tī attho

Desanavasāne pañcasatapi te¹⁷ upāsakā sotapattiphale patitthahinsū ti

Atulanāmaupāsakassa vatthu.18

```
<sup>2</sup> B. na hoti
 1 K hoti.
 3 C Ca ossa
                                      <sup>4</sup> B °nā.
                                     <sup>6</sup> B. °sa°. C C<sup>a</sup> om
 5 B nindao.
 7 F C Ca om
8 F C. C<sup>1</sup> pāsi°. S. si° vā, om. va° a° vā
 9 C Ca om.
10 K. dhammojavapa° C C' om °paññāya°.
11 K jambu°.
12 F C. Ca dukkhan.
                                          14 K keb°.
13 S B upatth°.
15 K B °le br°. K brahmehi pi.
<sup>16</sup> K B, esa
17 B om
18 C. Ca. Atulannāmac. S Atulaupc K Atullaupāsa-
```

kava°. B Atulyaupāsakava°, sattaman.

8 CHABBAGGIYAVATTHU.*

Kāyappakopan¹ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Veluvane vihaianto Chabbaggiye² bhikkhū ārabbha kathesi

Ekadıvasan hi Satthā³ tesan⁴ ubhohi hatthehi yatthiyo⁵ gahetvā katthapādukā⁶ āruyha pitthipāsāne cañkamantānan khatakhatasaddan⁵ sutvā 'Ananda kin nām' esa saddo'³ ti pucchitvā, 'Chabbaggiyānan pādukā⁰ āruyha cañkamantānan khatakhatasaddo'¹¹ ti sutvā sikkhāpadan paññāpetvā 'bhikkhunā nāma kāyâdīni rakkhitun vattatī' ti vatvā dhamman desento imā gāthā abhāsi.

- 231 'Kāyappakopan rakkheyya kāyena sanvuto siyā kāyaduccarītan hitvā kāyena sucarītan care
- Vacīpakopan rakkheyya vācāya sanvuto siyā vacīduccarītan hitvā vācāya sucarītan care
- 233 Manopakopan rakkheyya manasā sanvuto siyā manoduccaritan hitvā manasā sucaritan care
- 234 Kāyena saņvutā dhīrā atho vācāya saņvutā manasā saņvutā dhīrā te ve suparısaņvutā 'tı

Tattha kāyappakopan ti tıvidhan kāyaduccaritan¹¹ rakkheyya, kāyena sanvuto tı kāyadvārena¹² duccarıta-pavesan¹³ nivāretvā sanvuto¹⁴ pıhıtadvāro¹⁵ sıyā yasmā

```
* Cf Mahāvagga, v 6
                                             <sup>2</sup> B. °ıya°.
<sup>1</sup> K a. rakkheyyan.
<sup>3</sup> K B a Veluvane viharanto
<sup>4</sup> K B a Chabbaggiyānaŋ
                                            5 K. on.
6 C. Ca. okan K okanı.
<sup>7</sup> B khatakhatā tī sa°. C Ca. S khatakhatāya°.
8 K B. sa° nām eso
                                            9 K. B. 'kan.
10 C. Ca. khatakhatahantan°.
11 F oıyan
                                           12 K. B. °re
18 K. C. Ca ontan pao K. B opavesanan
14 C. Ca. a. ti. B. a p1. *
                                           15 K. pidahidv°.
```

pana kāyaduccarītan hitvā kāyasucarītan caranto ubhayam p'etan karoti, tasmā kāyaduccarītan hitvā kāyena sucarītan care tī vuttan, anantaragāthāya pī es'eva nayo Kāyena sanvutā dhīrā tī ye pandītā pāņātīpātādīnī akarontā kāyena, musāvādādīnī akarontā vācāya, abhijjhadīnī asamutthapentā manasā ca sanvutā, te idhalokasmīn suparīsanvutā surakkhītā sugopītā supihitadvārā tī attho.

Desanavasāne bahū sotapattiphaladīni pāpunijsū ti Chabbaggiyānan bhikkhūnan vatthu ⁹ Kodhavaggavannanā nitthitā Sattarasamo vaggo

¹ K. om. kā° hr°. ² K B. °āsu K. anantag°.

³ K. a saņvutā nāma, so after vācāya.

⁴ K °āpento. ⁵ K B om

⁶ C Ca. okokao. S kāyasmiņ.

⁷B susa° ⁸K supidahita°.

⁹ K °yavatthun B. °yavatthu, atthaman.

XVIII. MALAVAGGO

1. GOGHĀTAKAPUTTAVATTHU

Pandupalāso va dāni 'sī ti imaņ dhammadesanaij Satthā Jetavane viharanto ekan goghātakaputtaņ¹ ārabbha kathesi

Sāvatthıyan kır' eko goghātako gāvo vadhıtvā varamansānı gahetvā pacāpetvā puttadārena² saddhın nısīdıtvā sāman³ ca khādatı, mūlena ca vıkkınātı ⁴ So evan pañcapannāsavassānı goghātakamman⁵ karonto Dhuravıhāre vıharantassa Satthu⁶ ekadıvasan² katacchumattam pı yāgun vā bhattan vā na adāsı So mansan³ vınā bhattan na bhuñjatı So ekadıvasan dıvasabhāge³ mansan vıkkınıtvā attano atthāya pacıtun¹0 ekan mansakhandan¹¹¹ datvā nahāyıtun¹² agamāsı. Ath' assa sahāyako gehan āgantvā bharıyan āha 'thokan¹³ vıkkınıyamansan¹⁴ dehi,

¹ K. °akan puttakan ² C Ca °1 akena. B. °rehi.

³ S B. maŋsañ K. masañ.

⁴ B onitvā jīvitan kappesi.

⁵ S. B. °akaka°.

⁶ K ouno

⁷ K. B a. pi.

⁸ K. macchamansa. B so ca vinā mansena C. C^a. macchan. S. macchena.

⁹ B. om

¹⁰ K. pacci°.

¹¹ K. B a. bharıyāya (K. bhi°).

¹² K. nhã°. B. nhã°

¹³ K. a. me bhagini. B. a. me.

¹⁴ C. Ca. omānaņ

gehan¹ me pāhunako² āgato' ti 'Natthi vikkiniyamansan, sahāyako te mansan vikkimitvā idāni nahāyitun gato' tı. 'Mā evan karı, sace mansakhandan atthı dehī' tı. 'Sahāyakassa te nıkkhıttamansan' thapetvā aññan natthī'4 tı So'sahāyakassa me atthāya5 thapitamansato añían mansan natthi, so ca vinā mansena na bhuñiati. nayan dassatī'6 ti sāman yeva tan mansan gahetvā pakkāmı Goghātako pi nahātvā āgato tāva attano pakkapannena saddhin vaddhetvā bhatte upanīte āha 'kahan mansan'tı 'Natthı sami'tı 'Nanu ahan pacanatthaya mansan⁸ datvā gato'tı 'Tava sahāyako āgantvā ''pāhunako me āgato, vikkiniyamansan⁹ dehī" ti vatvā mayā "sahāyakassa 10 thapitamansato 11 aññan 12 natthi, so ca vinā mansena na bhunjatī" ti vutto 13 pi 14 tan mansan sāmaņ yeva gahetvā gato' tı. 'Ahan vınā mansena bhattan na bhuñjāmi, haiāhi nan'ti 'Kin sakkā kātun,15 bhuñja sāmī' ti So¹⁶ bhattan harāpetvā satthan ādāya pacchāgehe thito gono atthi tassa santikan gantvā mukhe 17 hatthan pakkhipitvä jivhan 18 nihaiitvä satthena müle 19 chinditvā ādāya gantvā angāresu²⁰ pacāpetvā bhattamatthake thapetvā nisinno ekan bhattapindan bhunjitvā ekan mansakhandan mukhe 21 thapesi Tan khanan yev'

```
<sup>1</sup> K B. gehe.
   <sup>2</sup> B °un° C Ca. pahonako S pahenako
   <sup>3</sup> K °sakhandan C C<sup>2</sup> om te ni° . sahāyakassa.
   <sup>4</sup> Add so . bhuñiatī?
                                                 <sup>5</sup> C C<sup>a</sup> om
                                                <sup>7</sup> K. pakativannena
   6 C °sī
                                                9 K a. me.
   8 B. sayan
  10 K. B a te
                                                <sup>11</sup> К а. са
                                                13 K. B otte
  12 B a. mansan.
  <sup>14</sup> K. B a. balakkārena (K °akā°)
  <sup>15</sup> K. a. aññan
  16 C Ca. om. K B. a. nâhan bhattan (B om) bhuñjāmī
tı taŋ
                                                  18 K gon°
  <sup>17</sup> B. °ena.
```

21 B °an

¹⁹ K. °lan B jıvhamülato

20 K. °re. S. °akesu.

assa jivhā chijjitvā¹ bhattapātiyan pati, tankhaṇan² yeva kammasarikkhakan vipākan³ labhi. So⁴ gono viya⁵ lohitadhārāya mukhato paggharantiyā antogehan⁶ pavisanto² jannukehi vicaranto viravī. Tasmin samaye goghātakassa putto pitaran olokento⁶ samīpe thito hoti. Atha nan mātā āha 'passa putta⁶ iman ¹¹ gonan viya gehamajjhe jannukehi vicaritvā viravantan, idan ¹¹ dukhan tava matthake patissati, mam ¹² pi anoloketvā attano sotthin karonto palāyassū' ti ¹³ So maranabhayatajjito mātaran vanditvā palāyi,¹⁴ palāyitvā ca ¹⁶ pana Takkasılan agamāsı Goghātako pi gono viya gehamajjhe viravanto vicaritvā ¹⁶ kālan katvā ¹² Avīcimhi nibbatti, gono pi kālam akāsı

Goghātakaputto pi Takkasilan gantvā suvannakāra-kamman 18 ugganhi. Ath' assācariyo gāman gacchanto 'evarūpan nāma alaņkāran kareyyāsī' ti vatvā pakkāmi So 19 tathārūpan alaņkāran akāsi Ath' assācariyo āgantvā alaņkāran disvā 'ayan yatthakatthaci gantvā jīvitun samattho' ti vayappattan attano dhītaran adāsi So 20 puttadhītāhi vaddhi Ath' assa puttā vayappattā sippan ugganhitvā aparabhāge Sāvatthin 21 gantvā tattha gharāvāsan 22 santhāpetvā vasantā saddhāpasannā 23 ahesun Pitāpi nesan 24 Takkasilāyan 25 kinci kusalan akatva va

² K tantan°. ¹ K C. Cⁿ chindityā 3 K kammavı° ⁴ K. a pi so B a pi kho. 5 K om ⁶ B °gehe ⁷ K. B °itvā 8 K. °etvā ⁹ K. puttaka. 10 B a. goghātakaŋ 11 B man. 12 K B maman 13 K palāyissati. 14 S om. 15 C Ca S om. 17 K. kato. 16 K a. co. 18 C Ca kārakaka° ¹⁹ K. B a pi. 20 K a pi 21 K B S °1yan. 22 K. ghara° ²³ K. °sampannā 24 S tesan 25 K. sayan.

jaran pāpuṇi. Ath' assa puttā 'pitā' no mahallako' ti attano santikan pakkosāpetvā 'pitu atthāya dānan dassāmā'² ti Buddhapamukhan bhikkhusanghan nimantayinsu. Te punadivase antogehe Buddhapamukhan bhikkhusanghan nisīdāpetvā sakkaccan parivisitvā bhattakiccāvasāne Satthāran āhansu 'bhante amhehi idan pitu' jīvabhattan dinnan, pitu no anumodanan karothā' tī. Satthā tan āmantetvā 'upāsaka tvan mahallako paripakkasarīro pandupalāsasadiso, tava paralokagamanāya kusalapātheyyan natthi, attano patitthan karohi, pandito bhava mā bālo' ti vatvā anumodanan karonto imā' gāthā abhāsi

- 235 'Pandupalāso va dānı 'sı, Yamapulisāpi ca taŋ upatthitā, uyyogamukhe ca ⁸ titthası, pātheyyam pi ca ⁸ te na vijjati
- 236. So karohi dīpam attano khippaŋ vāyama,⁹ pandito bhava, niddhantamalo anangano dibbaŋ ariyabhūmim ehisī '10 ti.

Tattha pandupalāso va dāni 'sī ti upāsaka tvaŋ idāni chijjitvā¹¹ bhūmiyaŋ patanapandupalāso¹² viya ahosi, Yamapurisā ti yamadūtā¹³ vuccanti,¹⁴ idaŋ pana maranam eva sandhāya vuttaŋ, maranaŋ te paccupatthitan ti attho, uyyogamukhe ti parihānimukhe¹⁵ avaddhimukhe¹⁶ ca thito 'sī ti attho, pātheyyan ti gamikassa

¹ B om ³ K. pituno ⁵ K. °lan pa° ⁷ K B a. dve ⁹ K vāyāma ¹¹ B chinditvā.

¹³ B. a. tı

¹⁵ S. onao.

² C. C^a °mī

⁴ K jīvita°.

⁶ B om

⁸ K om

¹⁰ B. upehisī

¹² B patita°

¹⁴ K oatı

¹⁶ K. B avu° S om.

tandulâdıpātheyyaŋ¹ viya paralokaŋ gacchantassa tava kusalapātheyyam pi natthī ti attho. So kaiohī ti so tvaŋ samudde nāvāya bhinnāya dīpasaŋkhātapatitthaŋ² viya attano kusalapatiṭthaŋ karohi, karonto ca³ khippaŋ vāyama⁴ sīghasīghaŋ⁵ viiiyaŋ ārabbha attano kusalakammapatitthākarane⁶ pandito bhava, yo hi maranamukhaŋ appatvā² kātuŋ samatthakāle yeva⁶ kusalaŋ karoti vāyamati⁰ esa pandito nāma tādisə bhava, mā bālo¹o ti attho. Dibbaŋ ariyabhūmin ti evaŋ viriyaŋ karonto rāgādīnaŋ¹¹ malānaŋ¹² nīhatatāya¹³ niddhantumalo, anganābhāvena¹⁴ anangano nikkileso hutvā pañcavidhaŋ¹⁵ Suddhâvāsabhūmiŋ pāpunissasī¹⁶ ti attho

Desanâvasāne¹⁷ upāsako sotâpattīphale patītthahī, sampattānam pī¹⁸ sātthīkā desanā¹⁹ ahosī tī.

Te punadivasatthāya pi Satthāran nimantetvā ²⁰ dānan datvā katabhattakiccan Satthāran anumodanakāle ²¹ āhansu 'bhante idam pi amhakan pitu jīvabhattam ²² eva, imass' eva anumodanan karothā' ti Satthā tassa anumodanan karonto imā dve gāthā abhāsi

```
<sup>2</sup> B S °ay pa°.
   1 K °dīnı pā°
   3 K. va.
   <sup>4</sup> B. vāyāma
                  K. vāyamı
                                S vāvaması
   5 B °an °an
                  F K. sighan
   <sup>6</sup> K. B 'kamman pa'. S 'kammasankhāta'
                                                          K.
°tthāva° K B °nena
   <sup>7</sup> K. B apa°
                                      8 B va
   9 K om
  10 K andhabālā
                     B andhabālo
  11 K. °dīnı.
                                     12 K malā
  18 B nīhata°. K. nihanatāya
  14 K anangabhā° B. anangano ti ananganabhā° an°.
  <sup>15</sup> S °vidha°.
                                      16 F C Ca B oatī
  17 C. Ca. a te
                  K a so.
                                      18 K om
  19 K dhammade°, a jātā
  <sup>20</sup> K a Buddhappamukhan bhikkhusanghan
  <sup>21</sup> K °kiccakāle, om anu° Sa°
                                   S °nā°
  22 B jīvita°
```

- 237. 'Upanītavayo va¹ dāni 'si sampayāto 'si Yamassa santīke² vāso pī ca te natthī antarā pātheyyam pi ca te na vijjatī.
- 238. So karohi dipam attano khippan vāyama pandito bhava niddhantamalo anangano na puna jātijaran upehisī '4 ti

Tattha upanītavayo ti upā ti nipātamattan, nītavayo⁵ gatavayo⁶ atikkantavayo tvañ ca 'si⁷ idāni⁸ tayo vaye attikkamitvā maranamukhe thito ti attho, sampayāto ti⁹ Yamassa santikan¹⁰ maranamukhan gantun sajjo¹¹ hutvā thito 'sī ti attho, vāso pi ca te natthi antarā ti yathā maggan gacchantā tāni tāni¹² kiccāni karontā antarāmagge vasanti, na evan paralokan gacchantā, na¹³ hi sakkā paralokan gacchantena¹⁴ 'adhivāsetha katipāhan dānan tāva¹⁵ demi, dhamman tāva sunāmī' tiādīni vattun,¹⁶ ito pi¹⁷ pana cavitvā paraloke nibbatto va hoti, iman¹⁸ atthan sandhāya¹⁹ vuttan pātheyyan ti idan kiñcāpi hetthā vuttam eva upāsakassa pana²⁰ punappuna²¹ dalhīkaranatthan²² idhāpi Satthārā gahitan²³ Jātijaran ti

¹ B S ca	² S. •ıkaŋ
³ K. B vāyāma	4 K upehi
⁵ B. a. ti vi°.	6 K om
⁷ K 'si tvan for tvan ca 'si B. tvan p	1
8 S. dāni.	
⁹ C C ^a . om S 's1.	¹⁰ K °ike
¹¹ K. samattho	12 K om,
¹³ F. om	
14 C Ca. om. hi, etc S om. na hi, etc.	
¹⁵ S tāva dā°	¹⁶ B vuttaŋ
17 K. B om.	¹⁸ K 1daŋ.
19 F B a tan. K. 'y' etan.	²⁰ K om
²¹ K B. °nan.	²² K dalha°.
23 K. B. kathitan.	

ettha vyādhimaranāni pi¹ gahitān' eva² honti, hetthimagāthāhi ca anāgāmimaggo kathito, idha arahattamaggo,³ evaŋ sante pi yathā nāma iañño⁴ attano mukhappamānaŋ⁵ kabalaŋ vaddhetvā puttassa upanīte so kumāro attano mukhappamānen'6 eva ganhāti,7 evam evaŋ⁵ Satthārā uparimaggavasena dlamme desíte⁵ pi upāsako attano upanissayabalena¹o het pā sotāpattiphalaŋ¹¹ patto, sesaparisāya pi sātthikā¹² desanā¹³ ahosī ti.

Goghātakaputtassa vatthu 14

2 Aññatarabrāhmanavatthu.

Anupubbenā¹⁵ tī īmaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto aññataraŋ brāhmanaŋ ārabbha kathesi.

So kıra ekadiyasan pāto va 16 nikkhamitvā bhikkhūnan cīvarathapanatthāne 17 bhikkhū cīvaran pārupante olokento atthāsi Tan pana thānan virūlhatinan hoti Ath' ekassa bhikkhuno cīvaran pārupantassa cīvarakanno 18 tinesu 19 pavattanto 20 ussāvabinduhi temi 21 Brāhmano 22 'idan 23

```
<sup>2</sup> S °ıtā va.
   <sup>1</sup> C. Ca B. om
   <sup>3</sup> K B. a kathito.
                                                     <sup>4</sup> B. raññā
   <sup>5</sup> K. B. °ena
                                                     <sup>6</sup> B. °am
   <sup>7</sup> B ganhi
                                                     8 B. eva.
   <sup>9</sup> B °ito. K. a so
                                                   10 K B. vasena.
   11 K B. a patvā imissânumodanāya (B °ssā anu°)
v isena (B avasāne) anāgāmiphalaņ.
                                                   13 K a jātā.
   <sup>12</sup> K. B a dhamma°.
   <sup>14</sup> K. °kava° B. °puttava°, a. pathaman.
   <sup>15</sup> K a medhāvī
                                                   <sup>16</sup> K a nagarā.
   <sup>17</sup> K B °pārupana°.
                                                   18 K onnesu
   19 K a pattantesu
   <sup>20</sup> B ottento C. Ca S ottento. K. parivattanto.
   <sup>21</sup> C C<sup>a</sup> te B temıyatı.
   <sup>22</sup> K a. taŋ dısvā.
                                                   <sup>23</sup> K. B iman.
```

thānaŋ appaharītaŋ¹ kātuŋ vattatī' ti punadīvase kuddālaŋ² ādāya gantvā taŋ thānaŋ tacchetvā khalamandalasadīsaŋ akāsī.³ Punadīvase pi⁴ taŋ thānaŋ āgantvā⁵ bhikkhusu cīvaraŋ pārupantesu ekassa cīvarakannaŋ bhūmiyaŋ patītvā paŋsumhi pavattamānaŋ⁶ disvā 'īdha vālukaŋ³ okirītuŋ vattatī' ti cintetvā⁵ vālukaŋ āharītvā okirī Ath'¹o ekadīvasaŋ¹¹ puæbhatte¹² cando ātapo ahosī, tadâpī bhikkūnaŋ cīvaraŋ pārupantānaŋ gattato sede muccante¹³ disvā¹⁴ 'īdha mayā mandapaŋ kāretuŋ vattatī' ti cintetvā¹⁵ mandapaŋ kāresi¹⁶ Pun' ekadīvasaŋ¹² pāto va¹³ vaddalīkā¹ョ ahosī Tadâpī²o brāhmano bhikkhū olokento²¹ tintacīvarake²² bhikkhū²³ disvā 'ettha mayā sālaŋ kāretuŋ vattatī' ti²⁴ sālaŋ kāretvā, 'idānī sālāya²⁵ mahaŋ karīssāmī' ti cintetvā²⁶ Buddhapamukhaŋ bhikkhu-

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> °hiritun
                                               2 K. khu°
 <sup>3</sup> B °1so ahosı. K a so.
                                                 K B om
<sup>5</sup> B ga°. K a oloketi
 6 C. Ca. S ottao.
                                               7 K. bālo.
 <sup>8</sup> K a saha bhiriyaya
 <sup>9</sup> K a. so pi punappunan gantvā tan thānan oloketi.
10 K pun'
                                              11 K a. pāto va.
12 B ottan.
<sup>13</sup> C. C<sup>a</sup>. S muccite. K. B. muñcante.
14 K. a. puññan me pasutabban.
15 K. a. dabbasambhāran āharitvā.
^{16} K a so tan puna oloketvā.
                                             17 B. punadivase.
```

18 B a. vassan vassi.

19 K vaddalo. S °ıkan. B. °tt°. C Ca. vaddūlakan.

Cf Sht vārdala and vārdālikā.

20 K tadā uddhukamandape.

²¹ B. a va thito. K a atthasi

²² K. °rante ²³ K. °ūnaņ

²⁴ K. a so katıpâhan dabbasambhārâdīnı āharıtvā tattha.

²⁵ B. sāla°.

²⁶ K. a. so nānā vatthadānânurūpāni sajjetvā nānā sūpabyañjanāni bhattânurūpāni sajjetvā.

sanghan nimantetvā anto ca bahı ca bhikkhū nısīdāpetvā dānan datvā¹ bhattakıccâvasāne anumodanatthāya Satthu pattan gahetvā 'bhante ahan bhikkhūnan cīvarapārupanakāle imasmin thāne olokento thito idañ c' idañ ca² disvā idañ c' idañ ca kāresin'³ ti ādito patthāya sabban tan⁴ pavattin ārocesi Satthā tassa vacanan sutvā 'brāhmana pandito⁵ nāma khane khane⁶ thokan thokan' kusalan karonto⁵ anupubbena attano akusalamalan nīharatī yevā' ti vatvā iman gātham āha

239. 'Anupubbena medhāvī thokathokaŋ 10 khane khane kammāro rajatasseva nıddhame malam attano' ti

Tattha anupubbenā ti anupatipātiyā, medhāvī ti dhammojapaññāya samannāgato, khane khane ti okāse okāse kusalaŋ karonto kammāro rajatassevā ti yathā suvannakāro ekavāram eva suvannaŋ tāpetvā kottetvā malaŋ nīharitvā pilandhanavikatiŋ 11 kātuŋ na sakkoti, punappuna 12 tāpento kottento 13 pana 14 nīharati tato 'nekavidhaŋ 15 pilandhanavikatiŋ karoti, evam evaŋ 16 punappuna kusalaŋ karonto pandito attano iāgâdimalaŋ niddhameyya, evaŋ niddhantamalo hi 17 nikkileso hotī ti attho

17 S. om.

15 K. B. aneka°. K S °vidha°.

16 K. ava.

¹ B. om. two.

² B. om four. K a. kāranaŋ.

³ B kāremī

⁴ K om

⁵ K B. °ıtā, °anti unfi a.

⁶ K C. Ca. om.

⁷ K. om.

⁸ K. B. °ntā.

⁹ K. akusalaŋ. C Ca. S. °mūlaŋ (malaŋ in Cy).

¹⁰ K B. °aŋ °aŋ

¹¹ K. °naŋ patı°.

¹² C. Ca. S. om K. B °naŋ K a. pi.

¹³ B. °tvā.

¹⁴ K B a. malan.

Desanâvasāne¹ brāhmano sotâpattiphale patitthahi, mahājanassāpi sātthikā desanā² ahosī³ ti

Aññatarabrāhmanassa vatthu 4

3 TISSATTHERAVATTHU.

Ayasā va malan⁵ ti imaņ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Tissattheran nām' ekan bhikkhun⁶ ārabbha kathesi

Eko⁷ kıra Sāvatthıvāsī kulaputto⁸ pabbajıtvā laddhûpasampado 'Tissatthero' ti paññāyi. 10 So aparabhāge janapadavihāre vassūpagato atthahatthakan thūlasātakan labhitvā vutthavasso 11 pavāretvā 12 tan ādāva gantvā bhaginiyā hatthe thapesi. 18 Sā 'na me esa 14 sātako bhātu anucchaviko 'ti 15 tikhināya vāsiyā chinditvā hīrahīran katvā udukkhale kottetvā pinjetva 16 pothetvā 17 vattetvā 18 sukhumasuttaņ kantitvā 19 sātakaņ vāyāpesi Thero pi suttañ c' eva sūciyo ca sanvidahitvā cīvarakārake daharasāmanere sannipātetvā bhaginiyā santikan gantvā

8 K. a sāsane.

9 K tı nāma.

10 B. °atı

11 K vuttha°

12 K. B. om.

13 K. etvā

14 K. B eso.

¹⁵ B. S a. tan. K. a. tantan.

¹ K. a. so.

² K dhammade°, a. jātā.

³ K osi, and a. tato patthāya mahājanā mahantaphalāni natvā attanânurūpabalan mandapan ca sālan ca kāretvā dānan datvā

⁴ K Brāhmanasālava°. B °nava°, dutīyaņ

⁵ K. a. samutthāvā.

⁶ C Ca S. om. B. om. ekan.

⁷ B. so.

¹⁶ K. °itvā. C picetvā B pavisetvā. K. a. vijjatetvā (?).

¹⁷ C. Ca om.

¹⁸ K. vattītvā.

¹⁹ B. etvā.

'tan' me sātakan detha,2 cīvalan kāressāmī'3 ti āha navahatthasātakan inīharitvā kanitthabhātikassa hatthe thapesı. So tan gahetvā vitthāretvā⁵ 'mama sātako thūlo atthahattho, ayan sukhumo navahattho, nayan mama sātako, tumhākan esa, na me iminā attho, tam eva me dethā' tī āha. 'Bhante tumhākam eva eso,6 ganhatha nan' ti. So n' eva icchi Ath' assa attanā katakiccan sabban ärocetvä 'bhante tumhäkam ev' esa, ganhatha nan ' So tan ādāya vihāran gantvā cīvaiakamman tı adāsı Ath' assa bhagini civarakārakānan atthāya patthapesi yāgubhattâdīni⁹ sampādesi, cīvarassa nitthitadivase pana atırekasakkāran kāresi So cīvaran oloketvā tasmin uppannasineho 'sve dāni naŋ pārupissāmī' ti saŋharitvā cīvaiavaŋse thapetvā tan rattın bhuttâhāran 10 jīrāpetun 11 asakkonto kālan katvā tasmin yeva 12 cīvare ūkā 13 hutvā nibbatti. Bhagınī pı 'ssa kālakırıyan 14 sutvā bhıkkhūnan pādesu pavattamānā 15 rodi. Bhikkhū tassa sarīrakiccan katvā gilānupatthākassa abhāvena 'sanghass' ev' etan 16 pāpunāti, 17 bhājessāma nan' ti taŋ cīvaraŋ nīharāpesuŋ Sā 18 ūkā 'ıme mama santakan vılumpanti' tı vıravanti ıto c' ıto ca 19 sandhāvī. Satthā gandhakutiyan nīsīnno va dibbāya sotadhātuyā tan saddan sutvā 'Ānanda Tissassa cīvaran 20 sattâhan nikkhipitun vadehī' ti āha. Thero tathā kāresi. Sâpi sattame divase kālan katvā Tusitavımāne²¹ nıbbatti

¹ B. om.

⁸ K. kārāp°.

⁵ K. vicār°. B a. oloketvā

⁶ K. so.

⁸ K. ono.

¹⁰ K bhūt°.

¹² K. B. om.

¹⁴ K. °yabhāvaŋ.

¹⁵ S. otto. C. Ca. vattao.

¹⁷ K. a bhikkhunan.

¹⁹ K. S. om.

²¹ K. obhavane.

² K a. ti

⁴ B. otthan são.

⁷ K a sā.

⁹ K. yāgū°.

¹¹ B. jir°.

¹³ C. Ca. ūko.

¹⁶ K. B. eva tan.

¹⁸ K. sātake.

²⁰ K. a. abhājetvā.

Satthā atthame divase 'Tissassa' cīvaran bhājetvā ganhantū'² tı ānāpesi. Bhikkhū tathā karınsu 3 Bhikkhū4 kathan samutthāpesun 'kasmā nu kho Satthā Tissassa cīvaran satta5 divase6 thapāpetvā7 atthame divase ganhitun anujānī' ti 8 Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathava sannisinna' ti pucchitva, 'ımāya nāmā' tı vutte, 'bhıkkhave Tısso attano cīvare ūkā hutvā nibbatto, tumhehi tasmin bhājiyamāne9 "mama santakan vilumpantī" ti viravanto ito c' ito ca 10 dhāvi, 11 so tumbehi civare gayhamane 12 tumbesu manan padusetvā 13 niraye nibbatteyya, tenâhan cīvaran nikkhipāpesin, idānī pana so Tusitavimāne¹⁴ nībbatto, tena vo¹⁵ mayā cīvaraganhanaņ 18 anuññātan 'tı vatvā, puna tehi 'bhārıyā 17 ayan 18 bhante tanhā nāmā' tı vutte, 'āma bhıkkhave imesan sattānan tanhā nāma bhārīvā, yathāl ayato²⁰ malan utthahityä ayam eva khädati vinäseti aparıbhogan karotı, evam evâyan tanhā ımesan sattānan abbhantare²¹ uppajjityā te satte nirayâdisu nibbatteti²² vināsan pāpetī' ti vatvā iman gātham āha

240. 'Ayasā va malaŋ samutthītaŋ ²³
tadutthāya ²⁴ tam eva khādatī,
evaŋ atīdhonacārīnaŋ
sānī ²⁵ kammānī nayanti duggatīn 'tī.

```
<sup>1</sup> C Ca. Tissa°.
                            <sup>2</sup> B. °athā.
                                                   3 Ca. om. three
<sup>4</sup> K B. a. dhammasabhāyan
                                            <sup>5</sup> C C<sup>a</sup>. B sattame.
                                            <sup>7</sup> K thapetvā.
6 K. san
 8 C Ca K. °jānātī. S. °jānātī ti.
                                            9 B. a ime, v. supra
                                            11 K vidhāvi.
10 K. om
12 K. C Ca. ganha°. S ganhiya°.
13 K padose°. B. padussitvā.
                                             15 K om
14 K. obhavane
<sup>16</sup> B S °gahanan K °gana.
<sup>17</sup> C. Ca S. van. B. a. vata
                                             18 S. om.
                                             <sup>20</sup> S ayasā.
<sup>19</sup> K a. pi.
21 K antare
<sup>22</sup> K. B. °ttāp°. B. °esi.
                                             <sup>23</sup> K. B. samutthāya.
                                             25 S. saka°.
24 B. tat' u°.
```

Tattha ayasā¹ tī ayato samutthītaŋ² tadutthāyā tī tato utthahītvā,³ atidhonacārīnan tī dhonā⁴ vuccati⁵ cattāro paccaye 'īdam-atthītāya alam etenā' tī ' paccavekkhītvā ' parībhunjanapaññā,³ taŋ atīkkamītvā caranto ' atidhonacārī nāma, īdaŋ vuttaŋ hotī. Yathā ayato malaŋ samutthāya¹ tato samutthītaŋ tam eva khādatī, evam evaŋ¹¹ catupaccaye apaccavekkhītvā parībhunjantaŋ¹² atīdhonacārīnaŋ sānī¹³ kammānī attanītthītattā¹⁴ attano santakān' eva tānī kammānī taŋ¹⁵ duggatīŋ nayantī tī attho¹⁵

Desanâvasāne bahū sotâpattiphalâdīni pāpuniŋsū ti.
Tissattherassa vatthu ¹⁶

4 LALUDAVITTHERAVATTHU.

Asajjhāyamalā 17 ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetavane viharanto Lāludāyittheraņ 18 ārabbha kathesi.

Sāvatthiyan kıra pancakotımatta arıyasavaka 19 pure-

¹ C Ca. oso B a vā

² So S. MSS. and edd samutthāyā ti samutthahitvā.

⁸ K. om four. B utthāya.

⁴ K dhovanā. Cf. Morris, J.P.T S., 1887, p. 100.

⁵ S. onti.

⁶ So Hardy, Nettipakarana, p 265. S paccayā. K. C. C^a. S. idam atthaŋ ete hi (K. corr. a tı). F. idha pavatthaŋ ete hi ⁷ K. apa°.

⁸ F. C. C². S. paribhuñjanatthan pa°. K. °ñjantānan pa°. B °nasa°.

⁹ F. C Ca cattaro.

¹⁰ K a yato. B ayato tan sa° ¹¹ K. eva.

 ¹² K. °ntānaŋ
 ¹³ S. yāni F. tāni.
 ¹⁴ K. utthi°.
 ¹⁵ K. om.

¹⁶ K. B. °rava°, B a. tatīyaņ

¹⁷ K. a. mantā ¹⁸ K. Lo°.

¹⁹ K. a. te B a. vasantı, dvekotimattā puthujjanā vasanti yeva, tesu arıyasāvakā.

bhattan danan datva pacchabhattan sappitelamadhuphanitavatthâdīni gahetvā vihāran gantvā dhammakathan sunanti, dhamman sutvā gamanakāle Sārīputtamoggallānānan² gune³ kathenti Udāvitthero tesan sutvā 'etesan tāva dhammakathan 4 sutvā tumbe evan kathetha, mama dhammakathan sutvā kin nu kho kathessathā' ti vadati Manussā tassa kathan sutvā 'avan pi⁵ eko dhammakathiko bhavissatī '2 ti,6 'imassâpi 'amhehi dhammakathan sotun vattatī' ti te 8 ekadivasan theran vācitvā 'bhante ana amhākan dhammasavanadiyaso' ti, sanghassa dānan datvā 'tumhe bhante' divā dhammakathan 10 katheyvāthā' So pi tesan adhıvāsesı Tehi dhammasayanatı ähansu velāya 11 āgantvā 'bhante dhamman no 12 kathethā' tī vutte Udāvitthero 18 āsane nisīditvā cittavījanin 14 gahetvā calento calento 15 ekam pi dhammapadan adisva 'ahan padabhānan 16 bhanissāmi. 17 añño dhammakathan kathetū' ti vatvā otari Te 18 aññena dhammakathan kathāpetvā padabhānāya 19 puna tan āsanan āropayınsu, 20 puna pi kiñci adisvā 'ahan rattin kathessāmi, añño padabhānan 16 bhanatū' ti vatvā 21 otari Te 22 annena padabhānan 16 bhanāpetvā puna rattın theran ānavınsu 28 So rattın pı kıñcı adisvā, 'ahan paccūse 24 kathessāmi, lattin añño kathetu' ti vatvā otari. Te aññena rattin

¹ B S. a ca .	² C C ^a onao.
³ K. gunan B. gunakathan	⁴ K. B dhamman
⁵ B om.	6 K om
⁷ B. massa santike.	⁸ K tehı.
⁹ K. B bha° tu°, and a. amhākar)
¹⁰ B dhamman.	¹¹ К °уаŋ
¹² B. S. no dha°.	¹³ K Lolu°.
¹⁴ K. °vıjj° B. °bīj°.	15 C. Ca. B. om
¹⁶ B. sarabhaññaŋ.	¹⁷ B. a ti.
18 C Ca. otaritvā	
¹⁹ K. B. °natthāya. B sara°.	²⁰ K. B a so
²¹ B <i>a.</i> āsanā.	
²² C. C ^a thero. B. tena.	²³ C. Ca. ānāpayıŋsu.
²⁴ B. °sakāle.	

kathāpetvā puna paccūse taŋ ānayıŋsu. So puna¹ pi kiñcı nàddasa² Mahājano leddudandâdīnı³ gahetvā 'andhabāla tvaŋ Sārıputtamoggallānānaŋ vanne kathıyamāne⁴ evam evañ ca⁵ vadesı, ıdānı kasmā na kathesī' ti santajjetvā palāyantaŋ⁶ anubandhı So palāyanto ekissaŋ² vaccakutıyaŋ³ patı

Mahājano kathan samutthāpesi ⁹ 'Lāludāyī Sāriputtamoggallānānan¹⁰ gunakathāya vattamānāya ¹¹ usūyanto ¹² attano dhammakathikabhāvan pakāsetvā manussehi sak kāran katvā "dhamman sunāmā" ¹³ ti ¹⁴ catukkhattun āsane nisīditvā ¹⁶ kathetabbayuttakan kinci apassanto "tvan amhākan ayyehi Sāriputtamoggallānattherehi ¹⁶ saddhin yugaggāhan ganhāsī" ti leddudandādīni gahetvā santajjetvā palāpiyamāno ¹⁷ vaccakutiyan ⁸ patīto' ti Satthā āgantvā 'kāya nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchitvā, 'imāya nāmā' ti vutte, 'na bhikkhave idān' eva pubbe p'esa gūthakūpe nimuggo yevā' ti vatvā atītan āharitvā ¹⁸

'Catuppado ahan samma tvan pi samma catuppado ehi sīha ¹⁹ nivattassu, kin nu bhīto ²⁰ palāyasi ²¹

Asucī pūtilomo 'si duggandho²² vāsi²³ sūkara, sace yujjhitukāmo 'si jayan samma dadāmi te' ti

¹ K. paccūse.	² K. °sı
3 K. lendu°.	⁴ K. katheyya°
⁵ B evañ c' evañ ca K evañ	c' eva.
⁶ K. <i>a</i> taŋ.	⁷ C Ca. K B °ssā.
8 B °ıyā	⁹ K. C Ca. °apesun.
¹⁰ K B. ottattherassa	¹¹ B. pava°.
¹² K. B ussu°	-
¹³ B. sunomā. C C ^a . °mī.	¹⁴ K B. S. a vutte.
15 K a . kathāpesi, thero	
¹⁶ K. B. ayyena ottattherena	¹⁷ K. B palāyamāno.
18 K. āhari, and gives the J. F.	J, n. 9 ff.
¹⁹ B. samma	20 B. sito
²¹ K. a. ti	22 B. duga°.
vasanK B. vāyası	. •

ıman jātakan vitthāretvā kathesi, 'tadā' sīho' Sāriputtatthero3 ahosi,4 sūkaro Lāludāyī' ti. Satthā iman desanaņ⁵ āharītvā 'bhikkhave Udāyinā⁶ appamattako va dhammo uggahito, sajjhāyan pana n'eva akāsi,7 kiñci pariyattin 8 gahetvā 9 tassā asajjhāyakaranan 10 malam evā ' tı vatvā ıman gātham āha

241 'Asaijhāvamalā mantā anutthānamalā 11 gharā malan vannassa kosajjan pamādo rakkhato malan' ti.

Tattha 12 ya kaci 13 pariyatti va sippan va yasma asajjhayantassa ananuyuñjantassa 14 vinassati 15 vā nirantaraņ vā na upatthāti, tasmā asallhāyamalā mantā' ti vuttaņ, yasmā pana gharâvāsan vasantassa 16 utthāy' utthāya jinnapatisankharanâdīni 17 akarontassa gharan 18 nāma vinassati19 tasmā anutthānamalā gharā ti vuttaņ, yasmā gihissa vā pabbajitassa vā kosajjavasena sarīrapatijagganan vā parikkhārapatijagganan vā 20 akarontassa kāyo dubbanno hoti tasmā malaņ vannassa kosajjan ti vuttan, yasmā pana 21 gāvo rakkhantassa pamādavasena nıddāyantassa vā kīlantassa vā tā 22 gāvo atıtthapakkhan-

```
<sup>1</sup> K a sīhabhātiko aham eva
<sup>2</sup> K. <sup>o</sup>hakanitho. Diffi identification in J.
3 K B otto
                                           4 K om
                                           6 S Lālu°. K. Lolu°.
<sup>5</sup> K dhammade°.
<sup>7</sup> K B a. yan.
                                           8 K ottan.
<sup>9</sup> B uggahitvā
10 K. tassâsajjhāyan aka°
                                          11 K. anutthāya°.
                                          13 S van kiñel.
^{12} B \alpha asajjhāyamalā ti.
<sup>14</sup> C. C<sup>a</sup>. om. K. oyujjhantassa.
15 K onti
16 S. gharadvāre sanvas°.
                                           <sup>17</sup> K. jina°.
                                           19 K. nassatı.
18 B °rā
20 S. om. vā pa° vā C. Ca. om. pa° vā.
                                           22 K. om.
```

21 B. om.

danâdīhi¹ vā vālamigacorâdiupaddavena² vā paresaŋ sālikkhettâdīnaŋ³ otaritattā⁴ khādanavasena vā⁵ vināsaŋ⁶ āpajjanti sayamⁿ pī dandaŋ vā paribhāsaŋ vā pāpunāti, pabbajitvā³ ca⁵ pana chadvārâdīni¹⁰ arakkhantaŋ¹¹ pamādavasena kilesā otaritvā¹² sāsanā cāventi,¹³ tasmā pamādo rakkhato malan tī vuttaŋ, so¹⁴ hi 'ssa¹⁵ vināsâvahanena malatthāniyattā¹⁶ malan tī attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı.¹⁷ Lāludāyıttherassa vatthu.¹⁸

5 Aññatarakulaputtavatthu.

Mal' itthiyā duccarıtan tı iman dhammadesanan Satthā Veluvane vıharanto aññataran kulaputtan ārabbha kathesi.

Tassa kıra 19 samānajātikan kulakumārikan 20 ānesun. Sā ānītadīvasato 21 patthāya aticārinī ahosi. So kulaputto tassā aticārena lajjīto kassaci sammukhībhāvan upagantun

```
<sup>1</sup> F C Ca °dīni K B. °dınā. B S a. vā. K patittha°
<sup>2</sup> K. bālamıgga°.
                                           <sup>8</sup> F. K. B on.
<sup>4</sup> K. S otaritvā B otāretvā.
<sup>5</sup> K. niddāyanti vā gāvo. B. om
6 K. a. mā
                                           7 F tissam.
8 K. B. ottan
                                           9 K. B. va.
10 B. °rānı.
<sup>11</sup> F. ārakkhattaņ
                     B. ārakkha°.
                                          12 B. otāretvā.
13 F. C Ca. vāceyyan tı.
                                          14 K om.
15 S om
                                          16 B. °thānāniyattā.
17 K. om
18 K Loludāvīva° B °iava°, catutthan
19 K kır' assa
20 K B kum° K a matāpitaro.
<sup>21</sup> K. ānītadıttha°
```

asakkonto Buddhupatthānâdīni patvā¹ katīpâhaccayena Satthāraŋ upasaŋkamitvā vandītvā ekamantaŋ nisinno² 'kiŋ upāsaka na dīssasī'³ tī vutte⁴ tam atthaŋ ārocesī. Atha naŋ Satthā 'upāsaka pubbe pī mayā ''ītthiyo⁵ nāma nadīādīsadīsā⁶ tāsu pandītena kopo' na kātabbo'' tī vuttaŋ, tvaŋ pana taŋ³ bhavapatīcchannattā na sallakkhesī' tī vatvā tena yācīto 9

'Yathā nadī ca pantho ca pānâgāraŋ sabhā papā evaŋ lokitthiyo nāma velā tāsaŋ na vijjatī ' ti

jātakaŋ ¹⁰ vitthāretvā ¹¹ 'itthiyā hi aticaianabhāvo ¹² dānaŋ dentassa maccheraŋ ¹³ idhalokaparalokesu ¹⁴ sattānaŋ akusalakammaŋ ¹⁵ vināsanatthena ¹⁶ malaŋ, avijjā pana sabbamalānaŋ uttamamalan' ti vatvā imā gāthā abhāsi ¹⁷

- 242. 'Mal' itthıyā duccaritan maccheran dadato malan malā ve pāpakā dhammā asmın loke paramhı ca
- 243. Tato malā malataran avijjā paraman malan etan malan pahatvāna nimmalā 19 hotha bhikkhavo' ti.

⁵ K. 1tthi S. a. hi

7 K. B. kodho

16 B. otthena

¹ Ca. vatvā. K. B. paricchindītvā

² K. nisīditvā.

³ C Ca B. S. otī

⁴ K. a. so

⁶ K. °adınısadiso.

⁸ S. B. om. S. tan pana.

⁹ K. a atītaŋ āharı and the J

¹⁰ F.J., 1. 301-2

¹¹ B a. upāsaka K. a. tadā jāyapatikā ca etarahi jāyapatikā ācariyo aham eva sammāsambuddho, upāsaka

¹² K. aticārimalaņ B. aticārinibhāvena malaņ.

¹⁸ B. oramalan. K. a. malan.

¹⁴ K. °ke ca pa°.

¹⁵ B. ku°

¹⁷ K. ıman gātham āha.

¹⁸ K. piha°. B. pahantvāna.

¹⁹ K. nimalo.

Tattha duccaritan tı ettha¹ atıcāro,² atıcārınıñ³ hi ıtthıŋ⁴ sāmıko pı gehā nīharati, mātāpıtunnaŋ⁵ santıkaŋ gantvā⁶ "kulassa² angārabhūtā² akkhīhı pı⁰ na datthabbā'¹⁰ tı taŋ nīharantı,¹¹ sā anāthā vıcarantī mahādukhaŋ pāpunātı, ten' assā¹² duccarıtaŋ malan tı vuttaŋ, dadato tı dāyakassa, yassa hı¹³ khettakasanakāle¹⁴ 'ımasmıŋ khette sampanne salākabhattâdīnı dassāmī' tı cıntetvâpi¹⁵ nıpphanne¹⁶ sasse¹² maccheraŋ uppajjıtvā cāgacıttaŋ nivāretı,¹² so maccheravasena cāgacıtte¹⁰ avırūhante²⁰ manussasampattıŋ²¹ dıbbasampattıŋ²² nıbbānasampattın tı²³ tısso sampattıyo na labhatı,²⁴ tena vuttaŋ maccheraŋ dadato malan tı, aññesu pı evarūpesu²⁵ es' eva nayo, pāpakā dhammā tı akusaladhammā pana ıdhaloke ca²⁶ paraloke ca malam eva Tato tı hetthāvuttamalato,²² malataran tı atııekamalaŋ²² vo kathemī tı attho, a vıjjā

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> vatvā F K B om.
                                                    2 K om
  <sup>3</sup> B onī
                                                    4 C. Ca 1tth1.
 <sup>5</sup> K °ūnan. B mātupitūnan.
 <sup>6</sup> K gatā K. B a tvaņ
                                                    <sup>7</sup> F. kusal°
 8 B agārava° (but cf Skt kulângāra).
 9 K om.
10 K. d1°. C Ca. S ditthapubbā. F nidditthapubbā
11 B S oatı
                                                   12 B. tena sā.
13 S om C. Ca. sassa° for ya° hi.
14 B. okhette kao.
                                                  15 K B S. om. pi.
                                                  <sup>17</sup> B a pi.
16 B. onnao.
18 B. °si.
19 C. Ca. S. ottena.
20 K. C. Ca. abhi°. K. °rulhante. C. Ca. °nto.
21 B. otti, so infra.
<sup>22</sup> K sagga°. C. C<sup>a</sup>. om.
<sup>23</sup> K ca.
                                                 24 B. labhi.
<sup>25</sup> B sesesu pi for a°. pi e°.
<sup>26</sup> S. a. malam eva.
<sup>27</sup> F C. Ca. otte mao.
<sup>28</sup> S °kan ma°.
```

ti atthavatthukan aññānam eva¹ paraman malan pahatvānā² tr etan malan jahitvā bhikkhave tumhe nimmalā hothā ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı.³
Aññatarakulaputtassa vatthu ⁴

6 CULLASĀRIVATTHU

Sujīvan⁵ ti imman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Cullasārin⁶ nāma Sāriputtattherassa saddhivihārikan⁷ ārabbha kathesi

So kira ekadivasan vejjakamman katvā panītabhojanan labhitvā ādāya nikkhamanto antaiāmagge theran disvā bhante idan mayā vejjakamman katvā laddhan, tumhe aññattha evarūpan bhojanan na labhissatha, iman bhuñjatha, ahan te vejjakamman katvā niccakālan evarūpan āhāran āharissāmī '9 ti āha. Thero tassa vacanan sutvā tunhībhūto va pakkāmi. Bhikkhū vihāran āgantvā Satthu tam atthan ārocesun. Satthā 'bhikkhave ahiriko nāma pagabbho kākasadiso hutvā ekavīsatividhāya anesanāya thatvā sukhan jīvati, hirottappasampanno pana dukkhan jīvatī' ti vatvā imā gāthā abhāsi.

244 'Sujīvan ahirikena kākasūrena dhansinā pakkhandihā pagabbhena sankilitthena jīvitan

¹ B α malataraŋ.

² K. B pahant°.

³ K. om

⁴ K Ducāritthīva°. B. ottava°, pancaman.

⁵ K a ahırikenā.

⁶ C^a S Thulla° (S. °ikaŋ). K. Cula°. B. Cūla°. K. C C^a °rı°

⁷ K a bhikkhun.

⁸ B. ese. C Ca. S. om. vejjakamman . . ahan te

⁹ S. °ess°

¹⁰ B. hirio°

245 Hırīmatā ca dujjīvan niccan sucīgavesinā alīnen' appagabbhena¹ suddhâjīvena passatā'² tī

Tattha ahırıkenā tı chınnahirottappena,3 evarūpena hi4 amātaram⁵ eva 'mātā me' ti apitiādayo⁶ eva 'r 'pitā me' tı ādınā nayena vatvā ekavīsatıvıdhāya anesanāya patıtthāya sukhena jīvituŋ sakkā, kākasūrenā ti sūrakākasadısena,8 yathā hı sūrakāko9 kulagharesu yāguādīnı ganhitukāmo bhittiādisu nisīditvā attano 10 olokanabhāvan 11 natvā 12 anolokento 13 viya annavihitako viya niddāyanto vıya ca¹⁴ hutvā manussānan pamādan¹⁵ sallakkhetvā anupatitvā 'sūsū' ti vadantesu¹⁶ yeva bhājanato mukhapūraņ gahetvā palāyatı, evam evan ahırıkapuggalo pı bhikkhühi saddhin gāman pavisitvā yāgubhattatthānâdīni 17 vavatthāpeti¹⁸ tatra¹⁹ bhikkhū pindāya caritvā yāpanamattaņ²⁰ ādāya āsanasālaņ²¹ gantvā paccavekkhantā yāgun pivitvā kammatthānan manasikaiontā 22 sajjhāyanti āsanasālan sammajjanti, ayan pana kiñci akatvā gāmábhimukho va hotı, so²³ bhıkkhūhi 'passath' ıman' tı olokıyamāno pı anolokento viya aññavihito viya 25 niddāyanto viya ganthikan

¹ B °nâpa°.	2 B $^{\circ}$ thā, so infra
³ K B. °akena.	•
⁴ F. C. C ^a . S. evarūpehi.	
⁵ C. amatam Ca amātām	S. amātâdayo
⁶ K apituā° B. apitâdayo	
⁷ B. <i>a</i> ca.	⁸ B. °kākâdıvasena.
⁹ F. C Ca. S. sūro kāko.	
¹⁰ S. attamano	11 K. °kabhā°.
¹² C. C ^a S om. two.	¹³ C. C ^a S. olo°.
¹⁴ K. om.	¹⁵ F manussādaŋ.
¹⁶ K onto	v
¹⁷ C °bhattanâ°. C ^a . S °bha	ttâdīni.
18 K. °ttha°. B. °sı	¹⁹ B. tattha.
²⁰ K. yāpanaŋ	²¹ S āsanaŋ.
22 B. karonti	²³ B. ā. hi.
²⁴ K °etvā	²⁵ C. Ca S. om. two.

patimuncanto 1 viya cīvaran sanvidahanto 2 viya 3 hutvā 'asukan nāma me kamman atthī' ti vadanto utthāyasanā gāman pavisitvā pāto4 vavatthāpitagehesu5 aññataran gehan upasankamityā gharamānusakesu⁶ thokan kavātan pidhāya dvāre nisīditvā kantantesu? pi ekena hatthena kavātan panāmetvā anto pavisati, atha nan disvā akāmakâpı āsane nısīdāpetvā vāguādısu van kıñcı8 atthı tan denti, so 9 yavadatthan bhunjitva avasesan pattena 10 adaya pakkamatı ayan kākasūro nāma, evarūpena ahnıkena Dhansinā ti 'asukatthero nāma sujīvan ti attho appiccho' ti-ādīni vadantesu 'kin pana mayan na appiechā' ti-ādivacanena 11 paresan gunan 12 dhansanatāya 13 dhansına, tatharupassa 14 hr 15 vacanan sutva 'ayan pı appichatâdigune 16 yutto 'tı maññamānā manussā dātabban 17 maññanti, so 18 tato patthaya viñnupulisanan cittan ārādhetun 19 asakkonto tamhâpi lābhā parihāvati, evan dhansıpuggalo²⁰ attano pı²¹ parassa pı lābhan nāseti yeva pakkhandınā tı pakkhandacārınā²² paresan kiccāni²³ attano kiccāni viya dassentena²⁴ pāto va bhikkhusu cetiyanganadisu vattan katva 25 kammatthanamanasikarena

```
<sup>1</sup> B. mu° C. Ca patimucc°.
 <sup>2</sup> K. saddhāravidahito (?)
                                               3 S a. ca
 <sup>4</sup> K a va ādīto patthāya.
 <sup>5</sup> B. °ap° K. °itesu ge°.
                                               <sup>6</sup> F C. Ca. S. °ke.
  <sup>7</sup> K kantakesu B kand°.
  8 K B. om.
                                               9 B om
10 B S onâdo. C. Ca. patte
 11 K tv° B. om. vad° . . . tiādī.
B. onao
 13 F. ontāya K. dhaso
                                             15 B om
 <sup>14</sup> S evarūp°.
 16 K appicchâdio
                                              17 B a pi
                                              19 F ārāme dhātuŋ
 <sup>18</sup> K. B a. pana.
 20 K. dhansini°
                                              21 K om
                      S °sī pu°
 <sup>22</sup> B ondanao.
 <sup>23</sup> B. a. pi. K a° kı° pa° kı°.
                                              24 S onto
 <sup>25</sup> S. cankamıtvā for va° ka°
                                                          23
```

III.

thokan nisīditvā utthāva gāman pavisantesu¹ mukhan dhovitvā pandukāsāvapārupanaakkhianjanasisamakkhanâdīhi² attabhāvan mandetvā sammajjanto viya dve tayo sammunanıppahäre³ datvā dvārakotthakâbhımukho hotı. manussā 'pāto va cetīvan vandīssāma mālapūjan karissāmā' ti āgatā⁵ tan disvā 'avan vihāro iman daharan nissāya patijagganan labhati, iman mā pamajjitthā's ti vatya tassa databban maññanti, evarupena pakkhandinapi sujīvan, pagabbhenā ti kāvapagabbhivadīhi7 samannāgatena, sankılıtthena jīvitan tı evan jīvitan kappetvā jīvantena hi puggalena saņkilitthena hutvā jīvitaņ nāma hoti, tan dujjīvitan8 pāpajīvitam9 evā ti attho. Hirīmatā cā ti hirottappasampannena puggalena dujjīvan so hi amātādayo¹¹ va¹² 'mātā me' ti-ādīni¹³ avatvā 14 adhammike paccaye gūthan viya 15 jigucchanto dhammena samena parivesanto sapadānan pindāva caritvā jīvikan kappento lūkhajīvikan 16 jīvatī ti attho, sucigavesınā tı sucīni kāyakammâdīnı 17 gavesantena, 18 alīnenā tī jīvītavuttīņ 19 anu alīnena 20 suddh ajīvena

¹ B ontena.

² B onan akkhio. B. oini.

³ K. samañjanapahārena. B. ^oraŋ. ⁴ S. ^olaŋ pū^o.

⁵ B ontvā. K. āgatâgatā

⁶ F. C Ca. S. pajj° (F C. Ca onthā).

⁷ K. pā°. S. °bbhâ°. ⁸ B jīv°.

⁹ B. pāpam.

¹⁰ K. vā. C. Ca. om.

¹¹ S. mā°

¹² B. ca.

¹⁸ C. Ca. om ādīni.

¹⁴ K. vatvā.

¹⁵ F. C. Ca. om.

¹⁶ B lükhay

¹⁷ C. C^a. °mā.

¹⁸ F. onto C. Ca. onto na.

¹⁹ C. Ca. otā vuo K. otan vuo. K. ottio.

 $^{^{20}}$ F. anamalanena. C. anamalīnena. C^a. amalīnena. K °alinena. B. S. anu allīnena (But allī in Hem. Pkt. Gr , iv. $54 = l\bar{\imath} + \bar{a}$). F. coni. anavalīnena.

passatā ti evarūpo hi puggalo suddhājīvo nāma hoti, tena evaņ¹ suddhājīvena tam eva suddhājīvaņ² sārato passato lūkhajīvikavasena³ dujjīvan hotī ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattīphalâdīnī pāpunīŋsū tī.⁴ Sārīputtattherassa saddhīvihārīkassa⁵ vatthu.

7. Pañcasataupāsakavatthu.

Yo pānam atımāpetī⁶ tı⁷ ımaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane vıharanto pañcasate⁸ upāsake ālabbha kathesi.⁹

Tesu hi eko pāṇātipātāveramanīsikkhāpadam eva rakkhi, 10 itaretarānī ti. 11 'Te ekadivasaŋ 'ahaŋ dukkaraŋ karomi 12 dūrakkhaŋ 13 rakkhāmī 'ti vivādâpannā 14 Satthu santikaŋ gantvā vanditvā tam atthaŋ ārocesuŋ Satthā tesaŋ kathaŋ sutvā ekasīlam pi kanitthakaŋ 15 akatvā 'sabbān' eva 16 dūrakkhānī 'ti vatvā imā gāthā abhāsi.

246 'Yo pānam atimāpeti¹⁷ musāvādañ ca bhāsati loke adınnaŋ ādıyatı paradārañ ca gacchatı,

8 S. otao.

10 B onti.

¹ K. ten' eva.

² B. jīvaŋ.

³ S. ºıkā°. K. B. ºıta°.

⁴ K. om.

⁵ K. Sārībhikkhuvejjakammava°. B. Cūlasārīva°, cha*tthaŋ.

⁶ So all MSS. S. °pātetī. B. om

⁷ K. om.

⁹ K. a. te savatthiyan vasınsu.

¹¹ B. itare itarāni. K. itaro pi adinnâdânâveramanısıkkhāpadam eva rakkhı itarāni (°ro pi?) surāmerayyamajjapamādatthānāveramanisikkhāpadam eva rakkhi itare itarāni, vaggavaggā hutvā.

¹² C om. two.

¹³ C. Ca. B. S. dukkaran.

¹⁴ C. C^a. °daupp°. B. °dā upp°.

¹⁵ B. otthan

¹⁶ C. Ca. S. om. sabban 'eva.

¹⁷ B S. atipāteti al.

- 247. Surāmei ayapānañ ca yo naio anuyuñjati, idh' eva-m-eso¹ lokasmin mūlan khanati attano
- 248 Evan bho purisa jānāhi pāpadhammā asaññatā,² mā tan lobho adhammo ca ciran dukkhāya randhayun'ti.

Tattha yo pānam atımāpetī tı sāhatthıkâdisu³ chasu payogesu ekapayogenâpı parassa4 jīvitindriyan upacchindati, musāvādan ti paresan atthabhanjanakan musāvādan ca bhāsatı, loke adınnan ādıyatī tı imasmın sattaloke theyyâvahārâdısu ekenâpı avahārena⁵ paraparıggahītan ādıyatı, paradārañ ca gacchatī tı parassa rakkhitagopitabhandesu 6 aparajjhanto uppathacaran caratı, surāmerayapānan7 tı yassa kassaci surāya c'eva merayassa ca pānaŋ anuyuñjati sevatı bahulīkarotı,8 mūlan khanatī ti titthatu paraloko so pana puggalo ıdhalokasmın yeva yena khettavatthuadina mulena patitthaheyya 9 tam pi 10 avapetvā 11 vā 12 vissajjetvā vā 13 suraņ pivanto mule14 khanati anatho kapano hutva vicarati. Evam bho ti pañcadussīlakammakārikan 15 puggalan ālapatı, pāpadhammā tı lāmakadhammā, asaññatā tı kāyasaññamâdırahıtā,16 acetasā tı pı pātho acıttakā ti attho, lobho adhammo ca ti lobho c'eva doso ca ubhayam pi h'etan akusalamülatthena,17 ciran dukkhāya randhayun tı cırakālan nırayadukkhâdīnan

13 F. om B. nan.

¹¹ B atthap°

⁹ C C^a B. S. °peyya.

¹ B. p'.

³ C Ca. sa°.

⁵ F. C. Ca. anta°.

⁷ S °ñ cã

 $^{^8}$ B. °ntı c'eva bahülı ca kar°

¹⁰ B om

¹² C. Ca. B. S om.

¹⁴ B. attano mūlan.

¹⁵ F. °sīlya° B dusılyakammakaranan

¹⁶ B. saññatâdı

¹⁷ B. akusalam eva.

² B °ıtā

⁴ C Ca S. paran.

⁶ S. °bhaccesu.

atthāya taŋ ete dhammā mā randhantu¹ mā mathantū² ti attho

Desanâvasāne³ pañcasatā upāsakā sotâpattiphale pattithahıŋsu, sampattānam pi sātthikā desanā ahosī ti

Pañcasataupāsakānaŋ vatthu 4

8 TISSADAHARAVATTHU

Dadantı ve tı ıman dhammadesanan Satthā Jetavane vıharanto Tıssadaharan nāma ārabbha kathesi

So kıra Anāthapındıkassa gahapatıno Vısākhāya upāsikāyā tı pañcannam⁵ pı⁶ arıyasāvakakotīnaŋ⁷ dānaŋ nındanto⁸ vıcaratı,⁹ asadısadānam pı nındı yeva Tesaŋ¹⁰ dānagge sītalaŋ labhıtvā 'sītalan' ti nındatı, unhaŋ labhıtvā 'unhan' ti nındatı, appaŋ dente pı 'kıŋ ıme appamattakaŋ¹¹ dentī' tı nındatı, bahuŋ dente pı¹² 'ımesaŋ gehe thāpanatthānaŋ¹³ maññe natthī' tı, 'nanu nāma bhıkkhūnaŋ yāpanamattaŋ dātabbaŋ, ettakaŋ yāgubhattaŋ nıratthakam eva vipajjatī' ¹⁴ tı nındati Attano pana ñātake ārabbha 'aho amhākaŋ ñātakānaŋ gehaŋ¹⁵ catuddisāhı ¹⁶ āgatâgatānaŋ ¹⁷ bhıkkhūnaŋ āpānabhūtan' ¹⁸ tı-ādīni vatvā

```
<sup>1</sup> B. S °entu.
<sup>2</sup> C mattentu C<sup>2</sup> mate° S centu. B patthentu.
<sup>3</sup> B a te.
4-B-okavao, sattaman.
<sup>5</sup> S. pañcasatānam
                                                6 B. om
7 C. Ca. S. °sāvakādīnaņ
<sup>8</sup> C. C<sup>a</sup>. dento S. patikkanto
 <sup>9</sup> B °ri.
                                                10 B. rep.
11 C. Ca S ma°.
                                                12 S om.
13 C. Ca. S. gehattho
14 C Ca. ontī. B. vissajiatī.
                                                15 B gehe.
16 C. Ca. catudis°. B. catūhi dis°
17 B. a gatanan.
                                                 18 B. opāna°
```

pasansan pavatteti. So pan' ekassa dovārīkassa putto janapadan vicarantehi vaddhakihi saddhin caranto 3 Sāvatthin patvā pabbajito. Atha nan bhikkhū evan manussānan dānādīni nindantan disvā 'pariganhissāma nan' tı cıntetvā 'āvuso tava ñātakā kahaŋ vasantī' tı pucchitvā, 'asukagāme nāmā' ti sutvā4 katīpaye dahare Te tattha gantvā gāmavāsıkehi āsanasālāya nisīdāpetvā katasakkārā pucchinsu: 'ımamhā gāmā nıkkhamitvā pabbajīto Tisso nāma daharo atthi, tassa katame ñātakā 'tı. Manussā 'ıdha kulagehato nıkkhamıtvā pabbajitadārako natthi, kin nu kho ete⁵ vadantī' ti cıntetva 'bhante eko dovarıkaputto vaddhakihi saddhin vicaritvā pabbajito ti sunāma,6 tan sandhāya vadetha maññe' ti Daharakā bhikkhū tassa' tattha issarañātakānan abhavan natva Savatthin gantva 'akaranen's eva bhante Tisso vilapanto vicarati' ti tan pavattin bhikkhunan ārocesun Bhikkhū pi Tathāgatassa ārocesun. Satthā 'na bhikkhave idan' eva vikatthento9 vicarati, pubbe pi vikatthako va ahosī' ti vatvā bhikkhūhi yācito atītaŋ āharitvā

> 'Bahum pi so vikattheyya aññaŋ janapadaŋ ¹o gato anvāgantvāna dūseyya, bhuñja bhoge Katāhakā 'ti

ıman Katāhakajātakan ¹¹ vitthāretvā ¹² 'bhikkhave yo ¹⁸ hi puggalo parehi appe ¹⁴ vā bahuke vā lūkhe vā panīte vā dinne ¹⁵ añnesan vā datvā attano adinne manku hoti, tassa

¹ C. C^a. ontīhi.

³ B. vicar°.

⁵ B. 'me.

⁶ S. sunoma. B. Tisso nāma

⁷ B. Tissassa.

⁹ C. Ca. patikkanto.

¹¹ F. J , 1. 451-5.

¹³ B. so.

¹⁵ B. a. tassa.

² C Ca. S. om.

⁴ B. a. va.

⁸ B. onam.

¹⁰ B. janapp°.

¹² B. a. kathesi.

¹⁴ B. appake.

jhānaŋ vā vipassanā¹ vā maggaphalâdīnı vā n' uppajjantī'²
tī vatvā dhammaŋ desento ımā gāthā abhāsı

- 249. 'Dadantı' ve yathasaddhan yathapasadanan' jano tattha yo manku hotı' paresan panabhojane na so dıva va rattın va samadhın adhigacchatı
- 250. Yassa c'etan samucchinnan mülaghaccam samuhatan

sa ve divā vā rattiņ vā samādhiņ adhigacchatī' ti

Tattha dadanti ve yathāsaddhan ti lūkhapanītādisu yan kiñci dento jano yathāsaddhan attano saddhânurūpam⁸ eva deti, yathāpasādanan⁹ ti theranavâdisu¹⁰ c'assa yasmin yasmin pasādo uppajjati tassa dento yathāpasādanan attano pasādânurūpam¹¹ eva deti, tatthā ti tasmin parassa dāne 'mayā appan vā ¹² laddhan lūkhan vā ¹² laddhan' ti mahkubhāvan āpajjati, samādhin ti so puggalo divā vā ¹³ rattin vā upacārappanāvasena vā maggaphalavasena vā samādhin nâdhigacchati. Yassa c'etan ti yassa ca puggalassa evan tan ¹⁴ etesu thānesu mahkubhāvasankhātan akusalan samucchinnan mūlaghaccan katvā arahattañānena ¹⁵ samūhatan so vuttappakāran ¹⁶ samādhin adhigacchatī ti attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpuṇiŋsū ti. Tıssadaharassa yatthu ¹⁷

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup>. B. °naŋ. <sup>2</sup> B. na u°. <sup>3</sup> S. dadātı, so infra. <sup>4</sup> C C<sup>a</sup>. B. S. yattha pa°. F C C<sup>a</sup>. °pās°. <sup>5</sup> S. so. B. a. ca. <sup>6</sup> C C<sup>a</sup>. S. °bhāvaŋ vā (for mañkubhāvavā?). <sup>7</sup> B. °cchaŋ. <sup>8</sup> F saddhārūpaŋ.
```

⁹ B. ut supra. S. pas°

¹⁰ S./navakâdısu. B. ca for c'assa

¹¹ F C pasādarūpaņ Ca. pasādaņ.

¹² B om ¹³ S om ¹⁴ B. etan for eva tan.

¹⁵ B. °ttamagga°.

¹⁷ B. °rava°, atthaman. S. °akassa va°.

9. Pañcaupäsakavatthu

Natthi rāgasamo ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto pañca upāsake ārabbha kathesi.

Te kıra dhamman sotukāmā vihāran gantvā Satthāran vandītvā ekamantan nisīdīņsu Buddhānañ ca¹ 'ayan khattiyo ayan brāhmano ayan addho ayan duggato ımassa ulāran katvā 2 desissāmi imassa no' ti cittan na uppajjati,3 yan kiñci ārabbha dhamman desento dhamme 4 gāravan purakkhatyā ⁵ Ākāsagangan otārento ⁶ viva desenti ⁷ Evan desentassa pana Tathāgatassa santike nisinnānan tesan eko nisınnako⁸ nıddayı, eko anguliya bhümin⁹ khananto nisīdī, eko ekan rukkhan cālento nisīdī, eko ākāsan 10 olokento, 11 eko pana sakkaccan dhamman assosi Ānandatthero Satthāraņ vījamāno¹² tesaņ ākāraņ oloketvā¹³ Sattharan aha · 'bhante tumhe 14 ımesan mahameghagajjitan 15 gajjantā 16 viya 17 dhamman desetha, ete pana tumhesu pi dhamman kathentesu¹⁸ idañ c'idañ ca karontā¹⁹ 'Ānanda na 20 tvaņ ete jānāsī' ti.21 'Na nısınnā' ti. jānāmi bhante'tı. 'Etesu hı yo esa nıddāyanto nisinno esa²² pañca jātisatāni sappayoniyan nibbattitvā bhogesu sīsan thapetvā niddāyi, idāni pi so 23 niddāyati, 24 nassa 25

```
<sup>2</sup> B. S a dhamman.
 <sup>1</sup> S. Buddhā nāma.
                                                  <sup>4</sup> B °mma°
 <sup>3</sup> S. °enti.
 5 B. ottvā.
                                                  6 B otaro.
                                                  ^8 B a va
 <sup>7</sup> C. Ca °eti. B. °esi.
                                                 10 C Ca. oko
 9 B. oiyan.
                                                 12 S. vījaya°.
11 S a nisīdi.
                                                 <sup>14</sup> C C<sup>a</sup> tumhesu
13 B ento.
15 B. °gho
                                                 16 B. onto
<sup>17</sup> C. Ca. om.
                                                 18 C. Ca a, pi
<sup>19</sup> B. onto
<sup>20</sup> S. om. B. tvan ete na
                                                 <sup>21</sup> B a. āma.
22 C Ca. om.
<sup>23</sup> C. C<sup>a</sup> 'ssa. B. a niddāyanasīlo.
24 B. a. ti. C. Ca. a. natthi
                                                <sup>25</sup> B. n' assa.
```

kannan mama saddo pavisati' ti 'Kin pana bhante patipātiyā kathetha, udāhu antararantarā' ti. 'Ānanda etassa hi kalena manussattan kalena devattan kalena nāgattan ti evan antarantarā uppajjantassa uppattiyo2 sabbaññutañānenâpi na sakkā paricchinditun, patipātiyā pan's esa pañca jātisatāni nāgayoniyan nibbattitvā niddāyanto pi niddāya atitto yeva Anguliyā bhūmin likhanto nisinnapuriso pi panca jätisatani ganduppadayoniyan4 nibbattitvā⁵ bhūmin khani, idāni pi bhūmin khananto va mama saddan na sunātı. Esa rukkhan cālento nısınnapuriso pi patipātiyā pañca jātisatāni makkatakayoniyaņ⁶ nibbatti, idani pi pubbacinnavasena rukkhan caleti yeva, nâssa kannan mama saddo pavisati Esa ākāsan olokento⁸ nisinnabrāhmano⁹ pi pañca jātisatāni nakkhattapāthako hutvā nibbatti, 10 pubbācinnavasena 11 ajjāpi ākāsam eva oloketi¹² nâssa kannan mama saddo pavisati Esa sakkaccan dhamman sunanto nisinnapuriso pana patipātiyā pañca jātisatāni tinnaņ vedānaņ 13 pāragū mantajjhāyakabrāhmano hutvā nibbatti, idāni pi mantan sansandanto viya sakkaccan sunātī' ti 'Bhante tumhākan dhammadesanā chaviādīni pi 14 chetvā 15 atthiminjan ādāya16 titthati, kasmā ime tumhesu pi dhamman desentesu sakkaccan na sunantī' tı 'Ānanda "mama dhammo sussavanīyo" 17 ti 18 saññan karosi 19 maññe 'ti 'Kin bhante dussavanīvo'20 tī 'Āma Ānandā' tī 'Kasmā

¹ B devadattan (!)	² B upapa°.
³ B n'.	⁴ Skt gandūpada
⁵ B °etvā	⁶ B. °tayo°.
⁷ C Ca. pubbe ci°.	⁸ B ulloketvā
9 B onno bro. S. onnapuriso.	
¹⁰ B a. idānī	
11 C. Ca pubba°. S pubbe ci°.	
12 B. ullo°	¹³ B be°
¹⁴ B om.	15 B. chinditvā
¹⁶ B. āhacca.	¹⁷ B susa°.
¹⁸ B <i>a</i> na	¹⁹ B a. tı.

20 B dusa°

bhante'tı. 'Ānanda "Buddho" ti vā "Dhammo" ti vā "Sangho" ti vā¹ imehi sattehi anekesu pi kappasatasahassesu² assutapubban, tasmā ıman dhamman sotun na sakkonti, anamatagge pana sansāre ime sattā anekavihitan tiracchānakathan yeva sunantā āgatā, tasmā surāpānakelimandalādisu 5 gāvantā naccantā vicaranti, dhamman sotun na sakkonti' ti 'Kin nissaya pan' ete na sakkonti bhante' ti Ath' assa Satthā 'Ānanda iāgan nissāya dosaņ nissāya mohan nissāya tanhan nissāya na sakkonti, jāgaggisadiso hi4 aggi nāma natthi, so chārikaņ pi4 asesetvā satte dahati, kiñcâpi hi4 sattasuriyapātubhāvan nissāva uppanno kappavināsako aggi pi kinci anavasesetvā va lokan dahati, so pana6 kadācı karahacı4 yeva dahatı, ⁷ rāgaggıno ⁸ adahanakālo nāma natthı, tasmā rāgasamo vā aggi dosasamo vā gaho⁹ mohasaman vā jālan tanhāsamā vā 10 nadī nāma natthī' ti vatvā imaņ gātham āha.

251 'Natthı rāgasamo aggi, natthı dosasamo gaho, natthı mohasaman jālan, natthi tanhāsamā nadī' ti.

Tattha rāgasamo ti dhūmâdısu kiñci adassetvā anto va samutthāya¹¹ jhāpanavasena rāgena¹² samo aggi¹³ nāma natthi, dosasamo ti yakkhagahaajagaragahakumbhīlagahâdayo¹⁴ ekasmin yeva attabhāve ganhitun sakkonti dosagaho pana¹⁵ ekantam¹⁶ eva ganhātī¹⁷ ti dosena

B S a padaŋ.
 C. Ca. S. ontā.
 B om.
 B om.
 B on.
 B on.
 B on.
 B on.
 B on.
 B om.
 B om.
 B om.
 C. Ca. antojālaṭthāya.
 B anto yeva u°.

¹² C. Ca. om

¹³ C Ca a malan (for analan?).

¹⁴ MSS and edd ogāho

¹⁵ B a. sabbattha S a. na

¹⁶ F. S. ekam. C. C^a. om. ek^o eva. ¹⁷ B. ganhi.

samo gaho nāma natthi, mohasaman ti onandhanapariyonandhanatthena¹ pana mohena² samaŋ jālaŋ nāma natthi, tanhāsamā ti Gangàdīnaŋ nadīnaŋ punnakālo pi ūnakālo pi sukkhakālo pi paññāyati, tanhāya³ pana punnakālo vā sukkhakālo vā⁴ natthi niccaŋ⁵ ūnā va paññāyatī ti duppūranatthena⁶ tanhāya samā nadī nāma natthī ti attho.

Desanâvasāne so sakkaccaŋ dhammaŋ sunanto upāsako sotapattıphale patıtthahı sampattānam pı sātthıkā desanā ahosī tı.

Pañcaupāsakānaŋ vatthu 9

10. Mendakasetthivatthu.*

Sudassan¹⁰ ti iman dhammadesanan Satthā Bhaddiyan¹¹ nissāya Jātiyāvane viharanto Mendakasetthin ārabbha kathesi.

Satthā kıra Anguttarāpesu¹² cārīkaŋ caranto Mendakasetthino ca bhariyāya c'assa Candapadumāya puttassa ca Dhananjayasetthino¹³ sunisāya ca Sumanadeviyā nattāya ca¹⁴ Visākhāya dāsassa¹⁵ Punnassā ti imesaŋ sotapattiphalūpanissayaŋ disvā Bhaddiyanagaraŋ gantvā Jātiyāvane vihāsi. Meṇdakasetthī Satthu āgamanaŋ assosi.

1	В	otthe.
-		

² B. moha°

³ B tanhā.

⁴ C Ca om two.

⁵ S nicca°.

⁶ B dupūr°

⁷ B om.

⁸ B savananto.

⁹ B °kava°, navaman.

^{*} Cf Mahāvagga, vī 34.

¹⁰ B. a. vajjan.

¹¹ B °iyanagaran.

¹² B °resu.

¹³ B. Ca° nāma bh° c'assa pu° Dha° ca.

¹⁴ B. S c' assa.

¹⁵ B. S. a. ca.

Kasmā pan' esa Mendakasetthī nāma jāto? ti Tassa kira pacchimagehe atthakarīsamatte thāne¹ hatthiassausabhappamānā suvannamendakā pathaviŋ bhinditvā pitthiyā pitthiy paharamānā² utthahiysu. Tesaŋ mukhesu pañcavannānaŋ suttānaŋ gendukā³ pakkhittā honti, sappitelamadhuphānitâdīhi vā⁴ vatthacchādanahiraññasuvaññâdīhi vā atthe sati tesaŋ mukhato gendukay⁵ apaneti ⁶ Ekassâpi mendakassa mukhato⁻ Jambudīpavāsīnaŋ pahonakaŋ sappitelamadhuphānitavatthacchādanahiraññasuvannaŋ nikkhamati ⁶ Tato patthāya soʻ Mendakasetthī ti paññāyi.

Kiŋ pan' assa pubbakamman? tı. Vıpassıbuddhakāle kıra esa Avarojassa nāma kutumbıkassa bhāgıneyyo mātulena samānanāmo Avarojo nāma ahosı Ath' assa mātulo Satthu gandhakutıŋ kātuŋ ārabhı. So tassa santıkaŋ gantvā 'mātula ubho pı sah' eva karomā' ti vatvā, 'ahaŋ aññehı saddhıŋ asādhāranaŋ 10 ekako va karıssāmī 'tı tena 11 patıkkhıttakāle 'ımasmıŋ thāne gandhakutıyā katāya ımasmıŋ 12 thāne kuñjarasālaŋ nāma laddhuŋ vattatī' tı cıntetvā araññato dabbasambhāle āhalāpetvā ekaŋ thambhaŋ suvannakhacıtaŋ ekaŋ 13 rajatakhacıtaŋ ekaŋ manıkhacıtan tı evaŋ 14 thambhatulāsaŋghātadvārakavātavātapānagopānasīchadanıtthakā sabbâpı suvannâdıkhacıtā va kāretvā gandhakutıyā sammukhatthāṇe Tathāgatassa sattaratanamayaŋ kuñjarasālaŋ kāresi. Tassā upari ghanarattasuvaṇnamayaŋ kapālaŋ 15 pavālamayā sıkharathūpıyo 16 ahesuŋ.

7 C. Ca. om

¹ S °ttatthāne.

² B a pacchāgehato.

³ C. Ca S. bhe°.

⁴ C. C^a om.
⁶ S. onti.

⁵ B. °uke.

⁸ B °nnānı nıkkhami

⁹ B. om.

¹⁰ B a. katvā

¹¹ B. a. pana.

¹² B *a* nāma.

¹³ B rep. thao, al.

¹⁴ B. ekan tha° sattaratanakhacitan tulā°, etc.

¹⁵ B. °yā kambalā

¹⁶ C. Ca. °rā°. B. °thūpikāyo.

Kunjarasalaya majihe thane ratanamandapan karetva1 dhammasanan patitthapesi, tassa ghanarattasuvannamaya2 pādā ahesun, tathā catasso atanivo. Cattaro pana suvannamendake kāretvā³ āsanassa catunnan pādānan hetthā thapesi, dve mendake kāretvā pādapīthikāya4 hetthā thapesi, cha suvannamendake kāretvā mandapan parıkkhıpanto⁵ thapesi. Dhammasanan pathaman suttamayehi rajjukehi väyäpetvä majihe suvannasuttamayehi upari rajatamayehi 6 suttehi 7 väyäpesi, tassa candanamayo 8 apassayo ahosi Evan kunjarasalan nitthapetva salamahan karonto atthasatthiyā bhikkhusatasahassena 10 saddhin Satthāran nimantetvā cattāro māse dānan datvā¹¹ osānadıvase tıcıvaran adası, tattha 12 navakassa sahassagghanakan 18 pāpuni 14 Evan Vipassibuddhakāle 15 puñnakamman katvā 16 tato cuto devesu ca manussesu 17 ca sansaranto ımasmın kappe 18 Baranasiyan mahabhogasetthıkule 19 nıbbattıtvā 20 Bārānasısetthī nāma ahosı.

So ekadıvasan rājūpatthānan gacchanto²¹ purohitan²² disvā 'kin ācariya nakkhattamuhuttan upadhārethā' ti āha. 'Āma upadhāremi,²³ kim aññan amhākan kamman' ti. 'Tena hi kīdisan janapadacārittan'²⁴ ti. 'Ekan

```
<sup>1</sup> B. °esı.
  <sup>2</sup> C. C<sup>a</sup>. S. ghanaratanamayā. B. a. c'eva.
   <sup>3</sup> B kārāp°, al.
                                                  5 B cento.
  4 S 'yan K pitthi'.
  <sup>6</sup> K rajata°. C. Ca. S. patta°.
                                        B mutta° K. °ve
  7 K om
                                           <sup>8</sup> K candimasuriyo '
  9 K satthī°, om. bhi°. B. satthīhi.
  10 B. °ehi.
                                          11 K. B. adāsı.
  <sup>12</sup> B tassa K. B. a. sangha°.
                                                  14 B. onāti
  13 B satasah°. K. B °ıkan.
                                                 16 B. kāretvā.
  <sup>15</sup> K °ssissa sammāsambu°
· 17 B. devamanusse.
  18 K B. bhaddakappe.
                                                 20 B. oetvā
  19 K. °ge se°. B. om. °setthi°.
                                                 22 K. parohittan.
  <sup>21</sup> K. a. maggantare.
```

23 K. B. a. ti

24 K. oıkan.

bhavan bhavissatī' ti. Kin bhavan nāmā' ti 1 'Chātakabhayan² setthī' ti. 'Kadā bhayıssatī' ti. 'Ito tınnan sanyaccharānan accavenā' ti Tan sutvā setthī3 bahun kasıkamman⁴ kāretvā gehe vijjamānena pi dhanena⁵ dhaññam eva gahetvā addhaterasakotthasatāni kāretvā sabbakotthe⁷ vīhīnan⁸ pūrāpesi,⁹ kotthesu appahontesu¹⁰ cātiādīni pūretvā 11 avasesan bhūmiyan āvāte 12 katvā nıkhanı. 13 nıdhanavasesan 14 mattıkaya saddhin maddıtva 15 So aparena samavena chātakabhave 16 bhittivo limpāpesi sampatte vathanikkhittadhaññe 17 paribhuñjanto kotthesu ca cātiādisu 18 ca nikkhittadhaññe parikkhīne parijanan 19 pakkosāpetvā āha 'gacchatha tātā pabbatan 20 pavisitvā ıïvantā 21 subhikkhakāle mama santikan 22 āgantukāmā āgacchatha anāgantukāmā tattha²³ tatth' eva jīvathā' ti. Te 24 tathā akansu Tassa pana santike vevvāvaccakaro eko va²⁵ Punno nāma dāso ohivi, tena saddhin setthijāvā setthiputto setthisunisā ti panca 28 janā ahesuņ.

```
1 K om four.
2 K chātabh°.
3 K a. ito patthāya.
5 K. B °nadhanenâpi
6 K. °telasāni ko°. B. °teiasāni ko°.
7 B °ake
8 B °hīhi
9 K puresi. B paripūri
11 B. °itvā
12 K āvā
13 Ca nikhāni
```

C. tāva se°. K. āvātā

¹⁴ So B Ca. S tāva sesaņ

avasesan.

¹⁵ K tā ¹⁶ K chātabh°.

¹⁷ K. °ttan. S. °ttan dhaññan. B °ññan

¹⁸ K cātıyādısu

¹⁰ B one. K parisajane 20 B. otapādaij

²¹ K. B °nto. ²² B. °ıkā

²³ B. om K. ce tumhe va tattha jīvathā ti te tathā ak°.

²⁴ B a rodamānā assumukhā hutvā setthin vanditvā khamāpetvā sattàhan nisīdāpetvā.

²⁵ K ca.

²⁶ K. pañc' eva te. B. pañc' eva

bhūmiyan āvātesu nihitadhaññe¹ pi parikkhīne² bhittimattıkan pātetvā³ temetvā tato laddhadhaññena yāpayınsu.4 Ath' assa jāvā chātake avattharante5 mattikāva khīyamānāya6 bhittīpādesu7 avasitthamattīkan pātetvā3 temetvā addhālhakamatte⁸ labhitvā kottetvā ekan⁹ tandulanālin gahetvā 10 'chātake 11 corā bahū hontī' ti corabhayena ekasmin kute pakkhıpitvā pıdahıtvā bhūmiyan nıkhanıtvā 12 thapesı Atha nan setthī rājūpatthānato āgantvā āha 'bhadde chāto 'smi,13 atthi kiñcī' ti 'vıjjamānan natthī' ti avatvā 'sāmı ekā tandulanālı14 atthī' ti āha 'Kahan sā' ti. 'Corabhayen amedinin 15 khanitvā thapitā' ti 'Tena hi nan uddharitvā 18 kinci pacāhī'17 ti 18 'Sace yāgun pacissāmi dve vāre bhavissatı,19 sace bhattan pacıssami ekavaram eva bhavissati,20 kin pacāmı sāmī' ti āha 21 'Amhākan añño paccayo natthi, bhattan bhunjitva va 22 marissama, bhattam eva pacāhī' tr. Sā bhattan pacitvā pañca kotthāse katvā setthino pattakotthāsan 23 vaddhetvā purato thapesi. Tasmın khane Gandhamādanapabbate 24 paccekabuddho 25

```
<sup>1</sup> K. nıddahita°.
                                           <sup>2</sup> K. a avasitthan.
<sup>3</sup> K. pāpetvā.
                                           4 K. pā°.
<sup>5</sup> K. avatar°.
<sup>6</sup> S. khipyā° (for khiyya°?). B. °nā.
7 S °pādā yeva C. Ca. °padāse. K. °padese.
8 B. addhanālika°. K. B. °ttan vīhin.
                                           10 B. labhitvā
9 K. eka°.
11 K. B. °kakāle.
                                           12 K. kha°.
13 C. Ca. K. 'smin. B. 'mhi.
                                          14 B. olin
15 K me. B. me ni°.
                                          16 K. uddhio.
17 C. Ca. osī, so unfra.
18 K. a sā udharītvā cinte (si).
<sup>19</sup> B. labhissati.
20 B. labhi°. K. a ti
                                          22 B. om.
21 K. om.
23 K. bhatta°. B. kotthāse.
                                          25 B. a. sattâhan.
<sup>24</sup> K. khandha°, a. eko.
```

samāpattito vutthāsi1—Antosamāpattiyan kira samāpattibalena 2 jighacchā na bādhati samāpattīvutthitānaņ 3 pana balavatī hutvā udarapatale4 dayhantī5 viya uppajjati, tasmā⁶ te labhanatthānan oloketvā gacchanti. Tan divasañ ca' tesan danan datva senapatitthanadisu añnataran sampattın labhantı—tasmā so pi dibbena cakkhunā olokento 'Sakalajambudipe' chatakabhayan uppannan setthigehe ca pancannan jananan nalikodano va 10 pakko, saddhā nu kho ete, sakkhıssantı vā¹¹ mama sangahan kātun' ti tesan saddhābhāvañ ca 12 sangahan kātun samatthabhāvañ ca disvā pattacīvaram ādāya mahāsetthissa purato dvāre thitam eva attānam dassesi. So tan disvā va pasannacitto 'pubbe pi mayā dānassa adinnattā 13 evarūpan chātakan ditthan, idan kho pana bhattan mañ 14 ca pana 15 ekadivasam eva 16 rakkheyya, ayyassa 17 pana dınnan anekāsu¹⁸ kappakotīsu¹⁹ hıtâvahan²⁰ bhavıssatī'tı tan bhattapātin apanetvā paccekabuddhan upasankamitvā pañcapatitthitena vanditvā 21 gehan pavesetvā āsane nisinnassa päde dhovitvä suvannapädapithe 22 thapetvä tan 23 bhattapātin ādāya paccekabuddhassa patte²⁴ okiri Upaddhâvasese 25 patte 26 dinne 27 paccekabuddho hatthena

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> oya. B otı K vutthahı
 <sup>2</sup> K. °sena (=vasena).
                                               3 K. B ottito vuo.
 4 K °la. B °lan
                                               <sup>5</sup> K. dah°.
 6 B. om.
                                               <sup>7</sup> K c'eva.
 8 K. nambū°
                                               ь K, va
10 B ca.
11 B nu kho. K. a no.
12 K. a disvā.
                                             13 K. adınt°.
14 C. Ca. mayañ (= mamañ?).
<sup>15</sup> K. B. om two.
                                            16 K. °sañ ñeva.
17 K. ayya.
                                            <sup>18</sup> S. a. pana.
<sup>19</sup> K. B. S a mama.
                                            <sup>20</sup> B hitasukhâvahaŋ
                                            22 K opitthe.
<sup>21</sup> K. tan.
23 B om.
                                            <sup>24</sup> B a bhattan.
25 B. upaddhasese.
26 K. bhatte
```

27 K. B om.

pattan pidahi Atha nan 'bhante ekāya tandulanāliyā pancannan jananan pakka-m-odanassa avan eko kotthaso. ıman dvidhā kātun na sakkā, mā mayhan idhalokasangahan² karotha,3 niravasesan datukamo 'mhī'4 ti vatvā5 sabbabhattan⁶ adāsı, datvā ca pana patthanan thapesı ⁷ 'bhante māssu⁸, puna⁹ nibbattanibbattatthāne¹⁰ evaiūpan chātakabhayan addasan, 11 ito patthāya 12 Sakalajambudīpavāsīnan bījabhattan dātun 13 samattho bhaveyvan 14 sahatthena kamman katvā jīvikan 15 na kappeyyan, addhatelasakotthasatāni 16 sodhāpetvā 17 sīsan nahāyitvā tesan dvāre nisīditvā uddhan olokitakkhane veva me rattasālidhārā 18 patitvā sabbakotthe 19 pūreyyun, nibattanibattatthāne²⁰ ayam eva bhariyā ayam eva putto ayam eva²¹ sunisā ayam eva dāso hotū, 22 ti 23 Bhariyâpi 24 'ssa 'mama sāmīke jīghacchāva pīlīyamāne na sakkā mayā bhuñiitun' ti cintetvā attano kotthāsan paccekabuddhass' eva²⁵ datvā patthanan thapesi 'bhante idāni nibbattanıl battatthane 26 evarupan chatakabhayan 27 na passeyyan,

```
<sup>1</sup> K pakkod° B pakkaod°
                                   S pakkass' od°.
<sup>2</sup> K. B. °ke sa°.
                                            <sup>3</sup> B. a ahan
4 B °kām' amhī
                                            <sup>5</sup> K a tan.
6 B S °an bha°.
<sup>7</sup> K. °etvā B pathap°, al
                                            8 K. B mā
9 K onan
            C Ca B S pana.
10 K C Ca nibbattatth°
11 K adassa, a ahan ālho puo katvā
12, om
13 K vibhajjittun for bī° dā°.
^{14} K a dentiyapi ca.
                             hotu, i infra
15 K B ortan
<sup>16</sup> B °terasa° K °kotthasakottha°
                                            18 K. ratana°
<sup>17</sup> C C<sup>2</sup> S dhovāp°
19 K te sabbe ko° B. esu
                                            21 K me
<sup>20</sup> K a va me
                  B a ca
                        23 K a. āha
                                            24 K. chātabh°
22 C Ca S om
25 Bhariyâpi . . dāso ti in K B only.
26 B om
                              <sup>27</sup> K nibbattatth°.
                                                     24
  III.
```

ālhakathālikan purato katvā sakalaJambudīpavāsīnan bhattan dentiyâpi c'eva² me yāva na utthahāmi³ tāva gahitatthanan nüritam eya hotu, ayam eya samiko hotu,4 avan 5 putto, avan sumsā.6 avan 5 dāso 7 ti Putto pi 'ssa attano kotthāsan paccekabuddhassa datvā patthanan thapesi 'ito patthava evarupan chatakabhavan 8 na passevvan, ekañ⁹ ca me sahassatthavikan gahetyā sakala-Jambudīpavāsīnan kahāpanan 10 dentassâpı ayan thavikā 11 paripunnā va hotu, ime veva ca¹² me mātāpitaro ¹³ hontu ayan bhariyā 14 ayan dāso 15 ti Sunisâpi¹⁶ attano kotthāsan 17 paccekabuddhassa datvā 18 patthanan thapesi 'ito patthava evarupan chatakabhayan na passeyyan, ekañ ca me dhaññapitakan purato thapetva sakala-Jambudīpavāsīnan bījabhattan 19 dentiyāpi khīnabhāvo mā paññāvi.²⁰ nibbattanibbattatthāne ime yeva sasurā hontu avam eva sāmiko avam eva dāso '21 ti Dāso pi 22 attano kotthäsan 23 paccekabuddhassa datvā patthanan thapesi 'ito patthāva evarūpan chātakabhavan na passeyyan,24 kasantassa ca me ito tisso etto tisso majihe ekā ti dāruammanamattā 25 satta 26 sītā yo gacchantu 27 ti 28 So taij divasan senapatitthanan patthetva laddhun samattho 20

¹ B. bhattathāl°.	² B ca.
³ B °hissāmi	1 B. om
⁵ B. <i>a</i> . eva.	⁶ B om two
⁷ B. a hotū	8 K chātabh°
⁹ C C ^a S evan	10 K om.
¹¹ B. sahassath°.	12 K om.
¹³ B. <i>a</i> eva.	¹⁴ K a. me
¹⁵ B. a hotū	¹⁶ B. a 'ssa.
¹⁷ B. bhattak°	¹⁸ K <i>u.</i> pana.
¹⁹ K vijja°	20 B. °1tta.
²¹ B only nibbatta° dāso.	²² K a. 'ssa.
²³ K. bhattak°.	
²⁴ K. B. a sabbe ime sāmikā hontu.	
²⁵ K B °ambana°	²⁶ B. rep
²⁷ B °atū	28 K C Ca. om.
²⁹ B a. pı K. a. taıj tassā.	

sāmikesu¹ sinehena 'ime yeva ca me² sāmikā hontū' ti patthanan thapesi Paccekabuddho sabbesam pi vacanâvasāne 'evan hotū' ti vatvā3 paccekabuddhagāthāhi4 anumodanan katvā 'mayā c'5 imesan cittan pasā letun vattatī' ti cintetvā 'vāva Gandhamādanapabbatā ime man passantū' ti adhitthahitvā pakkāmi, te pi6 olokentā7 So gantvā tan bhattan pancahı paccekabuddhasatehi saddhin sanvibhaji,8 tan tassanubhavena sabbesan8 pahosi,9 te pi 10 olokentā eva 11 atthansu. Atikkante pana majjhantike setthibhanyā ukkhalin 12 dhovitvā pidahitvā 13 Setthī pi jighacchāpīlito nipajjitvā niddan thāpesi okkamı So 14 sāyanhe 15 pabujihitvā bhariyan ālia 'bhadde 16 atıvıya chāto 'mhi, 17 atthı nu kho ukkhalıyā tale jhāmakasitthā' 18 ti Sā dhovitvā ukkhaliyā thapitabhāvan jānantī pi 'natthī' ti avatvā, 'ukkhalin vivaiitvā ācikkhissāmī' ti utthāya ukkhalimūlan19 gantvā ukkhalin vivari, tāvad eva sumanamakulasadisabhattassa²⁰ pūiā²¹ ukkhalī pidhānan ukkhipitvā atthāsi Sā tan disvā 22 pītiyā phutthasarīrā 23 āha 'utthehi sāmi, ahan ukkhalin dhovitvā pidahin, sā pan' esā 24 sumanamakulasadisassa 25

```
1 K ohe
                                     2 K. B om two.
   3 K. a. gatham aha, with icchitan patthitan, etc., in full.
B a iss also
   4 B °buddho anu°.
                                     5 K. B. om
   <sup>6</sup> K a tan
                                     <sup>7</sup> B °etvā. K B. a va
   8 K. °jjitvā
                                     9 K oti
                                    <sup>11</sup>K B yeva S va
  10 B om
                                     13 K. om
  12 K ukkhili
                                    15 K onhasamaye.
  14 C Ca om B a pi.
  16 K bhante C Ca S om
                                     <sup>18</sup> K B °ānī
  17 B a t1
  19 K ukkhılıyā mū°
  20 C Ca omukulao K ovannasadisao. B ovannassa
bha°
                                    22 B a va
  <sup>21</sup> B a ahosi
  <sup>23</sup> K phūta°. K B a setthin. S a sāmin
                                    <sup>25</sup> B °savannassa
  24 B pana.
```

24 - 2

bhattassa pūiā, puññāni nāma kātabbarūpāni,1 dānan nāma² dātabbayuttakan,3 utthehi sāmi bhunjassū' ti sā dvinnam pi4 pitāputtānan bhattaņ5 adāsi, tesu bhutvā6 utthitesu sunisāva saddhin nisīditvā bhunjitvā⁷ Punnassa bhattan adası, gahıtagahıtatthanan na khiyatı, kata-Tan divasan cchunā sakin gahitatthānam eva paññāyati eva kotthådayo pubbe pūritaniyāmen' eva puna purinsu 8 'setthissa gehe bhattan uppannan, bijabhattehi atthikā āgantvā ganhantū' ti nagaie ghosanan kāresi Manussā tassa gehato bijabhattan ganhinsu, sakalaJambudipavāsino pi tan nissāya9 labhinsu yeva. So tato cuto devaloke nibbattitvā devamanus esu sansaranto 10 imasmin buddhuppāde¹¹ Bhaddıvanagale setthikule nibbattı, bhariyapı 'ssa mahābhogakule nibbattitvā vayappattā tass' eva gehan agamāsi Tassa taņ¹² pubbakamman nissāva pacchāgehe¹³ vuttappakārā mendakā utthahinsu 14 Putto pi tesan 15 putto va sunisā 16 sunisā veva 17 dāso 16 dāso veva 17 ahosi 18

Ath' ekadıvasan setthī attano puññan vīmansıtukāmo addhatelasasatāni 19 kotthâgāi āni 20 sodhāpetvā sīsan nahāto 21 dvāre nisīditvā uddhan olokesi, 22 sabbāni pi 23 vutta-

```
<sup>1</sup> K katt°
                                               <sup>2</sup> K om
 <sup>8</sup> B kattabba<sup>o</sup>
                                              4 K B om
 5 B om
 <sup>6</sup> K bhuttesu
                   B bhuttā.
                                              <sup>7</sup> K. paribhu°
 <sup>8</sup> K puravisun B. pūravinsu
 <sup>9</sup> K B a jīvitaņ
                                             10 K saranto
11 K bhaddakappe.
                                             12 B om.
13 K gehe S a. pubbe
14 K upatth°.
                                             15 K B. nesan
16 K. a. pi nesan C Ca. S. om.
17 B va.
             ahosi misplaced in K, a. infra
18 So .
<sup>19</sup> C C<sup>a</sup> °telasatānı K °telasānı
                                          B. °terasānı.
20 K B. kotthasatāni
21 K nhāpito. S. nahāpetvā B. nhāto.
22 K °etı.
                                            23 K. B. om.
```

ppakārānaņ¹ rattasālīnaņ² pūrayīņsu. So sesānaņ pr³ puññāni vīmansitukāmo bhariyānuttadayo4 'tumhākam pı⁵ puññānı vīmansıssathā '6 tı āha Ath' assa bharıyā sabbâlankāran 7 alankarītvā mahājanassa passantass' eva tandule8 mınāpetvā9 tehi10 bhattan pacāpetvā dvāiakotthake paññattâsane nisīditvā suvannakatacchun ādāya 'bhattena atthikā āgacchantū' ti ghosāpetvā āgatāgatānaņ 11 upanītabhājanāni 12 pūretvā adāsi, divasam 13 pi dentiyā katacchunā gahıtatthanam 14 eva paññāyı 15 Tassā pana pullmabuddhānan pi bhikkhusanghassa vāmahatthena ukkhalin dakkhinahatthena katacchun gahetvā evam evan 16 patte pūretvā bhattassa 17 dınnattā vāmahatthatalan 18 pūretvā padumalakkhanan nibbatti, dakkhinahatthatalan püretvä candalakkhanan nibbatti, yasmā pana 19 dhammakarakan 20 ādāya bhikkhusanghassa udakan parissāvetvā 21 dadamānā aparâparan vicari, tena²² dakkhinapādatalan²³ pūietvā candalakkhanan nibbatti,24 vāmapādatalan pūietvā paduma lakkhanan, 25 tasmā 26 iminā kāranena 'Candapadumā' ti nāman karīnsu. Putto pi 'ssa²⁷ sīsan nahāto ²⁸ sabassa-

```
1 C Ca °ran K B °ıānı
 <sup>2</sup> K <sup>o</sup>nı
                                               3 K om
 <sup>4</sup> K. B bhariyañ ca pu° B a ca
 <sup>5</sup> K a mayhan S om
                                               6 K °ssāmı
 <sup>7</sup> B sabban al° K. sabbâlankāratvā.
 8 B °lan
 9 B ekanālimattan gahetvā
                                              <sup>10</sup> C Ca hi S om
11 K a gahıtabhājanānı
                                              12 K °ānı bho
                                              14 K gahitagahita°.
13 B sakaladı°
19 B °yatı
                                              <sup>16</sup> K B eva
<sup>17</sup> K bhattā
                                              18 K B °le
19 C samāpattīto Ca S vāmahatthato
20 B onan
                                              <sup>21</sup> K B. parısāv°
<sup>22</sup> K ten' assā
                    B a tassā.*
                                              23 K B. °le.
<sup>24</sup> C C<sup>a</sup> °1tvā
                                              25 K a nibbatti.
26 K B tassā
                                              <sup>27</sup> B 'ssā
25 K nhātvā .
```

tthavikan ādāya 'kahāpanehi atthikā āgacchantū' ti āgatāgatānan gahitabhājanāni 2 pūretvā adāsı. vatvā thavikāya kahāpanasahassan ahosi yeva Sunisâni 'ssa sabbâlankāran 3 alankantvā vīhipitakan 4 ādāya ākāsangane nisinnā 'bījabhattena 5 atthikā 6 āgacchantū ' ti 7 āgatāgatānan8 gahitabhājanāni pūretvā adāsi, pitakan yathāpūrītam eva ahosi Dāso pi 'ssa sabbâlankāran' alankaritvā suvannayugesu 10 suvannayottehi gone yojetvā suvannapatodalatthin 11 ādāva 12 gonānan pancangulikāmi 13 datvā visānesu suvannakosake patimuncitvā¹⁴ khettan gantvā pājesi,15 ito tisso etto tisso majjhe ekā ti satta sītā 16 bhijitvā agamansu, Jambudīpavāsino bhattabījahıraññasuvannadısu 17 yatharucıtan 18 setthigehato 19 yeva ganhınsu 20

Evan mahânubhāvo setthī ²¹ 'Satthā kua āgato' tī sutvā 'Satthu paccuggamanan karīssāmī' tī nīkkhamanto antarāmagge tītthiye disvā tehī 'kasmā tvan gahapatī kirīyavādo samāno akirīyavādassa samanassa Gotamassa santīkan gacchasī' ²² tī vārīyamāno ²³ pī tesan vacanan anādīyītvā ²⁴ va gantvā Satthāian ²⁵ vandītvā ekamantan

```
<sup>1</sup> K kāhā°
                                               <sup>2</sup> C Ca gahitgahita°
                                               4 K supivihitakan
    3 K °iehi
   <sup>5</sup> K <sup>o</sup>en' B <sup>o</sup>ehı
                                              <sup>6</sup> K. a mā (= man ?)
   <sup>7</sup> K om B a vatvā
                                               <sup>8</sup> K ägatānaŋ
   <sup>9</sup> K B °rehı
                                              10 K. vugan
   <sup>11</sup> K. B °vatthin
                                              12 B. a. dvinnay.
   <sup>13</sup> B S gandhapa°. K kandhapa°
   14 K °mucc°
                                              15 C. Ca. S pādesi.
   16 K. sitāni.
                                               <sup>17</sup> Ca satta°.
   18 S °ıkan
                                               19 K setthino ge°.
   <sup>20</sup> B. a Ime pañca mahāpuññā
   <sup>21</sup> K a so
                        . ahosi (supra), and evail mahabhavo
setthi.
   22 C. Ca otī.
  <sup>23</sup> B S niv°. K nibhari°.
                                              24 K. anādayc.
```

25 K. Sa°. ga°.

nısīdı Ath' assa Satthā ānupubbıkathan kathesi So desanavasāne sotāpattıphalan patvā¹ tıtthıyehi avannan vatvā attano nıvārıtabhāvan ārocesi. Atha nan Satthā 'gahapatı ime sattā nāma mahantam pı² attano dosan na lassantı, avıjjamānam pı paiesan dosan vijjamānakan³ katvā tattha bhusan⁴ viya opunantī'⁵ tı vatvā iman gātham āha

252 'Sudassan vajjan aññesan attano pana duddasan paresan hi so vajjāni opunāti yathā bhusan, sattano pana chādeti kalin va kitavā satho' ti

Tattha sudassan ti parassa anumattam pi vajjan khalitan sudassan sukhen eva passitun sakkā, attano pana atimahantam pi duddasan, paresan hi hī ti ten eva kāranena so puggalo sanghamajhādisu paresan vajjāni uccatthāne thapetvā bhusan opunanto viya opunāti, kalin va kitavā satho ti ettha sakunesu aparajjhanabhāvena sattabhāvo kalin nāma, sākhābhangâdikan tratichādanan kitavā nāma, sākuniko satho nāma, yathā sakunaluddako sakune gahetvā māretukāmo kita-

```
<sup>1</sup> K B a Satthu.
                                              2 K om
   <sup>3</sup> B onan
                                              <sup>4</sup> K tattha
   <sup>5</sup> K onantī B ophu°, al
   <sup>6</sup>B bhūsan S busan, al
                                         F yathābhusan (=Skt.
bhisa); but in C^y = Skt busa, 'chaff'
                                             8 F C Ca. K. anu°
   <sup>7</sup> B a vallan
                                            10 K pare.
   9 K duddhassan.
                    F upaddhāne
   <sup>11</sup> C<sup>a</sup> uccāne
                                        K upangane
                                            13 K B. ophu°.
  12 K phu°
  14 K a esa
  15 K °llhânu° B °vasena
                                             <sup>17</sup> S °dīhı
  16 B kalı
^{\circ} 18 K a satho
                                             <sup>19</sup> K a. sā
  20 F C Ca K. sak° K °ike
```

²¹ K ^clalako

vāya¹ attabhāvan paticchādeti evan attano vajjan chādetī ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı Mendakasetthıssa vatthu ²

11 Ujjhānasaññittheravatthu

Paravajjânupassissā³ ti imaŋ dhammadesanai) Satthā Jetavane viharanto Ujjhānasaññinām'⁴ ekaŋ theiaŋ ārabbha kathesi

So kira 'ayaŋ⁵ evaŋ nivāseti evaŋ pāiupatī' ti bhik-khūnaŋ iandham⁶ eva gavesanto vicaiati Bhikkhū 'bhante asuko nāma⁷ thero evaŋ kaiotī'⁸ ti Satthu ārocayiŋsu ⁹ Satthā¹⁰ 'bhikkhave vattasīse thatvā evaŋ ovadanto ananuvādo,¹¹ yo pana¹² ujjhānasaññitāya paresaŋ¹³ antaraŋ pariyesamāno evaŋ vatvā vicarati,¹⁴ tassa jhānâdisu¹⁵ eko pi viseso anuppajjati,¹⁶ kevalaŋ¹⁷ āsavā yeva vaddhantī' ti vatvā imaŋ gātham āha

253. 'Paravajjânupassissa¹⁸ niccaŋ ujjhānasaññino āsavā tassa vaddhanti ārā¹⁹ so āsavakkhayā '²⁰ ti

```
<sup>1</sup> K kıtavā vıya. B tıtavā vıya
   <sup>2</sup> K otthivatthun B otthivao, dasaman
  <sup>3</sup> C Ca ossan K ossan, and om ti
  <sup>4</sup> B on nāma C Ca onāmakan
  <sup>5</sup> S. kırâvan
                                              6 K. B antaram.
  <sup>7</sup>K B a° nā° bha°
                                              8 K. bhanatī
  9 K B °esun
                                             10 B om.
 <sup>11</sup> K anuv<sup>2</sup> B. ananupavādo
 <sup>12</sup> B a. niccan.
                                             13 C. Ca rep
 14 K ca°
                                             15 K. S °Jjhā°.
 <sup>16</sup> K na upp° B n' upp°.
                                             <sup>17</sup> K keb°.
 18 C Ca K ossan
                                             19 C āro.
20 K. °vo
```

Tattha ujjhānasañnino1 ti evan nivāsetabban evan pārupitabban ti paresaņ randhagavesitāya 2 ujjhānabahulassa puggalassa³ ihānādisu ekadhammo pi na vaddhatı, atha kho āsavā vaddhantı, tena kāranena so arahattasankhātā⁷ āsavakkhayā ārā⁸ dūrā⁹ gato va hotī tı ¹⁰

Desanâvasane bahū sotapattıphalâdını papunınsu tı U11hānasaññināmattheiassa vatthu 11

12 SUBHADDAPARIBBĀJAKAVATTHU ★

Ākāse¹² ti imaņ dhammadesanan Satthā Kusināiāyaņ Upavattane Mallānan sālavane parınıbbānamañce 13 nıpanno Subhaddan 14 parıbbājakan ārabbha kathesi

So kıra atīte kanıtthabhātaı115 ekasmın sasse navakkhattun aggadānan dente dānan dātun anicchanto osakkıtvā 16 avasāne adāsı, tasmā pathamabodhıyan majjhimabodhiyan pi Satthāran datthun nâlattha, 17 pacchimabodhiyan pana Satthu parinibbanakale 18 'ahan 19 tīsu pañhesu attano kañkhan mahallake parıbbājake pucchitvā samanan Gotaman "daharo" ti saññāya 20 na

```
<sup>2</sup> K B antaran ga°
1 K onā.
<sup>3</sup> B ujjhānapu°, om bahulassa
<sup>4</sup> K a ca S a tassa
                                          <sup>5</sup> C Ca S a ti.
```

⁶ B ten' eva

⁷ B °ttamagga°

8 B āko

9 B S dūran. K dūrato for dū° ga°

10 K om

11 K Ujjhānattherava°. B. Ujjhānasañnītherava°, ekādasaman

* Cf Digha, 11 148 ff

 12 K a va padaŋ natthī.

¹³ K. B omañcake

14 K °dda°

15 K °ro.

16 C Ca K osakkhitvā

¹⁷ K nâladdhan B nâlatthan

18 B Satthau nı°

¹⁹ B ayan.

20 C Ca om.

pucchin, tassa ca dāni parinibbānakālo, pacchā me samanassa Gotamassa aputthakāranā vippatisāritā uppajjeyyā '5 ti Satthāran upasankamitvā Ānandattherena nivāriyamāno pi Satthārā okāsan katvā 'Ānanda mā 'Subhaddan nivārayi pucchatu man pañhan' ti vuttattā sānin paparitvā hetthā mancake nisinno 'bho samana tkin nu kho ākāse padan nāma atthi, ti to bahiddhā samano fanāma atthi, sankhārā sassatā nāma atthī' ti ime pañhe pucchi Ath' assa Satthā tesan abhāvan ācikhanto imāhi gāthāhi dhamman desesi

- 254. Ākāse¹⁷ padaŋ natthi, samano natthi bāhiro,¹⁸ papañcâbhiratā pajā, nippapañcā tathāgatā.
- 255 Ākāse padaŋ natthi, samano natthi bāhire saŋkhārā sassatā natthi, natthi 19 buddhānaij iñjitan 'ti

Tattha padan ti imasmin ākāse vannasanthānavasena 'evarūpan' ti paññāpetabban kassaci padan nāma natthi, bāhiro ti mama sāsanato bahiddhā maggaphalattho 20 samano nāma 21 natthi, pajā ti ayan sattalokasankhātā pajā tanhâdisu papañcesu yeva abhiratā, 22 nippapañcā ti bodhimūle yeva pana sabbapapañcānan samucchinnattā

```
<sup>1</sup> K tass' eva ıdānı
                                              <sup>2</sup> S. a mā.
 3 K apucchakār° B apucchitakār°
                   K B °ro
 4 C Ca ono
                                  K a pi
                                              6 S °an
 5 C. Ca. S oni.
 7 K. om.
                                              <sup>8</sup> D vāresı
                                             10 K. B. antosāniyan.
 9 B vutte
<sup>11</sup> B. pavesetvā
                                             12 K ākāse here
13 K. a pana.
                                             14 K. a. tı
<sup>15</sup> C. S. °nā
               C<sup>1</sup> onan
                                             <sup>17</sup> K B a va.
<sup>16</sup> C Ca. Satthārā.
<sup>18</sup> Cf D. Ito bahıddhā samano pı n'atthı
                                                      B. S. ore
19 K om.
                                            <sup>20</sup> K °phalato.
21 K om
                                            22 B. yevâbhı°
```

nıppapañcā tathāgatā Sankhārā tı panca khandhā, tesu hı eko pı sassato nāma natthı, ıñjıtan¹ tı buddhānan pana² tanhāmānadıtthı-ıñjıtesu³ yena 'sankhārā sassatā' tı ganheyyun⁴ tan ekan ıñjıtam pı⁵ natthī tı attho

Desanâvasāne Subhaddo anāgāmiphale patitthahi, sampattapaiisāya pi sātthikā desanā⁶ ahosī ti

Subhaddaparibbājakassa vatthu ⁷ Malavaggavannanā nitthitā Atthārasamo vaggo

4 В °ууа

¹ C Ca icchi° K idañji°

² S hı C C^a pı

³ B °mānâdısu

⁵ B a nāma

⁶ K B. dhammade³.

⁷ K Subhaddavatthun B °kava°, dvādasaman

XIX. DHAMMATTHAVAGGO

1 VINICCHAYAMAHĀMATTAVATTHU

Na tena hotī¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto vinicchayamahāmatte² ārabbha kathesi

Ekadıvasan hı bhıkkhū³ Sāvatthıyā⁴ uttaradvāragāme⁵ pindāya caritvā pindapātapatikkantā⁶ nagaramajihena⁵ vihāran āgacchanti⁵ Tasmin khane megho⁰ utthāya pāvassi, te sammukhâgatan¹⁰ vinicchayasālan pavisitvā¹¹¹ vinicchayamahāmatte lañcan¹² gahetvā sāmike asāmike¹³ karonte disvā 'aho ime adhammikā, mayan pana ''ime dhammena vinicchayan karontī'' ti saññino ahumhā' ti¹⁴ cintetvā¹⁵ vasse vigate vihāran gantvā Satthāran vanditvā ekamantan nisinnā tam atthan ārocesun. Satthā 'na bhikkhave chandâdivasikā hutvā sāhasena¹⁶ atthan vicinantā¹⁶ dhammatthā nāma¹⁶ honti, aparādhan pana anu-

```
<sup>1</sup> K. a dhammattho
                                    <sup>2</sup> C Ca S mahamacce.
 3 K ounan.
                                    4 K °ivan
 <sup>5</sup> K <sup>o</sup>dvāre gāmake.
                                    6 K oanan.
 <sup>7</sup> B °mailhe
                                   8 K. B ontanan
                                   10 K B °khagatan.
 9 K mahā(me)gho.
11 C Ca S om two.
12 C Ca S. mahāmandale man
                                  14 C. Ca. om three.
13 K tr
15 K a bhikkhū
                                  16 K °se
17 K vinicchantā
                     B. vinicchayantā S. vinicchinantā.
```

18 K a na

vijjhitvā i apai ādhanui ūpaņ asāhasena vinicehayaņ karontā eva i dhammatthā nāma hontī iti vatvā imā gāthā abhāsi

- 256 'Na tena hoti dhammattho yen' atthan sahasā's naye yo ca atthan anatthañ ca ubho niccheyya' pandito
- 257 Asāhasena dhammena samena nayatī⁵ pare dhammassa gutto medhāvī "dhammattho" tr pavuccatī '⁶ tr

Tattha ⁷ tenā ti ettaken' ⁸ eva kāranena dhammattho ⁹ rājūhi attanā ¹⁰ kātabbe vinicchayadhamme thito pi dhammattho nāma na ¹¹ hoti yenā ti yena kāianena atthan ti otinnaŋ vinicchetabbaŋ ¹² atthaŋ sahasā naye ti chandâdisu patitthito <u>sāhase</u>na musāvādena vinicchinevya ¹³ yo hi chande patitthāya attano ¹⁴ ñātiŋ ¹⁵ vā mittaŋ ¹⁶ vā musā vatvā asāmikam eva ¹⁷ sāmikaŋ karoti, dose pi ¹⁸ patitthāya ¹⁹ verinaŋ ²⁰ musā vatvā sāmikam eva asāmikaŋ karoti, mohe patitthāya lañcaŋ ²¹ gahetvā vinicchayakāle aññavihito ²² viya ito c' ito ca ²³ olokento musā vatvā 'iminā jitaŋ ayaŋ

```
<sup>1</sup> B a va
                                         <sup>2</sup> K evan C Ca. om
 3 K sāho, so unfra
<sup>4</sup> K vinicchayye
                        B. nicchiya
                                         6 K. vn°
<sup>5</sup> K ghatatı
                                         °B °kena, om eva
 <sup>7</sup>K B a na
                                        10 K. ono
 <sup>9</sup> K B a tı
                                        12 K. B. ottabban.
11 K om.
<sup>13</sup> K vinicchayya B S viniccheyya
14 B om
<sup>15</sup> C C<sup>a</sup> nātīnaŋ
                       K ñātı.
                                   B ñātī tı
16 B mitto ti K. mitā
                                        17 K. on two
                                        <sup>19</sup> K B. a attano
18 K. B om.
                                        21 S lanchan
20 C. Ca B oinan.
<sup>22</sup> K °ıtā
              B aññā°
                                        23 K om.
```

parājīto' tī paran nīharatī, bhaye patītthaya¹ devaissarajātikassa parājayan pāpunantassapī² jayan āropetī, ayan sāhasena atthan³ netī nāma, so⁴ dhammattho nāma na hotī tī attho Yo ca atthan⁵ anatthañ cā tī bhūtañ ca abhūtañ ca kāianan, ubho nīccheyyā⁶ tī yo pana pandīto ubho² atthânatthe⁵ vinicchītvā vadatī Asāhasenā tī amusāvādena,⁰ dhammenā tī vinicchayadhammena na¹o chandâdīvasena, samenā tī aparādhânurūpen' eva pare nayatī¹¹ jayan vā parājayan vā phandayatī,¹² dhammassa gutto tī so dhammagutto¹³ dhammarakkhīto¹⁴ dhammojapaññāya samannāgato vinicchayadhamme thitattā dhammattho tī pavuccatī¹⁵

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı.¹6 Vınıcchayamahāmattānaŋ vatthu ¹7

2 CHABBAGGIYAVATTHU

Na tena pandito hotī ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Chabbaggiye bhikkhū 18 ārabbha kathesi

Te kıra vihāre pi gāme pi bhattaggan 19 ākulan 20

¹ K B a kassacı	² K °ssa pı.
³ K anatthan.	⁴ B eso
⁵ B °ñ ca.	
⁶ K vinicchayā B nicchiyā	⁷ C C ^a om.
⁸ F C C ^a °aŋ	
⁹ C. C ^a mu°. S na mu°.	10 K. om
¹¹ K. parighatati	
¹² C. °apatı. S. °āpetı. K. B pāp	eti F pana vuccati.
¹³ S gutto.	14 K. a. medhāvī ti
¹⁵ B. a t1 attho.	¹⁶ K. yeva.
¹⁷ K. Vinicchayavatthun. C C ^a . S	
(C Ca. vatthun, al.). B. omattavao,	pathamaij
¹⁸ K. B om.	19 K. ogge pi bhattan.
²⁰ C Ca akālaŋ	

karontā¹ vicarantī Ath' ekadivasaŋ² gāme bhattakiccaŋ katvā āgate³ dahaie ca⁴ sāmaneie ca pucchiŋsu⁵ 'kīdisaŋ⁶ āvuso bhattaggan' ti 'Bhante mā pucchatha, Chabbaggiyā "mayam eva viyattā² mayaŋ՞ pandītā īme pahaiītvā⁴ sīse kacavaraŋ¹o okirītvā,¹¹ nīharīssāmā "¹² tī vatvā¹³ amhe pitthiyaŋ gahetvā kacavaraŋ¹⁴ okirītvā¹⁵ bhattaggaŋ ākulaŋ karīŋsū' tī Bhikkhū Satthu santīkaŋ gantvā tam atthaŋ ārocesuŋ Satthā 'nāhaŋ bhikkhave bahuŋ bhāsītvā¹⁶ pare¹² vihethiyamānaŋ¹³ "pandīto" tī vadāmī, khemīnaŋ pana averīnaŋ¹⁰ abhayam²o eva pandītaŋ²¹ vadāmī' tī vatvā īmaŋ gātham āha

258. 'Na tena pandito hoti yāvatā ²² bahu ²⁸ bhasati khemī averī abhayo "pandito" ti pavuccatī' ti

Tattha yāvatā ti yattakena kāi anena sanghamajjhādisu bahun 24 katheti 25 na 26 tena pandito nāma hoti, yo pana sayan khemī pancannan verānan abhāvena 27 averī nib-

¹ K °nto ³ S °tā	B°se Bom
⁵ B pucchi ⁷ K om C C ^a . sattā. S santā	⁶ C C ^a S ^c so.
⁸ B a. eva	⁹ K. har°.
10 K. kavacaran	11 К. В āk1°.
¹² S °mī	
13 C Ca om three	15 K. B. °rantā
¹⁴ K kavaran caran. ¹⁶ B °etvā	K. D. ranta
17 C Ca. S. a. h1	
18 C Ca one S ono 20 C ayam	¹⁹ K °raŋ.
²¹ K. °tā tı. B °to tı.	²² K yevatā.
²⁸ B bahuŋ	²⁴ K bahū.
²⁵ B °esı	$^{28}~\mathrm{B}^{\circ}$ $after$ nāma
27 B om	-

bhayo yan vã 1 āgamma mahājanassa bhayan na hoti so pandito nāma hotī 2 ti attho

Deşanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı ' Chabbaggıyānaŋ bhıkkhūnaŋ vatthu ⁴

3 EKUDDĀNATTHERAVATTHU

Na tāvatā⁵ ti imaņ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Ekuddānattheraŋ⁶ nāma khīnâsavaŋ ārabbha kathesi

So kira ekako va ekasmin vanasande viharati, ekam ev' assa udānan pagunan 7

'Adhicetaso appamajjato munino monapathesu sikkhato

sokā na bhavantı tādıno upasantassa sadā satīmato' tı 10

So 11 uposathadıvasesu sayam eva dhammasavanan ghosetvā iman gāthan vadatı, pathaviudriyanasaddo 12 viya devatānan sādhukārasaddo hoti Ath' ekasmin uposathadıvase pañcapañcasataparivārā 13 dve tepitakabhikkhū 14 tassa vasanatthānan agamansu So te disvā va tutthamānaso 'sadhu vo katan idhâgacchantehi, 15 ajja

¹ K a taŋ vā.

² K nāmo for nā° ho°.

³ K. om

⁴ K Chabbaggavatthun B. °ıyava°, dutīyan

⁵ K a dhammadharo.

⁶K Ekalakundadbāna° C. °naŋ the°. B Ekûdāna°.

⁷ K a punappunan vadati, āha.

⁸ B °asu C. Ca. °assu.

⁹ K B °1to

¹⁰ Ud., p 43

n B a kna

¹² K drayana° B undriyana°

¹³ K pañcasata°

¹⁴ C Ca B. ti° B °dhaiā bhi° K om bhikkhū.

¹⁵ B. 1dha āg°

mayan dhamman sumssāmā' ti āha 2 'Natthi panâvuso ıdha⁸ dhamman sotāro'⁴ tı. 'Atthı bhante, ayan vanasando dhammasavanadıvase devatānaŋ sādhukārasaddena ekanınnādo hotī 'tı Tesu eko tepitakathero dhamman osāresi,7 eko kathesi, ekā8 devatāpi sādhukāran na adāsi 9 Te āhaņsu 'tvan āvuso 'dhammasavanadıvase ımasmın vanasande 10 devatā mahantena saddena sādhukāran dadantī"11 tī vadesī, kin nām' etan' tī 'Bhante añnesu divasesu nādo 12 evaņ 18 hoti, ajja pana na 14 jānāmi kiņ etan' tı 'Tena hı āvuso tvan 15 tava 18 dhamman kathehi' tı So vijanın 17 gahetvā āsane nısınno tam eva gāthan 18 Devatā mahantena saddena sādhukāram adaņsu. Atha nesaŋ parıvārabhıkkhū 19 ujjhāyıŋsu pana²⁰ vanasande devatā mukholokanabhikkhan²¹ denti,²² tepitakabhikkhusu²³ ettakan bhanantesu pi kiñci pasansanamattakam 24 pr avatvā ekena 25 mahallakattherena ekagāthāya kathitāya mahāsaddena 26 sādhukāran dadantī' tı te 27 vıhāram pı gantvā 28 Satthu tam atthan ārocesun.

```
<sup>1</sup> B a. tumhākaŋ K S a tu° santīke
<sup>2</sup> K om.
<sup>3</sup> K. idha na (?) atthī pana āv°. B atthī pana āv°.
```

5 K °dan.

⁶ K B C C^a tı° B. °dharo.

⁸ B eka°

 10 K a va.

¹² B sādhukārasaddena ekaninnādo.

13 B eva.

¹⁵ K taŋ

¹⁷ K vijinin

19 B °rā bhı°

21 K. °olokena sādhukāraņ

23 C Ca B ti° B odharao, a ca

24 S vacana° K B °mattan

26 C Ca. oddāya

²⁷ K a puna Jetavane. B. a. pi.

7 K. °tı

⁹ B. nâdāsı.

¹¹ K denti

K. ninnādo
¹⁴ B na a° pa°.

¹⁶ K B tāva

18 K a uggahitvā.

20 B om.

²² K B dadanti

²⁵ B ettakena

18 K. āg°.

⁴ K. sotukāmo B sotukāmā C. C^a so tātesī S. so otāro *Emendari*.

Satthā¹ 'nâhaŋ² bhikkhave yo bahulaŋ³ ugganhāti vā bhāsati vā taŋ⁴ "dhammadharo"⁵ ti⁶ vadāmi, yo pana ekam pi gāthaŋ uggaṇhitvā¹ saccāni paṭivijjhati³ ayaŋ dhammadharo nāmāʾ ti vatvā imaij gātham āha:

259. 'Na tāvatā dhammadharo yāvatā bahu⁹ bhūsatı, yo ca appam¹⁰ pi sutvāna dhammaij¹¹ kāyena passati

sa ve dhammadharo hoti yo dhammai nappamajjatī'ti

Tattha yāva tā tī yattakena uggahanadhāranavacanādinā kāranena 12 bahu 13 bhāsati tāvatā 14 dhammadharo na 15 hoti, vaņsānurakkhako 16 pana pavenīpālako nāma 17 hoti, 18 appam pī tī yo pana appamattakam pī sutvā dhammam anvāya 19 dhammānudhammapatīpanno hutvā nāma kāyena 20 dukkhādīnī parijānanto 21 catusaccadhamman passatī sa ve dhammadharo hotī 22 yo dhamman na-ppamajjatī tī yo pī āraddhavīriyo hutvā 'ajja ajj' evā' tī patīvedhan ākankhanto dhamman na-ppamajjatī ayam pī dhammadharo yevā tī attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīni pāpuniŋsū ti ²⁸ Ekuddānakhīnâsavattherassa vatthu.²⁴

1 K a sutvā	² C C ^a na hi S om.
⁸ B. bahuŋ K. ca bahū	4 C Ca. om.
⁵ C C ^a °aŋkaro	⁶ S a. na
7 C Ca gao.	8 K. °bujjhitvā.
⁹ B. °uŋ	10 C Ca attham.
¹¹ B. °mma°	
¹² K °vācanādikār° C. Ca	K. B. ugganha°.
¹³ B. °huŋ.	¹⁴ B tāvattakena.
15 B. tr.	¹⁶ K. °1to.
17 Ca corr. a na.	¹⁸ B a yo ca.
19 S a attham anvāya	²⁰ K. kāya°.
²¹ K. patr°.	
²² K oti ti so dhammadharo	23 K om.
²⁴ K. Kandadānattheravatthu	

4. LAKUNTAKABHADDIYATTHERAVATTHU

Na¹ tena thero hotī ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Lakuntakabhaddiyattheran² ārabbha kathesi

Ekadıvasan hı 3 tasmın 4 there Satthu upatthanan gantvā pakkamante⁵ tiņsa⁶ āraññakā⁷ bhikkhū tan passantā eva⁸ āgantvā Satthāran vandītvā⁹ nisīdiņsu, Satthā tesan arahattûpanissayan disvā iman pañhan pucchi. 'ito gatan ekan theran passitthā' ti 'Na passāma bhante' ti 11 'Na dittho vo'12 ti 'Ekan bhante sāmaneran passımhā' tı 'Na so bhikkhave sāmanero, thero eso'13 ti 'Atıvıya 14 khuddako bhante' tı 15 'Nâhan bhikkhave mahallakabhavena therasane nisinnamattakena 16 "thero" ti vadāmi, vo pana saccāni patīvijihitvā mahājanassa ahiņsakabhāve 17 thito ayan thero nāmā' ti vatvā ımā gāthā abhāsı.

- 260. 'Na tena thero 18 hoti yen' assa phalitan 19 siro paripakko vavo tassa "moghajinno" ti vuccati.
- 261. Yamhi saccañ ca dhammo ca ahinsā saññamo

sa ve vantamalo dhīro20 "thero" ti21-ppavuccatī' tı.

¹ K. om.

⁸ B. ath' e° pi.

⁵ K. B. ontamagge.

⁷ K. B. °ıkā.

⁹ K. a. ekamantan.

¹¹ B. a. kin.

¹⁸ K. to.

¹⁵ K. om.

¹⁷ C. Ca °sabhāve.

¹⁹ K. pa°.

²¹ K. hoti. S iti.

² K. Lakandaka°.

⁴ K. om

⁶ K. B °samattā

⁸ K evan

¹⁰ K. B °athā.

¹² K te

¹⁴ K. a. so

¹⁶ C Ca oke.

¹⁸ B. a so.

²⁾ B. a. so.

Tattha paripakko ti parijinnavuddhibhāvappatto¹ ti attho, moghajinno ti anto therakaranānaŋ² dhammānaŋ abhāvena ca tucchajinno³ nāma⁴ Saccañ cā ti yamhi pana puggale solasah' ākārehi patividdhattā catubbidhaŋ saccaŋ ñānena sacchikatattā navavidhalokuttaiadhammo⁵ ca atthi, ahiŋsā ti ahiŋsābhāvena⁶ desanāmattam etaŋ,7 yamhi³ pana catubbidhâpi appamaññabhāvanāゅ atthī ti attho, saŋyamo damo ti sīlañ c'eva indriyasaŋvaro ca¹o vantamalo ti maggañānena nīhatamalo, dhīro ti dhitisampanno, thero ti so imehi thirabhāvakaranehi¹¹¹ samannāgatattā "thero" ti pavuccatī¹² ti attho

Desanâvasāne te ¹³ bhikkhū arahatte patitthahiŋsū ti ¹⁴
Lakuntakabhaddiyattherassa vatthu ¹⁵

5. Sambahulabhikkhuyatthu.

Na väkkaranamattenä¹⁶ ti iman dhammadesanan Satthä Jetavane viharanto sambahule bhikkhū ärabbha kathesi

Ekasmın hı samaye dahare c'eva sāmanere ca attano dhammâcarıyānan 17 yeva cīvararajanâdīnı veyyāvaccāni karonte dısvā ekacce therā cıntayınsu: 'mayam pı¹s vyañjanasamaye kusalā, ambākam eva kıñcı natthı, yan

¹ S	parijinno vu° K. B. parinato vi	ı°
2 B	°kāı°. S C Ca therakānan	F. °therakāraņaŋ
(for on	a° ?)	
зF	C Ca tuttha°.	4 K. nām' esa.
5 K	navalo°. B. navavidho lo°	⁶ B. °sana°.
7 K	ev' etı C Ca S. e tı.	8 C. Ca. S. yan.
	B °ññā°,	¹⁰ K. nāma.
11 B	°kār°	¹² B. vu°.
	a. tisamatte S om.	14 K om.
	Kundatheravatthun. B 'rava',	
	vākkarama° B. vākkakaraņa°,	so infra.
17 B.	°nam eva. S. °nı.	18 K. pana.

nūna 1 mayan Satthāran upasankamıtvā evan vadeyyāma; "bhante mayan vjanjanasamaye kusalā, "añnesan santike dhamman ugganhitvāpi? imesan santike³ asodhetvā mā sajjhāyitthā" ti daharasāmanere ānāpethā" ti,⁴ evan hi⁵ amhākan lābhasakkāro vaddhissatī'ti Te Satthāran upasankamıtvā tathā vadinsu Satthā tesan vacanan sutvā 'imasmin sāsane pavenīvasen' eva evan vattun labbhati,7 ime pana lābhasannisītā'³ ti ñatvā, "ahan tumhe vākkaranamattena "sādhurūpā" ti na vadāmi, yassa pana te¹o issâdayo dhammā arahattamaggena samucchinnā, esa¹¹ eva¹² sādhurūpo' ti vatvā¹³ imā gāthā abhāsi:

- 262. 'Na vākkaranamattena vannapokkharatāya vā sādhuiūpo naro hoti issukī macchaiī satho,
- 263. Yassa c' etan samucchinnan mūlaghaccan 14 samūhatan,
 - sa vantadoso medhāvī "sādhurūpo" tī vuccatī' tī

Tattha na vākkaranamattenā ti vacīkaianamattena lakkhanasampannavacanamattena, vannapokkhara tāya vā ti sarīravannassa manāpabhāvena vā, naro ti ettaken veva kāranena pana pana paralābhâdisu si issamānako panavidhena macherena samannāgato keiā-

```
1 K oan
                                              <sup>2</sup> K ugganhı pı.
 ^3 S a dha^\circ ugganhitvā im^\circ sa^\circ
 <sup>4</sup> K a. daharasāmanerā
                                              <sup>5</sup> S pi.
                                              7 C Ca. S. labhatı
 <sup>6</sup> K paveniva°.
 <sup>8</sup> K lābhasakkāra°. B °re•nissitā
                                             10 K B pan' ete.
 9 K. C Ca orupo.
<sup>11</sup> K B. S eso
                                            12 K evan
                                             14 B occhan
13 K. om
                                            16 K K<sup>1</sup> a. hotī.
15 B. saddala°.
17 K. K1 om.
18 K °lokâ°. K¹ C Cª °lobhâ°.
19 MSS. and edd 1ssā°. S. °manako. B. °panako
                                             <sup>21</sup> K<sup>1</sup> macchar<sup>o</sup>
20 C Ca. odhe. S. odha
```

tikapakkhabhajanena¹ satho naro sādhurūpo nāma² na hoti. Yassa c' etan ti yassa puggalass' etan issâdidosajātaņ⁴ arahattamaggañānena samūlakaņ⁵ chinnaņ mülaghātaņ⁶ katvā samühataņ⁷ vantadoso dhammojapaññāya samannāgato "sādhurūpo" ti vuccatī ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı.8 Sambahulānan bhikkhūnan vatthu.9

6. HATTHAKAVATTHU

Na mundakena samano ti iman dhammadesanan Satthā 10 Jetavane viharanto Hatthakan 11 ārabbha kathesi.

So kıra vādakkhıtto 12 'tumhe asukavelāya asukatthānan nāma āgaccheyyātha, vādaņ 13 karıssāmā 'tı vatvā puretaram eva tattha gantvā 'passatha titthiyā mama bhayena na 14 āgatā, eso va 15 nesaŋ 16 parājayo' tiādīni vatvā 17 vādakkhitto aññen' 18 aññan paticaranto 19 vicarati. Satthā 'Hatthako kıra evan karotī' tı sutvā tan 20 pakkosāpetvā

¹ K K¹ °ıya. B. °kabhāvena K K1 °bha11°.

² B. om ³ B. S. a. ca.

⁴ K. K¹ 1cchâd1°.

⁵ K °lan K¹. samucchinnan, om. chi°.

⁶ Ca otakan. K1. otakan. K. mulan ghanan.

⁷ K K¹. a. so 8 K. K1, om.

⁹ K. K¹ °labhikkhuvatthun B. °labhikkhuva°, pañca-

¹⁰ K. K¹. a Sāvatthiyan upanissāya (K. nissāya).

¹¹ C. C^a S. (cf F.) Hatthassakan. K. K¹. a. nāma bhikkhun

¹² K. K1 ovāda°, a. parassa.

¹³ K K1. a. tumhākaņ.

¹⁴ C Ca S om. B. nâgatā.

¹⁵ K K¹ es' eva. B. pana.

¹⁶ S. tesan. 18 K K1 ona.

¹⁷ K¹ a. so 19 C. Ca. pari°.

²⁰ S. naŋ.

'saccan kıra tvaŋ¹ evaŋ² karosī' tı pucchıtvā, 'saccan' ti vutte, 'kasmā evaŋ karosı,³ evarūpaŋ hı musāvādaŋ karonto sīsamundanādınā vicaranamatten'⁴ eva samano nāma na hotı,⁵ yo pana anūnı⁶ vā thūlāni vā pāpānı sametvā 'thıto ayam eva samano' tı vatvā ımā gāthā abhāsı:

- 264. 'Na mundakena samano abbato alikan bhanan, icchalobhasamāpanno samano kin bhavissati?
- 265. Yo ca sametı pāpānı anuŋthūlānı sabbaso samıtattā hı pāpānaŋ 10 " samano" ti pavuccatī'

Tattha,¹¹ mundakenā ti sīsamundanamattena,¹² abbato¹³ ti sīlavatena¹⁴ ca¹⁵ dhūtavatena ca virahito, alikan bhanan ti musāvādan bhananto appamattesu ārammanesu icchāya pavattesu¹⁶ ca lobhena samannāgato samano nāma kiņ¹⁷ bhavissati? Sametī ti yo ca parittāni¹⁸ vā mahantāni vā¹⁹ pāpāni vūpasameti so tesan samitattā "samano" ti pavuccatī ti attho.

Desanâvasāne bahū 'sotâpattiphalâdīnı pāpuņiŋsū tı ²⁰ Hatthakassa vatthu.²¹

¹ B. a Hatthaka.	² K K ¹ . om.
'B S. a. ti.	
4 K. K ¹ . B mundanâdıma°	⁵ C. Ca a. t1.
⁶ B. anuŋ	⁷ B °ıtvā
	B. abbhuto C Ca abbuto.
⁹ K K ¹ . °lobho sa°.	¹⁰ K. °nı.
¹¹ K <i>a</i> na.	¹² K K ¹ °mundamattena
¹³ Ut supra. F. abbhuto	(corr. abbuto. 'S avrta?'
$abbato = Skt \ avrata)$	
¹⁴ K ¹ . °vattena C Ca. °var	ona, ¹⁵ K om
16 So K K1., C Ca S. pat	tesu B mahattesu. S (1)
icchāsampannesu.	
17 S na C Ca. om.	18 K K¹ a pāpāni.
¹⁹ K K ¹ . om.	²⁰ K K ¹ . om
²¹ K ¹ . Hatthakabhikkhuva°	K. B. °kava°. B a chatthan
C. C. Hatthassakavatthun (se	ribe's error for "akassa va"?)

7. Aññatarabrāhmanavatthu

Na tena bhikkhu¹ hotī ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto aññataraŋ brāhmanaŋ ārabbha kathesi

So kira bāhirasamaye pabbajitvā bhikkhān caranto cintesi 'samano Gotamo attano sāvake bhikkhāya caranto 'bhikkhū'' ti vadati, mam pi 'bhikkhū'' ti vattun vattatī' ti So Satthāian upasankamitvā 'bho Gotama aham pi bhikkhan caritvā jīvāmi, mam pi 'bhikkhū'' ti vadehī' ti āha. Atha nan Satthā io 'nāhan brāhmana bhikkhanamattena 'bhikkhū'' ti vadāmi, na hi vissan idhamman samādāya vattanto i bhikkhu nāma hoti, yo pana sabbasankhāre is sankhāya carati so bhikkhu nāmā 'ti vatvā imā gāthā abhāsi

- 266 'Na tena bhikkhū¹⁵ hoti yāvatā bhikkhate pare, vissaŋ³⁶ dhammaŋ samādāya bhikkhu hoti na tāvatā,
- Yo 'dha puñuañ ca pāpañ ca bāhitvā brahma-cariyavā, saŋkhāya¹⁷ loke carati sa ve "bhikkhū" ti vuccatī' ti.

¹ K. K¹ bhikkhuko. B a. so.

² K °ito

³ K. K¹ a h1.

⁴ K¹. bhikkhā.

⁵ S caranena ⁶ S. C C^a oeti

⁷ C. C^a mama.

⁸ K K¹ a. vandītvā ekamantaņ aṭthāsi.

⁹ C. Ca. S mayham.

¹⁰ K a. āha

¹¹ K1. visama°.

¹² B. ento.

¹³ B. °esu.

¹⁴ K. K¹ vicarati.

¹⁵ K. bhikkhuko. B. a. so.

¹⁶ K. K1. visan

¹⁷ K. °khāra°.

Tattha yāvatā ti yattakena,¹ pare bhikkhate tena² bhikkhanamattakena³ bhikkhu nāma na⁴ hoti, vissan ti⁵ visamaŋ,⁶ vissagandhaŋ² vā kāyakammâdikaŋ dhammaŋ⁵ samādāya⁰ caranto bhikkhu nāma na¹⁰ hoti. Yo 'dhā ti yo idha sāsane ubhayaŋ p' etaŋ puññañ ca pāpañ ca¹¹ maggabrahmacariyena¹² bāhitvā¹³ panuditvā¹⁴ brahmacariyavā¹⁵ hoti saŋkhāyā ti ñānena, loke¹⁶ ti khandhâdiloke "ime ajjhattikā¹² khandhā ime bāhiiā'¹⁵ ti ¹⁰ evaŋ sabbe pi dhamme jānitvā carati, so tena ñānena kilesānaŋ bhinnattā "bhikkhū" ti vuccatī ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı ²⁰ Aññatarabrāhmanassa vatthu ²¹

8. TITTHIYAVATTHU

Na monenā²² ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto titthiye ārabbha kathesi.

Te kıra bhuttatthānesu manussānan 23 'kheman hotu

```
<sup>1</sup> K a. kāranena
   <sup>2</sup> C. C<sup>a</sup> ta for tena (per h. pare bhikkhanena). K<sup>1</sup> pare
bhikkhamattena bhikkhū ti tena
                                          K bhikkhu ti tena
                                                B S omattena.
   <sup>3</sup> K. K<sup>1</sup>. bhikkhalābhanamattena
                                           <sup>5</sup> K. K<sup>1</sup> a vicintitan
   4 K om
   <sup>6</sup> K K<sup>1</sup> a dhamman
   <sup>7</sup> F. C Ca B S vissan ga°. F. C. Ca. °gandha°. Cf.
Sum, p 9
   8 F C Ca K omma
                                           9 K sadāva
   10 C Ca. om
                                          11 K. om two
                                          13 K K1 vāh°. K1. a t1.
   12 B a vā ñānena
  <sup>14</sup> K K<sup>1</sup> panudahitvā
                                F C Ca puna disvā
   15 K1. B a so
                                          16 K om
   <sup>17</sup> F. °ka° C Ca. °ttakā
                                          18 K. K<sup>1</sup> °rakhandhā
   19 K K1 1t1.
                                           20 K. K<sup>1</sup> om.
   <sup>21</sup> K K<sup>1</sup> Brāhmanavatthuŋ
                                        B onavao, sattaman
   22 K. K<sup>1</sup> a munı hotī.
```

23 K1 °ssā. K K1 a anumodanan katvā.

sukhan* hotu¹ āvuñ ca² vaddhatu, asukatthāne nāma kalalan³ atthi, asukatthane⁴ kantako,⁵ evarupan⁴ thanan gantun na⁷ vattatī 'tı-ādınā navena mangalan vatvā pakkamanti Bhikkhū pana⁸ pathamabodhiyan anumodanâdīnan ananuññātakāle bhattagge manussānan anumodanan⁹ akatvā va¹⁰ pakkamantı. Manussā 'mayan¹¹ titthiyanan santika 12 mangalan sunoma, 13 bhadanta 14 pana tunhībhūtā 15 pakkamantī 'tı ujjhāyinsu Bhikkhū tam atthan Satthu 16 arocesun Sattha 'bhikkhave ito patthaya bhattaggådisu yathäsukhan anumodanan karotha, upanisınnakathan 17 kathethā '18 tı anujāni 19 Te tathā karinsu. Manussā anumodanādīni 20 sunantā ussāhappattā bhikkhū nımantetvā sakkāran karontā vicaranti. Titthiyā²¹ 'mayan munino 22 monan 23 kaioma, samanassa Gotamassa sāvakā bhattaggadısu mahakathan kathenti' tı 24 uyıhayınsu. Satthā tam atthan sutvā 'nâhan bhikkhave tunhībhāvamattena "munī" ti vadāmi, ekacce hi ajānantā 25

```
1 K om two.
                                            2 K K1 B. om.
   <sup>3</sup> K<sup>1</sup> kantako S. kallan.
   <sup>4</sup> K B. a. nāma
   <sup>5</sup> K<sup>1</sup> om two. B a. atthi.
                                          <sup>6</sup> B. a nāma.
   7 S. om
   <sup>8</sup> C con. onan na. Ca. ona na
                                           K om. pana
   9 K. ānu°
                                            10 K K1 B. S. om.
  11 B. om
                                            12 C Ca. cakā.
  18 K K<sup>1</sup> B °nāma
  14 K K1 B bhaddo
  15 K K1 S a va
                                           16 C Ca. S. om.
  <sup>17</sup> K<sup>1</sup> °akan dhammaka° S. °nnānan ka° B a karotha
dhamman
  <sup>18</sup> K a dhammakathan kathethā.
  19 K °nāmı. K1. °nāmī tı B °nāti
  20 K1 °d1
                                             <sup>21</sup> B a. pana.
  <sup>22</sup> K<sup>1</sup> munı
                                            <sup>23</sup> K anumodanan.
```

K. K¹ B ontā vicaiantī ti.

24 C Ca. om

25 S onto.

na¹ kathenti,² ekacce³ avısāradatāya,⁴ ekacce "mā no⁵ iman atısayatthan⁰ aññe¹ jānınsū" ti maccherena,8 tasmā na monamattena⁰ munı hoti, pāpavūpasamena¹o pana munı¹¹ nāma hotī'ti vatvā imā gāthā abhāsı

- 268. 'Na monena munī hoti mūlhai ūpo 12 aviddasu 13 yo ca tulaij 14 va paggayha varam ādāya pandito
- 269. Pāpāni palīvajjeti, sa 15 munī tena so muni, yo munāti ubho loke munī tena pavuccatī '16 ti.

Tattha na monenā ti kāmañ¹⁷ hi moneyyapatipadā-saŋkhātena maggañāṇamonena¹⁸ muni nāma hoti, idḥa pana tunhībhāvaŋ sandhāya "monenā" ti vuttaŋ, mūlha-rūpo ti tuccharūpo, aviddasū¹⁹ ti aviññū, evarūpo hi tunhībhūto pi²⁰ muni nāma na²¹ hotī ti,²² athavā monena muni nāma²³ hoti, tucchasabhāvo ca²⁴ pana aññānī²⁵ ca hotī ti attho, yo ca tulaŋ va paggayhā ti yathā hi²⁶ tulaŋ²⁷ gahetvā thito atirekañ ce hoti harati ūnañ²⁸ ce

⁶ B atiss°. K. atisavan.

⁸ K¹ a na kathenti.

9 K¹ modana°. B. tr.

10 S. °anena

11 K om. two.

¹² B. mulha°

¹³ K. aviddinsu K¹. avidisun.

14 K¹ tullan

15 K, K¹ so

16 K. K¹ vu°

21 F. om

22 K. B. om

²³ C Ca S. na

24 B. om

26 K. K¹ om.

27 K K1, °le

¹ K om

² K K¹ a. ekacce hi jānantā kathenti, ekacce jānantápi na kathenti.

³ K. K1. a hı

⁴ K. K¹ a. jānantā kathenti (K. na°)

⁵ B. monena.

⁷ K¹, a, na

¹⁷ B °aŋ K¹. kāma. K. kāmaŋ na F. C Ca kāmaññu.

¹⁸ B onena moo.

¹⁹ F. Ca avıjjasū. K K1. avıddhınsu.

²⁰ K K1, om.

²⁵ K. ona. K¹. oni. S. aviññū.

²⁸ K. K¹ on°, so infia K. a. okan.

hōti pakkhipati evam eva yoʻ atirekan haranto viya pāpan harati parivajjeti² ūnake³ pakkhipanto viya kusalan paripūreti evañ ca pana karonto sīlasamādhipaññāvimuttivimuttiñānadassanasankhātan avaran uttamam⁵ eva ādāya pāpāni akusalakammāni parivajjeti⁶ sa muni² so muni nāmā⁰ ti attho, tena so munī ti, kasmā¹o pana so munī? ti ¹¹¹ yan hetthā vuttakāranan ¹²² tena so munī ti attho, yo munāti ubho loke ti yo puggalo imasmin khandhâdiloke tulan ¹³² āropetvā minanto¹⁴ viya "ime ajhattikā¹⁵ khandhā ime bāhirā" ti-ādinā nayena ime ubho pi¹⁶ atthe¹² mināti¹² munī tena pavuccatī¹⁰ ti tena²o kāranena munī ti vuccatī yevā ti attho.

Desanâvasāne bahū sotāpattīphalādīnī pāpunīŋsū ti ²¹ Tītthīyānan vatthu ²²

9. Ariyabālisikavatthu.

Na tena ariyo²³ hotī ti man dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto ekan Ariyan nāma bālisikai)²⁴ ārabbha kathesi.

```
<sup>1</sup> K hoti
                                          <sup>2</sup> F. C. °ati
                                                                K K^1. a. so muni.
     <sup>3</sup> C<sup>a</sup> vū° C, C<sup>a</sup>, a, t<sub>1</sub>
     <sup>4</sup> F. K<sup>1</sup> B. om. one °vimutti°.
                                                                <sup>5</sup> K uttam'
     6 B. va°
                                                                <sup>7</sup> F. so.
     <sup>8</sup> K K<sup>1</sup> a t<sub>1</sub> B om two
                                                               9 C. Ca. nã.
   <sup>10</sup> S. tasmā
                                                              11 K. K1. a ce.
    <sup>12</sup> K. K<sup>1</sup> °ppakā° (K °ka°).
                                                              13 K. K1. a. va
    14 F c1°
                                                              15 F. C. Ca. S. orkao.
   <sup>16</sup> F. K K<sup>1</sup>. B om.
                                                              17 K om
   <sup>18</sup> K<sup>1</sup>. B. mu°
                                                              <sup>19</sup> K va°. K¹. vu°.
   ^{20} \mathrm{K}^1 a pana
                                                              21 K K1. om.
   22 K (K1. first) oye vatthun K1. corr. oyavao B. oyavao,
atthaman
   28 K., Jā.
                                                             24 K. bālikasikan.
```

Ekadivasan hi Satthā tassa¹ sotāpattimaggassa² upānissayan disvā Sāvatthiyan³ uttaradvāragāme⁴ pindāya caritvā bhikkhusanghaparivuto tato⁵ āgacchati Tasmin khane⁺ so bālisiko balisena macche ganhanto Buddhapamukhan bhikkhusanghan⁶ disvā balisayatthin⁶ chaddetvā atthāsi Satthā tassa avidūre³ thāne nivattitvā thito⁶ 'tvan kinnāmo¹o tvan kinnāmo'¹¹ ti¹² Sāriputtattherâdīnan³¹³ nāmāni pucchi, te pi 'ahan Sāriputto¹⁴ ahan Moggallāno' ti attano attano¹⁵ nāmāni kathayinsu.¹⁶ Bālisiko cintesi 'Satthā sabbesan³¹ nāmāni pucchati, mama¹⁵ pi nāman pucchissati¹⁰ maññe' ti Satthā tassa icchan ñatvā 'upāsaka tvan konāmo'²o ti pucchitvā, 'ahan bhante Ariyo nāmā' ti vutte,²¹ 'na upāsaka²² tādisā pānâtipātino aliyā nāma honti,²³ ariyā²⁴ pana mahājanassa ahinsanabhāve²⁵ thitā'²⁶ ti vatvā iman gātham āha

270. 'Na tena ariyo hoti yena pānānı hıŋsatı, ahiŋsā sabbapānānaŋ "arıyo" tı pavuccatī' ti.

```
<sup>2</sup> B °ssūp°.
<sup>1</sup> C Ca om.
3 K K 1 °ıvā
<sup>4</sup> K<sup>1</sup>. °re gāme C C<sup>a</sup> S °gāmadvāre.
                                                     <sup>6</sup> K<sup>1</sup> a. samukhi.
<sup>5</sup> K K<sup>1</sup> om
                                                     8 S °ra°.
7 C Ca. bā°
<sup>9</sup> K<sup>1</sup>. atthasi for ni° thi°. K om. six
                                                    11 K1. B. a 'sī
10 K K1. om two.
12 Ca a pucchitvā.
13 C Ca K °rānan
                                                    15 K K1. B om.
14 C Ca om. two
16 K. K<sup>1</sup> a tan sutvā
17 C sabbe tan Ca. sao nan
                                                    19 B oati
18 B maman.
<sup>20</sup> K K¹ B a. 'sī.
                                                    <sup>21</sup> K¹. vatvā.
22 K K1 to
<sup>23</sup> K. K<sup>1</sup> °so °pāto °yo nā° hotı.
24 K K1 °vo.
                                                   26 K K1 oto.
25 K. K<sup>1</sup>. S. avihi°.
```

Tattha ahımsā ti ahimsanena,1 idan vuttan hoti. yena² pānāni hiņsati³ na tena⁴ kāranena ariyo hoti.5 yo pana sabbapānānan pāniādīhi ahinsanena mettâdıbhāvanāya patītthītattā himsato arā va thito ayan "arivo" ti pavuccatī ti attho

Desanâvasāne 10 bālisiko sotâpattiphale patitthahi, sampattānam pi sātthikā desanā 11 ahosī ti.

Bālisikassa vatthu.12

10 Sambahulasīlād sampannabhikkhuvatthu.

Na sīlabbatamattenā tī iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto sambahule sīlādisampanne bhikkhū ārabbha kathesi

Tesu kıra ekaccānan evan 13 ahosi: 'mayam pı 14 sampannasīlā mayan dhūtangadharā 15 mayan bahussutā 16 mayan pantasenâsanavāsino 17 mayan jhānâbhiññālābhino, 18 na amhākan arahattan dullabhan, icchitadivase 19 yeva arahattan pāpunissāmā ti. Ye pi tattha anāgāmino tesam pi etad ahosı 'na amhâkan ıdanı arahattan dullabhan' ti. Te sabbe pi²⁰ ekadiyasan Sattharan upasan-

16 K1. bahüsutā.

K1 °san B. °nabhāvena. ² K. K¹. B. a. hi 3 K1 vihio. 4 K. n' etena.

⁶ K. K¹ avi°. ⁵ K¹ om. ⁷ K. K¹ thitattä.

⁸ S. °āto. B. ahinsako aparādhiko for hi °ā° va thi°.

⁹ F. vaddhito C. āraddhito. K. K1. om. va.

¹⁰ K. a. so.

¹¹ K. K¹. dhammade°, a. jātā.

¹² K. K¹. B. Ariyabālisikavatthun (B otthu). B. a. navaman.

¹³ K. K1 etan. 14 K K1 B. om S. hi.

¹⁵ K. dhutañgavo ¹⁷ K¹. sen°. B. santa°.

¹⁸ K. K¹. B. jhānalābhino (K K¹. jhāna°).

¹⁹ C. Ca. canac 20 C Ca. om.

kamıtvā vandıtvā nısınnā 'api nu kho bhikkhave pabbajitakiocan matthakan pattan' ti Satthārā putthā evan āhansu 'bhante "mayan3 evarūpā4 va tasmā no5 ıcchitakkhane veva arahattan pattun samatth' amhā" ti cintetvā viharāmā' ti Satthā tesan vacanan sutvā 'bhikkhave bhikkhunā' nāma parisuddhasīlâdimattaken' eva⁸ anāgāmisukhappattamattaken' eva⁹ vā "appakan no bhavadukkhan" ti datthun 10 na vattati, 11 asavakkhayan pana appatyā¹² "sukhito homī"¹³ ti cittan na uppādetabban' tı vatvā ımā gāthā abhāsi

- 271. 'Na sīlabbatamattena bāhusaccena 14 vā puna 15 athavā samādhilābhena vivittasavanena 16 vā
- 272Phusāmi¹⁷ nekkhammasukhan aputhujjanasevitan bhikkhu vissāsa māpādi appatto āsavakkhayan'tı

Tattha¹⁸ sīlabbatamattenā ti catupārisuddhisīlamattena 19 vā terasadhūtagunamattena 20 vā, bāhusasaccena²¹ vā ti tınnan pitakānan ugganhıtamattena²² vā, samādhilābhenā ti atthasamāpattılābhena 23 vā nek-

```
1 K om.
                                                <sup>2</sup> K K<sup>1</sup> B. a. vo
3 K a, eva.
                                                 <sup>4</sup> B 1ep., ca for va.
                                                 <sup>6</sup> B. icchiticchita°.
5 K. K<sup>1</sup>. B om.
                                                 8 B. ona va, so infia.
7 K. bhikkhu.
9 S. ottena. K. K1. oen' e vā
<sup>10</sup> K<sup>1</sup>. B. vattun. K. da-vattun
11 K. a t1.
                                                12 S. appa°.
                                                14 K1, bahū°.
13 K K1. B. omhī.
15 K. K<sup>1</sup>. B pana.
                                                 16 F. vivicca°
                                                 <sup>18</sup> B a na.
<sup>17</sup> K. K<sup>1</sup> phuss°.
19 K K1 °ddha°.
                                                 <sup>20</sup> K K<sup>1</sup>. °dhutañgama°.
21 K. K<sup>1</sup>. bahu°.
22 K. K<sup>1</sup>. F B. uggahita°.
```

23 B. °ıyā lā °. F. C Ca. S. °samādhi°

khammasukhan ti anāgāmisukhan¹ phusāmī² ti ettakamattena vā aputhujjanasevitan ti puthujjanehi asevitan arīyasevītam³ eva, bhikkhū ti tesan aññataran ālapanto āha, vissāsa māpādī ti vissāsan na⁴ āpajjeyya, idan vuttan hoti. bhikkhu⁵ iminā sampannasīlādībhāvamattaken'6 eva "mayhan bhavo appako parīttako" ti āsavakhhayasankhātan arahattan appatto hutvā bhikkhu nāma vissāsan na āpajjeyya,8 yathā hi⁰ appamattako¹⁰ gūtho duggandho¹¹ eva, appamattako pī bhavo dukhho ti

Desanâvasāne te bhikkhū arahatte patitthahiŋsu, sampattānam pi¹² sātthikā desanā¹³ ahosī ti

Sambahulānan bhikkhūnan vatthu ¹⁴ Dhammatthavaggavannanā ¹⁵ niṭṭhitā. Łkūnavīsatimo vaggo.

¹ K¹. corr B. a tasmā anāgāmisukhan (K¹ °ma°).

² K. phass°. K¹ phuss°

³ K. K1. oyehı seo.

⁴ C. C^a. S om F mâp°

⁵ K¹. a ti S a. nāma

⁶ C C^a °bhāvana°. K. °mattena va

⁷ K¹ B. apatto

⁸ B nâp°

⁹ K¹. p1.

¹⁰ K. B. S. a pi.

¹¹ B a hoti

¹² K. om

¹³ K1 dhammade° K K1 a jātā

¹⁴ K¹. Sılâdisampanavatthun K Sılasampannablıkkhuva.°

B. Sambahulasīlâdısampannabhıkkhuva°, dasaman.

¹⁵ K1. Dhammava°.

XX MAGGAVAGGO

1 Pancasatabhikkhuvatthu

Maggān' atthangikol ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto pancasate bhikkhū ārabbha kathesi

Te kıra Sattharı janapadacārıkan carıtvā puna² Sāvatthın āgate upatthānasālāyan³ nısīdıtvā⁴ 'asukagāmassa maggo samo asukagāmassa⁵ vısamo sasakklıaro 6 asakkharo '7 tiādinā⁵ nayena attano vicaritamaggan¹o ārabbha maggakathan kathesun. Satthā tesan arahattassa upanıssayan¹¹ dısvā tan thānan āgantvā¹² paññattasane nısınno¹³ 'kāya nu 'ttha bhıkkhave etarahı kathāya sannısınnā' tı pucchitvā, 'îmāya nāmā' tı vutte, 'bhıkkhave ayan¹⁴ bāhırakamaggo,¹⁵ bhıkkhunā nāma arıyamagge kamman kātun vattatī' tı,¹6 'evan hı karonto¹² bhıkkhu sabbadukkhā pamuccatī'¹² tı vatvā ınıā gāthā ablıāsı

```
1 K oako
                K, K^1 a settho
                                             <sup>2</sup> K pana
 <sup>3</sup> B °va
 <sup>4</sup> K K<sup>1</sup> a asugāmato B a asukagamato
 <sup>5</sup> B a maggo
                                             6 S sakkharo.
                                             8 K ādınâdı
 <sup>7</sup> K K<sup>1</sup> a maggo.
 9 K¹ °nā
                                            10 C Ca orimao
                                            12 K1. ga°
<sup>11</sup> B °ssūp°
13 K K<sup>1</sup> a va.
                                            14 K1 om
^{15} K. K<sup>1</sup>. a vannetun na vattatı
16 K K1 am
                                            17 B to
18 K pamañcaº K¹. pamuñcetı.
                                 401
                                                             26
   IIT.
```

- 273. 'Maggan' atthangiko settho, saccānan caturo padā,
 virāgo settho dhammānan, dipadānan¹ ca cakkhumā.
- 274 Es' eva ² maggo, natth' añño dassanassa visuddhiyā,
 - etan hi tumbe patipajjatha, Mārass' etaņ³ pamohanan.
- 275. Etan hi tumbe patipannā dukkhass' antan⁴ karissatha, akkhāto ve⁵ mayā maggo aññāya⁶ sallasanthanan.⁷
- 276 Tumhehi kiccan ātappan akkhātāro tathāgatā patipannā pamokkhanti jhāyino Mārabandhanā 'ti

Tattha maggān' atthangiko ti janghamaggâdayo vā hontu dvāsatthiditthigatamaggā vā sabbesam pi maggānay sammāditthiādīhi atthahi angehi 10 micchāditthiādīhiaj atthannay 11 pahānay 12 karonto, 13 nirodhay ārammanay katvā catūsu pi saccesu 14 dukkhaparijānanâdikiccay 15 sādhayamāno 16 atthangiko 17 maggo settho uttamo, saccānay caturo padā 18 ti "saccay bhane na kujjheyyā" 19

```
1 B S dvi°
                                                  <sup>2</sup> S eso va
    <sup>3</sup> K K<sup>1</sup> Mārasena° Sumangala° on Satip Sutta (Raii-
goon) Mārasenappamaddanan
                                                  4 K °ssa nan.
    <sup>5</sup> C. Ca. te. B me.
                                                  6 K1. ра°
    7 K. K1. ontho
                                                  8 B. ātapaŋ.
                       B. *kantanan.
                                                 10 B. om.
   <sup>9</sup> S. dvāsattha°
                                                 12 K K1 onao
   <sup>11</sup> F. atthanganan.
  13 F C. ontī Ca. ontīhi. B karoti. K K1 okaro.
   <sup>14</sup> F. sabbesu
  15 B °an pa° K1. °nâdikan ki°
                                          K °pajānanādikan ki°.
F. C. Ca. °âdısu kı°
  16 K K<sup>1</sup> sāda°. B. sādhı°.
                                             <sup>17</sup> S. arivo.
                                             19 F. C. Ca. olleyyan.
  18 F. C. Ca pajā.
```

tı āgataŋ¹ vacısaccan vā hotu, "sacco² brāhmano sacco khattıyo" tıādıbhedan sammutısaccan vā, "ıdam eva saccan, mogham aññan" ti ditthisaccan vā, "dukkhan ariyasaccan "tiādibhedan paramatthasaccan vā hotu sabbesam pi imesan saccanan parijanitabbatthena³ sacchikatabbatthena bliavetabbatthena ekapativedhatthena,4 tathapativedhatthena5 ca6 "dukkhan aiiyasaccan" tiādayo caturo padā 7 setthā nāma, vii āgo settho 8 dhammā nan tı " yavata bhıkkhave dhamma sankhata 9 va asankhata va virāgo tesan dhammānan aggam akkhāyatī "ti vacanato 10 sabbadhammānan 11 nibbānasankhāto vijāgo settho, dipadānañ¹² ca cakkhumā tī sabbesan pi 13 devamanussâdibhedānan dipadānan 14 pañcahi 15 cakkhūhi 16 cakkhumā 17 tathāgato va¹⁸ settho ¹⁹ Dassanassa visuddhiyā ti maggaphaladassanavisuddhatthan 20 vo mayā "settho" tı vutto es' eva²¹ maggo natth' añño, etan hī tı²² tasmā tumhe 23 etam eva patipajjatha, 'Mārass' etan pamohanan,24 ti etan 25 Maramohanan Maiass' eva vañ-

```
<sup>2</sup> K<sup>1</sup> K sabbo
 <sup>1</sup> B °ādı gatan
<sup>3</sup> F K B a pahātabbatthena
                                      K pahānata°
4 F K B odhanao
<sup>5</sup> F K B °dhana°
                         S tatha°
                                          <sup>7</sup> K patthā
6 K B om
8 K ase°
                                          9 B °ātā K °ātā
                                         11 K sabbe dha°
10 K attho
12 B S dv1°, al
                                         13 B om
14 K<sup>1</sup> om S a ca
                                         15 C Ca ca hi
16 C Ca bhikkhūhi
                                         <sup>17</sup> Ca bhikkhumā
18 K K1 ca
```

 $^{^{19}~{\}rm K}~{\rm K}^1~{\rm B}~a$ casaddo (K. pasettho) sampındanattho, arūpadhamme sampındayatı (B. °etı), tasınā arūpadhammānaŋ (B. a pı) Tathāgato settho uttamo

²⁰ K K¹ B °nassa vı°.

²¹ B eso

²² B tumhehi K K¹ om
23 K¹ a atthahi
24 K K¹. Mārasenan
25 K K¹ a hi
26—2

canan¹ ti vuttaŋ² Dukkhassā³ ti sakalassâpi¹ vaṭtadukkhassa antaŋ paiicchedaŋ karissathā ti attho,⁵ sallasanthanan⁴ ti iāgasallâdīnaŋ santhanaŋ² nimniathanaŋ³ abbāhanaŋ³ etaŋ maggaŋ mayā vinā anussavadīhi attapaccakkhato¹o ñatvā va ayaŋ maggo akkhāto, idāni tumhehi kilesānaŋ ātapanena¹i ātappan ti saŋkhaŋ gataŋ¹² assa¹³ adhigamanatthāya¹⁴ sammappadhānaviriyakiccaŋ¹⁵ karanīyaŋ, kevalaŋ hi akkhātāro va¹⁶ tathāgatā,¹² tasmā tehi¹² akkhātavasena¹⁰ ve²o patipannā²¹ dvīhi jhānehi²² jhāyino te²³ tebhūmakavattasaŋkhātā²⁴ Mārabandhanā mokkhantī²⁵ ti attho.

Desanâvasāne te bhikkhū arahatte patitthahinsu, sampattānan pi 26 sātthika desanā 27 ahosī ti

Pañcasatānan bhikkhūnan vatthu 28

```
<sup>1</sup> F Māras e va°
                       C Mas e C Ca canan
                                                  K1 Mārava°
K B Mārabandhanan S. Mārasıvanan
   <sup>2</sup> K K B vuccatı. F om
   <sup>3</sup> B. S °ss' antan (S °n)
   <sup>4</sup> B °ssa pr.
                                           <sup>5</sup> B a aññāya
   <sup>6</sup> B °kantanan
                      K1 °santhanan
                                         K °sannanan
   <sup>7</sup> B kanta° K om
                                           8 F nibbatanan
   9 S abbū° F adahanan C atthangatan C atthan-
gikānan K1 nibbāpanan K. a santhanan nibbāpanan.
                                          11 F B ātāp°
  10 K1 onto B attano pao.
  12 K sankhaga° F sankhatan.
  <sup>13</sup> K B °tassa K¹ gatassa for ga° a°
  <sup>14</sup> B S. adhıgamatthāya.
  15 K1 sama° F onan vio. K K1 B. S oyan kio
  <sup>16</sup> B ca K K<sup>1</sup> om.
                                           17 K °to.
  <sup>18</sup> K hi te K<sup>1</sup> hi tehi
                                          19 K K1 °sehi
  <sup>20</sup> K B yeva F yo
                                          21 K. onno.
                                          23 S a. hi ihayino.
  <sup>22</sup> F thā°
  24 K K1 B °1ka° K K om °vatta°
                                          26 K om
  27 K1 B pamo°
  <sup>27</sup> K K<sup>1</sup> dhammade° jātā
  28 K K1 Maggavannabhikkhuvatthun. B l'añcarata-
bhikkhuva°, pathaman
```

2 ANICCALAKKHANAVATTHU

Sabbe saykhārā¹ trīman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto pañcasate bhikkhū ārabbha kathesi

Te kıra Satthu santıke kammatthānan gahetvā² araññe vāyamantāpı arahattan appattā³ 'vısesetvā⁴ kammatthānan ugganhıssāmā ' tı Satthu santıkan⁵ āgamınsu Satthā 'kın nu kho ımesan sappāyan' tı vīmansanto,6 'ıme Kassapabuddhakāle vīsatı vassasahassānı¹ anıccalakkhane8 anuyuñınsu, tasmā anıccalakkhanen' eva tesan 9 ekan gāthan desetun vattatī' tı cıntetvā 'bhıkkhave kāmabhavâdısu¹o sabbe pı¹¹ sankhārā hutvā abhāvatthena¹² anıccā evā 'tı vatvā ıman gātham āha

277 '"Sabbe saŋkhārā aniccā" ti 13 yadā paññāya passati atha nibbindatī dukklie, esa maggo visuddhiyā' ti

Tattha sabbe sankhāiā ti kāmabhavādisu uppannā khandhā tattha tatth' eva nirujjhantā¹⁴ aniccā ti, yadā vipassanāpaññaya¹⁵ passati atha imasmiņ khandhapariharanadukhe nibbindati,¹⁶ nibbindato dukhaparijānanādivasena saccāni pativijjhati, esa maggo visuddhiyā ti visuddhatthāya¹⁷ vodānatthāya esa¹⁸ maggo ti attho

1 K K 1 B a aniccā	² B a gantvā
3 K K¹ B °tvā	
⁴ K visese K ¹ . visesa katvā	⁵ B om. two
⁶ B °ento	⁷ K¹ °naŋ
⁸ K K ¹ °aŋ yeva	⁹ S nesaŋ
¹⁰ K K ¹ B a hı	¹¹ B om
12 K K ¹ asātakatthena	13 K1 om.
¹⁴ S onto K K ¹ . B oanato	
¹⁵ F vipassanā K K¹ paññāya	C Ca vipassanatipa°
¹⁶ K ¹ . B om	¹⁷ K K ¹ °ıtthāya
¹⁸ S eso	_

Desanâvasāne te¹ bhikkhū arahatte patitṭhahijsu, sainpattaparisāya² pi sātthikā desanā³ ahosī ti⁴ Pañcasatānan bhikkhūnan vatthu⁵

3 DUKKHALAKKHANAVATTHU

Dutiyagāthāya pi evarūpam eva vatthuņ

Tadā hi Bhagavā tesan bhikkhūnan dukkhalakkhane katâbhiyogabhāvan ñatvā bhikkhave sabbe pi khandlā patipīlanatthena dukkhā evā ti vatvā iman gātham āha

278 '"Sabbe saŋkhārā dukkhā" tī yadā paññāya passatī atha nībbindatī dukkhe, esa maggo visuddhīyā' tī

Tattha dukkhā 7 ti patipīlanatthena 8 dukkhā, 9 sesaņ purimasadisam eva 10

4. Anattalakkhanavatthu

Tatiyagāthāya pi es' eva nayo Kevalan hi ettha Bhagavā tesan bhikkhūnan pubbe anattalakkhane anuyuttabhāvan ñatvā 'bhikkhave sabbe pi li khandhā avasavattanatthena anattā 'le ti vatvā iman gātham āha.

¹ S. om. ² B. °sānal)

³ K. K¹. dhammade° jātā ⁴ K. K¹. om

⁵ K K¹ no title B Aniccalakkhanava°, dutīyaij.

⁶ K. K. sampayuttabhāva (K¹. corr del) kātâbhınıhāra-yoga^o (K¹. corr. text).

⁷ C. C^a dukkha°, om tı. ⁸ K K¹. pil°. ⁹ K. a. vû

¹⁰ B. a. Dukkhalakkhanava°, tatīyaŋ.

¹¹ K K¹ ca 12 B. a. eva.

279 "Sabbe dhammā anattā" ti yadā paññāya passati atha nibbindatī dukkhe, esa maggo visuddhiyā' ti

Tattha sabbe dhammā ti pañcakkhandhā va¹ adhip petā, anattā ti "mā jīyantu² mā mīyantū"³ ti vase vattetuņ na sakkā⁴ ti, avasavattanatthena anattā⁵ suññā assāmikā⁶ anissarā ti attho, sesaņ purimasadisam evā ti 7

5 Padhānakammikatissattheravatthu *

Utthänakālamhī⁸ ti imaņ dhammadesanaņ Satthā Jetāvane viharanto Padhānakammikatissaņ nāma⁹ ārabbha kathesi

Sāvatthivāsino kira pañcasatā kulaputtā Satthu santike pabbajitvā kammatthānaŋ 10 gahetvā araññaŋ agamaŋsu. Tesu eko tatth' eva ohīyi, avasesā araññe samanadhammaŋ karontā arahattaŋ patvā 'patiladdhagunaŋ Satthu ārocessāmā' 11 tr puna Sāvatthiŋ agamaŋsu. 12 Te Sāvatthito yojanamatte ekasmiŋ gāmake pindāya carante disvā eko upāsako yāgubhattâdīhi 13 paṭimānetvā anumodanaŋ sutvā punadivasatthāya 14 pi 15 nimantesi. Te tadah' eva 16

¹ K K¹ om B. eva ² K jirantu

³ F khī° ⁴ F K K B sakko.

⁵ S atta° F C. C^a. a. tı. ⁶ K. B asā°.

⁷ B. om. K. K¹ a Pañcasatabhikkhuvatthun. B a. Anattalakkhanavatthu catutthan.

^{*} F J., 1. 316 f 8 K. K^1 a anutthahāno

⁹ K. K¹ a theran B *ssatheran, om nāma.

¹⁰ K a. Satthu santike. ¹¹ B °mī.

¹² B. āg°. 13 K K1. °dīnı (K yāgūdīnı).

¹⁴ K¹. disase sandhāya ¹⁵ K. K¹ B om.

⁶ B tadahe yeva

Sāvatthiņ¹ gantvā² pattacīvaiaņ³ patisāmetvā sāyanhasamaye Satthāran upasankamıtvā vandıtvā nısīdınsu Satthā tehi saddhin ativiya tutthin pavedayamāno5 patisanthāran akāsı Atha nesan tattha ohito sahāyabhikkhu⁷ cintesi 'Satthu imehi saddhiq patisanthāi aj karontassa mukhan na-ppahoti, mayhan pana maggaphalabhavena maya saddhin na katheti.8 ajja a aahattaj patvā Satthāran upasankamitvā ic mayā saddhin kathāpessāmī' ti Te pi bhikkhū¹¹ 'bhante mayan āgamanamagge ekena upāsakena svātanāya nimantitā, pāto va tattha 12 gamıssāmā' tı Satthāran apalokesun nesan sahāyabhıkkhu 13 sabbarattın cankamanto nıddaya 14 vasā 15 cankamanakotīyan ekasmin pāsānaphalake patī, ūratthi 16 bhijji So mahāsaddena viravi Tassa te sahāyakā 17 bhikkhū saddaņ 18 sanjānitvā 19 ito c' ito ca 20 upadhāviņsu 21 Tesaņ 22 dīpaņ 23 jāletvā 24 tassa kattabbakıccan karontanan yeva aruno utthahı,25 tan gaman gantun okāsan na labhinsu Atha ne Satthā āha. 'kin bhikkhave bhikkhâcāragāman²⁶ na gamitthā' ti Te'āma bhante' ti tan pavattin ārocesun Satthā 'na bhikkliave

```
1 Ca olyan
                                           <sup>2</sup> K<sup>1</sup> patvā
  3 K¹ a ādāva
                                           <sup>4</sup> B a ekamantan
 5 K K<sup>1</sup> °<sub>1ya</sub>°
 6 C Ca ohīno
                    B. ohiya° K K ohiyiko
 <sup>7</sup> B S °yaka° K K¹ a nisinno
 8 K K<sup>1</sup> B, °s1
                                           9 K K1. B all'eva
10 K K1 B om
                                           11 K1 a. tassa
<sup>12</sup> B ta° pā° va
                                          13 B. °ako bhı°
<sup>14</sup> S niddā° K K¹ niddāyana°
                                          15 K. S °vasena.
16 B ūrūtthi K. K1. urukatthi
17 S °ka°
                                          18 Ca om
19 S jān°
                                          20 K K1, val.
21 K udhāvo.
                                           22 K1, om.
23 K1 pad°
                                          24 K K1 mlo.
<sup>25</sup> K K<sup>1</sup>. a te B. tesan, om tan.
26 C. Ca cran gão
```

esa idān' eva tumhākan lābhantaiāyan kaioti,¹ pubbe pi akāsi yevā' ti vatvā tehi yācito atītan āharitvā ²

'Yo pubbe karanīyāni³ pacchā so kātum icchati, varanakatthabhañjo⁴ va sa⁵ pacchā-m-anutappatī'⁸ ti⁷

jātakaņ⁸ vitthāiesi 'tadā kiia' te¹⁰ bhikkhū pañcasatā mānavakā¹¹ ahesuņ, kusītamānavako ayaŋ bhikkhu ahosi ācariyo pana ¹² tathāgato va ahosī' ti ¹³ Satthā imaŋ desanaŋ ¹⁴ āhaiitvā, 'bhikkhave yo hi utthānakāle utthānaŋ na karoti avasannasaŋkappo ¹⁵ hoti kusīto so jhānadibhedaŋ visesaŋ nâdhigacchatī' ti vatvā imaŋ gātham āha

280 'Utthānakālamhı anutthahāno yuvā balī¹⁶ ālasıyā¹⁷ upeto saŋsannasaŋkappamano¹⁸ kusīto paññāya maggaŋ alaso na vindatī 'ti

Tattha anutthahāno ti anutthahanto avāyamanto yuvā balī ti pathamayobbane 19 thito balasampanno 20 pi

```
<sup>1</sup> B akāsı
^{2} K<sup>1</sup> āharı K K<sup>1</sup> a. J, with 1° gā° āha
<sup>3</sup> B aka° C C<sup>a</sup> kataka°
<sup>4</sup> K B varuna K<sup>1</sup> °an bha°
                                                  e K1 pacchânuc
 <sup>5</sup> K K<sup>1</sup> so
                 B pacchā so
<sup>7</sup> K K<sup>1</sup> a Satthā Varuna°
<sup>8</sup> F J. i 316-9 Varanajātaka
                                                  10 K to
 9 B om. two
11 B ºıkā
12 K K<sup>1</sup> a aham eva, om. va
                                                 13 K om
14 K K1 B dhammade°
<sup>15</sup> K K<sup>1</sup> B asampanna° K K<sup>1</sup> a va
16 C Ca. olin
<sup>17</sup> K<sup>1</sup> B. S <sup>°</sup>sıyan K ālassan
18 B'asampannasañk° K K¹ sampanna°. (So unfra)
```

19 K °yovane 20 C Ca. K balava°

21 B. othā

hutvā¹ alasabhāvena² upeto hoti, bhutvā³ sayati, saŋ-sannasaŋkappamano ti tīhi⁴ micchāvitakkehi sutṭhu avasannasammāsaŋkappacitto⁵ kusīto ti⁶ mibbiiyo,² alaso ti⁶ mahāalaso, paññāya datthabbaŋ ariyamaggaŋ apassanto na vindati na patilabhatī⁰ ti attho

Desanâvasāne bahū sotapattıphalâdīnı pāpunıysū tı 10 Padhānakammikatıssattherassa vatthu 11

6 Sükarapetavatthu k

Vācānurakkhī¹² ti imaŋ dhammadesanaij Satthā Veluvane viharanto sūkarapetaŋ ārabbha kathesi

Ekasmin hi divase ¹⁸ Mahāmoggallānatthero¹⁴ Lakkhanattherena saddhin Gijjhakūtā ¹⁵ olohanto ¹⁶ ekasmin padese sitan katvā ¹⁷ 'ko nu kho āvuso hetu sitassa pātukamme '¹⁸ ti Lakkhanattherena puttho 'akālo ¹⁹ āvuso imassa pañhassa, Satthu santike man ²⁰ puccheyyāsī '²¹ ti vatva

```
<sup>1</sup> K<sup>1</sup> a ālasıyan upeto tı
                                    K. com a ālassan upeto ti
   <sup>2</sup> K āl° K. K¹ °bhāvan
                                              4 B om.
   <sup>3</sup> B hutvā K¹. a gatvā
   <sup>5</sup> K. om. avasanna. K¹ corr panna° B. asampanna°
   <sup>6</sup> B. om
   <sup>7</sup> B S, nibbī°
                      K K1, nivio
                                              8 K B a. so
   9 K1, laº
                                              10 K. K. om
  11 K. Tissabhikkhuvatthun Kl. Tissava° B °iava°,
pañcaman.
     * Cf. Pūtimukhapetavatthuvannanā (Cy, pp. 12 ff)
  <sup>12</sup> K. K<sup>1</sup> a manasā susanvuto
  <sup>13</sup> C. C<sup>a</sup> S. so kira ekadiyasan.
                                             14 B Mo°.
  15 K1 oato
  16 K. a Mahāmo° (so K1, erased).
  <sup>17</sup> K. B. pātvakāsi
  18 K<sup>1</sup>. pākacāya B pātukammenā.
                                            20 C Ca tr.
  19 K. akārane
```

Lakkhanattherena saddhin yeva Rājagahe pindāya calitvā pındapātapatıkkanto¹ Veluvanan² āgantvā³ Satthāran vanditvā nisīdi. Atha nan Lakkhanattheio4 tam atthan So āha 'āvuso ahan' ekan' petan addusan, tassa tıgāvutappamānan zarīran manussasarīrasadısan, sīsan pana⁹ sūkarassa¹⁰ viva tassa mukhe nangutthaŋ¹¹ jātaŋ tato pulavā 12 paggharantī, svahaŋ 13 "na 14 me evarūpo satto ditthapubbo" ti 15 tan disvā sitan pātvakāsin' 16 ti. Satthā 'cakkhubhūtā vata bhikkhave mama 17 sāvakā viharantī' ti vatvā 18 'aham p' 19 etaņ sattaŋ bodhimande 20 yeva addasan,21 "ye pana22 me na saddaheyyun tesan28 ahıtāya assā" tı paresaŋ anukampāya na kathesıŋ,24 ıdānı me²⁵ Moggallānan sakkhin labhitvā²⁶ kathemi,²⁷ saccan Tan sutvā bhikkhū bhikkhave Moggallano aha' ti Satthāran pucchinsu: 'kin pana bhante tassa pubba-Satthā 'tena hi bhikkhave sunāthā' ti kamman' ti atītaŋ āharıtvā tassa pubbakammaŋ kathesı

'Kassapabuddhakāle kira ekasmiņ gāmakâvāse²⁵ dve therā samaggavāsaņ²⁹ vasiņsu Tesu eko satthivasso eko

```
<sup>2</sup> B one
1 K K1 pindio, al
                                        4 K1 ono tho
3 K K<sup>1</sup> B ga°
                                        6 C Ca S om
<sup>5</sup> K tr
                                        8 K K1 B a tan
<sup>7</sup> S onao
                                        10 K1 sūkai asīsaņ
<sup>9</sup> K. pan' assa
11 K nagudhan K1 naguthan
                                        13 K1 svāyaŋ
12 K K1 B pulu°.
                                        15 K K1. B om
14 K K<sup>1</sup> after satto
                                        17 C Ca S om
16 K<sup>1</sup> pātun kāsın.
                                        19 K1 c'.
18 K corr. del ti vatvā
20 B. mandale
^{21} K ^{1} ^{a} api câhan na byākāsin
                                        23 K con tesan tan
22 K1 vacanan
                                        25 K om
24 B °si (freq for °sin)
                                        27 K K1 °sın
<sup>26</sup> B. katvā.
                             B. gāmavāsike
<sup>28</sup> K<sup>1</sup> °ıka° K °ıka°
29 K K1 °sanvās°
```

ekūnasatthivasso So¹ itarassa pattacīvai an ādāya vicaii,² sāmanero viya sabbaŋ³ vattapatīvattaŋ akāsī Tesaij ekamātukucchiyan vutthabhātūnan viya samaggavāsan 5 vasantānaņ⁶ vasanatthānan eko dhammakathiko⁷ āgami Tadā ca dhammasavanadīvaso hoti.8 Therā taŋ 9 sanganhitvā 'dhammakathan no 10 kathehi sappuiisā' ti āhaijsu So dhammakathan kathesi Therā dhammakathiko no laddho' tı tutthacıtta punadıvase tan adaya dhuragaman pındāya pavisitvā tattha katabhattakiccā 'āvuso hiyyo11 thitatthānato¹² thokan dhammakathan¹³ kathehī' ti manussānaŋ dhammaŋ kathāpesuŋ Manussā¹⁴ dhammaŋ¹⁵ sutvā punadīvasatthāya 16 pr nīmantayīņsu. Evaņ samantā bhikkhâcāragāmesu dve dve divase tan adāya pindāya carinsu. Dhammakathiko cintesi 'ime dve pi atimudukā,17 mayā ubho p'ete18 palāpetvā imasmiņ vihāre vasitun vattatī' ti. So sāyan therupatthānan gantvā bhikkhūnan utthāya gatakāle nivattitvā 19 mahātheran upasankamitvā, 'bhante kinci vattabban atthī' ti vatvā, 'kathehi avuso' ti vutte, thokan cintetva 'bhante katha nāma 20 mahās avajjā 'tı vatvā akathetvā va pakkāmı, anutherassa pi²¹ santikan gantvā tath' eva akāsi dutiyadivase pi22 tath' eva katvā tatiyadivase pi23 teran

```
<sup>2</sup> K K<sup>1</sup>. a thero
 <sup>1</sup> B S ekūnasatthivasso
 <sup>3</sup> K<sup>1</sup>. sabbakıccan K. sakkaccan
 <sup>4</sup> K<sup>1</sup> B °īnaŋ (K<sup>1</sup> °at°) K °puttabhātıkānaı
 5 K K1 °sanvās°
 <sup>6</sup> K¹ vasasant° K vasıŋsu tesaŋ
 <sup>7</sup> K. K<sup>1</sup> dhammikatthero K<sup>1</sup> cori dhammaka°
 <sup>8</sup> K. K<sup>1</sup> ahosı. K. K<sup>1</sup>. a te
                                                  9 B S nan
10 K1 om
                                                 11 K K1 hivo
12 K K1 B kathita° B a va
18 B dhamman
                                                 14 K a nan
15 K K<sup>1</sup> B dhammaka
                                                 16 C divassa.
<sup>17</sup> K °mulhakā
                                                 18 K1 te /or p'ete
19 B °etvā
                                                20 B nam' e-ā
<sup>21</sup> K K<sup>1</sup> B °ssapı
                                                22 B am
25 K K1 B om
```

atīvīya kotūhale uppanne mahātheran upasankamītvā 'bhante kiñci vattabban atthi, tumhākan pana santike vattun na¹ visahāmī' ti vatvā² therena 'hotu āvuso kathehī' ti nippīlito āha 3 'kin pana bhante anuthero tumbehi saddhin 'ambhogo' ti 'Sappurisa kiji nām' etan kathesi, mayan ekamatukucchiyan vutthaputta viya,5 amhesu ekena 6 laddhan itarenapi laddham eva hoti, maya etassa ettakan kalan aguno nama7 ditthapubbo8 natthi' ti 'Evan bhante' ti 'Āma āvuso' ti 'Bhante man anuthero evam āha "sappurisa tvan kulaputto, 10 mahāthero lajjī¹¹ pesalo ti etena saddhin sambhogan karonto parikkhitvā¹² kareyyāsī" ti, evam esa¹³ man āgatadīvasato patthāya 14 vadetī '15 ti Mahāthero tan sutvā va kuddha mānaso dandābhihatan 16 kulālabhājanan viya bhijji Itaro pi utthāya¹⁷ anutherassa santikan gantvā tath' eva avaca, 18 so pi 19 tath' eva bhijji Tesu kiñcâpi 20 ettakan kālan eko pi 21 visun pindāya 22 pavitthapubbo nāma natthi, punadivase²³ visun pindāya pavisitvā anuthero puretaian ägantvā upatthānasālāyaņ²⁴ atthāsi, mahāthero pacchā āgamāsı 25 Tan disvā anuthero cintesi 'kin nu kho ımassa pattacīvaran patiggahetabban udāhu no' ti

¹ K ¹ tr	C Ca a visahā vatvā
³ C C ^a tr. S om āha.	
4K sanvibhāgo (coir del vi).	K ¹ visabhāgo
⁵ K K ¹ a ahumhā	ŭ
⁶ B S a yaŋ.	⁷ B. om
⁸ S na dı°, om natthı.	
⁹ Bāmâv°	10 K B S a ayan.
¹¹ K dosalajja° K¹ <i>first</i> alajji	
12 K K ¹ uparı° B upaparı°	
¹³ K eva K ¹ a anuthero	¹⁴ K a so
¹⁵ B °atī	¹⁶ C C ^a °hhūtaŋ
¹⁷ K ¹ . upatth°	¹⁸ K K ¹ B avoca.
¹⁹ K om	²⁰ K kıñcā.
²¹ K¹. om.	²² K. om.
23 K K 1 B a pana	²⁴ B °ya
²⁵ S pacchâg°.	-

'na dānı¹ patıggahessāmī'² tı³ cıntetvapı⁴ 'hotu na⁵ mayā evaņ⁶ katapubban, mayā attano vattan hāpetun na vattatī' ti cittan mudun' katvā theran upasankamitvā 'bhante pattacīvaran dethā' ti āba Itaio8 'gaccha dubbinīta, na tvan mama pattacīvaian patiggahetun yuttarūpo' ti accharan paharitvā, 10 'āma bhante aham pi "tumhākan pattacīvaran na 11 ganhıssāmī" 12 tı cıntesin 113 ti vutte, 'āvuso navaka¹⁴ kiņ¹⁵ cintesi, mama imasmij vihāre koci sango 16 atthī' ti āha 17 Itaro pi 'tumhe pana bhante kim evan mañnatha, mama imasmin vihaie koci sango atthī' ti, 'eso te18 vihāio' ti vatvā pattacīvaiaij ādāva nikkhami Itaro pi 19 nikkhami 20 Te ca 21 ekaınaggenâpı agantvā eko pacchımadvāiena maggan ganhi eko puratthimadvāi ena 22 Dhammakathiko 23 'mā evili] 24 karothā'25 ti vatvā 'tittha āvuso'26 ti vutte nivatti punadivase dhuragaman pavittho manussehi 'bhante bhadantā kuhin' ti vutte 'āvuso mā patthapetha,27 tum-

```
<sup>1</sup> B ıdānı
                                                     <sup>2</sup> B °<sub>188</sub>°
                                                    4 K K1 om pi
   3 K1 a tan
  <sup>5</sup> K. K<sup>1</sup>. om
  <sup>6</sup> K K<sup>1</sup> B evarūpaņ
                                                    7 B. oukan.
  <sup>8</sup> K K<sup>1</sup> mahāthero
                                                   9 C. Ca onn
 <sup>10</sup> K K<sup>1</sup> B a tena B a pi
 11 K om
 <sup>12</sup> B patıgganhāmī
                                                  <sup>13</sup> B °sĩ.
 <sup>14</sup> B a bhikkhu
 15 K K1 B S a tvan.
16 K. sanbhāgo K1 sambhogo, corr. tert.
                                                 18 C. Ca. S. om.
 17 C. Ca om
19 K1. om.
20 C. Ca. S om three.
<sup>21</sup> K K<sup>1</sup>. om. B. ubho pi
22 K. purimatthi° B a. ma° ga°.
<sup>23</sup> K K<sup>1</sup>. B. S. a bhante.
                                               24 C. Ca. Ir.
25 K. K1. B rep. three
                                               26 K. K1, B. titthave.
<sup>27</sup> K. B. pucchatha K<sup>1</sup>. pucchittha.
```

hākan kulūpagā hiyyo kalahan katvā nikkhaminsu, ahan yācanto² pi³ nivattetuņ nâsakkhin' ti āha Tesu bālā tunhī ahesun, pandītā pana 'amhehi4 ettakan kālan bhadantānan kiñci kalahan na ditthapubban, tesan bhayan⁶ iman nissāya uppannan bhavissatī' te domanassappattā ahesun Te pi theiā gatatthāne cittasukhan nāma na labhinsu Mahāthero cintesi 'aho navakassa bhikkhuno⁷ bhariyan kamman katan,⁸ muhuttaditthan⁹ nāma āgantukabhikkhun āha "mahātherena 10 saddhın sambhogan 11 mā 12 akāsī" ti Itaro pi cintesi 'aho mahātherassa bhārryan kamman katan, 13 muhuttaditthan 14 nāma āgantukabhikkhun āha 'iminā saddhin sambho-Tesan n' eva 16 sanhāvo na 17 managan 15 mā akāsī' tī Te vassasataccayena pacchimadisāya ekan sikāio ahosi vihāran agamansu, tesan ekam eva senāsanan pāpuni, mahātheie 18 pavisitvā mañcake nisinne 19 itaio pi pāvisi Mahāthero tan disvā va sanjānitvā assūni sandhāretuņ²⁰ nâsakkhi,21 itaro pi mahātheraņ22 sanjānitvā assupunnehi23 nettehi 'kathemi nu kho mā²⁴ kathemī' ti cintetvā 'na tan 25 saddheyyar upan' tr theran vanditva aha 26 'bhante

¹ K K¹ B °kã	² B mayā yācīto
³ S om	⁴ B om
⁵ K K ¹ B khalitan.	
6 K K¹ B a uppajjamānaŋ	⁷ K ¹ °ussa.
8 K K ¹ on ti	
⁹ K K ¹ B "ttan dı" (K ma")	¹⁰ K anuthe°
11 K K ¹ S paribhogan	¹² K om
13 S a tan	¹⁴ B °ttan dı°
¹⁵ K¹ mā parıbho°	¹⁶ S na for n' eva
¹⁷ B °yâdīnı *	¹⁸ S. °rena
¹⁹ K K ¹ B nippanne	$^{20}~{ m K}~{ m K}^{1}~{ m sandha}$
²¹ S na sa°	
22 K K ¹ . a disvā va	²³ K K ¹ . °paripu°
²⁴ B mā na	
25 S tr C Ca. om na K1. akath	netun ayuttarupan B.
yyânurū°	
²⁶ B ahan	

ahan¹ ettakan kalan tumhakan pattacivaran gahetva vicarin,2 api nu3 me kāyadvārâdisu tumhehi kiñci asāruppan 4 ditthapubban' ti 'Na ditthapubban āvuso' ti 'Atha kasmā dhammakathikan avocuttha "mā etena saddhin sambhogan akāsī" ti 'Nahan āvuso evan kathemī' tı.8 'tayā kıra mama antare9 evan 10 vuttan' tı 'Aham pi bhante na vadāmī' ti Te¹¹ tasmij khane 'tena amhe bhinditukāmena12 evaij vuttan bhavissatī' ti ñatvā 13 aññamaññan accayan desayınsu Te vassasatan cıttassādan14 alabhantā tan divasan samaggā hutvā 'āyāma nan tato vihāiā nikkaddhissāmā'15 ti pakkamitvā anupubbena tan vihāran agamansu. Dhammakathiko pi 16 there disvā pattacīvaran patiggahetun¹⁷ upaganchi ¹⁸ Therā 'na tvan 19 imasmin vihāre vasitun vuttarūpo' ti accharan paharinsu So santhātuņ²⁰ asakkonto tāvad eva nikkliamitvā palāyi Atha nan 21 vīsatīvassasahassāni katasamanadhammo sandhāretun nasakkhi, tato 22 cavitvā Avīcimhi nibbatto ekan buddhantaran paccitya idani Gijihakute vuttappakärena attabhävena dukkhan anubhoti.'23

Satthā idan 24 tassa pubbakamman āharitvā, 'bhikkhave bhikkhunā nāma kāyâdīhi 25 upasantarūpena bhavitabban' tı vatvā ıman gātham aha

```
<sup>1</sup> S. om.
                                              2 K1 carm
 <sup>3</sup> K. K<sup>1</sup> B a kho
4 K1 āsā°, corī āsātarūjan.
<sup>5</sup> K. K<sup>1</sup> a taŋ
 <sup>6</sup> B. avac°
                                             <sup>7</sup> K. K<sup>1</sup> paribho<sup>3</sup>.
8 K. K1 B. om
                                             9 K. °rā
                                          \ 11 K.-om
10 S. om.
12 K1 ch1°
                                             ^{13} K a to dve
14 K K1 °pasādan.
                                             15 K °058°
                                             17 K K1 ottun
16 C. Ca. S om
18 K<sup>1</sup> B °gacchi
                                            19 KA am
20 K. K1 sandhāietun
                                            21 K1. VIII
22 K 1to
                                            23 B. S. ti.
24 B. om
                                            25 K1, kāy dvāradīm.
```

281 'Vācànurakkhī manasā susaŋvuto kāyena ca akusalaŋ na kaynā, ete tayo kammapathe visodhaye ārādhaye maggaŋ ısıppavedıtan'¹ tı

Tass' attho catunnaŋ² vacīduccarıtānaŋ vajjanena³ vācanurakkhī abhijjhadīnaŋ anuppādanena⁴ manasā⁵ sutthu⁶ saŋvuto, pānâtipātâdayo pajahanto kāyena ca akusalaŋ na kayırā,7 ete³ tayo kammapathe visodhaye ti,⁰ evaŋ visodhento hi sīlakkhandhâdīnaŋ¹⁰ esakehi¹¹¹ buddhâdīhi isīhi paveditaŋ atthañgikaŋ¹² maggaŋ ārādheyyā tí.¹³

Desanâvasāne bahū sotapattīphalādīnī pāpunīŋsū tī ¹⁴ Sūkarapetassa vatthu ¹⁵

7 POTHILATTHERAVATTHU.

Yogā ve¹⁶ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Pothilan¹⁷ nāma theran ārabbha kathesi

So kira sattannan pi 18 buddhānan sāsane tipitakadharo 19 pañcannan bhikkhusatānan dhamman vāceti. Satthā

¹ B 1s1pa° K¹ 1s1h1 pa°

² F C C^a. a duccaritanan

³ S pariva° K com. anuppajjanena. S a ca.

⁴ C C^a S anuppādena K. anūpā

⁵ B a ca ⁶ K su K suttha

⁷ K. K¹ B a evan ⁸ K te.

⁹ K K¹ om F visodheti. ¹⁰ K °inā.

¹¹ K. etehi K com. esikehi. B ettakehi

¹² B °ıka°

¹³ K¹ om B a attho

¹⁵ K °tavatthun K¹. B. °tavatthu B a chatthan.

¹⁶ F yogo ce. K. K¹ a jā° bhū°.

¹⁷ F B Potthi°. K. K¹ Potthalin. ¹⁸ B. om

¹⁹ F K K¹ B. tepitako

cıntesı 'ımassa bhıkkhuno "attano dukkhanıssaıanan" karıssāmī" tı cıttam² pı natthı, sanvejessāmı nan' tı Tato patthāya taŋ³ theɪaŋ attano upatthānaŋ āgatakāle 'ehi Tucchapothila, vanda 4 Tucchapothila 5 nisīda 6 Tucchapothila.7 vāhi Tucchapothilā' ti vadeti,8 utthāya gatakāle⁹ pi naņ 'Tucchapothilo¹⁰ gato'¹¹ ti vadesi ¹² cintesi 'ahan satthakathani 18 tini pitakani dharemi, pañca 14 bhikkhusatāni 15 atthārasa mahāgane 16 dhamman vācemi, atha ca 17 pana 18 man 19 Satthā abhikkhanan 20 "Tucchapothilā 'ti vadeti, addhā man Satthā jhānadīnan abhāvena evan vadetī' ti So uppannasanvego 'araññan dāni²¹ pavisitvā samanadhamman karissāmī 'ti sāyan yeva 22 pattacīvaran saņvidahitvā paccūsakāle 23 sabbapacchā dhamman pagganhitvā²⁴ nikkbamantena bhikkhunā saddhin nikkhami, parivene nisiditvä sajjhävantä 25 nan 26 'ācarīvo' tī na sallakkhesuņ So vīsaņ²⁷ yojanasataņ²⁸ gantyā-ekasmin alaññavāse 29 tinsa bhikkhū vasanti-te upasankamitvā sanghatheran vanditvā 30 'bhante avassayo me hothā' ti āha 'Āvuso tvan dhammakathiko, amhehi

¹ F dukkhaŋ nıssāya sabbaŋ	² F C C ¹ cıntā
³ K ¹ om	
⁴ K gaccha K¹. gacchatu (Po°)	
⁵ B om two.	⁶ K °atu
⁷ F om four	⁸ B °atı
⁹ K. K. gamana°	¹⁰ K K ¹ . °potthalı.
¹¹ K ¹ α 'sī	¹² K. K ¹ S °tı
¹³ K com. sākatthām	
¹⁴ K. K ¹ B pañcannaŋ	¹⁵ K K ¹ B onan.
¹⁶ F. mahāmangane.	¹⁷ B. om
¹⁸ K. om	¹⁹ K mamaŋ
²⁰ K abhinhaŋ	²¹ B om
²² K B sayam eva	²³ K °esa°
²⁴ B ugga° K uggahıtvā	²⁵ K¹°yasattā
²⁶ B om	
²⁷ B vīsa° K vīsatı°	
²⁸ K [°] satikaŋ B [°] satamaggaŋ.	
²⁹ B °âvāse	³⁰ B om.

nāma taņ¹ nīssāya kiñci jānītabbaŋ bhaveyya, kasmā evan vadesī' tī 'Mā² bhante evan kaiotha, avassayo me hothā' ti Te pana sabbe va³ khīnâsavā va⁴ Atha naŋ mahāthero 'ımassa uggahan nıssāya māno atthı yevā' ti anutherassa santikan pahini. So pi tan tath' evaha Immā nīhārena sabbe pi tan pesentā divātthāne nisīditvā sūcikamman karontassa sabbanavakassa sattavassikasāmanerassa santikaņ pahiniņsu. Evam assa6 mānaņ nīharīņsu 7 So hi⁸ nihatamāno sāmaneiassa santike anjalın paggahetvā 'avassayo me9 hohi10 sappunsa' ti āha 11 'Aho ācarīya kin nām' etan kathetha, 12 tumhe mahallakā bahussutā, 18 tumhākan santike mayā 14 kinci kāianan jānitabban bhaveyyā' ti 'Mā evan kari¹⁵ sappurisa, 16 hohi 17 eva 18 me avassayo' ti 19 'Bhante sace²⁰ ovādakkhamā bhavissatha, bhavissāmi vo avassayo' 'Homi sappurisa, 21 ahan 22 "aggin 23 pavisā" 24 ti vutte pi²⁵ aggimhi²⁶ pavisāmi²⁷ evā' ti Atha naij so avidure ekan saran dassetvā 'bhante yathānivatthapārutā28 va iman saran pavisathā 'ti āha So hi 29 'ssa mahagghānan dupattacivarānan 30 nivatthapārutabhāvan 31 ñatvâpi

1 F C Ca. nām' etan ³ K. p₁ B S. *om. 5 K °tvā ⁷ K. māna nihāsu 9 B om 11 B. om. 13 K. bahūsutā 15 K. karıtha ¹⁷ S hotu C. hoti C², hīti. 19 C hoti Ca. om ²¹ K a. tı āha ²³ B agg1mh1 25 K B om ²⁷ F K pavissāmi. S. pavisiss° 28 B S. °to 30 K. duppata°

31 B vattha° K °pārūpata°.

² K om.
⁴ K. om.
⁶ K °n tassa.
⁸ K B om.
¹⁰ S hotu.
¹² K karotha.
¹⁴ C. C^a. om
¹⁶ C C^a. °so
¹⁸ K. B yeva
²⁰ K me.
²² K. om.
²⁴ K. °ssāhī
²⁶ K aggīŋ

'ovādakkhamo nu kho' ti vīmansanto evam āha pı ekavacanen' eva udakan² otarı Atha nan cīvarakannānan temanakāle3 'etha bhante' ti vatvā ekavacanen'4 eva agantva thitan aha 'bhante ekasmin vammike cha chiddani, tatth' ekena chiddena godha anto pavittha,6 nan 7 ganhitukāmo itarāni pañca chiddāni thaketvā chatthai hitvā⁸ pavitthachidden' eva ganhati, evaņ⁹ tumhe pi¹⁰ chadvārīkesu ārammanesu sesānī panca dvārānī pidhāya manodvāre kamman patthapethā '11 tı Bahussutassa bhikkhuno ettaken' eva dīpujjalanan 12 viya ahosi So 'ettakam eva hotu sappunsā' ti karajakāye ñānamattan¹³ otāretvā samanadhamman ārabhi 14 Satthā visanyojanasatamatthake 15 nisinno va tan bhikkhun oloketvā 'vath' evâvan 16 bhikkhu bhūripañño, evam eva 17 tena 18 attanan patitthāpetun vattatī' ti cintetvā19 tena saddhin kathento viya obhāsan pharitvā iman gātham āha

Yogā ve jāyatī 20 bhūrī ayogā 21 bhūrısankhayo, 22 etan 23 dvedhāpathan 24 ñatvā bhavāya vibhavāya ca 25
 tath' attānan niveseyya yathā bhūrī pavaddhatī 'ti

¹ K a no	² B om.
³ K B temita°	⁴ K vacan'
⁵ K B tattha e°	6 K a puriso
⁷ K B tan	8 K B bhindityā
⁹ S a pı	¹⁰ K B om
11 K patitth° C. Ca othap°	12 K dipa°
¹³ K [°] sattaŋ F [°] mantaŋ S	
¹⁴ K ārabbhı	3
¹⁵ B vīsa° K vısatı°	¹⁸ K yathā vâyaŋ
¹⁷ B evan.	
18 B anena K om	
¹⁹ B om	²⁰ K. °te
²¹ K. om two	²² K °khāyo
²³ K. ettaŋ	²⁴ K dvı°
25 K om	

Tattha yogā ti atthatiņsāya ālammanesu yonisomanasikālo, bhūrī ti pathavisamāya vitthatāya paññāy etaņ nāman, sankhayo ti vināso, etaņ dvedhāpathan ti etaņ yogañ ca ayogañ ca, bhavāya vibhavāya cā ti vaddhiyā ca avaddhiyā ca, tathā ti yathā ayan bhūrisankhātā paññā vaddhati evan attānan niveseyyā ti attho

Gāthâvasāne Pothilatthero aiahatte patitthahī¹⁰ ti Pothilattherassa vatthu¹¹

8 Sambahulamahallakabhikkhuvatthu *

Vanan chindathā¹² ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto sambahule¹³ mahallakabhikkhū¹⁴ ārabbha kathesi

Te kııa gılıkāle Sāvattlıyan kutumbıkā addhā¹⁵ mahaddhanā¹⁶ aññamaññan¹⁷ sahāyakā ekato¹⁸ puññānı karontā Sattlu dhammadesanan sutvā 'mayan mahallakā, kın no gharâvāsenā'¹⁹ tı Satthāran pabbajjan yācıtvā pabbajınsu Mahallakabhāvena pana dhamman parıyāpunıtun asakkontā²⁰ vıhāraparıyante pannasālan kāretvā²¹ ekato va²² vasinsu, pındāya carantâpı²³ yebhuyyena²⁴ putta-

¹ K °karā	² K °tā
³ К °ууо	⁴ C. C ^a evaŋ
⁵ K vuliyā.	⁶ K B avu ^o (K dh)
⁷ K athattā	⁸ K °āya ° ā ya
9 C niseyyā. C a nisedheyyā.	¹⁰ B. °tthatī.
¹¹ K. Potthalitheravatthun B. °	'iava°, sattamaŋ
* Cf. F. J, 1. 497	
¹² K. a mā ru°.	¹³ C C ^a . S om.
¹⁴ K °ke bhı°	¹⁵ B om
16 K $lpha$ mahābhogā	$^{17}\mathrm{B}$ °ññasa°
¹⁸ J. a. hutvā.	¹⁹ K khar°.
²⁰ K onto.	²¹ K karontā
²² B om J °lā kār° °ko va.	
²³ K carıtvā ca	²⁴ J. a. attano

dārass' eva gehan gantvā bhunnnsu.1 Ekassa punānadutīyīkā² Madhurapācīkā³ nāma, sā tesaŋ sabbesaŋ pī Tasmā sabbe* pi attanā laddhan upakārīkā⁴ ahosī āhāraņ⁵ gahetvā⁶ tassā veya⁷ gehe nisīditvā bhunjanti, sâpı⁸ nesan yathāsannıhıtan sūpabyañjanan⁹ deti Atha te aññatarena äbādhena 10 phutthā kālam akāsı mahallakattherā sahāvatherassa¹¹ pannasālāyaŋ sannıpatitvā aññāmaññan gīvāsu gahetvā 'Madhurapācikā 12 upāsıkā kālakatā' tı vılapantā¹³ 10dıŋsu, bhikkhūhi ca samantato upadhāvitvā 'kin idan āvuso' ti putthā, 'bhante sahāyakassa 14 no 15 purānadutiyikā 16 kālakatā, sā 17 amhākan atıvıya 18 upakārıkā, 19 ıdāni kuto 20 tathārūpan 21 labhıssāma,²² iminā kāranena rodāmā '²³ ti āhaņsu ²⁴ Bhikkhū dhammasabhāyan kathan samutthāpesun Satthā āgantvā 'kāya nu ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchitvā, 'imāya nāmā' ti vutte, 'na bhikkhave idān' eva pubbe p' ete²⁵ tassā²⁶ kākayoniyan nibbattitvā²⁷. samuddatīre caramānāya 28 samuddatīmiyā 29 samuddan

```
<sup>2</sup> B. °īyakā
    <sup>1</sup> K. B J. a. tesu
   <sup>8</sup> K. °pāvikā
                      C. vama°
                                      J Ca. om
   4 C Ca. akā
                       J °rā.
                                                 * J. sesā
   <sup>5</sup> B laddhâh°.
                                                 6 B om.
    <sup>7</sup> B eva
                 K. evan.
                                                 8 K. om. p1
                                                10 B °râb°
   <sup>9</sup> K. suppabya°.
  <sup>11</sup> K S oakao. B oakassa tho
  <sup>12</sup> So B J. madhurahattharasā, so S. C C<sup>2</sup>. °bhattarasā.
K madhurarasā.
  13 B centa.
                             14 K. sahākassa
                                                             15 K om.
  <sup>16</sup> K. por° °akā
                         J. amhākan °yassa pu°, a ma°.
  <sup>17</sup> J. om
                                                18 B om.
  <sup>19</sup> K. °akā. J. °rā.
                                                <sup>20</sup> S kuto dānī
  <sup>21</sup> S. °iŋ K. a āhāraŋ
                                               22 B a t1
  23 J °ımhā.
                                                24 C Ca om.
                                               26 C Ca. B S. om
  <sup>25</sup> B pı te.
  27 B °etvā.
  <sup>28</sup> C Ca. S. onā. S. a. tassaņ.
  <sup>29</sup> S. °ddūm°. C Ca. om.
```

pavesetvā mānītāya kākā hutvā noditvā panīdevītvā "taŋ² nīharīssāmā" ti mukhatundakehi mahāsamuddaŋ³ ussincantā kilamiņsū '5 ti6 atītaŋ āhanītvā '7

'Apı nū⁸ hanukā santā mukhañ ca parısussatı oramāma na pārema pūrat'⁹ eva mahodadhī'¹⁰ tı

ımaŋ ¹¹ Kākajātakaŋ ¹² vitthāi etvā ¹³ te bhikkhū āmantetvā 'bhikkhave i āgadosamohavanaŋ ¹⁴ nissāya tumhe hi imaŋ ¹⁵ dukkhaŋ pattā ¹⁶ naŋ ¹⁷ vanaŋ ¹⁸ chindituŋ vattati, ¹⁹ evaŋ niddukkhā bhavissathā ' ²⁰ ti vatvā imā gāthā abhāsi

283 'Vanaŋ chindatha, mā rukkhaŋ, vanato jāyate bhayaŋ,

chetvā vanañ ca vanathañ ²¹ ca nibbanā ²² hotha bhikkhavo

284 'Yāvaŋ hi vanatho na chijjati anumatto pi narassa nārisu patibaddhamano va²³ tāva so vaccho khīrapako va mātarī' ti

```
<sup>2</sup> S nan.
 <sup>1</sup> B. kālāva.
                                                     4 B osio.
 3 K °ddaudakan.
 <sup>5</sup> K. °su pandīte nīssāya jīvītan labhinsū
 <sup>6</sup> K a vatvā tehi vācito
 <sup>7</sup> K °rı, a J. with 1° gā° āha
 8 C. Ca nu na hao (Ca hão).
 9 C Ca. oti va.
10 K na pāre maho
11 K. Satthā atītaņ āharitvā
<sup>12</sup> F. J. 1 497-9. В. jā°.
<sup>13</sup> K. a tesu evan
                       . . aham evä tı Satthā
                                                   15 B idan.
<sup>14</sup> B °hānaŋ va°
                                                   17 B tan
<sup>16</sup> K B. °an (with tumbehi)
                                                   19 B a t1
18 K. kanan.
                                                   21 K otthar.
<sup>20</sup> B. °atī.
                                                    23 K om.
22 F B. °ānā. K. °āṇā.
```

Tāttha¹ mā rukkhan tī, Satthārā hī vanaŋ chindathā' tı vutte tesan acırapabbajıtanan bhikkhūnan2 'Sattha amhe³ vāsiādīni gahetvā vanaņ⁴ chindāpetī, ti rukkhe chinditukāmatā⁵ uppalli,⁶ atha ne 'mayā ragâdikilesa vanan sandhāy' etan vuttan, na rukkhe' tr patisedhento 'mā rukkhan' ti āha Vanato ti yathā pākatikavanato sīhâdıbhayan,7 evan jātiādibhayam pi kilesavanato jāyatī tı attho, vanañ ca vanathañ cā tı ettha mahantā rukkhā vanaŋ nāma, khuddakā tasmiŋ vane8 thitattā vanathā9 nāma, pubbuppattikarukkhā vā vanaŋ nāma, aparāpai uppattikā vanathā nāmā, evam evan 16 mahantamahantā bhavâkaddhanakā 11 kılesā vanay 12 nāma, pavattıyan vıpākadāyakā vanathā¹² nāma, pubbuppattıkā¹³ vā¹⁴ vanan 15 nāma 16 aparāparuppattikā vanathā nāma, tan pana 17 ubhayam pi 17 catutthamaggañānena chinditabban, tenâha chetvā vanañ ca vanathañ ca 18 nibbanā 19 hotha²⁰ nikkilesā hothā ti Yāvan hi vanatho ti yāva esa anumatto pi kilesavanatho narassa nārisu na chijjati tāva so khīrapako vaccho mātari viya patibaddhamano 21 laggacitto va hotī ti attho

```
      1 K a va° ch1°
      2 B om

      3 S amheh1
      4 B om

      5 B. °atāya K B a cīttaŋ
      6 K B °atī

      7 B a jāyatī.
      8 C C° khane

      9 K thitatā vanaŋ
      10 K B eva
```

¹¹ F vāva°. B bhava° K bhavâbhavanakanakā

¹² K vanathan

 $^{^{13}}$ K a rukkhā tasmiŋ ye thitattā

¹⁴ K B om

¹⁵ K vanathā

^{*16} K °aŋ, uppatikarukkhā vā vanan nāma

¹⁷ B om ¹⁸ K cā tı

¹⁹ F K B °ānā

²⁰ K S a tı B bhıkkhavo tı nıbbānā hothā tı nıkkılesā hotha S om. nı° ho°. K. hotha

²¹ K °vaddhamāno

Desanâvasāne pañcasatā mahallakattherā sotapattiphale patīthahiŋsu, sampattānam pr sātthikā desanā ahosī tr

Mahallakabhikkhūnaŋ³ vatthu

9 SUVANNAKĀRATTHERANATTHU

Ucchindā⁴ ti imaņ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Sāiiputtattherassa saddhivihāiikaŋ⁵ ārabbha kathesi

Elo kira suvannakāraputto abhirūpo Sāriputtattheiassa santike pabbaji Theio taiunānan iāgo ussanno hotī ti cintetvā tassa rāgapatighātāya asubhakammatthānan adāsi Tassa pana tan asappāyan, tasmā aiañān pavisitvā, māsan i vāyamanto cittekaggatāmattam pa alabhitvā therassa santikan agantvā therena upatthitan te āvuso kammatthānan ti vutte tan pavattin ārocesi Ath assa theio "kammatthānan na sampajjatī" ti vosānan pā āpajjitun na vattatī ti vatvā puna tad eva kammatthānan sādhukan kathetvā adāsi So dutiyavāre pi kinci visesan nibbattetun asakkonto āgantvā therassa ārocesi Ath assa theio sakāranan

	te B pañca pi te Mahallakavatthun B	² K dhammade°, <i>a</i> jā Pañcamahallakatherava°,
atthan	nan	
4 K	a si°	⁵ K a bhikkhuŋ
6 C	Ca °kāraka°	⁷ K the°
8 K	B uppanno (K upa°)	⁹ K °akan ka°
10 B	om.	¹¹ K con. B. temāsaŋ.

¹² K only MSS and edd. oggamao.

¹³ K. B S. a. puna ¹⁴ B. °ike.

¹⁵ B. te vodānaņ 16 C Ca punad

¹⁷ K B om tu o

¹⁸ K. a. tatıyan pi B a pi.

saupaman katvā tad eva kammatthānan ācikkhi,1 puna pı āgantvā kammatthānassa² asampajjanabhāvan kathesi Thero cintesi 'kārako bhikkhu attani vijjamāne kāmacchandâdayo "vıjjamāne" avıjjamāne "avıjjamāne" tı pajānāti, ayan capi4 bhikkhu kārako no akārako patipanno no apatipanno, ahan pan' etassa allhasayan na janami, buddhaveneyyo esa bhavissatī' ti taŋ adāya sāyanhasamaye Sattharan upasankamıtva 'ayan bhante mama saddhivihājiko⁸ imassa mayā iminā kāranena idaij⁹ nāma kammatthānan dinnan' ti sabban tan pavattin āiocesi Atha nan Satthā 'āsayanusayañānan nām' etan pāramiyo pūretvā dasasahassīlokadhātuņ 10 unnādetvā 11 sabbaññutaņ pattānan buddhānan yeva hotī' tī vatvā,12 'katarakulā nu kho esa pabbajito' ti āvajjanto¹³ 'suvannakārakulā' tı ñatvā atīte attabhāve olokento tassa suvannakarakule yeva patipātiyā nibbattāni pañca attabhāvasatāni disvā, 'ımına daharena digharattan suvannakarakamman karontena "kanıkārapupphapadumapupphâdīni¹⁴ kanıssāmī" ti rattasuvannam eva samparıvattıtan, 15 ımassa patikkulakammatthänan 16 na vattati 'ti, 17 'manāpam ev' assa 18 kammatthanan sappayan' ti cintetva, 'Sariputta tayā kammatthānan datvā cattāro māse kılamıtan bhikkhun ajja pacchābhatte 19 yeva arahattan 20 pattan passissası, gaccha tvan'21 tı theran uyyojetvā iddhıyā cakka-

```
<sup>1</sup> K B a so
                                              <sup>2</sup> B onan
                   C Ca a pi
 <sup>3</sup> K B °nã
                                              4 B om
 <sup>5</sup> B °vin°.
                                              6 K a so.
 <sup>7</sup> S. nan.
                                              8 K. omvio
 9 K iman.
                                              <sup>10</sup> K. °ssa°
11 K unno.
12 B. yeva visayo ti kin
                                              <sup>13</sup> K °ento
14 K kannı°.
                                              <sup>15</sup> B. a tasmā.
16 K. °patikulan ka°. B. °patikūla°
17 K. B S. om.
                                              <sup>18</sup> B eva.
19 K. ottan, con otte.
                                              20 S. ottao.
<sup>21</sup> S. tuvan.
```

mattan suvannapaduman māpetvā pattehi c' eva nālehi ca udabındunı2 muncantan3 viya katva4 bhikkhu iman5 paduman ādāya vihāi apaccante vālukārāsimhi thapetvā sammukhatthāne pallankena7 nisīditvā "lohitakan lohitakan" ti palikamman kalohi' ti adasi Tassa Satthu hatthato paduman ganhantass' eva cittan pasīdi vihārapaccantan gantvā vālukan ussāpetvā tattha padumanālan pavesetvā sammukhe pallankena nisinno 'lohitakan's ti parikamman ālabhi. Ath' assa tankhanan 9 yeva nīvaranāni 10 vikkhambhiņsu, 11 upacāi ajjhānaņ Tadanantaran pathamajihanan nibbattetva pancah' akarehi vasībhāvan pāpetvā yathānisinno va dutiyajjhānadīm pi, 12 vasībhūte catutthajjhāne 13 jhānakīlan 14 kīlanto 15 Satthā tassa-jihānānan 16 uppannabhāvan ñatvā nīśīdı 'sakkhissati nu kho esa attano dhammatāya uttalin 17 visesan nibbattetun' ti olokento, 'na sakkhissatī' ti natvā 'tan 18 paduman milayatu' ti adhitthahi 19 Tan hatthehi maddıtapaduman 20 milayantan viya 21 kalavannan ahosi So jhānā vutthāya tan oloketvā 'kin nu kho iman paduman jarāya pahatan 22 paññāyatı, anupādınnake 23 pi evan jarāya abhibhuyyamāne²⁴ upādinnake kathā va²⁵ natthi, ıdam pı hı jarā²⁶ abhıbhavissatī' tı anıccalakkhanaŋ²⁷

¹ K nälena

³ B S muce°.

⁵ S idan

⁷ C Ca oke

⁹ K one.

¹¹ B. nikkhaminsu.

¹³ B onena.

¹⁵ K. a va.

¹⁷ B °rı°

¹⁹ K. °āhı S °āsı

²¹ K. tr.

²³ K anupp° B. onno

²⁵ K. nāma

²⁷ C. Ca oan lao

² K B udaka° K °v1°

⁴ K a. handa

⁶ K. bāluka°

⁸ K B. 1ep

¹⁰ K kılesani°

¹² K a. patvā.

¹⁴ B kīlaŋ.

¹⁶ K B. tassa ihānan.

¹⁸ S. nan.

²⁰ K °tan pa°

²² K otan

²⁴ K. °ūva°

²⁶ B a omaranan.

Tasmin pana ditthe dukkhalakkhanañ ca¹ anattalakkhanañ ca dittham eva hoti,2 tassa tayo bhavā ādittā viya kanthe baddhakunapan³ viya ca khāyinsu khane tassa avidüre kumāiakā 4 ekan 5 saran otaritvā kumudāni bhañjitvā⁶ thale rāsiņ karonti, so jale ca⁷ thale ca kumudāni olokesi. Ath' assa jale kumudāni abhirūpāni udakan s pagghaiantāni viva upatthahinsu, s itarāni aggaggesu 10 parımılatanı So 'anupadınnakan jara 11 evan paharati, upādinnakan 12 kin pana 13 na 14 paharissatī' ti sutthutaran anıccalakkhanâdīni addasa 15 Satthā 'pākatībhūtan¹⁶ dāni¹⁷ imassa bhikkhuno kammatthānan' ti natvā Gandhakutīyan nisinno¹⁸ va obhāsan munci ¹⁹ So tassa mukhan pahan 20 Ath' assa 'kın nu kho etan' tı olokentassa Satthā āgantvā sammukhe thito viya ahosi So utthaya anjalın pagganhı Ath' assa Sattha sappayan sallakkhetvā ıman gātham āha

> 285 'Ucchında sıneham attano kumudan sāradıkan va pānınā, santımaggam eva brūhaya nıbbānan Sugatena desitan 'tı

Tattha ucchindă ti arahattamaggena chinda,²¹ săradikan ti saradakāle²² nibbattan, santimaggan²³ ti

¹ K	om	2 B	a ti
³ S	°pã	4 K	°ıkā.
⁵ B	etan		
e C	Ca bhu° K bhıjjıtvā	7 C	Ca S om.
	°ka°.	a Ca	uttha°
10 K	a hi.	-11 K	ekangajarāya
12 K	°kankajarāya evan paharat		. , ,
13 K			Ca S om
15 K	adassa	16 K	pākata°
¹⁷ B	ıdanı. S. om		B °ako
19 K	pamu°	²⁰ K	phari
21 B.	ucch°. K ucchindi	²² B.	
23 K.	°m evan.		

nıbbānagāmın atthangıkan maggan, bi \bar{u} hay \bar{a} ti 1 vaddhaya, 2 nıbbānan hi 3 Sugatena desitan, 4 tasmā tassa maggan bhāveh \bar{i} ti attho.

Desanâvasāne so bhikkhu arahatte patītthahī ti 5 Sārīputtattherassa saddhīvīhānikassa bhikkhussa vatthu 6

10. Mahādhanavānijavatthu

Idha vassan⁷ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Mahādhanavānijan⁸ nāma ārabbha kathesi.

So kıra Bāi ānasıto kusumbhai attānan vatthānan pañca sakatasatāni pūretvā vānijjāya Sāvatthiyan 10 āgato 11 nadītīran patvā 'sve nadin uttarissāmī' ti tatth' eva sakatāni mocetvā vasi Rattin mahāmegho utthahitvā vassi, nadī 12 sattāhan udakapūrā 13 atthāsi, nāgarāpi sattāhan 14 nakkhattan kīlinsu, kusumbhai attehi 15 kiccan 16 nitthitan 17 Vānijo cintesi ahan dūran āgato, sace puna gamissāmi, 18 papañco bhavissati, 19 idh' eva 20 vassañ 21 ca hemantañ 22 ca gimhañ

⁶ K Saddhıvıhārıkavatthun B Suvannakāratherava', navaman

co r comme	~ 5 J			
7 K	a vassāmī	8 K	°banıja	
9 S	va°	10 K	°tthī	B °tthıŋ
11 K	B a so	12 C	naddıŋ	S nadıŋ
13 K	°raŋ B °akassa pū°			
14 C	Ca S on four (mth nadin	Inc 2	')	

¹⁴ C. C^a S om four (with \mathbf{nadin} loc?).

¹ S om

² C. C^a S vaddhehi K. vadeyya K B a nibbānan ti

³ K om

⁴ K vannıtan

⁵ K B om

 ¹⁵ B °rattavatthehi
 16 B a na

 17 K a tato.
 18 B āg°

 19 K. om.
 20 K idha va.

²¹ C. Ca vasantañ 22 C. Ca hemañ

ca¹ mama kamman kaionto vasitvā imāni vikkinissāmi '² ti ³ Satthā nagare pindāya caianto tassa cittaņ ñatvā sītaņ pātu⁴ karītvā Ānandattheiena sitakāranaņ puttho,⁵ 'dittho⁵ te Ānanda Mahādhanavānijo' ti 'Āma bhante' ti 'So attano jīvitantarāyan ajānītvā imaŋ saņvaccharaŋ idh' eva vasītvā bhandaŋ ' vikketuŋ s cittam akāsī' ti So⁵ 'kim pan' assa¹o bhante antaiāyo bhavissatī' ti Satthā 'āma⁵ Ānanda, sattâham eva jīvitvā so⁵, maccumukhe patīssatī' ti vatvā imā¹² gāthā abhāsī

- 'Ajj 'eva kiccaŋ ātappaŋ¹³ ko jaññā maranaŋ suve, na hi no sañgaran¹⁴ tena mahāsenena maccunā?
- , Evanyıhārī ātāpī aho1attam atandītan so¹⁵ ve bhadd' ekaratto¹⁶ tī santo ācīkkhate munī' tī

'Gacchāmı 'ssa bhante ārocemī' '17 tı 'Vıssattho 18 gaccha Ānandā' 19 tı. Theio sakatâvāraŋ 20 gantvā bhikkhāya carı Vānijo theraŋ āhārena patimānesı Atha naŋ thero āha 'kittakaŋ kālaŋ idha vasissasī' 21 tı 'Bhante ahaŋ dūrato āgato, sace puna gamissāmi papañco bhavissatı, imaŋ saŋvaccharaŋ idha vasitvā bhandaŋ vikkinitvā gamissāmī' tı 'Upāsaka dujjāno jīvitantarāyo, appamādaŋ kātuŋ vattatī' tı 'Kiŋ pana bhante antarāyo bhavissatī' tı 'Āma upāsaka, sattâham eva 22 te jīvitaŋ 23

¹ K om two	² K viki°.
³ K a atha	4 K oun.
⁵ K B <i>a</i> âha.	6 C Ca om
⁷ K °akan	
8 K vikinituŋ B. vikkini°	9 K om
¹⁰ B pana tassa	11 K pavı°
¹² K ^o aŋ	¹³ B. ātapaŋ.
¹⁴ B. °kar°	1 0
¹⁵ K B tan C C ^a se	¹⁶ B °ttī K °ttın
¹⁷ K B °cessāmī	18 B ottho
¹⁹ S. gacchân°	
²⁰ C C ^a °țaŋ K B °tatthānaŋ	²¹ C. Ca. otī.
²² K 1dh' eva	28 C. Ca. S. om. two.

pavattissatī'ti. So saŋviggamānaso hutvā Buddhapamukhaŋ bhikkhusaŋghaŋ nimantetvā sattâhaŋ dānaŋ¹ datvā² anumodanatthāya pattaŋ ganhi. Ath'assa Satthā anumodanaŋ karonto³ 'upāsaka panditena nāma ''idh' eva vassâdīni vasissāmi,⁴ idañ c' idañ ca kammaŋ payojessāmī ''⁵ ti cintetuŋ na vattati, attano pana jīvitantaiāyam eva cintetuŋ vattatī' 'ti vatvā imaŋ gātham āha

286 '"Idha 6 vassan vasissāmi idha hemantagimhisu'' iti bālo vicinteti, 8 antarāyan na bujjhatī' ti

Tattha idha vassan ti 'imasmin' thane idañ c' idañ ca karonto catumāsan vassan vasissāmi,' hemantagimhisū ti hemantagimhesu pi 'cattāro māse idañ ca idañ ca kaionto idh' eva vasissāmī' ti 10 evan ditthadhammikasampaiāyikan atthan ajānanto 11 bālo cinteti, 12 antarāyan ti 'asukasmin nāma kāle vā dese 13 vā vaye 14 vā marissāmī ti attano jīvitantarāyan na bujjhatī ti

Desanâvasāne vānijo sotâpattiphale patitthahi, sampattānaņ pi sātthikā desanā 15 ahosī ti 16

Vānijo pi Satthāran anugantvā nivattitvā ¹⁷ 'sīsai ogo viya me uppanno' ti sayane nipajji, tathānipanno va kālan katvā Tusitabhavane ¹⁸ nibbatti ¹⁹

Mahādhanavānijassa vatthu 20

¹K B mahādā°	² K dānâvasāne
³ B. α ehi.	
⁴ B vasissāmi, idāni vasissāmi	
⁵ B °ıss° K mayā jıvıssāmı	
⁶ K 1dhe	⁷ K °esu
⁸ K B °esı	⁹ S a. ca
¹⁰ К а 1tīt1	¹¹ К. na jā°.
¹² B. vicintesi.	¹³ F. dose ,
¹⁴ B vasse	¹⁵ K dhammade°
¹⁶ K om	¹⁷ B. °etvā
¹⁸ K. B °vimāne.	¹⁹ K a tı
²⁰ K. Mahādhanabānijjava° B	°java°, dasamaŋ

11. Kisāgotamīvatthu

Taŋ puttapasusammattan¹ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Kısāgotamiŋ ārabbha kathesi.

Vatthun² Sahassavagge ³

(114) 'Yo ca vassasatan jīve apassan amatan padan ekâhan jīvītan seyyo passato amatan padan 'tī

gāthāvannanāya vitthāietvā kathitan Tadā hi Satthā 'Kisāgotami laddhā te ekaccharamattā⁴ siddhatthakā' ti āha 'Na⁵ laddhā⁶ bhante,⁷ sakalagāme jīvantehi⁸ matakā eva bahutarā' ti Atha nan Satthā 'tvam "mam' eva⁹ putto mato" ti sallakkhesi, dhuvadhammo esa sattānan,¹⁰ maccurājā hi¹¹ sabbasatte aparipunnajjhāsaye eva¹² mahogho viya parikaddhamāno yeva apāyasamudde pakkhipatī' ti vatvā dhamman desento iman gātham āha

287 'Taŋ puttapasusammattaŋ byāsattamānasaŋ ¹³
naraŋ
suttaŋ ¹⁴ gāmaŋ mahogho vā ¹⁵ maccu ādāya
gacchatī ' ¹⁶ tı.

Tattha tay 11 puttapasusammattan' ti tay 17 rūpabalâdışampanne 18 putte ca pasū ca 19 labhitvā 'mama

```
<sup>1</sup> K. puttapasuttan mattan. B 'sampa', so unfi a.
<sup>2</sup> B. S otthu K. vuttan
 <sup>3</sup> C Ca S a man gatham aha
4 C. Ca orā mao K oran mao
<sup>5</sup> C Ca S om.
                                         6 K. a. me
<sup>7</sup> B a ti.
                                         8 B a kira
<sup>9</sup> B tvam eva.
                                        10 B sabbasa° '
11 K. om
                                        12 K va.
18 K °santaran (for °san na°).
                                    S vvā°
14 K. satan.
                                        15 K B S. va.
16 K āgc
                                        17 K. a. p1.
18 F. °an ba°. K B. °vannâdı°
                                        19 K. pasutan
```

puttā abhirūpā balasampannā panditā sabbakiccasamatthā, mama gono¹ abhirūpo aiogo mahābhāiavaho,² mama gāvī bahukhīiā' ti³ evaŋ puttehi⁴ ca pasūhi⁵ ca⁵ sammattaŋ² naraŋ, byāsattamanasan³ ti hiraññasuvannâdisu vā pattacīvaiādisu vā kiñcid eva labhitvā tato uttaiitaraŋ patthanatāya⁵ sattamānasaŋ¹o vā¹¹ cakkhuviññeyyâdisu¹² ārammanesu vuttappakāiesu¹³ vā parikkhāresu yaŋ yaŋ laddhaŋ hoti tattha tattha¹⁴ lagganatāya¹⁵ sattamānasaŋ¹⁶ vā,¹¹ suttaŋ gāman ti niddaŋ upagataŋ¹³ sattakāyaŋ¹ゅ mahogho vā²o ti yathā evarūpaŋ gāmaŋ gambhīravithato²¹ mahanto²² mahānadīnaŋ ogho antamaso sunakham pi asesetvā sabbaŋ ādāya gacchatī evaŋ vuttappakāiaŋ²³ naraŋ maccu ādāya gacchatī ti attho

Desanâvasāne Kısāgotamī sotápattıphale 24 patıtthahı, sampattānay 25 pı 26 sātthıkā 27 desanā 28 ahosī tı

Kısāgotamıyā vatthu.29

```
<sup>1</sup> B S gonā °pā °gā °hā
   <sup>2</sup> F mama bhārasaho. S a ca
   3 K. vā
                                                   4 K putte
   <sup>5</sup> K pasu
   <sup>6</sup> K a labhitvā amattaņ
   <sup>7</sup> F C. C<sup>a</sup> sampa°. B. sampatta°. S sampannan
K sammasantan
   <sup>8</sup> B a. naran.
   <sup>9</sup> C. S patthanāya. K pattahamānāya F. patthentāya
   <sup>10</sup> B āsatta° K. sata°
  <sup>11</sup> B a tathā.
                                                 12 B. a vā
                                                 14 K B. tatth' eva
   <sup>13</sup> S. utta°. F C C<sup>2</sup>. S. °re.
  15 F ontāya K lagganatānaya.
   <sup>16</sup> B byāsatta°.
                                                 18 K C Ca otao
                            <sup>17</sup> S. om
   19 K onikāyan
                                                 20 K. om.
   <sup>21</sup> K °ran vitthārato B. °ravitthārato
   22 B om.
   <sup>23</sup> K C utta°
                      K. a mahânubhāgo (°vo?) taŋ
                                           25 K. a. parisānaņ
   24 K °lan
                                           <sup>28</sup> K dhammade° jātā
   26 K om.
                       27 K. sa°.
   29 K 'mıva' B. a. ekādasaman.
                                                             28
      III.
```

12 PATĀCĀRAVATTHU

Na santı puttā¹ tı ıman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto Patācāran² āiabbha kathesi

Vatthun Sahassavagge 3

(113) 'Yo ca vassasatan jive apassan udayavyayan' ti ekâhan jivitan seyyo passato udayavyayan' ti

gāthāvannanāya5 vitthāretvā kathitaņ

Tadā pana Satthā Patācāian tanubhūtasokan ñatvā 'Patācāre puttâdayo nāma paralokan gacchantassa tānan vā saranan vā lenan vā bhavitun na sakkonti, tasmā viljamanāpi te na santis yeva, panditena pana sīlan visodhetvā attano nibbānagāmimaggam o eva sodhetun tattāt 'ti vatvā dhamman desento imā gāthā abhāsi

- 288 'Na santı puttā tānāya¹² na pıtā na pı bandhavā antakenâdhıpannassa natthı ñātīsu tānatā.
- 289 Etam atthavasaŋ ñatvā pandīto sīlasaŋvuto nibbānagamanaŋ maggaŋ khippam eva visodhaye' ti

Tattha tānāyā ti tānabhāvāya patitthānatthāya bandhavā ti putte ca pitaro 13 ca thapetvā avasesā ñātisuhajjā antakenādhipannassā ti 14 maranena abhibhūtassa pavattiyan hi puttâdayo annapānâdidānena c'eva upannakiccanitthaianena 15 ca tānan 16 hutvâpi maranakāle kenac

¹ K. a tānā ² B orin K Paticharan, al. 3 C Ca. S a 1° gã° āha. 4 B °bbayan ⁵ K. C Ca. oyan 6 C. Ca om two ⁷ K B om two S'le° vā sa° vā C. Ca. patitthā vā. 8 K nassantı (for na sa°). 3 K om. 10 C Ca S °gamanam. 11 K. viso°. 13 K mātāpi°. 12 K tānanāya 15 K. C. Ca. °an ni°. 14 K a sa 16 B S onā

upāyena maranan patibāhitun asamatthatāya tānatthāya lenatthāya na santi nāma, tena vuttan natthi ñātīs u tānatā ti Etam atthavasan ti etan tean añāmanañāssa tānan bhavitun asamatthabhāvasankhātan kāianan jānitvā paṇdito catupārisuddhisīlena sanvuto rakkhitagopito hutvā nibbānagamanan atthangikan maggan sīghasīghan visodheyyā ti attho

Desanâvasāne Patācārā sotâpattīphale patītthahī, aññe pī bahū sotâpattīphaladīnī pāpunījsū tī

Patācārāya vatthu ¹⁰ Maggavaggavannanā nitthrtā Vīsatīmo vaggo ¹¹

¹ B	om	² K. om
	ten' eva	⁴ C uttan
5 F	C Ca S evan	6 K °ddha°
7 S	sanra°. K oto goo	⁸ K °ika°
9 B	sīghaŋ sī° K siŋghaŋ	sıŋ°
10 K	Patīccharābhikkhuniva	sammattaman. B °rıva°,
dvādas	amaŋ	

¹¹ K. a sammato (°tto) boti

XXI PAKINNAKAVAGGO

1 GAÑGÂROHANAVATTHU

Mattāsukhapariccāgā i ti imaņ dhammadesanaŋ Satthā Veluvane viharanto attano pubbakammaŋ ārabbha kathesi

Ekasmın hı samaye Vesālī 2 ıddhā 3 ahosı phītā bahujanā 4 ākınnamanussā, tattha hı vārena rajjan karontānan khattıyānan yeva sattasatâdhıkānı sattasahassānı 5 satta 6 ca khattıyā 7 ahesun Tesan vasanatthāya 8 tattakā yeva pāsādā 9 tattakā yeva 10 kūtâgārānı uyyāne 11 viharanatthāya 12 tattakā yeva 13 ārāmā ca pokkharanıyo ca ahesun. Sā aparena samayena dubblıkkhā ahosı dussassā, 14 tattha 15 chātakadosena 16 pathaman duggatamanussā kālam akansu, tesan 17 tattha tattha chaddıtānan kunapānan gandhena 18 amanussūpaddavena bahutarā 19 kālam akansu,

¹ K. °khan pa°	² K. °lı
³ K. addhā	⁴ K. bahū°
⁵ K t ₁ .	⁶ .K sattā tī
⁷ K °yănı	
⁸ K. °natthānatthāyaŋ.	⁹ K. a. ca
10 K °kān' eva	¹¹ K °na°.
12 B °hār° K S. vihāra	atthäya
¹³ K eva	¹⁴ K B. dusa°
¹⁵ K om.	
16 K chātado° B. °bhay	rena. 17 C. Ca. om. B. rep.
¹⁸ K B a amanussā nag	
19 K °hū° B. bahujanā.	

tesan kunapagandhapatikkülatāya sattānan ahivātakarogo 1 uppajji, evan dubbhikkhabhayan² amanussabhayan rogabhayan ti tini bhayani uppajjinsu Nagaravasino sannipatitvā rājānan āhansu 'mahārāja imasmin' nagare tīni bhayāni uppannāni, ito pubbe yāva sattamā rājaparīvattā⁵ evarūpan bhayan nāma na uppannan,6 pubbe7 dhammikarājūnaņ⁸ kāle evarūpaņ bhayan n' uppajjatī' ti santhâgāre sabbasannipātan ⁹ kāretvā ¹⁰ 'sace me 11 adhammıkabhāvo atthı 12 vicinathā '13 tı āha 14 vāsino sabbappaveniņ¹⁵ vicinantā rañno¹⁶ kinci dosaņ adisvā 'mahārāja natthi¹⁷ doso 'ti vatvā 'kathan nu kho¹⁸ amhākan bhayan 19 vūpasaman gaccheyyā' ti sammantayınsu 20 Tattha 19 ekacce 21 'balıkammena āyācanāya 22 mangalakırıyaya' ti vutte sabbam pı tan 23 vıdhin 24 katva patıbāhıtun nâsakkhınsu 25 Aññe evan āhansu sattharo mahanubhava 26 tesu 27 idhagatamattesu 28 bhayan vūpasameyya' ti Apare 'Sammāsambuddho loke uppanno, so hi 29 Bhagavā sabbasattahitāya dhamman deseti 30

```
<sup>1</sup> K. B °tarogo
                                           <sup>2</sup> B °kkhā°.
   3 K a. sattānaņ.
                                           4 K. ismin.
   <sup>5</sup> K B ottā.
                                           6 K. B. °a°.
   <sup>7</sup> K B °pubban.
   <sup>8</sup> S °ıkānaŋ rā°
                        K °ānaŋ hı.
                                         B adha°, with upp°.
   9 K B sabbesan sa°
                                          10 B katvā.
  11 K. no
                                          12 B. a. tan.
  13 K avi°
                                           14 K. ahansu
  15 B °an pa°. C. Ca. S sabbe pa°
  16 K. rājūnaņ.
                                           18 K. B. a. idan.
  <sup>17</sup> K a. tumhākaņ. B. a. te.
  19 B. om
                                           20 K B ma°.
  21 K. B a. hi
                                           22 B. onao
  23 K. vijjan.
                                           24 K. vudhin.
                                           26 K. B ovo.
  <sup>25</sup> K B a. ath'
  <sup>27</sup> K a. Puranakassapo Makkhalı Gosa Kesakambalo Sañ-
1ayo Veladdhaputto
  <sup>28</sup> C Ca. otte. K. ogatesu.
                                           30 K osi.
  29 K. om.
```

mahiddhiko mahânubhāvo, tasmin idhâgate i imāni bhayāni vūpasaman gaccheyyun's ti āhansu tresan vacanan sabbe pi abhinanditvā 'kahan' nu so Bhagavā etarahi viharatī' ti āhansu

Tadā pana Satthā upakatthāva vassūpanāyikāya rañño Bımbısārassa patiññan datvā Veluvane viharati, tena ca⁶ samayena Bımbısārasamāgame⁷ Bımbısārena saddhın sotâpattiphalan patto Mahāli nāma Liechavi⁸ tāyan⁹ paiisati¹⁰ nisınno hotı Vesälıväsıno mahantan pannâkālalı sajjetvä 'rājānan Bimbisāran saññāpetvā Satthāran idha ānethā' 11 ti Mahālıñ c' eva 12 Lıcchavın purohitaputtañ 13 ca pahı-Te gantvā rañno pannâkāran datvā tan pavattin nivedetvā 'mahārāja Satthāran amhākan nagaran pesethā ' Rājā 14 'tumhe va jānathā' ti na sampaticchi. tı vācınsu Te¹⁵ Bhagayantan upasankamıtya vandıtya¹⁶ yacınsu 'bhante Vesālıyan tīnı bhayānı uppannānı, tānı 17 tumhesu āgatesu 18 vūpasamissanti. 19 etha bhante gacchāmā 20 ti Satthā tesan vacanan sutvā āvaijento²¹ 'Vesāliyan²² Ratanasutte²³ vutte särakkhä cakkavälänan kotisatasahassan pharissati,24 suttapariyosāne25 caturâsītiyā pānasahassānaņ

```
<sup>1</sup> B āg°
                                               <sup>2</sup> C C<sup>a</sup> 1dānı.
   <sup>3</sup> B. vūpasameyyun
                                                4 C Ca om.
   5 K kin
                                                6 K om
   <sup>7</sup> K B °rassa sa°.
                                                8 K La°. al
   <sup>9</sup> K tassa B tassan.
  10 C. S. on Ca pariyantin B. parisāya. K parisāya
saddhin
                                               12 K. evaŋ.
  11 K B. idhân°.
  13 K ovi paro
                                               14 K om.
  15 K. a. sayan
                                               16 K. B om.
                                               <sup>18</sup> K. ga°
  17 C. Ca. om
  19 K C Ca. esso.
  20 K sādhu evan gacchathā.
  21 B C Ca canto. K. a. mayı tattha gate ko nu attho
hota.
  22 K. oyā.
                                               23 K a. mavā.
  24 K. a. tı
                                               25 K. desanão.
```

dhammabhisamayo bhavissati. bhayani yupasamissanti '2 tı ñatvā³ tesan vacanan sampaticchi Rājā Bimbisāro 'Satthārā kira Vesāligamanan sampaticchitan' ti sutvā nagale ghosanan kāletvā Satthālan upasankamitvā 'kin pana 4 bhante Vesāligamanan vo 5 sampaticchitan 'ti pucchitvā6 'āma mahārājā' ti vutte 'tena hi bhante āgametha tāva maggaŋ patıjaggıssāmī'7 tı vatvā8 Rājagahassa ca Gangaya ca antare⁹ pancayojanabhūmin saman kāretvā 10 yojane yojane vihājan patitthāpetvā Satthu gamanakālan 11 ārocesi 12 Satthā pañcahi bhikkhusatehi saddhin maggan patipajji Rājā vojanantare vojanantare 13 jannumattena odhina pancavannani pupphani okirapetva dhajapatākakadaliādīni ussāpetvā Bhagavato chattâdhichattan 15 katvā dve setacchattāni, ekamekassa bhikkhuno ekamekan 16 setacchattan 17 uparı dharāpetvā 18 sapan vāro pupphagandhâdīhi pūjan karonto Satthājan ekekasmin vihāre va²⁰ vasāpetvā mahādānāni²¹ datvā pañcahi divasehi Gangatiian papetva tattha navan alankaionto Vesalıkānan sāsanan pahesi 22 'maggan patiyādetvâ Satthu Te 23 'dvigunan 24 pūjan paccuggamanan karontū' ti kalissāmā' ti Vesāliyā ca Gangāya ca antare tiyojana-

```
<sup>2</sup> C Ca esse
<sup>1</sup> K B a. tāni ca.
                                               4 K B. om.
<sup>8</sup> K. a. iti vicāretvā.
5 B om
                                              B om.
<sup>7</sup> B °yādessāmi. K. °yādeyyassāmī
8 K. om.
                                              9 K °rā
                                              <sup>11</sup> B āg°
10 K kārāp°
12 K. a atha
                                              13 Ca K B om.
<sup>14</sup> K. °kâdını kaddalıŋ S °patākā°
                                             16 K ekakan.
15 K. B °âtı°.
                                             18 B. dhāretva
<sup>17</sup> C setassa°.
19 K gandhapupphâdihi
                                             <sup>21</sup> B. °nâdīnı.
20 B S om.
<sup>22</sup> S. pā°
            K. pesesi, a Vesālikā.
23 K. a. sāsanan sutvā mayan tan.
24 B d1°
```

bhūmin¹ saman kāretvā Bhagavato catūhi,² ekamekassa³ bhikkhuno dvīhi dvīhi setacchattehi châttādhichattāni 4 sajjetva pūjan kurumānā āgantvā Gangātīre atthansu Bimbisāro dve nāvā sanghātetvā⁷ mandapan kāretvā pupphadāmâdīhi⁸ alankarāpetvā sabbaratanamayan buddhâsanan paññāpesi Bhagavā tasmin⁹ nisīdi, 10 bhikkhū pi nāvan abhirūhitvā¹¹ Bhagavantan parivāretvā nisīdiņsu Rājā anugacchanto galappamānan udakan otaritvā 'yāva bhante Bhagavā āgacchatı tāvâhan ıdh' eva Gangātīre vasissāmī' ti vatvā nāvan uyvojetvā nivatti. yojanamattan 12 addhānan 13 Gangāya gantvā 14 Vesālivānan 15 sīman pāpuni Liechaviiājāno Satthāran paccuggantvā 16 galappamānan udakan pavisitvā 17 nāvan tīran 18 upanetvā Satthāian nāvāto otārayinsu 19 Satthārā 20 otarıtva tire akkantamatte yeva mahamegho utthahıtva pokkharavassan vassi, sabbattha jannuppamänaüruppamānakatıppamānâdīni²¹ udakāni sandantāni sabbakunapānı Gangan pavesayınsu,22 parısuddho bhūmıbhāgo ahosı Licchavırājāno Satthāraņ yojane²³ yojane²³ vāsetvā²⁴ mahādānāni 25 datvā 26 digunan 27 pūjan karontā tīhi diva-

```
<sup>1</sup> C C<sup>a</sup> onan bhū°.
                                        <sup>2</sup> K. B. a setachattehi.
 <sup>8</sup> K ekek°
                                              4 K B °âtı°
 <sup>5</sup> K kar°
                                              6 K. °āva tī°
 <sup>7</sup> B. °yojetvā K a. tattha
 8 K °dīnihi
                                             9 K et°.
                                            11 K °ruyh°
10 B °ati
                                            13 K om
12 K avo°.
<sup>14</sup> K. patvā
                                            <sup>15</sup> B. S °kānan
16 B paccuggamanan katvā.
                                            <sup>17</sup> B otaritvā
18 B a pavesetvā nāvan
19 B otarınsu.
                                            20 K. °ārı
<sup>21</sup> B om. °ūruppamāna° K. °dītı.
22 B pavisinsu.
23 C Ca. a. ca K. om. one you
<sup>24</sup> K B. vasāp°
                                             25 K B onan
<sup>26</sup> K. a. mahāsakkārāni.
                                             27 K. dv1°.
```

sehi Vesāliņ¹ nayiņsu² Sakko devaiājā devaganaparivuto³ agamāsı, mahesakkānaŋ⁴ devānaŋ⁵ sannıpātena⁶ amanussā yebhuyyena palāyiņsu Satthā sāyan nagaradvāre thatvā Ānandattheran āmantesi 'iman' Ānanda⁸ Ratanasuttan ugganhitvā Licchavikumālehi saddhin vicaranto Vesāliyā tinnan pākārānan antaie paiittan kaiohī' Thero Satthārā dinnan⁹ Ratanasuttan ugganhitvā tı Satthu selamayapattena udakan ādāya nagaladvāre thito panidhānato patthāya va¹⁰ Tathāgatassa dasa pāiamiyo¹¹ pañca mahāparıccāge lokatthacarıyā ñātatthacarıyā buddhıcaliyā 12 ti tisso cariyā, 13 pacchimabhave gabbhâvakkantin 14 jātin abhinikkhamanan padhānacariyan bodhipallanke Māravijayan sabbañnutanānapatīvedhan 15 nava lokuttaradhamme ti sabbe p' ime buddhagune āvajjitvā 16 nagaran pavisitvā tiyāmarattiņ tīsu pākārantaiesu palittaņ karonto Tena 'yan kiñcī' 17 ti vuttamatte yeva uddhakhittan 18 udakan amanussanan upari pati, 19 tatiyagathato 20 ıaıatavatansakānı viva udabindū²¹ ākāse uggantvā²² gılānamanussānaŋ²³ upari patıŋsu, tāvad eva upasantarogā 24 manussā utthāy 25 utthāya theran parı-

```
1 K oıyan
                                          <sup>2</sup> S nesun
   3 K onehi pao.
                                          4 B °kkh°
   <sup>5</sup> K. °atānaŋ
                                          6 K santio
   <sup>7</sup> B om
                                          8 K t1.
   9 C Ca onnao
                                         10 S ca.
                                                    K B om
  11 K B a. dasa upapā1amiyo dasa paramatthapāramiyo,
and B a ti samatinsapāramiyo
  12 K. B buddhattha°
                                         14 B gabbhavo.
  <sup>18</sup> K B. °vāvo B a pūletvā
  <sup>15</sup> B a. dhammacakkapayattanan
                                         <sup>17</sup> K a vitan, is 3.
  16 B oetvā
                K a. thero
  18 B uddhan khitta° K uddhan
  19 K pattī ti B patati
  20 B yānîdha bhūtānī ti gāthākathanato.
  <sup>21</sup> K B udaka°. K °vı°
                                          23 K. gılanan ma°
   <sup>22</sup> B °ena gantvā
   <sup>24</sup> B vūpa°. K. vupasamantarogo
                                                 25 K. om.
```

vārayinsu,1 'yan kiñcī'2 ti vuttapadato patthāya udakaphusitehi³ phutthā⁴ pubbe⁵ alātasaŋkāi akūtabhittipadesadınıssitaamanussā tena tena dvārena palāyıŋsu, dvārānı anekasahassānı^s ahesuŋ, tesu⁹ okāsaŋ¹⁰ alabhantā pākāraņ¹¹ bhındıtvā¹² palāyıŋsu Mahājano nagaramajjhe santhâgāraŋ 13 sabbagandhehi upalimpitvā 14 upari suvannatārakadıvıcıttan 15 vitānan bandhitvā buddhâsanan paññāpetvā Satthāran ārocesi, 16 nisīdi Satthā paññatte āsane, 17 bhikkhusangho pi Licchavigano pi Satthāran parivāietvā nısıdı, Sakko pı¹8 devarājā devaganaparıvuto patnūpe okāse atthāsı 19 Thero pi sakalanagaian anuvicarityā vūpasantai ogena ²⁰ mahājanena saḍdhin āgantvā Satthāran vandītvā nīsīdī. Satthā parīsaņ²¹ oloketvā tad eva Ratanasuttaŋ abhāsı, desanâvasāne caturâsītıyā pānasahassānaŋ dhammâbhısamayo ahosi, evaŋ punadıvase pī tı 22 sattāhan tad eva suttan²⁸ desetvā sabbabhayānan vūpasantabhāvaŋ 24 ñatvā Lıcchavıganaŋ āmantetvā Vesālıto n_1 kk ham_1 Licchavirājāno digunaņ²⁵ sakkāraņ karontā puna tīhi divasehi Satthāran Gangātīran nayinsu gāya ²⁶ nībbattanāgai ājāno ²⁷ cintayīņsu ²⁸ 'manussā Tathā-

```
<sup>1</sup> B °resun
                     K °ietansu
                                                       <sup>2</sup> K a vattan.
    <sup>3</sup> K °phuss°
                            <sup>4</sup> B °aphutthā.
                                                      <sup>5</sup> B sabbe
    <sup>6</sup> C. °dīnı nı°
                       B °sānı nı°. B.S °ıtā am° K B apa-
lāvantā saņ°
   <sup>7</sup> B. a tānı
                                                8 K. B anokāsānı
   <sup>9</sup>B te
                                               10 K. om three
  11 K. pāvāk°
                                              <sup>12</sup> B a pr.
  18 K ontho
                                              14 K. S °etvā.
  15 C. Ca suvannavi°
  16 K. B ānesı, lege āropesi or ārohesi?
 <sup>17</sup> K B Sa° pa° ā° nı°.
                                              18 B om
 ^{19} K a atha
                                              <sup>20</sup> K vupasamanta°.
 <sup>21</sup> B theran pi
 <sup>22</sup> K pi punadıvase pı. B om pī tı.
 <sup>23</sup> K. B ratanasu°
                                             24 K °samanta°.
 25 K. dv1°
                                             26 K. oyan
 <sup>27</sup> K. °ttā nā°.
                                             28 K S esun.
```

gatassa sakkāran karonti. mayan kin na¹ kaiomā' ti te suvannarajatamanımayā nāvāyo māpetvā suvannarajatamanımaye² pallanke pannapetva pancavannapadumasanchannan udakan karitvā 'bhante amhākam pi anuggahan karothā' tī attano attano nāvan abhirūhanatthāya³ Satthāran yāciņsu 'Manussā ca nāgā ca Tathāgatassa pujan karonti,4 mayan5 kin na6 karomā' ti bhummatthakadeve7 pi ādiņ katvā yāva akanitthabiahmalokā sabbadevatā⁸ sakkāraņ karıŋsu Tattha nāgā yojanikāni chattâdhichattāni9 ukkhipiņsu, evan hetthā nāgā, bhūmitale 10 1 ukkhagacchapabbatâdısu 11 bhummatthakā 12 devatā. antalikkhe ākāsatthā 13 devā 14 ti nāgabhavanan ādin katvā 15 cakkavālapanyantena 16 yāva brahmalokā chattadhichattāni 17 ussāpitāni ahesuņ Chattantaresu dhajā, dhajantaresu patākā,18 tesu19 antaranta1ā20 pupphadāmavāsacunnadhūpâdīhi²¹ sakkāio ahosi Sabbâlankārapatımandıtā devaputtā²² chanavesan²³ gahetvā ugghosayamānā²⁴ ākāse vicariņsu Tavo eva²⁵ kıra samāgamā mahantā ahesun — Yamakapātihāriyasamāgamo 28 Devolohanasamāgamo ayan Gangârohanasamāgamo ti Paratīre²⁷ Bimbisāro pi Licchavīhi katasakkārato digunaņ 28 sakkāian saj-

```
<sup>1</sup> K nu kho
                                            <sup>2</sup> K. a va
                                                            B. a ca
 <sup>3</sup> S nāvâbhı°
                     K. oyho
                                            <sup>4</sup> K. onsu
<sup>5</sup> B a pana.
                                            6 K nu kho
 <sup>7</sup> B S bhūma°. K °devatā
 <sup>8</sup> K sabbe de°. B. sabbe devā
                                           10 K. C. Ca S °la°.
 <sup>9</sup> B °âtı°. K chattāni
11 K. rukkhe ga°.
                                            12 K. °ka°
<sup>13</sup> B S otthao. K otthakao.
                                            14 K devatā
15 K suka°
                                            16 K ontā
<sup>17</sup> K. chattāni chattāni. B °âti°
18 C Ca pat° K. padhāṭakā.
                                            20 B antarā
<sup>19</sup> K. B <sup>o</sup>san
<sup>21</sup> K. °māla° for °vāsa°. B °dhum°
                                            <sup>23</sup> K channan ve°
22 B. a ca
                                            25 K evan.
<sup>24</sup> K abhitthayamānā.
                                                   28 K dv1°, al.
<sup>26</sup> K °hırıya°.
                        27 C. Ca. a. hi.
```

jetvā Bhagavato āgamanan udikkhamāno atthāsi Gangāya ubhosu passesu rājūnan mahantan¹ pariccāgan oloketvā nāgādīnañ ca allhāsayan viditvā ekekanāvāya2 pañcasatabhikkhuparivāraŋ³ ekekaŋ nimmitabuddhaŋ mā-So ekekassa setacchattassa c'eva4 kapparukkhassa ca pupphadāmassa⁵ ca hetthā nāgaganaparīvuto⁶ nīsinno hoti. Bhummatthakadevatâdısu 7 pi ekekasmın okāse saparıvāran 8 ekekan nımmıtabuddhan māpesi sakalacakkavālagabbhe 9 ekussave ekacchane 10 viya 11 ca jāte¹² nāgānan anuggahan karonto ekan¹³ ratananāvan abhırūhı, bhıkkhusu pı ekeko ekekam 14 eva nāvaŋ 15 Nāgarājāno 17 Buddhapamukhan bhikkhuabhırühı 16 sanghan nagabhavanan pavesetva sabbarattın Satthu santike dhammakathan sutvā dutiyadivase dibbena khâdanīyena bhojaniyena Buddhapamukhan bhikkhusanghan Satthā anumodanan katvā nāgabhavanā parivisinsu nıkkhamıtvā ¹⁸ sakalacakkavāladevatāhı ¹⁹ pūjiyamāno ²⁰ pañcahı nāvāsatehi Gangānadin atıkkamı ²¹ Rājā paccuggantvā Satthāran nāvāto otāretvā āgamanakāle Lucchavīhi katasakkārato digunan sakkāian katvā purimanayen' eva pañcahi divasehi Rājagahan ānesi 22

¹ K om	² K. B °āya nā
³ B pañcapañcabhikkhusata ^o	⁴ K a evarūpa°.
⁵ K B. mālāpu°.	⁶ K °rājaga°.
⁷ K bhūmmaka° S ca for pr	⁸ K. °rañ ca.
⁹ B a. ekâlañkāre ¹⁰ K °cchante	¹¹ B. yeva.
¹² K jāyate (om. ca) C. C ^a oto B	a Satthā
13 K eka $^{\circ}$ 14 K ekam	15 K B om.
¹⁶ C C ^a °yhı	18 K °mı Satthā.
¹⁹ C. C ^a °le de° ²⁰ C C ^a . °aya°	²¹ K. a Bimbisāro.
²² K abhinesi, a tenâhaŋsu	

Saddhādvigunasampanno sāsane yo narissaro paccuggantvā mahāvīran sa rāja balabāhanā pūjitvā dīpadhūpehi sasanghanekanāyakan (°n e°) Gangāto nayi Sambuddhan pancahi divasehi ca patvā Veluvanārāman tattha vassi jino varo ti.

Tasmıŋ Veluvanârāme viharante yeva

Dutiyadivase bhikkhū pindapātapatikkantā sāyanhasamaye dhammasabhāyan¹ nısınnā² kathan samutthāpesun 'aho buddhānaŋ ānubhāvo,3 aho Sattharı devamanussānaŋ pasado Gangaya4 nama orato ca5 parato6 ca atthayojanamagge 7 Buddhagatena pasādena rājūhi samatalaņ bhūmin katvā vālukā okinnā, annumattena odhinā nānāvannāni pupphāni santhatāni, Gangāya udakan nāgânubhāvena pañcavannehi padumehi sanchannan, 10 yāva akanıtthabhayanantare 11 chattâdhichattanı 12 ussāpıtānı, 13 sakalacakkavālagabbhan ekâlankāran ekussavan viya ca14 jātan ' ¹⁵ ti Satthā āgantvā 'kāva nu 'ttha bhikkhave etarahi kathāya sannisinnā' ti pucchitvā, 'imāya nāmā' tı vutte, 'na hı16 bhıkkhave esa püjāsakkāro mayhan buddhânubhāvena nibbatto na nāgadevabiahmânubhāvena, atīte pana appamattapanīccāgānubhāvena¹⁷ nibbatto' ti vatvā bhikkhūhi vācito tam atthan pakāsetun 18 atītan āharı

'Atīte pana¹⁹ Takkasılāyan Sankho nāma brāhmano ahosı Tassa putto Susīmo nāma mānavo solasavassuddesıko ekadıvasan²⁰ pıtaran upasankamıtvā ²¹ 'ıcchām' ahan tāta Bārānasın gantvā mante sanhāyıtun' ²² tī Atha nan pıtā āha 'tena hı tāta asuko ²³ nāma brāhmano

```
<sup>2</sup> K. B. sannı°
 <sup>1</sup> K °van
 <sup>3</sup> B mahânu°. K. a. acchiriyo.
                                                <sup>5</sup> K om.
 4 K oyan.
 <sup>6</sup> C. Ca. pu° K paharato
 <sup>7</sup> K adhattha°
                        K. B. S one mao.
 8 K bālu°
                                                9 K. °kâkı°
                                                <sup>11</sup> K °nānı
<sup>10</sup> B °nnā.
                                                                  B. °nā.
                                                13 K. °ıtā
12 K B °âtı°
14 B om
                                               15 K. jäyatan
<sup>16</sup> K om
<sup>17</sup> S °ttaka°. K. °ttakara°.
                                                <sup>18</sup> B om. three.
                                                20 C Ca a hi
19 K. B. om.
                                               22 B auho.
<sup>21</sup> S a, āha.
23 K. assako.
```

mama sahāyako, tassa santīkan gantvā adhīyassū'1 tī. So 'sādhū' ti patisunitvā2 anupubbena Bārānasin patvā3 tan biāhmanan 4 upasankamitvā pitaiā pahitabhāvan 5 Atha nan so 'sahāyakassa me putto' ti sampaticchityā patipassaddhadarathaņ bhaddakena divasena mante vācetun ārabhi So⁸ lahuñ ca ganhanto⁹ bahuñ ca 10 ganhanto 11 gahitagahitañ ca suvannabhājane pakkhittasīhatelan 12 iya 13 ayinassamānan dhārento na cirass' eva ācarīyassa sammukhato¹⁴ ugganhītabbaŋ¹⁵ sabbaŋ¹⁶ ugganhitvā sallhāyan 17 karonto attano ugganhitasippassa 18 ādimajjham eva passati no pariyosānaņ So ācarıvan upasankamitvā 'ahan 13 imassa sippassa ādimajiham eva passami, no paliyosānan' ti vatvā ācariyena 'aham pi19 tāta na passāmī' tī vutte, 'atha ko²⁰ ācarīya parīyosānajī jānātī' ti pucchitvā, 'ime tāta Isipatane 21 isayo 22 viharantı, te janeyyun, tesan santıkan upasankamıtva pucchassū'23 ti24 ācariyena vutte paccekabuddhe 25 upasankamitvā pucchi 'tumhe kira²⁶ paliyosānan jānathā'²⁷ tı 28 'Āma jānāmā' tı. 'Tena hı me ācıkkhathā' tı 'Na 29 mayan pana apabbajitassa ācikkhāma, sace te 30

```
<sup>1</sup> K B adhi<sup>o</sup>
 <sup>2</sup> S patissumito for four
                                 K a pitaran āpucchitvā.
 3 K supa°
                                           <sup>4</sup> K a sa
 <sup>5</sup> K pahınıta°
                                           6 K a tan
 7 B. otho
                                           <sup>8</sup> K B a. tan.
 9 B om three
                                          <sup>10</sup> K om two.
11 B. uggo, a attano ugo, om ca
                                          K a tan
12 K om °sīha°.
                                          <sup>13</sup> K. om
14 K mu°
                                          15 K. uggahi°
16 B om.
                                          17 K sajjhāsayan
18 B °ahıta°.
                                           19 K. om
20 S kho, ko before jāno.
                                           <sup>21</sup> K °pattane
<sup>22</sup> K 181yo. B tr
                                          28 K °issā
24 B a so
                                           25 B. oddhan.
26 K a tinan
                                          <sup>27</sup> B ıānā°
28 C Ca. a kocı
                      S. a. kecı
29 S before acı°
                                          30 S. om
```

panyosānen' attho pabbanassū' to So 'sādhū' to sampaticchityā tesan santike pabbaji. Ath' assa te³ 'ıdan tava sıkkhassü' tı vatva 'evan te4 nıvasetabban evan pārupītabban' tī-ādinā navena ābhīsamācārīkan 5 So tattha 6 sikkhanto 7 upanissayasampanācıkkhinsu nattā 8 na cuass' eva paccekasambodhiņ 9 abhisambujihitvā sakalaBārānasınagai e 10 gaganatale punnacando viya pākato So appâyukasanvattanılābhaggayasaggappatto ahosi kassa kammassa katattā na cuass' eva paunibbāyi assa paccekabuddhā ca mahājano ca 11 sainakiccan katvā dhātuyo¹² gahetvā nagaladvāle thūpan¹³ patitthāpesun.¹⁴ Sankho¹⁵ biāhmano 'putto me ciiagato¹⁶ taŋ¹⁷ pavattim assa 18 jänissämi' ti tan datthukāmo Takkasilāto nikkhamitvā anupubbena Bāiānasiņ patvā mahājanakāyan sannipatitan disvā 'addhā imesu eko pi me¹⁹ puttassa pavattin jānissatī 'ti upasaņkamitvā pucchi 20 'Susīmo nāma mānavo idhâgami, api nu²¹ tassa pavattin jānathā'²² ti 'Āma brāhmana jānāma, asukassa²³ nāma²⁴ brāhmanassa santike², tayo vede sajihāyitvā²⁶ pabbajitvā paccekasammāsambodhin 27 sacchikatvā parinibbuto, 28 ayam assa thūpo patitthäpito' ti. So bhūmin hatthena paharitvā ioditvā

```
<sup>1</sup> K one
```

³ B tesan

⁵ Ca K B abhi°.

⁷ K 'bhı°

⁹ K °kabodhın. B °ı

¹¹ K. om

¹³ S a katvā

¹⁵ K °khâpı

¹⁷ B. om. K gatā°

¹⁹ S om.

²⁰ S onsu. K. om.

²¹ B a. kho

²³.K assa°

²⁵ C. Ca. om

²⁷ K °kabo°. B °kasambo°.

² K °ıssatī

⁴ K om two

⁶ B tatth' eva.

 $^{^8~\}mathrm{K}~$ °sampatāya

¹⁰ K Bā°

¹² B. a. ca

¹⁴ B kāresuņ

¹⁶ K cıran ga°.

¹⁸ K pı 'ssa

²² B jānā°.

²⁴ B. om.

²⁶ K. a. tato nikkhami.

²⁸ K °bbāyıssatı

kandıtvā ¹ taŋ cetiyanganaŋ gantvā ² tināni uddharitvā uttarasātakena ³ vālukaŋ āhaiitvā cetiyangane ākiritvā kamandaluto ⁴ udakena ⁵ paripphositvā vanapupphehi pūjaŋ katvā sātakena patākaŋ ⁶ āropetvā thūpassa upari attano chattakaŋ ⁷ bandhitvā pakkāmi '

Satthā idan atītan āhaiitvā 'tadā bhikkhave ahan Sankho nāma 8 brāhmano ahosiņ, mayā Susīmassa paccekabuddhassa cetiyangane tinani uddhatani, tassa me⁹ nissandena atthayojanan 10 maggan vigatakhānukantakan 11 katvā suddhan samatalan karınsu¹², mayā tattha vālukā okinnā,¹³ tassa me nissandena atthayojanan maggan valukan okirīņsu, mayā 14 tattha vanakusumehī pūjā katā, tassa me 15 nissandena atthayojane magge nänävannäni pupphäni okınnani 16 ekayojanatthane Gangaya udakan pancavannehi padumehi sanchannan, maya tattha kamandaludakena 17 bhumi paripphositā, tassa me¹ nissandena Vesāliyan pokkharavassan vassi, mavā tattha patākā is āropitā chattakañ ca baddhan, 19 tassa me nissandena yava akanitthabhavanā dhajapatākā chattâdhichattâdīhi 20 sakalacakkavālagabbhan ekussavan viya 21 jātan—iti kho bhikkhave esa pūjasakkāio mayhan n' eva buddhanubhavena nibbatto, na nagadevabrahmanubhavena,22 atīte pana appamattakaparıccāgânubhāvenā' ti vatvā dhamman desento ıman gatham aha

¹ K. kanı°	2 K a tato
⁸ K C C ^a uttarı °	
⁴ K °lunā C C ^a S °lato	⁵ K. °ka
⁶ C C ^a K. S pat°	⁷ K sātakaŋ
⁸ B om	⁹ , B a kammassa
¹⁰ B onao, so infra.	
¹¹ B vik° °khānukakandakaŋ	12 B. har°
¹⁸ B. °ānı °ānı .	¹⁴ B. om.
¹⁵ B. om	16 B om tuo.
¹⁷ B °lu-ud°	18 B°kānı
¹⁹ B. bandhaŋ (freq.)	²⁰ B °âtı°.
²¹ C. C ^a om.	22 C Ca. S. om. three.

290 'Mattāsukhaparıccāgā passe ce¹ vipulaŋ sukhaŋ caje mattāsukhaŋ dhīio sampassaŋ vipulaŋ sukhan' ti

Tattha² mattāsukhan ti pamānansukhan³ palitakasukhan vuccati, tassa pariccāgena, vipulan sukhan ti udārasukhan⁴ nibbānasukhan ti vuccati, tañ ce passeyyā ti attho, idan vuttan hoti ekan⁵ hi bhojanapātin⁶ sajjāpetvā bhuñjantassa mattāsukhan nāma uppajjati, tan pana paricajjitvā uposathan vā kaiontassa dānan vā dadantassa² vipulan ulāran nibbānasukhan nāma nibbattati, tasmā sace evan tassa mattāsukhassa pariccāgā vipulan sukhan passati, ath' etan vipulan sukhan sammā passanto pandīto tan mattāsukhan cajeyyā ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı. Gañgârohanavatthu ⁸

2 Kukkutandakhādikāvatthu

Paradukkhūpadhānenā ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane vihaianto ekaŋ kukkutandakhādikaŋ⁹ ārabbha kathesi

Sāvatthiyan kira avidūie Pandupuran¹⁰ nāma eko gāmo, tatth' eko kevatto vasati So Sāvatthin¹¹ gacchanto¹² Aciravatiyā¹³ kacchapaandāni¹⁴ disvā tāni ādāya Sāvatthin gantvā¹² ekasmin gehe pacāpetvā khādanto tasmin gehe

```
<sup>1</sup> C C<sup>1</sup> passate. C con. passe te
<sup>2</sup> F a mattāsukhaparıccāgā ti
                                        B for mattāsukhan ti.
 <sup>3</sup> B pamānavuttakan tan
4 B ulāran su°
                                           <sup>5</sup> B ekasmın
6 B oıyan.
                                           7 C Ca dentassa
8 B Attano pubbakammava°, pathaman
                                          10 B. Panduran
 9 B ota ao
11 C Ca civan.
                                          <sup>12</sup> B. āg°
13 B. 'iyan.
                                                  S. °pand°, al
                           <sup>14</sup> C Ca. ondâdīni
   ш
                                                         29
```

kumānkāya prekan andan adāsı Sā tan khādītvā tato patthāya añnan khādanīyan nāma na icchati 2 Ath' assā mātā kukkutīvā vijātatthānato ekan andan gahetvā adasi. Sā tan khādītvā rasatanhāva baddhā tato patthāva savam eva kukkutıya andanı gahetva khadatı, kukkuti vıjatavıjātakāle tan attano andāni gahetvā4 khādantin5 disvā tāva upaddutā 6 āghātan bandhitvā 'ito dāni cutā yakkhinī7 hutvā tava⁸ dārake khādītun samatthā hutvā nībbattevvan ' tı natthanan thanetvā kālan katvā tasmın veva gehe manarī hutvā nibbatti Itarapi kālan katvā tatth' eva kukkutī hutvā nibbattā kukkutandāni9 vijāvi āgantvā tāni khāditvā dutīvam pi tatīvam pi khādi veva Kukkutī 'tavo vāre mama andāni khāditvā idāni mam pi khāditukāmā 'si, ito cutā saputtikan tan 10 khāditui labheyyan' ti patthanan katvā tato cutā dīpinī hutvā Itarâpı kālan katvā migī hutvā nibbatti 11 Tassā vijātakāle dīpinī āgantvā tan saddhin puttakehi¹² Evan khādantā pañcasu attabhāvasatesu aññamaññassa dukkhan uppādetvā avasāne ekā yakkhınī hutvā nıbbattı, ekā Sāvatthıvan kuladhītā hutvā nıbbattı Ito paran 'na hi verena verānī' ti¹³ gāthāvannanāva ¹⁴ . vuttanaven' eva veditabban Idha pana Satthā 'vei au hi 16 averena upasammati 16 no verenā' ti vatvā ubhinnan pi dhamman desento iman gatham aha

291 'Paradukkhūpadhānena 17 yo 15 attano 18 sukham icchati,

verasansaggasansattho verā so na parimuccatī'ti.

¹ B. om.	² B 1cch1
³ S sā.	⁴ C. Ca. om. seven.
⁵ S om six.	⁶ В а sā
⁷ C C ¹ . yakkhī	^s B. <i>a</i> jātaŋ.
⁹ B °tī a°	10 C. Ca om.
¹¹ C C ^a S om. six.	12 B puttehi.
¹³ V ₅ . 5	¹⁴ B. gāthāya
¹⁵ S om	¹⁶ S. vūp°.
¹⁷ Ca. °dā°.	¹⁸ B attānan.

Tattha paradukkhūpadhānenā¹ tī parasmīn dukkhūpadhānena paradukkhūpadānā² tī attho, verasansaggasansattho tī yo³ puggalo akkosanapaccakkosanapaharanapatīpaharanâdīnan⁴ vasena aññamaññan⁵ katena verasansaggena sansattho verā so na parīmuccatī nīccakālan veravasena dukkham eva pāpunātī tī attho

Desanâvasāne yakkhinī saranesu patitthāya>pañcasīlāni samādiyitvā verato mucci,⁶ itarâpi sotâpattiphale patitthahi, sampattānam pi sātthikā desanā ahosī ti

Kukkutandakhādikāya vatthu 7

3 BHADDIYABHIKKHUVATTHU.

Yan hi kiccan ti iman dhammadesanan Satthā Bhaddiyan nissāya Jātiyāvane viharanto Bhaddiyabhikkhū⁸ ārabbha kathesi

Te kira pādukamandane⁹ uyyuttā ahesuņ, yathâha ¹⁰ 'tena kho pana samayena Bhaddiyā bhikkhū anekavihitaŋ pādukamandanânuyogam¹¹ anuyuttā viharanti tinapādukaŋ karonti pi kārāpenti pi muñjapādukaŋ karonti pi kārāpenti pi babbajapādukaŋ hintālapādukaŋ kamalapādukaŋ,¹² kambalapādukaŋ karonti pi kārāpenti pi, iincanti¹³ uddesaŋ paripucchaŋ adhisīlaŋ adhicittaŋ adhipañan'¹⁴ ti Bhikkhū tesaŋ tathākaianabhāvaŋ¹⁵ jānityā ¹⁶

```
1 Ca corr. odão
```

² B S parassa du° F. C °dhā° ³ B. so

⁴ C °pakko° C^a °patikko° B °paribhāsana° for °paccakkosana° F B C C^a °patiharana°.

⁵ S °ññaka° B °ññave° ⁶ B muñci.

⁷ B Ekākukkuṭaandakhādıkāva°, dutīyaŋ.

⁸ B °iye bhi° 9 B. °nena.

¹² B om

¹³ C, Ca. S vicaranti ¹⁴ B °ññā

ujjhāyitvā Satthu ālocesuņ Satthā te bhikkhū garahitvā bhikkhave tumhe aññena kiccena āgantvā aññasmin yeva kicce uyyuttā ti vatvā dhamman desento imā gāthā abhāsi.

- 292 'Yan hi kiccan tad² apaviddhan akiccan pana kayirati, unnalānan³ pamattānan tesan vaddhanti āsavā
- 293 Yesañ ca susamāraddhā niccan kāyagatā satī, akiccan te na sevantī kicce sātaccakārīno, satānan sampajānānan atthan gacchantī āsavā,' tī

Tattha yan hi kiccan ti bhikkhuno hi pabbajitakā-lato patthāya aparimānasīlakkhandhagopanan araññavāso dhūtaūgapariharanan bhāvanarāmatā ti evamādi kiccan nāma, imehi pana yan attano kiccan tan apaviddhan chadditan, akiccan ti bhikkhuno pana chattamandanan upāhanapādukapattathālakadhammakarakakāyabandhana ansavatṭakamandanan akiccan nāma yehi tan kayirati tesan mānanalan ukkhipitvā caranena unnalānan sativossaggena pamattānan cattāro pi āsavā vaddhantī ti attho Susamāraddhā ti supariggahitā, kāyagatā satī ti kāyânupassanā bhāvanā, akiccan ti te evan chattamandanādikan akiccan ti te evan to chattamandanādikan akiccan patthāya kattabbe apairmānasīlakkhandhagopanādike karanīye, sātaccakārino ti satatakārino atthitakārino, tesan satiyā avippavāsena

F casan-

¹ B āgatā

³ C Ca S °l°

⁵ B om

⁷ B upāhanamandana°. B. °baddhaka° vaddhana°

⁸ B mānanana°

¹⁰ B etan.

¹² B na karo na sevo

² B om

⁴ B °ādīm.

⁶ F C C^a B. onao

⁹ B supagga°

satānan sātthakasampajaññan sappāyasampajaññan gocaiasampajaññan asammohasampajaññan ti catūhi sampajaññehi sampajananan cattaro pi asava atthan gacchantı parıkkhayan abhavan a gacchanti tı attho

Desanâvasāne bhikkhū arahatte patitthahinsu, sampattanam pi sätthikä desanä ahosi ti

Bhaddiyabhikkhūnan vatthu 4

4 LAKUNTAKABHADDIYATTHEBAVATTHU

Mātaran truman dhammādesanan Satthā Jetavane vihaianto Lakuntakabhaddiyattheran ālabbha kathesi.

Ekadıvasan hı sambahulā āgantukā⁵ bhıkkhū Satthāran divätthäne nisinnan upasankamityä vandityä ekamantan Lakuntakabhaddiyattheio nısīdınsu Tasmin khane Bhagavato avidūre atikkamati Satthā tesan bhikkhūnan cıttâcāran natvā oloketvā 'passatha bhikkhave ayan bhikkhu mātāpitaro hanitvā niddukkho6 hutvā yātī '7 ti vatvā, tehi bhikkhūhi 'kin nu kho Satthā vadatī' ti aññamaññan mukhāni oloketvā sansayapakkhantehi8 'bhante kin năm' etan vadathā '9 ti vutte 10 tesan dhamman desento ımanıgātham āha

294. 'Mātaran pitaran hantvā rājāno¹¹ dve ca khattiye ratthan sanucaran hantvā anīgho vāti brāhmano' ti

² F. om.

4 B. 'yava', tatīyan.

⁶ B hantvā nidu°.

¹ B sa°.

³ B °yabhā°.

⁵ C Ca om.

⁷ C. Ca yāvatī (= va yātī)

⁸ B. °dehı. D'Alwıs °yâpannehı. F. C Ca. °pakkhanena (=onte?).

⁹ B. cethā

¹⁰ B. vatvā

¹¹ C Ca. onan, so unfra.

Tattha sanucaran ti ayasadhakena ayuttakena sahitan, ettha¹ hı 'tanhā janetı purısan' tı vacanato tīsu bhavesu sattānan jananato tanhā mātā nāma, 'ahan asukassa nāma rañno vā rājamahāmattassa vā putto' ti pitaian nissāya asmimānassa² uppajjanato asmimāno pitā nāma, loko viya iājānan yasmā sabbaditthigatāni3 dve sassatucchedaditthiyo4 bhajanti.5 tasma sassatucchedaditthiyo6 dve khattıyarājāno7 nāma, dvādasâyatanānı vitthatatthena⁸ ratthasadisattā ratthan nāma, āyasādhako āyuttakapuriso viya tan nissito nandirāgo anucaro nāma, anīgho9 ti niddukkho, brāhmaņo ti khīnâsavo, etesan tanhâdīnan arahattamaggañānâsınā hatattā khīnâsavo niddukkho 10 hutvā yātī ti ayam ettha 11 attho. Desanâvasāne te bhikkhū arahatte patitthahinsū ti 12

Dutiyagāthāya pi vatthuŋ purimasadisam eva. Tadâpi Sātthā Lakuntakabhaddiyattheram¹³ eva ārabbha kathesi. Tesaŋ dhammaŋ desento imaŋ gātham āha:

295 'Mātaraŋ pıtaraŋ hantvā rājāno dve ca sotthiye¹⁴ veyagghapañcamaŋ hantvā anīgho⁹ yāti brāhmano' ti.

Tattha dve ca sotthiye¹⁵ ti dve ca brāhmane, imissā hi¹⁶ gāthāya Satthā¹⁷ attano dhammissaratāya¹⁸ desanāvidhikusalatāya ca¹⁹ sassatucchedaditthiyo²⁰ dve brāh-

¹ C. C^a etta ² F asani° C Ca asmin° ³ K sabbānı dı°. 4 K. occhedittho. ⁵ K. bhajj°. F bhañj°. 6 K. °cchedidi°. 7 K. °rāıā. B. vitthat°. S vavatthat°. F pittat°. ⁸ K. vitthat° D'Alw 'pitatthan' C. Ca. pitattān° 10 K nidu°. ⁹ K anıggho 11 B. etth' ¹² K. B om K. a. Lakundabhaddiyattheravatthun 13 K Lakundabha° 14 C Ca K. (first) khattiye 15 K. khattiye, corr. sottiye. 16 K. pr. B. om. 17 K om 18 K. a. dhammasāmitāva. ²⁰ K. satu°. K. a. ca. 19 K. B om.

manaiājāno¹ katvā kathesi, veyyagghapancaman ti ettha vyagghânucarito 2 sappatibhayo duppatipajjo 3 maggo veyyaggho nāma, vicikicchānīvai anam4 pi tena sadisatāya veyyagghan nāma, tan pancaman assā ti nīvaianapancakan veyyagghapañcaman nāma, idañ ca veyyagghapañcaman arahattañanâsınā nissesan hantvā anīgho yāti brāhmano ti ayam ettha 8 attho, sesan purimasadisam evā ti 9

Lakuntakabhaddiyattherassa vatthu 10

5 DĀRUSĀKATIKAPUTTAVATTHU

Suppabuddhan¹¹ ti iman dhammadesanan Satthā Veluvane vihaianto dārusākatikassa 12 puttaņ āiabbha kathesi

Rājagahasmiņ¹³ sammāditthikaputto ca¹⁴ micchāditthikaputto cā¹⁴ ti dve dārakā abhikkhanan gulakīlan¹⁵ kīlanti. Tesu sammāditthikaputto gulan khipamāno 16 buddhânussatın āvajjıtvā17 'namo Buddhassā' ti vatvā gulan khipati, itaio pi¹⁴ titthiyanan gune¹⁸ uddisitva 'namo arahantānan' ti vatvā khipati Tesu sammāditthikassa putto jināti, itaro 19 parajjati 20 So tassa kiriyan disvā 21

```
<sup>1</sup> F. C. C<sup>a</sup>. one rāo.
```

³ K. B °panno

⁵ K. B °ttamagga°.

⁷ B a va.

² K B. bya°.

⁴ F C Ca. onānaŋ.

⁶ B katvā

⁹ K om. K a desanâvasane te bhikkhū arahatte patıtthahinsu

¹⁰ K Bhaddiyattheravatthun. B 'rava', catutthan.

¹¹ K a pa°

¹³ K B a. hi.

¹⁵ K gulan

¹⁷ B °etvā

¹⁹ K a. pi B. a pana

²¹ K. a cintesi.

¹² F. C Ca °sātı°

¹⁴ B. om

¹⁶ K. khippo, al

¹⁸ B. vagune

²⁰ K. B parājayatı.

'ayan evan anussarıtvā¹ evan vatvā gulan khipanto man² jināti, aham pi³ evarūpan⁴ karissāmī' ti⁵ Buddhanussatiyan palicayam⁶ akāsi. Ath' ekadivasan tassa pitā⁻ sakatan yojetvā dārūnan atthāya gacchanto tam pi dālakan ādāya⁶ gantvā ataviyan dārūnan sakatan pūretvā āgacchanto bahinagale⁶ susānasāmante udakaphāsukatthāne gone¹o mocetvā bhattavissaggam akāsi. Ath' assa te¹¹ gonā sāyanhasamaye nagaran pavisantena goganena¹² saddhin nagaram eva pavisinsu, sākatiko pi gone anubandhanto nagaran pavisitvā sāyan gone disvā ādāya nikkhamanto dvāran pavisitvā sāyan gone disvā ādāya nikkhamanto dvāran pihitan ¹⁵ Ath' assa putto ekako va rattibhāge sakatassa hetthā nipajitvā niddan okkami

Rājagahan pana 16 pakatiyāpi amanussabahulan, 17 ayan ca susānasantike nipanno, tattha nan dve amanussā passinsu, eko sāsanassa patikantako 18 micchāditthiko, eko sammāditthiko Tesu micchāditthiko āha 'ayan no bhakkho, iman khādāmā '19 ti Itaio 'alan' mā te 21 luccī '22 ti nivāresi. So 23 vāriyamāno 24 pi tassa vacanan 25 anādiyitvā 26 dārakan pāde 27 gahetvā ākaddhi So 28

```
1 K om tuo
                                      <sup>2</sup> B maman
 3 K om
                                      4 Ca evan
 5 K a so.
                                      6 K °ccayan
7 C. (Ca first) a ya.
                                      8 K a araññan.
9 C. Ca om.
                                     10 C Ca. onā
11 K om.
                                     12 C. Ca B gonena.
13 K. nagaradv°.
                                     <sup>14</sup> B asampatte.
15 K. pidahitan
                                     16 C Ca S. om
<sup>17</sup> C C<sup>a</sup> °ssā ba°
                                      K °lā, con °lan.
                    K °ssā ca ba°
18 B ondo
19 C Ca khādamū B °issāmā.
20 K a tan.
21 K. a khādītuŋ. B. om.
                                     22 K. C Ca. B. oatī
23 K B S. a tena
                                     24 K B. niv°
25 C. Ca. om two.
                                     26 K *odayo.
27 K. B. °esu.
                                     28 K. a. namo.
```

Buddhānussatīparīcītattā tasmīŋ khane 'namo Buddhassā' tı āha Amanusso mahābhayabhīto patıkkamıtvā atthāsı Atha nan itaro 'amhehi² akiccan katan, dandakammam assa 3 karomā 'tı vatvā tesan sammādıtthıko 4 tan ıakkhamāno atthāsi, micchāditthiko nagaran pavisitvā rañño bhojanapātin pūretvā⁵ bhojanan āhari ⁶ Atha nan ubho pi tassa⁷ mātāpitaro viya hutvā⁸ utthāpetvā⁹ bhojetvā 'ımānı akkhalānı rājā 10 passatu mā añno' ti tan pavattın pakāsento¹¹ yakkhanubhāvena bhojanapātīyan¹² akkharānī chindityā 13 pātiņ dāi usakate pakkhipitvā sabbarattiņ ārakkhan katvā 14 pakkamınsu 15 Punadıvase 'ı ājakulato corehi bhojanabhandan 18 ayahatan 'ti kolāhalan karontā 17 dvārāni pidahitvā oloketvā tattha apassantā 18 nagarā nikkhamitvā ito c' ito ca¹⁹ olokentā²⁰ dārusakate²¹ suvannapātin disvā 'ayan coro' ti dārakan gahetvā ranno dassesun Rājā 22 akkharāni disvā 'kiŋ etaŋ tātā' ti pucchitvā 'nâhaŋ deva jānāmi, mātāpitaro me āgantvā rattiņ bhojetvā rakkhamānā atthansu, ahan pi "mātāpitaro me28 rakkhanti" ti nibbhayo va 24 niddan upagato, 25 ettakan ahan jānāmī' ti Ath' assa mātāpitaio pi 19 tan thānan āgaminsu²⁶ Rājā tan pavattin sutvā²⁷ te tayo pi²⁸ jane

¹ K °cınnattā C Ca. °cınanto K C Ca °ıŋ pa° S

² B a saddhin

³ B tassa C. C^a °kam pı 'ssa

⁵ K om tuo

⁷ B. om

⁹ K tan pabodhetvā bhojanan

¹¹ K °etvā

¹³ B chindinsu

¹⁵ K gatā B om seven

¹⁷ B onto

¹⁹ K. om.

²¹ B dāruantare

²³ K B man.

²⁵ K a deva. C Ca a ca

²⁷ K B ñatvā

⁴ K. B om tuo

⁶ B°atı.

⁸ B. a tan

¹⁰ B *a* va

¹² C. Ca on

¹⁴ K om six

¹⁶ B bhājana°

¹⁸ K a te

²⁰ B °etvā

²² C C^a raññā

²⁴ K B om.

²⁶ K aggamansu

²⁸ B om K tr

ādāya Satthu santikan gantvā sabban ārocetvā 'kin nu kho bhante Buddhanussati eva 1 rakkhā hoti udāhu dhammanussatiādayo'2 ti pucchi. Ath' assa Satthā 'mahāiāja na 2 kevalan Buddhânussati yeva iakkhā, yesan pana chabbidhena cittan subhāvitan tesan aññena rakkhávaranena vā mantosadhehi4 vā kiccan natthī' ti vatvā chatthānāni dassento 5 imā gāthā abhāsi

- 296 'Suppabuddhan pabunhantı sada Gotamasavaka yesan dıva ca ratto ca nıccan buddhagata satı 6
- 297 Suppabuddhan pabujjhanti sadā Gotamasāvakā yesan divā ca ratto ca niccan dhammagato sati
- 298 Suppabuddhan pabujjhanti sadā Gotamasāvakā yesan divā ca ratto ca niccan sanghagatā sati.
- 299 Suppabuddhan pabujjhanti sadā Gotamasāvakā yesan divā ca ratto ca niccan kāyagatā sati
- Suppabuddhan pabujjhanti sadā Gotamasāvakā yesaņ⁷ divā ca ratto ca ahiņsāya iato mano
- 301 Suppabuddhan pabujjhanti sadā Gotamasāvakā yesan divā ca ratto ca bhāvanāya iato mano' ti

Tattha suppabuddhan pabujjhantī ti buddhagatasatin gahetvā supantā⁸ gahetvā yeva⁹ ca¹⁰ pabujjhantā¹¹ suppabuddhan pabujjhanti nāma,¹² Gotamasāvakā ti Gotamagottassa buddhassa savanante jātatāya¹³

¹ K. yeva

² K B a. pī

³ K. om

⁴ K mantasathena.

⁵ C. C^a desento.

⁶ C Ca S .. nı° dha° sa°, ... pe .. nı° sa° sa° etc

⁷ K tesaŋ

⁸ K. suttamattan B om two. ⁹ B. ye.

¹⁰ K om

¹¹ B. supantā.

¹² B *a* sadā.

¹³ C Ca S jātāya. K. B jātattā.

tass' eva¹ anusāsanısavanatāva² Gotamasavākā, buddhagatā satī tī 'ītī pī so Bhagavā' tī-ādīppabhede3 buddhagune ārabbha uppajjamānā4 satī niccakālaņ5 atthi te sadâpı suppabuddhan pabujihantī ti attho, tathā asakkontā⁶ pana ekadīvasan tīsu kālesu dvīsu kālesu⁷ ekasmiņ pi⁸ kāle buddhânussatin manasikaiontā⁹ suppabuddhan pabujihanti eva¹⁰ nāma Dhammagatā satī' ti 'svākkhāto Bhagavatā dhammo' ti-ādippabhede dhammagune ārabbha upajjamānā dhammânussati. 11 Sanghagatā 12 tı 'supatıpanno Bhagavato savakasangho' tı-adıppabhede sanghagune ärabbha uppanamänä sanghagatä satu 13 Kāyagatasatī ti dvattiņsākāravasena vā navasivathikāvasena 14 vā catudhātuvavatthānavasena vā ajjhattanīlakasınadırüpajihānavasena 15 vā uppajiamānā 16 satı Ahinsāya rato ti 'so karunāsahagatena cetasā ekan disan phantvā viharatī' ti evan vuttāva karunābhāvanāva 17 Bhāvanāyā ti mettābhāvanāya,18 kiñcâpi hi19 hetthä karunābhāvanāya 20 vuttattā 21 1dha sabbāpi avasesabhāvanā²² idha pana mettābhāvanā²³ ca²⁴ adhippetā, sesaņ pathamagathaya vuttanayen' eva veditabban

Desanâvasāne so²⁴ dārako saddhiņ mātāpitūhi sotâ-

```
1 K evânu°
                                       <sup>2</sup> S °nıyā so°.
<sup>3</sup> B °ādınā pa°
                                       4 K a. buddhânussati.
5 C Ca oan kāo.
<sup>6</sup> C Ca. asokk°, Ca corr asopp°
7 K om two
                                       8 K. B om
                                      <sup>10</sup> K B. yevå.
<sup>9</sup> B manasi anussarantā.
11 K. a nāma.
                                       12 K a satī
13 K sanghânussatı, for sa° sa°
<sup>14</sup> C. tarasīva°. K. °sıvaddhıkāya va° Cf Satip Sutta.
15 K. ajjhattika°
                                       16 B. a kāyagatā.
17 B °nāya bhā°.
                                       18 C Ca, a ti.
                                       20 K °nánubh°
19 B om
21 C C. a. idha sabbâpi avasesabhāvanāyo puttā
<sup>22</sup> K. a ca B a nāma. S. om idha pana.
<sup>23</sup> K °nāva
                                       24 B om
```

pattiphale patitthahi, pacchā pana¹ pabbajitvā sabbe pi arahattan pāpuninsu, sampattānam pi sātthikā desanā ahosī ti.

Dārusākatīkassa vatthu 2

6 VAJJIPUTTAKABHIKKHUVATTHU.

Duppabbajjan³ ti imaij dhammadesanan Satthā Vesālin⁴ nissāya Mahāvane viharanto aññataran Vajjiputtakabhikkhun⁵ āi abbha kathesi, yan⁶ sandhāya⁷ vuttan:

Aññataro Vajjiputtako bhikkhu Vesāliyan viharati aññatarasmin vanasande Tena kho pana samayena Vesāliyan sabbarattivāro⁸ hoti Atha kho so bhikkhu⁹ Vesāliyan turiyatālitavāditanigghosasaddan ¹⁰ sutvā paridevamāno tāyan velāyan ¹¹ iman gāthan abhāsi ¹²

'Ekakā ¹³ mayaŋ araññe viharāma apaviddhaŋ ¹⁴ va vanasmiŋ dārukaŋ ¹⁵ etādisikāya iattiyā ko su ¹⁶ dāni amhehi pāpiyo ' ti

So kıra Vajjıratthe rājaputto vārena sampattaŋ¹⁷ rajjaŋ pahāya pabbajıto Vesālıyaŋ cātummahārājıkehı¹⁸ saddhıŋ

```
<sup>1</sup> K te pi sāsane
   <sup>2</sup> K °kavatthun
                         S °kaputtassa va° B °kaputtava°,
pañcaman
   3 K a duraº
                                           4 C Ca. S oliyan.
   5 K. B oakan
                                           <sup>7</sup> K a Bhagavatā
                          <sup>o</sup>B tan
   8 B °chano K corr °vaditan
                                           9 B om tuo
  10 B tu° C. Ca S tūrīta° K °tāla°
  <sup>11</sup> K °ya °ya
  <sup>12</sup> F B āha Sanyutta, 1 202
  <sup>13</sup> K °ıkā. B °ako va
                                       14 K otthan.
  15 C C'. °kā. F °kan
                                       <sup>16</sup> F tesu
                                                     C Ca ko 'sı-
  17 K ottao
                                       <sup>18</sup> K. ca°
```

ekábaddhan katvā sakalanagare dhajapatākadīhi patimandite¹ komudiyā punnamāya sabbarattivāie² vattamāne bheilyādīnan tuliyānan tālitānan nigghosan³ vīnadīnañ ca vāditānan saddan sutvā yāni Vesāliyan satta lājasahassāni satta ca⁴ rājasatāni satta ca⁵ lājāno tattakā⁶ eva² ca nesan yuvalājasenāpatīādayo³ tesu alankatapaṭiyattesu nakkhattakīlanatthāya vīthin ot₁nnesu satthihatthe mahācaākame caākamamāno nabhamajjhe⁰ thitan candan¹o disvā caākamanakotiyan¹¹ phalakan nissāya thito vethanalaākālavirahitattā¹² vane chadditadālukan viya attabhāvan oloketvā 'atthi nu kho añño amhehi lāmakatalo' ti cintento pakatiyā āraññakâdigunayutto pi tasmin khane anabhiratiyā pīlito evam āha So¹³ tasmin vanasanḍe adhivatthāya devatāya 'iman bhikkhun¹⁴ sanvejessāmī' ti adhippāyena ¹⁵

'Ekako 16 tvan araññe viharasi 17 apaviddhan 18 va 19 vanasmin dārukan tassa te bahukā pihayanti 20 nerayikā 21 viya saggagāminan 'ti

vuttaņ ²² imaņ gāthaņ sutvā punadīvase Satthāraņ upasaņkamītvā vandītvā nīsīdī Satthā taņ pavattīņ natvā

```
1 B. oito
<sup>2</sup> K C C<sup>a</sup> B otting F S ocāre
                                           B chanacăre
<sup>3</sup> K ghosanan
                                            4 K B om.
5 B om
6 Ca ettakā C sattakā
                                           <sup>7</sup> K yeva, om ca.
8 K B. uparāja°
                                           <sup>9</sup> B gaganama°
<sup>10</sup> B punnaca°
                                           11 B omakoo.
                                           18 K. om
12 K vettho
14 B om
^{15} K a te cittan niratthan attano sukhan.
                                            17 C Ca otī.
<sup>16</sup> C eva ko
                Ca. evan ko
18 F K otthan
                                            <sup>19</sup> B. pa°
20 F pinhanti.
                                            21 K °akā.
<sup>22</sup> K a so.
```

gharâvāsassa dukkhataņ¹ pakāsetukāmo pañca dukkhāni samodhānetvā imaņ gātham āha

302 'Duppabbajjan durabhu
aman durāvāsā gharā dukhā 2

dukkho 'samānasaŋvāso dukkhānupatīt' addhagū,

tasmā na c' addhagū siyā na ca dukkhânupatīto siyā' ti

Tattha duppabbajjan ti appan vā mahantan vā bhogakkhandhañ c' eva ñātiparivattañ³ ca pahāya imasmin sāsane uran datvā pabbajjan⁴ nāma dukkhan, durabhii aman ti evan pabbajitenâpi⁵ bhikkâcariyāya jīvitavuttin ghatantena⁶ aparimānasīlakkhandhagopanadhammanudhammapatipattipūranavasenaⁿ abhiramitun dukkhan, durāvāsā ti yasmā pana gharan āvasantena rājūnan rājakiccan issarānan issarakiccan ³ vahitabban parijanā⁰ c' eva dhammikā ca¹⁰ samanabrāhmanā¹¹ sangahetabbā¹² evan sante pi¹³ ghaiâvāso¹⁴ pi¹⁵ chiddaghato viya¹⁶ mahāsamuddo viya ca duppūro,¹ⁿ tasma gharā¹³ nām' ete duiāvāsā dukkhā āvasitun ten' eva kāranena¹⁰ dukkhā²o ti attho dukkho 'samānasan vāso ti gihino vā²¹ hi²² ye³³ jātī-

```
1 K ottan
                                            <sup>2</sup> K dukkhā
 <sup>8</sup> K ñatı C C<sup>a</sup> om ñā° ca
                                            4 B °ııā
 <sup>5</sup> B °ıto pı
 <sup>6</sup> S. °ent° B ghattent°. C C<sup>a</sup> S a vā
 7 K °gopadh°
                                            8 K issariya°
 <sup>9</sup> K °no
             B saparijano.
                                           10 K om
11 B. a ca
                                           12 K. B ortabbā.
13 S om
                                           14 B °sā.
15 K. B om
                                           16 C. Ca a ca
<sup>17</sup> B °rã
18 K. gharavāso B ° avāsā
                                          19 K. pakāi°.
20 F C Ca °o
                                          21 C. Ca om
22 K. B om
                                          93 TO
```

gottakulabhogehi pabbajitā vā sīlacāi abāhusaccádīhi samānāpi hutvā 'ko 'si tvan ko' ahan' tiādīni vatvā adhikaranapasutā honti te asamānā nāma tehi saddhin sanvāso nāma dukkho ti attho, dukkhanupatit' addhagū ti ye vaṭṭasankhātan addhānan patipannattā addhagū te dukkhe anupatitā va, tasmā na c' addhagū siyā ti yasmā dukkhānupatitabhāvo pi dukkho addhagubhāvo pi, tasmā vattasankhātan addhānan gamanatthāya addhagū na ca ta bhaveyya vuttappakkāiena dukkhena anupatito pi na bhaveyyā ti attho

Desanâvasāne so bhikkhu pañcasu thānesu dassite 15 dukkhe nibbindanto pañc' orambhāgiyāni 16 saŋyojanāni padāletvā arahatte patithahī tr.

Vajjiputtakabhikkhussa vatthu 17

7 CITTAGAHAPATIVATTHU.

Saddho¹⁸ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Cittan gahapatikan¹⁹ ārabbha kathesi

Vatthun Balavagge 'asatan bhavanam20 iccheyya'21

```
<sup>2</sup> F. B C Ca obahuo.
<sup>1</sup> F C C<sup>a</sup> °bhāg°
                  F C. C<sup>a</sup> a si. S a sin
<sup>3</sup> F ke
           B tı
4 K sa°
5 B om
            C. Ca om tour
                                      <sup>6</sup> B vo
                          K °ena
<sup>7</sup> B tena dukkhena
                                      9 K B S om
8 B outo
             K °ıtvā
                                      11 K a dukkho
10 K om
<sup>12</sup> K °atāya
                 B patipanno
                                     14 K B. om. F. nāma
13 B om
15 K ottao
16 K B a pañc' uddhambhāgiyāni (K addho)
                             B ouvao, chatthan
<sup>17</sup> K Vajiputtavatthun
                                  19 F. K. B. Cittagahapatin.
<sup>18</sup> K a. sī° sa°
                                  21 I's 73.
20 K bhāvam
```

tı gāthāvannanāya vitthāiitan, gāthâpi tatth' evagatā,¹ vuttan h' etan tattha² 'kin pana bhante etassa tumhākan santikan³ āgacchantassapi³ eva ayan⁴ sakkāro⁵ uppajji udāhu aññattha gacchantassapi³ uppajjethā'¹ ti 'Ānanda mama santikan āgacchantassapi³ aññattha gacchantassâpi³ etassa uppajjat' eva, ayan hi upāsako saddho pasanno¹ sampannasīlo, evarūpo yan yan disan bhajati tattha tatth' ev' assa¹¹ lābhasakkāio nibbattatī' ti vatvā iman gātham āha

303 'Saddho sīlena sampanno yasobhogasamappīto yan yan padesan bhajatī tattha tatth' eva pūjīto' tī

Tattha saddho ti lokiyalokuttarāya¹² saddhāya samannāgato, sīlenā ti agāriyasīlaŋ ¹³ anagāriyasīlan ti duvidhaŋ ¹⁴ sīlaŋ tesu idha agāriyasīlaŋ adhippetaŋ tena samannāgato ti attho, yasobhogasamappito ti yādiso Anāthapindikâdīhi ¹⁵ pañcaupāsakasataparivārasaŋkhāto ¹⁶ agāriyayaso ¹⁷ tādisen' eva ¹⁸ yasena dhaññâdiko ¹⁹ c' eva sattavidhaariyadhanasaŋkhāto ²⁰ ca ²¹ duvidho ²² bhogo ²³ tena tena ²⁴ samannāgato ti ²⁵ attho, yaŋ yan ²⁶ ti pui-

¹ C ^a eva gāthāya, a vuttaņ	C a vutta B eva vuttā
² K om	⁸ B °ıke
⁴ K B evayaŋ	⁵ B S. lābhasa°
⁶ C C ^a °ntâpı	⁷ K B °eyyā
⁸ F S ^o ssa pı	
⁹ F °ssâpı C Ca °ssa p'	K B °ssa pi tassa
10 K om	¹¹ K eva
¹² B °ra°	13 K B āg°, al
¹⁴ K dubbidhaŋ	¹⁵ B S °dīnaŋ K °dı
¹⁶ B om °sata°	17 B heir ago
¹⁸ S °ena c'eva	19 K. B. dhanadh.
²⁰ C Ca 'dhan a°.	21 S cati
²² K dubbı°	²³ C C ^a °ge
²⁴ K B om S a ca	²⁵ K ty
26 B a padesan	•

atthımâdısu dısāsu¹ evalūpo kulaputto yan yan² padesan bhajati³ tattha tattha evarūpena lābhasakkārena pūjito⁴ hotz ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpuninsū ti Cittagahapatikassa vatthu 5

8 CULASUBHADDAVATTHU

Düre santo⁶ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto Anāthapindikassa dhītaran Cūlasubhaddan 7 nāma 8 ārabbha 9 kathesi

Anāthapındıkassa kııa 10 daharakālato patthāya Ugganagaravāsī Uggo nāma setthīputto sahāyako ahosī ekâcarıyakule sıppan ugganhantā aññamaññan katıkan karınsu 'amhākan vayappattakāle puttadhītāsu 11 jātāsu yo puttassa 12 dhītaran vāreti tena tassa dhītā dātabbā '13 ti te ubho pi 14 vayappattā attano attano 15 nagare setthitthäne patitthahinsu Ath' ekasmin samaye Uggasetthï vānijjaņ 16 payojento pancahi sakatasatehi Sāvatthiņ 17 agamāsı Anāthapındıko attano dhītaran Cūlasubhaddan āmantetvā 'amma pitā te Uggasetthī nāma āgato, tassa kattabbakıccan sabban tava bhāro' tı ānāpesı Sā 'sādhū' tı patıssunıtvā tassa āgatadıvasato patthāya sahatthen' 18 eva sūpavyañjanâdīni sampādeti 19 mālāgandhavilepanâdīni

ш

30

² C Ca om

⁴ B a. va

9 C Ca om

7 C Ca cakan

¹ B om ³ K a payırupāsatı upagacchatı ⁵ K °tıvatthun B. °tıva°, sattaman ⁶ K a pa° 8 K. a upāsikaņ 11 K °tarāsu 10 50m 13 B oran obban. ¹² K a atthāva 14 K tr 15 K om 17 C. Ca olyan 16 K. bā° B°jje. 19 K °etvā 18 C Ca ha°

abhısankharotı, bhojanakale tassa nahanodakan patiyadapetvā¹ nahānakālato patthāva sabbakıccānı sādhukan karoti Uggasetthī tassā ācārasampattin disvā pasannacitto ekadivasan² Anāthapindikena saddhin sukhakathāya³ nısınno4 'mayan daharakāle evan nāma5 katıkan karımhā' tı sāretvā Cūlasubhaddan attano puttass' atthāya vāiesi 6 So pana pakatīvā micchādītthiko, tasmā Dasabalassa tan atthan ārocetvā Satthāiā 10 Uggasetthissa upanissayan 11 dısvā anuññāte¹² bharıyāya saddhın mantetvā tassa vacanan sampaticchitvā divasan thapetvā 18 dhītaran Visākhan datvā uyyojento Dhananjayasetthī viya 14 mahantan sakkāran karītvā 15 Subhaddan āmantetvā 'amma sasurakule 16 vasantıya nama 17 anto aggı bahı 18 na niharıtabbo 19 tı Dhanañjayasetthınā 20 Vısākhāya dınnanayen' eva dasa 21 ovāde datvā 'sace me gatatthāne dhītu doso uppajjati tumhehi sodhetabbo' ti attha kutumbike pātibhoge²² gahetvā tassā 23 uyvojanadīvase Buddhapamukhassa bhikkhusanghassa mahādānan datvā purimabhave dhītaiā katānaņ sucarītānaņ phalavībhūtīn lokassa pākatan katvā dassento²⁴ viya mahantena sakkārena dhītaran uyvojesi Tassā anupubbena Ugganagaran pattakāle sasurakulena 25

```
<sup>1</sup> K °detvā
                                                <sup>2</sup> K a Uggasetthi
 <sup>3</sup> K. kathā
 <sup>4</sup> B sannı° K a samma
                                                <sup>5</sup> B kıra
 6 C Ca ota
                                                <sup>7</sup> S a va
 <sup>8</sup> K a tassa tan so na sanpaticchi
                                               10 C Ca oran
 9 B. a tan
                                               12 K B °to
<sup>11</sup> B °ssūp°.
<sup>13</sup> K B vavatthap° K a attano.
                                               <sup>15</sup> K B katvā
<sup>14</sup> Vs. 53
16 B. sassura°
                                              ^{17} K a 1tth1y\bar{a}
18 C Ca om.
^{19} K \,a\, ādına dasa anusāsanavase
<sup>20</sup> B °no
                                               21 K om.
22 B patro.
                                               23 C Ca B, tassa.
24 S °anto
<sup>25</sup> B Cūlasubhaddassa sassurena
```

saddhin mahājano paccuggamanan akāsi Sâpı attano sırıvıbhavan pākatan kātun Visākhā¹ viya sakalanagaiassa attānan dassentī lathe thatvā nagaran pavisitvā nāgarehi² pesitapannakāran³ gahetvā anurūpavasena tesan tesan 4 pesentī sakalanagaran attano gunehi ekâbaddhan akāsi Mangaladıyasadısu pan'assa sasulo acelakanan sakkalan karonto⁵ 'āgantvā amhākan samane⁶ vandatū' ti pesesī Sā lajjāya nagge passituņ asakkontī gantuņ na icchati So punappuna pesetvapi tāya patikkhitto kullhitvā s 'nīharatha nan' ti āha Sā 'na sakkā mama akāianena dosan āropetun' ti⁹ kutumbike pakkosāpetvā tam atthan ¹⁰ Te tassā niddosabhāvaņ natvā setthiņ sannāpesun 11 So 'ayan mama samane "ahırıkā" tı na vandatī' ti bhai yāya āi ocesi Sā 'kīdisā nu kho imissā samanā, atīvīva ne 12 pasaņsatī 'tī tan pakkositvā 13 āha

'Kīdısā samanā tuyhan bālhan kho¹⁴ te¹⁵ pasansası¹⁶ kınsīlā kınsamācārā tan me akkhāhı pucchıtā 'tı

Ath' assā¹⁷ Subhaddā¹⁸ buddhānañ c'eva buddhasāvakānañ ca gune pakāsentī

Santindriyā santamānasā santan tesan gatan thitan okkhittacakkhū¹⁹ mitabhānī,²⁰ tādisā samanā mama

Kāyakamman suci tesan vācākamman anāvilan manokamman suvisuddhan, 21 tādisā samanā mama

¹ K °āya ² C C³ nānŋ°
³ B orte ore ⁴ K om.
⁵ K a so tassā ⁶ C C ^a °ne na
⁷ K B ^o nan ⁸ K. ^o ito
⁹ B om. ¹⁰ C Ca. om two.
и K ñāp°.
12 C Ca nesan S B tesan
13 K. B °sāpetvā K a. pucchinti (°antī)
¹⁴ C C ^a om ¹⁵ K ne.
¹⁶ C. C ^a °ti
¹⁸ B a pana. ¹⁹ K ukkhita°.
²⁰ K mutta° ²¹ B. suci su°
* 30-2

Vimalā saņkhamuttābhā suddhā antai abāhirā punnā suddhehi dhammehi, tādisā samanā mama

Lābhena unnato¹ loko alābhena ca onato,² lābhâlābhena ekatthā, tādısā samanā mama.

Yasena unnato loko ayasena ca onato, yasâyasena ekatthā, tādısā samanā mama

Pasaŋsāya³ unnato loko nındāya pana⁴ onato, samā nındāpasaŋsāsu, tādısā samanā mama

Sukhena unnato loko dukkhena pana⁵ onato, akampā sukhadukkhesu,⁶ tādisā samanā mamā 'tı,⁷

evamādīhi vacanehi sassuņ⁸ tosesi Atha naņ⁹ 'sakkā tava samane amhākaŋ pi dassetun' ti vatvā 'sakkā'¹⁰ ti vutte 'tena hi yathā mayaŋ¹¹ te passāma tathā karohī' ti vutte, sā¹² 'sādhū' ti ¹³ Buddhapamukhassa saŋghassa¹⁴ mahādānaŋ¹⁵ sajjetvā uparipāsādatale thatvā Jetavanâbhimukhī¹⁶ sakkaccaŋ pañcapatitthitena vanditvā buddhagune āvajjitvā¹⁷ gandhavāsapupphadhūmehi¹⁸ pūjaŋ katvā 'bhante svātanāya Buddhapamukhaŋ bhikkhusaŋghar nimantemi, iminā¹⁹ saññānena Satthā nimantitabhāve

```
<sup>1</sup> K B unn°
                                                <sup>2</sup> K B on .
 ³ В °v'
 <sup>4</sup> C na ca C<sup>a</sup> B S ca
 <sup>5</sup> B c'apı. C C¹ S ca
                                                <sup>6</sup> B. °ena.
 <sup>7</sup> K a sā B om
 <sup>8</sup> K. sassurin. B °ran
                                                9 K. a. sassum
                                               <sup>11</sup> S a. yeva
<sup>10</sup> K. a. ammā
12 K. om
13 K. a. vatvā tasmiņ khane sā
<sup>14</sup> K. bhikkhusa°.
                                                16 B. can.
15 K. dāne.
<sup>17</sup> B °etvā.
18 K gandhamālāpu°. B odhu°. S. odhūpehi.
19 K. a. me. B. ımissā me saññāya.
```

jānātū' ti¹ sumanapupphānan attha mutthiyo ākāse khipi Pupphāni gantvā catupaiisamajjhe dhamman desentassa Satthuno upaii mālāvitānan hutvā atthansu Tasmin khane Anāthapindiko pi² dhammakathan sutvā svātanāya Satthāi an nimantesi. Satthā 'adhivutthan mayā gahapati svātanāya bhattan' ti vatvā 'bhante mayā' puretai an āgato⁴ natthi, kassa⁵ vo adhivutthan' ti vutto,6' Cullasubhaddāya 'mhi² gahapati nimantito' ti vatvā 'nanu bhante Cūlasubhaddā dūre vasati, ito vīsati yojanasatamatthake' ti vutte, 'āma gahapati dūie vasantāpi' sappuiisā abhimukhe thitā viya pakāsentī' ti vatvā iman gātham āha 10

304 'Dūre santo pakāsenti Himavanto va pabbato asant' ettha na dissanti i iattikhittā yathā saiā' i ti

Tattha santo ti rāgadīnan santatāya buddhādayo santā¹³ nāma, idha pana pubbabuddhesu¹⁴ katādhikārā¹⁵ ussanna-kusalamūlā bhāvitabhāvanā¹⁶ sattā¹⁷ santo ti adhippetā, pakāsentī ti dūre thitâpi¹⁸ buddhānan ñāṇapathan āgacchantā pākatā honti, Himavanto vā ti yathā hi tiyojanasahassavithato¹⁹ pancayojanasatubbedho caturâ-

¹ K. α vatvā gatham āha:

namo me sırasā pāde cakkalañkatale subhe nāth' eko ca tuvaŋ bhante asammo 'patıpuggalo, anukampāya me bhante gañhatu me nımantanan tı

vatvā ca pana sā

² B om.

⁴ S. °tā

⁶ B. S vutte

8 K om "sata".

10 C Ca om three.

12 B rattıŋ khı° sarā yathā

14 K pubbe bu°.

16 C. Ca onava.

18 K thitānan pi B om. pi.

3 S mayaŋ

⁵ S. kassacı

⁷ K hi. B. om.

9 B a. hi

11 B nidissati

13 K. santo.

15 C Ca orao

17 S. om.

19 K. °vitthārato

sītiyā kūtasahassehi patimandito Himavantapabbato dūie thitānam pi abhīmukhe thito viya pakāseti, evaij pakāsentī ti¹ attho, asant' etthā ti ditthadhammagaiukā vitimiaparalokā² āmisacakhukā³ jīvanatthāya⁴ pabbajitā bālapuggalā asanto nāma, te⁵ ettha buddhānan dakhinassa jānumandalassa santike nisinnāpi na dissanti na pañāāyanti, iattikhittā⁶ ti iattin catulaāgasamannāgate andhakāre khittasaiā² viya hi tathārūpaupanissayabhūtassa⁵ pubbahetuno abhāvena na pañāāyantī⁰ ti¹o attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı.11

Sakko devaiājā 'Satthārā Cūlasubhaddāya¹² nimantanaŋ¹³ adhivāsitan' ti ñatvā Vissakammaŋ¹⁴ devaputtaŋ ānāpesi 'pañca kūtâgāiasatāni nimminitvā¹⁵ sve Buddhapamukhaŋ bhikkhusaŋghaŋ Ugganagaiaŋ nehī' ti¹⁶ So punadivase pañca kūtâgārasatāni¹⊓ nimminitvā Jetavanadvāie¹³ atthāsi Satthā uccinitvā visuddhakhīnāsavānaŋ yeva pañca satāni ākāsena ādāya saparīvāio kūtâgaiesu nisīditvā¹³ Ugganagaraŋ agamāsi Uggasetthī pi saparīvāro Subhaddāya dinnanayen' eva²⁰ Tathāgatassa āgamanamaggaŋ²¹ olokento²² Satthāiaŋ mahantena sirīvi-

```
<sup>1</sup> K tv
                                                  <sup>2</sup> B avı°
 <sup>3</sup> K āmissa°
 4 K S jīvit°
                     B °ıkattāya
  5 C Ca om.
                                                 6 B on khio.
 <sup>7</sup> K khittā sa°.
  <sup>8</sup> S °pā u°. C<sup>a</sup> °paŋ u° K B. °passa u°
 <sup>9</sup> B °atī.
                                                10 K. tv
11 K om., a atha
                                                12 B Sn°
13 K C Ca ortan
<sup>14</sup> B Visu° K. B S. °mma°
                                               15 K. nimmitvā.
<sup>16</sup> K a so sādhū ti sampaticchi
<sup>17</sup> B. pañcasatāni kūtâgārāni
18 B othane.
                                                19 K. a. ākāsena.
20 K ove
                                                <sup>21</sup> B. āgata°
22 B a. atthası
```

bhavena āgacchantaŋ disvā pasannamānaso mālādīhi¹ sakkāraŋ karonto² sampaticchitvā vanditvā³ mahādānaŋ⁴ datvā punappunaŋ nimantetvā sattāhaŋ mahādānam adāsi Satthāpi⁵ 'ssa sappāyaŋ sallakkhetvā dhammaŋ⁶ desesi 'Taŋ ādiŋ katvā caturāsitiyā pānasahassānaŋ dhammābhisamayo ahosi Satthā Subhaddāya ' anuggahena 'tvaŋ idh' eva hohī' ti Anuruddhattheraŋ nivattetvā 8 Sāvatthim eva agamāsi, tato patthāya taŋ nagaraŋ saddhaŋ pasannaŋ⁰ ahosī ti

Cūlasubhaddāya vatthu 10

9 EKAVIHĀRITTHERAVATTHU

Ekâsanan¹¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto Ekavihārikattheran¹² nāma ārabbha kathesi

So kıra thero¹³ ekako¹⁴ va¹⁵ nısīdatı,¹⁶ ekako¹⁴ va cañkamatı, ekako va tıtthatī tı catuparisantare¹⁷ pākato abosı Atha naŋ bhıkkhū 'bhante evarūpo nāmâyaŋ thero' tı Tathāgatassa ārocesuŋ ¹⁸ Satthā 'sādhu sādhū'

⁵ B Satthārâpi

⁷ B Cūlasu°

¹¹ K *a.* eka°

13 K. a aganiko

¹ B a mahantaŋ.

² B a. saparıvāio

³ K a nısīdāpetvā bhattâdınānāvıdhâhāran parıvısıtvā

⁴ K dānaŋ

⁶ K anupubbikathan.

⁸ B ottāpo. K a sayan.

⁹ K B saddhāsampannan. C Ca saddhā onnā

¹⁰ B °āva°, atthamaŋ

¹² B °ritheran

¹⁴ K eko

 $^{^{15}}$ В a seyyaŋ kappetı, ekako va

¹⁶ K °dı

¹⁷ K °parıbbhantare, corr °parısabbha°.

 $^{^{18}}$ K α Satthā taŋ pakkosāpetvā pucchi 'saccaŋ bhıkkhū ' tı, 'saccaŋ bhante ' tı vutte.

tı tassa sādhukāraŋ datvā 1 'bhıkkhunā nāma vıvıttena 2 bhavıtabban' tı vıveke ānısaŋsaŋ 3 kathetva 4 ımaŋ gātham āha

305 'Ekâsanaŋ ekaseyyaŋ eko caram atandıto eko damayam attānaŋ vanante ramıto sıyā' tı.

Tattha ekâsanan ekaseyyan tı bhıkkhusahassamajihe pi hi⁵ mūlakammatthānan avijahitvā⁶ ten' eva manasikāi ena 7 nisinnassa āsanaņ 8 ekâsanaņ 9 nāma, 10 Lohapāsādasadise pi ca pāsāde bhikkhusahassamajjhe¹¹ paññatte vicittapaccattharanupadhāne 12 mahârahe sayane satın upatthapetvā dakkhinena 13 passena mūlakammatthānamanasikārena 14 nipannassa 15 bhikkhussa 16 seyjā ekaseyyā 17 nāma, evarūpan ekasanan ekaseyyan ca 18 bhajethā ti attho, atandīto ti janghābalan nissāya jīvitakappanena akusīto hutvā sabbirīyāpathesu 19 ekako 20 vicaranto²¹ ti attho, eko damayan ti rattitthānâdisu kammatthānan anuyunjitvā maggaphaladhigamavasena 22 eko va hutvā attānan damento ti attho, vanante ramito sıyā tı evan attānan damento ıtthıpurısasaddâdīhı pavıvitto 28 vanante 24 yeva abhirato 25 bhaveyya, na hi sakkā ākınnavıhāı ınā 26 evan 24 attānan dametun tı attho

¹ K <i>a.</i> bhikkhave ³ K °kâni°.	² B pavivi° ⁴ K <i>a</i> ca pana
⁵ B om	⁶ F. C Ca vija°.
7 C Ca °ie va	⁸ B nısinnâs [°]
⁹ F C C ² . om	10 C Ca. om
¹¹ K B a pı	¹² B vicitra°.
13 C. Ca a. pana B bhikkhusahasa	samajjhe pr <i>jor</i> da° pa°
¹⁴ K. °naŋ ma°.	15 B nisinna° *
¹⁶ K. °uno.	¹⁷ К В °ууо °ууо
18 C Ca °an tı.	¹⁹ S caturn°
²⁰ K B. S <i>a</i> va.	²¹ K B car°
²² K [°] gamana [°]	23 B otte K. v1°.
²⁴ K om ²⁵ K B °ramito	²⁶ K B. °no.

Desanâvasāne bahū sotāpattīphalādīnī pāpunīŋsū tī, tato patthāya¹ ekavihārīkam eva patthesī tī.

Ekavihānkattherassa vatthu.² Pakınnakavaggavannanā nitthitā Ekavīsatimo vaggo³

¹ K B a mahājano S a. ca

² K Ekavihāi athei avatthuņ B 'ritherava', navaman

³ K a samat(t)o.

XXII. NIRAYAVAGGO

1 Sundariparibbājikāvatthu *

Авнётаvādī¹ ti imaņ dhammadesanan Satthā Jetavane vihaianto Sundariparibbājikan ārabbha kathesi

'Tena kho pana samayena Bhagavā sakkato hoti garukato 2 hoti 3 manito pūjito 'ti 4 vatthuņ 5 vittharato Udane 6 āgatam eva,7 ayan pan' ettha sankhepo Bhagavato kira bhikkhusanghassa ca⁸ pañcannan mahānadīnan mahoghasadise⁹ lābhasakkāre uppanne hatalābhasakkārā añnatitthiyā suriyuggamanakāle 10 khajjopanakā 11 viya 12 nippabhā hutvā ekato sannipatitvā mantayinsu samanassa Gotamassa uppannakālato patthāya hatalābhasakkārā, na no koci atthibhāvam pi jānāti, kena nu kho saddhin ekato hutvā samanassa Gotamassa avannan uppādetvā lābhasakkāram assa 18 antaradhāpeyyāmā 'tı Atha nesan etad ahosi 'Sundarıyā saddhın ekato hutvā sakkunissāmā' ti Te 14 ekadivasaŋ Sundariŋ titthiyâıāman pavisitvā vanditvā thitan nâlapinsu Sā punap-

^{*} Cf. F J, m 415 ff, Udāna, pp 43-5 Andersen, 'Pālı Reader.' pp 72-4

¹ K a mº u°

³ K B. S om

⁵ B S °tthu

⁷ C Ca S om four.

⁹ C. C^a °sa°.

¹¹ S °tapānakā

¹³ B om

² K guru°.

⁴ K a tan

⁶ J Khandhake.

⁸ A. om

¹⁰ B one kão.

¹² J. A °kasadısā

¹⁴ B vatvā ete.

puna 1 sallapantī 2 pi patīvacanaņ alabhītvā 'apī n' 3 ayyā kenacı vihethit' attha'4 tı pucchı 'Kıŋ5 bhagını, samanan⁶ Gotaman amhe⁷ vihethetvä hataläbhasakkäie katvä⁸ vicai antan na passasī' ti 9 'Mayā ettha kin kātuņ vattatī' tī. 'Tvan 10 kho 'si 11 bhagmı abhu ūpā sobhaggappattā, samanassa Gotamassa ayasan āropetvā mahājanan tava kathan gāhāpetvā 12 hatalābhasakkā an 13 karohī' tī, sā 14 'sādhū' ti sampatiechitvā 15 tato patthāya mālāgandhavilepanakappūi akatukapphaladīni gahetvā sāyaņ mahājanassa Satthu dhammadesanan sutvā nagaran pavisanakāle Jetavanābhimukhī 16 gacchati 17 'kahan gacchasī'18 ti ca 19 putthā 'samanassa Gotamassa santikaņ,20 ahan hi21 tena saddhin ekagandhakutiyan vasamī' ti vatvā añnatarasmin titthiyarame vasitvā pāto va²² Jetavanamaggan otaritvā nagarabhimukhī gacchati, 'kiņ 23 Sundarı kahan gatasi'24 tı ca 25 putthā 'samanena Gotamena saddhin ekagandhakutiyan vasitvā tan kilesaiatiyā ıamāpetvā āgat' amhī' ti vadati 26 Atha te 27 katipaha-

```
<sup>2</sup> B °entī
 <sup>1</sup> K B onan
<sup>3</sup> A nu. B pan' K pana
 <sup>4</sup> C vihetatatāthā. K. °dh°
                                             <sup>5</sup> A om
                                             7 C Ca. a hi
 6 K onao
8 A karıtvā
<sup>9</sup> A a. sā evam āha
                                            11 B om
<sup>10</sup> K. a nu
                                            13 K a tan
<sup>12</sup> S a tan
<sup>14</sup> B a taŋ sutvā
15 K B a pakkantā. A. a vandītvā pakkantā
16 J °mukhā.
                                            <sup>17</sup> B ontī
                                            19 C Ca K. B om
<sup>18</sup> C °ahī Ca °āhī
<sup>20</sup> K a gacchāmi B a gamissāmi
                                            22 K om
<sup>21</sup> K pi C Ca. S om
2 B om
<sup>24</sup> K ãg° B gacchasī
                                           25 K B om
<sup>26</sup> K mahājano saddahansu
<sup>27</sup> So K S Others nan K a. añnatitthiyā
```

ccayena¹ dhuttānan kahāpane datva 'gacchatha Sundarın māretvā samanassa Gotamassa gandhakutīsamīpe2 mālākacavarantare nikkhipitvā ethā' ti vadiņsu Te tathā akaņsu 3 Tato titthiyā 'Sundarin na passāmā' 4 ti kolāhalan katvā ranno ārocetvā 'kahan vo āsankā' tī vuttā5 'ıme' dıvase Jetavane vasatı,7 tatr'' assā pavattın na jānāmā' ti vatvā 'tena hi gacchatha nan vicinathā' ti raññā anuññātā attano upatthāke9 gahetvā Jetavanan gantvā vicinantā mālākacavarantaie taņ 10 disvā mañcakaņ āropetvā nagaran pavesetvā¹¹ 'samanassa Gotamassa sāvakā "Satthārā katapāpakammaŋ¹² patrcchādessāmā" tı Sundarın mäletvä mäläkacavarantare 13 nıkkhıpınsü' tı rañño ārocayınsu 14 Rājā 'tena hi gacchatha nagalan āhındathā' ti āha Te nagaravīthısu 15 'passatha samanānaņ 16 Sakyaputtīyānaņ 17 kamman 'tī-ādīnī vatvā 18 puna rañño nivesanadvāran āgamiņsu Rājā Sundaliyā salīlaņ āmakasusāne attakaņ 19 āropetvā rakkhāpesi. Sāvatthivāsino thapetvā arīyasāvake sesā yebhuyyena 'passatha samanānaņ 20 Sakyaputtīyānaņ kamman 'tī-ādīnī vatvā antonagare pi²¹ bahinagare pi²² upavanaaiaññesu²³ bhik-

```
1 C. Ca. oass' acco
                                         <sup>2</sup> B °ıyā sa°.
 <sup>3</sup> K karınsu.
                                         <sup>4</sup> B °mī.
 <sup>5</sup> K otte B om
 <sup>6</sup> B. masmin S. mesu divasesu
             A. onan gatā tī
 <sup>7</sup> S. vası
                                         8 B tatth'
                                                        S na
 9 B oake
                                        10 A B om
                                       12 B °tan pā°
<sup>11</sup> B pavisitvā
18 C Ca om from nikkhipityā
14 S esun.
<sup>15</sup> K nagaran pavisinsu
                                       16 K cnao
17 K Sā°
                                       18 J A viravityā
19 K kanthakan
                                       20 B om
21 C Ca A om C C' S clabac
22 A om.
<sup>23</sup> So J A. B vanaai°
                              K arannesu
```

aññesu. S. vasante anne

khū akkosantā vicaranti Bhikkhū tan pavattin Tathāgatassa ārocesun Satthā 'tena hi tumhe pi² te manusse evan³ paticodethā '⁴ ti vatvā iman gātham āha ⁵

> 306 'Abhūtavādī nirayaŋ upeti yo vâpi 6 katvā "na kaiomī" ti câha, 7 ubho pi te pecca samā bhavanti nihīnakammā manujā paratthā" ti

Tattha abhūtavādī ti parassa dosan adisvā va musāvādan katvā tucchena paran abbhācikkhanto, katvā ti yo vā pana pāpakamman katvā "nāhan etan" ti āha, pecca samā bhavantī ti te" ubho pi janā paralokan gantvā nirayan upagamanena gatiyā o samā bhavanti, gati vyeva nesan paricchinnā āyu pana nesan na paricchinnan, bahun paritchinnā parakamman katvā ciran niraye paccanti, parittan katvā appakam va katvā ciran niraye paccanti, parittan katvā appakam va kamman va kamman pana tesan ubhīnakammā manujā, paratthā tipadassa pana purato peccapadena samā paraloke samā bhavantī ti sattho

¹ B om ² A. om. C C ^a h ₁ K B a kho
3 K. a na
⁴ K patihedhathā B vadethā
⁵ A 1° gā° āha after vs ⁶ B câpı
⁷ B kalom' icc āha A °mi câha K vâha
⁸ B om ⁹ C C ^a om
¹⁰ B dugga° ¹¹ C Ca. S om fit e
¹² K. B bahukan ¹³ B pi K om
¹⁴ K pāpaŋ
¹⁵ C C ^a cıranıbbattan ¹⁶ K ^c atı
¹⁷ K B °mattakam ¹⁸ C C ^a . a katvā
¹⁹ B nesaŋ ²⁰ B a katvā
²¹ S tı tassa pa° B. ti ımassa
²² K pacchima° ²³ K °tthā, cor r. °tthaŋ
²⁴ K B om. ²⁵ K ty

Desanâvasāne bahū bhikkhū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū ti 1

Rājā 'Sundarīyā añnehī mārītabhāvan jānathā ' ti purīse Te³ dhuttā tehi kahāpanehi suran pivantā uvvoiesi 2 aññamaññan4 kalahan karınsu 5 Eko ekan6 āha 'tvan Sundarın ekappahāren' eva māretvā mālākacavarantale nıkkhıpıtyā tato laddhakahāpanehi suran pivasi hotu? hotū' ti Rājapulisā⁸ te dhutte gahetvā rañno dassesun Atha ne rājā 'tumhehi 10 māritā' ti pucchi 'Āma devā' tı 'Kehı¹¹ mārāpītā' tī 'Aññatītthīyehī devā tī Rājā titthive pakkosāpetvā12 'gacchatha13 tumhe evan vadantā nagaran āhindatha "ayan Sundarī samanassa Gotamassa avannan āropetukāmehi 14 amhehi 15 mārāpitā n'eva samanassa 18 Gotamassa na Gotamasāvakānan 17 doso atthi, amhākam eva¹⁸ doso'¹⁹ tī Te tathā karınsu,20 bālamahājano tadā saddahi 21 Titthiyāpi 22 pulisavadhadandan pāpuniņsu,23 tato patthāya buddhānan sakkāro mahā24 ahosı

Sundanpanibbājikāvatthu 25

```
1 K om
                                  <sup>2</sup> A payo°. K B S a. atha
                                               4 K. °ñña°.
    <sup>3</sup> A a pi kho.
    <sup>5</sup> A. karonti, a tatth'
                                               <sup>6</sup> A evam
                                               8 K a tan sutvā
    <sup>7</sup> K corr. om
    9 K om.
                                              10 C Ca ohe
   <sup>11</sup> C C<sup>a</sup> kena hı. K kena
  <sup>12</sup> J A a Sundarın ukkhıpāpetvā B. a pucchı
tath' eva vadınsu 'Tena hı K a 'tumhehı sā mājā-
pitā' ti pucchi 'Āma devā' ti
  ^{13} K a bhane
                                             14 B ortuo
                                            <sup>16</sup> K. °na°
  15 K. titthivehi.
                                                             A. om.
                                            18 A om
  <sup>17</sup> B. om. two
  <sup>19</sup> K a atthī
                                            <sup>20</sup> A akansu.
  <sup>21</sup> B °atı K asa°, a arıyasāvakā saddahantı.
  <sup>22</sup> K sabbe dhuttâpi.
  <sup>23</sup> A °dandena palıbuddhā
  <sup>24</sup> A mahantataro
                                            <sup>25</sup> B a pathaman
```

2 Duccaritaphalânubhavasattavatthu.*

 $K\bar{a}s\bar{a}vakanth\bar{a}^1$ ti imay dhammadesanay Satthā Veluvane viharanto duccaritaphalânubhāvena pīlite satte ārabbha kathesi

Āyasmā hi Mahāmoggallāno 2 Lakkhanattheiena saddhiŋ Gijjhakūtapabbatā otaianto atthisaŋkhalikapetâdīnaŋ 3 attabhāve disvā sitaŋ karonto Lakkhanattheiena sitakāranaŋ puttho 'akālo āvuso imassa pañhassa,4 Tathāgatassa maŋ santike 5 puccheyyāsī 'ti vatvā 6 Tathāgatassa santike therena puttho atthisaŋkhalikapetâdīnaŋ ditthabhāvaŋ ācikkhitvā 'idhâhaŋ āvuso Gijjhakūtapabbatā 7 orohanto addasaŋ 8 bhikkhuŋ vehāsaŋ gacchantaŋ,9 tassa kāyo pi āditto hotī 'ti-ādinā nayena saddhiŋ pattacīvarakāyabandhanâdīhi dayhamāne pañca sahadhammike āiocesi Satthā 11 Kassapadasabalassa sāsane pabbajitvā pabbajjāya anuiūpaŋ kātuŋ asakkontānaŋ pāpabhāvaŋ ācikkhitvā tasmiŋ khane tattha nisinnānaŋ bahunnaŋ 12 duccaritakammassa 13 vipākaŋ dassento 14 imaŋ gātham āha

307 'Kāsāvakanthā bahavo pāpadhammā asaññatā,¹⁵ pāpā pāpehi kammehi nirayaŋ ¹⁶ te upapaj-

```
* Cf Pārājika, rv 9, 2-3
   <sup>1</sup> K a, ba°
                                                 2 B Moo
   <sup>3</sup> K atthika° C<sup>y</sup> setan nimmansalohitan atthisan-
khātaŋ
                                                 5 B tr
   <sup>4</sup> K a byākaranaŋ
   <sup>6</sup> K a te Satthu santıkan gantvā
   <sup>7</sup> K °tā pa°
                                                 <sup>8</sup> K adassan
                                                10 C. Ca °ran kã°
   9 K ãg°
   <sup>11</sup> K B a. tesan
   12 K B ounan, and a papabhikkhunan
   <sup>13</sup> B °mma°.
                                               14 S canto
                                               16 K nm1°, al
   15 K. °ıtā
   <sup>17</sup> C Ca upanare
```

Tattha kāsāvakanthā ti kāsāvena palivethitakanthā 1 pā padhammā ti lāmakadhammā asaññatā ti kāyâdisanyamarahitā tathārūpā pāpapuggalā attanā katehi 2 akusalakammehi niraye upapajjanti, 3 te tattha paccitvā tato cutā vipākâvasesena petesu 4 pi 5 evan paccantī ti 6 attho.

Desanâvasāne bahū sotâpattıphaladīnı pāpunıŋsū tı Duccarıtaphalânubhāvasattānaŋ vatthu ⁷

3. VAGGUMUDĀTĪRIVARHIKKHUVATTHU

Seyyo ayogulo⁸ ti imaij dhammadesanan Satthā Vesālin⁹ nissāya¹⁰ Mahāvane vihai anto Vaggumudātīi iye¹¹ bhikkhū ārabbha kathesi

Vatthun 12 uttarımanussadhammapārājike 18 āgatam eva. Tadā 14 Satthā te bhikkhū 'kin pana tumhe 15 bhikkhave udarass' 16 atthāya gihīnan aññamaññassa uttarımanussadhammassa vannan bhāsitthā' ti vatvā, tehi 'āma bhante' ti vutte te 17 bhikkhū anekaparıyāyena vigarahitvā 18 iman gātham āha

```
1 K. ovedho.
                                             <sup>2</sup> B. a pāpa-
   <sup>3</sup> F. C Ca uppa°.
   <sup>4</sup> So B C<sup>a</sup> pakkâvasesesu. F C °sese tesu. K 'sena
tesu.
                                            6 K. tv.
   5 K. om.
   <sup>7</sup> K Pāpabhikkhuvatthun. B. °bhavanasattānan va-.
dutīvan
                                            9 F. C Ca S oryan.
   <sup>8</sup> K a. bhutto.
  10 B upani°.
  <sup>11</sup> K Vaggasamudā° C. C<sup>a</sup> otīre.
                                           13 Pārājika, iv 1
  12 B S otthu
  14 K B. a hi.
                                           15 B. a hi
  16 F ossa.
                                           18 B. C Ca ga<sup>2</sup>
  17 C Ca om. F. a. hi
```

308 'Seyyo ayogulo bhutto tatto aggısıkhūpamo yañ ce bhuñjeyya dussīlo ratthapından asaññato'tı.

Tattha yañ ce bhuñjeyyā ti yaŋ dussīlo nissīlapuggalo kāyâdīhi asaŋyato¹ ratthavāsīhi saddhāya dinnaŋ latthapindaŋ 'samano 'mhī' ti patijānanto gahetvā bhuñjeyya tatto² āditto aggivanno ayogulo³ bhutto seyyo sundarataro ti,⁴ kiŋkāranā? tappaccayā hi eko⁵ va attabhāvo jhāyeyya,⁶ dussīlo pana saddhādeyyaŋ bhuñjitvā anekāni pi jātisatāni niraye pacceyyā² ti attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū tı Vaggumudātīre bhikkhūnaŋ vatthu ⁸

4. KHEMAVATTHU

Cattārī thānānī⁹ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto Anāthapindikassa bhāgineyyaŋ Khemaŋ nāma setthiputtaŋ ārabbha kathesi

So kıra abhırüpo ahosı, 10 yebhuyyena itthiyo tan disvā rāgābhibhūtā 11 sakabhāvena santhātun 12 nasakkhinsu So pi paradārakammābhirato va 13 ahosi. Atha nan rattin rājapurisā gahetvā ranno dassesun Rājā 14 'mahāsetthissa lajjāmī' ti tan kinci avatvā vissajjāpesi, so 15 pana n'eva

¹ K °1to, a asanvuto	² K. a tı
³ K <i>a</i> ca B <i>a</i> . va	⁴ K. om.
⁵ K ekako	⁶ K. jhāp° (ksaı)
⁷ B upapajjeyyā	

⁸ K. Pāpabhikkhuvatthuŋ S. °tīriyabhi°. B. °tırıyabhikkhuya°, tatīyaŋ

 9 K a na $^{\circ}$ pa $^{\circ}$. 10 C. 10 S hoti 11 C 12 C sandhāretun. 13 K om

14 K. corr a visajāpetha 15 K. a. ca

vii ami Atha nan dutiyam pi tatiyan pi rājapurīsā gahetvā rañño dassesun, rājā vissajjāpesi yeva. Mahāsetthī tan pavattin sutvā tan ādāya Satthu santikan gantvā tan pavattin ārocāpetvā¹ 'bhante imassa dhamman dassethā'² ti āha. Satthā tassa sanvegakathan kathetvā³ paradārasevanāya dosan dassento imā gāthā abhāsi

- 309 'Cattārī thānānī naro pamatto āpajjatī paradārūpasevī apuññalābhan na nīkāmaseyyan nīndan tatīyan nīrayan catutthan
- 310 Apuññalabho ca gatī ca pāpikā bhītassa bhītāya ratī ca⁴ thokikā rājā ca dandan garukan⁵ paneti,⁶ tasmā naro paradāran na seve'ti

Tattha thānānī ti dukkhakāranāni, pamatto ti sativossaggena samannāgato āpajjatī ti pāpunāti, paradārūpasevī ti paiassa dāraņ upasevanto uppathacārī apuñāalābhan ti akusalalābhan, na nikāmaseyyan 'bi yathā icchati evan seyyan alabhitvā anicchitan parittakam eva kālan seyyan labhati. Apuññalābho cā ti evan tassa ayañ ca apuññalābho tena ca apuññena nirayasankhātā pāpikā gati hotī ti, ratī ca thokikā ti sassa bhītassa bhītāya itthiyā saddhin rati sâpi thokikā parittā hoti, garukan ti rājā ca hatthacchedanādivasena garukan dandan paneti, tasmā ti yasmā paradāran sevanto etāni apuññadīni pāpunāti tasmā paradāran na seveyyā ti attho.

¹ K °cetvā

³ K. katvā ⁴ K va

⁶ C C^a pha° (F —B. phanehi)

⁸ C Ca S om

¹⁰ C Ca parıkāla°

¹² K B S om

¹⁴ K B. °cchedadı°.

² B desethā.

⁵ K gu°.

⁷ B °ia°.

⁹ C Ca. nandı°.

¹¹ K. tr

¹³ K. a. purisassa.

Desanavasāne Khemako sotapattīphale patitthahī, tato patthāya mahājano sukhaŋ vītīnāmesī.¹

Kıŋ pana tassa² pubbakamman? tı So kıra Kassapabuddhakāle uttamamallo hutvā dve vannapatākā Dasabalassa kañcanathūpe³ āropetvā patthanaŋ thapesı 'thapetvā ñātısālohıtıtthıyo⁴ avasesā maŋ dısvā rañjantū'⁵ tı ıdam assa pubbakamman tı. Tena taŋ⁶ nıbbattanıbbattatthāne² dısvā paresaŋ ıtthıyo sakabhāvena santhātuŋ⁵ nàsakkhıŋsū tı

Khemassa vatthu 9

5 Dubbacabhikkhuvatthu

Kuso yathā¹⁰ ti imaŋ dhammadesanaŋ Satthā Jetavane viharanto aññataraŋ dubbacabhikkhuŋ¹¹ ārabbha kathesi.

Eko kııa bhikkhu asaycıcca 12 ekay tınay chındıtvā kukkucce uppanne ekay 13 bhikkhuy upasaykamıtvā 'āvuso yo 14 tınay chındatı tassa kıy hotī' tı tay 15 attanā katabhāvay 16 ārocetvā āpucchı 17 Atha nay ıtaro 'tvay ''tınassa chınnakāranā 18 kıñcı hotī'' tı saññay karosı, na ettha kıñcı hotı desetvā pana 19 muccatī' 20 tı vatvā

```
<sup>2</sup> K. pan' assa
   1 C Ca ot1
   <sup>3</sup> C Ca thupe.
                                            4 K onte 1°
   <sup>5</sup> K B rajj°. C Ca. 1āj°
                                            B om
   <sup>7</sup> K nibbattatth°
                                            8 K. sandhäretun.
   <sup>9</sup> K Khemasetthiputtavatthun
                                            B. Anāthapındıkabhā-
gineyyakhemakasetthiputtava°, catutthan
                                           <sup>11</sup> K °cca°
                                                            F °a°
   10 K a du°.
                                           13 C Ca om
  12 K Ca can C sac
  <sup>14</sup> C C<sup>a</sup> om K a. asanciccan (orig ā° ti° chindantassa?)
   15 K B om
                                            16 K. a tassa
  <sup>17</sup> K B pu°.
                                           18 B chinda°.
   19 K. apattın.
                                           <sup>20</sup> K °sī
```

sayam pi ubhohi hatthehi tinan luncitva aggahesi. Bhikkhu tan pavattin Satthu arocesun Sattha tan bhikkhun anekapariyayena vigarahitva dhamman desento ima gatha abhasi

- 311 'Kuso yathā duggahīto hattham evânukantatī sāmaññaŋ dupparāmatthaŋ nīrayāya upakaddhatī ²
- 912 Yan kiñci sithilan kamman sankilitthañ ca yan vatan ⁴ sankassaran brahmacariyan na tan hoti mahapphalan.
- 313. Kayırañ⁵ ce kayırath' enaŋ dalham⁶ enaŋ parakkame sathılo⁷ hı parıbbājo⁸ bhıyyo ākirate rajan' tı

Tattha kuso ti yan kiñci tikhinadhāran tinan to antamaso tālapannam pi yathā so kuso yena duggahīto ti tassa hatthan anukantati phāleti evam evan zamanadhammasankhātan sāmaññam pi khandasīlāditāya dupparāmatthan ti nirayāya upakaddhati niraye nibbattāpetī ti attho Sithilan ti olīyitvā ti karanena si sithilagāhan katvā katan yan kiñci kamman, san kilitthan

```
1 Ca. pi gao.
 <sup>2</sup> B °vūpa°
                 K 'y' upa' So infra.
 <sup>3</sup> K. sa°.
                                          4 K vattan
 <sup>5</sup> K B °rā So ınfra
 6 B °rātha da° enan, om one enan
                                          8 B °a10
 <sup>7</sup> C C<sup>a</sup> satthilo
 9 K tikkhana°
                                         10 B. a. pl.
                                         <sup>12</sup> K evā B. eva
11 B outo
13 B °sīlatādı°
                                         14 F C Ca K. ºa.
                                         16 F C K sa°
15 K B a ta
<sup>17</sup> Ca. °etvā F °setvā.
                                         18 F. C Ca. kāro.
19 C Ca. satthic. F. K sac.
20 F. om
```

tı vesiyâdike¹ agocare² caranena³ sankılıtthan, sankassaran tı sankāhı4 saritabban uposathakiccâdısu añnatarena⁵ kiccena sannipatitam pi sanghan disvā "addlā ime mama calivan ñatvā man ukkhipitukāmā va sannipatitā" ti evan attano āsankāhi sarītan ussankītan pai isankıtan, na tan hoti ti tan evarüpan samanadhamman brahmacariyan tassa puggalassa mahapphalan na hoti, tassa amahapphalabhaven '6 eya bhikkhadayakanam 7 pi 'ssa na mahapphalan hotī ti attho Kayırañ ce tı tasn ā yan kamman kareyya⁸ tan kareyyāth' eva, dalham enan parakkame ti thirataram 10 eya katya avattasamadāno 11 hutvā etan 12 kayırā, paribbājo tī sathilabhāvena 18 kato 14 khandâdıbhāvappatto 15 samanadhammo, bhiyyo 16 tı abbhantare vijjamanan ragarajadın 17 evarupo samanadhammo apanetun na sakkoti, atha kho tassa upari aparam pi rāgarajadīņ 18 ākiratī ti 19 attho

Desanâvasāne bahū sotâpattıphalâdīnı pāpunıŋsū ti ²⁰ So pi ²⁰ bhikkhu saŋvare thatvā ²¹ arahattaŋ pāpunī ti.

Dubbacabhikkhussa vatthu 22

```
<sup>1</sup> F C. C<sup>a</sup>. vesiādi°
                                             2 B om.
   <sup>3</sup> F. agocaranena
                                             5 B orac.
   <sup>4</sup> K. sānkāhı. B. cāya.
                                             7 C Ca oako
   6 B. mao.
   8 F. C. Ca. oyyan.
   <sup>9</sup> F °vyam. K. kareth'. B. karot'
  <sup>10</sup> C Ca. B. S. thirakatam (C. otham).
  11 K. anıvattita°.
  12 B. evan. F C Ca. ekan.
  13 B. si°. K. °gāhena
  14 F. tato
                                           15 B. a. va
  16 B. S. a āk° ra°.
                                           17 K °di.
  18 F. C. Ca. K. od1.
                                           <sup>19</sup> K. tv
  20 K. om.
  <sup>21</sup> K. B a pacchā vipassanaŋ vipassitvā (B vaddhitvā)
S. a pacchā vipassitvā.
  22 K °cca° °un. B °uva°, pañcaman
```

6. Issāpakataitthivatthu

Akatan¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto aññataran issāpakatan itthin ārabbha kathesi

Tassā kira sāmiko ekāya gehadāsiyā saddhin santhavam akāsi. Sā issāpakatā tan dāsin hatthapādesu bandhitvā tassā² kannanāsan chinditvā ekasmin gūlhagabbhe³ parikhipitvā⁴ dvāran pidahitvā tassa kammassa attanā katabhāvan paticchādetun 'ehi ayya⁵ vihāran gantvā dhamman sunissāmā' ti sāmikan ādāya vihāran gantvā dhamman sunantī nisīdi. Ath' assā āgantukañātakā⁶ gehan āgantvā⁻ dvāran vivaritvā tan vippakāran disvā dāsin mocayinsu Sā⁵ vihāran gantvā catuparisamajjheց tam atthan Dasabalassa ārocesi. Satthā tassā¹o vacanan sutvā'" duccaritan nāma idan me¹¹ aññe¹² na jānantī''¹³ ti appamattakam pi na kātabban, aññasmin ajānante pi sucaritam eva kātabban, paticchādetvā katam pi hi¹⁴ duccaritan nāma pacchānutāpan¹¹⁵ karoti, sucaritan pana¹⁶ pāmojjam eva janetī' ti vatvā iman gātham āha:

314 'Akataŋ dukkataŋ¹¹² seyyo, pacchā tapatı¹² dukkataŋ katañ ca sukataŋ seyyo yaŋ katvā nânutappatī'tı.

Tattha dukkatan ti sâvajjan apāyasanvattanikan kamman akatam eva seyyo varan uttaman pacchā tapatī

² B om.
⁴ B. ukkhi°.
⁷ K. ga°
¹⁰ С. Са а. еvа.
¹² K °o
14 S. om.
¹⁶ K only.
18 K B tapp°, al.

ti¹ tan hi anussaritanussaiitakāle tapati yeva, sukatan ti anavaljan pana sukhadāyan² sugatisanvattanikam eva kamman katan seyyo, yan katvā ti yan kamman katvā pacchā anussaranakāle na tappati nānutappati³ somanassajāto va hoti tan katan vaian ti

Desanâvasāne so ⁴ upāsako ca sā ca itthī sotâpattīphale patītthahīŋsu, tañ ca pana⁵ dāsīŋ tatth' eva⁶. bhujīssaŋ ⁷ katvā dhammacārīniŋ ⁸ karīŋsū tī

Issāpakatītthiyā vatthu 9

7 Sambahulabhikkhuvatthu

Nagaran yathā¹⁰ ti man dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto sambahule āgantukabhikkhū¹¹ ārabbha kathesi

Te kır' ekasmın paccante vassan upagantvā paṭhamamāse ¹² sukhan viharinsu, majjhimamāse coiā āgantvā tesan gocaragāman paharitvā karamare ¹³ gahetvā agamansu. Tato paṭṭhāya manussā corānan patibāhanatthāya tan paccantanagaian ¹⁴ abhisankharontā te bhikkhū sakkaccan upatṭhātun okāsan na labhinsu Te¹⁵ aphāsukan vassan vasitvā vutthavassā ¹⁶ Satthu dassanatthāya ¹⁷

¹ C Ca om.

² S. °kaŋ K °dānıyaŋ B sukhındrıyaŋ

³ K a ti. ⁴ B om.

⁵ K câpı

⁶ C Ca. tasse S tass' eva

⁷ B. bhū° C (C¹ first) bhunj° ⁸ B °inī K °anī

⁹ K Issāitthivatthun B. a chatthan

¹⁰ K. α pa° ¹¹ B °ke bhi°.

¹² K esu.

¹³ K dhanasāre Skt. karamarī = 'prisoner'—M W

¹⁴ C. C³. K. ontan nao ¹⁵ S. om.

¹⁶ K vuttha° ¹⁷ K. B. dassanāya.

Sāvatthin gantvā Satthāran vanditvā ekamantan nisīdinsu Satthā tehi saddhin katapatisanthāro 'kin bhikkhave sukhan vasitthā' ti pucchitvā, 'bhante mayan pathamamāsam eva¹ sukhan vasimha,² majjhimamāse corā gāman paharinsu, tato patthāya manussā nagaran abhisankharontā sakkaccan upatthātun okāsan na labhinsu, tasmā aphāsukan³ vasimhā' ti vutte, 'alan bhikkhave, mā cintayittha, phāsuvihāro⁴ nāma niccakālan dullabho, bhikkhunā panu⁵ yathā te manussā nagaran gopayinsu evan attabhāvam eva gopayitun vattatī' ti vatvā iman gātham āha

315. 'Nagaraŋ yathā paccantaŋ guttaŋ santarabāhıraŋ, evaŋ gopetha attānaŋ khano ve⁶ mā upaccagā, khanâtītā hı socantı nırayamhı samappıtā' tı.

Tattha santarabāhıran tı, bhikkhave yathā? tehi manussehi taŋ 8 paccantanagaraŋ 9 dvārapākārâdīni thirāni 10 karontehi saantaraŋ, 11 attālauddāmaparıkhâdīni 12 thirāni karontehi sabāhıran tı 13 santarabāhıraŋ 14 guttaŋ 15 kataŋ, evaŋ 16 tumhe pi satiŋ upaṭthāpetvā ajjhattikāni cha dvārāni pidahitvā dvārarakkhikaŋ 17 satiŋ avissajjetvā 18 yathā gayhamānāni bāhirāni cha 19 āyatanāni ajjhattikān. 13 upaghātāya saŋvattantı 20 tathā agahanena tānı 21 pi thirāni

```
      1 B. °māse
      2 K B °mhā.

      3 K. B na phā°, a vassaņ.
      4 K °uka°.

      5 B. nāma.
      6 K corr. vo So inți a

      7 S. tr.
      8 K. om

      9 B. °aŋ na°.
      10 B. om

      11 F. C. Ca °ro° S contoron R ettāleko° F. K oddhāla°
```

¹¹ F C Ca. °ra°. S santaran B. attālaka° F.K addhāla°. K. B. om. °udd°. F °uddāka° B. °parıkkhâ° K. par.-kkhārâ°.

¹² F C. C^a. S. dvāra°.

 ¹³ S om
 F. C. Ca. om. two.
 14 S om.

 15 B. sugu°.
 K. a. tigutta.
 16 K. °m eva.

 17 K B. °taŋ
 18 B. °tvā.

 19 F C. Ca. S. ca.
 20 F. C Ca. B. °att.

²¹ F. C. Ca. aganhantā ti. S. agahitāni, for ago ti

katvā tesaŋ appavesāya¹ dvārarakkhikaŋ² satiŋ appahāya vicarantā³ attānaŋ gopethā ti attho, khaṇo ve mā upaccagā ti yo hi evaŋ attānaŋ na⁴ gopeti taŋ puggalaŋ ayaŋ buddhuppādakkhano Majjhimadese uppattikkhano sammāditthiyā patiladdhakkhano channaŋ āyatanānaŋ avekallakkhano ti sabbo pi⁵ ayaŋ khano atikkamati, so khano tumhe⁶ mā² atikkamatu, khanatītā ti ye hi taŋ khanaŋ atītā³ ye⁰ ca¹o puggale so¹¹ khano atīto te nirayamhi samappitā hutvā tattha nibbattitvā socantī ti attho

Desanâvasāne te¹² bhikkhū uppannasaŋvegā arahatte patitthahiŋsū ti.

Sambahulānaŋ āgantukabhıkkhūnaŋ vatthu 13

8 NIGANTHĀNAŅ VATTHU

Alajjitā ye¹⁴ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavai e viharanto niganthe¹⁵ ārabbha kathesi

Ekasmın hı¹⁶ dıvase bhıkkhü niganthe dısvā kathan samutthāpesun: 'āvuso sabbaso apaticchannehi acelakelnı me nıganthā varatarā¹⁷ ye ekan¹⁸ purımapassam pı tāva¹⁸ paṭicchādenti, sahırıkā maññe ete'²⁰ tı²¹ Tan sutvā niganthā 'na mayan etena kālanena paticchādema, paŋsu

```
1 K. apa°
                                      <sup>2</sup> K <sup>o</sup>tan
                                                    B °ta°
 <sup>3</sup> K. vihar°
                                      * F. C Ca. om
 <sup>5</sup> K hi.
                                      6 K. a. hı
                                      8 F. C. Ca otan
 7 C Ca na.
 9 K. B. te.
                                     10 F vā
                                     12 C. Ca om.
<sup>11</sup> B a ca.
<sup>13</sup> K Agantukabhikkhūvatthuņ B °labhi° va°, sattamaŋ
                                     <sup>15</sup> B nıgga°
14 K. a la°
16 F om
<sup>17</sup> K. a. yeva carantı.
18 F. C Ca S. sesakan (for ye sakan?)
19 F. C Ca purimasamappitā va.
20 C Ca etan.
                                             21 F C Ca, hi
```

lajadayo pil pana puggalā eva 2 jīvitindriyapatībaddhā,3 evañ ca 4 te no bhikkhābhājanesu mā patīņsu,5 iminā kāranena patīcchādemā iti vatvā tehi saddhiņ vādapatīvādavasena bahuņ 6 kathaņ kathesuņ 7 Bhikkhū Satthāraņ upasaņkamītvā nīsinnakāle 8 taņ pavattīņ ārocayiņsu.9 Satthā bhikkhave alajjītabbe 10 lajjītvā lajjītabbe 11 alajjāmānā 12 nāma 13 duggatīparāyanā 14 hontī iti vatvā dhamman desento imā gāthā abhāsi

- 316. 'Alajjitā ye lajjanti, lajjitā ye na ¹⁵ lajjare micchāditthisamādānā sattā gacchanti duggatiņ
- 317 'Abhaye¹⁶ bhayadassıno bhaye ca abhayadassıno¹⁷ mıcchādıtthisamādānā sattā gacchantı duggatın' tı

Tattha alajjītā ye tī alajjītabbe, 18 bhikkhābhājanaŋ 19 hi 20 alajjītabbaŋ 21 nāma, te pana taŋ patīcchādetvā vicarantā tena lajjantī nāma, lajjītā ye tī apatīcchannena hirikopīnangena lajjītabbaŋ, 22 na 23 te pana taŋ apatīcchādetvā vicaiantā tena 24 lajjantī nāma, 25 tena tesaŋ

```
<sup>2</sup> K yeva.
    <sup>1</sup> B. om
    3 S ıīvınd°
    <sup>4</sup> B eva, om. ca. S. evam etc.
    <sup>5</sup> S °sū tı.
                                               6 K. bahū.
   <sup>7</sup> K B. karınsu
                                               8 K. nısīdana°
   9 K. B °cesun.
                                               10 B °bbena
   11 B °bbena C. uppall1°
   12 Ca om fr. paticchādema
                                               <sup>13</sup> K. ime
   <sup>14</sup> K B a va
                                               15 K. om.
   16 S. a. ca
                                               17 B S câ°.
   18 B °bbena
                                               19 S. °nā.
   20 C Ca p1
                                               <sup>21</sup> S. °bbā
   22 B °bbena.
                                               23 B S. om.
   <sup>24</sup> MSS. and edd lajjitāye na. (For the Cr does lajji-
taye = ^{\circ}tayye = ^{\circ}tayye?
   <sup>25</sup> F C. C<sup>*</sup>. a. tena tesan tan alanutan ti nāma
```

taŋ¹ alajjıtabbe² lajjitaŋ³ lajjıtabbe² ca¹ alajjıtaŋ³ tuccha-gahanabhāvena ca⁴ aññathāgahanabhāvena⁵ ca micchāditthi⁶ hoti, taŋ samādiyitvā² vicarantā³ te micchāditṭliisamādānā sattā niiayadibhedaŋ duggatiŋ gacchantī ti⁰ attho Abhaye ti bhikkhābhājanaŋ nissāya iāgadosa-mohamānaditthikilesaduccaritabhayānaŋ¹0 anuppajjanato bhikkhābhājanaŋ abhayaŋ nāma, bhayena¹¹¹ taŋ paticchādento¹² pana abhaye¹³ bhayadassino¹⁴ nāma, hiiikopīnañgaŋ¹⁵ pana¹⁶ nissāya rāgadīnaŋ uppajjanato¹² taŋ bhayaŋ nāma, tassa apaticchādanena¹⁶ bhaye¹ゅ ca²⁰ abhayadassino tassa²¹ aññathāgahanassa²² samādinnattā²³ micchāditthisamādānā sattā gacchanti duggatin²⁴ ti attho

Nīganthā desanāvasāne 25 saņviggamānasā pabbajīņsu, sampattānam pī 26 sātthīkā desanā 27 ahosī tī

Niganthānaŋ vatthu 28

```
<sup>1</sup> B om
                                            <sup>2</sup> F B C. C<sup>a</sup> obbena
<sup>3</sup> F. B C C<sup>a</sup> K obban C. C<sup>a</sup> om la ca al c
4 S. c' eva.
                                            <sup>5</sup> K aññattha°
 6 K ºıkā
 7 F. C Ca K °day°
 <sup>8</sup> K onti. B a pana.
                                            <sup>9</sup> K ty
10 F. C. Ca S omohānan dio
                                     F S °māyānan
11 F vena
                                            12 K B ontā
<sup>13</sup> C. C<sup>a</sup> a na
                                            14 Ca da o
15 K °kopinan
16 K a. tan K1. okopinanaggamanan
<sup>17</sup> C C<sup>a</sup> uppannato
18 K1 odantena.
19 K1 om
                                            20 S om
<sup>21</sup> MSS. and edd, except K. K<sup>1</sup> a. tan. K<sup>1</sup> a. abhayā
<sup>22</sup> F C C<sup>a</sup> ayathāvaga°. B. abhayâvagahanassa.
23 B a tan
                                            24 K K1. B t1.
<sup>25</sup> S a bahū
                    K. K<sup>1</sup>. B. des° bahū nı°.
26 K1 om.
27 K. K<sup>1</sup>, dhammade°
28 K1 om. ti ni° va°. K °avatthun. B a. atthaman.
```

9 Titthiyasāvakavatthu

Avajje¹ ti iman dhammadesanan Satthā Jetavane viharanto titthiyasāvake ārabbha kathesi

Ekasmin hi samaye aññatitthiyasāvakā² attano putte³ sammāditthikānan upāsakānan⁴ puttehi saddhin saparivāre⁵ kīlamāne⁶ disvā gehan āgatakāle 'na vo samanā² Sakyaputtiyā³ vanditabbā na pi⁰ tesan vihāran pavisitabban'¹⁰ ti sapathan kāiayinsu. Te ca¹¹ ekadivasan Jetavanavihāiassa¹² bahi¹³ dvārakotthakasāmante kīlantā pipāsitā¹⁴ ahesun. Ath' ekan upāsakadārakan ¹⁵ 'tvan ettha¹⁶ pānīyan pivitvā amhākam pi¹² āharāhī' ti vihāran ¹³ pahininsu ¹⁰ So vihāran pavisitvā²⁰ Satthāran vanditvā²¹ tam atthan ārocesi. Atha nan Satthā 'tvam²²² eva pānīyan pivitvā gantvā itare pi pānīyan²³ pivanatthāya idh' eva²⁴ pesehī' ti āha.²⁵ Te āgantvā²⁶ pānīyan pivinsu. Satthā te pakkosāpetvā tesan sappāyan dhammakathan²² kathetvā te acalasaddhe katvā saranesu ca²² sīlesu ca patitthāpesi²⁰ Te sakāni gehāni gantvā tam atthan mātāpītunnan³³⁰

```
<sup>1</sup> K. a. va°
                                                   <sup>2</sup> B °ıvā sā°
  <sup>3</sup> B ottā.
                                                   4 K1. om.
  <sup>5</sup> K. K<sup>1</sup>. pa°.
                                                   <sup>6</sup> K<sup>1</sup> kılāyamāne
  7 K1. onassa.
                                                   8 K. K<sup>1</sup>. Sā°.
                                                  10 K. oro obbo
 <sup>9</sup> K. B. nâpı.
11 K K1 B. om
                                                  12 B one vio.
<sup>13</sup> C bāhıra°. K bahıra°.
<sup>14</sup> B. °ıkā. C Ca S. pı bahı thitā. K te pı°.
15 K. K1 °an dã°
                                                  <sup>16</sup> B. a. gantvā
17 K1 om.
                                                  18 B. C Ca om.
19 C Ca āha
<sup>20</sup> B. pāvisi K<sup>1</sup>. om K K<sup>1</sup> a. pānīyan pivitvā.
<sup>21</sup> B. a. pānīyaŋ pivitvā
                                                  22 K1. tam.
28 B. 'ya'
                                                  <sup>24</sup> K. a. me.
<sup>25</sup> K K<sup>1</sup>. a so tathā akāsı
                                                  <sup>26</sup> C. C<sup>a</sup>. ānetvā.
27 K1 dhamman.
                                                  28 K. C. Ca. om.
29 K. K1. °ap°
                                                 30 K. K1. B. ounan
```

ārocesuŋ¹ Atha nesaŋ mātāpītaro 'puttakā no vipannaditthikā jātā' ti² domanassappattā parideviņsu Atha nesaŋ³ chekā⁴ patīvissakā manussā āgantvā domanassaŋ⁵ vūpasamanatthāya⁶ dhammaŋ² kathayīŋsu ⁶ Tesaŋ kathaŋ sutvā⁰ 'ime dārake samanassa Gotamass' eva¹o niyyādessāmā' ti¹¹ mahantena ñātīganena¹² vihāraŋ nayīŋsu Satthā tesaŋ āsayaŋ¹³ oloketvā dhammaŋ desento imā gathā abhāsī ¹²

- 318 'Avajje vajjamatino 15 vajje ca 16 avajjadassino miechādiṭthisamādānā sattā gacchanti duggatiņ
- 819 Vajjañ ca vajjato ñatvā avajjañ ca avajjato sammāditthisamādānā sattā gacchanti suggatin' 17 ti

Tattha avajje ti dasavatthukāya sammāditthiyā tassā upanissayabhūte 18 dhamme ca, vajjamatino 19 ti 'vajjaŋ idan' ti uppannamatino, 20 dasavatthukamicchāditṭhisaŋ-khāte 21 pana tassā upanissayadhammasaŋkhāte 22 ca vajje 23 avajjadassino, etissā 24 avajjaŋ 25 vajjato vajjañ 25 ca avajjato

```
<sup>2</sup> C Ca om.
   <sup>1</sup> B °ayınsu
   <sup>3</sup> B tesan.
                                                <sup>4</sup> B a sambahulā
   <sup>5</sup> K S °ssa°
                                                6 K1. °samatthāva
   <sup>7</sup> K °akathan K¹ om
                                                8 K K1 B a. te
   <sup>9</sup> K a vigatadomanassā te yan icchanti tan karissāma
  10 K °ssa evan.
                                               11 K a āhansu te
  12 K K1. a saddhin
                                               13 K1 B allhās°
  <sup>14</sup> K<sup>1</sup> ıman gātham āha
                                               15 K. K1 odassino.
  16 K<sup>1</sup> vā B om. S câv°
                                               17 B du°
  18 K1. °ssāya°
  19 K. odassino K1 vajjavatino idan
                                               21 B otthisao.
  <sup>20</sup> K<sup>1</sup> upajjamānā
  <sup>22</sup> S dasayatthukāya °ıyā tassā upanıssayabhūte dhamme.
B upanissayasa°.
  <sup>23</sup> K<sup>1</sup> valla B valle ca F C Ca. S. om.
```

24 K1 etassā

25 B °11e

natvā¹ gahanasaŋkhātāya micchāditthiyā samādinnattā² micchāditthisamādānā sattā duggatiŋ gacchantī ti attho. Dutiyagāthāya vuttavipariyāyena³ attho veditabbo.

Desanâvasāne sabbe pi⁴ tīsu saranesu patitthāya apaidparañ⁵ ca⁶ dhammaŋ sunantā sotâpattiphale patitthahiŋsū ti

> Titthiyasāvakānan vatthu ⁷ Nirayavaggavannanā nitthitā Dvāvīsatimo ⁸ vaggo.

¹ B katvā.

² C C^a om two.

³ K¹ vatthu° F C. C^a vuttapa°

⁴ K. B a. te ⁵ K pa°

⁶ K K¹ B om

⁷ K¹ no title K ^olyavatthun B a navaman

⁸ K1 dvāvisamo.

INDICES

I PROPER NAMES

AKANITTHA, 290 Akanitthabrahmaloka, 443 Akālarāvikukkutajātaka, 143 Aggâlava, 299 Aggâlavacetīya, 170 Aggâlavavıhāıa, 171 Aggidatta, 124, 241 Aggidattabrāhmanava°, 241-47 Ankura, 219-22 Angamagadha, 242, 247 Anguttarāpā, 363 Angulimāla, 169, 187 Angulimälatthera, 169, 185 Angulimālattherava°, 169-70 Acıravatī, 449 Ajagarapeta, 60 Ajagarapetava°, 60-4 Ajapālanigrodha, 195 Ajātasattu, 66, 152, 259 Añjanavana, 317 Aññataraupāsakava°, 261-4 Aññatarakutumbikava°, 276–8 Aññatarakuladārikava°, 260-\ñnatarakulaputtava°, 348-Aññataradaharabhikkhuva°, 161–3 Aññatarabrāhmanava° 284-86, 338-41, 392-8

Aññatarabhikkhuva°, 299 -302Atula, 325 Atulaupāsakava°, 325-9 Attadatthatthera, 158 Attadatthattherava°, 158–60 Attavagga, 134–60 Attavaggavannanā, 160 Anattalakkhanava°, 406-7 Anabhii atabhikkhuva°, 238-41 Anamataggakathā, 176 Anāgāmittherava°, 288-9 Anāthapındıka, 9, 54, 180, 189, 357, 464-5, 469, 481 Anāthapindikaputtakālava°, 189–92 Anāthapındıkasetthıva°, 9-Aniccalakkhanava°, 405-6 Anitthigandhakumāra, 281 Anıtthıgandhakumārava°, 281-4Anutīracārī, 141 Anubuddha, 237 Anuruddha, 218, 295 Anuruddhatthera, 221, 471 Anotattadaha, 222 Abhayarājakumāra, 166 Abhayarājakumārava°, 166-67 Abhidhamma, 219, 223

Abhidhammapitaka, 216, 218, 222-3
Arati, 196, 199
Ariya, 396
Ariyabālisikava°, 396-8
Avaroja, 364
Avihā, 290
Avīci, 47, 54, 64, 151, 181, 189, 209, 225, 384, 416
Asaññataparikkhārabhikkhuva°, 15-16
Asadisadānava°, 183-9
Ahicchatta, 242

Akāsagangā, 360 Ananda, 77, 125, 154, 203, 330, 342, 430, 441, 464 $\bar{\text{A}}$ nandatthera, 27, 45, 79, 84, 111, 127, 131, 136, 176, 207, 236, 247, 323, 326, 360, 378, 430, 441 A nandatthei auposathapañhava°, 236-8 Anandat therapucchitapañhava°, 247-9 Anandattherassa Udanagathāva°, 127-9 Abhassaraloka, 258 Abhassarā, 258 Alavika, 299 Alavī, 170, 261 Asālhipunnamā, 205, 308

Indaka, 219–22 Indasālaguhā, 270 Isigili, 246 Isipatana, 292, 446 Isipatanamahāvihāra, 291 Issāpakataitthiva°, 486–7

Ugga, 465 Ugganagara, 465, 470 Uggasetthī, 465 Ujjhānasaññittherava°, 376— 77 Ujjhānasaññī, 376 Uttara, 232 Uttarakuru, 222 Uttarā, 104, 302 ff Uttarāupāsıkāva°, 302-14 Uttarittherī, 110 Uttarittherīva°, 110–11 Udāna, 474 Udāyıtthera, 345 Udāyī, 346 Udenacetiya, 246 Upananda, 141 Upanandasakyaputta, 139 U panandasakyaputtattherava°, 139–42 Upavattana, 377 Upālitthera, 145 Uposathakula, 248 Uppalavannattheri, 211 Urangajātaka, 277

Ekavihāritthera, 471 Ekavihārittherava°, 471-3 Ekasātaka, 3 Ekuddānatthera, 384 Ekuddānattherava°, 384-6 Erakapatta, 280 Erakapattanāgarājava°, 230-36

Kakusandha, 236 Katāhakajātaka, 358 Katthavāhanarājā, 135 Kanhausabhajataka, 213 Kanthaka, 195 Kapılapura, 163 Kapilavatthu, 254, 295 Kassapa, 9, 146 Kassapadasabala, 250, 479 Kassapadasabalassa Suvannacetiyava°, 250-3 Kassapabuddha, 52, 61, 146, 223, 315, 405, 411, 483 Kassapasammāsambuddha, 230Kākajātaka, 423

Kāsigāmaka, 259 Kāla (amacca), 186, 188 Kāla (Anāthapındıkassa putta), 189 Kāla (upāsaka), 158 Kālatthera, 155 Kālattherava°, 155–6 Kālasılā, 65-6 Kālasılâtavī, 66 Kisagotami, 432 Kısāgotamīva°, 432-3 Kukkutandakhādıkāva°, 449 - 51Kukkutamitta, 24 Kukkutamittava°, 24-31 Kundakasındhavapotakajātaka, 325 Kundadhāna, 54 Kundadhānatthera, 52 Kundadhānattherava°, 52-8 Kumārakassapa, 146 Kumärakassapatthera, 144 K u m ārakassapamātuttheriva°, 144-9 Kumbhajātaka, 103 Kurungamigajataka, 152 Kururattha, 193, 242, 247 Kusarājakālika, 266 Kusinārā, 377 Kelāsa, 217 Koka, 31 Kokanada, 134 Kokasunakhaluddakava°, 31-4 Kodhavagga, 104, 295-331 Kodhavaggavannanā, 331 Konāgamana, 236 Koliyanagaravāsino, 254 Xoliyā, 254 Kosalaiājā, 180, 241, 259 parājayava°, Kosalarañño 259 - 60Khema, 487 Khemaka, 483 Khemava°, 481–3

Gangā, 155, 199, 229-31, 363, 439 Gangarohana, 443 Gangârohanava°, 436-49 Ganda, 206-7. Gandambarukkha, 206 Gandhakutī, 3, 8, 62, 98, 112, 166, 179, 261–2, 364, 428, 475 Gandhakumāra, 87 Gandhamādana, 91, 93, 367, 371 Gandhasetthi, 87 Gambhīracārī, 141 Garulasakuna, 135 G_{11}] hakūta, 60, 321, 410, 416, 479 Goghātakaputtava°, 332-8 Gotama, 11, 65, 79, 101, 247, 251, 374, 377, 392, 394, 474, 476, 478 Gotamagotta, 458 Gotamacetiya, 246 Gosingasālavana, 246 Ghatikārasuttanta, 251 Gharani, 209

Candakumāra, 73 Candapadumā, 363, 373 Candimasuriyā, 97 Ciñcamānavikava°, 178-83 Ciñcamānavikā, 178 Citta, 463 Cittakūta, 217 Cittagahapativa°, 463-5 Cıntamanı, 90 Cīrasāmanerī, 211 Cundasāmanera, 211 Cullasārı, 351 Cullasā. iva°, 351-5 Cullânāthapındıka, 210, 218 Cūlakālaupāsaka, 157 Cūlakālaupāsakava°, 157-60 Cūlasubhaddā, 465 Cūlasubhaddāva°, 465-71

498 Induces

Cūlanāthapındika, 145 Cūlekasātakabrāhmana, 1 Cūlekasātakabrāhmanava°, 1-5 Chaddantakula, 248 Channa, 195 Chabbaggiyava°, 330-1, 382-84 Chabbaggiyā, 48, 382 Chabbaggiyānan va°, 48-9, 49-50

Janapadakalyānī Rūpanandattherī, 113 Janapadakalyānī Rūpanandattheriva, 113-19 Jambudīpa 10, 66, 211, 364, 368, 370, 374 Jambudīpavāsmo, 232 Jarāvagga, 100–33 Jarāvaggavannanā, 133 Jarāsutta, 320 Jātīvāvana, 368 Jīvaka, 106, 108 Jivakambavana, 246 Junha, 186, 188–9 Jetthamūlamasa, 254 Jetavana, 1, passim Jetavanagandhakutī, 301

Ñātik alahavūpasamanava°, 254–7

Takkasılā, 334, 445
Tanhā, 196, 199
Tathāgata, 2, passım
Tayojanava°, 38–44
Tāvatıŋsa, 219
Tāvatıŋsadevaloka, 8, 291
Tāvatıŋsabhavana, 7, 52, 216, 218, 298
Tāvatıŋsā, 280
Tiŋsabhikkhuva°, 176–7
Titthiyava°, 393–6
Titthiyasāvakava°, 492–4

Tinnan bhikkhūnan va° 273-6 Tissa, 268 Tissatthera, 268, 341 Tissattherava°, 267-9, 341-4 Tissadaharava°, 357-9 Tucchapothila, 417 Tusita, 226 Tusitabhavana, 121, 431 Tusitavimāna, 173, 219, 342 Todeyyagāma, 250

Dakkhinapatha, 248 Dandavagga, 48–99 Dandavaggavannanā, 99 -Datta, 278 Dabba Mallaputta, 321 Dasabala, 104, 466, 486 Dārusākatīkaputtava[°], 455-60 Dīghâyubuddha, 52 Dîpañkara, 128 Dukkhalakkhanava⁶, 406 Duccaritaphalânubhavasattava,° 479–80 Dubbacabhikkhuva°, 483-5 Devadatta, 145, 147–8, 152, Devadattapakkhıya, 145 Devadattapurisā, 148 Devadattava°, 152–3 Devorohana, 443 Dvattinsakāra, 168 Dhananjayasetthi, 363, 466 Dhammatthavagga, 380-400 Dhammatthavaggavannanā. 400 Dhuravihāra, 224, 332

Naggasamanakā, 67 Nandā, 117—8 Nandiya, 290 Nandiyava°, 290—4 Nandivisālajātaka, 218 Nāthaputta, 200—1 Niganthānan va°, 489–91 Nigrodhajātaka, 148 Nigrodhârāma, 44, 163, 295 Nirayavagga, 474–94 Nirayavaggavannanā, 494

Pakinnakavagga, 436-73 Pakınnakavaggavannanā, 473 Paccekabuddha, 91, 237 Pañcaupāsakava°, 360-3 Pancasataupāsakava°, 355-7 Pañcasatadarakava°, 286-8 Pañcasatabhikkhuva°, 401-4 Pañcasatavipassakabhikkhuva°. 165–6 ' Pañcasālā, 257 Pañcasikha, 225, 270 Patācārava°, 434–5 Patācārā, 434 Pandukambalasılä, 217-9 Pandupura, 449 Padumuttarabuddha, 146 Padhānakammikatissa, 407 Padhānakammıkatıssattherava°, 407-10 Padhānikatīssatthera, 142 Padhānikatīssatthera va°, 142-4Pasenadı, 78 Pasenadi Kosala, 2, 34, 145, 206, 241, 264Pasenadikosalava°, 264–7 Pāpavagga, 1–47 Pāpavaggavannanā, 47 Pındolabhāradvāja, 201 Pipphaliguhā, 6 Piyavagga, 273-94 Piyavaggavannanā, 294 Pilotikatthera, 84 Pilotikattherava°, 84-7 Punna, 302, 363 Punnakasetthi, 104 Punnā, 321 Punnāya va°, 321-5

Pūrana, 208 Pūranakassapa, 208 Pesakāradhītuva°, 170-6 Pothila, 417 Pothilattherava°, 417-21

Bandhumatī, 81 Bahudhanasetthi, 307 Bahubhandikabhikkhuva°, 72 - 8Bārānasīrājā, 73, 150 Bārānasīvāsī, 42. 68 Bārānasisetthī, 87, 365 Bārānasī, 40-1, 124, 129, 230, 290, 365, 429, 445 Balavagga, 463 Bimbisāra, 204, 438, 443 Bılalapadakasetthi, 17 Bilālapādakasetthiva°, 17-20 Buddha, 103 Buddhagunā, 441 Buddhadattika, 301 Buddhapamukha, 17 Buddhapitā, 81 Buddhapūjā, 101 Buddhavagga, 200-53 Buddhavaggavannanā, 253 Buddhavisaya, 228 Beluvagāmaka, 269 Bodhırājakumāra, 134 Bodhirājakumai ava°, 134–9 Bodhisatta, 73, 181, 242 Brahmaloka, 146, 215, 225, 244, 281, 310 Brahmäno 258 Biāhmanavagga, 187 Bhagavā, 19 Bhattabhatika, 90 Bhaddiya (nagara), 363, 372, Bhaddiyabhikkhuva°, 451-3 Bhaddiyabhikkhū, 451 Bhāradvāja, 203 Bhummatthakadevā, 443 32 - 2

Maggavagga, 401–35 Maggavaggavannanā, 435 Majjhimadesa, 248, 489Majjhimanikāya, 251 Manıkārakulūpagatıssatthera, 34 Manıkārakulūpagatıssattherava°, 34-7 Maddarattha, 281 Madhurapācikā, 422 Mandhātā, 240 Mandhātujātaka, 240 Malavagga, 332–79 Malavaggavannanā, 379 Malla, 377 Mallikā, 184 Mallıkādevī, 119 Mallıkādevīva°, 119-23 Mahāekasātakabrāhmana, 1 Mahākassapa, 6 Mahākassapatthera, 7, 287 Mahākāla, 149 Mahākālaupāsakava°, 149-Mahākālavatthu, 157 Mahākosala, 241 Mahāgotamabuddha, 171 Mahādhanavānija, 21, 429 Mahādhanavānijava°, 21-4, 429 - 31Mahādhanasetthiputta, 129 Mahādhanasetthiputtava°, 129 - 33Mahânāthapındıka, 145 Mahāpadumakumāra, 181 Mahāpadumajātaka, 181 Mahāparınıbbānasutta, 251 Mahābiahmā, 226 Mahābrahmāno, 225 Mahāmāyā, 223, 318 Mahāmoggallāna, 201, 218, 227, 291, 479 Mahāmoggallānatthera, 60, 65, 212, 224, 242, 314, 410

Mahāmoggallānatthera pa ñhava°, 314–17 Mahāmoggallānattherava°, 65 - 71Mahārājāno (cattāro), 12, 96 Mahālı, 438 Mahāvana, 246, 460, 480 Mahinsāsakakumāra, 73 Mahinsäsakumära, 77 Māgandiyabiāhmana, 193 Māgandiyava°, 193–9 Māgandīyā, 193 Mātalı, 225 Māra, 195, 257, 403 Mārakāyīkā devatā, 102 Mārajāla, 175 Māradhītaro, 193 Mārabala, 127 Mārava°, 257-9 Māravijaya, 441 Mendakasetthiva°, 363-76 Mendakasettbī, 363 Moggallāna, 61, 202, 218, 224, 242, 292, 345, 397, 411

Yama, 337 Yamakappātihāriya, 443 Yamakappātihāriyava°, 199— 230 Yamakapātihīra, 213, 222 Yugandhara, 216-17

Ragā, 196, 199
Ratanasutta, 123, 438, 441-2
Rājagaha, 6, 30, 61, 104, 144, 154, 286, 299, 302, 411, 489, 444, 455-6
Rājagahasetthī, 321
Rāhulakumāra, 118
Rūpanandā, 115
Revatatthera, 168, 326
Revatī, 290
Rohinī (nadī), 254

Rohinī, 295 Rohinīkhattiyakaññāva°, 295-9

Lakuntakabhaddiya tthera, 387, 453 Lakuntakabhaddıyattherava°, 387–8, 453–5 Lakkhanatthera, 60, 410, 479 Lājadevadhītā, 6 Lājadevadhītāva°, 6–9 Lāludāyitthera, 5, 123, 344 Lāludāyittherava°, **344–8** Lāludāyī, 125, 346 Licchavi, 279–80, 438 Lokavagga, 161–92 Lokavaggavannanā, 192 Lohapāsāda, 472

Vaggumudātīriyabhikkhuva°, 480–1 Vaggumudātīrīyā, 480 Vajirakumārī, 266 Vajjiputtaka, 460 Vajjiputtakabhikkhuva°, 460 - 3Vajjirattha, 460 Valāhakassarājakula, 248 Vātavalāhaka, 208 Vāsava, 270 Vınıcchayamahāmattava°, 380-2 Vimānavatthu, 252 Vipassidasabala, 1 Vipassibuddha, 81, 364 Vipassisammās ambuddha, 236Visākhā, 54, 59, 100, 145, 161, 180, 278, 357, 363, 466 Visākhâdīnaņ Upasikanan Uposathakammava°, 58-

60

Visākhāya Sahāyikānaŋ va°, 100-3 Visākhāva°, 278–9 Vissakamma, 470 Vīranatthambhaka, 124 Vepulla, 246 Vebhāra, 246 Verambhavātā, 185 Velāma, 10 Velāmasutta, 11 Veluvana, 24, 60, 65, 152, 154, 166, 246, 286, 302, 330, 348, 410, 436, 438, 455, 479 Vesālī, 267, 279, 436, 460, 480 Vessantarajātaka, 164 Vessabhū, 236 Vessavana, 74

Sakka, 12, 13, 96, 180, 208 217, 225, 269, 298, 441, 470 Sakkā, 254 Sakkupatthānava°, 269–72 Sakyaputtīyā, 476 Sankassanagara, 199, 224-5 227Sankha, 445 Sanghabhedaparisakkanava°, 154-5 Sanjikāputta, 134 Sattarasavaggīyā, 48 Sattasırīsakamūla, 230 Satthā, 1, passim Santatımahāmatta, 78, 167 Santatımahāmattava°, 78–84 Samıddhı, 241 Sambahulaadhımānıkabhık khūnaŋ va°, 111-12 Sambahulakumārava°, 50–1 Sambahulabhikkhuva°, 249-50, 388–90, 487–9 Sambahulamahallaka bhikkhuva°, 421–5

Sambahulasīlādisampannabhikkhuva°, 398–400 Sambuddha, 217-9 Sammāsambuddha, 13 Sammunjanitthera, 168 Sammuñjanittherava°,168-9 Sahassavagga, 432, 434 Sākīyā, 254 ff. Sāketa, 317 Sāketabrāhmanava°, 317—21 Sāgalanagara, 281 Sārīputta, 77, 222, 226 ff, 345, 397, 426 Sārīputtatthera, 94, 222.226-7, 303, 326, 425 Sāvatthivāsino, 17, 113, 179 Savatthi, 1, 23, 51, 94, 242, 273, 281 Sikhī, 236 Siddhattha, 195 Sineru, 102-3, 211-12, 216, 224 - 5Sırımā, 104, 308 Sırımāva°, 104-9 Sukhakumāra, 95 Sukhavagga, 254–72 Sukhavaggavannanā, 272 Sukhasāmanera, 87 Sukhasāmanerava°, 87–99 Sugata, 250, 428–9 Sudassana, 265 Suddhâvāsabhūmi, 336

Suddhâvāsā, 289 Suddhodana, 163, 318 Suddhodanava°, 163-5 Sundarīparībbājīkā, 474 Sundarīparībbājikāva°, 474-78 Sundaiī, 474 Suppabuddha, 45 Suppabuddhasakka, 44 Suppabuddhasakkava°, 44-7 Subhadda, 377 Subhaddaparıbbājakava°, 377 - 9Subhaddā, 467 Sumangalasetthi, 61 Sumanadevi, 363 Sumanasetthī, 104, 302Suyāma, 226 Suriyakumāra, 73 Suvannakārattherava°, 425— 29Susīma, 445 Sūkarapetava°, 410–17 Seyyasakatthera, 5 Seyyasakattherava°, 5-6 Somadatta, 124-5

Hatthaka, 390 Hatthakava°, 390-1 Himavanta, 74, 135, 182, 222, 469-70

II WORDS AND SUBJECTS

Acelaka, 489 Aceharā, 8, 19 Attāla, 488 Atthakabhatta, 104 Atthicammâvasesa, 43 Atthisankhalikapeta, 479 Atitha, 347 Atidhonacārī, 344

Atipariceāga, 11 Attadattha, 159 Anagghāni (cattāri), 120, 186 Abbāhana, 404 Ariyasaccāni (cattāri), 246 Alāta (?), 442 Avaddhi, 335 Avamangala, 128 Asakkhara, 401 Kākasūra, 352 Asadısadāna, 120 Kālakannī, 31, 38, 181 Asubhakammatthāna, 425 Kitavā, 375 Kuta, 18 Kuthārī, 59 Ajānīyā (catasso), 49 Kundakangarapuva, 324 Adhāraka, 290 Kulassa angārabhūtā, 350 Apokasına, 214 Kedālamaliyādā, 6 Alhakathālıkā, 370 Kerātika, 390 Aviñjanatthāna, 97, 98 Kojava ($cf \ i \ 177$), 297 Khatakhatasadda, 330 Ukkhalī, 371 Khandicca, 123 Uttarımanussadhammapārā-Khāribhanda, 243 jika, 480 Khīrapaka, 424 Uttitthe, 165 Udakakalaha, 256 Gandāgandajāta, 297 Udakarakkhasa, 74 Ganduppāda, 361 Uddāma, 488 Gulakīlā, 455 Uddhanapantı, 219 Gendukā, 364 Unnañgala, 10 Gehappavesanamangala, 307 Uppandeti, 41 Ghosappamānika, 114 Uppathacāra, 356 Ussūra, 305 Catumahāpatha, 83 Ukā, 342 Catusaccadhamma, 386 Catussāla, 291 Cittan-pittan, 15 Elāluka, 315 Uīvaravaŋsa, 342 Corapapāta, 182 Opuñchati, 296 Chattamangala, 307 Chaviroga, 295 Kacavarachaddanı, 7 Kacchu, 297 Janapadacārittan, 365 Kancanathupa, 483 Kanājika, 10 Kannikāmandala, 66 Tatatatāyati, 328 Kattukamyatā, 289 Tabbiparīta, 275 Kantatı, 273 Tambavammika, 208 Kappavināsaka (aggı), 362 Talasattika, 50 Kammantabherī, 100 Tasara, 172 Karajakāya, 420 Tālacchidda, 8 Tımbarüsaka, 315 Karanda, 18 Karamara, 487 Tejokasına, 214 Temana, 419 Karala, 38

> Thaddhamaecharī, 313 Thullaphusıtaka, 243

Kalı, 375

Kalıngara, 315

Dānaveyyāvatika, 19
Dāruammana, 870
Dāsavya, 35
Dibbapannākāra (dasavidha), 292
Dupatta, 419
Devadhammā, 74
Dohalinī, 95
Dvārabāha, 273
Dhammakaraka, 290, 452
Dhammaphosaka, 81
Dhammaphosaka, 81
Dhammaphosaka, 190
Dhammappamānika, 114
Dhātucetiya, 29
Dhuragāma, 414

Nakkhattapāthaka, 361 Nimmathana, 404 Nivāpa, 303 Nesāda, 24

Pacchatovatti, 197 Pacchāmukhakarana, 155 Patakancuka, 295 Patikantaka, 456 Pativinso, 304 Pathamasanghådises akamma, 5 Padabhāna, 345 Padara, 296 Pabhangubhava, 71 Paradārakamma, 481 Pavenipālaka, 386 Pahāradānasıkkhāpada, 48 Pānātīpātaveramanīsīkkhāpada, 355 Pāpanınna, 4 Pingalakapillaka, 206 Picchilamagga, 4 Pitakāni (tīni), 262 Pubbavatti, 117 Pulava, 411 Pelā, 34 Phandavati, 382

Pharusaka, 316

Babbaja, 451 Bilangadutiya, 10 Brahmapphotana, 210 Bhadanta, 414 Bhusa, 375 Bhūtagāmasikkhāpada, 302

Makacı, 68
Matakabhatta, 25
Madhupatala, 323
Mantajjhāyaka, 361
Marīcikammatthāna, 165
Mahânasa, 309
Māna (tividha), 252
Mukhasankocana, 270

Yantanālı, 215 Yugaggāhakathā, 57 Yogâvacarabhıkkhu, 241

Randha, 376 Rūpappamānika, 113

Lükhappamānika, 114

Vansânurakkhaka, 386 Vaddalıkā, 339 Vanatha, 424 Varanakatthabhañja, 409 Vassagga, 105 Vādakkhitta, 390 Vittha, 66 Visattikā, 198 Vissagandha, 393 Vekalla, 22 Vemakoti, 175 Vemānika, 192 Vesiyā, 275 Vodāna, 405

Saantara, 488 Sañkā, 485 Saŋgāmabherī, 298 Satapākatela, 311 Sattasurryapātubliāva, 362 Satthāro (cha), 437 Sanneti, 29 Sabbacatukka, 3, 4 Sabbatthaka, 3 Sabbasolasaka, 3 Samāgamā (tayo), 443 Sampattiyo (tisso), 183 Sampadā (catasso), 93 Sammajjani, 7 Saraka, 7 Saratunda, 32 Sasakkhara, 401

Sāgataŋ, 293
Sālıka, 33
Sālısīsā, 6
Sıkharathūpī, 364
Sıkhāpada, 16
Sumanamakula, 371
Surāsonda, 129
Sūrakāka, 352
Sevāla, 199

Hıntāla, 451

III GĀTHĀS IN THE COMMENTARY

Akkodhena jine kodhan (223), 104
Ajj' eva kiccan ātappan, 430
Adhicetaso appamajjato, 384
Anutīlacārī nangutthan, 141
Api nū hanukā santā, 423
Appan vata jīvitan idan, 320
Amātāpitari sanvaddho, 143
Ayan so Indako yakkho, 220
Asuci pūtilomo 'si, 346

Āturaŋ asuciŋ pūtiŋ, 117

Icehitan patthitan tuyhan
. jotiraso yathā, 92
Icehitan patthitan tuyhan
.. pannarasī yathā, 92

Ujjangale yathā khette, 220 Urago va tacan jinnan, 277 Usabhan pavaran viran (423), 187

Ekakā mayaŋ araññe viharāma, 460
Ekako tvaŋ araññe viharası, 461
Evaŋvihārī ātāpī, 430

Oghena vuyhatī bālo, 233 Oloketvāna Sambuddho, 220

Kāyakamman sucī tesan, 467 Kin su adhīpatī rājā, 231 Kīdīsā samanā tuyhan, 467 Kena ssu vuyhatī bālo 233

Gangāya vālukā khīye, 229 Gato nu Cittakūṭan vā, 217

Catuppado ahaŋ samma, 346 Codito bhāvitattena, 220 Chadvārâdhipatī rājā, 233

Dayhamāno na jānāti, 277

Tath' eva sīlavantesu, 221
Tāvatujse yadā Buddho, 219
Titthante nibbute câpi, 258
Tinadosāni khettāni icchādosā (857), 222
Tinadosāni khettāni rāgadosā (856), 221
Tvañ ca kho man vijānāsa 325

Dasasu lokadhātūsu, 219
Disvāna Tanhaŋ Aratiŋ Ragañ ca, 199
Dye me gonā mahārāja
ganha khattiya, 125
Dve me gonā mahāiāja
dehi khattiya, 125

Na kocı devo vannena, 219 Na me dittho ito pubbe, 226 Nâdatthā parato dosaŋ, 181 Nigrodham eva seveyya, 148

Paccati munino bhattan, 37
Parosahassam pi samāgatānan, 230
Pavivekarato dhīro, 218
Pasaņsāya unnato loko, 468
Puccha Vāsava man pañhan, 270
Pubbe va sannivāsena, 30, 319
Phalan ve kadalin hanti, 156

Bahum pi so vikattheyya, 358 Bhutya tinanariahagan 325

Bhutvā tinaparighāsaŋ, 325

Manāpam eva bhāseyya, 213 Manujassa sadā satīmato, 265

Mahādānaŋ tayā dınnaŋ, 220 Mıddhī yadā hotı mahagghaso ca (325), 265

Yato yato garudhulan, 213 Yattha posan na jānanti, 325 Yathā idaŋ tathā etaŋ, 117
Yathā nadī ca pantho ca,
349
Yathâpı bhaddake khette,
221
Yaŋ pubbe taŋ visesehi, 80
Yasena unnato loko, 468
Yasmiŋ mano nivisati, 319
Yāvatā candimasuriyā pariharanti, 240
Ye ca saŋkhatadhammāse,
228

Yo ca pubbe pamajjitvā, 169 Yo ca vassasatan jīve amatan padan (114), 432 Yo ca vassasatan jīve udayavyayan (113), 434 Yo pubbe karanīvāni, 409

Rattassa hi ukkutikan padan bhave, 195

Lābhena unnato loko, 468

Viceyyadānan dātabban, 221 Viceyyadānan Sugatappasatthan, 221 Vimalā sankhamuttâbhā, 468

Sukaraŋ sādhunā sādhu, 154 Sukhındrıyā sukhamānasā, 467 Sukhena unnato loko, 468

Hırıottappasampannā, 76

IV GĀTHĀS IN VAGGAS IX –XXII

Akatan dukkatan seyyo, 314 Akkodhena jine kodhan, 223 Acaritvā brahmacariyan anutthunan, 156

Acaritvā brahmacarīyaŋ . . . pallale, 155 Atthīnaŋ nagaraŋ kataŋ, 150 Attadatthaŋ paratthena, 166

Attanā va katan pāpan . manin, 161 Attanā va katan pāpan . . . visodhaye, 165 Attānañ ce tathā kaynā, 159 Attānañ ce piyan jaññā, 157 Attanam eva pathaman, 141 Attā hi attano nātho, 160 Atha pāpāni kammāni, 136 Athav' assa agāiāni, 140 Anupubbena medhāvī, 239 Anūpavādo anūpaghāto, 185 Anekajātisansāran, 153 Andhabhūto ayan loko, 174 Apı dıbbesu kāmesu, 187 Apuññalābho ca gatī ca pāpikā, 310 Appassutâyan puriso, 152 Abhaye bhayadassino, 317 Abhitthaietha kalyāne, 116 Abhūtavādī nirayan upeti, 306 Ayasā va malan samutthitan, 240 Ayoge yunjan attanan, 209 Alankato ce pi samañ careyya, 142 Alajjita ye lajjanti, 316 Avane vanamatino, 318 Asajjhāyamalā mantā, 241 Asāhasena dhammena, 257 Asso vathā bhadro kasānıvittho, 86 Ahınsakā ye munayo, 225 Akāse padaņ natthi . . iñji-* tan, 255 Ākāse padan natthi . . . ta-

thāgatā, 254

285

Arogyaparamā lābhā, 204

Idha vassan vasissāmı, 286

Ucchinda sıneham attano,

Utthānakālamhi anutthahāno. 280 Uttitthe nappamaijeyya, 168 Udakan hi nayanti nettikā, 145 Upanītavayo va dāni 'sı, 237 Ekan dhamman atītassa, 176 Ekasanan ekaseyyan, 305 Etan bi tumbe patipannā. 275Etan kho saranan kheman, Etam atthavasan ñatvā, 289 Etha passath' iman lokan, 171 Evan bho puisa jānāhi, Es' eva maggo, natth' añño, 274Kayırañ ce kayılath' enan, 313Kāmato jāyatī soko, 215 Kāyappakopaņ rakkheyya, 231 Kāyena saņvutā dhīrā, 234 Kāsāvakanthā bahavo, 307 Kiccho manussapatılābho, 182 Kuso yathā duggahito, 311 Kodhañ jahe vippajaheyya mānan, 221 Ko nu hāso kim ānando, 146 Khanti paraman tapo titikkhā, 184

Gabbham eke uppajjan Gahakātaka dittho 'si,

Cattāri thānāni naro pamatto, 309 Cirappavāsiņ purisaņ, 219 Chandajāto anakkhāte, 218 Jayaŋ veraŋ pasavatı, 201 Jıghacchā paramā rogā, 203 Jīrantı ve rājarathā sucittā, 151

Tanhāya jāyatī soko, 216 Tato malā malataraŋ, 243 Tath' eva katapuññam pi, 220

Tan puttapasusammattan, 287

Tamhi saccañ ca dhammo ca, 261

Tasmā piyaŋ na kayııātha, 211

Tumhehi kıccan ātappan, 276

Te tādīse pūjayato, 196

Dadantı ye yathāsaddhan, 249

Dukkhan dukkhasamuppādan, 191 Duppabbajjan durabhira-

Duppabbajjan durabhiraman, 302 Dullabha purisân 193

Dullabho purisâjañño, 193 Dure santo pakāsenti, 304 Dhammañ care sucaritan, 169

Dhīrañ ca puññañ ca bahussutañ ca, 208

Na antalikkhe na samuddamajjhe . . pāpakammā, 127

Na antalikkhe na samuddamajjhe . . . maccu, 128 Na kahāpanavassena, 186 Nagaran yathā paccantan, 315

Na câhu na ca bhavissati, 228

Na tāvatā dhammadharo, 259 Na tena arıyo hotı, 270 Na tena thero hotı, 260 Na tena bhikkhu hoti, 266
Na tena hoti dhammattho, 256
Natthi rāgasamo aggi . . . nadī, 251
Natthi rāgasamo aggi . . . sukhai, 202
Na naggacariyā na jatā na pankā, 141
Na mundakena samano, 264
Na monena munī hoti, 268

Na tena pandito hoti, 258

Na vākkaranamattena, 262 Na ve kadariyā devalokaņ vajanti, 177

Na santī puttā tānāya, 288 Na sīlabbatamattena, 271 Někkhan jambonadasseva,

230 N' etan kho saranan kheman, 189

Pandupalāso va dāni 'si, 235 Pathavyā ekarajiena, 178 Paradukkhūpadhānena, 291 Paravajjānupassissa, 253 Parijinnan idan rupan, 148 Pavivekarasan pitvā, 205 Passa cittakatan bimban, 147 Pānimhi ce vano nâssa, 124 Pāpañ ce puriso kayirā pāpassa uccayo, 117 Pāpañ ce puriso kayırā puññassa uccayo, 118 Pāpāni parīvajjetī, 269 Pāpo pi passati bhadran, 119 Piyato jäyatī soko, 212 Pūjārahe pūjayato, 195 Pemato jāyatī soko, 213 Poranam etam Atula, 227 Phusāmi nekkhammasukhan, 272

Bahun ve saranan 188 Bālasangatacārī hi, 207 Bhadro pi passati pāpan, 120

Maggān' atthangiko settho, 273Mattāsukhapariccāgā, 290 Manopakopan rakkheyya, 233Mal' itthiyā duccaritan, 242 Mātaraņ pitaraņ hantvā. khattıye, 294 Mātaraŋ pitaraŋ hantvā sotthive, 295 Mā piyehi samāgañchi, 210 Mâppamaññetha pāpassa, 121Mâppamaññetha puññassa, 122Mā voca pharusan kañcı. 133

Yan hi kiccan tad apaviddhan, 292 Yan kiñci sithilan kamman, 312Yan ce vinnu pasansanti, 229Yathā dandena gopālo, 135 Yathā bubbulakaŋ passe, 170 Yassa accantadussilyan, 162 Yassa c'etan samucchinnan adhigacchati, 250 Yassa c'etan samucchinnan vuccatı, 263 Yassa jälini visattika, 180 Yassa jitan navajiyati, 179 Yassa pāpaŋ kataŋ kammaŋ, 173Yān' ımānı apatthāni, 149 Yāvan hi vanatho na chijjati, 284 Ye jhānapasutā dhīrā, 181 Yesañ ca susamāraddhā, 293 Yo appadutthassa naiassa dussati, 125
Yogā ve jāyatī bhūiī, 282
Yo ca pubbe pamajjitvā, 172
Yo ca sametī pāpāni, 265
Yo ca buddhañ ca dhammañ ca, 190
Yo dandena adandesu, 137
Yo 'dha puññañ ca pāpañ ca, 267
Yo pānam atimāpeti, 246
Yo ve uppatitan kodhan, 222
Yo sāsanan arahatan, 164

Ratīyā jāyatī soko, 214 Rājato va upassaggan, 139

Vacīpakopan takkheyya, 232 Vajjañ ca vajjato ñatvā, 319 Vanan chindatha, mā rukkhan, 283 Vācanurakkhī manasā susanvuto, 281 Vānijo va bhayan maggan, 123 Vedanan pharusan jānin, 138

Sace neresi attānan, 134
Saccan bhane na kujihevya 224
Sadā jāgai amānānan, 226
Saddho sīlena sampanno, 303
Sabbapāpassa akaranan, 163
Sabbe tasanti dandassa sabbe bhāyanti maccuno, 129
Sabbe tasanti dandassa sabbesan jīvitan piyan, 130
Sabbe dhammā anattā ti, 279
Sabbe sankhārā aniccā, 277
Sabbe sankhārā dukkhā ti,

278 Sādhu dassanaŋ rarıyānaŋ, 206 Sīladassanasampannan, 217 Sukarāni asādhūni, 163 Sukhakāmānı bhūtāni VΟ dandena na hinsati. 132 Sukhakāmānı bhūtānı yo dandena vihinsati, 131 Sukho buddhānan uppādo, 194Sujīvan ahirikena, 244 Sudassan vanjan annesan, 252 Suppabuddhan pabujjhanti . . . ahinsāya rato mano, 300 Suppabuddhan pabunhanti . kāyagatā satı, 299 Suppabuddhan pabujihanti . . . dhammagatā satı, 297 Suppabuddhan pabujihanti ... buddhagatā satī, 296 Suppabuddhan pabujihanti

. . . bhāvanāya rato mano,

301

Suppabuddhan pabujihanti sanghagatā satī, 298 Surāmeravapānañ ca. 247 Susukhan vata jīvāma anāturā, 198 Susukhan vata jīvāma anussukā, 199 Susukhan vata jīvāma averino, 197 Susukhan vata jīvāma yathā, 200 Seyyo ayogulo bhutto, 308 So karohi dipam attano upehisi, 238 So karohi dipam attano ehisi, 236

Hansā ādiccapathe yanti, 175 Hirīnisedho puriso, 143 Hirīmatā ca dujjīvan, 245 Hīnan dhamman na seveyya, 167

V QUOTATIONS FROM OTHER WORKS.

#1010100

Udāna, p 60, 154 Jātaka Akālarāvikukkuta (I ,, 436), 143 Anabhirati (I. 302), ,, 349 Uraga (III. 164), 277 ,, Katāhaka (I. 454), 13 358 Kanhausabha (I. ,, 196), 213 Kāka (I 498), 423 ,, Kunāla (V 446). ,, 349Kundakakucchisin -,, dhava (II. 289), 325

Jātaka Dabbapuppha (III. 884), 141

,, Devadhamma (I 129), 76

" Nandivisāla (I. 193), 213

,, Nigrodhamiga (I. 152), 148

,, Parosahassa (I. 407), 230

,, Mandhātu (II 313), 240

,, Mahāpaduma (IV. 192), 181

,, Varana (I. 319), 409 ... Sarabhamiga (IV.

" Sarabhamiga (IV. 266), 228

Jātaka	Sāketa (I 309), 319	Vinaya (Cullavagga, VII 2 5), 156
,	Sūkara (II. 10, 11), 346	Vimānavatthu, p. 44, 253
"	Somadatta (II 165- 6), 125	Sanyutta, I. 21, 221 ,, I. 81, 265 ,, I. 202, 460-1
Dīgha, 270	II. 76-7, 250, II 275,	Suttanipāta, 949=1098, 80 804, 320

APPENDICES

Page 183 -

K. a. Kasmā Bhagavā titthiyānan labhati paribhāsanan ti Idan Bhagavatā pubbakamman katan atīte kira bodhisatto apākājātiyan (?) uppanno Munāli nāma dhutto hutvā dujjanasansaggabalena Surabhin nāma paccekasambuddhan 'dussīlo pāpadhammo ayan bhikkhū' ti paribhāsam akāsi So tena akusalena vadhi (vaddhita°?) kammena bahū vassasahassāni niraye paccitvā imasmin pacchimattabhāve dasapāramitāsansiddhabalavasena Buddho jāto lābhaggayasaggapatto ahosi. Tena vipākena titthiyā Ciñcamānavikan avannan uppādetun vāyamissanti hetthā vuttanayen' eva ditthaditthānan ('atṭhāne?) akkosanti paribhāsanti. Vuttam pi c'etan

'Munāli nām' ahan dhutto pubbe aññāya jātiyā paccekabuddhan Surabhin abbhācikkhin adūsakan Tena kammavipākena niraye paccati ciran bahūni vassasahassāni niraye sañcarin ahan Manussalābhan patvāhan abbhakkhānan bahū labhin tena kammavipākena Ciñcamānavikā mama abbhācikkhi abhūtena janakāyassa āgatā' ti

Idan pubbakamman Satthuno.

Page 225 (a) —

K¹ a. evarūpaņ sakaladasasahassacakkavālagabbhe nırantaraŋ devamanussehı katasakkārasammānaŋ disv**ā** sopāṇasīse thite va devānaŋ majjhe anekappakāiaŋ Yamakapātihiriyaŋ dassento va, tena dassento āha

'Yamakapātiherañ ca ñāne thatvā Tathāgato akāsi buddhavisaya (°aŋ?) iddhinekappakāraka (°aŋ?). Satthu kāyā samuggatā nīlā pītā ca lohitā oddhā tapā mañjetthā ca pabhassaranāmakā Ādhāvanti vidhāvanti nippharanti parāparaŋ jotayanti disvā (disā?) sabbā chabbannaraŋsiyo brahā Satthā tasmin nabhe tittha (°aŋ?) nisinnaŋ (nisīdaŋ?) cañkamaŋ sayaŋ ubho candasuriyañ ca hatthenâdhiparāmasiŋ Yato ca mocesi jalaŋ kāyā tato aggi pamocayi uddhaŋ kāyā adho kāyā Satthā taŋ parivattayı. Yato kāyā jalaŋ muñci tato aggi pamocesi yato kāyā jalaŋ muñci tato jalaŋ pamocayi Lahu jalañ ca aggiñ ca jāyanti yamakā viya "Yamakapātihiriyan" ti tena vuccanti panditā ti

Evan Bhagavā—

Page 225 (b) —

K¹, a Tena dassento āha

'Lokavıvaranan nāman pātiheran akāsı so, cakkavālasahassesu dasasu santi devatā.
Satthāran dassanatthāya sampatanti idhâgatā chanavesadharā devā yakkhā gandhabbakınnarā, Nāgā supannā asurā siddhivijjādharā ca ye saūgamā ekato sabbe anuyanti Tathāgatan.
Satthāran vandanti thomenti pūjenti ca niiantaran. Sinerumuddhani Buddho thito tattha mahāyaso ke (loka°?) vivaraṇan nāma pātiheran akārayi. Devā ca manusse passisun manussapi ca devate. Te aňñamaññan passitvā mahāpūjan akārayun aho abbhuto lokasmin acchiriyan lomahansano Devā manussā aññamaññan sampasannā savippamhayā (savimhayā?)

sudullabho hi lokasmin buddhuppādo mahabbhuto, labhitvā dāni sambuddhan etan lābhānan uttaman. So devorohanan katvā pāṭiheran mahabbhutan sakassanagare ramme otari lokanāyako' ti

Page 225 (c) -

satthu purato vādento gacchatı, tassā kıra sovannamayan pokkharan indanilamayo dando² pabalamayā vedhikā,3 vīnā taņ4 gāvuttaņ5 uparī dando6 tīgāvuttappamānaņ,7 iti so taņ vīnaņ ādāva samapaññā samuñcani⁸ agganakhena⁹ paharitvā tantassarena gītassaran gītassarena tantassaran anuggamitvā madhuragītassaran nicchārento Nāradatimbarussa gandhabba (°ā?) devatāpamukhāhi saddhin otarisun. Santusitasuvāmā ubho devarājā hi (°no?) sankhato (°a°?) khīraphalikarajjatavannaratanakhacittacarudandan tigavutappamanan dibbacāmaran ādāya ubhosu passesu Bhagavato vijjamānā Mahābrahmā tiyojanapamānavimalacandavaraotarınsu sadısan dıbbasetachattan Satthu uparı dharayamano otarı Sakko devarājā satthisakatabhārâbharanabharitatato (?) Satthu pattan gahetvā suvannasopānena otarī. Iti 'ito Bhagavā ito Sugato' ti sahavajirena pāninā maggaddesakan (°udd°?) karumāno purato otarı Mātalı sangāhako dibbapupphitasuvannabharitan suvannacankotakan gahetvā Satthu purato vippakiranto otari Dasasahassacakkavālesu va devaganā yakkhasupannādayo chattadhajapatākan ādāya pathavitalato patthāya yāva bhavaggā ekanganā Satthā manimayasopānamajjhe thito acinteyyāya buddhasırıbhütiyā sandassento manımayasopānena otarı,

¹ Cf. Sumangala on Sakkapanhasutta

² Su. a rajatamayā tantīyo.

³ Su. pavāla° vedha°.
4 Su °pattakaŋ.

⁵ Su. a. tantībandhanatthānaŋ gāvutaŋ.

⁶ Su. °ako, a gāvutan tı. ⁷ Su. °nā vīnā

⁸ Su. samucchanā mucchetvā. ⁹ Su. °hi

Dalavapaccaso va sopānapādamūle silātale patītthapesī, taŋ Acalacetiyaŋ nāma jātaŋ Tadā taŋ divasaŋ buddhasīriŋ oloketvā devā manussā ca chattiŋsa yojanaparımandalā antamaso pī uddhakapillikā pī sattā eko pī buddhabhāvaŋ apatthento nāma nāhosī Sattharī tattha sopānamūle thite mahājano anekehi vividhappakārapūjā-akranehī Bhagavantaŋ sahatthena sagāravena pūjento

Page 229 (a) -

K. a.. Kasmā? Sārīputto Assajītherassa dhammaŋ sutvā sotāpattīphalaŋ patto Satthu dhammadesanāya sāvakapāramīñāṇaŋ patvā saha arahattamaggena solasaññānānī patībujjhi katīlokapañño¹(?) vadhīpañño tamalapañño²(?) mahāpañño puthupañño vipullapañño gambhīrapañño samantapañño puthupañño vipullapañño gambhīrapañño samantapañño bhūripañño sīghaŋpañño lahupañño hāsanapañño javanapañño tikkhanapañño nībbedhīkapañño⁴ iti solasa-ññānehi samannāgato Sārīputtathero.

Page 229 (b) ---

K a. · Puna therassa paññāya asadısabhāvam evan vuttan:

'Lokanāthan thapetvāna ye paññā atthi pānino Paññāya Sāriputtassa kallan (sic) nagghanti solasi(n).'

END OF VOL III

¹ Patılābha°? ² Vepulla°? ³ Asāmanta°?

⁴ Cf. Anguttara, I 45, II. 178; Sanyutta, I 63, 191.